

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2025. április 24., csütörtök

Tartalomjegyzék

2025. évi V. törvény	Az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő egyes törvénymódosításokról	2347
2025. évi VI. törvény	A nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény Annex 1. és Annex 2. módosításainak kihirdetéséről	2353
2025. évi VII. törvény	Az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, és másrészről az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetének tagjai közötti partnerségi megállapodás kihirdetéséről	2355
2025. évi VIII. törvény	Az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Kirgiz Köztársaság közötti Megerősített Partnerségi és Együttműködési Megállapodás kihirdetéséről	2488
2025. évi IX. törvény	Az egyes állami tulajdonban lévő részvénytársaságokkal kapcsolatos törvények módosításáról	2675
2025. évi X. törvény	Az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény módosításáról	2677
2025. évi XI. törvény	A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény módosításáról	2680
86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet	Egyes kormányrendeleteknek a fogyatékkal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról	2684
87/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet	A Magyar Export-Import Bank Részvénytársaság tőkekiegynélítési rendszeréről	2693
88/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet	A harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló 35/2024. (II. 29.) Korm. rendelet módosításáról	2694
8/2025. (IV. 24.) MNB rendelet	A „150 éve alakultak meg a területi ügyvédi kamarák” ezüst emlékérmé kibocsátásáról	2697
9/2025. (IV. 24.) MNB rendelet	A „150 éve alakultak meg a területi ügyvédi kamarák” réztövtözetű emlékérmé kibocsátásáról	2699
9/2025. (IV. 24.) MK rendelet	A telephely biztonsági tanúsítvány és az egyszerűsített telephely biztonsági tanúsítvány kiadásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj részletes szabályairól	2701
10/2025. (IV. 24.) MK rendelet	A fejezeti és központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 17/2022. (XII. 1.) MK rendeletnek a 2025. évi felhasználási szabályok megállapításával összefüggő módosításáról	2702
93/2025. (IV. 24.) KE határozat	Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet külképviselet-vezetői megbízás alóli felmentéséről	2709
94/2025. (IV. 24.) KE határozat	Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízás alóli felmentéséről	2709
95/2025. (IV. 24.) KE határozat	Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízásáról	2710
96/2025. (IV. 24.) KE határozat	Rendkívüli és meghatalmazott nagyköveti rang adományozásáról	2710

97/2025. (IV. 24.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	2711
98/2025. (IV. 24.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	2711
99/2025. (IV. 24.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	2712
100/2025. (IV. 24.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	2712
101/2025. (IV. 24.) KE határozat	Dandártábornok rendfokozatba történő kinevezésekről	2713
102/2025. (IV. 24.) KE határozat	Állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről	2714
103/2025. (IV. 24.) KE határozat	Állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről	2714
104/2025. (IV. 24.) KE határozat	Állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről	2715
105/2025. (IV. 24.) KE határozat	Állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről	2715
1129/2025. (IV. 24.) Korm. határozat	Az EFOP Plusz_ 6.3.1-23-2024-00001 azonosító számú, „Kisgyermeket nevelők munkaerő-piaci visszatérésének célzott támogatása” elnevezésű projekt többletforrásának biztosításáról a kisgyermekes családok anyagi terheinek csökkentése érdekében javasolt intézkedésről	2716
1130/2025. (IV. 24.) Korm. határozat	Fejezetek közötti és a Központi Maradványelszámolási Alapból történő előirányzat-átcsoportosításról	2716
29/2025. (IV. 24.) ME határozat	A Magyar–Örmény Gazdasági Együttműködési Kormányközi Bizottság magyar társelnökének kinevezéséről	2719
30/2025. (IV. 24.) ME határozat	Helyettes államtitkár kinevezéséről	2719
31/2025. (IV. 24.) ME határozat	Helyettes államtitkár megbízatása megszűnésének megállapításáról	2719

II. Törvények

2025. évi V. törvény

az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő egyes törvénymódosításokról*

- [1] Az Alaptörvény tizenötödik módosításával az alkotmányozó megerősítette a magyar társadalom történelmileg is erős közösségi alapjait, illetve meghatározta a társadalmi működés alapvető szabályait, megőrizve ezzel alapvető értékeinket a következő generációk számára. Az Alaptörvény tizenötödik módosításában rögzítettek a jogalkotónak is végre kell hajtania, így szükséges az egyes törvények módosítása annak érdekében, hogy az Alaptörvény teljesszűrésen érvényesülhessen.
- [2] Az Alaptörvény L cikkében az alkotmányozó rögzítette azon biológiailag meghatározott alapvetést, hogy az ember férfi vagy nő. Az alkotmányozó e döntésének szükséges érvényt szerezni.
- [3] Az Alaptörvény tizenötödik módosítása szűkítette a Kormány rendeletalkotási hatáskörét a veszélyhelyzet idejére nézve. A Kormány kizárólag az Országgyűlés által, meghatározott időre adott felhatalmazás szerint alkothat törvénytől eltérő vagy törvény alkalmazását felfüggesztő rendeletet. E törvény célja az Alaptörvény módosításának végrehajtására megállapítani azon garanciális jellegű, sarkalatos törvényi kereteket, amelyben az Országgyűlés a felhatalmazását megadhatja a Kormány részére. E törvény továbbá valamennyi különleges jogrendre általánosan érvényes jogalkotási garanciát állapít meg a törvények és más jogszabályok hatályára nézve.
- [4] Az Alaptörvény tizenötödik módosítása arról is rendelkezik, hogy az Alaptörvény a jövőben a fogyatékossgal élőkre az e megfogalmazással utaljon, mivel ez az emberközpontú megközelítés elősegíti a méltóság és az identitás komplexebb értelmezését, miközben összhangban áll a nemzetközi ajánlásokkal és a befogadó társadalmi normákkal is. Kiemelt fontosságú a „fogyatékossgal élő” kifejezés jogszabályokban való megjelenítése, ezzel hangsúlyozva, hogy a fogyatékossgal csak egy aspektusa az egyén életének, nem pedig annak meghatározó jellemzője. Az alkotmányozó döntését figyelembe véve szükséges tehát azon törvények módosítása, amelyek nem az Alaptörvényben meghatározott fogalmakat alkalmazzák.
- [5] Az alapvető jogok biztosának kiemelkedően fontos tevékenysége megköveteli, hogy az alapvető jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszasságok kivizsgálása, orvoslása ne legyen akadályoztatva akkor sem, ha az alapvető jogok biztosának hatéves megbízatása lejár. Szükséges tehát a biztos tevékenységét szabályozó törvény módosítása annak érdekében, hogy a biztos megbízatásának – a hivatali idő lejártával összefüggő – megszűnése esetében a biztos a jogköreit mindaddig tovább gyakorolhassa, ameddig az Országgyűlés a köztársasági elnök javaslatára az új biztos személyét nem választja meg.
- [6] A fentiekre figyelemmel, az Alaptörvény tizenötödik módosítása végrehajtására az Országgyűlés a következő törvényt alkotja.

1. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítása

1. § A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdés i) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

2. A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosítása

2. § A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 47. § (2) bekezdés c) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

3. A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény módosítása

3. § A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 93. § (1) bekezdés 7. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

* A törvényt az Országgyűlés a 2025. április 14-i ülésnapján fogadta el.

4. Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény módosítása

- 4. §** Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 80. § (3) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

5. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény módosítása

- 5. §** Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
8. § a) pontjában a „neme,” szövegrész helyébe a „neme, illetve ennek megfelelő identitása,” szöveg,
 31. § (2) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.
- 6. §** Hatályát veszti az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 8. § n) pontja.

6. A sportról szóló 2004. évi I. törvény módosítása

- 7. §** A sportról szóló 2004. évi I. törvény preambulumban a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

7. A mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény módosítása

- 8. §** A mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény
5. § (4) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 37. § (2) bekezdés b) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

8. A műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény módosítása

- 9. §** A műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény 2. § e) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

9. A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény módosítása

- 10. §** A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 2. § k) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

10. A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény módosítása

- 11. §** A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény
3. § 19. pontjában a „Fogyatékkal” szövegrész helyébe a „Fogyatékossgal” szöveg,
 - 63/B. § (2) bekezdés a) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 64. § (1) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 64. § (4) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrészek helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 65. § (6) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 170. § (1) bekezdés 34. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

11. A földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény módosítása

- 12. §** A földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény
3. § 22. pontjában a „Fogyatékkal” szövegrész helyébe a „Fogyatékossgal” szöveg,
 65. § (1) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,

- c) 65. § (4) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- d) 66. § (6) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- e) 132. § 26. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

12. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény módosítása

13. § A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény

- a) 39. § (1) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- b) 39. § (10) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- c) 66. § (4) bekezdés c) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- d) 83. § (1) bekezdés f) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- e) 184. § (1) bekezdés c) pont cc) alpontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- f) 1. melléklet 1. pont m) alpontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

13. Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény módosítása

- 14. §** (1) Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 16. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1a) Ha az alapvető jogok biztosa megbízatása az (1) bekezdés a) pontja alapján szűnt meg, az alapvető jogok biztosát megillető jogköröket az új alapvető jogok biztosa megbízatása kezdetéig gyakorolja.”
- (2) Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 15. §-ában az „e tisztség nincs betöltve” szövegrész helyébe az „e tisztség – a 16. § (1a) bekezdésében meghatározottakat ide nem értve – nincs betöltve” szöveg lép.

14. A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény módosítása

- 15. §** A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 11. § (1) bekezdés c) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

15. A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény módosítása

16. § A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény

- a) 2. § 29. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- b) 2. § 30. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- c) 58/A. § (1) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- d) 58/A. § (2) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- e) 58/D. §-ában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- f) 61/A. § (6) bekezdésében a „Fogyatékkal” szövegrész helyébe a „Fogyatékossgal” szöveg,
- g) 74. § (1) bekezdés 21. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

16. A termékek piacfelügyeletéről szóló 2012. évi LXXXVIII. törvény módosítása

- 17. §** A termékek piacfelügyeletéről szóló 2012. évi LXXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdés d) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

17. A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény módosítása

- 18. §** A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény 2. mellékletében foglalt II. B) táblázat 1. sor 2. mezőjében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

18. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény módosítása

- 19. §** A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 122. § j) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

19. A természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény módosítása

- 20. §** A természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény
- a) 5. § 7. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - b) 5. § 22. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - c) 6. § (5) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - d) 71. § (3) bekezdés b) pont bc) alpontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - e) 72. § (1) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - f) 1. melléklet 3. pont e) alpont eg) alpontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - g) 1. melléklet 3. pont i) alpont ic) alpontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

20. A védelmi és biztonsági célú beszerzésekről szóló 2016. évi XXX. törvény módosítása

- 21. §** A védelmi és biztonsági célú beszerzésekről szóló 2016. évi XXX. törvény
- a) 36. § (10) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - b) 36. § (11) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

21. A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény módosítása

- 22. §** A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény
- a) 155. § (2) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrészek helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - b) 280. § (1) bekezdés 8. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

22. A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény módosítása

- 23. §** A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény XIV. Fejezet címe helyébe a következő rendelkezés lép:
*„XIV. FEJEZET
 A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ VAGY FOGYATÉKOSSGAL ÉLŐ SZEMÉLY ÉS A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI,
 MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ TANULÓ FELKÉSZÍTÉSE ÉS SZAKMAI VIZSGÁJA”*

- 24. §** A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény
- a) 3. § (1a) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - b) 4. § (4) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - c) 7. § 1a. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - d) 7. § 5. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - e) 49. § (1) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - f) 60. § (2) bekezdés nyitó szövegrészében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - g) 92. § (3) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - h) 94. § címében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - i) 94. § (1) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrészek helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - j) 115. § (2) bekezdés d) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - k) 123. § (2) bekezdés 23. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

23. A különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény módosítása

- 25. §** A különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény
63. § (10) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 103. § (1) bekezdés 7. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

24. A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény módosítása

- 26. §** A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 74. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:
- „(5) Összehangolt védelmi tevékenység, ha az elrendelése feltételei fennállnak, különleges jogrend idején is elrendelhető.”

- 27. §** (1) A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(2) A Kormány az (1) bekezdés szerinti hatáskörét – a (2a) bekezdés szerinti kivétellel –
- a személyes szabadsággal és az életkörülményekkel összefüggő,
 - a gazdaság- és ellátásbiztonsággal összefüggő,
 - a közösségeket érintő biztonsági célú korlátozásokkal és a lakosság tájékoztatásával összefüggő,
 - az állami és önkormányzati működéssel összefüggő,
 - a törvényes rend, a közrend és a közbiztonság megóvásával vagy helyreállításával összefüggő,
 - az országvédelemmel és országmozgósítással összefüggő,
 - az a)–f) pontban nem szereplő egyéb, a hadiállapotot, a szükségállapotot, a veszélyhelyzetet kiváltó esemény megelőzésével, kezelésével, felszámolásával, továbbá káros hatásainak megelőzésével, illetve elhárításával közvetlenül összefüggő tárgykörökben gyakorolhatja.”
- (2) A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. §-a a következő (2a) és (2b) bekezdéssel egészül ki:
- „(2a) A Kormány az (1) bekezdés d) pontja szerinti hatáskörében kizárólag az Országgyűlés által adott felhatalmazásban meghatározott tárgykörökben függesztheti fel törvények alkalmazását, illetve térhet el törvényi rendelkezésektől. Az Országgyűlés törvények alkalmazásának felfüggesztésére, illetve törvényi rendelkezésektől eltérésre a veszélyhelyzetet kiváltó esemény megelőzésével, kezelésével, felszámolásával, továbbá káros hatásainak megelőzésével, illetve elhárításával közvetlenül összefüggően, a (2) bekezdés szerinti tárgykörökben, illetve általános jelleggel adhat felhatalmazást a Kormány részére.
- (2b) A Kormány hatályon kívül helyezi azon az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti rendeletét, amely – különösen a felhatalmazásban foglalt tárgykörök megváltozása vagy a meghatározott időtartam lejártá, illetve megváltozása következtében – nem felel meg a (2a) bekezdés szerinti felhatalmazásban meghatározott szabályozási kereteknek.”
- (3) A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:
- „(3a) A Kormány az (1) bekezdés szerinti hatáskörében törvény, törvényi rendelkezés hatályba léptető vagy hatályon kívül helyező rendelkezésétől nem térhet el, törvény, törvényi rendelkezés hatályát nem függesztheti fel, továbbá hatályát vesztett jogszabály, jogszabályi rendelkezés hatályban tartását, ismételt hatálybalépését nem rendelheti el.”

- 28. §** A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 82/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
- „82/A. § (1) Az Országgyűlés Alaptörvény 51. cikk (3) bekezdése szerinti döntését kezdeményező javaslat a felhatalmazás alkalmanként legfeljebb 6 hónapos időtartamú megadására irányulhat.
- (2) Az Országgyűlés Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti döntését kezdeményező javaslat a felhatalmazás alkalmanként legfeljebb 6 hónapos időtartamú megadására irányulhat.”

25. A harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény módosítása

- 29. §** A harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény 92. § b) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

26. A magyar építészetéről szóló 2023. évi C. törvény módosítása

- 30. §** A magyar építészetéről szóló 2023. évi C. törvény
204. § (6) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 225. § (1) bekezdés 43. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

27. Záró rendelkezések

- 31. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
(2) A 24. alcím 2026. január 1-jén lép hatályba.
- 32. §** (1) A 12. alcím az Alaptörvény IX. cikk (6) bekezdése és 23. cikke alapján sarkalatosnak minősül.
(2) A 27. § az Alaptörvény 52. cikk (5) bekezdése és 54. cikk (8) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.
(3) A 28. § az Alaptörvény 52. cikk (5) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2025. évi VI. törvény**a nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény Annex 1. és Annex 2. módosításainak kihirdetéséről***

(A nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény Annex 1. 169-A. módosítása Magyarország vonatkozásában 2009. július 20-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2009. november 19.; 169-B. módosítása Magyarország vonatkozásában 2009. július 20-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2010. november 18.; 170. módosítása Magyarország vonatkozásában 2011. július 18-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2011. november 17.; 171. módosítása Magyarország vonatkozásában 2013. július 15-én nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2013. november 14.; 172. módosítása Magyarország vonatkozásában 2014. július 14-én nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2014. november 13.; 173. módosítása Magyarország vonatkozásában 2016. július 11-én nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2018. november 8.; 174. módosítása Magyarország vonatkozásában 2017. július 10-én nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2017. november 9.; 175. módosítása Magyarország vonatkozásában 2018. július 16-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2018. november 8.; 176. módosítása, valamint 1. sz. helyesbítése Magyarország vonatkozásában 2020. július 20-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2020. november 5.;

Annex 2. 41. módosítása Magyarország vonatkozásában 2008. július 20-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2008. november 20.; 42. módosítása Magyarország vonatkozásában 2009. július 20-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2009. november 19.; 43. módosítása Magyarország vonatkozásában 2012. július 16-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2012. november 15.; 44. módosítása Magyarország vonatkozásában 2013. július 15-én nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2014. november 13.; 45. módosítása Magyarország vonatkozásában 2016. július 11-én nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2016. november 10.; 46. módosítása Magyarország vonatkozásában 2018. július 16-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, alkalmazásának kezdő dátuma 2018. november 8.)

- [1] A jogalkotó célja a nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, 1944. december 7-én aláírt Egyezmény Annex 1. 169-A–176. módosításainak és 1. sz. helyesbítésének, illetve Annex 2. 41–46. módosításainak törvénnyel történő kihirdetése.
- [2] A változások a polgári légiközlekedésben résztvevők széles körét érintik, ezért a hazai belső jog nemzetközi joggal való összhangjának megteremtése érdekében indokolt a szóban forgó módosítások mielőbbi beemelése a belső jogba.
- [3] Az Országgyűlés mindezekre tekintettel a következő törvényt alkotja:

1. § Az Országgyűlés a nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) Annex 1. 169-A–176. módosításait és 1. sz. helyesbítését, illetve Annex 2. 41–46. módosításait e törvénnyel kihirdeti.

- 2. §**
- (1) Az Egyezmény Annex 1. 169-A. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását az 1. melléklet tartalmazza.
 - (2) Az Egyezmény Annex 1. 169-A. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 2. melléklet tartalmazza.
 - (3) Az Egyezmény Annex 1. 169-B. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 3. melléklet tartalmazza.
 - (4) Az Egyezmény Annex 1. 169-B. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 4. melléklet tartalmazza.
 - (5) Az Egyezmény Annex 1. 170. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását az 5. melléklet tartalmazza.
 - (6) Az Egyezmény Annex 1. 170. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 6. melléklet tartalmazza.
 - (7) Az Egyezmény Annex 1. 171. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 7. melléklet tartalmazza.
 - (8) Az Egyezmény Annex 1. 171. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 8. melléklet tartalmazza.
 - (9) Az Egyezmény Annex 1. 172. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 9. melléklet tartalmazza.
 - (10) Az Egyezmény Annex 1. 172. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 10. melléklet tartalmazza.
 - (11) Az Egyezmény Annex 1. 173. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 11. melléklet tartalmazza.
 - (12) Az Egyezmény Annex 1. 173. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 12. melléklet tartalmazza.
 - (13) Az Egyezmény Annex 1. 174. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 13. melléklet tartalmazza.
 - (14) Az Egyezmény Annex 1. 174. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 14. melléklet tartalmazza.
 - (15) Az Egyezmény Annex 1. 175. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 15. melléklet tartalmazza.

* A törvényt az Országgyűlés a 2025. április 14-i ülésnapján fogadta el.

- (16) Az Egyezmény Annex 1. 175. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 16. melléklet tartalmazza.
- (17) Az Egyezmény Annex 1. 176. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 17. melléklet tartalmazza.
- (18) Az Egyezmény Annex 1. 176. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 18. melléklet tartalmazza.
- (19) Az Egyezmény Annex 1. 1. sz. helyesbítés hivatalos magyar nyelvű fordítását a 19. melléklet tartalmazza.
- (20) Az Egyezmény Annex 1. 1. sz. helyesbítés hiteles angol nyelvű szövegét a 20. melléklet tartalmazza.
- (21) Az Egyezmény Annex 2. 41. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 21. melléklet tartalmazza.
- (22) Az Egyezmény Annex 2. 41. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 22. melléklet tartalmazza.
- (23) Az Egyezmény Annex 2. 42. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 23. melléklet tartalmazza.
- (24) Az Egyezmény Annex 2. 42. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 24. melléklet tartalmazza.
- (25) Az Egyezmény Annex 2. 43. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 25. melléklet tartalmazza.
- (26) Az Egyezmény Annex 2. 43. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 26. melléklet tartalmazza.
- (27) Az Egyezmény Annex 2. 44. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 27. melléklet tartalmazza.
- (28) Az Egyezmény Annex 2. 44. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 28. melléklet tartalmazza.
- (29) Az Egyezmény Annex 2. 45. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 29. melléklet tartalmazza.
- (30) Az Egyezmény Annex 2. 45. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 30. melléklet tartalmazza.
- (31) Az Egyezmény Annex 2. 46. módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását a 31. melléklet tartalmazza.
- (32) Az Egyezmény Annex 2. 46. módosítás hiteles angol nyelvű szövegét a 32. melléklet tartalmazza.

3. § Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

- 4. §**
- (1) Az e törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a közlekedésért felelős miniszter gondoskodik.
 - (2) Az Egyezmény Annex 1. módosításokkal és helyesbítéssel, illetve Annex 2. módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt hiteles angol nyelvű szövegének és annak hivatalos magyar nyelvű fordításának közzétételéről a közlekedésért felelős miniszter gondoskodik.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1–32. melléklet a 2025. évi VI. törvényhez*

* A törvény 1–32. melléklete jelen Magyar Közlöny mellékleteként, az MK_25_049_VI tv_1_32melleklet.pdf fájlnev alatt található. A törvény ezen részei jelen Magyar Közlöny 2354/1–2354/1064. oldalait képezik.

**2025. évi VII. törvény
az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, és másrészről az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok
Szervezetének tagjai közötti partnerségi megállapodás kihirdetéséről***

- [1] Az Európai Unió és tagállamai, és másrészről az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetének tagjai közötti partnerségi megállapodás elsődleges célja egy közös értékek meghatározottsága mentén létrejövő, megerősített politikai partnerség létrehozása az azt aláíró felek között.
- [2] A törvény célja az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, és másrészről az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetének tagjai közötti partnerségi megállapodás szövegének kihirdetése, amely által lehetőség nyílik a társadalmi fejlődés elősegítésére, a kereskedelem támogatására és a fenntartható gazdálkodás biztosítására.
- [3] Fentiek alapján az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

- 1. §** Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, és másrészről az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetének tagjai közötti partnerségi megállapodás (a továbbiakban: Partnerségi Megállapodás) kötelező hatályának elismerésére.
- 2. §** Az Országgyűlés a Partnerségi Megállapodást e törvénnyel kihirdeti.
- 3. §** A Partnerségi Megállapodás hiteles magyar nyelvű szövegét az 1. melléklet tartalmazza.
- 4. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
(2) A 2. §, és a 3. §, valamint az 1. melléklet a Partnerségi Megállapodás 98. cikk 2. bekezdésében meghatározott időpontban lép hatályba.
(3) A Partnerségi Megállapodás, a 2. §, a 3. §, valamint az 1. melléklet hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter – annak ismertté válását követően – a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett közleményével állapítja meg.
- 5. §** Az e törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a külpolitikáért felelős miniszter gondoskodik.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

* A törvényt az Országgyűlés a 2025. április 14-i ülésnapján fogadta el.

*1. melléklet a 2025. évi VII. törvényhez***Partnerségi megállapodás egyrészről az Európai Unió és tagállamai, és másrészről az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetének tagjai között**

I. RÉSZ – ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

II. RÉSZ – STRATÉGIAI PRIORITÁSOK

I. CÍM EMBERI JOGOK, DEMOKRÁCIA ÉS KORMÁNYZÁS AZ EMBERKÖZPONTÚ ÉS JOGOKON ALAPULÓ TÁRSADALMAKBAN

II. CÍM – BÉKE ÉS BIZTONSÁG

III. CÍM – HUMÁN ÉS TÁRSADALMI FEJLŐDÉS

IV. CÍM – INKLUZÍV, FENNTARTHATÓ GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS FEJLŐDÉS

V. CÍM – KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG ÉS ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

VI. CÍM – MIGRÁCIÓ ÉS MOBILITÁS

III. RÉSZ – GLOBÁLIS SZÖVETSÉGEK ÉS NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

IV. RÉSZ – AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS VÉGREHAJTÁS ESZKÖZEI

V. RÉSZ – INTÉZMÉNYI KERET

VI. RÉSZ – ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

REGIONÁLIS JEGYZŐKÖNYVEK

AFRIKÁRA VONATKOZÓ REGIONÁLIS JEGYZŐKÖNYV

I. RÉSZ – EGYÜTTMŰKÖDÉSI KERET

II. RÉSZ – AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS LEGFONTOSABB TERÜLETEI

I. CÍM – INKLUZÍV ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS FEJLŐDÉS

II. CÍM – HUMÁN ÉS TÁRSADALMI FEJLŐDÉS

III. CÍM – KÖRNYEZETVÉDELEM, TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOKKAL VALÓ GAZDÁLKODÁS ÉS ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

IV. CÍM – BÉKE ÉS BIZTONSÁG

V. CÍM – EMBERI JOGOK, DEMOKRÁCIA ÉS KORMÁNYZÁS

VI. CÍM – MIGRÁCIÓ ÉS MOBILITÁS

KARIB-TENGERI TÉRSÉGRE VONATKOZÓ REGIONÁLIS JEGYZŐKÖNYV

I. RÉSZ – EGYÜTTMŰKÖDÉSI KERET

II. RÉSZ – AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS LEGFONTOSABB TERÜLETEI

I. CÍM – INKLUZÍV ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS FEJLŐDÉS

II. CÍM – KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG, ÉGHAJLATVÁLTOZÁS ÉS A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOKKAL VALÓ FENNTARTHATÓ GAZDÁLKODÁS

III. CÍM – EMBERI JOGOK, KORMÁNYZÁS, BÉKE ÉS BIZTONSÁG

IV. CÍM – HUMÁN FEJLŐDÉS, TÁRSADALMI KOHÉZIÓ ÉS MOBILITÁS

CSENDES-ÓCEÁNI TÉRSÉGRE VONATKOZÓ REGIONÁLIS JEGYZŐKÖNYV:

I. RÉSZ – EGYÜTTMŰKÖDÉSI KERET

II. RÉSZ – AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS LEGFONTOSABB TERÜLETEI

I. CÍM – KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG ÉS ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

II. CÍM – INKLUZÍV ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁGI FEJLŐDÉS

III. CÍM – ÓCEÁNOK, TENGEREK ÉS HALÁSZAT

IV. CÍM – BIZTONSÁG, EMBERI JOGOK, DEMOKRÁCIA ÉS KORMÁNYZÁS

V. CÍM – HUMÁN ÉS TÁRSADALMI FEJLŐDÉS

MELLÉKLETEK

I. MELLÉKLET: VISSZATÉRÉSI ÉS VISSZAFOGADÁSI ELJÁRÁSOK

II. MELLÉKLET: AZ EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANK MŰVELETEI

A BELGA KIRÁLYSÁG,

A BOLGÁR KÖZTÁRSASÁG,

A CSEH KÖZTÁRSASÁG,

A DÁN KIRÁLYSÁG,

A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG,

AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG,

ÍRORSZÁG,

A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG,

A SPANYOL KIRÁLYSÁG,

A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG,

A HORVÁT KÖZTÁRSASÁG

AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG,

A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG,

A LETT KÖZTÁRSASÁG,

A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG,

A LUXEMBURGI NAGYHERCEGSÉG,

MAGYARORSZÁG,

A MÁLTAI KÖZTÁRSASÁG,

A HOLLAND KIRÁLYSÁG,

AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG,

A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG,

A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG,

ROMÁNIA,

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG,

A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG,

A FINN KÖZTÁRSASÁG,

A SVÉD KIRÁLYSÁG,

az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés Szerződő Felei, a továbbiakban:
az Európai Unió tagállamai,

valamint

AZ EURÓPAI UNIÓ,

a továbbiakban együttesen: „az Unió Fél”

egyrésztől, valamint

AZ ANGOLAI KÖZTÁRSASÁG,

ANTIGUA ÉS BARBUDA,

A BAHAMAI KÖZÖSSÉG,

BARBADOS,

BELIZE,

A BENINI KÖZTÁRSASÁG,

A BOTSWANAI KÖZTÁRSASÁG,

BURKINA FASO,

A BURUNDI KÖZTÁRSASÁG,

A ZÖLD-FOKI KÖZTÁRSASÁG,

A KAMERUNI KÖZTÁRSASÁG,

A KÖZÉP-AFRIKAI KÖZTÁRSASÁG,

CSÁD KÖZTÁRSASÁG,

A COMORE-SZIGETEKI UNIÓ,

A KONGÓI KÖZTÁRSASÁG,

A COOK-SZIGETEK,

AZ ELEFÁNTCSONTPARTI KÖZTÁRSASÁG,

A KONGÓI DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG,

A DZSIBUTI KÖZTÁRSASÁG,

A DOMINIKAI KÖZÖSSÉG,

A DOMINIKAI KÖZTÁRSASÁG,

ERITREA ÁLLAM,

AZ ESWATINI KIRÁLYSÁG,

AZ ETIÓP DEMOKRATIKUS SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG,

A FIDZSI KÖZTÁRSASÁG,

A GABONI KÖZTÁRSASÁG,

A GAMBIAI KÖZTÁRSASÁG,

A GHÁNAI KÖZTÁRSASÁG,

GRENADA,

A GUINEAI KÖZTÁRSASÁG,

A BISSAU-GUINEAI KÖZTÁRSASÁG,
A GUYANAI SZÖVETKEZETI KÖZTÁRSASÁG,
A HAITI KÖZTÁRSASÁG,
JAMAICA,
A KENYAI KÖZTÁRSASÁG,
A KIRIBATI KÖZTÁRSASÁG,
A LESOTHÓI KIRÁLYSÁG,
A LIBÉRIAI KÖZTÁRSASÁG,
A MADAGASZKÁRI KÖZTÁRSASÁG,
A MALAWI KÖZTÁRSASÁG,
A MALDÍV KÖZTÁRSASÁG
A MALI KÖZTÁRSASÁG,
A MARSHALL-SZIGETEKI KÖZTÁRSASÁG,
A MAURITÁNIAI ISZLÁM KÖZTÁRSASÁG,
A MAURITIUSI KÖZTÁRSASÁG,
A MIKRONÉZIAI SZÖVETSÉGI ÁLLAMOK,
A MOZAMBIKI KÖZTÁRSASÁG,
A NAMÍBIAI KÖZTÁRSASÁG,
A NAURUI KÖZTÁRSASÁG,
A NIGERI KÖZTÁRSASÁG,
A NIGÉRIAI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG,
NIUE,
A PALAUI KÖZTÁRSASÁG,
PÁPUA ÚJ-GUINEAI FÜGGETLEN ÁLLAM,
A RUANDAI KÖZTÁRSASÁG,
A SAINT KITTS ÉS NEVIS ÁLLAMSZÖVETSÉG,
SAINT LUCIA,
SAINT VINCENT ÉS GRENADINE-SZIGETEK,
A SZAMOAI FÜGGETLEN ÁLLAM,
SÃO TOMÉ ÉS PRÍNCIPE DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG,
A SZENEGÁLI KÖZTÁRSASÁG,
SEYCHELLE KÖZTÁRSASÁG,
SIERRA LEONE KÖZTÁRSASÁG,
A SALAMON-SZIGETEK,
A SZOMÁLI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG,
A SZUDÁNI KÖZTÁRSASÁG,

SURINAME KÖZTÁRSASÁG,
A TANZÁNIAI EGYESÜLT KÖZTÁRSASÁG,
A KELET-TIMORI DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG,
A TOGÓI KÖZTÁRSASÁG,
A TONGAI KIRÁLYSÁG,
TRINIDAD ÉS TOBAGO KÖZTÁRSASÁG,
TUVALU,
AZ UGANDAI KÖZTÁRSASÁG,
A VANUATUI KÖZTÁRSASÁG,
A ZAMBIAI KÖZTÁRSASÁG,
A ZIMBABWEI KÖZTÁRSASÁG,

az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetének (AKCSÁSZ) tagjai, (a továbbiakban: az AKCSÁSZ-tagok),
másrészről,

a továbbiakban együttesen: a Felek

TEKINTETTEL egyrészről az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetét létrehozó, felülvizsgált Georgetowni Megállapodásra, másrészről az Európai Unióról szóló szerződésre és az Európai Unió működéséről szóló szerződésre;

FIGYELEMBE VÉVE szoros kapcsolatukat és az őket összefűző szoros politikai, gazdasági és kulturális kötelekeket;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE a szabályokon alapuló globális rend iránti elkötelezettségüket, amelynek alapelve a multilateralizmus, és amelynek középpontjában az ENSZ áll;

MEGERŐSÍTVE a fenntartható fejlődés iránti elkötelezettségüket a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrenddel összhangban;

HANGSÚLYOZVA a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kérdésekben folytatott rendszeres párbeszéd fontosságát valamennyi releváns szinten;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE elkötelezettségüket partnerségük megszilárdítása iránt azáltal, hogy a közös érdekek, közös értékek és kölcsönös tisztelet alapján összehangolják fellépéseiket a nemzetközi fórumokon, valamint tudatában annak, hogy közös fellépés esetén képesek a globális eredmények alakítására;

MEGERŐSÍTVE elkötelezettségüket az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és más vonatkozó nemzetközi emberi jogi dokumentumokban megállapított demokratikus alapelvek és emberi jogok, valamint a jogállamiság és a jó kormányzás alapelve iránt;

EMLÉKEZTETVE a béke és biztonság előmozdítására irányuló határozott szándékukra, valamint a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásával kapcsolatos nemzetközi kötelezettségeikre, továbbá a nemzetközi közösséget érintő legsúlyosabb bűncselekmények megelőzése és büntetőeljárás alá vonása iránti elkötelezettségükre;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE elkötelezettségüket a több érdekelt felet érintő együttműködés előmozdítása iránt a fenntartható fejlődés megvalósításának támogatása érdekében, figyelembe véve a különböző érdekelt felek különböző szerepét, biztosítva ugyanakkor, hogy minden érdekelt fél a jogállamiság tiszteletben tartásával tevékenykedik;

HANGSÚLYOZVA a globális környezetvédelmi kihívások kezelésének sürgősségét, az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás fontosságát, a stabil és fenntartható, alacsony szén- dioxid-kibocsátású gazdaságok és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens társadalmak megteremtésének sürgős szükségességét, valamint a közös környezetvédelmi, éghajlatváltozási és megújuló energiával kapcsolatos célok elérésének előmozdítását;

ELISMERVE a strukturális gazdasági átalakulás fontosságát az inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés és fejlődés megvalósításában;

EMLÉKEZTETVE a nemzetközi kereskedelmet szabályozó elvek és szabályok, különösen a Kereskedelmi Világszervezetben elfogadott elvek és szabályok iránti elkötelezettségükre;

EMLÉKEZTETVE a munkavállalói jogok tiszteletben tartása iránti elkötelezettségükre, figyelembe véve a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet egyezményeiben lefektetett elveket;

ELISMERVE a tudomány, a technológia, a kutatás és az innováció fontos szerepét a tudásalapú társadalomra való átállás felgyorsításában, amelyet a digitális eszközök használata segít elő a fenntartható fejlődés megvalósítása érdekében;

EMLÉKEZTETVE a humán és társadalmi fejlődés előmozdítása, a szegénység felszámolása, valamint a megkülönböztetés és az egyenlőtlenség elleni küzdelem iránti elkötelezettségükre, senkit sem hagyva hátra;

ELISMERVE, hogy a változó demográfiai dinamika a gazdasági, társadalmi és környezeti változásokkal együtt lehetőségeket kínál a fenntartható fejlődésre, ugyanakkor kihívások elé is állítja azt;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE, hogy a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és lányok társadalmi szerepvállalásának növelése elengedhetetlen az inkluzív és fenntartható fejlődéshez;

ELISMERVE a fiatalok jelentőségét a jövő alakításában és a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásban;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE elkötelezettségüket az emberközpontú partnerség előmozdítása és az emberek közötti kapcsolatok erősítése iránt, többek között a tudomány, a technológia, az innováció, az oktatás és a kultúra területén folytatott együttműködés és cserekapcsolatok révén;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE elkötelezettségüket a migrációval és mobilitással kapcsolatos együttműködés és párbeszéd fokozása iránt;

ELISMERVE a természeti katasztrófák, valamint a gazdasági és egyéb külső sokkok, többek között a világvjárványok által előidézett növekvő kockázatokat;

MEGERŐSÍTVE együttműködési készségüket a regionális és kontinentális integráció támogatása terén, különösen az Afrikai Unió 2063-ig szóló menetrendjében, valamint a karib-tengeri térség és a csendes-óceáni térség integrációs és együttműködési keretében meghatározott célkitűzések elérése érdekében;

EMLÉKEZTETVE a szakpolitikák fejlesztési célú koherenciájának és a támogatások hatékonyságának elveire, valamint az addisz-abebai cselekvési program (AAAA) elveire;

TEKINTETTEL az egyrészről az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok, másrészről az Európai Közösség és tagállamai közötti partnerségi megállapodás¹ (a továbbiakban: a Cotonoui Megállapodás) legutolsó módosítására,

A KÖVETKEZŐKBEN ÁLLAPODTAK MEG:

I. RÉSZ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk Célkitűzések

1. Az Európai Unió és tagállamai (a továbbiakban: EU Fél) egyrészről, valamint az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetének (AKCSÁSZ) tagjai (a továbbiakban: az AKCSÁSZ-tagok), másrészről (a továbbiakban együttesen: a Felek) megkötik e megállapodást, amely megerősített politikai partnerséget hoz létre annak érdekében, hogy a közös és egymással találkozó érdekek vonatkozásában, valamint közös értékeiknek megfelelően kölcsönösen előnyös eredményeket érjenek el.

¹ HL EK L 317., 2000.12.15., 3. o.

2. Ez a megállapodás hozzájárul az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) fenntartható fejlődési céljainak eléréséhez, az ENSZ 2015. szeptember 25-én megtartott fenntartható fejlődésről szóló csúcstalálkozóján elfogadott, 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend (a továbbiakban: a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend), illetve az ENSZ által 2015. december 12-én Párizsban megkötött Éghajlatváltozási Keretegyezménye keretében elfogadott éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás (Párizsi Megállapodás) pedig átfogó keretként nyújt iránymutatást e megállapodás szerint a partnerség számára.
3. E megállapodás célkitűzései a következők:
 - (a) az emberi jogok, a demokratikus alapelvek, a jogállamiság és a jó kormányzás előmozdítása, védelme és érvényesítése, különös tekintettel a nemek közötti egyenlőségre;
 - (b) békés és reziliens államok és társadalmak megteremtése a békét és biztonságot veszélyeztető, folyamatban, illetve kialakulóban lévő fenyegetések kezelésével;
 - (c) a humán és társadalmi fejlődés elősegítése, valamint különösen a szegénység felszámolása és az egyenlőtlenségek kezelése, biztosítva, hogy mindenki méltó életet élhessen, és senki sem marad hátrahagyva, különös figyelmet fordítva a nőkre és lányokra;
 - (d) beruházások mozgósítása, a kereskedelem támogatása és a magánszektor fejlődésének elősegítése a fenntartható és inkluzív növekedés megvalósítása és a mindenki számára történő tisztességes munkahelyek teremtése érdekében;
 - (e) az éghajlatváltozás elleni küzdelem, a környezet védelme és a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás biztosítása; valamint
 - (f) a migráció átfogó és kiegyensúlyozott megközelítésének alkalmazása a biztonságos, rendezett és szabályos migráció és mobilitás előnyeinek kiaknázása, valamint az irreguláris migráció megállítása és kiváltó okainak kezelése érdekében, a nemzetközi jog teljes körű tiszteletben tartásával, a Felek vonatkozó hatásköreinek megfelelően.
4. Az ebben a megállapodásban foglalt célkitűzések elérésének fő eszköze a Felek sajátosságaihoz igazított partnerségi párbeszéd és fellépés.
5. Ez a megállapodás elősegíti, hogy a Felek a globális fellépés elősegítése érdekében közös álláspontokat fogadjanak el a nemzetközi szinten, megerősítve a partnerségeket a multilateralizmus és a szabályokon alapuló nemzetközi rend előmozdítása érdekében.

2. cikk

Alapelvek

1. A Felek a megosztott felelősség, a szolidaritás, a kölcsönösség, a kölcsönös tisztelet és az elszámoltathatóság jegyében törekednek az ebben a megállapodásban foglalt célkitűzések elérésére.
2. A Felek újólá megerősítik elkötelezettségüket a nemzetek közötti baráti kapcsolatok kialakítása iránt, amely a valamennyi állam közötti szuverén egyenlőség elvének tiszteletben tartásán alapul, továbbá aziránt, hogy tartózkodnak bármely állam területi integritását vagy politikai függetlenségét veszélyeztető, illetve az Egyesült Nemzetek Alapokmányával (a továbbiakban: az ENSZ Alapokmány) bármilyen más módon összeegyeztethetetlen fenyegetéstől vagy erőszak alkalmazásától.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy az általános részben elfogadott általános elvekkel összhangban végrehajtják az egyes regionális jegyzőkönyveket, figyelembe véve ugyanakkor a régiók sajátosságait. Megállapodnak abban is, hogy az intézkedéseket a legkevesbé fejlett országok (LDC-k), a tenger nélküli országok, a fejlődő kis szigetállamok (SID-k) és az alacsonyan fekvő tengerparti államok eltérő igényeihez igazítják, figyelembe véve az előttük álló eltérő kihívásokat.
4. A Felek a leginkább megfelelő hazai, regionális vagy több országot átfogó szinten hoznak döntéseket és lépnek fel.
5. A Felek következetesen szem előtt tartják a nemi dimenziót, és biztosítják, hogy a nemek közötti egyenlőség valamennyi szakpolitikában érvényesüljön.
6. A Felek olyan integrált megközelítést alkalmaznak együttműködésük során, amely politikai, gazdasági, társadalmi, környezeti és kulturális elemeket foglal magában.
7. A Felek fokozzák a regionális integráció és együttműködés előmozdítására irányuló erőfeszítéseiket a biztonsági aggályok hatékony kezelése, a globalizációban rejlő gazdasági előnyök kiaknázása, valamint adott esetben a transznacionális kihívások és lehetőségek kezelése érdekében.

8. A Felek ösztönzik a több érdekelt fél bevonásával járó megközelítés alkalmazását, lehetővé téve számos különböző szereplő – köztük parlamentek, helyi hatóságok, a civil társadalom és a magánszektor – aktív részvételét a partnerségi párbeszédben és az együttműködési folyamatokban.
9. Az e megállapodás szerinti partnerség célkitűzéseinek hatékonyabb és eredményesebb elérése érdekében együttműködés folytatható formális és ad hoc regionális formációkban. A Felek olyan rendelkezésekről és rugalmas eljárásokról is megállapodhatnak, amelyek lehetővé teszik az érdekelt Felek számára a párbeszéd és együttműködés elmélyítését konkrét tematikus és régiókon átnyúló kérdésekben.

3. cikk

Partnerségi párbeszéd

1. A Felek rendszeres, kiegyensúlyozott, átfogó és érdemi partnerségi párbeszédet folytatnak e megállapodás valamennyi területén, ami mindkét fél kötelezettségvállalásaihoz és adott esetben intézkedéseihez vezet e megállapodás hatékony végrehajtása érdekében.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy a partnerségi párbeszéd célja az információcsere, a kölcsönös megértés elősegítése, valamint az elfogadott prioritások és közös menetrendek meghatározásának elősegítése nemzeti, regionális és nemzetközi szinten. Nemzetközi szinten együttműködnek és egyeztetnek a közös érdekű kérdésekben és az új kihívások kezelése terén.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy a partnerségi párbeszédet rugalmas és testreszabott módon, rendszeres időközönként, megfelelő formában és a leginkább megfelelő hazai, regionális vagy több országot átfogó szinten folytatják, és teljes mértékben kiaknázzák az egyes lehetséges csatornáknak rejlő lehetőségeket, többek között regionális és nemzetközi fórumokon. Megállapodnak abban, hogy nyomon követik és értékelik a partnerségi párbeszéd hatékonyságát, és adott esetben módosítják a hatályát.
4. A Felek megállapodnak abban, hogy a parlamenteket és adott esetben a civil társadalmi szervezetek és a magánszektor képviselőit megfelelően tájékoztatják, konzultálnak velük, és lehetővé teszik számukra, hogy részt vegyenek a partnerségi párbeszédben. A partnerségi párbeszédbe adott esetben regionális és kontinentális szervezeteket is bevonnak.

4. cikk

A szakpolitikák koherenciája

1. A Felek e megállapodás célkitűzéseinek elérése érdekében célzott, stratégiai és partnerségorientált megközelítés alkalmazásával koherens szakpolitikák kidolgozására törekednek nemzeti, regionális és nemzetközi szinten.
2. Minden egyes Fél egyénileg és kollektíven is elősegíti a szakpolitikák közötti szinergiákat annak érdekében, hogy elkerülje vagy minimalizálja a szakpolitikák által a többi Félre gyakorolt esetleges negatív hatásokat. Minden egyes Fél vállalja, hogy tájékoztatja a többi Felet, és adott esetben konzultál velük azokról a kezdeményezésekről és intézkedésekről, amelyek nagymértékben érinthetik őket.
3. A Felek újlag megerősítik elkötelezettségüket a szakpolitikák fejlesztési célú koherenciája iránt, amely a fenntartható fejlődési célok elérésének kulcsfontosságú eleme.

5. cikk

Szereplők

1. A Felek elismerik, hogy a kormányok központi szerepet játszanak országuk prioritásainak és stratégiáinak meghatározásában és végrehajtásában. Elismerik a parlamentek döntő szerepét a jogszabályok alakításában és elfogadásában, a költségvetések elfogadásában és a kormányok elszámoltatásában. Elismerik a helyi hatóságok szerepét és hozzájárulását a demokratikus elszámoltathatóság erősítése és a kormányzati fellépések kiegészítése terén.
2. A Felek elismerik a szubregionális, regionális, kontinentális és interkontinentális szervezetek által az ebben a megállapodásban foglalt célkitűzések elérésében játszott fontos szerepet, különös tekintettel a regionális jegyzőkönyvek célkitűzéseire.
3. A Felek elismerik az érdekelt felek (valamennyi formában és a nemzeti sajátosságoknak megfelelően), nevezetesen a civil társadalom, a gazdasági és szociális partnerek – ideértve a szakszervezeteket – és a magánszektor fontos szerepét és hozzájárulását, és megállapodnak abban, hogy előmozdítják és megerősítik tényleges részvételüket az inkluzívabb és több érdekelt felet bevonó szakpolitikai folyamatok elősegítése érdekében. A Felek ezért

gondoskodnak arról, hogy az említett érdekelt felek – adott esetben – tájékoztatást kapjanak a stratégiákról és ágazati politikákról, illetve konzultáljanak velük ezekkel kapcsolatban, hozzájáruljanak a széles körű párbeszéd folyamatához, kapacitásépítési támogatásban részesüljenek a kritikus területeken és részt vegyenek az őket érintő területeken az együttműködési programok végrehajtásában. Az együttműködési programokban való részvétel az alapján történik, hogy az érdekelt felek milyen mértékben kezelik a lakosság igényeit, illetve az alapján, hogy az érdekelt felek milyen sajátos kompetenciáikkal rendelkeznek, és az érdekelt feleknek emellett elszámoltatható és átlátható irányítási struktúrával kell rendelkezniük.

6. cikk

Felépítés

1. E megállapodás az általános részből (I-VI. rész), a három regionális jegyzőkönyvből (a továbbiakban: a regionális jegyzőkönyvek) és a mellékletekből áll.
2. Az általános rész és a mellékletek jogilag kötelező erejűek a Részes Felekre nézve.
3. Az egyes regionális jegyzőkönyvek jogilag kötelező erejűek az EU Félre, illetve az érintett jegyzőkönyvek az afrikai, karibi, illetve csendes-óceáni AKCSÁSZ-tagokra nézve. A regionális jegyzőkönyvek rendelkezései, valamint azok értelmezése és végrehajtása semmilyen esetben sem befolyásolhatják az általános rész rendelkezéseit és az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsának határozatait, illetve nem térhetnek el ezektől.

7. cikk

Horizontális témák

1. A Felek megállapodnak abban, hogy következetesen figyelembe veszik az alábbi horizontális témákat annak érdekében, hogy megalapozott intézkedéseket tegyenek az együttműködés valamennyi területén: emberi jogok, demokrácia, nemek közötti egyenlőség, béke és biztonság, környezetvédelem, az éghajlatváltozás elleni küzdelem, kultúra és ifjúság.
2. A Felek együttműködnek, hogy támogassák a kapacitásépítést a kihívások hatékony kezelése és az ebben a megállapodásban meghatározott célkitűzések elérése érdekében. Céljuk az intézmények megerősítésének elősegítése, a bevált gyakorlatok cseréjének előmozdítása, valamint a tudástranszfer és tudásmegosztás megkönnyítése.
3. A Felek megerősítik az országok, közösségek és egyének, és különösen a veszélyeztetett népességcsoportok rezilienciáját a környezettel és éghajlatváltozással kapcsolatos kihívásokkal, a gazdasági sokkokkal, a konfliktusokkal, a politikai válságokkal, a járványokkal és a világhárványokkal szemben.

II. RÉSZ

STRATÉGIAI PRIORITÁSOK

I. CÍM

EMBERI JOGOK, DEMOKRÁCIA ÉS KORMÁNYZÁS AZ EMBERKÖZPONTÚ ÉS JOGOKON ALAPULÓ TÁRSADALMAKBAN

8. cikk

A Felek újól megerősítik elkötelezettségüket az emberi jogok, az alapvető szabadságok és a demokratikus alapelvek előmozdítása, védelme és érvényesítése, valamint a jogállamiság és a jó kormányzás megerősítése iránt, összhangban az ENSZ Alapokmányával, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával és a nemzetközi joggal, különös tekintettel a nemzetközi emberi jogi jogszabályokra és adott esetben a nemzetközi humanitárius jogra.

A Felek emberközpontú és jogokon alapuló szakpolitikákat mozdítanak elő, amelyek felölelik az összes emberi jogot, esélyegyenlőséget biztosítanak a társadalom valamennyi tagja számára, és az emberre összpontosító fenntartható fejlődésre irányulnak. A Felek elismerik, hogy a demokrácia, az emberi jogok, az alapvető szabadságok, a jogállamiság és a jó kormányzás tiszteletben tartása a fenntartható fejlődés szerves része.

9. cikk**Emberi jogok, demokrácia és jogállamiság**

1. A Felek – elismerve, hogy az emberi jogok egyetemesek, oszthatatlanok, egymástól függenek, és egymáshoz kapcsolódnak – előmozdítják, védik és érvényesítik az összes emberi jogot, legyen szó polgári, politikai, gazdasági, társadalmi vagy kulturális jogokról. Védik és biztosítják valamennyi alapvető szabadság, például a véleményalkotás és véleménynyilvánítás szabadsága, a gyülekezési és egyesülési szabadság, valamint a gondolat-, vallás- és lelkiismereti szabadság teljes körű és egyenlő gyakorlását.
2. A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy előmozdítják az emberi jogok és alapvető szabadságok egyetemes tiszteletben tartását és érvényesítését mindenki számára, bármiféle, többek között a nem, etnikai vagy társadalmi származáson, valláson vagy meggyőződésen, politikai vagy más véleményen, fogyatékoságon, koron vagy egyéb státuszon alapuló megkülönböztetés nélkül. Elkötelezik magukat amellett, hogy küzdenek a rasszizmus, a faji megkülönböztetés, az idegengyűlölet és az ezekhez kapcsolódó intolerancia minden formája, valamint az erőszak és a megkülönböztetés minden formája ellen, beleértve a gyűlöletkeltés valamennyi formáját. Elkötelezik magukat az őslakos népek jogainak elismerése és előmozdítása mellett, az ENSZ nyilatkozata az őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatban (UNDRIP) foglaltaknak megfelelően.
3. A Felek kétoldalú partnerségi párbeszédet folytatnak a halálbüntetésről. Amennyiben a nemzeti jogszabályok rendelkezéseiben szerepel a halálbüntetés, és azt továbbra is alkalmazzák, a Felek követik a jogszerű eljárást, és betartják a nemzetközileg elfogadott minimumszabályokat.
4. A Felek újólal megerősítik, hogy az államszervezés mögött álló, egyetemesen elismert demokratikus alapelvek biztosítják az államhatalom legitimitását, az intézkedéseknek az alkotmányi, jogszabályi és szabályozási rendszerben tükröződő jogszerűségét, valamint a részvételi mechanizmusok meglétét. Fenntartják és megerősítik az említett alapelvek alkalmazását, és ennek érdekében inkluzív, átlátható és hiteles választásokat biztosítanak a szuverenitás kellő tiszteletben tartása mellett, valamint lehetővé teszik és támogatják a részvételen alapuló döntéshozatali folyamatokat. A Felek előmozdítják a bevált választási gyakorlatok fenntartását, továbbá többek között adott esetben az EU Fél és az AKCSÁSZ-tagok területén a választási megfigyeléssel kapcsolatos együttműködésüket.
5. A Felek aktívan támogatják a jogállamiság nemzeti, regionális és nemzetközi szinten történő megszilárdítását, elismerve annak alapvető fontosságát az emberi jogok védelme és a demokratikus intézmények hatékony működése szempontjából. Ez magában foglalja a független, pártatlan és jól működő igazságszolgáltatási rendszer, a törvény előtti egyenlőség, a tisztességes és jogszerű eljáráshoz való jog, valamint a hatékony jogorvoslati mechanizmusokhoz való hozzáférés biztosítását.
6. A Felek elismerik a valamennyi emberi jog oszthatatlanságán, kölcsönös függőségén, egyetemességén és elidegeníthetlenségén alapuló fejlődéshez való jogot, amelynek értelmében minden ember és nép jogosult részt venni a gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai fejlődésben, hozzájárulni ahhoz, illetve élvezni azt úgy, hogy e fejlődés során minden emberi jog és alapvető szabadság teljes mértékben érvényesülhet. Támogatják a fejlődéshez való jog megerősítését célzó intézkedéseket, és többek között biztosítják mindenki számára az esélyegyenlőséget az alapvető erőforrásokhoz és alapvető szolgáltatásokhoz, például az oktatáshoz, az egészségügyi szolgáltatásokhoz, az élelmiszerhez, a lakhatáshoz, a foglalkoztatáshoz és a méltányos jövedelemelosztáshoz való hozzáférés és az abból való részesülés tekintetében.
7. A Felek megállapodnak abban, hogy hazai és nemzetközi politikájuk az emberi jogok, a demokratikus alapelvek és a jogállamiság tiszteletben tartásán alapul, amely a megállapodás lényeges eleme.

10. cikk**Nemek közötti egyenlőség**

1. A Felek újólal megerősítik szilárd elkötelezettségüket a nemek közötti egyenlőség megvalósítása, valamennyi emberi jog mindenki általi teljes körű gyakorlása, valamint a fenntartható fejlődés motorjaként minden egyén társadalmi szerepvállalásának növelése iránt. Nemzeti alkotmányukba vagy más megfelelő jogszabályba beépítik a nemek közötti egyenlőség elvét.
2. A Felek elismerik, hogy a nemek közötti egyenlőtlenség megfosztja a nőket alapvető emberi jogaitól és lehetőségeiktől. Végrehajtható jogszabályokat, jogi kereteket és megalapozott szakpolitikákat, programokat és mechanizmusokat fogadnak el és erősítenek meg annak biztosítása érdekében, hogy a nők és lányok a férfiakra és fiúkra vonatkozó feltételekkel megegyező feltételek mellett férjenek hozzá az élet minden területéhez, egyenlő esélyekkel, egyenlő ellenőrzéssel, valamint teljes körű és egyenlő részvétel mellett.

3. A Felek különösen arra összpontosítanak, hogy javítsák a nők és adott esetben a lányok hozzáférését minden olyan erőforráshoz, amelyre életük során szükségük van lehetőségeik teljes körű kiaknázásához, valamint emberi jogaik és alapvető szabadságaik teljes körű gyakorlásához, például a minőségi oktatás, az egészségügy, a foglalkoztatási lehetőségek, a gazdasági erőforrásokhoz való hozzáférés és azok ellenőrzése, a politikai döntéshozatal, az irányítási struktúrák és a magánvállalkozások tekintetében, különös hangsúlyt fektetve a kiszolgáltatott helyzetben lévő nőkre. Előmozdítják a nők teljes körű és hatékony részvételét és esélyegyenlőségét a vezetésben a politikai, gazdasági és közéleti döntéshozatal valamennyi szintjén.
4. A Felek vállalják, hogy a köz- és magánszférában megelőzik a szexuális és nemi alapú erőszak és megkülönböztetés minden formáját, beleértve az emberkereskedelmet, a szexuális kizsákmányolást és a bántalmazást, küzdenek ellenük, és büntetőeljárást indítanak ezek tekintetében. Minden szükséges intézkedést megtesznek a mélyen gyökerező nemi előítéletek kezelése, valamint valamennyi olyan káros hagyomány felszámolása érdekében, mint a gyermek-, korai és kényszerházasság, valamint a női nemi szervek megcsonkítása.

11. cikk

Befogadó és pluralista társadalmak

1. A Felek vállalják, hogy az élet minden területén egyenlő esélyeket biztosítanak a társadalom valamennyi tagja számára. Megelőzik, tiltják és felszámolják a megkülönböztető gyakorlatokat, és hatékony intézkedéseket fogadnak el valamennyi emberi jog teljes körű és egyenlő gyakorlásának biztosítása érdekében.
2. A Felek a demokrácia pilléreiként védik és előmozdítják a véleménynyilvánítás szabadságát, a véleményalkotás szabadságát, a gyülekezés szabadságát, valamint a média függetlenségét és sokszínűségét, megjegyezve, hogy ezek nem pusztán emberi jogok, hanem a demokrácia, a fejlődés és a párbeszéd előfeltételei is.
3. A Felek elősegítik a befogadó és pluralista társadalmak kialakulását, beleértve a többpárti demokráciát is. Előmozdítják a hatékony, átlátható és elszámoltatható nemzeti és helyi közgyűlések és politikai pártok kulcsfontosságú szerepét. Emellett minden szinten előmozdítják valamennyi érdekelt fél és polgár – köztük a nők és fiatalok – aktív és valódi részvételét a reagálóképes, inkluzív, részvételen alapuló és reprezentatív politikai folyamatokban és döntéshozatalban.
4. A Felek megőrzik és kiszélesítik az aktív, szervezett és átlátható civil társadalom számára biztosított teret, elismerve a demokrácia, az emberi jogok, az alapvető szabadságok, a társadalmi igazságosság és a befogadás előmozdításában és nyomon követésében, valamint a jogtulajdonosok és a jogállamiság védelmezésében játszott szerepét, erősítve ezáltal a belső átláthatóságot és elszámoltathatóságot.
5. A Felek – elismerve, hogy az internet platformot kínál a tudás és ötletek megosztására – törekednek arra, hogy teljes mértékben kihasználják a digitális megoldásokban rejlő lehetőségeket az információkhoz való egyenlő és nyilvános hozzáférés minden szinten történő előmozdítása és a részvételen alapuló döntéshozatal elősegítése, valamint a digitális kompetencia megerősítése érdekében a visszaélések kockázatának kezelése, valamint a sokféleséghez való nyílt hozzáállás és a sokféleség iránti tisztelet előmozdítása mellett.

12. cikk

Jó kormányzás

1. A Felek újólaj megerősítik, hogy a jó kormányzás átlátható, felelős, elszámoltatható és részvételen alapuló kormányokon, valamint megfelelő felügyeleti mechanizmusokon alapul. A Felek egyetértenek abban, hogy a jó kormányzás döntő fontosságú valamennyi emberi jog, a demokratikus alapelvek és a jogállamiság tiszteletben tartása szempontjából. Elkötelezik magukat a közszolgáltatásokhoz való, megkülönböztetés nélküli egyetemes hozzáférés mellett. Elkötelezik magukat továbbá az átláthatóság és elszámoltathatóság mellett, amelyek a jó kormányzás és az intézményépítés szerves részét képezik.
2. A Felek elkötelezik magukat az emberi, természeti, gazdasági és pénzügyi erőforrások átlátható és elszámoltatható kezelése mellett az előnyök méltányos megosztása és a fenntartható fejlődés érdekében.
3. A Felek elkötelezik magukat egy olyan környezet kialakítása mellett, amely lehetővé teszi az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot a közigazgatásban, beleértve a kormányzati intézmények integritásának és függetlenségének fokozását. A Felek a hatékonyság, átláthatóság és elszámoltathatóság alapelveivel összeegyeztethető, hatékony és eredményes államháztartási irányítási rendszereket dolgoznak ki és alkalmaznak az államháztartás védelme és a közszolgáltatások nyújtásának javítása érdekében, az adminisztratív akadályok felszámolásával és a szabályozási hiányosságok kezelésével.

4. A Felek biztosítják az átláthatóságot és elszámoltathatóságot a közfinanszírozás – beleértve a pénzügyi támogatást – és a közszolgáltatások nyújtása tekintetében. Javítják a bevételek beszedését, és fellépnek az adócsalás és adókikerülés, valamint az illegális pénzügyi mozgások ellen. Megállapodnak abban, hogy együttműködnek a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemben, és kellő időben partnerségi párbeszédet folytatnak kétoldalú és nemzetközi szinten a pénzmosással és a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatos kérdésekről.
5. A Felek minden szinten küzdenek a korrupció minden formája ellen, és olyan hatékony, összehangolt, korrupcióellenes szakpolitikákat dolgoznak ki és hajtanak végre vagy tartanak fenn, amelyek tükrözik a jogállamiság, a közügyek és a köztulajdon megfelelő kezelése, az integritás, az átláthatóság és az elszámoltathatóság elveit. Jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogadnak el a köztisztviselők közvetlen vagy közvetett hasznára elkövetett vesztegetés és sikkasztás, hűtlen kezelés vagy egyéb forrásokkal való visszaélés megelőzése és büntetőeljárás alá vonása, valamint a korrupció révén szerzett vagyon visszaszerzése és visszaszolgáltatása érdekében.
6. A Felek elismerik a jó adóügyi kormányzás alapelveit, többek között az átláthatósággal és az információcserével kapcsolatos globális előírásokat, a méltányos adóztatás elvét, valamint az adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás (BEPS) elleni küzdelemre irányuló minimális előírásokat, és elkötelezik magukat ezen elvek érvényesítése mellett. Előmozdítják a jó adóügyi kormányzást, javítják a nemzetközi adóügyi együttműködést, és elősegítik az adóbevételek beszedését. Együttműködnek annak érdekében, hogy fokozzák az említett alapelveknek és előírásoknak való megfeleléshez szükséges kapacitást, és kiaknázzák a prosperáló, szabályokon alapuló pénzügyi szektorban rejlő előnyöket. Megállapodnak abban, hogy kellő időben kétoldalú és nemzetközi szintű partnerségi párbeszédet folytatnak adóügyi kérdésekben.
7. A Felek megállapodnak abban, hogy a hazai és nemzetközi szakpolitikáik a jó kormányzáson alapulnak, amely e megállapodás alapvető elemét képezi. Abban is megállapodnak, hogy a korrupció súlyos esetei, beleértve az ilyen korrupcióhoz vezető vesztegetést, sértik ezt az elemet.

13. cikk

Közigazgatás

A Felek, elismerve a megfelelő forrásokkal rendelkező, hatékony és eredményes, szilárd emberierőforrásbázissal rendelkező közszolgálati rendszerek és folyamatok fontosságát, kötelezettséget vállalnak arra, hogy előmozdítják az ezen a téren folytatott együttműködést. Megállapodnak abban is, hogy együttműködnek közigazgatásuk korszerűsítése, valamint az elszámoltatható, hatékony, átlátható és professzionális közszolgálat kialakítása érdekében. E tekintetben az erőfeszítéseknek többek között a szervezeti hatékonyság javítására, a szolgáltatásnyújtás terén az intézmények hatékonyságának növelésére, az e-kormányzás és a digitális szolgáltatások bevezetésének felgyorsítására, az állami nyilvántartások digitalizálására, valamint a decentralizációs folyamatok megerősítésére kell irányulniuk a Felek gazdaság- és társadalomfejlesztési stratégiáival összhangban.

14. cikk

Statisztikák

1. A Felek – elismerve, hogy a statisztikák kulcsfontosságúak a fenntartható fejlődés megvalósításához – fejlesztik és megerősítik statisztikai rendszereiket – beleértve a statisztikák gyűjtését, feldolgozását, minőség-ellenőrzését és terjesztését –, hogy hozzájáruljanak ahhoz a hosszú távú célkitűzés eléréséhez, hogy minőségi, nemzetközileg összehasonlítható, hozzáférhető, időszerű és megbízható, lebontott adatok álljanak rendelkezésre, mivel ezek kulcsfontosságúak a Felek társadalom- és gazdaságfejlesztési prioritásait támogató döntéshozatal, valamint az előrehaladás támogatása és nyomon követése szempontjából.
2. A Felek elkötelezik magukat a statisztikai ismeretek növelése és az adatok döntéshozatali célú felhasználásának előmozdítása iránt a kormányzati és nem kormányzati felhasználókkal való kapcsolattartás, valamint az új technológiák és adatforrások használata révén. Együttműködnek az adatgyűjtési és adatvédelmi technológia használatában, és előmozdítják az összehasonlítható statisztikák nemzeti és regionális szintű terjesztését.
3. A Felek biztosítják statisztikai hivatalaik szakmai függetlenségét.

15. cikk**Személyes adatok**

1. A Felek elismerik, hogy közös érdekük megvédeni minden egyén magánélethez való jogát a személyes adatok kezelése tekintetében, valamint elismerik az erős adatvédelmi rendszerek fenntartásának és hatékony érvényesítésének a fontosságát. Biztosítják többek között, hogy a személyes adatokat tisztességesen és átlátható módon kezeljék, és azokat kifejezett, meghatározott és törvényes célból gyűjtsék, és ne kezeljék őket ezekkel a célokkal összeférhetetlen módon.

E cikk alkalmazásában az „adatkezelés” a személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így például a gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tagolás, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés továbbítás, terjesztés vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tétel útján, összehangolás vagy összekapcsolás, korlátozás, törlés, illetve megsemmisítés.

2. A Felek biztosítják minden egyén személyes adatainak magas szintű védelmét a meglévő többoldalú előírásokkal, illetve nemzetközi jogi eszközökkel és gyakorlatokkal összhangban. E célból megfelelő jogi és szabályozási rendszereket és szakpolitikákat, valamint a végrehajtásukhoz szükséges megfelelő igazgatási kapacitást hoznak létre, beleértve a független felügyeleti hatóságokat.

II. CÍM**BÉKE ÉS BIZTONSÁG****16. cikk**

A Felek elismerik, hogy a béke, a stabilitás és a biztonság – beleértve a humánbiztonságot és a rezilienciát – döntő fontosságú a fenntartható fejlődés és a jólét szempontjából. Béke és biztonság nélkül nincs fenntartható fejlődés, és inkluzív fejlődés nélkül nem létezhet fenntartható béke és biztonság. A Felek átfogó és integrált megközelítést alkalmaznak a konfliktusokkal és válságokkal kapcsolatban, beleértve az instabil helyzeteket, küzdenek a tömegpusztító fegyverek elterjedése ellen, és fellépnek a nemzetközi közösséget érintő valamennyi súlyos bűncselekmény ellen. A Felek foglalkoznak az új vagy növekvő biztonsági fenyegetésekkel, beleértve a terrorizmust és annak finanszírozását, az erőszakos szélsőségességet, a szervezett bűnözést, a tömegpusztító fegyverek elterjedését, a kalózkodást, az ember-, kábítószert- és fegyverkereskedelmet, valamint az egyéb tiltott áruk kereskedelmét, a kiberbűnözést, továbbá a kiberbiztonságot fenyegető veszélyeket.

17. cikk**Konfliktusok és válságok**

1. A Felek integrált megközelítést alkalmaznak a konfliktusokkal és válságokkal kapcsolatban, beleértve a megelőzést, közvetítést, rendezést és megbékélést, valamint a válságkezelést, békefenntartást és a béke támogatását. Az igazságot, az igazságosságot, a kártérítést és a meg nem ismétlődés garanciáit előmozdító, kontextus specifikus intézkedések révén támogatják az átmeneti igazságszolgáltatást. Hozzájárulnak az intézményfejlesztéshez, az államépítéshez és a humánbiztonsághoz, különös figyelmet fordítva az instabil helyzetekre.
2. A Felek együttműködnek a konfliktusok és az instabilitás kiváltó okainak átfogó megelőzésében és kezelésében. Különös figyelmet fordítanak a természeti erőforrásokkal, különösen a nyersanyagokkal való hatékony gazdálkodásra annak érdekében, hogy fenntartható módon szolgálják a társadalom egészét, és biztosítsák, hogy az illegális kitermelés és kereskedelem ne járuljon hozzá a konfliktusok keletkezéséhez és fenntartásához.
3. A Felek elismerik a kölcsönös tiszteleten alapuló párbeszéd és konzultáció fontosságát a konfliktusmegoldás eszközeként, bevonva a helyi hatóságokat és közösségeket, valamint a civil társadalmi szervezeteket. Ebben az összefüggésben a Felek a kontinentális és regionális szervezetekkel szoros együttműködésben járnak el.
4. A Felek összehangolt módon minden megfelelő intézkedést megtesznek az erőszak fokozódásának megelőzése, területi elterjedésének korlátozása és a viták békés rendezésének megkönnyítése érdekében. Különös figyelmet fordítanak annak biztosítására, hogy a pénzügyi források felhasználására ezen megállapodás alapelveivel és célkitűzéseivel összhangban kerüljön sor, és megelőzzék a pénzeszközök háborús célokra való elterelését. A Felek emellett intézkedéseket hoznak a zsoldostevékenységek megelőzésére, a gyermekkatonák problémájának kezelésére és vállalják, hogy felelősségteljes módon korlátozzák a katonai kiadásokat.

5. A Felek a konfliktusokat követő helyzetekben minden megfelelő intézkedést megtesznek, hogy az átmenet során stabilizálják a helyzetet, és ezzel elősegítsék az erőszakmentes, stabil és demokratikus állapotokhoz való visszatérést. Ez magában foglalhatja a lefegyverzés és leszerelés támogatását, valamint a volt harcosok visszatérését és fenntartható visszailleszkedését a társadalomba. A Felek gondoskodnak a vészhelyzeti intézkedések, a rehabilitáció és a hosszú távú fejlődési célok elengedhetetlen összekapcsolásáról.
6. A Felek előmozdítják valamennyi polgár, köztük a nők és fiatalok hatékony részvételét a békeépítésben, a konfliktusmegelőzésben, a közvetítésben, a vitarendezésben és a humanitárius segítségnyújtásban, valamint a válságkezelésben, a békefenntartásban és a béke támogatásában. A Felek fontosnak tartják a konfliktusok során nemi alapú erőszak áldozatává vált nők és lányok helyzetének, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekkel és a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni bűnözés és erőszak sajátos problémájának kezelését.

18. cikk

A tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni küzdelem

1. A Felek elismerik, hogy a nemzetközi stabilitást és biztonságot fenyegető legsúlyosabb problémák közé tartozik a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedése az állami és nem állami szereplők körében egyaránt. A Felek ezért megállapodnak abban, hogy a leszerelésről és a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló nemzetközi szerződések és megállapodások alapján fennálló kötelezettségeik, valamint az egyéb vonatkozó nemzetközi kötelezettségeik maradéktalan teljesítése és hazai végrehajtása révén együttműködnek a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedése elleni küzdelemben és hozzájárulnak ahhoz. A Felek megállapodnak abban, hogy ez a rendelkezés a megállapodás lényeges eleme.
2. A Felek megállapodnak továbbá abban, hogy együttműködnek a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedése elleni küzdelemben, és ehhez egyrészt lépéseket tesznek minden vonatkozó nemzetközi okmány aláírására, megerősítésére vagy az ahhoz történő csatlakozásra, az esettől függően, illetve ezek teljes körű végrehajtására és az ezeknek való teljes megfelelésre, másrészt, létrehoznak és fenntartanak egy olyan hatékony exportellenőrzési rendszert, amely ellenőrzi a tömegpusztító fegyverekkel kapcsolatos áruk kivitelét és tranzitforgalmát, beleértve a kettős felhasználású technológiák tömegpusztító fegyverek céljára történő felhasználásának ellenőrzését, valamint hatékony szankciókat tartalmaz az exportellenőrzések megszegésének esetére, harmadrészt pedig együttműködnek a multilaterális fórumokon és az exportellenőrzési rendszerekben.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy rendszeres partnerségi párbeszédet folytatnak, amely kiegészíti és megszilárdítja a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedésének megakadályozására irányuló együttműködésüket.
4. A Felek, figyelembe véve, hogy a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris kockázatok rendkívül romboló hatást gyakorolhatnak a társadalmakra, és elismerve, hogy ezek bűncselekményekhez kapcsolódhatnak, ideértve a tiltott proliferációt és kereskedelmet, a terrorizmust, a baleseteket vagy a természeti veszélyeket, például a világgjárványokat, együttműködnek az ilyen kockázatok csökkentésére irányuló intézményi kapacitás megerősítése érdekében.

19. cikk

A nemzetközi közösséget érintő súlyos bűncselekmények

1. A Felek megállapodnak abban, hogy együttesen lépnek fel a népirtás, az emberiség elleni bűncselekmények és a háborús bűncselekmények megelőzése érdekében a megfelelő két- és többoldalú keretek között, a védelmi felelősség elvével összhangban.
2. A Felek – újlag megerősítve, hogy a nemzetközi közösség egészét érintő legsúlyosabb bűncselekmények nem maradhatnak büntetlenül – adott esetben nemzeti, regionális és nemzetközi szinten hozott intézkedésekkel biztosítják a tisztességes és hatékony nyomozást és büntetőeljárást.
3. A Felek úgy vélik, hogy a Nemzetközi Büntetőbíróság (NBB) létrehozása és hatékony működése jelentős előrelépés a nemzetközi béke és igazságszolgáltatás szempontjából. Újlag megerősítik elkötelezettségüket a nemzeti, regionális és nemzetközi büntető igazságszolgáltatási mechanizmusokkal – többek között az NBB-vel – való teljes körű együttműködés iránt, összhangban a kiegészítő jelleg elvével. A Feleket arra ösztönzik, hogy erősítsék meg és hajtsák végre az NBB Római Statútumát és a kapcsolódó jogi aktusokat, valamint javítsák tovább az NBB hatékonyságát. Erőfeszítéseket kell tenni a büntető igazságszolgáltatási mechanizmusok minden szinten való megerősítésére.

20. cikk**Terrorizmus és erőszakos szélsőségeség**

1. A Felek – megismételve, hogy határozottan elítélik az összes terrorcselekményt, erőszakos szélsőségeséget és radikalizálódást – vállalják, hogy az ENSZ Alapokmányával, a nemzetközi joggal, valamint a vonatkozó egyezményekkel és jogi aktusokkal összhangban nemzetközi együttműködés keretében küzdenek e cselekmények ellen. Elismerve, hogy a terrorizmus valamennyi formája és megnyilvánulása elleni küzdelem közös prioritás, a Felek minden szinten együttműködnek a terrorizmus, az erőszakos szélsőségeség és a radikalizálódás megelőzése és leküzdése érdekében. A Felek, elismerve az erőszakos szélsőségeség valamennyi formájához – ideértve a vallási intoleranciát, a gyűlöletbeszédet, az idegengyűlöletet, a rasszizmust és az intolerancia egyéb formáit – hozzájáruló összes tényező kezelésének fontosságát, kötelezettséget vállalnak az erőszakos szélsőségeség elleni fellépésre, valamint a vallási tolerancia és a vallások közötti párbeszéd előmozdítására.
2. A Felek egyetértenek annak alapvető fontosságában, hogy a terrorizmus elleni küzdelmet a jogállamiság teljes körű tiszteletben tartásával és a nemzetközi joggal – beleértve az emberi jogok nemzetközi jogát, a nemzetközi menekültjogot és a nemzetközi humanitárius jogot –, az ENSZ Alapokmányának alapelveivel, az ENSZ Biztonsági Tanácsának vonatkozó határozataival és nyilatkozataival, valamint a terrorizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos vonatkozó nemzetközi jogi aktusokkal teljes összhangban folytassák.
3. A Felek együttműködnek a kritikus infrastruktúra védelmében, a határokat érintő, terrorizmussal kapcsolatos kihívások kezelésében, valamint a polgári légi közlekedés védelmének megerősítésében.

21. cikk**Szervezett bűnözés**

1. A Felek – elismerve a szervezett bűnözés negatív politikai, gazdasági, kulturális és társadalmi következményeit – megerősítik az ilyen tevékenységek hatékonyabb megelőzésére és leküzdésére irányuló együttműködést. Integrált megközelítés keretében együttműködnek a kiváltó okok kezelése és a bűnözés alternatíváinak biztosítása érdekében. E tekintetben foglalkoznak a szervezett bűnözés, az emberkereskedelem, a migráncsempészség, a fegyverek, veszélyes anyagok, kábítószeres és prekursoraik, vadon élő állatok és növények, faanyagok és kulturális javak jogellenes kereskedelme és az egyéb jogellenes gazdasági és pénzügyi tevékenységek közötti kapcsolatokkal.
2. A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy fokozzák az emberkereskedelem megelőzésére, leküzdésére és felszámolására irányuló erőfeszítéseiket, valamint támogatják a megfelelő jogszabályi és intézményi keretek és stratégiák kidolgozását és végrehajtását, különös figyelmet fordítva a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre – ideértve a nőket, a gyermekeket és a kísérő nélküli kiskorúakat – és sajátos szükségleteikre. A Felek továbbra is fenntartják a 2000. november 15-én New Yorkban megkötött nemzetközi szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezmény és annak az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyvének előírásait.
3. A Felek fokozzák az ellopott javak visszaszerzésére és visszaszolgáltatására, valamint a szervezett bűnözés valamennyi formája elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseiket. E tekintetben megerősítik a hazai források mozgósítására esetlegesen romboló hatással lévő pénzmosás és jogellenes pénzügyi mozgások – beleértve az adócsalást és a közbeszerzési csalást –, valamint az aktív és passzív korrupció elleni küzdelem jogi és igazgatási kereteit a magán- és a közszférában egyaránt.
4. A Felek előmozdítják a polgárok biztonságát, különös tekintettel az intézmények és a jogállamiság megerősítésére, illetve az emberi jogok védelmére, valamint ösztönzik az igazságügyi és biztonsági ágazat reformját. Olyan multidiszciplináris programokat mozdítanak elő, amelyek célja a veszélyeztetett csoportok megszólítása és az erőszak – többek között a fegyverrel elkövetett erőszak – áldozatainak támogatása, valamint a közvetítés és más, közösségi alapú megelőzési és megbékélési megoldások kidolgozása.

22. cikk**Tengeri védelem**

1. A Felek megállapodnak a tengeri védelem megerősítésében, különösen a tengeren elkövetett bűncselekmények és a jogellenes kereskedelem különböző formáinak kezelése, a kalózkodás és a tengeren elkövetett fegyveres rablások elleni küzdelem, a kritikus tengeri infrastruktúrák védelme, valamint a hajózás szabadságának és a jogállamiság tengereken való érvényesítésének az előmozdítása terén, az ENSZ 1982. december 10-én Montego Bay-ben megkötött Tengerjogi Egyezményével összhangban.

2. A Felek megállapodnak abban, hogy fokozzák a tengeri bűnüldözés terén tett erőfeszítéseiket a tengeren elkövetett bűncselekmények által leginkább érintett országokban jelentkező tengeri fenyegetések kezelése érdekében. Megállapodnak abban, hogy a tengeren elkövetett bűncselekmények elleni küzdelem eszközeként megerősítik a nyomozási eljárásokat és a büntetőeljárást. Megállapodnak továbbá abban, hogy előmozdítják a kalózkodással kapcsolatos büntetőeljárási modellek nemzeti joghatóságon belüli végrehajtását, amely regionális büntető igazságszolgáltatási válaszintézkedésként és visszatartó mechanizmusként szolgál a tengeren elkövetett bűncselekményekkel – például a kalózkodással, fegyveres rablással, tenger- és vízszennyezéssel, migráncsempészéssel, kábítószer- és fegyverkereskedelemmel, valamint a nukleáris hulladék szállításával – szemben. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a regionális kezdeményezéseket a tengeri védelem, a kalózkodás elleni küzdelem és a tengerszennyezés elleni védelem terén.

23. cikk

Kézi- és könnyűfegyverek és más hagyományos fegyverek

1. A Felek elismerik, hogy a tiltott kézi- és könnyűfegyverek elterjedése súlyos fenyegetést jelent a nemzetközi békére és biztonságra.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy megerősítik a kézi- és könnyűfegyverek, más hagyományos fegyverek és az azokhoz szükséges lőszer – többek között a nem megfelelően biztosított és nem megfelelően kezelt készletek következményeként megvalósuló – tiltott kereskedelme, túlzott felhalmozása és ellenőrizetlen elterjedése elleni küzdelmet a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme minden formájának megelőzéséről, leküzdéséről és megszüntetéséről szóló ENSZ cselekvési programmal összhangban. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a fegyverkereskedő hálózatok hírszerzésen alapuló nyomon követését, hogy hatékonyabban csökkentsék azt a kockázatot, amelyet az állami készletek nagymértékű feketepiacra kerülése jelent a regionális stabilitásra. A tiltott tűzfegyverekkel és a kapcsolódó büntető igazságszolgáltatással kapcsolatos adatok gyűjtése, lefoglalása, nyomon követése és elemzése, a tiltott kereskedelmi forgalom jobb ismerete és nyomon követése, valamint az információcsere és a nemzetközi együttműködés támogatása érdekében a Felek törekednek az illetékes bűnüldözési egységek és kapcsolattartó pontok nemzeti kapacitásainak javítására.
3. A Felek elismerik annak fontosságát, hogy a meglévő nemzetközi normákkal – többek között a 2013. április 2-án New Yorkban megkötött Fegyverkereskedelmi Szerződéssel és a vonatkozó ENSZ-határozatokkal – összhangban ellenőrzéseket vezessenek be a hagyományos fegyverek nemzetközi kereskedelmére vonatkozóan, beleértve azok behozatalát és kivitelét. Arra törekednek, hogy az ilyen ellenőrzésekre felelősségteljes módon kerüljön sor, és az ilyen ellenőrzések hozzájáruljanak a nemzetközi és regionális békéhez, biztonsághoz és stabilitáshoz, az emberi szenvedés enyhítéséhez, valamint a hagyományos fegyverek illetéktelen kezekbe jutásának megakadályozásához. A Felek elismerik továbbá, hogy a fegyveres erőszak csökkentése érdekében fontos a tűzfegyverek jogszerű megszerzésének és tartásának hazai szabályozása és ellenőrzése.
4. A Felek együttműködnek az aknák és a háborúból visszamaradt robbanószerkezetek – köztük a rögtönzött robbanószerkezetek – eltávolítása érdekében.

24. cikk

Tiltott kábítószer

1. A Felek törekednek egy olyan átfogó, kiegyensúlyozott, integrált és bizonyítékokon alapuló megközelítés biztosítására, amelynek célja a kábítószer és az új pszichoaktív anyagok tiltott kereskedelmének megelőzése és kezelése, illetve a kábítószer iránti kereslet csökkentésének előmozdítása. Ezért foglalkoznak az egyéneket, a közösségeket és a társadalmat érintő kockázati tényezőkkel – ide tartozhat a szolgáltatások hiánya, az infrastrukturális szükséglet, a kábítószerrel kapcsolatos erőszak, a kirekesztés, a marginalizálódás és a társadalmi széttagozódás – a békés és befogadó társadalmak előmozdításához való hozzájárulás érdekében.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy a kábítószerrel kapcsolatos szakpolitikák és fellépések – többek között a civil társadalom, a tudományos közösség és a tudományos élet bevonásával – a tiltott kábítószer megelőzésére és hatékony kezelésére, valamint a tiltott kábítószer kínálatának, kereskedelmének és keresletének mérhető csökkentésére szolgáló struktúrák megerősítésére irányulnak.

3. A Felek törekednek a kábítószer-használat által az egyénekre és a társadalom egészére gyakorolt káros hatások csökkentésére, valamint a jegyzékben szereplő és nem szereplő prekursorok, köztük az úgynevezett dizájner prekursorok eltérítésének és tiltott kereskedelmének hatékony csökkentésére.
4. A Felek szorosan együttműködnek egymással és az érintett nemzetközi szervezetekkel a tiltott kábítószer-kereskedelem elleni összehangolt erőfeszítések és fellépések fenntartása érdekében.

25. cikk

Kiberbiztonság és kiberbűnözés

1. A Felek elismerik a felelős állami magatartásra vonatkozó normákon, szabályokon és alapelveken, illetve a meglévő nemzetközi jog alkalmazásán alapuló nyitott, biztonságos, stabil, hozzáférhető és békés információs és kommunikációs technológiai (IKT) környezet fontosságát. Az említett célból a Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy megerősítik az együttműködést a kiberbiztonság előmozdítása, a csúcstechnológiával elkövetett kiber- és elektronikus bűnözés, valamint a közösségi médiával való visszaélés megelőzése és leküzdése, továbbá a hálózati biztonság javítása érdekében az olyan bevált gyakorlatok cseréjével, amelyek növelik a kiberrezilienciát, többek között a kritikus infrastruktúrák védelme tekintetében.
2. A Felek elismerik, hogy meg kell előzni és kezelni kell a kiberbűnözést, ideértve a gyermekek online szexuális kizsákmányolását és bántalmazását a kiberbűncselekmények elleni küzdelem terén folytatott együttműködés és a bevált gyakorlatok cseréje révén, a meglévő nemzetközi normák és előírások alapján, beleértve a számítástechnikai bűnözésről szóló, 2001. november 23-án Budapesten megkötött budapesti egyezményt és az Afrikai Uniónak a kiberbiztonságról és a személyes adatok védelméről szóló, 2014. június 27-én Malabóban megkötött egyezményét.

26. cikk

Bűnüldözési együttműködés

1. A Felek elősegítik a regionális és nemzetközi bűnüldöző hatóságok, ügynökségek és szolgálatok közötti együttműködést a közös veszélyt jelentő, határokon átnyúló bűnözés és terrorfenyegetések felgöngyöltése és felszámolása érdekében. Az ilyen együttműködés hozzájárul a bűnmegelőzéshez, és magában foglalja többek között a jogi keretekre vonatkozó véleménycserét, valamint a bűnüldöző hatóságok intézményi és operatív kapacitásainak megerősítését célzó igazgatási és technikai segítségnyújtást, illetve a nyomozásokkal kapcsolatos információcserét és intézkedéseket.
2. Elismerve a biztonságos határok fontosságát, a Felek integrált határigazgatási megközelítést alkalmazva törekednek a határokat érintő jelenlegi és jövőbeli kihívások kezelésére. Előmozdítják a határokon átnyúló bűnözés és egyéb kockázatok megelőzését, felderítését és adott esetben visszaszorítását célzó, ágazatokon átívelő jogszerű válaszlépéseket.

III. CÍM

HUMÁN ÉS TÁRSADALMI FEJLŐDÉS

27. cikk

A Felek újjólag megerősítik elkötelezettségüket aziránt, hogy együttműködnek a fenntartható fejlődés, valamint a szegénység valamennyi formájának felszámolása érdekében, kezelik az egyenlőtlenségeket, és előmozdítják a társadalmi kohéziót. Megállapodnak abban is, hogy együttműködnek annak biztosítása érdekében, hogy minden ember rendelkezésére álljanak az ahhoz szükséges eszközök, hogy méltóságteljes és megfelelő életszínvonalat élvezhessen, többek között megfelelő szociális védelmi rendszerek és szociális szolgáltatások révén. Különös figyelmet fordítanak a nőkre, lányokra, fiatalokra, gyermekekre, valamint a leginkább kiszolgáltatott és hátrányos helyzetű személyekre, összhangban azzal az elvvel, hogy senkit sem hagynak hátra, és elsőként a leginkább lemaradottakat próbálják elérni. Megállapodnak abban is, hogy együttműködnek a gyors népességnövekedés jelentette kihívások és lehetőségek kezelésében.

1. FEJEZET

A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

28. cikk

Oktatás

1. A Felek minden szinten támogatják az inkluzív, egész életen át tartó tanulást és a méltányos, minőségi oktatást. Annak biztosítására törekednek, hogy valamennyi lány és fiú ingyenes, méltányos és minőségi alap- és középfokú oktatásban, valamint minőségi kisgyermekkorai nevelésben, gondozásban és iskola előtti nevelésben részesüljön, kellő figyelmet fordítva a nemek közötti szakadékokra. Azon munkálkodnak, hogy minden nő és férfi számára egyenlő hozzáférést biztosítsanak a megfizethető, minőségi műszaki, szak- és felsőfokú oktatáshoz, beleértve az egyetemeket is. Különös figyelmet fordítanak a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika terén eszközölt beruházásokra, valamint a mindenki számára elérhető digitális és művészeti oktatás előmozdítására.
2. A Felek fokozzák erőfeszítéseiket annak biztosítása érdekében, hogy mindenki rendelkezzen a jobb életminőséghez, a társadalomban való teljes körű szerepvállaláshoz, a közösségeinek társadalmi és gazdasági jólétéhez való hozzájáruláshoz, valamint a demokratikus és kulturális életben való aktív és méltányos részvételhez szükséges ismeretekkel, készségekkel és képességekkel.
3. A Felek megfelelő erőforrásokkal támogatják a biztonságos iskolákat és a jól működő oktatási rendszereket az oktatás és képzés tervezése, irányítása és eredményes biztosítása érdekében, többek között online és egyéb nem hagyományos eszközökkel. Együttműködnek a minőségbiztosítási rendszerek létrehozása és megerősítése, valamint a képesítések kölcsönös elismerése terén. Elősegítik a hallgatóknak, az oktatóknak és a tudományos dolgozóknak az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok egymás közötti, valamint az Európai Unió viszonylatában történő mobilitását.

29. cikk

Egészségügy

1. A Felek elismerik, hogy az egészség központi szerepet játszik az emberek életében, és a fenntartható fejlődés kulcsfontosságú mutatója. Újlag megerősítik elkötelezettségüket a mindenki számára elérhető, legmagasabb szintű fizikai és mentális egészség védelme és előmozdítása iránt.
2. A Felek fenntartható egészségügyi finanszírozási mechanizmusokkal és forrásokkal, működőképes infrastruktúrákkal, képzett egészségügyi munkaerővel – a toborzásra és a megtartásra tekintettel is –, valamint a mobil egészségügyi fejlesztést támogató megfelelő technológiákkal, például digitális eszközökkel erősítik a nemzeti egészségügyi rendszereket.
3. A Felek előmozdítják az egyetemes egészségügyi ellátást, az átfogó és minőségi egészségügyi szolgáltatásokhoz való méltányos és egyetemes hozzáférést, valamint a biztonságos, hatékony, minőségi és megfizethető alapvető gyógyszerekhez és oltóanyagokhoz való hozzáférést.
4. A Felek együttműködnek a fertőző betegségek és más, határokon átterjedő súlyos egészségügyi veszélyek, például az antimikrobiális rezisztencia megelőzése és kezelése, valamint a nem fertőző betegségek által jelentett teher jobb megelőzés és ellenőrzés révén megvalósuló csökkentése érdekében. Együttműködnek a globális egészségügyi válságok kezelése és eszkalálódásuk megelőzése érdekében, többek között az életmentő humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos gyors információcserére, felkészültségre és korai fellépésre szolgáló korai előrejelző rendszerek támogatásával, valamint az egészségügyi rendszerek kapacitásának növelését célzó, koherens és több ágazatra kiterjedő tervek kidolgozásával. Támogatják az oltóanyagok, a diagnosztika és a gyógyszerek kutatását-fejlesztését, valamint alkalmazását.
5. A Felek támogatják a szexuális és reprodukív egészségügyi árucikkekhez és egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférést, beleértve a családtervezést, a tájékoztatást és az oktatást, valamint a reprodukív egészség nemzeti stratégiákba és programokba való integrációját.

30. cikk**Élelmezésbiztonság és jobb táplálkozás**

1. A Felek elismerik, hogy az élelmezésbiztonság és a jobb táplálkozás biztosítása jelentős globális kihívást jelent a szegénység és a növekvő egyenlőtlenség elleni küzdelemben, ezért megállapodnak abban, hogy kezelik ennek strukturális okait, ideértve a konfliktusokat, válságokat, a természeti erőforrások romlását és az éghajlatváltozást.
2. A Felek előmozdítják a reziliens megélhetést, a földhöz, vízhez és egyéb erőforrásokhoz való biztonságos hozzáférést, illetve előmozdítják a mezőgazdasági termelés és termelékenység inkluzív és fenntartható növekedését, valamint a hatékony értékláncokat.
3. A Felek előmozdítják az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és a változtathatóságra irányuló intézkedéseket az élelmiszertermelési értéklánc egészében.
4. A Felek törekednek arra, hogy mindenki számára biztosítsák a megfizethető, biztonságos, elegendő és tápláló élelmiszerekhez való hozzáférést, növeljék a diverzifikált élelmiszertermelési kapacitást, valamint olyan élelmezésbiztonsági és táplálkozási szakpolitikákat és szociális védelmi mechanizmusokat dolgozzanak ki, amelyek fokozzák a legveszélyeztetettebbek rezilienciáját, különösen a visszatérő válságokkal küzdő országokban.
5. A Felek megerősítik az éhezés felszámolására, az alultápláltság valamennyi formájának kezelésére és az éhínség minden körülmények között történő elkerülésére irányuló, összehangolt, gyorsított és ágazatközi erőfeszítéseket.

31. cikk**Vízellátás, higiénias létesítmények és lakhatás**

1. A Felek előmozdítják a megfelelő és biztonságos ivóvízhez való egyetemes hozzáférést, többek között fenntartható és integrált vízkészlet-gazdálkodás és vízellátás-gazdálkodás, valamint a víz hatékonyabb felhasználása és a víz újrahasznosítása révén.
2. A Felek törekednek arra, hogy mindenki számára biztosítsák a higiénias szolgáltatásokhoz való megfelelő és méltányos hozzáférést – ideértve a hulladékgazdálkodást és a higiénia előmozdítását is –, különös figyelmet fordítva a nők és lányok, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévők szükségleteire.
3. A Felek elismerik, hogy a megfelelő, biztonságos és megfizethető lakhatás átalakító hatással van a kiszolgáltatott és marginalizált közösségekre, és jelentős hatást gyakorol az emberek egészségére és közösségeik társadalmi-gazdasági fejlődésére. A Felek törekednek arra, hogy szakpolitikák, stratégiák, illetve tervezési és építési szabályzatok kidolgozásával mindenki számára biztosítsák a megfelelő, biztonságos és megfizethető lakhatáshoz való hozzáférést, valamint törekednek a nyomornegyedek fejlesztésére.
4. A Felek előmozdítják a megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférést mindenki számára, valamint előmozdítják az olyan jól működő energiarendszereket, amelyek támogatják többek között a vízellátást, a higiénias szolgáltatásokat és a lakásszektor.

2. FEJEZET**EGYENLŐTLENSÉG ÉS TÁRSADALMI KOHÉZIÓ****32. cikk****Társadalmi kohézió és szociális védelem**

1. A Felek törekednek a társadalmi kohézió megerősítésére, és ehhez fokozatosan növelik az egyenlőséget és a társadalmi befogadást, és biztosítják a gazdasági fejlődéssel párhuzamos humán és társadalmi fejlődést, senkit sem hátrahagyva. A szolidaritás és megkülönböztetésmentesség elvével összhangban különös figyelmet fordítanak a hátrányos helyzetű, kiszolgáltatott és marginalizált helyzetben lévőkre, köztük az idősekre és árvákra. Különösen az alábbiakat mozdítják elő:
 - (a) a befogadóbb társadalomra irányuló gazdaságpolitikák, amelyek lehetővé teszik a jövedelmek és a létrehozott érték jobb elosztását;
 - (b) méltányos és megalapozott költségvetési- és bérpolitikák, amelyek lehetővé teszik a javak jobb újraelosztását, biztosítják a szociális kiadások megfelelő szintjét, és visszaszorítják az informális gazdaságot;

- (c) hatékony szociálpolitikák, valamint méltányos hozzáférés a szociális szolgáltatásokhoz, a szociális ellátáshoz és a szociális biztonsághoz, illetve az igazságszolgáltatáshoz; valamint
 - (d) olyan foglalkoztatáspolitikák, amelyek célja a teljes és termelékeny foglalkoztatás és a tisztességes munka biztosítása mindenki számára, beleértve a fiatalokat és a fogyatékossgal élőket, valamint az egyenlő munkáért való egyenlő díjazás megvalósítása.
2. A Felek előmozdítják a szociális védelmi és szociális biztonsági szakpolitikák és rendszerek kidolgozását és végrehajtását a szegénység felszámolása és a társadalmi kohézió megerősítése érdekében. Elismerik a szociális védelmi szakpolitikák és rendszerek társadalmakban játszott átalakító szerepét, melyek előmozdítják a méltányosságot, támogatják a társadalmi befogadást és a szociális partnerekkel folytatott párbeszédet, valamint megerősítik az inkluzív és méltányos gazdasági növekedést. Elkötelezik magukat amellett, hogy fokozatosan egyetemes, nemzeti tulajdonban lévő szociális védelmi rendszereket építenek ki, beleértve a minimális szociális védelmi minimumok elfogadását.
3. A Felek előmozdítják a fogyatékossgal élő személyek jogait, hogy biztosítsák teljes társadalmi befogadásukat és a munkaerőpiacon való egyenlő részvételüket, sajátos szükségleteiket figyelembe véve. Konkrét intézkedéseket hoznak a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló, 2006. december 16-án New Yorkban megkötött ENSZ-egyezmény aláírása, megerősítése és teljes körű végrehajtása érdekében.

33. cikk

Tisztességes munka

1. A Felek újlag megerősítik elkötelezettségüket az iránt, hogy teljes és produktív foglalkoztatást és tisztességes munkát tesznek lehetővé valamennyi nő és férfi számára – beleértve a fiatalokat és a fogyatékossgal élő személyeket. Az említett célból előmozdítják a tisztességes munka programját a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO) a tisztességes globalizációhoz szükséges társadalmi igazságosságról szóló 2008. évi nyilatkozatában meghatározottak szerint.
2. A Felek újlag megerősítik az ILO tagjaként vállalt kötelezettségeiket, továbbá a munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló ILO-nyilatkozat és az annak nyomkövetése szerinti kötelezettségvállalásaikat. Újlag megerősítik elkötelezettségüket a szociális párbeszéd, valamint a nemzetközileg elismert alapvető munkaügyi normák előmozdítása és hatékony alkalmazása iránt az egyesülési szabadságról és a kollektív tárgyaláshoz való jogról, a kényszermunka eltörléséről, a modern rabszolgaság és az emberkereskedelem megszüntetéséről, a gyermekmunka felszámolásáról (elsősorban biztosítva a gyermekmunka legrosszabb formái felszámolásának), a munkavállalók minimális életkoráról, az egyenlő díjazásról és a foglalkoztatás tekintetében vett megkülönböztetésmentességről szóló, releváns ILO-egyezményekben és -jegyzőkönyvekben meghatározottak szerint. Tartós és folyamatos erőfeszítéseket tesznek az említett egyezmények és jegyzőkönyvek megerősítésére, illetve az azokhoz való csatlakozásra, amennyiben ezt még nem tették meg.
3. A Felek ösztönzik, hogy minden munkavállaló biztonságos munkakörnyezetben dolgozhasson. Intézkedéseket és szakpolitikákat fogadnak el és hajtanak végre a munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra vonatkozóan, mind a formális, mind az informális gazdaságban, és az ILO által meghatározott nemzetközi munkaügyi normákkal összhangban hatékony munkaügyi felügyeleti rendszer létrehozására és fenntartására törekednek.

3. FEJEZET

NÉPESSÉG ÉS FEJLŐDÉS

34. cikk

Demográfia

1. A Felek elismerik, hogy a demográfiai növekedés és a demográfiai változások jelentős hatást gyakorolhatnak a fejlődési eredményekre és a gazdasági előrehaladásra, és együttműködnek egy olyan integrált megközelítés kialakítása érdekében, amely minimalizálja a demográfiai osztalékkal kapcsolatos kihívásokat, illetve maximalizálja a demográfiai osztalék előnyeit. E célból arra törekednek, hogy a gazdasági és szociális rendszerekben strukturális reformokat és átalakulásokat dolgozzanak ki, támogassanak és tartsanak fenn annak érdekében, hogy tisztességes oktatási, foglalkoztatási és megélhetési lehetőségeket biztosítsanak a felnövekvő fiatal népesség számára.

2. A Felek támogatják az inkluzív szakpolitikai párbeszéd folyamatait, és valamennyi szakpolitikába beépítik a demográfiai tendenciákat és előrejelzéseket annak érdekében, hogy lehetővé tegyék és támogassák a gyermekek és fiatalok teljes körű és aktív részvételét a társadalomban, illetve növeljék az idősek szerepvállalását, biztosítsák a szükségleteiket, illetve lehetővé tegyék aktív elkötelezettségüket.
3. A Felek hatékony városirányítás és várostervezés révén fokozzák az inkluzív és fenntartható urbanizációt, hogy minimálisra csökkentsék a környezetre gyakorolt káros hatásokat, és kezeljék a városi területek gyors népességnövekedése által okozott egyéb negatív társadalmi és gazdasági következményeket. Arra törekednek, hogy hatékonyan kezeljék a gyors urbanizáció által jelentett kihívásokat, illetve a gyors urbanizáció által teremtett lehetőségeket, többek között a nemzeti várospolitikák, a részvételen alapuló integrált várostervezés, a települési szolgáltatások nyújtása, beleértve a hulladékgazdálkodást, valamint a városfejlesztés és az infrastruktúra finanszírozása révén, hogy reziliens és élhető városokat hozzanak létre.

35. cikk

Ifjúság

1. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a fiatalok aktív részvételét a társadalomban, beleértve az őket érintő szakpolitikák kidolgozását, végrehajtását és nyomon követését. Ez magában foglalja a következőket:
 - (a) a tudás, a készségek és a társadalomban való teljes körű részvételhez szükséges képességek – többek között a munkaerőpiac szempontjából releváns készségek – elsajátításának támogatását az oktatás, a szakképzés és a műszaki képzés, valamint a digitális technológiákhoz való hozzáférés révén,
 - (b) a tisztességes foglalkoztatási lehetőségek megteremtését, többek között a fiatalok vállalkozói készségének támogatásával, valamint
 - (c) a fiatalok társadalmi szerepvállalásának és a felelős polgári szerepvállalásnak az előmozdítását azáltal, hogy teret nyitnak a fiatalok aktív részvételének a politikai és kulturális életben, illetve a béke megteremtésében és fenntartásában, többek között a radikalizálódás és az erőszakos szélsőséges elleni küzdelem céljából.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy a gyermekek számára biztosított biztonságos és gondoskodó környezet létfontosságú szerepet játszik egy olyan egészséges fiatal népesség létrejöttének elősegítésében, amely képes teljes mértékben kiaknázni a benne rejlő lehetőségeket, beleértve a fizikai, pszichológiai, társadalmi és gazdasági vonatkozásokat. Annak biztosítására törekednek, hogy elismerjék és érvényesítsék a fiúk és lányok jogait és szükségleteit a születéstől és kisgyermekkortól a serdülőkorig, valamint a felnőttkorba való átmenet során. Azon munkálkodnak, hogy javítsák a gyermekek védelmét és az őket érintő döntésekben való részvételüket.

36. cikk

A nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és lányok társadalmi szerepvállalásának növelése

1. A Felek elismerik, hogy a nemek közötti egyenlőség és a nők gazdasági szerepvállalásának növelése elengedhetetlen a méltányos, fenntartható fejlődéshez és az inkluzív növekedéshez. Reformokat hajtanak végre – többek között jogi keretek létrehozásával és megszilárdításával – annak érdekében, hogy a nők egyenlő jogokat kapjanak a gazdasági és pénzügyi források, valamint a földhöz, a természeti erőforrásokhoz, az örökséghez és a tulajdon egyéb formáihoz való hozzáférés, azok birtoklása és ellenőrzése tekintetében. Intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy fokozzák a nők teljes körű és tényleges részvételét a politikai életben.

A Felek a foglalkoztatáshoz és a tisztességes munkafeltételekhez való egyenlő hozzáféréseken túl a közszolgáltatások, az infrastruktúra és a szociális védelmi politikák biztosítása, valamint a háztartáson és a családon belüli megosztott felelősség előmozdítása révén elősegítik a nem fizetett gondozás és háztartási munka elismerését.
2. A Felek elkötelezik magukat aziránt, hogy teljeskörűen és hatékonyan végrehajtják a Pekingi Nyilatkozatot és Cselekvési Platformot, a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia cselekvési programját, illetve az ezek felülvizsgálati konferenciáin született eredményeket, valamint az említettek összefüggésben elkötelezik magukat a szexuális és reprodukciós egészség és jogok iránt.
3. A Felek elismerik, hogy a menstruációs egészség kezelése fontos a nők és lányok egészsége, valamint méltóságuk, mobilitásuk és jóllétük szempontjából, ezért megállapodnak abban, hogy megfelelő és célszerű támogató intézkedéseket mozdítanak elő.

4. FEJEZET KULTÚRA

37. cikk

Kultúra és fenntartható fejlődés

1. A Felek újólag megerősítik, hogy a kultúra a fenntartható fejlődés kulcsfontosságú eleme, valamint a társadalmi, gazdasági és környezeti dimenzióinak szerves része. Elkötelezik magukat aziránt, hogy a kulturális perspektívát beépítik a fejlesztési politikáikba és stratégiáikba, figyelembe véve a kulturális sajátosságokat, valamint a helyi és őslakos népek tudását.
2. A Felek a kulturális szereplők fenntartható fejlődéshez való hozzájárulását azáltal erősítik, hogy előmozdítják e szereplők részvételét a fokozott párbeszédben, a szakmai hálózatokban és a több érdekelt felet tömörítő partnerségekben.

38. cikk

Kulturális sokszínűség és kölcsönös megértés

1. A Felek elismerik, hogy az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával összhangban minden embernek joga van ahhoz, hogy szabadon részt vegyen a közösség kulturális életében, és kötelezettséget vállalnak a kulturális jogok és a művészi kifejezés szabadságának védelmére és megőrzésére.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a humán és társadalmi fejlődés olyan jövőképét, amely magában foglalja a kultúrák közötti párbeszédet és a kulturális sokszínűségnek az emberiség közös örökségeként való elismerését. Elkötelezik magukat aziránt, hogy – a sokféleség, az egyetemes értékek és az emberi jogok kellő tiszteletben tartásával – fokozzák kultúrájuk kölcsönös megértését és ismeretét, és ehhez előmozdítják a kulturális dimenziót az oktatásban, valamint a kultúrák közötti párbeszéd ösztönzésére irányuló kulturális cseréket és közös kezdeményezéseket.
3. A Felek elismerik a kultúra szerepét a béke és a nemzeti kohézió fenntartásában. Megerősítik, hogy a kultúrák sokféleségének tiszteletben tartása, a tolerancia, a párbeszéd és az együttműködés a kölcsönös bizalom és megértés légkörében kulcsfontosságú a béke és biztonság megteremtéséhez és fenntartásához, a megbékélési folyamatokhoz, valamint a kollektív emlékezet és a közösségek közötti társadalmi kapcsolatok helyreállításához. Megerősítik a kultúra szerepét a rezilienciaépítésben, valamint a válságot követő fenntartható helyreállításban és újjáépítésben, különösen a városfejlesztés terén.

39. cikk

Kulturális örökség és kreatív ágazatok

1. A Felek előmozdítják a kulturális örökség egységesítő tényezőként való elismerését, amely kulturális örökség különböző identitásokat és örökségeket tükrözhet, ugyanakkor támogatja a közös értékek létrehozását. A nemzetközi normákkal és egyezményekkel összhangban a tárgyi és szellemi kulturális örökség védelmén, megőrzésén és fejlesztésén dolgoznak, mely örökség a társadalmi kohézió, a kreativitás és az innováció hajtóereje.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy a kulturális és kreatív ágazatok – beleértve a kortárs művészeteket – központi szerepet játszanak az inkluzív gazdasági növekedésben, a diverzifikációban és a munkahelyteremtésben. E célból támogatják a kulturális vállalkozói készséget, valamint a kulturális és kreatív ágazatok hosszú távú fejlődését.
3. A Felek – a hatályos nemzetközi joggal összhangban – intézkedéseket hoznak a kulturális javak illegális behozatalának, kivitelének és tulajdonjog-átruházásának megelőzése és leküzdése érdekében. Előmozdítják a megőrzést, a kapacitásépítést, valamint a kulturális örökséggel foglalkozó szakemberek, a forrásközösségek és a kulturális intézmények közötti együttműködést, és a kulturális örökséghez való hozzáférés előmozdítása érdekében nemzetközi együttműködést és folyamatos párbeszédet folytatnak.

IV. CÍM INKLÚZÍV, FENNTARTHATÓ GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS FEJLŐDÉS

40. cikk

1. A Felek elismerik annak fontosságát, hogy kölcsönös érdekükben és kölcsönös előnyükre megerősítsék gazdasági kapcsolataikat annak érdekében, hogy a fenntartható fejlődési célokkal összhangban inkluzív, fenntartható gazdasági növekedés és fejlődés révén strukturális gazdasági átalakulást érjenek el, figyelembe véve saját fejlettségi szintjüket. Olyan integrált stratégiákat követnek, amelyek magukban foglalják a fenntartható fejlődés gazdasági, társadalmi és környezeti dimenzióit. Megfelelő intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy mindenki számára tisztességes munkahelyeket teremtsenek, és támogassák az alacsony kibocsátású, erőforrás-hatékony gazdaságokra való átállást. Támogatják a marginalizált csoportok, a nők és a fiatalok társadalmi és gazdasági szerepvállalásának növelését.
2. A Felek támogatják a magánszektor fejlődését, valamint vonzzák és megtartják a hazai és külföldi beruházásokat, beleértve a diaszpórától származó beruházásokat is. Támogatják a kereskedelmet, és együttműködnek a tudomány, a technológia, az innováció és a kutatás terén, azzal a céllal, hogy erős, versenyképes és diverzifikált gazdaságokat hozzanak létre, elmélyítsék a regionális integrációt, és elősegítsék az AKCSÁSZ-tagok gazdaságainak a regionális és globális értékláncokba való integrálását. A beruházások növelése és a fenntartható gazdasági növekedés megerősítése érdekében a makrogazdasági és pénzügyi stabilitás javítására törekednek. Megállapodnak abban, hogy fokozzák a termelési és szabályozási kapacitásokat, megerősítik a vállalkozói szellemet és előmozdítják a feldolgozóipart és az iparosodást – az innovációra és a hozzáadott érték növelésére összpontosítva a termelő és szolgáltató ágazatokban. A Felek együttműködnek a strukturális gazdasági átalakulást elősegítő kapacitások megerősítése és a fenntartható kereskedelem fokozása érdekében.
3. A Felek előmozdítják a köz- és magánszféra közötti párbeszédet olyan kérdésekre összpontosítva, amelyek kedvező hatással vannak a gazdasági átalakulásra és a fenntartható gazdasági növekedésre irányuló erőfeszítéseikre, és együttműködnek valamennyi érdekelt féllel, valamint biztosítják az emberi jogok és az alapvető munkaügyi normák tiszteletben tartását és védelmét.

1. FEJEZET BERUHÁZÁS

41. cikk

Fenntartható és felelősségteljes befektetések mozgósítása

1. A Felek vállalják, hogy fenntartható és felelősségteljes befektetéseket mozgósítanak az inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés és fejlődés fokozása érdekében. E célból olyan kedvező befektetési környezetet teremtenek, amely vonzza a hazai és külföldi beruházásokat, beleértve a diaszpórától származó beruházásokat, és fenntartja a szabályozáshoz való jogot az átlátható, kiszámítható és hatékony szabályozási, igazgatási és szakpolitikai keretek révén.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy támogatják azokat a szükséges gazdasági és intézményi reformokat és szakpolitikákat, amelyek egy adott ország átfogó fejlesztési stratégiáján alapulnak, és nemzeti, regionális és nemzetközi szinten egyaránt koherensek és szinergikusak, azzal a céllal, hogy kedvező környezetet teremtsenek a fenntartható beruházások számára, és elősegítsék a dinamikus, életképes és versenyképes magánszektor fejlődését.
3. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy megbízható pénzügyi rendszereket hozzanak létre a fenntartható projektekbe történő beruházások mozgósításához. Intézkedéseket hoznak a beruházások támogatására azáltal, hogy technikai segítségnyújtás, vissza nem térítendő támogatások, garanciák és innovatív pénzügyi eszközök révén növelik a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést a kockázatok csökkentése, a befektetői bizalom növelése, valamint a magán- és állami finanszírozási források mozgósítása érdekében. Ennek során figyelembe veszik azt is, hogy kezelni kell a piaci hiányosságokat vagy az optimálistól elmaradó beruházási helyzeteket, biztosítva ugyanakkor az olyan beruházások adicionalitását, amelyekre az említett támogatási intézkedések nélkül nem került volna sor. Különös figyelmet fordítanak a 44. cikk (6) bekezdésében meghatározott kiemelt ágazatokra.
4. A Felek megállapodnak abban, hogy javítják a szabályozási környezetet, valamint a pénzügyi és nem pénzügyi szolgáltatások minőségét, elérhetőségét és hozzáférhetőségét annak érdekében, hogy támogassák a mikro-, kis- és középvállalkozások (mkkv-k) fejlődését a hazai beruházások mozgósításával összefüggésben.

5. A Felek megértik és elismerik az érintett szereplők felelősségteljes befektetéseinek fontosságát a hosszú távon fenntartható gazdasági, társadalmi és környezeti érték elérésének eszközeként. Az említett célkitűzés támogatása érdekében előmozdítják a vállalati társadalmi felelősségvállalás gyakorlatait és a felelős üzleti magatartást, beleértve a nemzetközileg elismert végrehajtási iránymutatásokat, szabványokat és alkalmazandó eszközöket, amelyek a nemzeti jogszabályok és más alkalmazandó jogszabályok kiegészítéseként iránymutatást nyújtanak a befektetőknek, kormányoknak és egyéb szereplőknek a vállalati társadalmi felelősségvállaláshoz és a felelős üzleti magatartáshoz.

42. cikk

Beruházáskönnyítés és -védelem

1. A Felek megállapodnak abban, hogy a szabályozási és igazgatási akadályok csökkentését, az átláthatóság fokozását és a káros beruházási verseny elkerülését célzó jogszabályok, rendeletek és szakpolitikák révén megkönnyítik a beruházásokat. Egyetértenek abban, hogy az ilyen intézkedéseket átlátható módon kell kidolgozni, és nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni, hogy ösztönözzék a köz- és magánszféra közötti párbeszédet, és valamennyi érdekelt fél számára lehetőséget biztosítsanak a részvételre.
2. A Felek együttműködnek a digitális eszközök hatékony használatának előmozdítása terén a beruházások megkönnyítése érdekében.
3. A Felek – a saját stratégiájukkal összhangban – egyetértenek abban, hogy fontos jogbiztonságot és megfelelő védelmet biztosítani a már meglévő beruházásoknak, ennek megkülönböztetésmentes módon kell történnie, és hatékony vitamegelőzési és vitarendezési mechanizmusokra is ki kell terjednie. E tekintetben újolag megerősítik annak fontosságát, hogy olyan nemzetközi beruházási megállapodásokat kössenek, amelyek teljes mértékben fenntartják a Felek szuverén jogát a beruházások jogszerű közpolitikai célokból történő szabályozására.
4. A Felek megerősítik az érintett állami és magánintézmények kapacitását a beruházások hatékony előmozdítása és megkönnyítése, valamint a beruházásokkal kapcsolatos viták megelőzése és kezelése érdekében.

2. FEJEZET

GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS, DIVERZIFIKÁCIÓ ÉS IPAROSÍTÁS

43. cikk

Inkluzív és fenntartható növekedés

1. A Felek egyetértenek abban, hogy az inkluzív és fenntartható növekedés szempontjából fontos a gazdasági átalakulás, a magánszektor fejlődése és az ipari fejlődés. Előmozdítják a teljes körű és produktív foglalkoztatást és a tisztességes munkát mindenki számára a fokozott versenyképesség, a diverzifikáció, a digitalizáció, az innováció, a finanszírozási eszközökhöz való fokozott hozzáférés, a feldolgozóiparban és a szolgáltatási ágazatban a hozzáadott érték fokozása, valamint az ágazatok és iparágak közötti kapcsolatok megerősítése révén. Különös figyelmet fordítanak a helyi mkkv-kra és az informális gazdasági tevékenységek formalizálására.
2. A Felek ösztönzik az alacsony kibocsátású és erőforrás-hatékony gazdaságra való áttérést. Támogatják a fenntartható fogyasztási és termelési megközelítéseket, a környezetvédelmi szempontból megfelelő hulladék- és vegyianyag-gazdálkodást, valamint a szennyezés valamennyi formáját csökkentő intézkedéseket. A Felek egyetértenek abban, hogy a jól irányított urbanizáció döntő szerepet játszik a fenntartható gazdasági fejlődés előmozdításában. Ezért együttműködnek a gyors urbanizáció által jelentett kihívások, illetve a gyors urbanizáció által teremtett lehetőségek hatékony kezelésében, és támogatják a városfejlesztést és az infrastruktúrát, valamint a vidék és a városok közötti hatékony kapcsolatokat.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a foglalkoztatás és a szociális ügyek területén, különösen a nők, a fiatalok, valamint a legszegényebbek és a legveszélyeztetettebbek gazdasági és társadalmi befogadásának és társadalmi szerepvállalásának támogatása érdekében. Megállapodnak továbbá abban, hogy biztosítják az ILO egyezményeiben és jegyzőkönyveiben foglalt munkaügyi és szociális normák tiszteletben tartását, valamint az igazságszolgáltatáshoz való jogot jogszerű eljárás keretében, beleértve a megfelelő és hatékony jogorvoslatokat.

44. cikk**Gazdasági átalakulás és iparosítás**

1. A Felek megerősítik az együttműködést a gazdasági átalakulás, többek között az iparosítás területén. Előmozdítják az áruktól való függésről a diverzifikált gazdaságokra való áttérést, a természeti erőforrások hasznosítását, az értéknövelést, valamint a regionális és globális értékláncokba való integrációt. Egyetértenek abban, hogy a szolgáltatási ágazat fontos szerepet játszik a gazdasági átalakulásban és az iparosításban.
2. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy támogassák a termelési kapacitások fejlesztését, a termelékenység fokozását, a diverzifikációt és a versenyképességet. Törekednek a kínálati oldali korlátok leküzdésére, többek között azáltal, hogy előmozdítják a technológiai innovációt és fejlesztést, valamint annak elterjedését, az üzleti és befektetési környezet javítását, a megerősített szabályozási kapacitásokat, a makrogazdasági stabilitást, valamint a hatékony tőkepiacok és a stabil pénzügyi rendszerek kialakítását a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés javítása érdekében, különösen a magánszektor esetében. E célból megerősítik, hogy a gazdaság digitalizációja fontos szerepet játszik a termelési kapacitások fejlesztésének felgyorsításában. A hangsúlyt azokra az ágazatokra és iparágakra kell helyezni, amelyek magas hozzáadott értéket képviselnek és nagy potenciállal rendelkeznek a tisztességes munkahelyek teremtése szempontjából.
3. A Felek elkötelezik magukat a makrogazdasági és pénzügyi stabilitás javítása mellett azáltal, hogy megalapozott és átlátható költségvetési és monetáris politikát folytatnak a gazdasági és strukturális reformok előmozdítása érdekében, hogy kedvező környezetet teremtsenek a beruházások növeléséhez, illetve előmozdítsák a magánszektor fejlődését. A Felek emellett elismerik a központi bankok függetlenségének fontosságát a szakpolitikai célkitűzéseik meghatározásában és a monetáris politikáik végrehajtásában. Megállapodnak továbbá adott esetben a hatóságaik közötti párbeszéd és információcsere fenntartásában, hogy jobban megértsék a Felek gazdaságának alapjait.
4. A Felek fokozzák a műszaki és szakképzés, valamint a kutatás és innováció terén tett erőfeszítéseiket, és az ilyen intézkedéseket hatékonyabban összekapcsolják a munkaerőpiac lehetőségeivel és készségigényeivel. Együttműködnek egymás tapasztalatainak hasznosítása érdekében, többek között a termelőkapacitások fejlesztésében a készségfejlesztés és a technológiatranszfer előmozdítása révén, elősegítve az AKCSÁSZ-tagok és az EU területén működő vállalkozások közötti kapcsolatokat, különös tekintettel az mkkv-kra.
5. A Felek újlag megerősítik az infrastruktúra jelentős szerepét a kínálati oldali korlátok felszámolásában, valamint a versenyképes regionális és szubregionális értékláncok fejlesztésében az áruk, a szolgáltatások és a tőke hatékony mozgásának megkönnyítésével. Együttműködnek a hatékony és fenntartható infrastruktúra kiépítésében, beleértve a légi, szárazföldi és tengeri közlekedést, az energetikai, vízi és digitális összeköttetést, kellően figyelembe véve a legkevesbé fejlett, a tenger nélküli és a szigetgazdaságok eltérő igényeit. Ennek megfelelően együttműködnek a köz- és magánforrások mozgósítása érdekében, többek között az infrastruktúra fejlesztésére irányuló beruházások révén.
6. A Felek – a közös gazdasági növekedés megvalósítása iránti kötelezettségvállalásuk mellett – megállapodnak abban, hogy együttműködnek többek között az alábbi, kiemelt ágazatnak tekintett területeken: mezőgazdaság és agrárágazat, állattenyésztés és bőripar, kék gazdaság, halászat, bányászat és nyersanyag-kitermelő iparágak, kulturális és kreatív iparágak, fenntartható turizmus, fenntartható energia, IKT, valamint közlekedés. A Felek hangsúlyozzák, hogy az említett ágazatok jelentős szerepet játszanak a hozzáadott érték növelésében, a tisztességes munkahelyteremtésben, a termelési kapacitások növelésében és a gazdasági átalakulásra irányuló átfogó erőfeszítésekben. Ennek megfelelően együttműködnek, hogy azonosítsák az egyes ágazatok növekedésének hajtóerőit, mozgósítsák a beruházásokat, illetve felszámolják azokat a korlátokat, amelyek akadályozzák a hátramutató és előremutató kapcsolat kialakítását.
7. A Felek előmozdítják a párbeszédet, ösztönzik a készségek átadását és a technológiatranszfert, törekednek az értékláncok javítására, megerősítik a tapasztalatcserére irányuló együttműködést és a bevált gyakorlatok terjesztését a mezőgazdasági ágazatban. Együttműködnek a fenntartható és minőségi mezőgazdasági termelés növelését célzó mechanizmusok és keretek támogatása érdekében is.

45. cikk**A magánszektor fejlesztése**

1. Elismerve a magánszektor fejlesztésének fontosságát a gazdasági átalakulás és a munkahelyteremtés szempontjából, a Felek törekednek a vállalkozói készségek előmozdítására, valamint a vállalkozások versenyképességének javítására. Különös figyelmet kell fordítani az mkkv-kra, köztük az induló innovatív

vállalkozásokra, különösen a jogi, igazgatási és intézményi keretek előmozdításával, a fenntartható ellátási és értékláncokba való sikeres integrációjuk céljából. Figyelmet kell fordítani továbbá az informális ágazatra és az informális gazdasági tevékenységek formálissá tételére, valamint a fenntarthatósággal kapcsolatos célkitűzések üzleti modellekbe való integrálásának ösztönzésére. A Felek megállapodnak továbbá abban, hogy támogatják a vállalkozói készség fejlesztését a nők és fiatalok körében – gazdasági szerepvállalásuk növelésének és az inkluzív fejlődés előmozdításának összefüggésében. Megerősítik, hogy fontos a regionális és nemzeti kapacitások kiépítése a közepes technológiaigényű, illetve a csúcstechnológiát alkalmazó feldolgozóipar versenyképességének javítása érdekében.

2. A Felek előmozdítják a köz- és magánszféra közötti párbeszédet és együttműködést, többek között a magánszektor üzleti fórumain. Megerősítik az együttműködést az olyan tapasztalatok kölcsönös hasznosítása, illetve az olyan bevált gyakorlatok terjesztése érdekében, amelyek előmozdítják a vállalkozói létet, támogatják a vállalkozások közötti párbeszédet és kapcsolatokat, valamint ösztönzik a készségek átadását és a technológiatranszfert.
3. A Felek egyetértenek abban, hogy stratégiákat kell kialakítani a jobb pénzügyi befogadási szakpolitikák és a megfelelő jogszabályok kidolgozása, illetve a finanszírozási eszközökhöz, valamint a pénzügyi és nem pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása érdekében, többek között innovatív finanszírozási mechanizmusokkal, különös figyelmet fordítva a családi gazdálkodóknak, a mezőgazdasági kistermelőknek, az mkkv-knak, valamint a nőknek és a fiatal vállalkozóknak nyújtott megfizethető hitelekre.
4. A Felek elismerik, hogy mind a köz-, mind a magánszféra finanszírozási forrásai kulcsfontosságú szerepet játszanak egyrészt a magánszektor fejlesztésének támogatásában, különösen olyan eszközök és mechanizmusok révén, mint a köz- és magánszféra közötti partnerségek (PPP) és a vegyes finanszírozás, másrészt az érintett ágazatokba történő beruházások ösztönzésében, beleértve az infrastruktúrafejlesztést. Ennek megfelelően együttműködnek annak érdekében, hogy átlátható és kiszámítható kereteket és stratégiákat dolgozzanak ki a PPP-k alkalmazására, beleértve a PPP-megállapodás hatálya alá tartozó projektek megtárgyalásához, végrehajtásához és nyomon követéséhez szükséges intézményi kapacitások megerősítését.

3. FEJEZET

TUDOMÁNY, TECHNOLÓGIA, INNOVÁCIÓ ÉS KUTATÁS

46. cikk

Tudomány, technológia és innováció

1. A Felek elismerik a tudomány, a technológia és az innováció szerepét a tudás határainak kiterjesztésében, a gazdasági átalakulás, az értékláncok hozzáadása és a vállalkozások közötti kapcsolatok révén a fenntartható fejlődés felé való átmenet felgyorsításában, a tudásfejlesztés és az emberi szerepvállalás – különös tekintettel a nőkre és fiatalokra – előmozdításában, valamint a döntéshozók és a politikai döntéshozók támogatásában a fenntartható fejlődés érdekében.
2. A Felek tudásalapú társadalmak megteremtésére törekednek. Megállapodnak abban, hogy beruháznak a humán tőkébe, előmozdítják a koherens és átfogó szakpolitikai és szabályozási keretek elfogadását, valamint fejlesztik az infrastrukturális összeköttetést és a digitális eszközöket.
3. A Felek a meglévő mechanizmusokra építve megerősítik az együttműködést a kölcsönös előnyök alapján, miközben új utakat tárnak fel a tudomány, a technológia és az innováció finanszírozása terén a szellemi tulajdon-jogok megfelelő és hatékony védelme mellett. Az érintett ágazatokban a tudásbeli és technológiai hiányosságok áthidalásának eszközeként teret adnak az őslakosok tudásának, valamint a hagyományos és helyi ismereteknek.
4. A Felek ösztönzik az új technológiák létrehozására, terjesztésére és átadására irányuló beruházásokat, különös tekintettel a környezet védelmét szolgáló tiszta és innovatív technológiákra. Előmozdítják a megújuló energiát, és együttműködnek a termelési és szabályozási kapacitás fejlesztésében.
5. A Felek foglalkoznak a technológiák által a társadalomra gyakorolt lehetséges hatásokkal és a kiberbiztonsággal kapcsolatos kérdésekkel, biztosítják a személyes adatok védelmét, valamint figyelembe veszik a forradalmi technológiák, többek között a mesterséges intelligencia és a robotika hatásait.
6. A Felek elismerik az úrkutatás szerepét a társadalmi és gazdasági előnyök elősegítésében, többek között a környezet, az éghajlatváltozás, az óceánpolitikai irányítás, a közlekedés, az energiaügy, a mezőgazdaság, a bányászat és az erdészet terén. Együttműködnek a polgári ürtevékenységeket illető az olyan közös érdekű kérdésekben, mint például az úrkutatás, a globális navigációs műholdrendszerek alkalmazásai és szolgáltatásai,

a műholdas pontosító rendszerek fejlesztése, a Föld-megfigyelési alkalmazások és szolgáltatások használata, valamint a Föld-tudomány.

47. cikk

Kutatás-fejlesztés

1. A Felek egyetértenek abban, hogy a kutatás-fejlesztés döntő fontosságú a gazdasági jólét és a tisztességes munkalehetőségek megteremtése szempontjából, és kulcsszerepet játszhat e megállapodás célkitűzéseinek elérésében.
2. A Felek ösztönzik az új ismeretek létrehozását és terjesztését, figyelembe véve a környezetre és társadalomra gyakorolt lehetséges hatásukat, beleértve a káros hatásokat. Támogatják a készségfejlesztést, hogy lépést tartsanak a technológiai fejlődéssel és az innovációval, valamint támogatják a kutatók mobilitását és képzését. Előmozdítják az ipar, a tudományos élet és a közszféra közötti partnerségeket, valamint a magánszektor olyan tevékenységeit, amelyek célja az ismeretek összegyűjtése és az ötletek tesztelése valódi kereskedelmi potenciállal rendelkező új termékek létrehozása céljából, különös figyelmet fordítva a nőkre és fiatalokra mint innovátorokra.
3. A Felek támogatják a kutatási-fejlesztési beruházásokat, különösen az értékláncok magas hozzáadott értéket képviselő szegmenseiben, és törekednek a társadalmi kihívások kezelésére, különösen a környezet, az éghajlatváltozás, az energia, az élelmiszer-biztonság, az élelmiszerbiztonság és az egészségügy terén.

48. cikk

IKT és a digitális gazdaság

1. A Felek együttműködnek a digitális szakadék csökkentése érdekében, és ehhez előmozdítják a digitális társadalom fejlesztésére irányuló együttműködést, amely a helyi körülményekhez igazított digitális technológiákhoz, többek között IKT-hoz való hozzáférés révén a polgárok és vállalkozások javát szolgálja. A Felek támogatják azokat az intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik az IKT-hoz való könnyű hozzáférést, többek között a megfizethető és megújuló energiaforrások használata, valamint az alacsony költségű, vezeték nélküli hálózatok fejlesztése és átcsoportosítása révén. Törekednek arra továbbá, hogy fokozzák a kommunikációs rendszerek kiegészítő jellegét, illetve megteremtsék az ilyen rendszerek nagyobb fokú harmonizálását, valamint hozzáigazítsák őket az új technológiákhoz.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy a digitális gazdaság központi szerepet játszik a változás felerősítésében és felgyorsításában, és jelentős gazdasági diverzifikációt eredményezhet, munkahelyeket teremthet, illetve ugrásszerű növekedést tehet lehetővé. Megállapodnak abban, hogy előmozdítják a digitalizációt a tranzakciós költségek és az információs aszimmetriák csökkentése érdekében, melynek átfogó célja a termelékenység és a fenntarthatóság javítása.
3. A Felek ösztönzik és támogatják a digitális vállalkozást, különösen a nők és fiatalok körében, valamint az mkkv-k digitális átalakulását. Ösztönzik az e-kereskedelem fejlesztését az ellátási láncok átalakítása és a piacok bővítése érdekében, továbbá előmozdítják az elektronikus bankolás kiterjesztését – többek között a kivándorlók általi hazautalások költségeinek csökkentése érdekében –, valamint az e-kormányzási megoldások bevezetését.
4. A Felek együttműködnek a magánélet védelmére és az adatvédelemre vonatkozó szakpolitikák kidolgozásában és kezelésében, előmozdítják az adatáramlást megkönnyítő intézkedéseket, továbbá támogatják a digitális termékek előállítását, értékesítését és szállítását, valamint a digitális szolgáltatások nyújtását előmozdító szabályozási keretet.

4. FEJEZET

KERESKEDELMI EGYÜTTMŰKÖDÉS

49. cikk

Kereskedelem és fenntartható fejlődés

1. A Felek elismerik, hogy a társadalmi és gazdasági fejlődés és a környezetvédelem kölcsönösen függenek egymástól, és kölcsönösen erősítik egymást. Újól megerősítik elkötelezettségüket – kellő tekintettel fejlettségi szintjükre – a fenntartható fejlődésnek – amely a gazdasági fejlődésből, társadalmi fejlődésből és környezetvédelemből áll – a kereskedelmi kapcsolataik minden vonatkozásába történő fokozott integrációja iránt, a fenntartható növekedés előmozdítása érdekében. E célból a Felek a kereskedelmi kapcsolataikban előmozdítják a magas szintű környezetvédelmet, a szociális és munkaügyi védelmet, különös tekintettel az e rész V. címének 54. cikkében,

- 1–3. fejezetében, valamint III. címének 2. fejezetében meghatározott kötelezettségvállalásokra, a 2030-ig tartó időszakokra szóló menetrend keretében elfogadott fenntartható fejlődési célok célkitűzéseinek elérése érdekében. A Felek egyetértenek továbbá abban, hogy a környezetvédelmi és szociális intézkedéseket nem szabad protekcionista célokra használni.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy nem helyénvaló a kereskedelmet és beruházást a hazai környezetvédelmi, illetve munkajogi jogszabályok által biztosított védelmi szint csökkentésével vagy az ennek csökkentésére vonatkozó ajánlatokkal ösztönözni.
 3. A Felek elismerik a fenntartható fejlődésre vonatkozó szakpolitikai célkitűzések és prioritások meghatározásához, valamint a saját hazai védelmi szintjük meghatározásához való jogukat a szociális, munkaügyi és környezetvédelmi területeken, beleértve az éghajlatváltozást, amennyiben ezt megfelelőnek tartják, feltéve, hogy az elfogadott jogszabályok és szakpolitikák nem ellentétesek a nemzetközileg elismert védelmi normák és a vonatkozó megállapodások szerinti kötelezettségvállalásaikkal.
 4. A Felek ösztönzik a természeti erőforrások fenntartható kezelése, megőrzése és hatékony felhasználása révén nyert termékek kereskedelmét. A Felek együttműködnek továbbá az éghajlatváltozás mérséklése szempontjából különösen fontos áruk és szolgáltatások kereskedelmének és az azokba történő beruházásoknak az előmozdítása érdekében, beleértve az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, gyártott és újragyártott termékeket, a megújuló energiát, valamint az energiahatékony termékeket és szolgáltatásokat, nemzetközi kötelezettségvállalásaikkal összhangban.
 5. A Felek együttműködnek a kereskedelmi, munkaügyi és környezetvédelmi szakpolitikák közötti koherencia és kölcsönös támogatás előmozdítása érdekében, és megerősítik a fenntartható fejlődés kereskedelemmel kapcsolatos szempontjaira vonatkozó párbeszédet, valamint az információk és a bevált gyakorlatok cseréjét, többek között az érintett érdekelt felek bevonásával. Ebben az összefüggésben megállapodnak továbbá abban, hogy együttműködnek a vállalati társadalmi felelősségvállalási gyakorlatok és a felelős üzleti magatartás – többek között a nemzetközileg elismert iránymutatások, szabványok és alkalmazandó eszközök – előmozdításában azáltal, hogy az ilyen gyakorlatokat beépítik a kereskedelmi és üzleti tevékenységekbe. Az együttműködés célja továbbá a magán- és állami önkéntes, fenntarthatóságot garantáló rendszerek kereskedelmi vonatkozásai által támasztott kihívások és az ezekben rejlő lehetőségek kezelése, amelyek többek között a munkához, a környezethez, a biológiai sokféleség megőrzéséhez, az erdészeti erőforrások fenntartható használatához és kezeléséhez, valamint a fenntartható halászati gyakorlatokhoz és a fenntartható gazdálkodású halászati termékek kereskedelméhez kapcsolódnak.
 6. A Felek megállapodnak abban, hogy kereskedelmi kapcsolataikban adott esetben rendszereket tartanak fenn vagy hoznak létre a nemzetközileg elismert szociális, munkaügyi és környezetvédelmi normák és a vonatkozó megállapodások hatékony végrehajtásának támogatására és nyomon követésére, többek között a vonatkozó jogszabályok elfogadásához és érvényesítéséhez szükséges intézményi kapacitások megerősítésével.

50. cikk

Kereskedelmi megállapodások

1. A Felek elismerik annak fontosságát, hogy kereskedelmi kapcsolataikban a Cotonoui Megállapodás eredményeire építsenek. Hangsúlyozzák a kereskedelem jelentőségét általános kapcsolataikban, és vállalják, hogy kölcsönösen előnyös módon előmozdítják a kereskedelmi forgalom intenzívebbé tételét és diverzifikációját, különösen az AKCSÁSZ-tagok gazdaságainak a regionális és globális értékláncokba történő integrálása céljából.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy a kereskedelmi együttműködést a szabályokon alapuló multilaterális kereskedelmi rendszerrel összhangban kell folytatni azzal a céllal, hogy fokozzák a szabad, tisztességes és nyitott kereskedelmet a fenntartható növekedés és fejlődés érdekében, különösen az AKCSÁSZ-tagoknál. Az említett célból az együttműködés összhangban van a Felek által a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) keretében vállalt kötelezettségekkel, beleértve a különleges és megkülönböztetett elbánásra vonatkozó rendelkezéseket.
3. A Felek elismerik a kereskedelmi megállapodások megkötésének fontosságát a jobb kereskedelmi lehetőségek elérése és a globális gazdaságba való hatékony integrációjuk elősegítése érdekében. A Felek elismerik azt a jogukat, hogy regionális vagy többoldalú megállapodásokat kössenek az áruk és szolgáltatások kereskedelmét érintő nem tarifális intézkedések csökkentése vagy megszüntetése érdekében. A Felek törekednek továbbá arra, hogy korlátozzák a harmadik felekkel kötött kereskedelmi megállapodásaik által az egyes Felek egymás nemzeti piacain elfoglalt versenyhelyzetére gyakorolt esetleges negatív hatásokat.
4. A Felek – szem előtt tartva, hogy kereskedelmi együttműködésük eszközeként a meglévő preferenciális kereskedelmi megállapodásokra és a gazdasági partnerségi megállapodásokra (GPM-ek) kell építeni – elismerik,

- hogy az együttműködést elsősorban az ilyen meglévő eszközök konkrét alkalmazásának támogatása érdekében kell megerősíteni.
5. A Felek megállapodnak továbbá abban, hogy a gazdasági partnerségi megállapodások keretrendszerének inkluzívnak kell lennie, és figyelembe kell vennie az AKCSÁSZ-tagoknál és -régiókban a gazdasági partnerségi megállapodás folyamatának különböző szakaszaiban fennálló helyzetek sokféleségét, valamint az AKCSÁSZ-tagok fejlettségi szintjét. A GPM-ek aláírói újlag megerősítik azon kötelezettségvállalásukat, hogy minden szükséges intézkedést megtesznek a GPM-ek teljes körű végrehajtásának biztosítására, aminek elő kell segítenie gazdasági növekedésüket és fejlődésüket, ugyanakkor hozzá kell járulnia az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) térségen belüli regionális integrációs folyamatok elmélyítéséhez. A Felek elismerik annak fontosságát, hogy kiterjesszék a GPM-ek hatályát és csatlakozásra ösztönözzenek új tagállamokat. A Felek megállapodnak abban, hogy a megfelelő szinteken AKCS–EU megállapodásokat tartanak fenn vagy hoznak létre a GPM-ek végrehajtásának nyomán követése, illetve a GPM-ek által az AKCS-régiókban az AKCSÁSZ-tagok gazdaságának fejlődésére és a regionális integrációs folyamataikra gyakorolt hatás értékelése érdekében.
 6. Az érintett GPM-ek részes felei megállapodnak abban, hogy az ilyen megállapodásokban található, a Cotonoui Megállapodás megfelelő rendelkezésekre való hivatkozásokat e megállapodás megfelelő rendelkezéseire való hivatkozásként értelmezik.
 7. A Felek megállapodnak továbbá abban, hogy együttműködésük hozzájárul az afrikai, karibi és csendes-óceáni térségen belüli regionális integrációs erőfeszítések és folyamatok intenzívebbé tételéhez, valamint az AKCS-n belüli regionális kereskedelem további ösztönzéséhez.
 8. A Felek hangsúlyozzák annak fontosságát, hogy aktívan részt vegyenek a WTO-ban, valamint egyéb releváns nemzetközi szervezetekben azáltal, hogy az említett szervezetek tagjává válnak, és szorosan követik azok programját és tevékenységét. Megállapodnak abban, hogy szorosan együttműködnek a nemzetközi gazdasági és kereskedelmi együttműködéssel kapcsolatos közös érdekeik azonosításában és előmozdításában, különösen a WTO keretében. Ebben az összefüggésben különös figyelmet kell fordítani az európai uniós és egyéb piacra jutás javítására az AKCSÁSZ-tagokból származó áruk és szolgáltatások tekintetében.
 9. A Felek egyetértenek abban, hogy fontos a WTO-szabályok rugalmassága annak érdekében, hogy figyelembe lehessen venni az AKCS-államok és -régiók eltérő fejlettségi szintjét, valamint a kötelezettségeik teljesítése során felmerülő nehézségeket. Ezért megállapodnak továbbá abban, hogy együttműködnek a WTO-kötelezettségvállalásaik hatékony végrehajtásához szükséges megfelelő kapacitás kialakítása érdekében. A Felek elismerik továbbá a WTO kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló megállapodásában szereplő, a különleges és megkülönböztetett elbánásra vonatkozó innovatív megközelítést, amely lehetővé teszi az LDC-k és a fejlődő országok számára, hogy teljes mértékben teljesítsék kötelezettségvállalásaikat, amennyiben a szükséges kereskedelmi támogatást a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló megállapodás szerinti végrehajtási értesítésekkel összhangban biztosítják.
 10. A Felek elismerik a párbeszéd fokozásának fontosságát a közös érdekű kereskedelmi és kereskedelemmel kapcsolatos kérdések kezelése érdekében. Megállapodnak abban, hogy ösztönzik a civil társadalom és a magánszektor részvételét az említett párbeszédben.

51. cikk

Szolgáltatások kereskedelme

1. A Felek egyetértenek abban, hogy a szolgáltatások kereskedelme erőteljesen elősegíti gazdaságaik növekedését és fejlődését, és újlag megerősítik a szolgáltatások kereskedelméről szóló általános WTO-egyezmény (GATS) szerinti jogaikat és kötelezettségeiket.
2. A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy együttműködnek és fokozzák a szolgáltatások kereskedelmét, különösen a számukra exportérdekeltséget jelentő szállítási módok tekintetében, beleértve a természetes személyek üzleti célú mozgását, valamint az általuk prioritásként kezelt ágazatokban, beleértve az IKT szektort, a turizmust, a közlekedést, a környezetvédelmi szolgáltatásokat, a pénzügyi szolgáltatásokat és a sportszolgáltatásokat, valamint adott esetben más kiemelt ágazatokat.
3. A Felek – figyelembe véve a 39. cikk (2) bekezdését – együttműködnek a kulturális és kreatív iparágakhoz kapcsolódó szolgáltatásnyújtási kapacitás megerősítése érdekében.
4. A Felek együttműködnek a szolgáltatások kereskedelme előtt álló akadályok felszámolásában, hogy megkönnyítsék a piacra jutást, illetve fokozzák a kereskedelmet. Megállapodnak továbbá abban, hogy megerősítik együttműködésüket annak érdekében, hogy támogassák a hazai szabályozási keretek és kapacitások fejlesztését,

javítsák a szolgáltatók azon képességét, hogy kontinentális, regionális, nemzeti és szubnacionális szinten megfeleljenek az EU Fél és az AKCSÁSZ-tagok rendeleteinek és -szabványainak, valamint adott esetben ösztönözzék a kölcsönös elismerési megállapodások megkötését a (2) bekezdésben említett, közös érdekű szolgáltatási ágazatokban.

5. A Felek elismerik a költséghatékony és jól működő tengeri szállítási szolgáltatások mint a kereskedelmet megkönnyítő fő szállítási mód fontosságát. A Felek javítják a tengeri szállítási szolgáltatások versenyképességét azért, hogy a tengeri szállítási ágazatban az áruk és személyek biztonságos áramlásának javítása érdekében megerősítik az összeköttetéseket. Az említett célból együttműködnek a megfelelő fórumokon, hogy liberalizálják a tengeri szállítást mint a kereskedelmet megkönnyítő fő szállítási módot. Megkülönböztetésmentes és üzleti alapon lehetővé teszik a nemzetközi tengeri szállítási piacokhoz, valamint a kikötőkhöz és a kikötői szolgáltatásokhoz való hozzáférést. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy fejlesszék és előmozdítsák a költséghatékony és hatékony tengeri szállítási szolgáltatásokat az AKCSÁSZ-tagoknál, hogy ezzel növeljék az AKCSÁSZ-tagok fuvarozóinak részvételét a nemzetközi hajózási szolgáltatásokban.

52. cikk

A kereskedelemmel kapcsolatos területek

1. A Felek elismerik, hogy a vámjellegű akadályok csökkenésével nő a nem tarifális intézkedések jelentősége a kereskedelemben. Ezért elismerik az együttműködés szükségességét a szükségtelen kereskedelmi akadályok nyomon követése és felszámolása érdekében, növelve és megkönnyítve ezáltal az EU Fél és az AKCSÁSZ-tagok közötti, illetve az egyes AKCSÁSZ-tagok közötti kereskedelmet. E tekintetben a Felek megállapodnak abban, hogy adott esetben rendelkezéseket tartanak fenn vagy hoznak az olyan nem tarifális intézkedések kezelésére, amelyek kedvezőtlenül befolyásolhatják a másik Fél piacára irányuló kivitelt.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy fokozzák együttműködésüket az áruk szabványosítása és tanúsítása terén annak érdekében, hogy a kereskedelem technikai akadályairól szóló WTO-megállapodás (a továbbiakban: TBT-megállapodás) hatályán belül megelőzzék, azonosítsák és felszámolják a kereskedelem szükségtelen technikai akadályait, és törekednek arra, hogy az átláthatóság növelésével és megerősítésével erre építsenek. A Felek megállapodnak továbbá abban, hogy a kereskedelem technikai akadályaival kapcsolatos kérdésekben együttműködnek a technikai kapacitások és az intézményi infrastruktúra megteremtése és fejlesztése érdekében.
3. A Felek újlag megerősítik az egyes Felek azon jogát, hogy az állat- és növényegészségügyi intézkedések alkalmazásáról szóló WTO-megállapodás (a továbbiakban: SPS-megállapodás) értelmében állat- és növényegészségügyi intézkedéseket fogadjanak el vagy érvényesítsenek a területükön az emberi, állati vagy növényi élet vagy egészség védelme érdekében, biztosítva ugyanakkor, hogy az egyes Felek által elfogadott ilyen állat- és növényegészségügyi intézkedések ne akadályozzák szükségtelenül a kereskedelmet. Az említett célból a Felek megállapodnak abban, hogy megerősítik együttműködésüket az SPS-megállapodás alapelveinek és szabályainak hatékony végrehajtása érdekében, figyelembe véve saját fejlettségi szintjüket. Ebben az összefüggésben a Felek együttműködnek az állat- és növényegészségügyi kérdések – többek között az antimikrobiális rezisztencia kezelése – és az állatjólét terén annak érdekében, hogy megerősítsék a Felek kapacitásait, illetve javítsák a másik Fél piacaihoz való hozzáférést az emberek, állatok és növények megfelelő szintű védelmének biztosítása mellett.
4. A Felek elismerik, hogy a szellemi tulajdonnal kapcsolatos rendszer célja a gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés előmozdítása az alkotómunka és a technológiai innováció ösztönzésével, különösen az EU Fél és az AKCS-régiók között, a fenntarthatóbb és inkluzívabb gazdasághoz való hozzájárulás mellett. Ezzel összefüggésben a Felek újlag megerősítik a szellemi tulajdon-jogok védelmének és érvényesítésének fontosságát – amint azt a szellemi tulajdon-jogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló WTO-megállapodás (TRIPS-megállapodás) 7. cikke kimondja –, aminek hozzá kell járulnia a technológiai innováció előmozdításához, valamint a technológiatranszferhez és a technológia terjesztéséhez a technológiai ismeretek előállítóinak és felhasználóinak kölcsönös előnyére a társadalmi és gazdasági jólétet elősegítő módon, valamint a jogok és kötelezettségek kiegyensúlyához. A Felek elismerik a szellemi tulajdon-jogok védelmének szükségességét, beleértve a szerzői és szomszédos jogokat, a védjegyeket, a földrajzi árujelzőket, a formatervezési mintákat, az integrált áramkörök topográfiáját, a növényfajta-oltalmat és a szabadalmakat. Ez a védelem magában foglalja továbbá a tisztességtelen versennyel szembeni védelmet és a nyilvánosságra nem hozott információk védelmét. A Felek ezzel összefüggésben hangsúlyozzák a TRIPS-megállapodás, az 1992. június 5-én Rio de Janeiróban megkötött Biológiai Sokféleség Egyezmény és a TRIPS-megállapodás I. részében említett egyezmények betartásának fontosságát, a fejlettségi

szintjükkel összhangban. A Felek hangsúlyozzák továbbá a szellemi tulajdon területén az együttműködés és a technikai segítségnyújtás fontosságát a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésének biztosításához szükséges intézkedések, eljárások és jogorvoslatok tekintetében, hogy hatékony védelmi szint valósuljon meg, különösen az AKCSÁSZ-tagoknál.

5. A Felek újílag megerősítik, hogy a hatékony és stabil versenypolitikák és szabályok bevezetése és végrehajtása kulcsfontosságú a befektetésbarát környezet, a fenntartható iparosodási folyamat és a piaci hozzáférés átláthatóságának javítása és biztosítása érdekében. Ezért vállalják, hogy nemzeti vagy regionális szabályokat és szakpolitikákat hajtanak végre a versenyellenes üzleti gyakorlatok hatékony kezelése érdekében, beleértve a Felek által nyújtott, gazdasági tevékenységekkel kapcsolatos támogatásokat, amelyek torzíthatják a piacok megfelelő működését és kedvezőtlenül érinthetik a többi Fél kereskedelmi érdekeit. A Felek vállalják, hogy egyenlő versenyfeltételeket biztosítanak az állami és magánpiaci szereplők számára. Emellett megállapodnak az e téren folytatott együttműködés megerősítésében, hogy olyan hatékony versenypolitikákat dolgozzanak ki és támogassanak a megfelelő nemzeti és regionális hatóságokkal együtt, amelyek fokozatosan biztosítják a versenyszabályok eredményes érvényesítését. Ebben az összefüggésben a Felek megállapodnak a megfelelő kapacitások fejlesztésére irányuló együttműködésben, hogy megfelelő jogi keretet teremtsenek a verseny védelmére, és a megfelelő versenyhatóságok révén érvényesítsék e keretet, különösen az AKCSÁSZ-tagok területén.
6. A Felek megállapodnak abban, hogy fokozzák az együttműködést a nemzetközi árupiacok jobb működésének és a piac átláthatóságának biztosítása érdekében.
7. A Felek elismerik az átlátható közbeszerzés fontosságát a gazdasági fejlődés és az iparosodás előmozdításában. A Felek egyetértenek az együttműködés fontosságában, hogy javítsák egymás közbeszerzési rendszereinek kölcsönös ismeretét. A Felek elkötelezik magukat a beszerzési rendszerek átláthatóságának, versenyképességének és kiszámíthatóságának elve mellett, és együttműködnek ezek tekintetében.

53. cikk

A kereskedelmi eljárások egyszerűsítése

A Felek elismerik a kereskedelmi költségek csökkentésének fontosságát annak érdekében, hogy gazdaságaikban inkluzív és fenntartható növekedést érjenek el. Ezért együttműködnek a behozatal, a kivitel, az árutovábbítás és más vámjárássok egyszerűsítése – beleértve a vám- és vámkezelési eljárások digitalizálását –, valamint a vám- és kereskedelmi szabályozás átláthatóságának növelése és a jogszerű kereskedelem megkönnyítése érdekében, a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló WTO-megállapodás szerinti kötelezettségvállalásaik alapján. A kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló megállapodás rendelkezéseivel összhangban az AKCSÁSZ-tagoknak a megállapodás teljes körű végrehajtásához szükséges kapacitásaik kiépítése érdekében megfelelő és kiszámítható technikai segítségnyújtásra van szükségük. A Felek vállalják továbbá, hogy ilyen segítséget nyújtanak az AKCSÁSZ-tagok – a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló megállapodás alapján bejelentett – végrehajtási igényei alapján.

V. CÍM

KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG ÉS ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

54. cikk

1. A Felek egyetértenek abban, hogy a környezetkárosodás, a természeti erőforrások fenntarthatatlan használata és az éghajlatváltozás komoly fenyegetést jelent a fenntartható fejlődésre, és veszélyezteti a jelenlegi és jövőbeli generációk életét, életminőségét és megélhetését. E tekintetben a Felek újílag megerősítik, hogy magas szintű környezetvédelemre, valamint a természeti erőforrások – köztük a biológiai sokféleség – hatékony megőrzésére és fenntartható kezelésére van szükség. Megerősítik továbbá, hogy ambiciózus intézkedésekről kell meg állapodniuk az éghajlatváltozás negatív hatásainak kezelése és csökkentése érdekében, valamint hogy gazdaságukat fenntartható, rugalmas, alacsony szén-dioxid-kibocsátású növekedési pályára állítsák, miközben hozzájárulnak a mindenki számára elérhető tisztességes munkahelyek teremtéséhez.
2. A Felek valamennyi szakpolitikában, tervben és beruházásban általánosan érvényesítik a környezeti fenntarthatóságot, az éghajlatváltozás elleni küzdelmet és a környezeti szempontból fenntartható növekedésre való törekvést. A globális fellépés előmozdítása, valamint a helyi hatóságokkal, a civil társadalommal és a magánszektornal való konstruktív együttműködés biztosítása érdekében arra törekednek, hogy nemzetközi

keretek között hatékony szövetségeket építsenek ki a releváns kérdésekben. A Felek hatékonyan végrehajtják azokat a multilaterális környezetvédelmi megállapodásokat, amelyeknek részes felei.

3. A Felek törekednek arra, hogy a környezettel és az éghajlatváltozással kapcsolatos kihívásokkal, valamint a természeti és ember okozta katasztrófákkal szemben megteremtsék és megerősítsék a lakosság rezilienciáját, különös tekintettel a kiszolgáltatott helyzetben lévő lakosság rezilienciáját.
4. A Felek a környezeti fenntarthatóság előmozdítása, valamint az éghajlatváltozás és a természeti katasztrófák kezelése során figyelembe veszik az alábbiakat: i. a fejlődő kis szigetállamok, az LDC-k, a tengerparttal nem rendelkező fejlődő országok (LLDC-k) és a part menti lakosság sebezhetősége, beleértve az alkalmazkodásra irányuló erőfeszítéseiket, különös tekintettel az éghajlatváltozás és a természeti erőforrások kimerülése által jelentett veszélyre; ii. az országok kitettsége és veszélyeztetettsége a súlyosbodó aszályok, az árvizek, a part menti erózió, a vízhiány, a talajdegradáció és az erdőpusztulás, a biológiai sokféleség csökkenése, az erdőirtás és az elsivatagosodás vonatkozásában; iii. az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival – többek között a lassan kialakuló eseményekkel, például a tengerszint emelkedésével – összefüggő veszteségek és károk minimalizálásának, elhárításának és kezelésének szükségessége; iv. az éghajlatváltozással kapcsolatos stratégiák és a katasztrófakockázat-csökkentés, a reziliencia és az élelmezésbiztonság közötti kapcsolat; v. a természetes ökoszisztémák kulcsfontosságú szerepe az élelmezésbiztonság és a táplálkozás biztosításában, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelemben; vi. egyrészt a környezetkárosodás és az éghajlatváltozás, másrészt a lakóhelyelhagyás és a migráció közötti összefüggés; és vii. az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás negatív hatása a békére és biztonságra.

1. FEJEZET

KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG

55. cikk

Környezet és természeti erőforrások

1. A Felek törekednek a környezet megőrzésére, védelmére, javítására és helyreállítására. E célból előmozdítják a nemzeti, regionális és globális szintű intézkedéseket, többek között a biológiai sokféleség szempontjából nagy értéket képviselő területeken, valamint a természetes ökoszisztémák védelme, a levegőminőség, a vízminőség, a vízhiány és az aszályok, a hulladékgazdálkodás, az ipari szennyezés, az ipari veszélyek és a vegyi anyagok kezelése terén.
2. A Felek támogatják a természeti erőforrások – többek között a föld, a víz, az erdők, a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák – megőrzését, illetve fenntartható kezelését és használatát. Előmozdítják a védett növény- és állatfajok kereskedelmének megszüntetésére irányuló fellépést, és foglalkoznak a vadon élő növényekből és állatokból készült illegális termékek iránti kereslettel és azok kínálatával is. Előmozdítják a termőföld, a halászat és az erdők fenntartható irányítását.
3. A Felek a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása és az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartása érdekében előmozdítják a jogi eszközöket, az integrált környezetvédelmi és fejlesztési stratégiákat, valamint a jó kormányzást a biológiai sokféleséggel kapcsolatos megfontolások valamennyi érintett ágazatba történő integrálása tekintetében. A környezeti célkitűzések elérése érdekében a Felek előmozdítják az ökoszisztéma-alapú megközelítéseket és a természet-alapú megoldásokat. Elismerik az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség fontosságát az éghajlatváltozás kezelése, valamint valamennyi ökoszisztéma – beleértve a vízi és szárazföldi ökoszisztémákat – megőrzése és helyreállítása szempontjából. Emellett megteremtik, kezelik és javítják a védett területek irányítását.
4. A Felek elismerik, hogy a természetes ökoszisztémák – különösen az erdők – élőhelyet biztosítanak az állatok és növények számára, valamint fontos szerepet játszanak az éghajlatváltozás mérséklésében és az ahhoz való alkalmazkodásban, a biológiai sokféleség megőrzésében, továbbá az elsivatagosodás és a földterület-degradáció megelőzésében és leküzdésében. A Felek elismerik azt is, hogy az erdők, a vizes élőhelyek és a szavannák biztosítják a víz- és talajvédelmet és a természeti veszélyekkel szembeni védelmet, valamint egyéb környezeti szolgáltatásokat nyújtanak. A fentieket figyelembe véve a Felek előmozdítják valamennyi ökoszisztéma – köztük az erdők – megőrzését és helyreállítását.
5. A Felek küzdenek az elsivatagosodás, a földterület-degradáció és az aszály ellen, és törekednek a degradálódott földterületek és talaj helyreállítására a fenntartható földgazdálkodás megvalósítása és a talajromlástól mentes környezet megteremtése érdekében. Megfékezik a biológiai sokféleség csökkenését, foglalkoztatási lehetőségeket teremtenek, és elősegítik a hatékonyabb ökoszisztéma-szolgáltatásokat és -funkciókat, többek között

az aszálykockázatra való felkészültség és az aszályokkal szembeni reziliencia javításával, valamint a homok- és porviharok kockázatának és hatásának további csökkentésével.

6. A Felek előmozdítják a genetikai erőforrásokhoz való tisztességes és méltányos hozzáférést és az ilyen erőforrások hasznosításából származó előnyök megosztását a nemzetközi megállapodásoknak megfelelően.
7. A Felek támogatják a körforgásos gazdaságra vonatkozó megközelítések, valamint a fenntartható fogyasztási és termelési gyakorlatok előmozdítását, és törekednek a rendelkezésre álló legjobb tiszta technológiák által kínált beruházási lehetőségek kiaknázására.

2. FEJEZET

ÓCEÁNOK, TENGEREK ÉS TENGERI ERŐFORRÁSOK

56. cikk

Óceánpolitikai irányítás

1. A Felek elismerik, hogy az emberi tevékenységek egyre nagyobb nyomást gyakorolnak a tengerekre és óceánokra, és elismerik ezek hatásainak halmozódását hatását, továbbá azt, hogy a tengerek és óceánok egymással összefüggő közjavak, amelyek megőrzése, védelme és irányítása közös felelősség, amelyhez az érdekelt felek együttes és összehangolt fellépésére van szükség. A Felek újól meg erősítik az Egyesült Nemzetek Tengerjogi Egyezményének egyetemes és egységes jellegét, és ez az egyezmény képezi a nemzeti, regionális és globális fellépés és együttműködés alapját a tengeri és tengerhasznosítási ágazatban.
2. A Felek megerősítik az óceánpolitikai irányítást, és hatékonyan kezelik a tengerekre és óceánokra nehezedő növekvő nyomást, amely veszélyezteti a tengeri ökoszisztémák rezilienciáját, valamint hozzájárulásukat az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz.
3. A Felek előmozdítják és javítják a tengeri ökoszisztémák védelmét és helyreállítását, valamint a tengeri erőforrások megőrzését és fenntartható kezelését, többek között a joghatóságukon kívül eső területeken, hogy biztosítsák az óceánok egészségét és produktivitását. Az érintett regionális halászati gazdálkodási szervezetekkel való együttműködés, valamint a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelem révén előmozdítják a nemzeti, regionális és globális szintű fenntartható halászati gazdálkodást. A Felek előmozdítják a veszélyeztetett vízi fajok védelmét, valamint a szennyezés és a tengeri hulladék ellenőrzésére, illetve az éghajlatváltozás hatásainak kezelésére – beleértve az óceánok elsavasodását – irányuló intézkedéseket.
4. A Felek előmozdítják a kék gazdaság fenntartható fejlődését, hogy biztosítsák az óceánok hozzájárulását az élelmezésbiztonsághoz és a táplálkozáshoz, javítsák a megélhetést, munkahelyeket teremtsenek, illetve biztosítsák a társadalmi méltányosságot és a kulturális jólétet a jelenlegi és jövőbeli generációk számára.
5. A Felek támogatják a kék növekedésre vonatkozó szakpolitikák és stratégiák végrehajtását az olyan integrált óceángazdálkodás előmozdítása érdekében, amely helyreállítja, védi és fenntartja a tengeri ökoszisztémák sokféleségét, termelékenységét, rezilienciáját, alapvető funkcióit és belső értékét.
6. A Felek előmozdítják a párbeszédet és az együttműködést az óceánpolitikai irányítás valamennyi vonatkozásával kapcsolatban, beleértve az éghajlatváltozással, a tengerszint emelkedésével, valamint annak lehetséges hatásaival és következményeivel, a tengerfenéken végzett bányászattal, a halászzal, a tengerszennyezéssel, továbbá a kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos kérdéseket is.

3. FEJEZET

ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

57. cikk

Éghajlatváltozással kapcsolatos kötelezettségvállalások

1. A Felek elismerik, hogy az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásai és az éghajlat változékonysága veszélyeztetik az emberek életét és megélhetését. Megerősítik elkötelezettségüket aziránt, hogy sürgős intézkedéseket hoznak az éghajlatváltozás megelőzése, hatásainak kezelése, valamint a nemzetközi, regionális, régióközi és nemzeti szintű, sürgős és összehangolt együttműködés érdekében, hogy megerősítsék az éghajlatváltozásra adott globális választ.
2. A Felek hatékonyan végrehajtják az 1992. május 9-én New Yorkban megkötött ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményt és a Párizsi Megállapodást.
3. A Felek elkötelezettek amellet, hogy teljesítsék azt az általános célt, hogy a globális átlaghőmérséklet emelkedését az iparosodás előtti szinthez képest jóval 2 °C alatt tartsák, és erőfeszítéseket tegyenek annak érdekében, hogy

a hőmérséklet emelkedését az iparosodás előtti szinthez képest 1,5 °C-ra korlátozzák, javítsák az alkalmazkodási képességet, csökkentsék a sebezhetőséget és megerősítsék a rezilienciát, illetve valamennyi beruházást és pénzügyi mozgást összhangba hozzanak a Párizsi Megállapodással.

58. cikk

Éghajlat-politika

1. A Felek megállapodnak abban, hogy éghajlat-politikai intézkedéseket hoznak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, az éghajlatváltozás mérséklése és a végrehajtási eszközök vonatkozásában, és a leginkább kiszolgáltatott helyzetben lévő országokra összpontosítanak, beleértve a fejlődő kis szigetállamokat, az alacsonyan fekvő parti államokat, az LDC-eket és az LLDC-eket.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy végrehajtják a nemzetileg meghatározott hozzájárulásait, és nyomon követik az ezek terén tett előrehaladást, továbbá törekednek arra, hogy a Párizsi Megállapodásban elfogadott hőmérsékleti cél elérése érdekében az évszázad közepéig szóló, hosszú távú, alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátást célzó fejlesztési stratégiákat dolgozzanak ki és jelentsenek be, figyelembe véve ugyanakkor közös, de megkülönböztetett felelősségüket és képességeiket különböző nemzeti körülményeik szerint. Vállalják, hogy megerősítik a nemzetileg meghatározott hozzájárulások, a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend és a nemzeti stratégiák közötti kapcsolatokat.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy a nemzeti alkalmazkodási tervek és más stratégiák vonatkozásában részt vesznek az alkalmazkodás megtervezésében, végrehajtásában és a végrehajtás terén elért előrehaladás nyomon követésében. Kötelezettséget vállalnak arra, hogy az említett célból hatékony irányítási struktúrákat hoznak létre és erősítenek meg. Elismerik, hogy az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fenntartható fejlődés érdekében tovább kell fokozni a nemzeti cselekvési tervek és más alkalmazkodási stratégiák beépítését a nemzeti stratégiákba és folyamatokba.

59. cikk

Éghajlatváltozás és biztonság

A Felek foglalkoznak az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás által különösen az instabil helyzetekben és a legveszélyeztetettebb országokban okozott biztonsági fenyegetéssel. A Felek a biztonsági fenyegetés figyelembevételével rezilienciastratégiákat dolgoznak ki.

4. FEJEZET

TERMÉSZETI KATASZTRÓFÁK

60. cikk

Katasztrófakockázat-csökkentés és -kezelés

1. A Felek elismerik a természeti katasztrófák által a fenntartható fejlődésre gyakorolt negatív hatásokat, beleértve a szökőárakat, a földrengéseket és a vulkánkitöréseket, valamint az éghajlattal kapcsolatos jelenségek, például a ciklonok, hurrikánok, áradások és aszályok növekvő gyakoriságát és intenzitását.
2. A Felek minden szinten koherens szakpolitikákat és stratégiákat mozdítanak elő a sebezhetőségek és más kockázati tényezők azonosítása érdekében. Együttműködnek annak érdekében, hogy fokozzák a katasztrófákkal szembeni rezilienciát a katasztrófák rövid és hosszú távú hatásaival szemben, és különös figyelmet fordítanak a katasztrófakockázat-csökkentési és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó stratégiák közötti koordinációra, kiegészítő jellegre és szinergiákra. A Felek korai előrejelző és megelőző intézkedéseket hoznak, és javítják a kockázatcsökkentést és a kockázatokra való felkészülést azáltal, hogy megerősítik a helyi szintű kommunikációt és kockázatkezelést, továbbá hatékonyan integrálják a katasztrófakockázat-csökkentést a fejlesztési stratégiákba.
3. A Felek következetesen integrálják tevékenységeikbe az átfogó kockázatértékelést, a kockázatkezelést és a kockázatokkal szembeni rezilienciát, biztosítva, hogy az egyének, közösségek, intézmények és országok jobban fel tudjanak készülni a sokkokra és az azokat követő eseményekre, azokkal szemben ellenállóbbak legyenek, alkalmazkodjanak hozzájuk, és gyorsan talpra álljanak anélkül, hogy ez veszélyeztetné a hosszú távú fejlődési kilátásaikat, ideértve azokat az eseteket is, amikor a hatások az alkalmazkodásra irányuló összes erőfeszítést meghaladják.

4. A Felek a katasztrófakockázatokat olyan integrált, több veszélyre kiterjedő megközelítés alkalmazásával kezelik, amely kiterjed a katasztrófakockázat megértésére és irányításának megerősítésére, és az intézményi kapacitások kiépítésére törekszik a kockázattudatos beruházások hatékony végrehajtása érdekében. Inkluzív és méltányos eredményeket biztosítanak a legveszélyeztetettebbek rezilienciájának megteremtése érdekében.
5. A Felek stratégiákat dolgoznak ki a városi és vidéki reziliencia megerősítésére a katasztrófakockázat-kezelés javítása érdekében, különös tekintettel a nem tervezett településekre.

61. cikk

Katasztrófareagálás és helyreállítás

1. A Felek egyetértenek abban, hogy a természeti katasztrófákra való korai és összehangolt reagálás döntő fontosságú a rehabilitáció és a katasztrófa utáni helyreállítás szempontjából. A Felek egyetértenek abban, hogy fontos az összehangolt igényfelmérés, a katasztrófákra való erőteljesebb felkészültség és a válság által sújtott emberek szükségleteinek megfelelő, helyi, korai és hatékony reagálási képesség, melyek többek között hatékony kommunikációs stratégiák révén érhetőek el.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy a katasztrófareagálási és helyreállítási erőfeszítéseknek – rövid távon – kiemelten kell kezelniük a sürgősségi segílyt és a rehabilitációt, beleértve a korai helyreállítás támogatását. Egyetértenek abban, hogy a vészhelyzetet követő segélyezés során törekedni kell a rövid távú segélyezés és a hosszabb távú fejlesztés összekapcsolására egy fenntartható helyreállítási folyamat keretében, jobban újjáépítve – ideértve az újjáépítési erőfeszítéseket, valamint a társadalmi-gazdasági és kulturális kapcsolathálókat visszaállítását is. Ehhez a válság kezdetétől fokozott koordinációra van szükség a humanitárius segítségnyújtás és a fejlesztés érdekelt felei között, hogy megfelelően lehessen növelni az érintett lakosság rezilienciáját.

VI. CÍM

MIGRÁCIÓ ÉS MOBILITÁS

62. cikk

A Felek újjól megerősítik elkötelezettségüket a migrációval és mobilitással kapcsolatos együttműködés megerősítése iránt, amelyet a szolidaritás, partnerség és közös felelősségvállalás elvei vezérelnek. Átfogó, koherens, pragmatikus és kiegyensúlyozott megközelítést fogadnak el, teljes mértékben tiszteletben tartva a nemzetközi jogot – beleértve az emberi jogok nemzetközi jogát, valamint adott esetben a nemzetközi menekültjogot és a nemzetközi humanitárius jogot –, továbbá a szuverenitás elvét, figyelembe véve hatáskörüket. Elismerik, hogy a migráció és mobilitás kedvező hatással lehet a fenntartható fejlődésre, ha megfelelően kezelik őket, és elismerik, hogy kezelni kell az irreguláris migráció által a származási, tranzit- és célországokra gyakorolt esetleges negatív hatásokat. A Felek megállapodnak abban, hogy a migráció valamennyi vonatkozásának hatékony és eredményes kezelése érdekében törekednek a kapacitások megerősítésére. Ismét kifejezésre juttatják elkötelezettségüket aziránt, hogy biztosítsák valamennyi menekült és migráns méltóságának tiszteletben tartását és emberi jogainak védelmét. A Felek a rendszeres partnerségi párbeszéd keretében a migráció és mobilitás e cím szerinti valamennyi releváns vonatkozásával foglalkoznak.

1. FEJEZET

LEGÁLIS MIGRÁCIÓ ÉS MOBILITÁS

63. cikk

Legális migráció és mobilitás

1. A Felek törekednek arra, hogy a nemzetközi jog teljes körű tiszteletben tartása mellett és saját hatáskörükhöz megfelelően kiaknázzák a biztonságos, rendezett és szabályos migrációban és mobilitásban rejlő előnyöket. E tekintetben arra törekednek, hogy a nemzeti prioritások és a munkaerőpiaci igények figyelembevételével legális migrációs lehetőségeket teremtsenek és alkalmazzanak, beleértve a munkaerő-migrációt és más mobilitási programokat.
2. A Felek arra törekednek, hogy átlátható és hatékony követelményeket vezessenek be a munka, a kutatás, a tanulmányok, a képzés és az önkéntes szolgálat céljából történő beutazásra és tartózkodásra vonatkozóan,

- a cirkulációs migráció és mobilitás elősegítésének szándékával. A Felek fokozzák az alkalmazandó migrációs szabályokkal kapcsolatban rendelkezésre álló információk átláthatóságát.
3. A Felek a körkörös migrációt a származási és célországokban a növekedés és fejlődés előmozdítására szolgáló eszköznek tekintik. E célból mérlegelik a cirkulációs migrációs programokat, és adott esetben végrehajtják és javítják az AKCSÁSZ-tagok területén jogszerűen tartózkodó, valamely európai uniós tagállam vagy az Európai Unió valamely tagállamának a területén jogszerűen tartózkodó, valamely AKCSÁSZ-tag állampolgárainak újbóli belépésére vonatkozó eljárások megkönnyítését szolgáló jogi kereteket, illetve figyelembe veszik a származási országokba való visszaülleszkedésük szempontjait annak biztosítása érdekében, hogy a megszerzett tapasztalataik vagy képzéseik a helyi munkaerőpiac és közösség javát szolgálják.
 4. A Felek párbeszédet folytatnak a legális migrációra vonatkozó eljárásokról, beleértve a családegyesítést és adott esetben a nyugdíjjogosultság hordozhatóságára vonatkozó eljárást. A Felek a kölcsönös megértés és a közös értékek előmozdítása érdekében folytatják a vízumkérdésekről, valamint többek között a turizmus, kultúra, sport, oktatás, kutatás és üzleti élet területén a mobilitás és az emberek közötti kapcsolatok elősegítéséről szóló nyílt eszmecsere.
 5. A Felek előmozdítják az érintett ügynökségek és intézmények, a helyi hatóságok, a civil társadalom és a szociális partnerek közötti együttműködést a közös kutatási projektek ösztönzése, a készséghiányok, illetve a beruházási és munkalehetőségek azonosítása, valamint a munkaerő- migrációs szakpolitikák és stratégiák értékelése céljából.
 6. A Felek együttműködnek valamennyi képzés átláthatóságának és összehasonlíthatóságának javítása érdekében, hogy megkönnyítsék azok elismerését a további tanuláshoz való hozzáférés és a munkaerőpiacon való elfogadásuk tekintetében.
 7. A Felek együttműködnek az anyakönyvi rendszerek fejlesztése és korszerűsítése terén a személyazonosító igazolványok és útlevelek biztonságának és kiállításának javítása érdekében.

64. cikk

Integráció és megkülönböztetésmentesség

1. A Felek erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy olyan hatékony integrációs szakpolitikákat fogadjanak el azok számára, akik jogszerűen tartózkodnak a területükön, amelyek célja, hogy polgáraikéhoz hasonló jogokat biztosítsanak és kötelezettségeket keletkeztessenek, és előmozdítsák a társadalmi kohéziót. Ebben a tekintetben a Felek támogatják az AKCSÁSZ-tagok területén jogszerűen tartózkodó, valamely európai uniós tagállam vagy az Európai Unió valamely tagállamának a területén jogszerűen tartózkodó, valamely AKCSÁSZ-tag állampolgárainak a munkaerőpiacokra és a befogadó társadalmakba történő integrálására irányuló stratégiák kidolgozását és végrehajtását, támogatva és megerősítve a nemzeti, regionális és helyi szintű integrációval foglalkozó különböző szereplők – többek között az önkormányzatok és a civil társadalom – közötti együttműködést és koordinációt.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy biztosítják az AKCSÁSZ-tagok területén jogszerűen tartózkodó, valamely európai uniós tagállam vagy az Európai Unió valamely tagállamának a területén jogszerűen tartózkodó, valamely AKCSÁSZ-tag állampolgáiraival szembeni méltányos bánásmódot, a megkülönböztetésmentesség fokozott érvényesítését a gazdasági, társadalmi és kulturális életben, valamint a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni intézkedések kidolgozását.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy az AKCSÁSZ-tagok területén jogszerűen tartózkodó, valamely európai uniós tagállam vagy az Európai Unió valamely tagállamának a területén jogszerűen tartózkodó, valamely AKCSÁSZ-tag állampolgárai számára biztosított bánásmód a munkafeltételek, javadalmazás és elbocsátás tekintetében mentes legyen az állampolgárság alapján történő megkülönböztetéstől az Európai Unió egyes tagállamai és az egyes AKCSÁSZ-tagok saját állampolgáraihoz viszonyítva. Az említett célból a Felek együttműködnek annak biztosítása érdekében, hogy a migrációs szabályokat és a toborzási mechanizmusokat olyan tisztességes és etikai elvek vezéreljék, amelyek biztosítják a minden, az AKCSÁSZ-tagok területén jogszerűen tartózkodó, valamely európai uniós tagállam vagy az Európai Unió valamely tagállamának a területén jogszerűen tartózkodó, valamely AKCSÁSZ-tag állampolgárával szembeni tisztességes és méltóságteljes bánásmódot a fogadó államokban, illetve biztosítják a kizsákmányolással szembeni védelmüket.

2. FEJEZET MIGRÁCIÓ ÉS FEJLŐDÉS

65. cikk

Migráció és fejlődés

A Felek egyetértenek abban, hogy a megfelelően kezelt migráció a jólét, az innováció és a fenntartható fejlődés forrása lehet, és megállapodnak továbbá abban, hogy együttműködnek, illetve támogatják a származási országokat, többek között azáltal, hogy fokozzák a növekedési és foglalkoztatási lehetőségeket, előmozdítják a beruházásokat, a magánszektor fejlesztését, a kereskedelmet, az innovációt, az oktatást és szakképzést, az egészségügyet, valamint a szociális védelmet és biztonságot, különösen a fiatalok és a nők esetében. A Felek együttműködnek az olyan feltételek megteremtése érdekében, amelyek korlátoznák a készségek elvesztése által a származási országok fejlődésére gyakorolt kedvezőtlen hatást.

66. cikk

Diaszpóra és fejlődés

A Felek elismerik a diaszpóra érdemi szerepét és a diaszpóra tagjai által a származási országuk fejlődéséhez, többek között a pénzügyek, a beruházások, a tudástranszfer, a szakértelem átadása, a technológiatranszfer, a kulturális kapcsolatok, a hálózatok és mechanizmusok, valamint a nemzeti megbékélési folyamatok révén tett hozzájárulások különböző formáit.

67. cikk

Hazautalások

1. A Felek törekednek az olcsóbb, biztonságosabb, gyorsabb és a jogszabályoknak megfelelő átutalások előmozdítására, hogy megkönnyítsék a termelő hazai beruházásokat, többek között új technológiák és innovatív eszközök alkalmazása révén.
2. A Felek együttműködnek a hazautalások tranzakciós költségeinek 3% alá csökkentésében, az 5%-nál magasabb költségű átutalási útvonalak megszüntetésében – a nemzetközileg elfogadott célszámokkal összhangban –, valamint a nem hagyományos szereplőknek a szabályozási keret javításába történő fokozott bevonása céljából.

68. cikk

Dél-Dél migráció

1. A Felek elismerik a Dél-Dél migráció jelentőségét mind a kihívások, mind a lehetőségek szempontjából, beleértve a megfelelően kezelt Dél-Dél migráció potenciális előnyeit a származási, tranzit- és célországok fenntartható fejlődése szempontjából. Az említett célból a Felek támogatják a származási, tranzit- és célországok gazdasági és társadalmi fejlődésének előmozdítására irányuló szakpolitikákat és fellépéseket.
2. A Felek megosztják egymással a Dél-Dél migrációs áramlások által a származási, tranzit- és célországokra gyakorolt társadalmi és gazdasági hatások enyhítésével kapcsolatos tapasztalataikat és bevált gyakorlataikat, továbbá megerősítik a nemzeti és regionális szintű együttműködést.

69. cikk

Természeti katasztrófák, éghajlatváltozás és környezetkárosodás

1. A Felek figyelembe veszik a migráció – beleértve a lakóhelyelhagyást – és a természeti katasztrófák, az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás közötti összefüggést.
2. A Felek intézkedéseket hoznak minden releváns szinten, beleértve az interregionális szinteket, a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek szükségleteinek kezelésére a természeti katasztrófák, az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásai és a környezetkárosodás tekintetében a hatások csökkentésére, az alkalmazkodásra és a rezilienciára vonatkozó stratégiák elfogadásával.

3. FEJEZET IRREGULÁRIS MIGRÁCIÓ

70. cikk

Az irreguláris migráció kiváltó okai

1. A Felek megerősítik az irreguláris migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okainak kezelése, valamint a megfelelő válaszlépések kidolgozása iránti közös politikai elkötelezettségüket.
2. A Felek újra megerősítik elkötelezettségüket az irreguláris migrációs áramlások megfékezése iránt a nemzetközi jog és az emberi jogok maradéktalan tiszteletben tartásával. E tekintetben elismerik az irreguláris migráció által a származási, tranzit- és célországokra gyakorolt kedvezőtlen hatásokat, beleértve a kapcsolódó humanitárius és biztonsági kihívásokat. A Felek elismerik, hogy megnőtt annak kockázata, hogy a migránsok emberi jogai sérülnek, illetve a migránsok emberkereskedelem és bántalmazás áldozataivá válnak, és megállapodnak abban, hogy a migránsoknak a kizsákmányolás és bántalmazás valamennyi formájával szembeni védelmére irányuló intézkedéseket hajtanak végre.

71. cikk

Migránsok csempészése

1. A Felek fokozzák a migráncsempészéssel kapcsolatos, határokon átnyúló bűnözés megelőzésére irányuló közös erőfeszítéseket, és hatékony nyomozás és büntetőeljárás révén közösen fokozzák a bűnszervezetek büntetlenségének megszüntetésére irányuló erőfeszítéseket.
2. A Felek biztosítják, hogy a nemzetközi szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezménnyel és különösen annak a migránsok szárazföldön, tengeren és légi úton történő csempészése elleni fellépésről szóló jegyzőkönyvével összhangban megfelelő jogszabályi és intézményi keretek álljanak rendelkezésre. Vállalják továbbá, hogy javítják az információmegosztást, és előmozdítják az operatív rendőrségi és igazságügyi együttműködést.

72. cikk

Emberkereskedelem

A Felek az ENSZ keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezmény és az emberkereskedelem, különösen a nővel és gyermekekkel való kereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyv előírásaival összhangban küzdenek az emberkereskedelem problémája ellen. A Felek fokozzák továbbá a megelőzést, többek között azáltal, hogy fellépnek valamennyi elkövető büntetlensége ellen, és biztosítják, hogy minden áldozat élhessen az őt megillető jogokkal, különös tekintettel a nők és gyermekek kiszolgáltatott helyzetére.

73. cikk

Integrált határigazgatás

A Felek előmozdítják és támogatják az integrált határigazgatást – beleértve a határellenőrzést –, az információk és hírszerzési értesülések gyűjtését és megosztását, a hamis okmányok előállításának és felhasználásának megelőzését, valamint az operatív rendőrségi és igazságügyi együttműködést a nyomozások és büntetőeljárások terén.

4. FEJEZET

VISSZATÉRÉS, VISSZAFOGADÁS ÉS VISSZAILLESZKEDÉS

74. cikk

Visszatérés és visszafogadás

1. A Felek újra megerősítik a jogellenesen tartózkodó migránsok kiutasításához való jogukat, és újra megerősítik az Európai Unió egyes tagállamainak és az egyes AKCSÁSZ-tagoknak azon jogi kötelezettségét, hogy az AKCSÁSZ-tagok vagy Európai Unió tagállamainak területén jogellenesen tartózkodó saját állampolgáraikat feltétel és a (3) bekezdésben előírt ellenőrzésen túl további alakiságok nélkül visszafogadják. Az említett célból a Felek együttműködnek a visszatérés és visszafogadás terén, és biztosítják az egyének jogainak és méltóságának teljes körű védelmét és tiszteletben tartását, többek között a jogellenesen tartózkodó migránsok származási országukba való visszatérése érdekében indított eljárásokban.

2. Az Európai Unió minden tagállama a (3) bekezdésben előírt ellenőrzésen túl minden további alakítás nélkül elfogadja a valamely AKCSÁSZ-tag területén jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérését és visszafogadását, az adott állam megkeresésére, azon személyek esetében, akik nem rendelkeznek érvényes úti okmánnal.
Az AKCSÁSZ-tagok a (3) bekezdésben előírt ellenőrzésen túl minden további alakítás nélkül elfogadják az Európai Unió valamely tagállamának területén jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérését és visszafogadását, az adott tagállam megkeresésére, azon személyek esetében, akik nem rendelkeznek érvényes úti okmánnal.
Az Európai Unió tagállamai tekintetében az e bekezdésben meghatározott kötelezettségek csak azokra a személyekre vonatkoznak, akik az Európai Unió valamely tagállamának állampolgárságával rendelkeznek. Az AKCSÁSZ-tagok vonatkozásában az e bekezdésben előírt kötelezettségek csak olyan személyek esetében állnak fenn, akiket a saját jogrendjükkel összhangban állampolgáraiknak tekintenek.
3. Az Európai Unió tagállamai és az AKCSÁSZ-tagok gyorsan válaszolnak egymás visszafogadási megkeresésére. A legmegfelelőbb és leghatékonyabb azonosítási eljárásokat alkalmazva ellenőrzési folyamatokat hajtanak végre annak érdekében, hogy meggyőződjenek az érintett személy állampolgárságáról és kiállítsák a visszatérés céljából az I. mellékletben meghatározott megfelelő úti okmányokat. Az említett melléklet rendelkezései nem akadályozzák valamely személy visszatérését a visszafogadási kérelemmel megkeresett és a visszafogadási kérelmet előterjesztő állam közötti hivatalos vagy nem hivatalos megállapodások alapján.
4. A 101. cikk (5) bekezdésétől eltérve, ha valamely Fél úgy ítéli meg, hogy egy másik Fél a nemzetközi polgári repülésről szóló egyezmény 9. melléklete 5. fejezetének 5.26. szövegdarabjával összhangban nem tartja be az I. mellékletben említett határidőt, értesíti erről a másik Felet. Amennyiben az említett másik Fél továbbra sem teljesíti az említett kötelezettségeket, az értesítő Fél az értesítéstől számított 30 napot követően arányos intézkedéseket hozhat.
5. A Felek megállapodnak abban, hogy figyelemmel kísérik e kötelezettségvállalások végrehajtását a Felek közötti rendszeres partnerségi párbeszéd keretében.

75. cikk

Visszailleszkedés

A Felek megvizsgálják az együttműködés lehetőségeit az önkéntes visszatérés előmozdítása és a visszatért személyek fenntartható visszailleszkedésének elősegítése érdekében, adott esetben többek között fenntartható visszailleszkedési programok révén. Különös figyelmet kell fordítani a veszélyeztetett helyzetben lévő visszatérő személyek, például a gyermekek, az idősek, a fogyatékossgal élő személyek és az emberkereskedelem áldozatai szükségleteire.

5. FEJEZET

VÉDELEM ÉS MENEDÉKJOG

76. cikk

Menekültek és más, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek

1. A Felek elkötelezettek amellett, hogy a nemzetközi joggal és az emberi jogok nemzetközi jogával, többek között a visszaküldés tilalmának elvével, valamint adott esetben a nemzetközi menekültjoggal és a nemzetközi humanitárius joggal összhangban megerősítsék a menekültek és más, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek védelmét és méltóságát.
2. A Felek adott esetben támogatják a menekültek és adott esetben más, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek integrációját a befogadó országokban, és megerősítik az első menedék országa, a tranzitországok és a célországok kapacitásait. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy a tranzit- és befogadó országokban a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek számára megteremtsék a biztonságot a menekülttáborokban, valamint az igazságszolgáltatáshoz, a jogi segítségnyújtáshoz, a tanúvédelemhez, illetve az orvosi és szociopszichológiai támogatáshoz való hozzáférést.
3. A Felek különös figyelmet fordítanak a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre és sajátos szükségleteikre, beleértve a nőket, gyermekeket és kísérő nélküli kiskorúakat, figyelembe véve a gyermek legfőbb érdekének elvét.

III. RÉSZ

GLOBÁLIS SZÖVETSÉGEK ÉS NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

77. cikk

A Felek újílag megerősítik a nemzetközi együttműködés fontosságát közös érdekeik előmozdítása és védelme, valamint a multilateralizmus megőrzése és megerősítése érdekében. Elkötelezik magukat amellet, hogy összefognak egy békésebb, együttműködőbb és igazságosabb világ érdekében, amely szilárdan a béke, a demokrácia, az emberi jogok, a jogállamiság, a nemek közötti egyenlőség, a fenntartható fejlődés, a környezet megőrzése és az éghajlatváltozás elleni küzdelem közös értékeire épül. Egyetértenek annak fontosságában, hogy globális szövetségeket kell kiépíteni és megerősíteni egy olyan hatékony multilaterális rendszer kialakítása érdekében, amely a mindenki számára biztonságosabb és jobb világ megteremtése érdekében eredményesen kezeli a globális kihívásokat.

78. cikk

Multilateralizmus és globális kormányzás

1. A Felek elkötelezettek a szabályokon alapuló nemzetközi rend iránt, amelynek alapelve a multilateralizmus, és amelynek középpontjában az ENSZ áll. Előmozdítják a nemzetközi párbeszédet, és többoldalú megoldásokra törekednek a globális fellépés előmozdítása érdekében.
2. A Felek megteszik a szükséges lépéseket vonatkozó nemzetközi szerződések és egyezmények megerősítése, végrehajtása és hazai átültetése, vagy adott esetben az azokhoz való csatlakozás érdekében.
3. A Felek törekednek a globális kormányzás megerősítésére, valamint a többoldalú intézmények szükséges reformjainak és korszerűsítésének támogatására, hogy azok reprezentatívabbak, reagálóképesebbek, hatékonyabbak, eredményesebbek, inkluzívabbak, átláthatóbbak, demokratikusabbak és elszámoltathatóbbak legyenek.
4. A Felek elmélyítik a multilateralizmussal kapcsolatos, több érdekelt fél bevonásával járó megközelítésüket, és ehhez hatékonyabban bevonják a civil társadalmat, a magánszektort és a szociális partnereket a globális kihívásokra adandó válaszok kidolgozásába.

79. cikk

Együttműködés nemzetközi szervezetekben és fórumokon

1. A Felek törekednek arra, hogy közös állásfoglalásokat és nyilatkozatokat fogadjanak el, összehangolják álláspontjaikat és adott esetben szavazásukat, valamint együttes fellépésekben vegyenek részt az érdekek közössége, a kölcsönös tisztelet és az egyenlőség alapján, hogy a nemzetközi és regionális szervezetekben és fórumokon biztosítsák fokozott jelenlétüket és nagyobb beleszólásukat.
2. A Felek meghatározzák a hatékony nemzetközi együttműködés és koordináció megfelelő operatív módozatait, többek között miniszteri szintű, az AKCSÁSZ-tagok és az EU Fél közötti találkozók összehívásával. Arra törekednek, hogy politikai és operatív szinten egyaránt rendszeresen meghatározzák a közös álláspontot számos stratégiai témában, és egyesítsék erőiket a kölcsönös és globális érdekű kérdésekben a globális fellépés előmozdítása érdekében.
3. A Felek aktívan törekedhetnek arra, hogy szorosán együttműködjenek és stratégiai partnerségeket hozzanak létre olyan harmadik országokkal és csoportosulásokkal, amelyek osztják értékeiket és érdekeiket, hogy a közös kihívásokra lehetőség szerint a lehető legnagyobb mértékben találjanak együttműködésen alapuló megoldásokat.

80. cikk

A nemzetközi fellépés területei

1. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek és együttes fellépéseket hajtanak végre a II. részben meghatározott stratégiai prioritásokkal kapcsolatos kérdésekben, valamint egyéb, aggodalomra okot adó területeken, amennyiben szükségesnek ítélik.
2. A Felek megerősítik az együttműködést és a párbeszédet a nemzetközi béke és biztonság biztosítása érdekében. A konfliktusok és válságok megelőzése és kezelése érdekében inkluzív és integrált megközelítést fogadnak el, amely széles körű, mély és tartós regionális és nemzetközi partnerségekben gyökerezik. Nemzeti, regionális és nemzetközi szinten arra törekednek, hogy az ENSZ-szel, valamint a regionális és szubregionális szereplőkkel való

megerősített partnerségek révén fokozzák a fenntartható béke és biztonság iránti többoldalú kötelezettségvállalás hatékonyságát. Foglalkoznak a nemzetközi közösséget érintő súlyos bűncselekményekkel és a nemzetközi biztonsági fenyegetésekkel, például a szervezett bűnözéssel, a terrorizmussal és az erőszakos szélsőséggel, és együttműködnek a nemzetközi fegyverzet-ellenőrzési, nonproliférációs és leszerelési architektúra előmozdítása és megerősítése, valamint a kiberbiztonság fokozása és a kiberbűnözés elleni küzdelem érdekében.

3. A Felek aktív részt vállalnak a nemzetközi fórumokon a mindenkit megillető emberi jogok előmozdítását és védelmét szolgáló nemzetközi normák és megállapodások fenntartása, a nemek közötti egyenlőség megvalósítása, valamint a demokrácia és a jogállamiság megerősítése érdekében. Együttműködnek az ENSZ emberi jogi szerveivel és mechanizmusával, és teljes mértékben támogatják az Emberi Jogi Tanács munkáját. Régiókon átnyúló szövetségeket hoznak létre, hogy adott esetben közös értékeket és érdekeket szolgáljanak.
4. A Felek együttműködnek a fenntartható fejlődési célok, valamint a humán és társadalmi fejlődés előmozdítására irányuló egyéb, nemzetközileg elfogadott ütemtervek megvalósításának előmozdítása érdekében. Szorosan együttműködnek nemzetközi szinten a következők érdekében:
 - (a) a mélyszegénység és az éhezés felszámolása;
 - (b) az élelmiszer-ellátás bizonytalanságának kezelése és az arra adott válasz;
 - (c) a minőségi és megfizethető szociális szolgáltatásokhoz – például az oktatáshoz, egészségügyhöz, vízellátáshoz, higiéniai szolgáltatásokhoz és lakhatáshoz – való egyetemes hozzáférés előmozdítása;
 - (d) a nők és fiatalok társadalmi szerepvállalásának megerősítése; valamint
 - (e) a társadalom legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő rétegeinek védelme, valamint a befogadásuk, illetve a gazdasági, társadalmi és politikai élethez való hozzájárulásuk elősegítése, senkit sem hagyva hátra.

Együttműködnek a nemzetközi pénzügyi és monetáris rendszer koherenciájának és következetességének megerősítése terén, hogy jobb hozzáférést biztosítsanak a fenntartható fejlődést támogató fejlesztési finanszírozáshoz.
5. A Felek nemzetközi szinten együttműködnek annak érdekében, hogy inkluzív és fenntartható gazdasági növekedést és fejlődést érjenek el olyan intézkedések révén, amelyek célja a strukturális gazdasági átalakulás, a mindenki számára elérhető tisztességes munkahelyek teremtése és az AKCSÁSZ-tagok globális gazdaságba való integrációja, többek között regionális és kontinentális integráció révén. A Felek megőrzik és megerősítik a szabályokon alapuló multilaterális kereskedelmi rendszert – amelynek középpontjában a WTO áll – valamennyi funkciójában annak biztosítása érdekében, hogy hatékonyan tudja kezelni a globális kereskedelmi kihívásokat és kiaknázza a kereskedelemben rejlő fejlesztési lehetőségeket.
6. A Felek fokozzák az együttműködést a környezeti fenntarthatósággal és az éghajlatváltozással kapcsolatos kemény és határozott közös fellépés előmozdítása érdekében, fokozva a globális törekvéseket, illetve vezető szerepet vállalva a Párizsi Megállapodás hosszú távú céljainak elérésében. Tiszteletben tartják azokat a nemzetközi normákat és megállapodásokat, amelyek globális közjavakat biztosítanak és védik a jövő generációit, beleértve a nemzetközi óceánpolitikai irányítás megerősítésére irányuló erőfeszítéseket.
7. A Felek világszerte együttműködnek partnereikkel annak érdekében, hogy a szolidaritás, a közös felelősség és a partnerség elve alapján átfogó és holisztikus megközelítést alkalmazzanak a migrációval és a mobilitással kapcsolatos valamennyi szempont tekintetében.

IV. RÉSZ AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS VÉGREHAJTÁS ESZKÖZEI

81. cikk

Az együttműködés hatékony és diverzifikált eszközei

1. A Felek megállapodnak abban, hogy pénzügyi és nem pénzügyi forrásokat egyaránt mozgósítanak az e megállapodásban meghatározott célkitűzések elérése érdekében a kölcsönös érdekek alapján, a valódi partnerség szellemében, összhangban a „senkit nem hagyunk hátra” elvvel. Hangsúlyozzák, hogy a fejlesztésfinanszírozás alapvetően fontos a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend és a Párizsi Megállapodás végrehajtása szempontjából.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy az együttműködés eszközeit diverzifikálni kell, és azoknak ki kell terjedniük az összes rendelkezésre álló forrásból és szereplőtől származó különböző szakpolitikákra és eszközökre. Egyetértenek abban is, hogy az együttműködés eszközeit úgy kell kialakítani, hogy tükrözzék a különböző országok

és régiók nemzeti, regionális, kontinentális és interregionális szinten meghatározott célkitűzéseit, stratégiáit és prioritásait, és ezek alapján kell alkalmazni őket.

3. A Felek újlag megerősítik elkötelezettségüket a fejlesztéshatékonysági alapelvek, nevezetesen a partnerországok fejlesztési prioritások iránti felelősségvállalása, az inkluzív partnerségek, az eredményekre való összpontosítás, az átláthatóság és a kölcsönös elszámoltathatóság iránt.

82. cikk

Nemzetközi fejlesztési együttműködés

1. Az EU Fél újlag megerősíti politikai elkötelezettségét a fejlesztési együttműködési források növelése iránt a fenntartható fejlődés különösen a szegénység felszámolása, valamint a környezetkárosodás és az éghajlatváltozás elleni küzdelem révén történő megvalósítása érdekében. Az EU Fél vállalja, hogy belső szabályzataival és eljárásaival összhangban megfelelő szintű pénzügyi forrásokat bocsát rendelkezésre.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy a források elosztása során előnyben kell részesíteni a leginkább rászoruló országokat, mivel ezek a források itt fejthetik ki a legnagyobb hatást, különös tekintettel az LDC-kre, az alacsony jövedelmű országokra, valamint a válság és konfliktus által sújtott, illetve a válságot és/vagy konfliktust követően törékeny és kiszolgáltatott helyzetben lévő országokra, beleértve a fejlődő kis szigetállamokat és az LLDC-ket. Kellő figyelmet kell fordítani azokra a sajátos kihívásokra is, amelyekkel a közepes jövedelmű országok szembesülnek, különös tekintettel az egyenlőtlenségre, a társadalmi kirekesztésre és az erőforrásokhoz való hozzáférésükre.
3. Az EU Fél forrásokat mozgósít az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok programjainak támogatására, és hozzájárul a regionális, régiók közötti és interkontinentális együttműködéshez és kezdeményezésekhez, amelyek célja a Felek közötti együttműködés megerősítése a kölcsönös érdeklődésre számot tartó és közös érdekű kérdésekben.
4. A Felek egyetértenek abban, hogy az együttműködés olyan különböző formákat ölthet, mint például az ágazati szakpolitikai támogatási programok, az igazgatási és technikai együttműködési intézkedések, a kapacitásépítés és a háromoldalú megállapodások; az együttműködés különböző finanszírozási és eljárási formákon keresztül biztosítható, beleértve a költségvetés-támogatást, a költségvetési garanciákat és a vegyes finanszírozási műveleteket.
5. Az EU Fél és a fejlettebb AKCSÁSZ-tagok vállalják, hogy a szerepvállalás új formáit alakítják ki, ideértve az innovatív pénzügyi eszközöket és a társfinanszírozást.
6. A Felek együttműködnek, és előmozdítják a pénzügyi források felhasználását a hazai források mozgósításának elősegítése, a humanitárius és sürgősségi segély nyújtása, az előre nem látható körülmények, új szükségletek vagy újonnan felmerülő kihívások kezelése, a kereskedelem megkönnyítése, valamint a nemzetközi kezdeményezések vagy prioritások előmozdítása érdekében.
7. A Felek megállapodnak abban, hogy a költségvetés-támogatás nyújtására vonatkozó döntéseknek:
 - (a) egyértelmű támogathatósági kritériumokon, valamint a kockázatok és előnyök gondos értékelésén kell alapulniuk;
 - (b) az országok felelősségvállalásán, kölcsönös elszámoltathatóságon, illetve az egyetemes értékek és elvek iránti közös elkötelezettségen kell alapulniuk;
 - (c) részét kell képezniük a megerősített szakpolitikai párbeszédnek és az irányítás javításának, melyet a több forrás mozgósítására és azok jobb elköltésére irányuló erőfeszítéseknek kell kiegészíteniük;
 - (d) oly módon kell differenciálni azokat, hogy jobban igazodjanak a kedvezményezett ország politikai, gazdasági és társadalmi viszonyaihoz.
8. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a források áramlásának kiszámíthatóságát és biztonságát, és fokozzák erőfeszítéseiket a fejlesztési együttműködés irányításának és végrehajtásának további javítása érdekében, különösen a koordináció és a koherencia fokozásával, illetve a komparatív előnyeik – köztük az átmenettel kapcsolatos tapasztalataik – figyelembevételével.
9. A Felek megállapodnak abban, hogy a programozásnak az EU Fél és az AKCSÁSZ-tagok közötti – beleértve a nemzeti és helyi hatóságokat, a regionális, kontinentális és nemzetközi szervezeteket, valamint a parlamenteket, a civil társadalmat, a magánszektort és egyéb érdekelt feleket – korai, folyamatos és inkluzív párbeszédre kell alapulnia a folyamat iránti demokratikus felelősségvállalás fokozása, illetve a nemzeti és regionális stratégiák támogatásának ösztönzése érdekében. Megállapodnak abban, hogy adott esetben a programozást össze kell hangolni a kedvezményezettek stratégiaciklusaival, és kötelezettséget vállalnak intézményeik, rendszereik és eljárásaik

használatára. Megállapodnak továbbá abban, hogy a programozásnak konkrét, testre szabott többéves keretet kell biztosítania az együttműködéshez, amely az együttműködés diverzifikált eszközeit is magában foglalja.

10. A Felek megállapodnak abban, hogy egyértelmű hozzáadott érték és bizonyított komparatív előny esetén ösztönözni kell a harmadik országokkal és más szereplőkkel való együttműködést, beleértve a Dél-Dél együttműködést és a háromoldalú együttműködést.
11. A Felek dönthetnek úgy, hogy kölcsönösen elfogadható időpontban felülvizsgálják a pénzügyi források kezelését és hatását azzal a céllal, hogy javítsák a támogatások programozásának és elosztásának hatékonyságát.
12. A Felek megerősítik a párbeszédet és az együttműködést a pénzügyi források hatékony és eredményes felhasználása terén, adott esetben többek között az Európai Csalás Elleni Hivatallal való együttműködés révén.

83. cikk

Hazai állami források

1. Azok az AKCSÁSZ-tagok, amelyek részes felei e megállapodásnak, újól meg erősítik elkötelezettségüket a hazai források fokozott mozgósítása iránt. Olyan feltételeket mozdítanak elő, amelyek növelik a hazai magánszektor forgalmát, és fellendítik a kereskedelmet, mint a fejlődés motorját.
2. Azok az AKCSÁSZ-tagok, amelyek részes felei e megállapodásnak, törekednek arra, hogy korszerűsített adórendszerek, jobb adópolitika, hatékonyabb adóbeszedés, valamint megerősített és megreformált adóigazgatás révén fokozzák az adóbeszedést. Törekednek adórendszereik méltányosságának, átláthatóságának, hatékonyságának és eredményességének javítására, többek között az adóalap kiszélesítésével és az informális szektornak az ország körülményeivel összhangban a formális gazdaságba való integrálására irányuló erőfeszítések folytatásával. Közkiadásaik hatékonyságának és eredményességének fokozásával erősítik a költségvetési legitimitást.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy fokozzák az illegális pénzügyi forgalom elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseiket azzal a céllal, hogy felszámolják az ilyen forgalmat, továbbá megállapodnak abban, hogy együttműködnek az elveszett eszközök és tőke visszaszerzése, valamint az eszközök visszatérésével kapcsolatos bevált gyakorlatok megerősítése érdekében, a fenntartható fejlődés előmozdításának céljával. Előmozdítják a korrupció, a csalás és a pénzmosás elleni intézkedéseket, és intézkedéseket hoznak az adókikerülés, az adókijátszás és más káros adózási gyakorlatok kezelésére a fokozott nemzetközi együttműködés, a hatékonyabb hazai szabályozás, valamint a megerősített kapacitások és információcsere révén.
4. A Felek fokozzák a jó pénzügyi és adóügyi kormányzást, az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot, és együttműködnek ezek megerősítése érdekében. Elkötelezik magukat amellet, hogy inkluzív, tisztességes és átlátható módon fokozzák a nemzetközi adóügyi együttműködést, és e tekintetben megállapodnak abban, hogy az adóügyi kérdéseket illetően együttműködnek a nemzetközi fórumokon.

84. cikk

Hazai és nemzetközi magánforrások

1. A Felek elismerik, hogy a magántőke áramlása a nemzeti fejlesztési erőfeszítések létfontosságú kiegészítője. Szakpolitikákat dolgoznak ki, és adott esetben megerősítik a szabályozási kereteket és eszközöket annak érdekében, hogy a magánszektor ösztönzőit jobban összehangolják a közcélokkal. Együttműködnek a fenntartható és felelősségteljes befektetések mozgósítása, a magánszektor fejlesztési folyamatban partnerként való részvételének ösztönzése, valamint a fenntartható fejlődés szempontjából kritikus területeken való beruházások érdekében.
2. A Felek törekednek a vissza nem térítendő támogatásokból és a kölcsönökből álló vegyes finanszírozás és a garanciák alkalmazására a magántőke vonzása és a piaci hiányosságok felszámolása érdekében, korlátozva egyúttal a piaci torzulásokat.
3. A Felek elismerik, hogy a hazautalások a fenntartható fejlődés finanszírozásának kulcsfontosságú magánforrásai. Megfelelő jogszabályokat és szabályozási kereteket vezetnek be, hogy mind a forrás-, mind a fogadó országokban létrejöhessen az olcsóbb, gyorsabb és biztonságosabb, jogszerű és hivatalos csatornákon keresztül történő pénzáttalások versenyképes és átlátható piaca, illetve hogy innovatív és megfizethető áttalási megoldásokat dolgozzanak ki. Ösztönzik az innovatív pénzügyi termékek kidolgozását, és ösztönzőket alakítanak ki a diaszpóra fejlődéshez való hozzájárulásának megerősítésére. Előmozdítják az összes érintett állami és magán érdekelt fél közötti párbeszédet a hazautalások áramlásának megkönnyítése érdekében, hogy fokozzák a fejlődésre gyakorolt hatásukat.

85. cikk**Államadósság és az államadósság fenntarthatósága**

1. A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy az adósságot hosszú távon fenntarthatóvá teszik az adósság adott esetben finanszírozására, csökkentésére, átütemezésére vagy kezelésére irányuló összehangolt szakpolitikák révén. Megállapodnak abban, hogy segítséget nyújtanak az országoknak az adósságkezelési kapacitások kiépítéséhez, valamint a közép- és hosszú távú adósságstratégiák kidolgozásához.
2. A Felek hangsúlyozzák annak fontosságát, hogy az adósok és hitelezők együttműködjenek az adósságválságok megelőzése és megoldása érdekében. Egyetértenek abban, hogy meg kell erősíteni a párbeszédet, az információmegosztást és az átláthatóságot, hogy az államadósság fenntarthatóságára vonatkozó értékelések és elemzések átfogó, objektív és megbízható adatokon alapuljanak.
3. A Felek – figyelembe véve az adósság és a gazdasági növekedés közötti összefüggéseket – kötelezettséget vállalnak arra, hogy párbeszédet és együttműködést folytatnak az adósság általános problémájáról folytatott nemzetközi megbeszélések keretében, a megfelelő fórumokon folytatott konkrét megbeszélések sérelme nélkül.
4. A Felek megállapodnak abban, hogy adott esetben hozzájárulnak a nemzetközileg jóváhagyott adósságcsökkentő kezdeményezésekhez az AKCSÁSZ-tagok adósságszolgálati terheinek enyhítése érdekében.

V. RÉSZ**INTÉZMÉNYI KERET****86. cikk****Közös intézmények**

1. A Felek a következő közös intézményeket hozzák létre az AKCSÁSZ-tagok és az EU Fél szintjén: az AKCSÁSZ-EU Miniszterek Tanácsa, az AKCSÁSZ-EU Nagyköveti Szintű Vezető Tisztviselői Bizottság (AKCSÁSZ-EU NSZVTB) és az AKCSÁSZ-EU Közös Parlamenti Közgyűlés. A Felek a regionális jegyzőkönyvek mindegyikéhez közös intézményként létrehoznak egy miniszteri tanácsot, egy vegyes bizottságot és egy parlamenti közgyűlést is.
2. A Felek törekednek arra, hogy biztosítsák a koordinációt és kiegészítő jelleget e megállapodás közös intézményei és azon más keretek vagy megállapodások – köztük az EPA-k – közös intézményei között, amelyeknek részes felei, az azokban foglalt vonatkozó rendelkezések sérelme nélkül.

87. cikk**Állam- és kormányfői csúcstalálkozó**

A Felek ülésezhetnek állam-, valamint kormányfői szinten, közös megegyezés alapján, megfelelő formában, kölcsönösen elfogadott menetrend és program alapján.

88. cikk**AKCSÁSZ-EU Miniszterek Tanácsa**

1. Az AKCSÁSZ-EU Miniszterek Tanácsa egyrészt az egyes AKCSÁSZ-tagok egy-egy miniszteri szintű képviselőjéből, másrészt az Európai Unió és tagállamainak miniszteri szintű képviselőiből áll. A tanács társelnöki tisztét egyrészt az AKCSÁSZ-tagok által jelölt elnök, másrészt az EU által jelölt elnök látja el.
2. Az AKCSÁSZ-EU Miniszterek Tanácsa főszabály szerint három évente, továbbá akkor ülésezik, amikor azt a társelnökök kezdeményezésére szükségesnek ítélik, a megvitatandó kérdéseknek megfelelő formában és összetételben. Az üléseken adott esetben megfigyelők is részt vehetnek.
3. Az AKCSÁSZ-EU Miniszterek Tanácsa bizottságokat és munkacsoportokat hozhat létre a konkrét – például a kereskedelemmel és a fejlesztésfinanszírozással kapcsolatos – kérdések hatékonyabb és eredményesebb kezelése érdekében. Emellett hatásköröket ruházhat az AKCSÁSZ-EU NSZVTB-re is.
4. Az AKCSÁSZ-EU Miniszterek Tanácsa a következő feladatok látja el:
 - (a) stratégiai politikai iránymutatás nyújtása;
 - (b) e megállapodás hatékony és következetes végrehajtásának felügyelete;

- (c) politikai iránymutatások elfogadása és határozathozatal az e megállapodás rendelkezéseinek végrehajtásához szükséges konkrét szempontok érvényesítése érdekében; valamint
 - (d) közös álláspontok elfogadása és megállapodás a nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos együttes fellépésekről, valamint a nemzetközi szervezetek és fórumok közötti koordináció elősegítése.
5. Az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa határozatokat fogad el, amelyek eltérő rendelkezés hiányában valamennyi Félre nézve kötelező érvényűek, vagy a Felek közös megegyezésével ajánlásokat tesz a (4) bekezdésben felsorolt feladataira vonatkozóan. Eljárásai csak akkor érvényesek, ha az Európai Unió képviselői, az Európai Unió tagállamainak legalább fele és az AKCSÁSZ-tagok kormányait képviselő tagok legalább kétharmada jelen van. Akadályoztatás esetén az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa bármely tagja képviseltetheti magát. A képviselő a helyettesített tag minden jogát gyakorolja. Az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa jelentést nyújt be a közös parlamenti közgyűlésnek e megállapodás végrehajtásáról. Megvizsgálja és figyelembe veszi a közös parlamenti közgyűlés által elfogadott állásfoglalásokat és ajánlásokat.
 6. Az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa írásbeli eljárás keretében határozatokat hozhat és ajánlásokat tehet. Az írásbeli eljárás alkalmazását bármelyik Fél javasolhatja, és az a társelnökök beleegyezését követően kezdeményezhető. Az írásbeli eljárásra az (5) bekezdésben megállapított szabályok értelemszerűen alkalmazandók.
 7. Az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa az első ülésén, de legkésőbb e megállapodás hatálybalépésétől számított hat hónapon belül elfogadja eljárási szabályzatát.

89. cikk

AKCSÁSZ–EU Nagyköveti Szintű Bizottság

1. Az AKCSÁSZ–EU Nagyköveti Szintű Bizottság (AKCSÁSZ–EU NSZVTB) egyrészt az egyes AKCSÁSZ-tagok egy-egy nagyköveti vagy vezető tisztviselői szintű képviselőjéből és hivatali minőségében az AKCSÁSZ főtitkárából, másrészt pedig az Európai Unió és tagállamai nagyköveti vagy vezető tisztviselői szintű képviselőiből áll. Az AKCSÁSZ–EU NSZVTB évente, továbbá a társelnökök kérésére rendkívüli üléseken ülésezik, különösen az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa üléseinek előkészítése céljából. Az NSZVTB elnöki tisztét az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa társelnökeinek tisztségét betöltő Felek közösen látják el. Határozatait és ajánlásait a Felek közös megegyezésével hozza meg. Az üléseken adott esetben megfigyelők is részt vehetnek.
2. Az AKCSÁSZ–EU NSZVTB előkészíti az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa üléseit és segíti az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsát a feladatai ellátásában, valamint végrehajtja az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa által ráruházott megbízásokat.
3. Az AKCSÁSZ–EU NSZVTB az első ülésén, de legkésőbb e megállapodás hatálybalépésétől számított 6 hónapon belül elfogadja eljárási szabályzatát.

90. cikk

AKCSÁSZ–EU Közös Parlamenti Közgyűlés

1. A három regionális parlamenti közgyűlés minden tagja az AKCSÁSZ–EU Közös Parlamenti Közgyűlés tagja. Az AKCSÁSZ–EU Közös Parlamenti Közgyűlés a (3) bekezdésben említett eljárási szabályzatában foglaltaknak megfelelően évente egyszer ülésezik. Elnöki tisztét egy európai parlamenti képviselő és az AKCSÁSZ-tagok egyik parlamenti képviselője közösen tölti be, akiket saját eljárásuknak megfelelően jelölnek ki.
2. Az AKCSÁSZ–EU Közös Parlamenti Közgyűlés konzultációs testületként az alábbi feladatokat látja el:
 - (a) állásfoglalások elfogadása és ajánlások megfogalmazása e megállapodás célkitűzéseinek elérése érdekében; valamint
 - (b) a demokratikus folyamatok előmozdítása, a parlamentek közötti együttműködés elősegítése, valamint az AKCSÁSZ-tagok és az Európai Unió népei közötti jobb megértés elősegítése.
3. Az AKCSÁSZ–EU Közös Parlamenti Közgyűlés az első ülésén, de legkésőbb e megállapodás hatálybalépésétől számított hat hónapon belül elfogadja eljárási szabályzatát.

91. cikk

Regionális csúcstalálkozó

Az egyes regionális jegyzőkönyvek Részes Felei úgy határozhatnak, hogy állam-, illetve kormányfői szinten üléseznek az érintett Felek által megállapított időközönként, kölcsönösen elfogadott menetrend és program alapján.

92. cikk**Regionális minisztertanácsok**

1. A Felek a három regionális jegyzőkönyv mindegyike tekintetében létrehoznak egy minisztertanácsot:
 - (a) az Afrika–EU Miniszterek Tanácsa egyrészt az egyes Afrikai Részes Államok egy-egy miniszteri szintű képviselőjéből, másrészt az Európai Unió és tagállamai miniszteri szintű képviselőiből áll;
 - (b) a Karib-tengeri térség–EU Miniszterek Tanácsa egyrészt az egyes Karibi Részes Államok egy-egy miniszteri szintű képviselőjéből, másrészt az Európai Unió és tagállamai miniszteri szintű képviselőiből áll; valamint
 - (c) a Csendes-óceáni térség–EU Miniszterek Tanácsa egyrészt az egyes Csendes-óceáni Részes Államok egy-egy miniszteri szintű képviselőjéből, másrészt az Európai Unió és tagállamai miniszteri szintű képviselőiből áll.

Az egyes regionális minisztertanácsok elnöki tisztét egyrészt az adott Afrikai, Karibi vagy Csendes-óceáni Részes Államok által, másrészt az EU Fél által a saját eljárásainak megfelelően kijelölt elnökök közösen látják el.

Mindegyik regionális minisztertanács az érintett Felek megállapodása szerinti időközönként, a megvitatandó kérdéseknek megfelelő összetételben és a társelnökök kezdeményezésére ülésezik, és közös megegyezéssel hozza meg határozatait.

2. Az egyes regionális minisztertanácsok feladatai a következők:
 - (a) prioritások meghatározása, és adott esetben cselekvési tervek kidolgozása a vonatkozó regionális jegyzőkönyv célkitűzéseivel kapcsolódóan;
 - (b) határozatok elfogadása és ajánlások megfogalmazása a vonatkozó regionális jegyzőkönyv bizonyos vonatkozásainak érvényre juttatása érdekében, beleértve a jegyzőkönyv felülvizsgálatára vagy módosítására vonatkozó határozatokat, összhangban a 99. cikk (5) bekezdésével; eltérő rendelkezés hiányában a határozatok az adott regionális jegyzőkönyv valamennyi részes felére nézve kötelezőek; és
 - (c) párbeszéd és véleménycsere folytatása a közös érdeklődésre számot tartó kérdésekről.
3. Mindegyik regionális minisztertanács határozatokat fogad el vagy ajánlásokat tesz közös megegyezéssel. Eljárásai csak akkor érvényesek, ha az Európai Unió képviselői és az Európai Unió tagállamainak legalább fele, valamint az afrikai, a karibi, illetve a csendes-óceáni régiót képviselő tagok legalább kétharmada jelen van. Akadályoztatás esetén a regionális minisztertanácsok bármely tagja képviselheti magát. A képviselő a helyettesített tag minden jogát gyakorolja.
4. Az egyes regionális minisztertanácsok:
 - (a) írásbeli eljárás keretében határozatokat hozhatnak és ajánlásokat tehetnek; a regionális minisztertanács írásbeli eljárására értelemszerűen alkalmazandók a 88. cikkben megállapított szabályok;
 - (b) mindegyik regionális minisztertanács albizottságokat és munkacsoportokat hozhat létre a konkrét kérdések hatékonyabb és eredményesebb kezelése érdekében, és hatásköröket ruházhat át az érintett regionális vegyes bizottságra;
 - (c) jelentést nyújtanak be az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsának a vonatkozó jegyzőkönyv végrehajtásáról; valamint
 - (d) az első ülésükön, de legkésőbb e megállapodás hatálybalépésétől számított hat hónapon belül elfogadják eljárási szabályzatukat.

93. cikk**Regionális vegyes bizottságok**

1. Az egyes regionális vegyes bizottságok egyrészt az Afrika–EU jegyzőkönyv esetében az egyes afrikai AKCSÁSZ-tagok egy-egy képviselőjéből, a Karib-tengeri térség–EU-jegyzőkönyv esetében a karibi AKCSÁSZ-tagok egy-egy képviselőjéből, illetve a Csendes-óceáni térség–EU-jegyzőkönyv esetében a csendes-óceáni AKCSÁSZ-tagok egy-egy képviselőjéből – nagyköveti vagy vezető tisztviselői szinten –, másrészt pedig az Európai Unió és tagállamai nagyköveti vagy vezető tisztviselői szintű képviselőiből állnak.
2. Az egyes regionális vegyes bizottságok társelnöki tisztét ugyanazok a Felek töltik be, amelyek az adott regionális minisztertanács társelnöki tisztségét betöltik. A regionális vegyes bizottságok adott esetben a társelnökök beleegyezését követően bármelyik Fél javaslatára megfigyelőket hívhatnak meg.
3. Az egyes regionális vegyes bizottságok előkészítik az üléseket, és segítik az adott regionális minisztertanácsot a feladatai ellátásában, továbbá végrehajtják az adott regionális minisztertanács által rájuk ruházott megbízásokat.
4. Valamennyi regionális vegyes bizottság az első ülésén, de legkésőbb e megállapodás hatálybalépésétől számított hat hónapon belül elfogadja eljárási szabályzatát.

94. cikk**Regionális parlamenti közgyűlések**

1. A Felek a három regionális jegyzőkönyv mindegyikére vonatkozóan regionális parlamenti közgyűlést hoznak létre, amelynek társelnökei egyrészt az Európai Parlament egy képviselője, másrészt az adott afrikai, karibi vagy csendes-óceáni Felek egy-egy parlamenti képviselője, akiket saját eljárásaiknak megfelelően jelölnek elnökek:
 - (a) az Afrika–EU Parlamenti Közgyűlés egyrészt az Európai Parlament képviselőiből, másrészt az egyes afrikai részes államok parlamenti képviselőiből áll, egyenlő számban;
 - (b) a Karib-tengeri térség–EU Parlamenti Közgyűlés egyrészt az Európai Parlament képviselőiből, másrészt az egyes karibi részes államok parlamenti képviselőiből áll, egyenlő számban;
 - (c) a Csendes-óceáni térség–EU Parlamenti Közgyűlés egyrészt az Európai Parlament képviselőiből, másrészt az egyes csendes-óceáni részes államok parlamenti képviselőiből áll, egyenlő számban.
2. Az egyes regionális parlamenti közgyűléseknek tanácsadó szervként az érintett regionális minisztertanács ülései előtt kell összeülniük. E tekintetben a regionális parlamenti közgyűlések kellő időben megkapják az érintett regionális minisztertanács napirendjét, amely alapján ajánlásokat tehetnek az említett minisztertanácsnak, és tájékoztatást kapnak az érintett regionális minisztertanács határozatairól és ajánlásairól.
3. Az egyes regionális parlamenti közgyűlések:
 - (a) határozatokat fogadhatnak el, és megvitathatnak bármely, a saját regionális jegyzőkönyvükkel kapcsolatos kérdést;
 - (b) párbeszéd és konzultáció révén előmozdíthatják a demokratikus folyamatokat, és elősegíthetik az Európai Unió, valamint Afrika, a karib-tengeri térség és a csendes-óceáni térség népei közötti jobb megértést;
 - (c) a koordináció és koherencia biztosítása érdekében kapcsolatot tartanak az AKCSÁSZ–EU Közös Parlamenti Közgyűléssel a megállapodással kapcsolatos kérdésekben; valamint
 - (d) az első ülésükön, de legkésőbb e megállapodás hatálybalépésétől számított hat hónapon belül elfogadják eljárási szabályzatukat.

95. cikk**Az érdekelt felek bevonása**

1. A Felek megállapodnak abban, hogy az érdekelt felekkel, nevezetesen a helyi hatóságokkal, a civil társadalommal és a magánszektor képviselőivel való együttműködés a megalapozott döntéshozatal és e partnerségi célkitűzések elősegítésének szerves részét képezi.
2. Az érdekelt feleket kellő időben tájékoztatni kell, és hozzá kell tudniuk járulni a széles körű párbeszédhez, különös tekintettel az érintett minisztertanács üléseire.
3. Az ilyen szerepvállalás előmozdítása érdekében adott esetben nyílt és átlátható mechanizmusokat kell létrehozni az érdekelt felekkel folytatott strukturált konzultáció céljából.
4. Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk eredményeit adott esetben közölni kell az érintett minisztertanáccsal, vegyes bizottsággal vagy parlamenti közgyűléssel.

VI. RÉSZ**ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK****96. cikk****Területi alkalmazás**

Ezt a megállapodást egyrészt azokon a területeken kell alkalmazni, amelyeken az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés alkalmazandó, az azokban a szerződésekben meghatározott feltételekkel, másrészt az AKCSÁSZ-tagok területén.

97. cikk**Egyéb megállapodások vagy rendelkezések**

Az Európai Unió egy vagy több tagállama és egy vagy több AKCSÁSZ-tag közötti szerződések, egyezmények, megállapodások vagy rendelkezések nem gátolják e megállapodás végrehajtását.

98. cikk**Kötelező hatály elismerése, hatálybalépés és ideiglenes alkalmazás**

1. A Felek kijelentik, hogy saját belső szabályaiknak és eljárásaiknak megfelelően e megállapodást magukra nézve kötelezőnek ismerik el.
2. Ez a megállapodás az azt a napot követő második hónap első napján lép hatályba, amelyen az Európai Unió és tagállamai és az AKCSÁSZ-tagok legalább kétharmada lezárta az erre vonatkozó belső eljárásait, és letétbe helyezte az Európai Unió Tanácsának Főtitkárságánál (a továbbiakban: a letéteményes) a kötelező hatály elismeréséről szóló okiratát, amelynek hitelesített másolatát a letéteményes elküldi az AKCSÁSZ titkárságának.
3. Az az AKCSÁSZ-tag, amely a megállapodás (2) bekezdésében megadott hatálybalépés napjáig nem zárta le a (2) bekezdésben előírt eljárásokat, csak az említett naptól számított 12 hónapon belül teheti ezt meg. Ezen AKCSÁSZ-tagok tekintetében ez a megállapodás az azt követő második hónap első napján válik alkalmazandóvá, hogy a letéteményesnél letétbe helyezték a kötelező hatály elismeréséről szóló okiratot, amelynek hitelesített másolatát a letéteményes elküldi az AKCSÁSZ titkárságának. Ezen AKCSÁSZ-tagok elismerik a hatálybalépés (2) bekezdésben meghatározott napját követően a megállapodás végrehajtása érdekében hozott valamennyi intézkedés érvényességét.
4. A (2) és (3) bekezdéstől eltérve az Európai Unió és az AKCSÁSZ-tagok ezt a megállapodást teljes egészében vagy részben ideiglenesen alkalmazhatják a megállapodás hatálybalépéséig, a saját belső eljárásaiknak megfelelően. A megállapodás ideiglenes alkalmazása aláírását követő második hónap első napján kezdődik, hogy az Európai Unió és az AKCSÁSZ-tagok értesítették a letéteményest az ideiglenes alkalmazáshoz szükséges belső eljárásaik lezárultáról. Az ideiglenes alkalmazás megkezdését megelőzően az Európai Unió értesíti az AKCSÁSZ-tagokat arról, hogy e megállapodás mely részei alkalmazandók ideiglenesen.

99. cikk**Időtartam és felülvizsgálat**

1. Ezt a megállapodás húszéves kezdeti időtartamra kötik meg, amely veszi kezdetét. A kezdeti időtartam vége előtt három évvel a Felek párbeszédet kezdenek annak érdekében, hogy felülvizsgálják azokat a rendelkezéseket, amelyek a kapcsolataikat a későbbiekben szabályozzák. E megállapodás időbeli hatálya hallgatólagosan egyetlen ötéves időtartamra meghosszabbodik, kivéve, ha a megállapodás megszüntetéséről vagy meghosszabbításáról a Felek a kezdeti 20 éves időszak lejárta előtt megállapodnak.
2. A Felek e megállapodás módosítására irányuló javaslatokat nyújthatnak be az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsának, legkésőbb hat hónappal az érintett AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa ülése előtt. Minden módosítást az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa hagy jóvá, és a módosításokra az e megállapodás hatálybalépésével és ideiglenes alkalmazásával kapcsolatban a 98. cikkben megállapított eljárások alkalmazandók.
3. A 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend lejtárt megelőző hat hónapon belül a Felek tárgyalásokat kezdenek e megállapodás – beleértve az Afrikára vonatkozó regionális jegyzőkönyvet, a Karib-tengeri térségre vonatkozó regionális jegyzőkönyvet és a Csendes-óceáni térségére vonatkozó regionális jegyzőkönyvet – stratégiai prioritásainak felülvizsgálata és módosítása, valamint bármely más szükséges módosítás bevezetése céljából. A módosított megállapodás az e megállapodás hatálybalépésével és ideiglenes alkalmazásával kapcsolatban megállapított eljárásoknak megfelelően lép hatályba.
4. A Felek e megállapodás mellékleteinek módosítására irányuló javaslatokat nyújthatnak be az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsának legkésőbb hat hónappal az érintett AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa ülése előtt. A módosításokat az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa hagyja jóvá.
5. A regionális jegyzőkönyvek Felei regionális jegyzőkönyveik módosítására irányuló javaslatokat nyújthatnak be az érintett regionális minisztertanácsnak és az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsának legkésőbb az érintett regionális minisztertanács ülése előtt 120 nappal. A módosításokat az érintett regionális minisztertanács fogadja el, és azokról haladéktalanul értesíteni kell az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsát, amely az értesítés időpontjától számított 120 napon belül – többek között írásbeli eljárás vagy az AKCSÁSZ–EU NSZVTB-re ruházott hatáskör útján – jóváhagyhatja azokat. Az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa megtagadhatja az e megállapodással össze nem egyeztethetőnek vélt módosítás jóváhagyását, és az elutasítás indokairól értesíti az érintett regionális minisztertanácsot. A jóváhagyás elutasításának az értesítés időpontjától számított 120 napon belüli elmaradása jóváhagyásnak minősül. A módosított regionális jegyzőkönyv a jóváhagyást követő második hónap első napján lép hatályba.

6. Az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa átmeneti intézkedéseket fogadhat el az abban az esetben, ha a Felek új megállapodást terveznek, és átmeneti intézkedésekre van szükség az új megállapodás hatálybalépéséig vagy ideiglenesen alkalmazásáig.

100. cikk

A megállapodás felmondása

Ezt a megállapodást felmondhatja az EU Fél az egyes AKCSÁSZ-tagok vonatkozásában, illetve az egyes AKCSÁSZ-tagok is felmondhatják az EU Fél vonatkozásában. A felmondás hat hónappal azt követően lép hatályba, hogy a letéteményes kézhez vette az erről szóló írásbeli értesítést. A letéteményes erről hiteles másolatot küld az AKCSÁSZ titkárságának.

101. cikk

Vitarendezés és a kötelezettségek teljesítése

1. A Felek minden általános vagy különös intézkedést meghoznak, amely e megállapodás szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges. Rendezik maguk között az e megállapodás alkalmazásával kapcsolatos nézeteltéréseket és vitákat, és e cikkel összhangban megválaszolják az e megállapodással kapcsolatos értelmezési kérdéseket.
2. Az e cikk (3)–(9) bekezdésében és a 74. cikk (4) bekezdésében említett eljárások sérelme nélkül a megállapodás értelmezésével kapcsolatos bármely kérdés megoldható az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsán belüli konzultációk révén, vagy – a Felek egyetértése esetén – egy külön albizottság keretében folytatott konzultáció során vagy bármely más megfelelő mechanizmus keretében, amely az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsának tartozik beszámolási kötelezettséggel. A Felek bemutatják az ügy alapos vizsgálatához szükséges releváns információkat az ügy kellő időben történő békés megoldása érdekében.
3. A (4)–(9) bekezdés alkalmazásában a „Fél” kifejezés egyrészt az Európai Unióra és tagállamaira, másrészt az egyes AKCSÁSZ-tagokra vonatkozik.
4. A Felek a partnerségi párbeszéd keretében rendezik a közöttük fennálló nézeteltéréseket annak érdekében, hogy megelőzzék az olyan helyzetek kialakulását, amelyekben az egyik Fél szükségesnek ítélheti az (5) és (6) bekezdés szerinti konzultációk igénybevételét.
5. Ha valamelyik Fél úgy ítéli meg, hogy a másik Fél nem teljesítette az e megállapodásból eredő kötelezettségeit, értesíti erről a másik Felet, bemutatva a helyzet alapos vizsgálatához szükséges valamennyi lényeges információt annak érdekében, hogy az értesítés időpontjától számított 90 napon belül kölcsönösen elfogadható megoldást találjanak. Amennyiben ez nem bizonyul elégségesnek, a Felek strukturált és rendszeres konzultációkat tartanak. Amennyiben a konzultációk megkezdésétől számított 120 napon belül nem sikerül kölcsönösen elfogadható megoldást találni, az értesítő Fél az adott kötelezettség teljesítésének elmulasztásával arányos intézkedéseket hozhat.
6. Az (5) bekezdéstől eltérve, ha valamelyik Fél úgy ítéli meg, hogy a másik Fél megsérti a 9. és 18. cikkben meghatározott lényeges elemeket – kivéve a különösen sürgős eseteket vagy a 12. cikkben meghatározott súlyos korrupciós eseteket –, értesíti a másik Felet, bemutatva a helyzet alapos vizsgálatához szükséges valamennyi lényeges információt annak érdekében, hogy az értesítés időpontjától számított 60 napon belül kölcsönösen elfogadható megoldást találjanak. Amennyiben ez nem bizonyul elégségesnek, a Felek strukturált és rendszeres konzultációkat tartanak. A konzultációk kétoldalú jellegének megőrzése mellett az érintett Felek egyetértésével egy különleges vegyes bizottságot is bevonnak a strukturált és rendszeres konzultációk szakaszában. Az EU Fél és az AKCSÁSZ-tagok azonos számú képviselőjéből álló különleges vegyes bizottság, amely tiszteletben tartja a valódi partnerség és a kölcsönös elszámoltathatóság elvét, tanácsot ad a kötelezettségek teljesítésével kapcsolatban, és adott esetben segítséget nyújt annak érdekében, hogy az érintett Fél megtegye az e megállapodásból eredő kötelezettségek teljesítéséhez szükséges intézkedéseket. Az érintett Fél továbbra is kizárólagos felelősséggel tartozik az e megállapodás értelmében vett kötelezettségei teljesítéséért. Amennyiben a konzultációk megkezdésétől számított 90 napon belül nem sikerül kölcsönösen elfogadható megoldást találni, az értesítő Fél megfelelő intézkedéseket hozhat.

7. Amennyiben valamelyik Fél úgy ítéli meg, hogy valamely alapvető elem megsértése különösen sürgős esetnek minősül, előzetes konzultáció nélkül azonnali hatállyal megfelelő intézkedéseket hozhat. A „különösen sürgős esetek” kifejezés a 9. és 18. cikkben említett alapvető elemek egyikének különösen súlyos és nyilvánvaló megsértésének kivételes eseteire vonatkozik.
8. A (6) és (7) bekezdésben említett „megfelelő intézkedéseket” a nemzetközi jog teljes körű tiszteletben tartásával kell meghozni, és arányosnak kell lenniük az e megállapodás szerinti kötelezettségek végrehajtásának elmulasztásával. Az intézkedések közül azokat kell előnyben részesíteni, amelyek kevésbé zavarják meg a megállapodás működését. A megfelelő intézkedések közé tartozhat e megállapodás részleges vagy teljes felfüggesztése. A megfelelő intézkedések meghozatalát követően bármelyik Fél kérésére konzultáció kezdeményezhető a helyzet alapos kivizsgálása és a megfelelő intézkedések visszavonását lehetővé tevő megoldások azonosítása érdekében.
9. A Felek megállapodnak abban, hogy a konzultációkat a kölcsönösen elfogadható megoldás elérését leginkább elősegítő szinten és formában folytatják le. Megállapodnak abban, hogy a konzultációk kétoldalú jellegének megőrzése mellett az érintett Felek egyetértésével az érintett regionális és nemzetközi szereplők is részt vehetnek a konzultációs folyamatban.

102. cikk

Csatlakozás

1. Az Európai Unió bármely új tagállama az Európai Unióhoz való csatlakozása napjától kezdődően e megállapodás résztvevő felévé válik a csatlakozási okmányban foglalt ilyen értelmű záradék értelmében. Amennyiben az Európai Unióhoz való csatlakozási okmány nem rendelkezik arról, hogy az új tagállam automatikusan csatlakozik ehhez a megállapodáshoz, az érintett állam csatlakozik e megállapodáshoz azáltal, hogy letétbe helyez egy csatlakozási okmányt a letéteményesnél, amely annak hitelesített másolatát megküldi az AKCSÁSZ titkárságának.
2. Az AKCSÁSZ-ban tagsággal rendelkező olyan független állam vagy bármely más olyan független állam, amelynek szerkezeti jellemzői, illetve gazdasági és társadalmi helyzete hasonló az AKCSÁSZ tagjaiéhoz, az e megállapodáshoz való csatlakozás iránti kérelmét az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsának nyújtja be. Ha az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa jóváhagyja a kérelmet, az érintett állam csatlakozik e megállapodáshoz azáltal, hogy letétbe helyez egy csatlakozási okmányt a letéteményesnél, amely annak hitelesített másolatát megküldi az AKCSÁSZ titkárságának.
3. A Felek megvizsgálják az új államok csatlakozásának e megállapodásra gyakorolt hatását.
4. Az AKCSÁSZ–EU Miniszterek Tanácsa határozhat az esetlegesen szükséges átmeneti vagy módosító intézkedésekről.

103. cikk

Megfigyelői státusz

E megállapodás célkitűzéseinek elérése érdekében az érintett közös intézmény határozata alapján harmadik szereplők – beleértve a regionális és kontinentális szervezeteket – megfigyelői státuszt kaphatnak az e megállapodás általános részének V. része értelmében létrehozott intézményekben.

104. cikk

Hiteles szövegek

E megállapodás két-két eredeti példányban készült angol, bolgár, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, horvát, ír, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, román, spanyol, svéd, szlovák és szlovén nyelven, és e szövegek mindegyike egyaránt hiteles.

REGIONÁLIS JEGYZŐKÖNYVEK

AFRIKÁRA VONATKOZÓ REGIONÁLIS JEGYZŐKÖNYV

I. RÉSZ EGYÜTTMŰKÖDÉSI KERET

1. FEJEZET JELLEG ÉS HATÁLY

1. cikk Valódi partnerség

1. E jegyzőkönyv alkalmazásában a „Felek” azok az érintett Felek, amelyekre nézve e jegyzőkönyv e megállapodás általános részének 6. cikke értelmében kötelező érvényű.
2. A Felek közötti kapcsolatokat a megállapodás általános részének rendelkezései és az e jegyzőkönyv szerinti stratégiai prioritások szabályozzák, amelyek kiegészítik és kölcsönösen erősítik egymást, összhangban e megállapodás általános részének 6. cikkével.
3. A Felek e jegyzőkönyvet a közös felelősségvállalás, a kölcsönösség és a kölcsönös elszámoltathatóság, valamint az átláthatóság szellemében hajtják végre, nemzeti, regionális és nemzetközi szinten egymást kiegészítő felelőségekkel.

2. cikk Stratégiai prioritások

1. A Felek konkrét intézkedéseket hoznak a szerepvállalás e jegyzőkönyv II. részében meghatározott alábbi kulcsfontosságú területein:
 - (a) inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés és fejlődés;
 - (b) humán és társadalmi fejlődés;
 - (c) környezetvédelem, természetierőforrás-gazdálkodás és éghajlatváltozás;
 - (d) béke és biztonság;
 - (e) emberi jogok, demokrácia és kormányzás;
 - (f) migráció és mobilitás.
2. A Felek közös megegyezéssel megállapodhatnak a szerepvállalás és együttműködés egyéb területeiről.

3. cikk Regionális és kontinentális integráció és együttműködés

1. A Felek előmozdítják az Afrika és az Európai Unió közötti összeköttetéseket és stratégiai kapcsolatokat.
2. A Felek támogatják Afrikában a regionális és kontinentális integrációt, amely hatékony módja a béke és jólét biztosításának, valamint az ebben a jegyzőkönyvben megfogalmazott prioritások megvalósításának, figyelembe véve az Afrikai Unió (a továbbiakban: AU) 2063-ig szóló menetrendjének (a továbbiakban: a 2063-ig szóló menetrend) célkitűzéseit és más vonatkozó regionális kereteket.
3. A Felek az 1991. június 3-án Abujában megkötött, az Afrikai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződés és a 2018. március 21-én Kigaliban megkötött, az Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Térséget létrehozó megállapodás végrehajtásával összefüggésben támogatják a regionális gazdasági integrációt Afrikában többek között a nagyobb piacok kiépítésével, nagyobb mértékű összekapcsoltsággal, valamint a személyek, áruk, szolgáltatások, tőke, munkaerő és technológia szabad mozgásával.
4. A Felek támogatják az AU-t és a regionális szervezeteket a béke, a biztonság, a demokrácia és a kormányzás előmozdításában az olyan regionális és kontinentális mechanizmusok keretében, mint például az Afrikai Béke- és Biztonsági Szervezet és az Afrikai Kormányzási Struktúra.
5. A Felek megállapodnak abban, hogy biztosítják a koherenciát és a kiegészítő jelleget e jegyzőkönyv, valamint az egymást követő AU–EU csúcstalálkozókban és kapcsolódó záródokumentumokban meghatározott kontinentális partnerség között. A 2063-ig szóló menetrendben megfogalmazott kontinentális prioritások elérésére irányuló

törekvéseikben a Felek elismerik az AU és a regionális gazdasági közösségek szerepét a kontinentális és a régiókon átnyúló kérdésekben. Ebben az összefüggésben régiókon átnyúló és kontinentális kérdésekről szóló párbeszédet és együttműködést folytathatnak azokkal az afrikai országokkal, amelyek nem részes felei e megállapodásnak.

6. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek, és megerősítik az együttműködést a regionális gazdasági közösségekkel, elismerve szerepüket az afrikai integrációs menetrend építőköveiként. Megállapodnak abban is, hogy együttműködnek más olyan releváns regionális és kontinentális szereplőkkel, amelyek hajlandók és képesek előmozdítani a közös célokat.
7. A Felek ösztönzik az EU-val társult tengerentúli országokkal és területekkel, valamint az EU legkülső régióival folytatott regionális együttműködést a közös érdekű kérdésekben.

2. FEJEZET

SZEREPLŐK ÉS FOLYAMATOK

4. cikk

Intézményi rendelkezések

1. Az e jegyzőkönyv által létrehozott közös intézmények, amelyek összetételét és feladatait e megállapodás általános része határozza meg, a következők:
 - (a) az Afrika–EU Miniszterek Tanácsa;
 - (b) az Afrika–EU Vegyes Bizottság;
 - (c) az Afrika–EU Parlamenti Közgyűlés.
2. A Felek az együttműködésük és e jegyzőkönyv végrehajtása során figyelembe veszik az AU–EU csúcstalálkozók stratégiai és politikai iránymutatását.

5. cikk

Konzultáció az érdekelt felekkel

A Felek nyílt és átlátható konzultációs mechanizmusokat hoznak létre valamennyi érdekelt féllel, köztük a helyi hatóságokkal, valamint a civil társadalom és a magánszektor képviselőivel annak érdekében, hogy e megállapodás általános része 5. cikkének (3) bekezdésével összhangban folyamatosan tájékoztassák őket a politikai folyamatokról és e jegyzőkönyv végrehajtásáról, illetve információkat gyűjtsenek tőlük.

6. cikk

Végrehajtás és nyomon követés

1. A Felek – a szerepvállalás minden területén – előmozdítják a hatékony együttműködési megállapodásokat, és a kapcsolódó tevékenységeket a legmegfelelőbb hazai, regionális, több országot átfogó vagy kontinentális szinten végzik. E célból elismerik a regionális és kontinentális szervezetek e jegyzőkönyv végrehajtásában betöltött szerepét, és törekednek az érdekelt felek bevonásának megerősítésére.
2. A Felek nyomon követik e jegyzőkönyv végrehajtását, és ehhez többek között több érdekelt felet bevonó megközelítést alkalmaznak. A megállapodás általános része 99. cikkének (5) bekezdésében meghatározott eljárásnak megfelelően rendszeresen felülvizsgálhatják, illetve adott esetben módosíthatják és kiterjeszthetik a megállapodás hatályát a szerepvállalás meglévő és új alkalmazási területeire.

II. RÉSZ

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS LEGFONTOSABB TERÜLETEI

I. CÍM

INKLUZÍV ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS FEJLŐDÉS

7. cikk

A Felek a strukturális gazdasági átalakulás és a diverzifikáció előmozdításával, tisztességes munkafeltételek mellett minőségi munkahelyek teremtésével, valamint a regionális gazdasági integráció előmozdításával támogatják az inkluzív és fenntartható gazdasági növekedést és fejlődést a kölcsönös érdekek és előnyök érdekében.

Beruháznak a humán tőkébe és a készségekbe, szilárd makrogazdasági keretet mozdítanak elő és olyan üzleti környezetet teremtenek, amely elősegíti a beruházások fokozását és a magánszektor fejlődését. Intézkedéseket hoznak és együttműködnek a kapacitások megerősítése terén az éghajlatváltozás mérséklése és az egyéb környezeti kockázatok minimalizálása érdekében – támogatva a termelés és fogyasztás paradigmaváltását, illetve előmozdítva az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens infrastruktúrákat, a megújuló energiát és a tiszta technológiákat, a hulladékkal és a vegyi anyagokkal való hatékony gazdálkodást, valamint az integrált vízgazdálkodást –, a gazdasági növekedésnek a környezetkárosodástól való függetlenítése és a körforgásos gazdaságra való fokozatos átállás lehetővé tétele céljából. Kiaknázzák azokat a kulcsfontosságú ágazatokat, amelyekre nagy mértékű növekedés jellemző és amelyek nagy potenciállal rendelkeznek a tisztességes munkahelyteremtés szempontjából, ami a nagy értékű regionális és globális értékláncokba való integrációhoz vezet. Törekednek egyrészt annak biztosítására, hogy mindenki élvezze a szabad üzleti lehetőségek előnyeit – különös tekintettel a nőkre és fiatalokra –, másrészt arra, hogy biztosítsák az alapvető munkaügyi normák előmozdítását és végrehajtását, többek között hatékony szociális párbeszéd révén.

1. FEJEZET

GAZDASÁGI ÁTALAKULÁS

8. cikk

Gazdasági kormányzás

1. A Felek javítják a makrogazdasági stabilitást, előmozdítják a strukturális reformokat, illetve az olyan megfelelő gazdasági, költségvetési és monetáris szakpolitikákat, amelyek megteremtik a beruházások bővítéséhez, a munkahelyteremtéshez és a magánszektor fejlesztéséhez nagymértékben szükséges mozgásteret, valamint megerősítik a gazdasági sokkhatásokkal szembeni rezilienciát. Elősegítik a gazdasági reformfolyamatot azáltal, hogy jobban megértik egymás gazdaságainak alapelemeit, valamint a gazdaságpolitikák kidolgozását és végrehajtását, illetve javítják az ezekkel kapcsolatos információcserét.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy támogatják a jó gazdasági kormányzás elveit, intézkedéseket fogadnak el az államháztartási gazdálkodás javítására, az államadósság fenntarthatóságának előmozdítására, valamint a nemzeti és regionális statisztikai rendszerek, illetve a regionális, többoldalú felügyeleti mechanizmusok megerősítésére, továbbá megállapodnak abban, hogy előmozdítják a költségvetés átlátható végrehajtását a dokumentumokhoz való nyilvános hozzáféréssel, hatékony ellenőrzési rendszerekkel, valamint versenyképes, átlátható és elszámoltatható közbeszerzési rendszerrel.

9. cikk

Humán tőke és készségek

1. A Felek erősítik a humán tőkét azáltal, hogy beruháznak az oktatásba, készségfejlesztésbe és kapacitásépítésbe, hogy megfeleljenek a munkaerőpiaci igényeknek és fokozzák a munkatermelékenységet, különös figyelmet fordítva a nemek közötti egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség elvére. Biztosítják, hogy a nemzeti oktatási rendszerek és tantervek megfeleljenek a jövőbeli foglalkoztatási követelményeknek, és kielégítsék a nemzeti kapacitás iránti igényeket.
2. A Felek előmozdítják a keresletvezérelt műszaki és szakképzési rendszereket – többek között a magánszektorral való partnerségek révén –, amelyek igazodnak a helyi és regionális munkaerőpiacok igényeihez és lehetőségeihez, különösen a vidéki és távoli területeken.
3. A Felek együttműködnek olyan szakpolitikák kidolgozásában és végrehajtásában, amelyek javítják a digitális készségeket és jártasságot, és integrálják őket az oktatási rendszerbe.

10. cikk

Üzleti és beruházási környezet

1. A Felek javítják a nemzeti és regionális szabályozási kereteket, egyszerűsítik az üzleti szabályozást és folyamatokat, csökkentik és egyszerűsítik az adminisztratív alakiságokat, megerősítik az együttműködést, illetve kapacitásépítést tesznek lehetővé a hatékony versenypolitikák végrehajtása érdekében. Nyílt, átlátható és egyértelmű szabályozási keretet fogadnak el a vállalkozások és beruházások vonatkozásában, a tulajdonjogok, a földtulajdonhoz fűződő jogok és a szellemi tulajdon-jogok védelme mellett. Biztosítják a hatékony, átlátható és kiszámítható

adórendszereket, és javítják a vámhatóságok szerepét a kereskedelem megkönnyítésében, miközben érvényesítik a csalás és az egyéb jogsértések elleni küzdelemre vonatkozó szabályokat. Előmozdítják azokat a szakpolitikákat, amelyek javítják a munkaerőpiaci intézmények relevanciáját, hatékonyságát és eredményességét, megtalálva a megfelelő egyensúlyt a rugalmasság és a munkavállalók védelme között.

2. A Felek támogatják a pénzügyi ágazat reformját olyan intézkedésekkel, amelyek előmozdítják a finanszírozási eszközökhöz és a pénzügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférést, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások (mkkv-k) számára, a pénzügyi piacok fejlesztését és összeköttetését, valamint a tőkepiacok integrációját annak érdekében, hogy biztosítsák a megtakarítások hatékony elosztását a termelő beruházások és a magánszektor között. Céljuk a pénzügyi szolgáltatók közötti verseny előmozdítása, életképes banki és nem banki pénzügyi ágazatok kialakítása, valamint a mobil és digitális pénzügyi szolgáltatások megerősítése a finanszírozási eszközökhöz való jobb hozzáférés érdekében, különös tekintettel az mkkv-kra. Céljuk továbbá, hogy fokozzák együttműködésüket a nemzetközi szabványok végrehajtása terén, és biztosítsák a nyitott piacokat, a fogyasztók és más felhasználók védelmét, valamint a mobilszolgáltatásokhoz való fokozott hozzáférést.
3. A Felek törekednek arra, hogy releváns és könnyen hozzáférhető információkat nyújtsanak az üzleti vállalkozások és befektetők számára az üzleti lehetőségekről és az új vállalkozások létrehozásának módjáról Afrika és az EU tekintetében. Támogatják a köz- és magánszféra közötti strukturált párbeszédet, a gazdasági szereplők hálózatba szervezését és az üzleti partnerségek fejlesztését annak biztosítása érdekében, hogy a beruházási kockázatok csökkentésére irányuló erőfeszítések és a fenntartható beruházások előtt álló akadályok felszámolása során figyelembe vegyék a magánszektor szempontjait, miközben előnyben részesítik a beruházási környezettel kapcsolatos reformprogramokat.
4. A Felek támogatják a hatóságok kapacitásépítését az üzleti és beruházási környezetet érintő szakpolitikai fejlesztések és szabályozási reformok érdekében, többek között képzések, szakértelem és tudástranszfer révén.
5. A Felek megállapodnak abban, hogy párbeszédük során megfelelően figyelembe veszik az üzleti és beruházási környezettel kapcsolatos kérdéseket.

11. cikk

Infrastruktúra

1. A Felek gazdaságaik átalakításának megkönnyítése érdekében támogatják az olyan kulcsfontosságú infrastruktúrák fenntartható és reziliens fejlesztését, mint az energia, közlekedés, információs és kommunikációs technológia (IKT) és digitális összeköttetés, figyelembe véve az afrikai infrastruktúra fejlesztésére irányuló programot.
2. A Felek együttműködnek az olyan projektek azonosításában, előmozdításában és együttes finanszírozásában, amelyek várhatóan elősegítik gazdaságuk átalakítását. Együttműködnek a jól célzott infrastruktúra – többek között ipari parkok és exportfeldolgozó övezetek – kiépítése és fenntartása terén a globális piacokhoz kapcsolódó versenyképes iparágak és ágazatok támogatása érdekében.
3. A Felek javítják az infrastrukturális ágazat irányítását. Mozgósítják a beruházásokat, fokozzák a hazai források mozgósítását, ösztönzik a köz- és magánszféra közötti partnerségeket, valamint kiaknázzák a magánszektor készségeiben és az innovációban rejlő lehetőségeket az infrastruktúra és a kapcsolódó szolgáltatások biztosítása terén.
4. A Felek megállapodnak abban, hogy fokozott pénzügyi, technológiai és technikai támogatás révén elősegítik az infrastruktúra fenntartható és reziliens fejlesztését és karbantartását, különös tekintettel a legkevesbé fejlett országokra, a tengerparttal nem rendelkező fejlődő országokra és a fejlődő kis szigetállamokra.

12. cikk

Szellemi tulajdon

1. A Felek megerősítik a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos együttműködést, többek között a szellemi tulajdon-jogok előmozdítására, védelmére és érvényesítésére szolgáló szabályozási keret kialakítása során, figyelembe véve az alapul szolgáló szakpolitikai célkitűzéseket.
2. A Felek együttműködnek a szellemi tulajdon-jogok hazai, regionális és kontinentális szintű előmozdítására, védelmére és érvényesítésére irányuló kapacitások megerősítése érdekében.
3. A Felek biztosítják, hogy jogszabályaikban rendelkezésre álljanak jogérvényesítési eljárások annak érdekében, hogy a jogosultak hatékonyan léphessenek fel a szellemi tulajdon-jogok megsértése ellen.
4. A Felek kapacitásépítésre törekednek, hogy előmozdítsák a földrajzi jelzések bejegyzését és oltalmát mind az afrikai, mind az európai mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek esetében. Intézkedéseket hoznak egyrészt

az AU-nak az afrikai földrajzi árjelzőkre vonatkozó kontinentális stratégiája végrehajtásának támogatására, másrészt annak támogatására, hogy a helyi közösségek teljes mértékben kihasználják a földrajzi jelzések előnyeit, és feljebb lépjenek a regionális és globális értékláncokban.

13. cikk

Beruházás

1. A Felek vállalják, hogy együttműködnek a fenntartható és felelősségteljes hazai és külföldi, állami és magánforrásokból származó befektetések mozgósítása érdekében. Különös figyelmet fordítanak azokra az ágazatokra, amelyek elengedhetetlenek a gazdasági fejlődéshez, nagy potenciállal rendelkeznek a fenntartható munkahelyteremtés szempontjából, különösen az értékteremtő ágazatokban, és előmozdítják a környezeti fenntarthatóságot.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy átlátható módon kidolgozott jogszabályok, rendeletek és szakpolitikák révén megkönnyítik a beruházásokat, ösztönözve a köz- és magánszféra közötti párbeszédet, illetve lehetőséget biztosítva valamennyi érdekelt fél részvételére.
3. A Felek fokozzák a beruházási és üzleti környezet javítására irányuló erőfeszítéseiket. Támogatják azokat az intézkedéseket, amelyek áthidalják a külföldi befektetők helyi befektetési feltételekkel kapcsolatos ismereteinek hiányosságait. Előmozdítják az üzleti kapcsolatokat és az információs hálózatokat, és elősegítik a közös beruházásokat és közös vállalkozásokat.
4. A Felek előmozdítják az állami beruházások hatékony és stratégiaibb felhasználását a magánszektor beruházásainak vegyes finanszírozás, garanciák és egyéb innovatív pénzügyi eszközök révén történő bevonására annak érdekében, hogy további forrásokat mozgósítsanak a tőkepiacokról, csökkentsék a beruházások kockázatait, és megkönnyítsék a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést. A koherencia biztosítása érdekében a Felek figyelembe vesznek egyéb olyan kezdeményezéseket, amelyek hozzájárulnak az afrikai magánberuházások finanszírozásához és előmozdításához.
5. A Felek a teljes értékláncban előmozdítják a vállalati társadalmi felelősségvállalást (CSR) és a felelős üzleti magatartást azáltal, hogy egyrészt olyan támogató szakpolitikai kereteket biztosítanak, amelyek ösztönzik a vonatkozó gyakorlatok vállalkozások általi átvételét, másrészt támogatják a vonatkozó nemzetközi normák – például az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek, az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó iránymutatásai és az ILO multinacionális vállalatokra és szociális politikára vonatkozó elvekről szóló, háromoldalú nyilatkozata – betartását, végrehajtását, nyomon követését és terjesztését. Elismerik az egyéb önkéntes kezdeményezéseket, köztük az ágazati önszabályozás hozzájárulását a fenntarthatósághoz és a CSR-hez.

14. cikk

Iparosítás

1. A Felek a magas hozzáadott értéket képviselő és munkaerő-igényes ágazatokra összpontosítva az innováció és technológiai fejlesztés révén előmozdítják az inkluzív és fenntartható iparosítást Afrikában.
2. A Felek előmozdítják az afrikai gazdaságok átalakulását, illetve az áruktól való függésükről a diverzifikált gazdaságokra való átváltoztatást a nyersanyagok helyi kezelése és feldolgozása, az értéknövelő feldolgozás, valamint a regionális és globális értékláncokba való integráció révén, többek között a gyorsított afrikai iparfejlesztési stratégia figyelembevételével.
3. A Felek törekednek az ipari fejlődés útjában álló akadályok felszámolására. Foglalkoznak a kínálati oldali korlátokkal, előmozdítják a termelékenység fokozását, ösztönzik a fejlett IKT és a mesterséges intelligencia használatát, valamint támogatják a digitális átalakulást, figyelembe véve a társadalmi, mobilitási, elemzési és felhőtechnológiákat. Előmozdítják az éghajlattudatos és környezetbarát gyakorlatokat, valamint a tiszta és megfizethető energia használatát.
4. A Felek törekednek arra, hogy a hozzáadott érték növelése révén ipari kapcsolatokat hozzanak létre többek között a mezőgazdaság és az erőforrásokban gazdag országok tekintetében. Elősegítik az afrikai kisebb és nagyobb iparágak közötti kapcsolatokat. Fejlesztik a szolgáltatási ágazatot, hogy az hatékonyan járjon hozzá az iparosodáshoz.
5. A Felek elősegítik az mkkv-k fejlődését Afrikában, többek között az Afrikán belüli kapcsolatok, illetve az uniós vállalkozásokkal való szinergiák kialakításával. Támogatják a fiatalok és nők vállalkozói készségének fejlesztésére irányuló szakpolitikákat a gazdasági szerepvállalásuk növelése és az inkluzív fejlődés előmozdítása keretében.

15. cikk**A magánszektor fejlesztése**

1. A Felek előmozdítják és megerősítik a magánszektorban a vCSR-en és a felelős üzleti magatartáson alapuló fenntartható fejlődés hatékony hajtóerejeként betöltött szerepét. Kedvező környezetet biztosítanak a lehetőségvezérelt vállalkozói potenciál felszabadításához és Afrika vállalkozói bázisának jobb kiaknázásához olyan eszközök ötvözésével, mint a finanszírozás, a szolgáltatások, a képzés, az üzleti kultúra és a szabályozási keretek, az innováció, valamint a modern technológiák alkalmazása. Különös figyelmet fordítanak az informális ágazatra és az informális gazdasági tevékenységek formalizálására.
2. A Felek létrehozják a megfelelő üzleti keretet, és támogatják az mkkv-kat és az induló innovatív vállalkozásokat a növekedési lehetőségek megragadásában, többek között a nemzetközivé válásukat célzó kezdeményezések előmozdításával. A kiegészítő intézkedésekre, a piacra jutásra, a kapacitásépítésre és a vállalkozások korszerűsítésére összpontosítva erősítik az mkkv-kat támogató szolgáltatásokat. Előmozdítják és támogatják az innovációt és a vállalkozói készséget, különösen a fiatalok és nők körében.
3. A Felek támogatják az afrikai és az európai uniós magánszektor közötti strukturált párbeszédet, valamint az afrikai és európai uniós mkkv-k közötti együttműködést egy olyan jobb üzleti környezet kialakításának elősegítése érdekében, amely valamennyi gazdasági ágazatban lehetővé teszi a növekedést.
4. A Felek előmozdítják a magánszektor elkötelezettségét és fellépését a környezettudatos vállalkozások fejlesztése és a körforgásos gazdaság terén, többek között a szociális vállalkozói készségek fejlesztésével és a fenntartható finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés megkönnyítésével.
5. A Felek ösztönzik és elősegítik valutáik szélesebb körű használatát a nemzetközi ügyleteik során.

16. cikk**Kereskedelmi együttműködés**

1. A Felek – elismerve a gazdasági növekedéshez és fejlődéshez jelentősen hozzájáruló kereskedelem fontosságát – közös érdekükben fokozzák a kereskedelmi lehetőségeket. Együttműködnek a kereskedelmi kapacitás kiépítése, valamint az egymás közötti kereskedelmi forgalom fokozását elősegítő keretfeltételek és szakpolitikák bevezetése érdekében.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy a kereskedelmi együttműködést a WTO rendelkezéseivel teljes összhangban kell megvalósítani, beleértve a különleges és megkülönböztetett elbánást.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy a kereskedelmi együttműködés elsősorban a meglévő preferenciális kereskedelmi megállapodásokra és a gazdasági partnerségi megállapodásokra (GPM-ek) épül.
4. A GPM-ek aláírói támogatják a gazdasági partnerségi megállapodások végrehajtását, adott esetben beleértve a hatály kiterjesztésének és az új tagok csatlakozásának lehetőségét.
5. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy saját eszközeikkel támogassák az Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Térség megvalósítását.
6. A Felek megállapodnak abban, hogy a GPM-ek, az Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Térséget létrehozó megállapodás és az egyéb alkalmazandó kereskedelmi megállapodások kiegészítik és kölcsönösen támogatják egymást és hozzájárulnak a regionális és kontinentális integrációs folyamat elmélyítéséhez az AU kereskedelmi és strukturális átalakítási programja keretében.
7. A Felek megállapodnak abban, hogy a megfelelő szinteken közös rendelkezéseket hoznak vagy tartanak fenn a GPM-ek végrehajtásának nyomon követése és az egyéb alkalmazandó kereskedelmi rendelkezések megvitatása, valamint az ezek által az afrikai gazdaságok fejlődésére, illetve a regionális és kontinentális integrációs folyamataikra gyakorolt hatások értékelése érdekében.
8. A Felek támogatják a regionális gazdasági integrációs folyamatokat, többek között a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése és a szabályozás összehangolása révén, és előmozdítják az Afrikán belüli kereskedelmet és az afrikai országok regionális és globális értékláncokba történő integrációját. Megállapodnak abban is, hogy elősegítik és ösztönzik az áruk és szolgáltatások regionális piacainak létrehozását és megszilárdítását.
9. A Felek támogatják azokat a kezdeményezéseket, amelyek a kereskedelem technikai akadályairól szóló WTO-megállapodás (a továbbiakban: a TBT-megállapodás) hatályán belül csökkentik és megszüntetik a kereskedelem szükségtelen technikai akadályait. Együttműködnek az állat- és növényegészségügyi szabályozás és gyakorlatok megerősítése érdekében, az állat- és növényegészségügyi intézkedésekről szóló WTO-megállapodásnak (a továbbiakban: az SPS-megállapodás) megfelelően. A Felek együttműködnek különösen olyan nemzetközi szabványok kidolgozásában, amelyek támogatják a Felek vonatkozó szakpolitikai kereteit. Együttműködnek annak

érdekében, hogy fokozzák az átláthatóságot a szabályozási intézkedések kidolgozása, valamint a szabványok, műszaki előírások és megfelelőségértékelési eljárások (tesztelés, tanúsítás és kalibrálás) végrehajtása tekintetében. Foglalkoznak többek között metrológiai kérdésekkel, valamint a laboratóriumok és más megfelelőségértékelő testületek akkreditációjával, továbbá a megfelelő piacfelügyeleti infrastruktúrával.

10. A Felek a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló WTO-megállapodás szerinti kötelezettségvállalásaik alapján együttműködnek a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése terén. Intézkedéseket fogadnak el – beleértve a technikai segítségnyújtást – a TBT-megállapodás, az SPS-megállapodás, valamint a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló WTO-megállapodás végrehajtása érdekében, és megfelelő kapacitásépítés révén támogatják a nemzetközi szabványoknak való megfelelést.
11. A Felek infrastrukturális kapcsolatok révén ösztönzik a piacfejlesztést, és kiemelten kezelik az Afrika és az Európai Unió közötti kivitel előtt álló szükségtelen akadályok és korlátok felszámolását.
12. A Felek – fejlettségi szintjüknek és prioritásaiknak megfelelően – kötelezettséget vállalnak arra, hogy a meglévő kereskedelmi megállapodások előnyeinek maximalizálása érdekében javítják az áruk afrikai és európai uniós piacra jutását.

2. FEJEZET

KULCSFONTOSÁGÚ ÁGAZATOK

17. cikk

Mezőgazdaság

1. A Felek együttműködnek a fenntartható és minőségi mezőgazdasági termelés, termelékenység és feldolgozás növelése érdekében, hogy fokozzák az élelmezés- és táplálkozásbiztonságot, javítsák a megélhetést, tisztességes munkahelyeket teremtsenek, javítsák az értékláncokat, és növeljék a jövedelmeket. Megerősítik az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gyakorlatokat, előmozdítják a természeti erőforrásokkal és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal való fenntartható gazdálkodást és ezek fenntartható használatát, megszüntetik azokat az ösztönzőket, amelyek fenntarthatatlan termelési mintákat eredményeznek, és a legfenntarthatóbb, energiahatékony és karbonszegény technológiákat alkalmazzák. Biztosítják a fenntartható élelmiszerrendszerekre való átállást, és ennek érdekében a fenntarthatóság valamennyi szempontja figyelmet kap, továbbá megerősítik az agrár-élelmiszeripari rendszereknek az éghajlati és környezeti kockázatokkal, valamint a külső sokkhatásokkal szembeni rezilienciáját.
2. A Felek együttműködnek a köz- és magánberuházások fellendítése, az agrár-élelmiszeripari ágazatban működő afrikai és európai uniós vállalkozások jobb összekapcsolása, a bevált gyakorlatok cseréje, valamint a mezőgazdasági fejlesztéssel kapcsolatos európai uniós és afrikai szakértelem egyesítése érdekében. Támogatják az átfogó afrikai mezőgazdasági fejlesztési program (CAADP) végrehajtását.
3. A Felek fellendítik a beruházásokat, és ehhez befektetőbarát szabályokat és előírásokat vezetnek be a felelős magánberuházások előmozdítása és azok élénkítése érdekében az agrár-élelmiszeripari ágazatban. Támogatják a fenntartható agrár-élelmiszeripari értékláncok fejlesztését, többek között a vidéki infrastruktúrák javításával, a szakképzés, illetve a mezőgazdasági kutatás és technológiák fejlesztésével, valamint a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés és a piacra jutás megkönnyítésével.
4. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy javítsák a mezőgazdasági termelők, feldolgozók és exportőrök nemzeti, regionális és nemzetközi piacra jutási lehetőségeit. Előmozdítják a kapacitásépítést az állat- és növényegészségügyi szabványok, a mezőgazdasági feldolgozásra vonatkozó méltányos kereskedelmi programok, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a mezőgazdasági tanácsadás és a megfelelő technológiák területén, különös tekintettel a fiatal mezőgazdasági termelők, a nők, a mezőgazdasági kistermelők és a családi gazdálkodók kapacitására. Kiépítik a családi gazdálkodó szervezetek és az mkkv-k kapacitását a termelési és feldolgozási technikák terén, különösen a fiatalok és nők társadalmi szerepvállalásának növelésére irányuló szakpolitikák révén.
5. A Felek együttműködnek a mezőgazdasági ágazat irányításában, különösen a válságok megelőzésére szolgáló tájékoztatási és korai előrejelző rendszerek támogatására irányuló intézkedések, az inkluzív szakpolitikai döntéshozatal, valamint a szakmai szervezetek nemzeti, regionális és kontinentális szintű kapacitásának kiépítése révén. Megkönnyítik a mezőgazdasági földterületekhez való hozzáférést és az öröklési jogok érvényesítését, többek között a családi gazdálkodók, a fiatalok és a nők számára.

18. cikk**Állatállomány és bőr**

1. A Felek együttműködnek a fenntartható állattenyésztés, pásztorkodás és határokon átnyúló vándorlegeltetés javítása, az állatállomány értékláncainak – többek között a szakmai szervezetek kapacitásának növelése révén történő – fejlesztése, valamint az állati termékek, például a bőr, tej és hús feldolgozásának, tartósításának, kereskedelmének és fejlesztésének támogatása érdekében, figyelembe véve a környezeti fenntarthatóságot, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát, a társadalmi-gazdasági fejlődést és az inkluzív növekedést. Együttműködnek továbbá az állatállomány és az állati termékek feldolgozására és forgalmazására szolgáló infrastruktúra korszerűsítése érdekében, hogy megkönnyítsék a piacra jutást és megerősítsék a régiók közötti piacokat Afrikában.
2. A Felek együttműködnek az állattenyésztési ágazat fejlesztése és korszerűsítése érdekében, az átfogó afrikai mezőgazdasági fejlesztési program célkitűzéseivel összhangban, figyelembe véve az afrikai állattenyésztés-fejlesztési stratégiát.
3. A Felek együttműködnek az állategészségügy és az állategészségügyi szolgáltatások javítása, valamint az agrár-legelőgazdálkodási erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás biztosítása érdekében. Ösztönzik a megfelelő nemzeti és regionális szabályozási keretek létrehozását és az állategészségügyi kutatási kapacitások megerősítését. A nyomkövetési mechanizmusok és a határokon átnyúló járványügyi együttműködés megerősítésével együttműködnek a határokon átterjedő állatbetegségekből eredő kockázatok kezelése érdekében.

19. cikk**Kék gazdaság és halászat**

1. A Felek támogatják a kék gazdaságot, és ehhez összegegyeztetik a fenntartható gazdasági növekedést a jobb megélhetéssel, a társadalmi igazságossággal, a tengeri és szárazföldi ökoszisztémák és azok biológiai sokféleségének megőrzésével, valamint az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciával, illetve megerősítik az élelmezésbiztonságot, valamint az átlátható, megbízható és biztonságos élelmiszerrendszereket.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a kék gazdaságba történő társadalmilag felelős befektetéseket, és támogatják a célzott beavatkozásokat a magánszektor nagyobb mértékű beruházásainak ösztönzése érdekében. Előmozdítják az integrált vízgyűjtőterület-kezelést és az integrált tengeri területrendezést a többféle felhasználás iránti igények és a környezetvédelem összegegyeztetése érdekében. Előmozdítják továbbá a fenntartható kék gazdasággal kapcsolatos technológiafejlesztést, technológiatranszfert, valamint a tudás, innovációk, bevált gyakorlatok és tanulságok megosztását.
3. A Felek előmozdítják a fenntartható tengeri és belvízi halászatot a munkahelyteremtés, a jövedelemteremtés, a szegénység elleni küzdelem, a fokozott élelmezésbiztonság és a jobb táplálkozás érdekében. Elősegítik a közös vállalkozásokat, előmozdítják a hozzáadott értékek növelését, megfelelő intézkedésekkel kezelik a lehalászás utáni veszteségeket, és elősegítik a hatékonyabb piacra jutást. A fenntartható halászati értéklánccok kiépítése, valamint a beruházások és a helyi kapacitások megerősítése révén növelik a kisüzemi halászat és ennek részeként a kisipari halászat társadalmi és gazdasági előnyeit, ugyanakkor figyelmet fordítanak a veszélyeztetett és marginalizált személyek részvételére.
4. A Felek biztosítják a tengeri és belvízi halászati erőforrások megőrzését, az ezekkel való fenntartható gazdálkodást és a felhasználásukat a halállományok fenntartható szinten tartása, a túlhalászat megelőzése, az éghajlattudatos szakpolitikák végrehajtásának támogatása és a halászat által a természeti környezetre gyakorolt negatív hatások minimalizálása érdekében. Előmozdítják a regionális együttműködést, és elősegítik a halászati gazdálkodás bevált gyakorlatainak alkalmazását, beleértve a halászati adatok és statisztikák gyűjtésének és jelentésének előmozdítását.
5. A Felek hatékony területrendezés, ökoszisztéma-alapú megközelítés, a finanszírozási eszközökhöz való jobb hozzáférés és a beruházók egyenlő versenyfeltételeinek javítása révén együttműködnek a fenntartható tengeri és belvízi akvakultúra fejlesztése érdekében, biztosítva ugyanakkor, hogy mindez megfeleljen a helyi közösségeknek.
6. A Felek a környezeti és társadalmi vonatkozások kellő figyelembevételével előmozdítják a part menti és tengeri turizmus fenntartható fejlődését, ami bevételt és munkahelyeket teremt.
7. A Felek megvizsgálják az innovatív, új és kialakulóban lévő fenntartható tengeri tevékenységekben, többek között az árapály-energiában rejlő lehetőségeket. Kialakítják a jövőbeli fejlesztésükhöz szükséges szabályozási és szakpolitikai kereteket, ehhez támogatják a kutatást, csökkentik a technikai szűk keresztmetszeteket a befektetők hozzáféréseinek megkönnyítése érdekében, ugyanakkor elkerülik a tengeri környezetet érintő kockázatokat.

8. A Felek támogatják a kék gazdaságra vonatkozó stratégiák és cselekvési tervek végrehajtását. Elősegítik a magánszektor és más érdekelt felek részvételét a fenntartható kék gazdaság fejlesztésében és megvalósításában. Kellő figyelmet fordítanak a fejlődő kis szigetállamok fejlődésére, elismerve az óceánoktól való függésüket.

20. cikk

Nyersanyag-kitermelő iparágak és feldolgozás

1. A Felek előmozdítják a nyersanyag-kitermelő iparágakat az inkluzív és fenntartható növekedés és fejlődés, valamint az afrikai gazdaságok átalakulása érdekében. A Felek ösztönzik a nyersanyag- kitermelő iparágakba és a feldolgozásba történő beruházásokat, figyelembe véve az országok természeti erőforrások feletti szuverenitásának elvét. Előmozdítják az afrikai és az európai uniós értékláncok közötti nagyobb integrációt.
2. A Felek előmozdítják a nyersanyag-kitermelési erőforrásokhoz való tisztességes, felelősségteljes és torzításmentes hozzáférést, teljes mértékben tiszteletben tartva az országok saját természeti erőforrásaik feletti szuverenitását, és előmozdítják az afrikai és európai uniós szereplők közötti fenntartható kereskedelmet, az érintett közösségek jogainak tiszteletben tartása mellett. Támogatják a nyersanyag-kitermelési erőforrások feltárására, kiaknázására, kezelésére, engedélyezésére, a szerződés kötésre, az adózásra, a feldolgozásra és a kivitelre vonatkozó koherens szakpolitikák, valamint szilárd szabályozási és jogi keretek kidolgozását, harmonizációját és végrehajtását. A készségátadás és technológiatranszfer megkönnyítésével ösztönzik a helyi mkkv-k részvételét a nyersanyag-kitermelő iparágakban, hogy hozzájáruljanak versenyképességükhöz azzal a céllal, hogy teljes mértékben részt vegyenek az értékláncokban.
3. A Felek előmozdítják a jó kormányzást a nyersanyag-kitermelő ágazatban a társadalmi-gazdasági fejlődés érdekében. Megerősítik a hazai jogszabályokat a nemzetközileg elismert elveknek és iránymutatásoknak való megfelelés biztosítása érdekében, adott esetben a regionális stratégiák figyelembevételével. Küzdenek az adócsalás és adókijátszás ellen, és biztosítják, hogy valamennyi gazdasági szereplő megfizesse a fogadó országoknak fizetendő adókat, díjakat és jogdíjakat. Nemzeti, regionális és nemzetközi jogi eszközökkel küzdenek az ásványkincsek illegális kitermelése és kereskedelme ellen.
4. A Felek támogatják azokat a nemzeti, regionális és nemzetközi kezdeményezéseket, amelyek célja, hogy javítsák az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot a nyersanyag-kitermelési erőforrások felhasználása és kezelése terén, többek között a kimberley-i folyamat és a nyersanyag- kitermelő iparágak átláthatóságára irányuló kezdeményezés, valamint az ásványok felelősségteljes és fenntartható kitermelésére és beszerzésére vonatkozó egyéb olyan kezdeményezések előmozdítása révén, mint például a konfliktusok által érintett és nagy kockázatot jelentő térségekből származó ásványok felelősségteljes ellátási lánc tekintetében a kellő gondosságról szóló OECD-útmutatás.
5. A nyersanyag-kitermelési erőforrások inkluzív és fenntartható kiaknázásának biztosítása érdekében a Felek támogatják a megfelelő jogszabályok és mechanizmusok kidolgozását, figyelembe véve a kézi és kisüzemi bányászok, a helyi közösségek és a civil társadalom igényeit, elősegítve szerepvállalásukat. Támogatják a környezeti fenntarthatóságot, az éghajlattudatos gyakorlatokat, a tisztességes munkakörülményeket, a helyi közösségek egészségét és biztonságát, valamint az emberi jogok tiszteletben tartását a nemzetközi kötelezettségekkel és kötelezettségvállalásokkal összhangban. Együttműködnek a nyersanyag-kitermelő értékláncokban tevékenykedő helyi vállalkozók, valamint a kézi és kisüzemi bányászok termelési kapacitásának kiépítése érdekében, és ösztönzik a bányavállalatok, a helyi közösségek és egyéb érdekelt felek közötti szociális partnerségeket. Támogatják a nemzeti és regionális térképezési és feltárási tevékenységeket az afrikai geológiai információk és geoadat-kezelési rendszerek minőségének javítása érdekében.

21. cikk

Feldolgozóipar

1. A Felek együttműködnek a fenntartható afrikai feldolgozóipar előmozdítása érdekében olyan testreszabott stratégiák kidolgozásával, amelyek célja az alacsony minőségű elsődleges termeléstől való függőség csökkentése, illetve a helyi és regionális szintű hozzáadott értékek növelése.
2. A Felek szakpolitikákat dolgoznak ki, hogy több közvetlen hazai és külföldi beruházást vonzzanak a feldolgozóiparba. Együttműködnek az mkkv-k kapacitásának támogatása érdekében. Előmozdítják az innovációt és a fejlett feldolgozóipari klasztereket, hálózatokat és partnerségeket.

3. A Felek törekednek a munkaigényes feldolgozóipar arányának növelésére. Együttműködnek az új és kialakulóban lévő technológiák integrálása terén az ellátási láncok átalakítása és a termelés korszerűsítése érdekében.
4. A Felek a piaci összeköttetésekkel és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítésével, többek között a minőségi előírások és az infrastruktúra javításával támogatják a feldolgozóipari termékek kereskedelmének fokozására irányuló erőfeszítéseket. Megerősítik a regionális integrációt Afrika feldolgozóipari potenciáljának kiaknázása és a globális piacokon való versenyképességének javítása érdekében.

22. cikk

Szolgáltatások

1. A Felek olyan intézkedéseket hoznak, amelyek támogatják egy élénk és stabil szolgáltatási ágazat fejlődését a szolgáltatások fokozott kereskedelme, a kivitel és a beruházások fokozása, valamint a megerősített regionális integráció és régióközi együttműködés előkészítése érdekében.
2. A Felek ágazatspecifikus szakpolitikákat és intézkedéseket dolgoznak ki a szabályozási akadályok kezelése, az intézményi és szabályozási keretek javítása, valamint a szolgáltatásnyújtási kapacitás megerősítése érdekében. Támogatják a szolgáltatások kereskedelméről szóló általános WTO-egyezmény (GATS) végrehajtását, elmélyítik a regionális együttműködést, csökkentik az afrikai szolgáltatási piacok töredezettségét, megerősítik a szolgáltatások kereskedelmére vonatkozó adatok előállítását és elemzését, továbbá támogatják a szolgáltatások integrációjának és annak nyomon követését, hogy milyen hatást gyakorolnak a reformok a kereskedelmi költségek csökkentésére.
3. A Felek együttműködnek a szolgáltatások kereskedelmének fokozása érdekében, beleértve a természetes személyek üzleti célú mozgását Afrika és az EU között, különös tekintettel a gazdasági növekedésük és fejlődésük szempontjából kulcsfontosságú ágazatokra, például az IKT-ra, az egészségügyre, a pénzügyi szolgáltatásokra, az elosztásra, a turizmusra, az építőiparra és a kapcsolódó mérnöki szolgáltatásokra, a meglévő nemzetközi megállapodásokkal összhangban.
4. A Felek együttműködnek a kulturális és kreatív iparágakhoz kapcsolódó szolgáltatásnyújtási kapacitás megerősítése érdekében.

23. cikk

Közlekedés

1. A Felek együttműködnek a korszerű, biztonságos, védett és fenntartható közlekedési rendszerek megvalósítása érdekében, fokozva az Afrikán belüli, illetve az Afrika és az EU közötti összeköttetéseket.
2. A Felek javítják a közlekedési ágazat általános irányítását olyan hatékony szabályozás kidolgozásával és végrehajtásával, amely lehetővé teszi a közlekedési módokon belüli és azok közötti tisztességes versenyt. Céljuk a közlekedési módok környezeti hatásának csökkentése a tiszta energia jobb üzemanyag-szabványok és energiahatékony technológiák révén történő előmozdításával.
3. A Felek fellendítik a (közúti, légi, vízi és vasúti) közlekedési infrastruktúra és hálózatok további fejlesztését támogató beruházásokat, különös figyelmet fordítva a hiányzó összeköttetésekre és karbantartásokra, az afrikai infrastruktúra fejlesztésére irányuló program figyelembevételével. Javítják az alapvető infrastruktúrákhoz való hozzáférést a vidéki és távoli közösségek számára a társadalmi-gazdasági fejlődésük fokozása érdekében. Törekednek a fenntartható kikötői infrastruktúra és létesítmények megerősítésére, és megvizsgálják a környezetbarát kikötők létesítésének lehetőségét.
4. A Felek együttműködnek a légi közlekedési ágazatban, többek között az egységes afrikai légi közlekedési piac létrehozásának és megerősítésének támogatásával. Fellendítik a beruházásokat, kiszélesítik és elmélyítik a szabályozási együttműködést, valamint fokozzák a biztonságot és védelmet, illetve a légtérfelügyeletet, ideértve a kapcsolódó fenyegetésekre és kockázatokra való reagálási képességüket.

24. cikk

Fenntartható energia

1. A Felek törekednek a fenntartható és megfizethető energiához való hozzáférés felgyorsítására, a reziliens energetikai infrastruktúrák fejlesztésére, különösen a vidéki térségekben, valamint a megújuló energia fejlesztésének és a hatékony energiafelhasználásnak az előmozdítására. Előmozdítják a leghatékonyabb energiatechnológiák és a karbonszegény technológiák alkalmazását valamennyi ágazatban, különösen a mezőgazdaságban, a feldolgozóiparban, a nyersanyag-kitermelő iparágakban és a turizmusban.

2. A Felek előmozdítják az energiabiztonságot és hatékony energia-összeköttetéseket hoznak létre és erősítenek meg Afrikában, valamint Afrika és az EU között, hogy biztosítsák a megbízható és megfizethető energiaellátást. Kezelik a stratégiai fenntartható energiafolyosók fejlesztésével kapcsolatos szabályozási, gazdasági, társadalmi és egyéb kihívásokat.
3. A Felek a fenntartható energiába, az energiátárolásba és az energiahatékonyságba történő beruházásokat ösztönző jogi és szabályozási keretek elfogadásával elősegítik a nyitott, átlátható, versenyképes és működő energiapiacokat. Fokozatosan megszüntetik a környezeti szempontból káros fosszilis tüzelőanyagok támogatását. Vállalják, hogy megerősítik az afrikai és az európai uniós magánszektor közötti partnerséget, valamint az állami és magánszektor szerepvállalását a fenntartható energiatermelésbe, az energiahatékonyságba és az energiához való hozzáférésbe történő beruházások fellendítése érdekében. Beruházásokat mozgósítanak a villamos energia diverzifikált és tiszta energiaszerkezetébe, előnyben részesítve a megújuló energiaforrásokat. Támogatják a vonatkozó nemzeti és regionális energiaügyi kezdeményezések végrehajtását Afrikában, többek között azáltal, hogy hozzájárulnak az afrikai megújulóenergia-kezdeményezés célkitűzéseikhez.
4. A Felek előmozdítják az energiahatékonyságot és az energiamegtakarítást az energialánc valamennyi szakaszában, a termeléstől a fogyasztásig. Megállapodnak egyrészt abban, hogy törekednek a fenntartható energiatermelési és -tárolási kapacitás növelésére, másrészt abban, hogy fejlesztik az átviteli és elosztási infrastruktúrát a biztonságos, fenntartható, erőforrás-hatékony és éghajlatbarát, a szegénység felszámolásához hatékonyabban hozzájáruló megoldások előmozdításával.
5. A Felek támogatják a tiszta, változatos, költséghatékony és fenntartható energiotechnológiák fejlesztését és elterjedését – különös tekintettel a megújuló és alacsony kibocsátású energiotechnológiákra, valamint az energiahatékonysági és energiatakarékosági intézkedésekre – a kapacitások megerősítésével, valamint az afrikai–európai uniós partnerségek, kapcsolatok és közös vállalkozások gazdasági szereplők közötti előmozdításával. Előmozdítják a közös kutatási és innovációs hálózatokat a megújuló energia és az energiahatékonyság terén.
6. A Felek támogatják az ágazati reformokat és a megfelelő szabályozási és szakpolitikai keretek kidolgozását a regionális energiaügyi összeköttetés és együttműködés biztosítása érdekében. Megerősítik a regionális szervezett árampiacokat az integrált, határokon átnyúló energiapiacok és -kereskedelem eszközeként.

25. cikk

IKT és digitális gazdaság

1. A Felek fokozott hozzáférést biztosítanak a nyílt, megfizethető és biztonságos IKT-hoz, többek között a magán- és állami beruházások támogatásával. Törekednek a szolgáltatók engedélyezéséhez, a versenymagatartás előmozdításához, a fogyasztókkal szembeni tisztességes bánásmóddhoz és az adatok és a fogyasztók védelméhez szükséges szabályozó intézmények létrehozására.
2. A Felek javítják a digitális technológiákhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést, és megfizethető digitális összeköttetést hoznak létre, többek között kedvező szakpolitikai és szabályozási keret létrehozásával. Javítják az üzleti környezetet, és elősegítik a finanszírozási eszközökhöz és a vállalkozástámogatási szolgáltatásokhoz való hozzáférést a digitálisan lehetővé tett vállalkozói lét előmozdítása és a digitalizáció általános érvényesítése érdekében, hogy valamennyi gazdasági ágazatban javuljon a beavatkozások hatékonysága és eredményessége az inkluzív gazdasági növekedés és átalakulás megvalósítása céljából.
3. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy kedvező környezetet teremtsenek, különösen a megfelelő, jogi és intézményi keretek létrehozásával és kiigazításával, hogy kiaknázzák a digitális gazdaságban – beleértve az e-kereskedelmet – rejlő lehetőségeket a munkahelyteremtés és a gazdasági fejlődés terén, különös tekintettel a nőkre és fiatalokra.
4. A Felek támogatják a tudásalapú gazdaságokra való átállást.

26. cikk

Turizmus

1. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy kedvező környezetet teremtsenek a turizmus kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődéséhez, ami elősegíti a gazdasági fejlődést, munkahelyeket teremt, illetve előmozdítja a környezeti, kulturális és társadalmi szempontok integrációját, többek között a turisztikai ágazatra jellemző kihívások kezelésével.

2. A Felek fellendítik a turisztikai termékek népszerűsítésére és fejlesztésére irányuló beruházásokat, kellő figyelmet fordítva az mkkv-k versenyhelyzetére. A turizmus társadalmi- gazdasági előnyeinek optimalizálása érdekében megerősítik a turisztikai ágazat és más releváns gazdasági ágazatok – például a mezőgazdaság, erdősziget, közlekedés, kék gazdaság, valamint a kulturális iparágak és a kulturális örökség – közötti kapcsolatokat.
3. A Felek fokozzák a kulturális örökség és a természeti erőforrások védelmét és előmozdítását, különös figyelmet fordítva a környezetvédelemre, illetve a vadon élő állatok és növények védelmére. Tiszteletben tartják a helyi közösségek integritását és érdekeit, és maximalizálják részvételüket a turizmus fejlesztésének folyamatában, különösen a vidéki és közösségi turizmusban, valamint az ökoturizmusban.
4. A Felek olyan kezdeményezéseket dolgoznak ki, amelyek előmozdítják a fenntartható turizmust, és javítják a szolgáltatások színvonalát. Előmozdítják a képzést és a tapasztalatcserét, valamint megosztják a kölcsönös érdeklődésre számot tartó információkat és statisztikákat a turisztikai ágazatban.

3. FEJEZET

TUDOMÁNY, TECHNOLÓIAFEJLESZTÉS, KUTATÁS ÉS INNOVÁCIÓ

27. cikk

Tudomány és technológiafejlesztés

A Felek kölcsönösen előnyös módon erősítik a tudományos és technológiai együttműködést, hogy előmozdítsák a társadalmi és gazdasági fejlődést, kezeljék a globális társadalmi kihívásokat, és javítsák a regionális versenyképességet.

28. cikk

Kutatás és innováció

1. A Felek megállapodnak abban, hogy forrásokat mozgósítanak az inkluzív gazdasági növekedés és fejlődés, valamint a tudásalapú társadalmakra és gazdaságokra való átállás támogatását célzó kutatási és innovációs tevékenységek előmozdítására.
2. A Felek ösztönzik a kutatási infrastruktúrák és létesítmények fejlesztését. Elősegítik az alap- és alkalmazott kutatást, többek között a mérnöki tudományok és a mesterséges intelligencia területén, és ösztönzik a nyílt hozzáférésű adatok használatát a kölcsönösen előnyös tudományos kiválóság elérése céljából. Előmozdítják az afrikai egyetemeken, intézményekben és kutatóközpontokban végzett kutatást, különös figyelmet fordítva a kapacitásépítésre, a technológiatranszferre és a know-how átadására. Fokozzák a részvételt a globális kutatásban, a technológiafejlesztésben, a technológiatranszferben, az innovációban és a tudás előállításában.
3. A Felek előmozdítják és támogatják a hallgatók, egyetemi oktatók és kutatók innovatív mobilitási és képzési programjait, és növelik a felsőoktatási intézmények kapacitását a kutatás és innováció terén történő hatékony hálózatépítés vonatkozásában. Ösztönzik a tudományos közösség, a kutatók, az innovátorok és a magánszektor közötti párbeszédet, tudáscserét és együttműködést a termelékenység és versenyképesség fokozása, valamint a vállalkozói ökoszisztémák megerősítése céljából.

29. cikk

Űr- és térinformatikai technológia

1. A Felek kihasználják az űrtudomány, -technológia, -innováció és -alkalmazások potenciális előnyeit a polgári űrtevékenységekkel kapcsolatos közös érdekű ügyekben, például az űrkutatás, a globális navigációs műholdrendszerek alkalmazásai és szolgáltatásai, a műholdas pontosító rendszerek fejlesztése, a Föld-megfigyelés és a földtudomány, illetve különösen a korai előrejelzés és megfigyelés alkalmazása terén. Együttműködnek annak érdekében, hogy felelősségteljes és fenntartható űrpiacot és űrpart alakítsanak ki, amely előmozdítja és kielégíti mindegyikük igényeit.
2. A Felek együttműködnek olyan tevékenységek folytatásában, amelyek a fenntartható fejlődés és az emberek jólétének fokozása érdekében kiaknázzák az űrtechnológiákban és űralkalmazásokban rejlő lehetőségeket, és amelyek az afrikai űrpolitikai és stratégia figyelembevételével foglalkoznak Afrika társadalmi-gazdasági lehetőségeivel és kihívásaival. Javítják a világuőrből származó adatokhoz, információkhoz, szolgáltatásokhoz és termékekhez való hozzáférést.

II. CÍM HUMÁN ÉS TÁRSADALMI FEJLŐDÉS

30. cikk

A Felek arra törekednek, hogy 2030-ig felszámolják a szegénység minden formáját, küzdjenek az egyenlőtlenség ellen, megvalósítsák a nemek közötti egyenlőséget, és megteremtsék azokat a feltételeket, amelyek mindenki számára lehetővé teszik a méltó életet, a demokratikus életben való részvételt és a fenntartható gazdasági növekedéshez való aktív hozzájárulást. Előmozdítják a szociális védelmet a szegénység felszámolása és az egyenlőtlenségek elleni küzdelem céljából, valamint az inkluzív, méltányos és fenntartható fejlődés irányába mutató, önerősítő ciklus megteremtésének eszközeként. A humán és társadalmi fejlődés szerves részeként, illetve a nagyobb termelékenység és a fokozott vállalkozói készség érdekében a fiatalok foglalkoztathatóságát növelő módszerként beruháznak a humán tőkébe.

1. FEJEZET HUMÁN FEJLŐDÉS

31. cikk

Oktatás

1. A Felek törekednek arra, hogy az iskola előtti neveléstől a felsőoktatásig minden szinten egyetemes, inkluzív és méltányos hozzáférést biztosítsanak a minőségi oktatáshoz, beleértve a beiratkozási és megtartási arány javítását. Javítják a formális oktatás és a nem formális tanulás minőségét, együttműködnek a tantervfejlesztésben, valamint fejlesztik a meglévő oktatási központok infrastruktúráját és felszerelését. Különös figyelmet fordítanak a nők és lányok sajátos szükségleteire, valamint a legveszélyeztetettebb és marginalizált csoportokra, köztük a fogyatékossgal élő személyekre, valamint a szükséghelyzetben és instabil helyzetben lévőkre.
2. A Felek mindenki számára előmozdítják a természettudományok, technológia, műszaki tudományok, matematika és művészetek szélesebb körű oktatását és alkalmazását. Előmozdítják a hozzáférhető és megfizethető digitális technológiák használatát, valamint a digitális készségek és jártasság fejlesztését mindenki számára.
3. A Felek törekednek arra, hogy javítsák a felsőoktatásba, a műszaki és szakképzésbe, a munkaalapú tanulásba és a felnőttoktatásba való beiratkozási arányt és az ilyen oktatási formák minőségét, kritikus tömeget alakítsanak ki képzett innovációs dolgozókból és a magasan képzett emberekből és hatékonyan reagáljanak a sajátos gazdasági igényekre.
4. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy ösztönözzék a képesítések elismerését és átláthatóságát, valamint a jobb minőségbiztosítást és relevanciát. Fokozottan támogatják a hallgatók, oktatók, egyetemi oktatók és kutatók Afrika és az EU közötti mobilitását elősegítő konkrét kezdeményezéseket. Elősegítik az intézmények közötti partnerségeket, és előmozdítják a tudás fejlesztését és a tudástranszfert.

32. cikk

Egészségügy

1. A Felek törekednek az egyetemes egészségügyi ellátásra és a jó minőségű alapvető egészségügyi szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáférésre, többek között a nemzeti egészségügyi rendszerek megerősítésével és korszerű egészségügyi létesítmények működtetésével.
2. A Felek együttműködnek a megelőzhető gyermekági, gyermekkori és újszülöttkori halálozás és megbetegedések megszüntetése érdekében. Céljuk a szexuális és reprodukciós egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférés biztosítása. Együttműködnek a nem fertőző betegségek növekvő előfordulásának és terheinek kezelése érdekében.
3. A Felek együttműködnek a fertőző betegségek és a vektorok által terjesztett betegségek, köztük az elhanyagolt trópusi betegségek elleni küzdelemben. Együttműködnek a világjárványok, például a HIV/AIDS, tuberkulózis és malária kezelése, valamint az e betegségeknek miatt bekövetkező halálesetek arányának jelentős csökkentése érdekében. Támogatják a biztonságos és megfizethető alapvető gyógyszerekhez, oltóanyagokhoz és diagnosztikához való hozzáférést, beleértve a HIV/AIDS-betegek számára az antiretrovirális kezeléshez való egyetemes hozzáférést.

4. A Felek egységes egészségügyi megközelítéssel megerősítik a járványok és más egészségügyi veszélyek, például az antimikrobiális rezisztencia észlelésére, megelőzésére és az azokra való reagálásra irányuló veszélyhelyzeti felkészültségi és reagálási kapacitást. Megállapodnak abban, hogy fokozzák a nemzeti és regionális egészségügyi megelőzési, felügyeleti és ellenőrzési rendszerek támogatását.
5. A Felek együttműködnek a hagyományos orvostudomány helyi ismereteinek és szabályozásának előmozdításában a közegészségügyi tevékenységekben.

33. cikk

Vízellátás, higiénias létesítmények és lakhatás

1. A Felek törekednek annak biztosítására, hogy mindenki hozzáférjen a modern és élhető lakóhelyekhez és a minőségi alapszolgáltatásokhoz.
2. A Felek mindenki számára előmozdítják a megfizethető és tisztességes lakhatáshoz való hozzáférést a fenntartható településeken, figyelembe véve a hatékony területtervezést és földbirtoklást, valamint a földhasználati és területrendezési rendszereket a lakhatási politikák végrehajtásakor. Törekednek arra, hogy csökkentsék a nyomornegyedekben élők arányát, és együttműködnek a nyomornegyedek és az informális települések fejlesztése érdekében.
3. A Felek elősegítik az elegendő mennyiségű, biztonságos, fizikailag hozzáférhető és megfizethető, személyes és háztartási felhasználásra szánt vízhez való egyetemes hozzáférést, többek között fenntartható és integrált vízkészlet- és vízrendszer-gazdálkodással, a víz hatékonyabb felhasználásával és újrahasznosításával.
4. A Felek az élet minden területén mindenki számára elősegítik a biztonságos, higiénikus, valamint társadalmi és kulturális szempontból elfogadható, a magánélet védelmét és a méltóságot biztosító higiénias létesítményekhez való fizikai, megfizethető és elfogadható hozzáférést.
5. A Felek mindenki számára javítják a fenntartható energiaszolgáltatásokhoz való hozzáférést, és támogatják a háztartások energiafelhasználásának hatékonyságát.

34. cikk

Élelmezésbiztonság és jobb táplálkozás

1. A Felek javítják a biztonságos és tápláló élelmiszerekhez való hozzáférést az éhezés felszámolására irányuló cél elérése, valamint az éhínségek és egyéb típusú élelmiszerválságok megszüntetése érdekében. Támogatják a megfelelő élelmiszer-ellátási és -tárolási rendszerek létrehozását.
2. A Felek többek között az élelmiszer-termelés és -elosztás, valamint a higiénias létesítmények fejlesztésével és a környezeti feltételek javításával küzdenek az alultápláltság valamennyi formája ellen. Támogatják a fenntartható mezőgazdasági termelést és termelékenységet, ideértve a kisüzemi halászat szintjét is annak érdekében, hogy teljes mértékben kiaknázhassák az élelmezés- és táplálkozásbiztonság kritikus forrásaiként ezekben rejlő lehetőségeket, többek között a kistermelők finanszírozási eszközökhöz való hozzáféréseinek javításával, valamint fejlett öntözési, tárolási és szállítási infrastruktúrával a piacra jutás megkönnyítése, illetve az élelmiszer-biztonság és -minőség biztosítása érdekében.
3. A Felek a szociális biztonsági hálók megerősítésével megteremtik a legveszélyeztetettebb népességcsoportok élelmiszerekkel kapcsolatos sokkokkal szembeni rezilienciáját. Megerősítik a fejlesztési és humanitárius fellépés közötti koordinációt az éhínségek és más típusú élelmiszerválságok jobb előrejelzése, megelőzése és az azokra való jobb felkészülés érdekében, és biztosítják az élelmiszerek helyi rendelkezésre bocsátására irányuló, kellő időben történő fellépést.

2. FEJEZET

EGYENLŐTLENSÉG ÉS TÁRSADALMI KOHÉZIÓ

35. cikk

Egyenlőtlenség és szociális védelem

1. A Felek előmozdítják a szociális védelmi és biztonsági szakpolitikák és rendszerek fejlesztését és alkalmazását a szegénység felszámolása, az egyenlőtlenségek elleni küzdelem és a társadalmi kohézió megerősítése érdekében.
2. A Felek támogatják a méltányosságot előmozdító, a társadalmi befogadást és a szociális partnerekkel folytatott párbeszédet támogató, valamint az inkluzív, méltányos és fenntartható gazdasági növekedést megerősítő szociális

védelmi szakpolitikák és rendszerek átalakító szerepét. Céljuk, hogy fokozatosan egyetemes, nemzeti tulajdonban lévő szociális védelmi rendszereket építsenek ki, többek között szociális védelmi minimumok elfogadásával, különös figyelmet fordítva a veszélyeztetett helyzetben lévőkre.

3. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy a népesség alsó 40%-ának jövedelemnövekedését az országos átlagot meghaladó mértékben elérjék és fenntartsák.
4. A Felek törekednek annak biztosítására, hogy a szociális biztonság a formális ágazatban dolgozó valamennyi személyre kiterjedjen. Arra is törekednek, hogy az egyetemesség fokozatos elérése érdekében növeljék a szociális biztonsághoz hozzáférők számát az informális ágazatban és a vidéki gazdaságban.
5. A Felek kezdeményezéseket dolgoznak ki az informális gazdaságról a formális gazdaságra való átállás támogatására, beleértve a hitelhez és a mikrofinanszírozási eszközökhöz való hozzáférést, illetve a megerősített szociális védelmi intézkedéseket.
6. A Felek előmozdítják és elősegítik a formális és informális gazdaságban működő munkáltatói és munkavállalói szervezetek, valamint a civil társadalmi szervezetek közötti párbeszédet, többek között kapacitásépítés révén.

36. cikk

Tisztességes munka

1. A Felek támogatják az olyan makrogazdasági, foglalkoztatási és szociális szakpolitikák kidolgozását és végrehajtását, amelyek arra összpontosítanak, hogy mindenki – különösen a fiatalok és a nők, valamint a veszélyeztetett személyek és csoportok – számára teljes és termelékeny foglalkoztatást és tisztességes munkát biztosítsanak.
2. A Felek inkluzív és jól működő munkaerőpiacokat alakítanak ki és tartanak fenn, és olyan intézkedéseket fogadnak el, amelyek kitérnek az informális gazdaságra és megelőzik a tisztességtelen munkaügyi gyakorlatokat.
3. A Felek támogatják azokat az intézkedéseket, amelyek egyenlő foglalkoztatási lehetőségeket és egyenlő értékű munkáért egyenlő díjazást biztosítanak, és mind az állami, mind a magánszektorban garantálják a megfelelő, fizetett szülői szabadságot. Megelőző és védelmi intézkedéseket fogadnak el a munkahelyi megkülönböztetés minden formájával szemben, biztosítják az alapvető jogok tiszteletben tartását a munkahelyen, és javítják a munkavállalók egészséges és biztonságos körülményeit.
4. A Felek törekednek a gyermekmunka felszámolására, annak legrosszabb formáit prioritásként kezelve.

37. cikk

Fogyatékossgal élő személyek

1. A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény hatékony végrehajtása érdekében a Felek előmozdítják, védik és biztosítják valamennyi fogyatékossgal élő személy valamennyi emberi jogának teljes körű és egyenlő gyakorlását.
2. A Felek intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy a fogyatékossgal élő személyek teljes mértékben beilleszkedjenek a társadalomba, és részt vegyenek a közéletben és magánéletben annak valamennyi területén, beleértve a demokratikus és politikai ügyeket, illetve a döntéshozatali folyamatokat. Megakadályozzák a káros hagyományokat, valamint a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni kizsákmányolás, erőszak, bántalmazás vagy megkülönböztetés minden formáját, küzdenek ezek ellen, és felszámolják őket, és védik a rokonokat, gondozókat vagy közvetítőket a fogyatékossgal élő személyekkel való kapcsolatuk alapján történő megkülönböztetéstől.
3. A Felek előmozdítják a szociális szolgáltatásokhoz, a közlekedéshez és más fizikai infrastruktúrákhoz, valamint a szabadidős és kulturális tevékenységekhez való egyenlő és akadálymentes hozzáférést a fogyatékossgal élő személyek számára, és adott esetben támogatják az alternatív kommunikációs módszereket a társadalomba való teljes mértékű beilleszkedés lehetővé tétele érdekében.
4. A Felek előmozdítják a munkaerőpiacokhoz való egyenlő hozzáférést, tiltva a fogyatékossgal alapján történő hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás valamennyi formája és feltétele tekintetében. Célzott szakpolitikákkal és ösztönző intézkedésekkel támogatják a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatását az állami és magánszektorban, többek között az önfoglalkoztatás és a vállalkozói lét terén.

38. cikk**Kultúra, sport és személyes kapcsolatok**

1. A Felek támogatják a kultúrát mint a fenntartható és gazdasági fejlődés hajtóerejét. Olyan környezetet teremtenek, amely elősegíti a kulturális innovációt, sokszínűséget és fejlődést, valamint a kulturális alkotások létrehozását, védelmét, előállítását és terjesztését. Kultúrájuk előmozdítása érdekében ösztönzik az új információs és kommunikációs technológiák alkalmazását.
2. A Felek fokozzák a tárgyi és szellemi kulturális örökség, valamint a kulturális kifejezések sokszínűségének védelmét és előmozdítását a kölcsönös megértés fokozása és a kiegyensúlyozott kulturális cserék elősegítése érdekében.
3. A Felek törekednek a kulturális szakemberek mobilitásának és a műalkotások terjesztésének előmozdítására, valamint arra, hogy különböző kulturális és kreatív ágazatokban közös kezdeményezéseket hajtsanak végre. Ösztönzik az Afrikában és az EU-ban működő ifjúsági szervezetek és az ottani civil társadalom közötti interkulturális cserét és párbeszédet.
4. A Felek támogatják a kreatív iparágak fejlődését. A művészi alkotás ösztönzése és a művészi kifejezésmódok cseréjének elősegítése érdekében támogató intézkedések bevezetésére törekednek.
5. A Felek előmozdítják a sportot mint a fenntartható fejlődés, a társadalmi befogadás, a megkülönböztetésmentesség és az emberi jogok előmozdításának hajtóerejét. Törekednek arra, hogy megfelelő létesítményeket alakítsanak ki, és ösztönözzék az emberek sportolási és egyéb testnevelési tevékenységekben való részvételét. Támogatják továbbá a sportot mint a nemzetek közötti interkulturális párbeszédnek és együttműködésnek, a konfliktusok és az erőszak megelőzésének, valamint a konfliktus utáni megbékélésnek az eszközét.

3. FEJEZET**NÉPESSÉG ÉS FEJLŐDÉS****39. cikk****Demográfia**

1. A Felek elismerik a demográfiai változásokból adódó lehetőségek és az azokból fakadó kihívások kezelésének szükségességét annak érdekében, hogy jobban megfeleljenek a jövőbeli európai uniós és afrikai generációk törekvéseinek és reményeinek.
2. A Felek biztosítják a lakosság egészére vonatkozó statisztikák és adatok következetes gyűjtését, elemzését, tárolását és terjesztését az etikai, titoktartási és adatvédelmi normákkal összhangban, és fejlesztési terveikben figyelembe veszik az adatokat és tendenciákat.
3. A Felek növelik a fiatalok és nők társadalmi szerepvállalását, és befektetnek a fiatalokba és nőkbe, elismerve a demográfiai folyamatokban játszott kritikus szerepüket. Előmozdítják a nők és fiatalok emberi jogait, és biztosítják számukra a szükséges oktatást és készségeket. Beruházásokat mozgósítanak, és felszabadítják a gazdasági lehetőségeket, hogy kiaknázzák a nagy fiatal népességben rejlő lehetőségeket.

40. cikk**A nemek közötti egyenlőség és a nők társadalmi szerepvállalásának növelése**

1. A Felek megerősítik arra irányuló együttműködésüket, hogy mindenki vonatkozásában javítsák és kiterjesszék az egyenlő részvételt és az esélyegyenlőséget a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális élet valamennyi területén. Biztosítják a nemi dimenzió következetes érvényesítését valamennyi szakpolitikában és programban.
2. A Felek együttműködnek a nők és lányok humán és társadalmi fejlődésének előmozdítása érdekében. Törekednek arra, hogy a nemek közötti különbségek megszüntetése érdekében felszámolják az egészségügy és oktatás útjában álló valamennyi akadályt. Törekednek a formális oktatáshoz és a szakképzéshez való egyetemes és egyenlő hozzáférés biztosítására a nők és lányok teljes potenciáljának kiaknázása és törekvéseik megvalósításának elősegítése érdekében. Biztosítják, hogy a tananyagok és tanítási módszerek érvényesítsék a nemek közötti egyenlőség szempontját, és arra ösztönzik a nőket és lányokat, hogy természettudományos, technológiai, műszaki és matematikai tanulmányokat folytassanak.
3. A Felek elősegítik a nők számára a gazdasági lehetőségekhez, a foglalkoztatáshoz, a hitelhez és a pénzügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést, valamint a föld és egyéb termelőeszközök feletti ellenőrzést és azok használatát. Támogatják a női vállalkozókat, megszüntetik a nemek közötti bérszakadékokat, és megszüntetik a megkülönböztető jellegű szabályokat és gyakorlatokat. Hatékony intézkedéseket hoznak a szexizmus

megnyilvánulásainak azonosítására és az ellenük való fellépésre, valamint a nemi alapú megkülönböztetés olyan kiváltó okainak kezelésére, mint például a negatív társadalmi normák és a nemi sztereotípiák, többek között a tömegtájékoztatásban.

4. A Felek megerősítik a lányok és nők hangját és részvételét a politikai életben olyan intézkedésekkel, amelyek célja a nemek közötti egyenlőség megvalósítása a választási, politikai és kormányzati folyamatokban, valamint a vezető kormányzati pozíciókban, beleértve az alkotmányos testületeket és az állami tulajdonú vállalkozásokat, és előmozdítják aktív szerepüket a békeépítési és megbékélési erőfeszítésekben.
5. A Felek olyan jogszabályokat léptetnek hatályba és hajtanak végre, amelyek védik a nőket és lányokat az erőszak minden formájával szemben, ideértve a szexuális és nemi alapú erőszakot, a szexuális kizsákmányolást, a bántalmazást és az emberkereskedelmet.
6. A Felek elkötelezik magukat a Pekingi Nyilatkozat és Cselekvési Platform, a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia cselekvési programja, illetve az ezek felülvizsgálati konferenciáin született eredmények teljes körű és hatékony végrehajtása mellett. Hangsúlyozzák továbbá a szexuális és reprodukív egészséggel kapcsolatos minőségi és megfizethető, átfogó tájékoztatáshoz és oktatáshoz való egyetemes hozzáférés szükségességét, figyelembe véve az UNESCO szexuális nevelésre vonatkozó nemzetközi technikai iránymutatását, valamint a kapcsolódó egészségügyi szolgáltatások nyújtásának szükségességét. Előmozdítják és ösztönzik az emberi jogok és a népek jogainak afrikai chartájához csatolt, az afrikai nők jogairól szóló, 1981. június 26-án Banjulban megkötött jegyzőkönyv (a továbbiakban: a maputói jegyzőkönyv) megerősítését és hatékony végrehajtását, és adott esetben támogatják a 2016–2030 közötti időszakra vonatkozó maputói cselekvési terv hatékony végrehajtását.

41. cikk

Ifjúság

1. A Felek támogatják a fiatalok vállalkozói készségeit, és vállalják, hogy biztosítják a fiatalok tisztességes foglalkoztatását, többek között azáltal, hogy oktatás, szakképzés és műszaki képzés, valamint a digitális technológiákhoz való jobb hozzáférés révén támogatják őket a munkaerőpiac szempontjából releváns készségek elsajátításában, és elősegítik a földhöz és hitelhez való hozzáférést. Ifjúságbarát foglalkoztatási szolgáltatásokat hoznak létre, hogy összekössék a fiatalokat a foglalkoztatási lehetőségekkel.
2. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy növeljék a fiatalok társadalmi szerepvállalását, és arra törekednek, hogy teret biztosítsanak a döntéshozatali folyamatokba való aktív bevonásukhoz, valamint a demokratikus és politikai életben, illetve a békeépítésre és megbékélésre irányuló erőfeszítésekben való részvételükhöz. Előmozdítják a marginalizált fiatalokat támogató szakpolitikákat és programokat, beleértve az ifjúságvédelmi programokat, hogy lehetőséget és motivációt kínáljanak számukra a társadalomba való visszaillészkedésre.
3. A Felek támogatják azokat a kezdeményezéseket, amelyek célja a jó minőségű alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása minden gyermek számára, a gyermekek konfliktushelyzetekben való toborzásának és bevetésének megelőzése, valamint a gyermekekkel szembeni erőszak és káros hagyományok valamennyi formájának megszüntetése, beleértve a gyermek-, korai és kényszerházasságot, gyermekmunkát, gyermekbántalmazást és testi fenyegetést, különös tekintettel a veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekekre.

42. cikk

Fenntartható urbanizáció és vidékfejlesztés

1. A Felek fokozzák a városokban mint a fenntartható és inkluzív növekedés és az innováció központjaiban rejlő lehetőségeket.
2. A Felek előmozdítják a fenntartható földhasználat-tervezést és a földpiacok méltányos kezelését, különös figyelmet fordítva az átlátható és szabályozott földvásárlásokra és tulajdonjogokra. Előmozdítják továbbá a fenntartható városi mobilitást és az intelligens, biztonságos városokat, amelyek kiaknázzák a digitalizációban és technológiákban rejlő lehetőségeket. Integrálják a fenntartható energiatermelést és az energiahatékonysági megoldásokat, ösztönzik a produktív energiafelhasználást, javítják a hulladékgazdálkodást, és foglalkoznak a szennyezés valamennyi formájával. Előmozdítják a városi mobilitási megoldásokat, és biztosítják a szolgáltatások és az infrastruktúrával kapcsolatos rendelkezések éghajlat- és környezetbarát módon való kialakítását és az erőforrások hatékony felhasználását. Elősegítik a városok sokkokkal szembeni rezilienciáját, és megragadják az alacsony kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdaság előmozdításának lehetőségeit.
3. A Felek előmozdítják a vidéki gazdaságok és közösségek kiegyensúlyozott területi fejlődését, különös tekintettel a foglalkoztatásra és jövedelemtermelésre. A helyi termékek értékének növelése, valamint a természeti és kulturális

erőforrások kiaknázása révén felgyorsítják a vidéki diverzifikációt. Előmozdítják az inkluzív, kiegyensúlyozott és integrált területi és városi szakpolitikákat, a többszintű kormányzati koordinációt, miközben aktívan bevonják a helyi hatóságokat és közösségeket, és szorosabb kapcsolatokat alakítanak ki a vidéki és városi területek között.

III. CÍM

KÖRNYEZETVÉDELEM, TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOKKAL VALÓ GAZDÁLKODÁS ÉS ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

43. cikk

A Felek ambiciózus intézkedéseket hoznak az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás, a környezet minőségének védelme és javítása, valamint a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás érdekében, az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás megállítása és visszafordítása, valamint a fenntartható fejlődés megvalósítása céljából. Egyedi intézkedéseket fogadnak el a biológiai sokféleség csökkenésének visszaszorítására és megelőzésére, az ökoszisztémák fenntartására és helyreállítására, a vadon élő állatok és növények védelmére és jogellenes kereskedelmük elleni küzdelemre, a vízzel, a földdel és a más természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás előmozdítására, az óceánpolitikai irányítás megerősítésére, a szennyezés valamennyi formája elleni küzdelemre, a hatékony hulladékgazdálkodás előmozdítására és a természeti katasztrófákkal szembeni reziliencia kiépítésére. Együttműködnek annak megelőzése érdekében, hogy az éghajlatváltozás hatásai és a környezetkárosodás továbbra is a béke és a biztonság szempontjából komoly következményekkel járó fenyegetések multiplikátoraként működjenek. Felgyorsítják a kulcsfontosságú gazdasági ágazatokban a zöldebb fejlődési pályákra való átállást, előmozdítják a körforgásos gazdaságokat és az erőforrás-hatékonyságot, valamint támogatják a tiszta és fenntartható energiát és a karbonszegény technológiákat, biztosítva, hogy a gazdasági növekedés együtt járjon az alacsony kibocsátásra való átállással és a környezeti fenntarthatósággal. Törekednek arra, hogy a globális fellépés előmozdítása érdekében hatékony szövetségeket építsenek ki nemzetközi környezetben. Kapacitást építenek ki azon többoldalú környezetvédelmi megállapodások végrehajtásához, amelyeknek részes felei, és általánosan érvényesítik a környezeti fenntarthatóságot, az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzéseket és a környezeti szempontból fenntartható növekedésre való törekvést a nemzeti és helyi szakpolitikákban, tervekben és beruházásokban. Előmozdítják a helyi hatóságok, a civil társadalom és a magánszektor konstruktív szerepvállalását, valamint mindenki jogainak, többek között az őslakos népeknek az ENSZ őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatában (UNDRIP) említett jogainak és a helyi közösségek jogainak a tiszteletben tartását.

1. FEJEZET

KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG ÉS A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOKKAL VALÓ GAZDÁLKODÁS

44. cikk

Biológiai sokféleség és ökoszisztémák

1. A Felek együttműködnek a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák megőrzésének, védelmének és helyreállításának biztosítása érdekében, hogy az ezek által nyújtott jelentős gazdasági, társadalmi és kulturális szolgáltatások továbbra is támogassák az emberi jóllétet és a gazdasági növekedést. A Biológiai Sokféleség Egyezményvel és annak jegyzőkönyveivel összhangban nemzeti biodiverzitási stratégiákat és cselekvési terveket dolgoznak ki és hajtanak végre.
2. A Felek jogszabályokat és integrált stratégiákat fogadnak el a biológiai sokféleséggel kapcsolatos megfontolások valamennyi érintett ágazatba történő beépítésére. Támogatják az innovatív lehetőségeket, például a természetalapú megoldásokat vagy az agroökológiát, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások értékelését a biológiai sokféleség általános érvényesítésének maximalizálása érdekében.
3. A Felek inkluzív megközelítést alkalmaznak az élőhelyek elvesztését előidéző fő tényezők kezelésére; e tényezők közé értve a földhasználat megváltoztatását, a megélhetési mezőgazdasági termelés bővülését, valamint a kereskedelmi mezőgazdaságot, a városi területek és az energetikai infrastruktúrák fejlesztését. Intézkedéseket hoznak az erdőhasznosításnak, a művelés céljából történő területtisztításnak, a tüzeknek, az állatok legeltetésének és az inváziós fajoknak az ellenőrzése érdekében. Védik, megőrzik és előmozdítják az erdők, az erdőterületek, a legelők, a vizes élőhelyek és a növénytakaróval borított egyéb területek fenntartható használatát és helyreállítását.

Fenntartják és növelik a szárazföldi, édesvízi vagy tengeri növények és állatok fajgazdagságát és genetikai sokféleségét.

4. A Felek fokozzák erőfeszítéseiket a védett területeknek a biológiai sokféleség megőrzése érdekében történő létrehozása, hatékony kezelése és irányításának javítása terén.
5. A Felek megerősítik a helyi közösségeknek és az őslakos népeknek az Egyesült Nemzetek őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatban (UNDRIP) meghatározottak szerinti részvételét az ökoszisztémák megőrzésében, többek között a környezetbarát és fenntartható turizmus, valamint a munkahelyteremtés és más gazdasági lehetőségek előmozdítása révén.

45. cikk

Körforgásos gazdaság

1. A Felek megelőzik vagy minimalizálják a hulladék keletkezését annak forrásánál. Javítják a termékek újrafelhasználhatóságát, újrafeldolgozhatóságát és erőforrás-hatékonyágát annak érdekében, hogy a termelést és a fogyasztást a körforgásos gazdaság megvalósításához igazítsák, többek között megfelelő hulladékgyűjtési és -válogatási szolgáltatások, valamint környezetvédelmi szempontból megfelelő újrafeldolgozási kezdeményezések és létesítmények révén. Vállalják, hogy a körforgásos gazdaságra vonatkozó szakpolitikákat fogadják el a környezet és az emberi egészség védelme, a termékek energia- és erőforrás-hatékonyágának növelése, a fogyasztók választási lehetőségeinek bővítése és a hulladékgazdálkodás javítása érdekében.
2. A Felek kialakítják a vegyi anyagok és hulladékok környezetvédelmi szempontból megfelelő kezeléséhez, valamint a vonatkozó többoldalú megállapodások végrehajtásához szükséges hazai szabályozási kereteket és végrehajtási mechanizmusokat. A veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló, 1989. március 22-én Bázelen megkötött bázeli egyezmény rendelkezéseivel összhangban, és figyelembe véve a veszélyes hulladékok Afrikába való importjának tilalmáról, valamint Afrikán belüli kezelésének és országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről szóló, 1991. január 30-án Bamakóban megkötött bamakói egyezmény rendelkezéseit, a Felek megteszik a szükséges intézkedéseket a veszélyes hulladékok – beleértve a radioaktív anyagokat, a kémiai és szerves hulladékokat is – lerakása és illegális kereskedelme elleni küzdelemhez. Megelőzik vagy minimalizálják a veszélyes anyagokat az anyagciklusokban, és kezelik a termékekben található vegyi anyagokat a termékek teljes életciklusa során. Támogatják a környezetnek és az emberi egészségnek többek között a nem megfelelően kezelt hulladékból eredő szennyezéssel szembeni védelmére és a kapcsolódó környezeti károk helyreállítására irányuló megfelelő intézkedésekkel kapcsolatos megalapozott döntéshozatalt.
3. A Felek hatékonyan kezelik a szennyezés valamennyi formáját. Intézkedéseket hoznak a szennyezés észlelésére, megelőzésére és jelentésére. Fokozzák a műanyagszennyezés megelőzésére, valamint a műanyagok és mikroműanyagok környezetből való eltávolítására irányuló erőfeszítéseiket. Feltárják a levegőszennyezés elleni küzdelem terén folytatandó megerősített együttműködés lehetőségeit. Többek között nyilvános tájékoztató kampányok útján felhívják a figyelmet a szennyezés közegészségügyi és környezeti kockázataira, valamint a jobb levegőminőség számos előnyére.

46. cikk

Óceánpolitikai irányítás

1. A Felek az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban megerősítik az óceánpolitikai irányítást a biztonságos, védett, tiszta és fenntartható módon kezelt óceánok biztosítása érdekében, az óceánokra és tengerekre nehezedő nyomás csökkentésével, valamint a kék gazdaság fenntartható fejlődésének előmozdításával és az óceánokkal kapcsolatos ismeretek megerősítésével.
2. A Felek biztosítják az élő tengeri erőforrások védelmét, fenntartható kezelését és használatát kétoldalú, regionális és multilaterális szinten, különösen a fenntartható halászati partnerségi megállapodások és a regionális halászati gazdálkodási szervezetek keretében.
3. A Felek a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelemre irányuló kezdeményezéseket tartanak fenn vagy fogadják el, beleértve adott esetben a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászatból származó termékeknek a kereskedelmi forgalomból való kizárására irányuló politikák és intézkedések végrehajtását. Nyomonkövetési, ellenőrzési és felügyeleti intézkedéseket mozdítanak elő, például megfigyelőrendszereket, hajómegfigyelési rendszereket, halászati jogosítványokat és engedélyeket, a fogások nyilvántartását és jelentését, az átrakodás ellenőrzését, vizsgálatokat és a kikötő szerint illetékes állam általi ellenőrzést, valamint megfelelést biztosító kapcsolódó intézkedéseket, beleértve a hazai szabályozás szerinti szankciókat is, amelyek célja

a halállományok védelme és a túlhalászás megelőzése, továbbá hatékonyan végrehajtják és érvényesítik ezeket az intézkedéseket.

4. A Felek megállapodnak abban, hogy megteszik a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy megtiltsák a halászati támogatások bizonyos formáit, amelyek hozzájárulnak a túlkapacitáshoz és a túlhaláshoz, valamint hogy felszámolják a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászathoz hozzájáruló támogatásokat és tartózkodnak az ilyen új támogatások bevezetésétől, elismerve, hogy az afrikai fejlődő és legkevésbé fejlett országokra alkalmazott megfelelő és hatékony, különleges és megkülönböztetett elbánásnak a WTO halászati támogatásokról szóló tárgyalásainak szerves részét kell képeznie.
5. A Felek csökkentik az óceánokra nehezedő nyomást a part menti és tengeri ökoszisztémák védelme, megőrzése és helyreállítása, a tengeri és part menti természeti tőke hasznosítása, valamint a tengerszennyezés – többek között az olajszennyezés, a tengerfenék pusztulása, a zajszenyezés és a tengeri hulladék, például a szárazföldi és tengeri forrásból származó műanyagok és mikroműanyagok – elleni küzdelem révén. Támogatják a hajókból származó üvegházhatásúgáz- kibocsátás (ÜHG) csökkentésének szabályozását és törekednek arra, továbbá aktívan támogatják a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet hajózásból származó ÜHG-kibocsátás csökkentésére irányuló kezdeti stratégiájának sürgős végrehajtását. Felgyorsítják az óceánokat és a partokat érintő hulladéktakarítási műveleteket, különös figyelmet fordítva az óceáni köráramlatok felhalmozási zónáira.
6. A Felek olyan intézkedéseket hoznak az óceánokkal kapcsolatban, amelyek hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz.
7. A Felek az elérhető legjobb tudományos információk alapján intézkedéseket dolgoznak ki a tengeri biológiai sokféleség megőrzésére és fenntartható hasznosítására vonatkozóan.
8. A Felek elismerik a tengerfenéki bányászat tengeri környezetre és annak biológiai sokféleségére gyakorolt hatásával kapcsolatban felmerült általános aggályokat. A tengeri környezet és biológiai sokféleségének védelmére és megőrzésére irányuló tevékenységek megfelelő környezetközpontú irányításának biztosítása érdekében a Felek a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismeretekre támaszkodnak, alkalmazzák az elővigyázatosság elvét és az ökoszisztéma-alapú megközelítést, előmozdítják a kutatást, és megosztják a bevált gyakorlatokat a tengerfenéki ásványkincsekkel kapcsolatos közös érdekű területeken.

47. cikk

Területgazdálkodás és földterület-degradáció

1. A Felek együttműködnek a földterület-degradáció megelőzése, valamint a földterületek megőrzésére és a velük folytatott fenntartható gazdálkodásra irányuló, hosszú távú integrált stratégiák kidolgozása érdekében.
2. A Felek előmozdítják az integrált megközelítéseket, és intézkedéseket fogadnak el a talaj védelme és javítása érdekében. Küzdenek a talajerózió és a talajromlás, valamint a talaj fizikai, kémiai és biológiai tulajdonságainak romlása ellen. Foglalkoznak a kifejezetten a mezőgazdasági tevékenységek, többek között az akvakultúra és az állattenyésztés által okozott szennyezéssel. Fenntartható és méltányos földtulajdon- és földhasználati jogokat, valamint fenntartható föld-, víz- és erdőgazdálkodást biztosítanak, és fenntartható gazdasági lehetőségeket teremtenek a vidéki területeken élők számára. Biztosítják, hogy a nem mezőgazdasági földhasználat – beleértve, de nem kizárólag az építési beruházásokat, a bányászatot és a hulladékártalmatlanítást – ne vezessen erózióhoz, szennyezéshez vagy bármely más formáját öltő földterület-degradációhoz.
3. A Felek olyan intézkedéseket hoznak a hatékony területrendezés és infrastruktúra érdekében, amelyek erősítik a rezilienciát a veszélynek kitett országokban, miközben javítják a katasztrófareagálási képességeket. A bevált gyakorlatok és a legjobb tudományos ismeretek, valamint a földterület-degradáció által érintett területeken szerzett helyi ismeretek és tapasztalatok alapján mérséklési és helyreállítási intézkedéseket terveznek és hajtanak végre.

48. cikk

Erdők

1. A Felek előmozdítják a fenntartható erdőgazdálkodást és az erdészeti erőforrások fenntartható használatát. Megállítják az erdőirtást és az erdőpusztulást, és küzdenek az illegális fakitermelés és az ahhoz kapcsolódó kereskedelem ellen.
2. A Felek támogatják az erdei tájkép helyreállítására irányuló kezdeményezéseket, amelyek célja az erdőirtás visszafordítása, az erdőrezervátumok létrehozása, a pusztuló erdei tájkép helyreállítása, szükség esetén erdőtelepítési programok végrehajtása, valamint az erdei legeltetésnek az erdők regenerálódását lehetővé tevő időszakokra és intenzitásokra való korlátozása.

3. A Felek előmozdítják a mezőgazdaság és az erdészeti termékek fenntartható értékláncait, prioritásként kezelve a munkahelyteremtést és más gazdasági lehetőségeket az ökoszisztémák megőrzése terén.
4. A Felek támogatják az erdészeti jogszabályok végrehajtására, az erdészeti irányításra és az erdészeti termékek kereskedelmére (FLEGT) vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtását, többek között önkéntes partnerségi megállapodások megkötésével és végrehajtásával. Erősítik a koherenciát és a pozitív kölcsönhatásokat országos szinten a FLEGT cselekvési terv és az erdőirtás és az erdőpusztulás következtében keletkező kibocsátások csökkentésére vonatkozó varsói keret (REDD+) között.
5. A Felek megerősítik a helyi hatóságok és közösségek erdővédelemben való bevonását. Minden szinten növelik az erdőirtással kapcsolatos tudatosságot, és ösztönzik a fenntartható erdőgazdálkodásból származó, erőforrás- és energiahatékony termékek fogyasztását. Előmozdítják és támogatják a főzéshez szükséges alternatív és fenntartható tüzelőüzemanyag használatát a helyi lakosság számára.

49. cikk

Vadon élő állatok és növények

1. A Felek támogatják Afrika biológiai sokféleség megőrzése szempontjából kulcsfontosságú tájainak in situ megőrzését, különös tekintettel a határokon átnyúló védett területekre, amelyek a legfontosabb vadon élő fajok élőhelyei és lehetővé teszik a megfelelő összeköttetést a vadon élő állatok vándorlásához és a fajok elterjedési területének éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásához. Megerősítik továbbá a védett területekért felelős hivatalokat, és előmozdítják a vidéki közösségek bevonását a vadon élő állatokkal és növényekkel, valamint az erdőterületekkel való fenntartható gazdálkodásba.
2. A Felek küzdenek a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme ellen azért, hogy támogatják az ilyen kereskedelem súlyos bűncselekménynek történő minősítésére irányuló politikák és jogszabályok kidolgozását és végrehajtását, hogy megerősítik az orvvadászat elleni intézkedéseket és a bűnüldözési nyomon követést, valamint hogy előmozdítják a nemzetközi koordinációt a vadon élő állatokkal és növényekkel érintő bűncselekmények ellen fellépő nemzetközi konzorcium (ICWC) keretében, beleértve a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló, 1973. március 3-án Washingtonban megkötött egyezményt (CITES) és más vonatkozó nemzetközi kereteket. Növelik a lakosság tudatosságát a fogyasztók oktatásával és véleményének formálásával, a készletek megsemmisítésével, valamint a magas szintű diplomácia és érdekképviselő előmozdításával.
3. A Felek támogatják a bozóthús fenntartható fogyasztásának előmozdítására irányuló erőfeszítéseket, miközben megfizethető alternatív fehérjeforrásokat fejlesztenek ki és fenntartható megélhetést biztosítanak.

50. cikk

Víz- és édesvíz-gazdálkodás

1. A Felek fenntartható módon kezelik vízkészleteiket, hogy azok mennyiségi és minőségi szintje egyaránt magas maradjon. Előmozdítják az integrált vízkészlet-gazdálkodást, és szakpolitikákat hajtanak végre a felszín alatti és felszíni vizek tervezésére, megőrzésére, kezelésére, hasznosítására és fejlesztésére, valamint az esővíz gyűjtésére és felhasználására vonatkozóan. Védik és helyreállítják a vízforrásokat és ökoszisztémákat, megelőzik a vízszennyezést, összegyűjtik és kezelik a szennyvizet, és lehetővé teszik a környezetkímélő városfejlesztést. Optimalizálják a vízügyi ágazat hozzájárulását az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodás érdekében.
2. A Felek előmozdítják a határokon átnyúló vízgazdálkodással kapcsolatos együttműködést az édesvíz fenntarthatóságának elérése, a földterület-degradáció és az elsivatagosodás megelőzése, a vízzel kapcsolatos veszélyekkel – például árvizekkel, aszályokkal és szennyezéssel – szembeni reziliencia többek között vízgyűjtő és -tározó rendszerek révén történő kiépítése, valamint a konfliktusok kockázatának megelőzése céljából.
3. A Felek minden szinten támogatják a fenntartható vízgazdálkodást és a jó vízügyi irányítást. Erősítik a párbeszédet, és ösztönzik a közigazgatási szervek, a magánszektor és a civil társadalom közötti partnerségeket.
4. A Felek előmozdítják az édesvízi halászat fenntartható kiaknázását és a fenntartható édesvízi halászati gazdálkodást, az egészséges halállományok fenntartása és a természetes környezetre gyakorolt negatív hatások minimalizálása érdekében. Küzdenek a hazai jogszabályokat sértő jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat ellen. Megerősítik a kapacitásokat, előmozdítják a regionális együttműködést, és nemzeti és regionális szinten intézkedéseket fogadnak el az édesvízi halászati gazdálkodás és irányítás javítása érdekében. Általánosan érvényesítik az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást az édesvízi halászatban és

akvakultúrában, előmozdítják a vízi ökoszisztémák és biológiai sokféleségük helyreállítását és megőrzését, valamint küzdenek a tavakat és a folyókat érintő szennyezés minden formája ellen.

2. FEJEZET

ÉGHAJLATVÁLTOZÁS ÉS TERMÉSZETI KATASZTRÓFÁK

51. cikk

Éghajlat-politika

1. A Felek az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményének célkitűzéseit követik, és annak elvei vezérlik őket. A Felek átfogó és inkluzív belső éghajlat-politikákat és programokat fogadnak el a Párizsi Megállapodás végrehajtásának felgyorsítása érdekében.
2. A Felek egymást követő és ambiciózus nemzetileg meghatározott hozzájárulásokat (NDC) alakítanak ki, tesznek közzé és tartanak fenn, adott esetben ambiciózus nemzeti alkalmazkodási terveket dolgoznak ki és hajtanak végre, hosszú távú elképzeléseket fogalmazznak meg az alacsony kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlesztésre vonatkozóan, és beruháznak az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást szolgáló kapacitásokba. Nyomonkövetési, jelentéstételi és ellenőrzési rendszereket, valamint értékelési rendszereket dolgoznak ki az éghajlat-politika terén elért eredmények figyelemmel kísérésére.
3. A Felek hosszú távú stratégiákat dolgoznak ki a (közúti, légi és tengeri) közlekedési ágazatból származó kibocsátások csökkentésére. Előmozdítják az intelligens városi mobilitást, és elősegítik a nem fenntartható területgazdálkodásból, az erdőirtásból és az erdőpusztulásból eredő kibocsátások csökkentésére irányuló szakpolitikai megközelítések és pozitív ösztönzők végrehajtását. Részt vesznek a megújuló energia és az energiahatékonyság előmozdításában, és ösztönzik az országokat az energetikai átalakulásban való részvételre. Fokozatosan megszüntetik a fosszilis tüzelőanyagok nem hatékony támogatását, amely a pazarló fogyasztást ösztönzi, és a szegények és az érintett közösségek védelmét biztosító módon minimalizálják a fejlődésükre gyakorolt esetleges kedvezőtlen hatásokat. Megerősítik a nemzetközi együttműködést az ÜHG-nyelőik és -tározóik megőrzése és javítása érdekében.
4. A Felek támogatják a hidró-fluor-szénhidrogéneknek az ózonréteget lebontó anyagokról szóló, 1987. szeptember 16-án Montreálban megkötött montreali jegyzőkönyv szerinti ambiciózus csökkentését azáltal, hogy együttműködnek a jegyzőkönyv kigali módosítása megerősítésének támogatása érdekében, és a hidró-fluor-szénhidrogének előállításának és felhasználásának ambiciózus globális csökkentése céljából törekednek a módosítás gyors végrehajtására.
5. A Felek elismerik az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás által a békére és biztonságra jelentett fenyegetést, és fellépnek vele szemben, különösen instabil helyzetekben és a legsérülékenyebb helyzetű országokban. Intézkedéseket hoznak az alkalmazkodást és a rezilienciát célzó intézkedések megerősítésére, és együttműködnek ebben, annak érdekében, hogy korai előrejelző rendszerek révén biztosítsák a konfliktusmegelőzést, figyelembe véve az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaihoz és a környezeti kockázati tényezőkhöz kapcsolódó biztonsági kihívásokat, valamint megerősítik a korai előrejelzés és a korai fellépés közötti kapcsolatot a különböző szakpolitikai területeken, többek között kockázatértékelések és hatásvizsgálatok révén.
6. A Felek törekednek arra, hogy hazai és nemzetközi erőfeszítéseik során megelőzzék, minimalizálják és kezeljék az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival – többek között a szélsőséges időjárási eseményekkel és a lassan kialakuló eseményekkel – kapcsolatos veszteségeket és károkat, és ezzel összefüggésben elismerik a fenntartható fejlődés fontos szerepét a veszteségek és károk kockázatának csökkentésében.
7. A Felek intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy a pénzügyi forgalmat összehangolják az alacsony ÜHG-kibocsátásra és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlesztésre irányuló pályával.
8. A Felek törekednek arra, hogy a természeti erőforrások és a termékek teljes életciklusa során növeljék a szakpolitikai lehetőségekkel és eszközökkel, valamint a bevált gyakorlatokkal kapcsolatos ismereteket és kapacitást az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében. Együttműködnek, hogy minden releváns szinten megerősítsék a tudományos, műszaki, humán és intézményi kapacitást az éghajlat-politika, a környezetgazdálkodás és a nyomon követés terén, különös figyelmet fordítva a legsérülékenyebb helyzetű országokra. Előmozdítják az új technológiák és az információs rendszerek használatát.
9. A Felek megerősítik az összes kormányzati szint közötti koordinációt annak érdekében, hogy ösztönözzék a helyi hatóságokat és lehetővé tegyék a számukra, hogy ambiciózus éghajlat- és energiapolitikai kötelezettségvállalásokat tegyenek és hajtsanak végre. Előmozdítják a közigazgatás, a civil társadalmi szervezetek és a magánvállalkozások

közötti szinergiákat, és elősegítik a magánszektorban az alacsony ÜHG-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdaságra irányuló részvételét, többek között közös kutatás révén. Előmozdítják a meglévő kezdeményezéseket, például a Polgármesterek Globális Klíma- és Energiaügyi Szövetségét, és támogatják cselekvési terveik végrehajtását.

52. cikk

Aszály és elsivatagosodás

1. A Felek a földgazdálkodás javításával, a földterület-degradáció elleni küzdelemmel, valamint a fenntartható föld- és vízgazdálkodással küzdenek az elsivatagosodás ellen. Felgyorsítják az 1994. június 17-én Párizsban megkötött, az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény (UNCCD) nemzeti cselekvési tervei, talajdegradáció-semlegeségi célértékei és más releváns nemzetközi és regionális kezdeményezések, köztük a Nagy Zöld Fal kezdeményezés végrehajtása terén történő előrehaladást.
2. A Felek együttműködnek az aszály okozta veszélyhelyzetekre való felkészülés és reagálás érdekében, és törekednek a környezetkárosodással, az elsivatagosodással, a kapcsolódó egészségügyi veszélyekkel és a humanitárius válságokkal szembeni reziliencia növelésére a veszélyeztetettséget okozó tényezők kezelése révén.

53. cikk

A természeti katasztrófákkal szembeni reziliencia

1. A Felek együttműködnek az emberek, a társadalmak és az infrastruktúra természeti katasztrófákkal szembeni rezilienciájának kiépítése érdekében, figyelembe véve az éghajlatváltozás hatásait. Előmozdítják a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési keret nemzeti és helyi integrált stratégiák révén történő végrehajtásával és nyomon követésével kapcsolatos információk és bevált gyakorlatok cseréjét.
2. A Felek előmozdítják a katasztrófakockázat-kezelést, beleértve a kockázatok átfogó értékelését, a kockázatsökkentési tervek végrehajtását minden szinten, a katasztrófakockázat-csökkentés és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás közötti kapcsolat erősítését, valamint a katasztrófákkal kapcsolatos statisztikák és a veszteségekre vonatkozó adatok gyűjtését és felhasználását. Előmozdítják a kockázatmegelőzés és a pénzügyi védelem kultúrájának kialakítását, többek között megfelelő és innovatív eszközök, például kockázattárházási mechanizmusok révén.
3. A Felek felkészülnek a szélsőséges időjárási események és a természeti katasztrófák, mint például az árvizek és az emelkedő tengerszint, a part erózió és az eliszaposodás által okozott veszélyhelyzetekre, és reagálnak azokra. Együttműködnek a szélsőséges időjárási események és a természeti katasztrófák hatásainak felmérése és enyhítése érdekében.
4. A Felek megerősítik a regionális katasztrófareagálási és veszélyhelyzet-elhárítási kapacitást, beleértve a polgári védelmi mechanizmusokat, valamint a helyi közösségek és intézmények kapacitását, a legkiszolgáltatottabb és leginkább marginalizált háztartásokra és csoportokra összpontosítva.
5. A Felek támogatják az új technológiák és információs rendszerek használatát a megelőzési, felkészültségi, reagálási és helyreállítási intézkedések javítása érdekében.

IV. CÍM

BÉKE ÉS BIZTONSÁG

54. cikk

A Felek előmozdítják a regionális, régióközi, kontinentális és globális szintű együttműködést és koordinációt a béke és biztonság Afrikában és Európában történő előmozdítása és fenntartása terén. Támogatják a béke biztosítására, a terrorizmus és az erőszakos szélsőségesség megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre, a szervezett bűnözés és a biztonsági fenyegetések valamennyi formájának kezelésére, valamint a tengeri védelem fokozására irányuló közös erőfeszítéseket és mechanizmusokat, figyelembe véve e kihívások összetettségét és a kiváltó okok kezelésének szükségességét. Együttműködnek, hogy biztosítsák valamennyi béke- és biztonsági tevékenység fenntartható finanszírozását.

55. cikk**Regionális és többoldalú együttműködés**

1. A Felek megerősítik a párbeszédet és az intézményi együttműködést a béke és a biztonság kihívásainak kezelése érdekében. Megerősítik a 2063-ig szóló menetrendben előirányzott, az APSA hatékonyabb működőképessé tételéhez nyújtott támogatást. Ösztönzik az APSA és az afrikai kormányzati struktúra közötti szinergiákat, az AU reformprogramjával összhangban.
2. A Felek támogatják az AU és a regionális gazdasági közösségek, regionális mechanizmusok és egyéb regionális biztonsági együttműködési megállapodások arra irányuló erőfeszítéseit, hogy békés, befogadó és reziliens társadalmakat alakítsanak ki. Megerősítik az AU, az EU és az ENSZ közötti együttműködést, valamint adott esetben az egyéb érintett nemzetközi szervezetekkel, valamint harmadik országokkal folytatott többoldalú együttműködést.
3. A Felek előmozdítják a helyi felelősségvállalást, az inkluzivitást, a rezilienciát és a fenntarthatóságot valamennyi intézkedés tekintetében, együttműködve a nemzeti és helyi hatóságokkal, a közösségekkel és a civil társadalommal.

56. cikk**Konfliktusok és válságok**

1. A Felek azon munkálkodnak, hogy biztosítsák az összes afrikai államközi és államon belüli konfliktus békés rendezését. Az emberi jogok nemzetközi jogának és a nemzetközi humanitárius jognak megfelelő, integrált megközelítést alkalmaznak a konfliktusok és válságok tekintetében, ennek értelmében elmélyítik stratégiai együttműködésüket és fokozzák a közös fellépést a konfliktusciklus valamennyi szakaszában, a megelőzéstől és a korai előrejelzéstől a tartós békeépítésig, közvetítésen, válságkezelésen, stabilizáción és a biztonsági ágazat reformján keresztül.
2. A Felek támogatják a konfliktusok megelőzésére, valamint a béke és a biztonság veszélyeztetésének elkerülésére irányuló kezdeményezéseket és mechanizmusokat. Összehangolt intézkedéseket hoznak a konfliktusok és válságok kiváltó okainak kezelése, az erőszakos konfliktusok kialakulása és eszkalálódása kockázatának kezelése, valamint a viták és konfliktusok békés úton történő rendezésére irányuló diplomáciai kezdeményezések, közvetítési erőfeszítések és többoldalú párbeszéd támogatásának megerősítése érdekében. E célból támogatják a kontinentális korai előrejelző rendszer teljes körű működésbe léptetését.
3. A Felek együttműködnek a válságkezelés és a konfliktusok békés megoldása terén, többek között az afrikai vezetésű béketámogató műveletek, az EU válságkezelési műveletei és az ENSZ békefenntartó műveletei közötti együttműködés révén, amennyiben ezeket a műveleteket ugyanabban az övezetben vetik be.
4. A Felek együttműködnek a konfliktus utáni stabilizációval kapcsolatban, megszilárdítják és támogatják a válságrendezési folyamatok végrehajtását, kísérik az alkotmányos és választási folyamatokat, valamint előmozdítják az átmeneti igazságszolgáltatást, a megbékélési folyamatokat és a fegyveres konfliktusok és háborúk áldozatainak visszailleszkedését szolgáló intézkedéseket. Támogatják a háború által sújtott területek rehabilitációját és újjáépítését.
5. A Felek előmozdítják a nőkre, a békére és a biztonságra (WPS), valamint az ifjúságra, a békére és a biztonságra vonatkozó menetrendet, és megerősítik a nők és a fiatalok aktív szerepét a béke és a biztonság terén, a korai előrejelzéstől, a közvetítéstől, a konfliktusok rendezésétől, a békeépítéstől és a békefenntartástól kezdve, összhangban az ENSZ Biztonsági Tanácsának vonatkozó határozataival, nevezetesen az 1325 (2000) sz. és a 2250 (2015) sz. ENSZ BT-határozatokkal, valamint az AU és az EU szakpolitikáival és határozataival.

57. cikk**Terrorizmus, erőszakos szélsőségeség és radikalizálódás**

1. A Felek a jogállamiság és a nemzetközi jog – beleértve az emberi jogok, a menekültjog és a nemzetközi humanitárius jog – teljes körű tiszteletben tartása mellett megelőzik és harcolnak a terrorizmus minden formája ellen, figyelembe véve azokat a tényezőket, amelyek az erőszakos szélsőségeséghez és radikalizálódáshoz kedvező környezetet hozhatnak létre, többek között a vallásos tolerancia és a vallások közötti párbeszéd előmozdítása révén, valamint válasznak a terrorizmus és a nemzetközi szervezett bűnözés közötti kapcsolatok jelentette kihívásokra.
2. A Felek fokozzák az együttműködést annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az egyének és közösségek számára, hogy megelőzzék és növeljék a terrorista cselekményekkel, az erőszakos szélsőségeséggel és a radikalizálódással szembeni rezilienciát. Törekednek arra, hogy valamennyi érdekelt féllel – köztük az ifjúsággal, a vallási vezetőkkel és a civil társadalommal – párbeszédet folytassanak a kölcsönös megértés, a sokszínűség és a vallások közötti

párbeszéd előmozdítása, a testre szabott beavatkozások azonosítása, valamint az online és offline toborzással, a radikalizálódással és terrorista cselekmények elkövetésére való uszítással szembeni elleni küzdelem érdekében. Együttműködnek a terrorizmus áldozatainak nyújtott fokozott támogatás terén.

3. A Felek együttműködnek az ENSZ Biztonsági Tanácsa valamennyi vonatkozó határozatának – többek között a 2396 (2017) sz. és a 2462 (2019) sz. ENSZ BT-határozatnak – és az ENSZ Közgyűlés határozatainak és a nemzetközi egyezményeknek és eszközöknek – többek között az ENSZ terrorizmus elleni globális stratégiájának és az ENSZ erőszakos szélsőségeség megelőzésére irányuló cselekvési tervének – a végrehajtása érdekében.
4. A Felek fokozzák a terrorista csoportokkal és azok támogató hálózataival kapcsolatos információk és szakértelem cseréjére irányuló erőfeszítéseiket, teljes mértékben tiszteletben tartva a jogállamiságot és az emberi jogok nemzetközi jogát. Támogatják a bűnüldözési együttműködésre irányuló kezdeményezéseket, és – többek között a biztonsági erők képzésével és professzionalizálásával – megerősítik a terrorizmus ellen az emberi jogokat tiszteletben tartó módon folytatott küzdelmet. Együttműködnek a terrorizmus finanszírozásának visszaszorításában azáltal, hogy azonosítják, felderítik, elkobozzák és befagyasztják vagy lefoglalják a terrorcselekmény elkövetése céljából felhasznált vagy elkülönített pénzeszközöket és egyéb vagyoni eszközöket.
5. A Felek megakadályozzák, hogy a terrorcselekmények, az erőszakos szélsőségeség és a radikalizálódás elkövetői tömegpusztító fegyvereket szerezzenek.

58. cikk

Szervezett bűnözés

1. A Felek a fokozott határellenőrzési igazgatás, információ- és adatgyűjtés és -megosztás, valamint a szakértelem cseréje és technikai segítségnyújtás révén fellépnek a szervezett bűnözés valamennyi formája ellen, különösen az emberkereskedelem, a kézi- és könnyűfegyverek, a tiltott kábítószer, a veszélyes anyagok, a kulturális javak és a vadon élő állatok és növények kereskedelme, valamint a környezeti bűnözés ellen. Jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogadnak el az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményrel és annak kiegészítő jegyzőkönyveivel összhangban.
2. A Felek az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezmény és az emberkereskedelem, különösen a nőkkel és gyermekekkel való kereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyvnek előírásaival összhangban megfelelően kezelik az emberkereskedelem problémáját. A Felek megakadályozzák az emberkereskedelmet azáltal, hogy az emberkereskedelem láncolatában részt vevő valamennyi elkövető büntetlensége elleni küzdelem jegyében megerősítik a bűnüldözési és igazságügyi együttműködést, valamint visszaszorítják a kizsákmányolás valamennyi formája iránti keresletet. Biztosítják az áldozatok megfelelő védelmét, figyelembe véve a bűncselekmény nemi sajátosságait, azaz, hogy a bűncselekmény – és főként a szexuális kizsákmányolás – a nőket és lányokat aránytalanul sújtja.
3. A Felek jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogadnak el a migráncsempészes megelőzése és leküzdése céljából, azáltal hogy megerősítik a bűnüldözési és igazságügyi együttműködést a migráncsempészes és az ahhoz kapcsolódó bűncselekményeknek a kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása érdekében, az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményrel és kiegészítő jegyzőkönyveivel, köztük a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempésze elleni fellépésről szóló jegyzőkönyvével összhangban.
4. A Felek megerősítik az együttműködést a pénzügyi intézményeik és a kijelölt nem pénzügyi vállalkozások és szakmák terrorizmus finanszírozására és bűncselekményekből, többek között korrupcióból származó bevételek tisztára mosására való felhasználásának megelőzése és az ez ellen folytatott küzdelem céljából. Információt cserélnek, és érvényesítik a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre irányuló megfelelő intézkedéseket a Pénzügyi Akció Munkacsoport ajánlásainak teljes körű és hatékony végrehajtása érdekében. Támogatják a vagyonvisszaszerzéssel foglalkozó nemzeti jogszabályok és szervek létrehozását, valamint a bűncselekményből származó vagyoni eszközök elkobzását és közhasznú mozgósítását azáltal, hogy kiterjesztik a bűncselekmények elkövetőinek és segítőinek büntetőjogi felelősségét, valamint hogy biztosítják az illegális pénzmozgások megzavarását, megfosztva a bűnözőket a nyereségtől.
5. A Felek jogszabályokat fogadnak el, és kezdeményezéseket dolgoznak ki a bűnözés, többek között a városi bűnözés és az erőszak elleni küzdelem céljából. Előmozdítják a tűzfegyverek ellenőrzését azzal a céllal, hogy megelőzzék és csökkentsék a fegyveres erőszak által a társadalomra és az emberekre gyakorolt negatív hatásokat, és hogy biztonságos környezetet teremtsenek a fenntartható fejlődéshez. Küzdenek az erőszak minden formája ellen, és támogatják az erőszak áldozatait.

59. cikk**Kézi- és könnyűfegyverek**

1. A Felek előmozdítják a Fegyverkereskedelmi Szerződés, valamint az ENSZ tűzfegyverek, részeik, alkotóelemeik és a lőszeres tiltott gyártásáról és kereskedelméről szóló jegyzőkönyve hatékony végrehajtását. Támogatják az Afrikai Unió kézi- és könnyűfegyverek tiltott elterjedésének, forgalmának és tiltott kereskedelmének visszaszorítására vonatkozó stratégiájának végrehajtására irányuló cselekvési tervet, valamint a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme minden formájának megelőzéséről, leküzdéséről és megszüntetéséről szóló ENSZ cselekvési programot.
2. A Felek – többek között a készletkezelés javítása, a felesleges fegyverek és lőszeres megsemmisítése, a jelölés, a nyilvántartás-vezetés és a nyomon követés, valamint a kivitel és a behozatal ellenőrzése révén – együttműködnek a kézi- és könnyűfegyverek olyan tiltott elterjedése és kereskedelme ellen, amely fenntartja a fegyveres konfliktusokat és a terrorizmust és táplálja a fegyveres bűnözést, például a szarvasmarha-lopást és az orvvadászatot.

60. cikk**Kiberbiztonság és kiberbűnözés**

1. A Felek törekednek arra, hogy jogszabályokat és intézkedéseket dolgozzanak ki és hajtsanak végre a nyitott, szabad, biztonságos, stabil, hozzáférhető és békés információs és kommunikációs technológiai környezet fenntartása érdekében. Azon munkálkodnak, hogy előmozdítsák a kibertérben tanúsított felelősségteljes magatartás nemzetközileg elfogadott normáinak az ENSZ keretében történő kidolgozását és végrehajtását, teljes mértékben tiszteletben tartva a nemzetközi emberi jogi kötelezettségeket.
2. A Felek együttműködnek a kiberbűnözés és a jogellenes online tartalom terjesztésének megelőzése és leküzdése érdekében. Információcserét folytatnak a számítástechnikai bűnözéssel foglalkozó nyomozók oktatásáról és képzéséről, a kiberbűnözéssel kapcsolatos nyomozásról és a digitális kriminalisztikáról, miközben biztosítják a magas szintű adatvédelmet. Előmozdítják a kiberbiztonság kultúráját, és együttműködnek a kiberbűnözés megelőzése és az ellene folytatott küzdelem érdekében, a meglévő nemzetközi normákra és szabványokra építve, beleértve a számítástechnikai bűnözésről szóló Budapesti Egyezményt és az AU-nak a kiberbiztonságról és a személyes adatok védelméről szóló egyezményét.

61. cikk**Tiltott kábítószeres**

1. A Felek megerősítik drogpolitikájuk kiegyensúlyozott, integrált és tényeken alapuló megközelítését. Törekednek arra, hogy megelőzzék és megakadályozzák a tiltott kábítószeres és pszichoaktív anyagok termesztését, előállítását és kereskedelmét, többek között a kábítószeresekkel kapcsolatos hatékonyabb bűnmegelőzési és bűnüldözési intézkedések elfogadásával, az alkalmazandó nemzetközi emberi jogi kötelezettségekkel összhangban.
2. A Felek fokozzák és felgyorsítják a keresleti oldalon tett erőfeszítéseiket, részt vesznek megelőzési és oktatási programokban, és megteszik a kábítószeres egészségügyi és társadalmi hatásainak kezeléséhez szükséges intézkedéseket. Előmozdítják a párbeszédet az érdekelt felekkel, többek között a civil társadalommal, a tudományos közösséggel és a felsőoktatási körökkel a tiltott kábítószeres hatékony kezelése érdekében.

62. cikk**Tengeri védelem**

1. A Felek nemzeti, regionális és kontinentális szinten olyan kezdeményezéseket tesznek, amelyek hozzájárulnak a tengeri védelem javításához, különösen a Vörös-tengeren, Afrika szarvánál, az Indiai-óceánon és a Guineai-öbölben. Előmozdítják az AU, az EU és az ENSZ, valamint a regionális és szubregionális szervezetek közötti együttműködést, és ösztönzik az erőfeszítések egymást kiegészítő jellegét.
2. A Felek együttműködnek a nemzetközi szervezett tengeri bűnözés minden formája, többek között az emberkereskedelem, a kézi- és könnyűfegyverek, a tiltott kábítószeres, a vadon élő állatok és növények kereskedelme, valamint a migráncsempészség elleni küzdelemben. A biztonságos és nyitott kereskedelmi útvonalak biztosítása érdekében elrettentenek a tengeren elkövetett kalóztámadásoktól és fegyveres rablásoktól, beleértve az olaj- és gázlopásokat is, továbbá megelőzik és visszaszorítják őket.
3. A Felek fokozzák a többoldalú erőfeszítéseket annak érdekében, hogy hatékonyan reagáljanak a nyílt tengeren elkövetett bűncselekményekre. Intézkedéseket dolgoznak ki a parti államok és a regionális szervezetek

bűnüldözési kapacitásának és felelősségvállalásának fokozására, valamint előmozdítják a regionális koordinációt és információcserét a tengeri fenyegetések kezelése és a tengeren elkövetett bűncselekmények különböző formái elleni fellépés érdekében.

4. A Felek kidolgozzák és megerősítik a régiók közötti információmegosztási mechanizmusokat, és ösztönzik a tengerfelügyeletet és a tengeri helyzetismeretet, valamint a parti őrségek és a parti államok haditengerészetei közötti együttműködést.
5. A Felek előmozdítják és tiszteletben tartják a nyílt tenger szabadságát, a hajózás szabadságát és a nemzetközi jogban meghatározott egyéb elveket, jogokat és kötelezettségeket, egyúttal előmozdítják a Tengerjogi Egyezménynek és más vonatkozó nemzetközi jogi eszközöknek az egyetemes alkalmazását.

63. cikk

Bűnüldözési együttműködés

1. A Felek megerősítik a bűnüldözéssel kapcsolatos párbeszédet és együttműködést, többek között az AU szervei, például az AFRIPOL és az olyan uniós szervek közötti stratégiai együttműködés révén, mint az EUROPOL, hogy megkönnyítsék az afrikai régióban és az EU-ban működő nemzetközi szervezett bűnözői és terrorista hálózatok tevékenységeinek megelőzését, felderítését, kivizsgálását és büntetőeljárás alá vonását.
2. A Felek együttműködnek a kutatás és mentés területén, valamint egyéb veszélyhelyzetekben, és arra ösztönzik az államokat, hogy ezzel összefüggésben kétoldalú megállapodásokat kössenek.
3. A Felek fokozzák az együttműködést az integrált határigazgatás terén, és javítják az információ- és adatgyűjtést és -megosztást.
4. A Felek megállapodnak abban, hogy – többek között az afrikai körülményekhez igazított stratégiai, operatív és taktikai szintű célzott rendőrségi képzési programok révén – bővítik a rendőrségi kapacitásokat.

V. CÍM

EMBERI JOGOK, DEMOKRÁCIA ÉS KORMÁNYZÁS

64. cikk

A Felek előmozdítják a minden szinten elszámoltatható, hatékony és átlátható intézményekben és döntéshozatali folyamatokban gyökerező, reziliens, fenntartható és inkluzív társadalmakat, ahol tiszteletben tartják, elősegítik és érvényesítik az emberi jogokat, az alapvető szabadságokat, a jogállamiságot és a demokratikus elveket. Azon munkálkodnak, hogy felgyorsítsák a nemek közötti egyenlőség irányába történő előrelépést. Nyitott és támogató teret biztosítanak az egyének és a civil társadalom számára ahhoz, hogy hangot adhassanak törekvéseiknek és aggodalmaiknak, kifejthessék véleményüket és hozzászólhassanak valamennyi politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális kérdéshez, ezáltal hozzájárulnak a közintézmények iránti bizalom növeléséhez.

65. cikk

Emberi jogok

1. A Felek jogszabályokat fogadnak el és hajtanak végre, amelyek hozzájárulnak az emberi jogok védelméhez, előmozdításához és érvényesítéséhez, függetlenül attól, hogy polgári, politikai, gazdasági, szociális vagy kulturális jogokról van-e szó. A Felek támogatják Az emberi jogok és a népek jogainak afrikai chartája, valamint az afrikai kormányzási struktúra eszközeinek megerősítését, honosítását és végrehajtását.
2. A Felek teljes mértékben alkalmazzák a bármilyen alapon történő, ideértve a nemi, etnikai vagy társadalmi származáson, valláson vagy meggyőződésen, politikai vagy más véleményen, fogyatékoságon, életkoron vagy egyéb jogálláson alapuló megkülönböztetés tilalmának elvét, és prioritást rendelnek az egyenlőségre és a megkülönböztetésmentességre vonatkozó átfogó jogszabályok elfogadásához. Lépéseket tesznek annak érdekében, hogy a nők és lányok maradéktalanul élhessenek valamennyi emberi jogukkal, valamint társadalmi szerepvállalásuk lehetővé tétele céljából, többek között a maputói jegyzőkönyv aláírásának és megerősítésének, amennyiben ez még szükséges, valamint végrehajtásának ösztönzésével. Mindent megtesznek a gyermekek jogainak előmozdítása és védelme érdekében, többek között a gyermekek jogairól és jólétéről szóló afrikai charta aláírásának és megerősítésének, amennyiben ez még szükséges, valamint végrehajtásának ösztönzésével. Intézkedéseket fogadnak el annak előmozdítása érdekében, hogy a kisebbségekhez tartozó személyek, a fogyatékosággal élő személyek és az albínó személyek, valamint – az Egyesült Nemzetek őslakos népek jogairól

szóló nyilatkozatában (UNDRIP) meghatározottak szerint – az őslakos népek teljes mértékben élhessenek emberi jogaikkal.

3. A Felek hatékonyan küzdenek a büntetlenség ellen, biztosítják a jogállamiságot és az igazságszolgáltatási rendszer független, pártatlan és hatékony működését. Garantálják az áldozatok és túlélők megfelelő, hatékony és gyors jóvátételhez való jogát.
4. A Felek támogatják az afrikai emberi jogi rendszert, nevezetesen az Emberi Jogok és a Népek Jogai Afrikai Bizottságát, valamint az Afrikai Emberi Jogi és Népjogi Bíróságot abban, hogy iránymutatást nyújtsanak az afrikai államoknak a nemzetközi emberi jogi kötelezettségek teljesítéséhez. Tiszteletben tartják és megőrzik az említett szervek integritását és függetlenségét, és biztosítják, hogy valamennyi afrikai állam tiszteletben tartsa az Afrikai Emberi Jogi és Népjogi Bíróság ítéleteit.
5. A Felek megerősítik a civil társadalom kapacitását, és védik a nemzeti, regionális és kontinentális szinten tevékenykedő emberijog-védőket. Együttműködnek az emberi jogokkal kapcsolatos tudatosság növelése érdekében, amelynek eszköze többek között a nemzeti emberi jogi intézményekkel, oktatási rendszerekkel és a médiával való együttműködés.

66. cikk

Nemek közötti egyenlőség

1. A Felek biztosítják a törvény előtti egyenlőséget és az igazságszolgáltatáshoz való egyenlő jogot, a törvények által nyújtott védelmet és kedvezményt mindenki számára. Olyan intézkedéseket hoznak, amelyek célja az egyenlő részvétel és az esélyegyenlőség biztosítása, javítása és kiterjesztése a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális élet minden területén. Biztosítják a nemi dimenzió következetes érvényesítését valamennyi szakpolitikában és programban.
2. A Felek együttműködnek a szexuális és a nemi alapú erőszak, a megkülönböztetés és a zaklatás, valamint a családon belüli erőszak minden formájának megelőzése és felszámolása érdekében, valamint küzdenek az emberkereskedelem ellen. Minden szükséges intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy összehangolt erőfeszítésekkel felszámolják a gyermek-, a korai és a kényszerházasságot, a női nemi szervek megcsonkítását és a nőkkel és lányokkal szembeni hátrányos megkülönböztetést megvalósító egyéb káros hagyományokat. Támogatást nyújtanak az erőszak valamennyi formájának áldozatai és túlélői számára. A Felek elkötelezik magukat a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló, 1979. december 18-án New Yorkban megkötött egyezmény, valamint fakultatív jegyzőkönyvének teljes körű, hatékony és megkülönböztetésmentes végrehajtása mellett.
3. A Felek biztosítják a nők és lányok szociális jogainak tiszteletben tartását és előmozdítását, különösen a minőségi oktatás és egészségügy terén fennálló valamennyi akadály felszámolásával és a nemek közötti szakadék megszüntetésével. Megerősítik a nők és lányok gazdasági jogait.
4. A Felek biztosítják, hogy a hatályos jogszabályok elismerjék a nők és lányok azon jogát, hogy teljes mértékben részt vegyenek a közéletben annak minden területén, és hogy megteremtsék a nők számára az egyenlő pozíciók, többek között a politikai vezetésben és a döntéshozatalban való betöltéséhez szükséges feltételeket és lehetőségeket. Megerősítik a nők szerepét, és előmozdítják részvételüket a béke és biztonság, valamint a konfliktusok, az erőszak és a szélsőségeség megelőzése és megoldása minden szintjén.

67. cikk

Demokrácia

1. A Felek előmozdítják és megerősítik a demokrácia egyetemes értékeit és elveit. Védik a hatalmi ágak szétválasztását, előmozdítják a politikai pluralizmust, és erősítik az átláthatóságot, a részvételt és a demokratikus folyamatokba vetett bizalmat, valamint a politikai vezetők és a nép közötti bizalmat, többek között a demokráciáról, a választásokról és a kormányzásról szóló afrikai charta megerősítésének és végrehajtásának támogatásával.
2. A Felek garantálják a választási folyamatok integritását azáltal, hogy inkluzív, átlátható és hiteles választásokat biztosítanak, amelyek megfelelnek a választási ciklusoknak és az alkotmányos rendelkezéseknek, a szuverenitás kellő tiszteletben tartása mellett. Előmozdítják a választások lebonyolításával kapcsolatos nemzetközi és regionális normákat és bevált gyakorlatokat, valamint megerősítik a független és pártatlan választási bizottságokat, és egyenlő versenyfeltételeket biztosítanak valamennyi politikai párt és jelölt számára. Fokozzák a választási megfigyeléssel kapcsolatos együttműködést, beleértve adott esetben a választási megfigyelési ajánlások követését,

és megerősítik az AU-val és a regionális gazdasági közösségekkel folytatott együttműködést. Megerősítik azokat a nemzeti mechanizmusokat, amelyek időben orvosolják a választásokkal kapcsolatos vitákat.

3. A Felek megerősítik a választott parlamentek jogalkotási, költségvetési és felügyeleti feladatai ellátásához szükséges kapacitását, tiszteletben tartva valamennyi tagjuk előjogait.
4. A Felek hazai törvényeket és rendeleteket fogadnak el, amelyek elismerik a különböző kormányzati szinteket azzal, hogy megbízzák őket a hatáskörük átruházott hatásköröknek megfelelő gyakorlásával. Erősítik a helyi közigazgatást, és decentralizálják a hatásköröket a demokratikusan megválasztott helyi hatóságokra, a nemzeti jogszabályokban előírtaknak megfelelően.
5. A Felek előmozdítják az inkluzív és pluralista társadalmakat. Megszüntetik az egyesülési, a véleménynyilvánítási és a békés gyülekezési szabadság minden korlátozását. Megőrzik és bővítik azt a támogató teret, amely lehetővé teszi a civil társadalom számára az érdekvégyesítést és a politikaformálást, valamint biztosítják a szabad és független médiát annak érdekében, hogy a kormányokat a közügyek kezelése során a legmagasabb szintű átláthatóság és elszámoltathatóság jellemezze. A Felek – többek között az oktatási rendszereken és a médián keresztül – előmozdítják az állam és az állampolgárok közötti konstruktív kapcsolatokat, és felhívják a figyelmet a demokratikus elvekre és az emberi jogokra.

68. cikk

Jogállamiság és igazságszolgáltatás

1. A Felek együttműködnek a jogállamiság megszilárdításában és az igazságszolgáltatás minden szintjén működő intézmények megerősítésében. Megőrzik a bírói függetlenséget, és törekednek az igazságszolgáltatási rendszer független, pártatlan és hatékony működésének biztosítására, valamint a polgárok igazságszolgáltatáshoz és jogi segítségnyújtáshoz való tényleges és méltányos hozzáféréseinek javítására.
2. A Felek minden összefüggésben – többek között a terrorizmus, a válságkezelés és a migráció összefüggésében – megelőzik, elítélik és felszámolják az állami és nem állami szereplők által alkalmazott kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés minden formáját, és támogatják az 1984. december 10-én New Yorkban megkötött, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni egyezmény és annak fakultatív jegyzőkönyve megerősítését és hatékony végrehajtását.
3. A Felek biztosítják, hogy megfelelően kivizsgálják és büntetőeljárás alá vonják az emberi jogok nemzetközi jogának megsértését és az azzal kapcsolatos visszaéléseket, valamint a nemzetközi humanitárius jog megsértését, beleértve a háborús bűncselekményeket, az emberiség elleni bűncselekményeket és a népiertást, továbbá a gyermekkatonák toborzását, a szexuális, a nemi alapú és az identitáson alapuló erőszakot. Megerősítik a hazai jogszabályokat és a hazai igazságszolgáltatási rendszereket, többek között hatékony államközi együttműködés és az azon államok számára biztosított kölcsönös jogsegély révén, amelyek a legsúlyosabb nemzetközi bűncselekményekkel kapcsolatban hazai büntetőeljárást kívánnak lefolytatni.
4. A Felek elősegítik az igazságügyi reformokat azáltal, hogy korszerűsített, átlátható és hatékony bírósági rendszereket és eljárásokat biztosítanak, megfelelő képzést nyújtanak, javítják a jogszabályokhoz, az ítélkezési gyakorlathoz és más jogi információkhoz való hozzáférést, korszerűsítik a büntetés-végrehajtási rendszereket, maximalizálják rehabilitációs szerepüket és kezelik az emberi jogok biztonsági erők általi megsértését.

69. cikk

Jó kormányzás

1. A Felek támogatják a jó kormányzás megszilárdítására irányuló erőfeszítéseket a demokratikus kultúra és gyakorlatok előmozdítása, az elszámoltatható, átlátható és válaszkész kormányzati intézmények minden szinten történő kiépítése és megerősítése, valamint a politikai pluralizmusra, az átláthatóságra és a toleranciára való nevelés révén. Támogatják az afrikai kormányzási struktúra eszközeinek teljes körű végrehajtását, és ösztönzik a kormányzási politikák hatékony összehangolását és harmonizációját az afrikai államok között.
2. A Felek minden szinten javítják a kormányok azon képességét, hogy minőségi közszolgáltatásokat nyújtsanak, biztosítsák a hatékony, átlátható, elszámoltatható és inkluzív közigazgatást, előmozdítsák a bűnüldöző szervek pártatlanságát és hatékonyságát, valamint elősegítsék a polgárok részvételét és a nyilvános információkhoz való hozzáférést.
3. A Felek támogatják a digitális technológiák használatát, és felgyorsítják a felhasználóbarát és egyszerűsített e-kormányzási megoldások bevezetését a nyilvános információkhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés és azok

elérhetőségének javítása, valamint az átláthatóság és az elszámoltathatóság növelése érdekében, a visszaélések megelőzése, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok előmozdítása és védelme mellett.

70. cikk

Közigazgatás, statisztika és személyes adatok

1. A Felek kiépítik a szakpolitikák kialakításához és végrehajtásához szükséges kapacitásokat, professzionális és hatékony közszolgálatot alakítanak ki, javítják a jogalkotási és kormányzási mechanizmusokat, és erősítik a kormányok minőségi közszolgáltatások nyújtására való képességét.
2. A Felek – többek között a közszolgálati és közigazgatási értékekről és elvekről szóló afrikai charta előmozdításával – biztosítják a pártatlanságot, a méltányosságot, a tisztességes eljárást és a közszolgáltatások nyújtásának folytonosságát, valamint támogatják azokat az intézményeket, amelyek elszámoltathatóak, inkluzívak és átláthatóak a hatékony és eredményes közszolgáltatások nyújtása tekintetében.
3. A Felek támogatják a statisztikai adatok és információk előállítását, tárolását, kezelését és terjesztését nemzeti, regionális és kontinentális szinten, többek között a statisztikákról szóló afrikai charta mint az afrikai statisztikafejlesztési szakpolitikai keret előmozdítása révén. Megbízható, biztonságos és inkluzív azonosítási rendszereket dolgoznak ki annak érdekében, hogy minden polgár számára biztosítsák a jogi személyazonosságot, többek között a népesség-nyilvántartási és népességstatisztikai rendszer megerősítésével.
4. A Felek biztosítják minden egyén magánélet tiszteletben tartásához való jogának magas szintű védelmét a személyes adatok kezelése tekintetében, a meglévő többoldalú normákkal és nemzetközi jogi eszközökkel és gyakorlatokkal összhangban. Törekednek arra, hogy fenntartsák az erős adatvédelmi rendszereket, és független felügyeleti hatóságokon keresztül biztosítsák azok hatékony érvényesülését.

71. cikk

Korrupció

1. A Felek jogszabályokat fogadnak el, intézményeket hoznak létre és egyéb intézkedéseket vezetnek be, illetve megerősítik a jogszabályokat, intézményeket és egyéb intézkedéseket, hogy az állami és magánszektorban megelőzzék és leküzdjék a korrupció minden formáját, a csalást, a pénzügyi vállalati bűncselekményeket és a kapcsolódó bűncselekményeket, többek között a vonatkozó nemzetközi normák és eszközök, különösen az ENSZ 2003. október 31-én New Yorkban megkötött Korrupció elleni egyezményének végrehajtása és előmozdítása révén. Elfogadják azokat a jogalkotási és egyéb intézkedéseket, amelyekre szükség van a korrupció megelőzéséhez és a korrupcióra vonatkozó jogszabályok hatékony érvényesítéséhez, a pártatlan nyomozások és büntetőeljárások lefolytatásához, valamint a korrupció és a korrupcióhoz kapcsolódó bűncselekmények elleni hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók alkalmazásához. Jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogadnak el annak érdekében, hogy hatékony védelmet biztosítsanak az esetleges megtorlással szemben, többek között a munkával összefüggésben, valamint a korrupciót és a kapcsolódó bűncselekményeket bejelentő személyek, továbbá az ilyen bűncselekményekről tanúvallomást tevő tanúk megfélemlítésével szemben, beleértve személyazonosságuk védelmét is.
2. A Felek jogalkotási intézkedéseket fogadnak el annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a korrupciós cselekményekből és a kapcsolódó bűncselekményekből származó jövedelmek és eszközök, illetve egyéb olyan vagyon zárolását és elkobzását, amelynek értéke megegyezik az ilyen jövedelmek és eszközök értékével. Együttműködnek, hogy az ENSZ Korrupció elleni egyezményével összhangban az ilyen jövedelmeket és eszközöket visszaszerezzék, valamint hogy azokat visszaszolgáltassák a származási országban lévő korábbi jogos tulajdonosainak. Jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogadnak el a korrupcióból származó jövedelmek tisztára mosása elleni küzdelem érdekében.
3. A Felek biztosítják az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot az állami források kezelése során, beleértve a visszaszerzett és visszaszolgáltatót vagyont is. Ösztönözik azokat a tevékenységeket, amelyek támogatják az átláthatóság, a feddhetetlenség és a jogszerűség kultúrájának értékeit, valamint az emberek korrupciós gyakorlatokkal szembeni hozzáállásának megváltoztatását. Megerősítik a közigazgatás korrupció elleni küzdelemmel kapcsolatos kapacitását és szakértelmét. Előmozdítják a korrupció elleni küzdelemmel foglalkozó szakosított szervek létrehozását.
4. A Felek együttműködnek a korrupciós cselekmények és a kapcsolódó bűncselekmények kivizsgálásában, beleértve a nemzetközi üzleti ügyletek során elkövetett eseteket is.

72. cikk**Pénzügyi irányítás**

1. A Felek előmozdítják a hatékony és eredményes államháztartási gazdálkodást, beleértve a hazai bevételek hatékony és átlátható mozgósítását, a költségvetési gazdálkodást és az állami bevételek felhasználását az addisz-abebei adózási kezdeményezés elveivel összhangban. Előmozdítják a fenntartható államadósság-kezelést, a fenntartható közbeszerzési rendszereket és a nemzeti felügyeleti szervek támogatását.
2. A Felek – többek között a nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságára irányuló kezdeményezésnek és a kimberley-i folyamatnak való megfelelés révén – javítják a természeti erőforrásokkal való gazdálkodást és az azokból származó bevételek kezelését, lehetővé téve a közösségek és a társadalmak számára, hogy ezen erőforrások használata révén gyarapodjanak.
3. A Felek küzdenek az adócsalás, az adókijátszás, az adókikerülés és az illegális pénzmozgások ellen, és erősítik a vagyonvisszaszerzést. Törekednek az adórendszerek hatékonyságának, eredményességének, biztonságának, átláthatóságának és méltányosságának biztosítására.
4. A Felek – többek között jogszabályok elfogadása révén – konkrét intézkedéseket hoznak, és megerősítik a megfelelő intézményeket és mechanizmusokat a jó adóügyi kormányzás elveinek végrehajtása érdekében.

VI. CÍM**MIGRÁCIÓ ÉS MOBILITÁS****73. cikk**

A Felek átfogó és kiegyensúlyozott megközelítést fogadnak el a migráció kezelésére. Újlag megerősítik elkötelezettségüket valamennyi menekült és migráns emberi jogainak védelme mellett, és a szolidaritás, a valódi partnerség, a közös felelősség szellemében, saját hatáskörüknek megfelelően, valamint a nemzetközi jog, többek között az emberi jogok nemzetközi joga maradéktalan tiszteletben tartása mellett kezelik a migráció kérdését. Elismerik, hogy a migrációval kapcsolatos afrikai és európai érdekek kölcsönösen összefüggenek, és a jól kezelt migráció és mobilitás a jólét, az innováció és a fenntartható fejlődés forrása lehet. Párbeszédet folytatnak, és együttműködnek a legális és az irreguláris migrációval kapcsolatos valamennyi szempontot érintően, többek között a következők révén: konkrét intézkedések meghozatala a legális migrációval kapcsolatban, az irreguláris migráció megállítása és kiváltó okainak kezelése, a migránscsempészes megelőzése és az ellene folytatott küzdelem, az emberkereskedelem kezelése, az életmentés és a védelem biztosítása, a diaszpórák szerepvállalásának és a fenntartható fejlődést szolgáló beruházásoknak a megerősítése, a hazautalások hatásának maximalizálása, a visszatérők visszaküldése, visszafogadása és fenntartható visszailleszkedése terén folytatott együttműködés fokozása, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre, például a nőkre, a gyermekekre és a kíséző nélküli kiskorúakra fordított különös figyelem. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek az integrált határigazgatási megközelítés alkalmazásában a személyek jogszerű határátlépésének megkönnyítése és az irreguláris migráció megfékezése érdekében. Elmélyítik az együttműködést és a párbeszédet a meglévő kezdeményezésekre, nevezetesen a valletti cselekvési terv nyomán követésére, a rabati és kartúmi folyamatokra, valamint az AU–EU kontinensek közötti migrációs és mobilitási párbeszédre építve. A Felek ösztönzik a szubszaharai, földközi-tengeri és európai országok közötti háromoldalú együttműködést a migrációval kapcsolatos kérdésekben. A Felek előmozdítják a párbeszédet valamennyi migrációs kérdés kezelése során, és együttműködnek a megfelelő és releváns reagálási stratégiák előmozdítása érdekében.

74. cikk**Legális migráció és mobilitás**

1. A Felek törekednek arra, hogy fokozzák a tudástranszfert és -megosztást és javítsák azokat a mobilitási programokat, amelyek megkönnyítik a hallgatók, kutatók, tudományos szakemberek és intézmények közötti felsőoktatási csereprogramokat.
2. A Felek törekednek az üzleti és beruházási célú látogatások megkönnyítésére.
3. A Felek törekednek arra, hogy saját hatáskörüknek megfelelően kialakítsák a munkaerő-migráció és -mobilitás hatékony kezelése felé vezető utakat, beleértve a megfelelő szociális védelmi intézkedéseket és a kizsákmányolás valamennyi formája elleni küzdelmet.

4. A Felek együttműködnek a képzések átláthatóságának és összehasonlíthatóságának javítása érdekében azzal a céllal, hogy megkönnyítsék elismerésüket és munkaerőpiaci elfogadásukat.
5. A Felek adott esetben párbeszédet folytatnak a jogszerűen tartózkodó migránsok nyugdíjjogosultságának hordozhatóságát szabályozó eljárásokról.
6. A Felek együttműködnek a legális migrációval kapcsolatos figyelemfelkeltő kampányokban annak érdekében, hogy megalapozzák a migránsok döntéseit, és tájékoztassák őket a biztonságos és legális migrációs útvonalakkal kapcsolatos lehetőségekről. Emellett tájékoztatást nyújtanak a jogállás megváltoztatásának a saját jogrendjükben meglévő lehetőségeiről.
7. A Felek arra törekednek, hogy átlátható és hatékony követelményeket vezessenek be a munka, a kutatás, a tanulmányok, a képzés és az önkéntes szolgálat céljából történő beutazásra és tartózkodásra vonatkozóan, a cirkulációs migráció és mobilitás elősegítésének szándékával.
8. A Felek megkönnyítik a migránsok családtagokhoz való hozzáférését, figyelembe véve a gyermek legfőbb érdekét.
9. A Felek együttműködnek az anyakönyvezési rendszerek fejlesztése és korszerűsítése, valamint a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet előírásain alapuló biometrikus úti okmányok kiállítása érdekében, többek között a személyazonossággal való visszaélés és az okirathamisítás elleni küzdelemben tett erőfeszítések révén.

75. cikk

Afrikán belüli mobilitás

1. A Felek elismerik az Afrikán belüli mobilitás jelentőségét, valamint az abban rejlő lehetőségeket és jelentős előnyöket a befogadó országok és a származási országok regionális integrációja és fenntartható fejlődése tekintetében.
2. A Felek vállalják, hogy továbbra is támogatják a migráció kezelésére irányuló, Afrikán belüli együttműködést, figyelembe véve az Afrikai Unió afrikai migrációs politikai keretét.

76. cikk

Diaszpóra, hazautalások és fenntartható fejlődés

1. A Felek ösztönzik és támogatják a diaszpórák származási országok fenntartható fejlődésében való részvételét. Együttműködnek annak érdekében, hogy előmozdítsák és megkönnyítsék a diaszpóra befektetéseit és a vállalkozáslapítást mint a származási országokban a helyi fejlődés és a vállalkozói készség fellendítésének, valamint az ismeretek, tapasztalatok és technológiák átadásának eszközeit.
2. A Felek törekednek arra, hogy a hazautalások tranzakciós költségeit jelentősen, 3% alá csökkentsék, különösen az alacsony és közepes jövedelmű országok esetében, és hogy felszámolják az 5%-nál magasabb költségű átutalási útvonalakat a nemzetközileg elfogadott célokkal összhangban, valamint hogy együttműködjenek a hazautalási szolgáltatások hozzáférési pontjainak növelése érdekében, különösen a vidéki területeken, előmozdítsák a pénzügyi integrációt, többek között innovatív pénzügyi eszközök és új technológiák révén, továbbá javítsák a nem hagyományos szereplők fokozott bevonását szolgáló szabályozási kereteket.
3. A Felek támogatják azon intézmények munkáját, amelyek segítik a diaszpóra általi hazautalások és a fenntartható fejlődést szolgáló beruházások felhasználására vonatkozó stratégiák és eszközök végrehajtását.

77. cikk

Irreguláris migráció, migráncscempészés és emberkereskedelem

1. A Felek együttműködnek az irreguláris migráció és a kényszerű lakóhelyelhagyás kiváltó okainak kezelése és az azokra adandó megfelelő válaszok kidolgozása érdekében. Együttműködnek, hogy megfelelő stratégiákkal támogassák a származási országokat, többek között a gazdasági növekedés és a fenntartható fejlődés előmozdítása céljából.
2. A Felek vállalják az irreguláris migráció megfékezését az integrált határigazgatással, az információk és adatok gyűjtésének és megosztásának javításával, valamint a rendőrségi és igazságügyi együttműködés előmozdításával kapcsolatos együttműködés megerősítése révén, különös tekintettel a származási országokra és a migrációs áramlások tranzitországaira. Együttműködnek, hogy ahol lehetséges, kommunikációs hálózatokat fejlesszenek ki és tartsanak fenn a tengerfelügyelet támogatása és a tengeren történő életmentés érdekében.

3. A Felek jogszabályokat fogadnak el és hajtanak végre, erősítik az intézményeket és fokozzák az emberkereskedelem kezelésére irányuló együttműködési erőfeszítéseket, beleértve az emberkereskedelem áldozatainak védelmét és támogatását, valamint megelőzik a migráncscempésztést, és küzdenek ellene az ENSZ keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményvel és annak kiegészítő jegyzőkönyveivel, különösen a migránsok szárazföldön, tengeren és légi úton történő cempészete elleni fellépésről szóló jegyzőkönyvvel, valamint az emberkereskedelem, különösen a nő- és gyermekkereskedelem megelőzéséről, felszámolásáról és megbüntetéséről szóló jegyzőkönyvvel összhangban.
4. A Felek együttműködnek az irreguláris migrációs útvonalak nyomon követése, a nemzeti, regionális és régiók közötti fellépések élénkítése, valamint a migráncscempésztést és emberkereskedelmet folytató bűnözői hálózatok felszámolására irányuló közös erőfeszítések fokozása érdekében. Együttműködnek a tiltott kereskedelmi és cempészútvonalakra és a bűnözői hálózatokra – többek között az elkövetési módokra és a pénzügyi tranzakciókra – vonatkozó releváns információk és bűnüldözési operatív információk megosztása, az adatgyűjtés javítása, valamint az elemzési és terjesztési stratégiák megerősítése érdekében. Biztosítják a vonatkozó jogszabályok és intézkedések hatékony végrehajtását az irreguláris migránsokat kizsákmányolókkal szemben. Fokozzák a nyomozásra és az elkövetők büntetőeljárás alá vonására irányuló erőfeszítéseiket.
5. A Felek a vonatkozó stratégiákkal és programokkal összhangban, a regionális, nemzeti és helyi szinten rendelkezésre álló valamennyi eszközt felhasználva támogatják az irreguláris migrációval kapcsolatos kockázatokra vonatkozó figyelemfelkeltő kampányokat.

78. cikk

Visszatérés, visszafogadás és visszailleszkedés

1. A Felek újlag megerősítik a jogellenesen tartózkodó migránsok kiutasításához való jogukat, és újlag megerősítik az Európai Unió egyes tagállamainak és az egyes AKCSÁSZ-tagoknak azon jogi kötelezettségét, hogy az AKCSÁSZ-tagok vagy az Európai Unió tagállamainak területén jogellenesen tartózkodó saját állampolgáraikat feltétel és a (3) bekezdésben előírt ellenőrzésen túl további alakiságok nélkül visszafogadják. Az említett célból a Felek együttműködnek a visszatérés és visszafogadás terén, és biztosítják az egyének jogainak és méltóságának teljes körű védelmét és tiszteletben tartását, többek között a jogellenesen tartózkodó migránsok származási országukba való visszatérése érdekében indított eljárásokban.
2. Az Európai Unió minden tagállama a (3) bekezdésben előírt ellenőrzésen túl minden további alakiság nélkül elfogadja a valamely AKCSÁSZ-tag területén jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérését és visszafogadását, az adott állam megkeresésére, azon személyek esetében, akik nem rendelkeznek érvényes úti okmánnal.
Minden egyes AKCSÁSZ-tag a (3) bekezdésben előírt ellenőrzésen túl minden további alakiság nélkül elfogadja az Európai Unió valamely tagállamának területén jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérését és visszafogadását, az adott tagállam megkeresésére, azon személyek esetében, akik nem rendelkeznek érvényes úti okmánnal.
Az Európai Unió tekintetében az ebben a bekezdésben meghatározott kötelezettségek csak azokra a személyekre vonatkoznak, akik az Európai Unió valamely tagállamának állampolgárságával rendelkeznek. Az AKCSÁSZ-tagok vonatkozásában az e bekezdésben előírt kötelezettségek csak olyan személyek esetében állnak fenn, akiket a saját jogrendjükkel összhangban állampolgáraiknak tekintenek.
3. Az Európai Unió tagállamai és az AKCSÁSZ-tagok gyorsan válaszolnak egymás visszafogadási megkeresésére. A legmegfelelőbb és leghatékonyabb azonosítási eljárásokat alkalmazva ellenőrzési folyamatokat hajtanak végre annak érdekében, hogy meggyőződjenek az érintett személy állampolgárságáról és kiállítsák a visszatérés céljából az I. mellékletben meghatározott megfelelő úti okmányokat. Az említett melléklet rendelkezései nem akadályozzák valamely személy visszatérését a visszafogadási kérelemmel megkeresett és a visszafogadási kérelmet előterjesztő állam közötti hivatalos vagy nem hivatalos megállapodások alapján.
4. E megállapodás általános részének 101. cikke (5) bekezdésétől eltérve, ha valamely Fél úgy ítéli meg, hogy egy másik Fél a nemzetközi polgári repülésről szóló egyezmény 9. melléklete 5. fejezetének 5.26. sz. szövegével összhangban nem tartja be az I. mellékletben említett határidőt, értesíti erről a másik Felet. Amennyiben az említett másik Fél továbbra sem teljesíti ezeket a kötelezettségeket, az értesítő Fél az értesítéstől számított 30 napot követően arányos intézkedéseket hozhat.
5. A Felek megállapodnak abban, hogy figyelemmel kísérik e kötelezettségvállalások végrehajtását a rendszeres partnerségi párbeszéd keretében.

79. cikk**Védelem és menedékjog**

1. A Felek vállalják, hogy magas szintű védelmet és támogatást biztosítanak a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek számára, ideértve a menekülteket, a menedékkérőket és a belső menekülteket is, teljes mértékben tiszteletben tartva a nemzetközi jogot, az emberi jogok nemzetközi jogát, és adott esetben a nemzetközi menekültjogot és a nemzetközi humanitárius jogot, beleértve a visszaküldés tilalmának alapelvét is.
2. A Felek elismerik, hogy a menekülttáboroknak kivételes és – amennyire lehetséges – a veszélyhelyzetre válaszoló ideiglenes intézkedésnek kell lenniük, és hogy a menekültek fenntartható integrációját kell előnyben részesíteni. A Felek megerősítik az együttműködést annak érdekében, hogy elősegítsék a menekültek fenntartható integrációját a befogadó közösségekbe és a menedék országába. Támogatják az ENSZ átfogó menekültügyi válaszadási keretének végrehajtását.
3. A Felek biztosítják, hogy a menekültek és a menedékkérők a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban az alapvető szolgáltatásokhoz való biztonságos hozzáférés révén gyakorolhassák emberi jogaikat.
4. A Felek mindenkor tiszteletben tartják a gyermek legfőbb érdekét, és minden menekült gyermek számára teljes körű hozzáférést biztosítanak az oktatási rendszerhez, biztonságos tanulási környezetben. A gyermekek kiszolgáltatottságának kezelése során a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő megközelítést alkalmaznak, és biztosítják, hogy a gyermekeket sem menekült jogállásuk, sem szüleik menekült jogállása miatt ne büntessék és ne alkalmazzanak velük szemben megtorló intézkedéseket.

KARIB-TENGERI TÉRSÉGRE VONATKOZÓ REGIONÁLIS JEGYZŐKÖNYV**I. RÉSZ****EGYÜTTMŰKÖDÉSI KERET***1. FEJEZET**JELLEG ÉS HATÁLY***1. cikk****Valódi partnerség**

1. E jegyzőkönyv alkalmazásában a „Felek” azok az érintett Felek, amelyekre nézve e jegyzőkönyv a megállapodás általános részének 6. cikke értelmében kötelező érvényű.
2. A Felek közötti kapcsolatokat a megállapodás általános részének és e jegyzőkönyvnek a rendelkezései szabályozzák, amelyek kiegészítik és kölcsönösen erősítik egymást, összhangban a megállapodás általános részének 6. cikkével.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy ezt a jegyzőkönyvet nemzeti, regionális és nemzetközi szinten egymást kiegészítő felelősségekkel hajtják végre, a kölcsönös tisztelet és elszámoltathatóság, az egyenlő és közös felelősségvállalás elvei alapján, valamennyi érdekelt fél bevonásával. Ezt a jegyzőkönyvet oly módon hajtják végre, amely az e megállapodásban részes Felek közötti mély politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatokra épül, és azokat tovább fejleszti.
4. A Felek támogatják a regionális integrációs és együttműködési folyamatokat, fokozzák a multilateralizmus és a szabályokon alapuló globális rend támogatására irányuló erőfeszítéseiket, továbbá többdimenziós és koherens politikákat és intézkedéseket dolgoznak ki és hajtanak végre a fenntartható fejlődés valamennyi dimenziójának megvalósítása érdekében, figyelembe véve saját szakpolitikai kereteiket és a vonatkozó nemzetközi megállapodásokat.

2. cikk**Stratégiai prioritások**

1. A Felek újólal megerősítik a karibi regionális partnerség széles körű és átfogó jellegét, és megállapodnak abban, hogy e jegyzőkönyv stratégiai prioritásai többek között a következők:
 - (a) a rendszeres és hatékony párbeszéd és a közös érdekek előmozdításán alapuló politikai partnerségük megerősítése;

- (b) a gazdasági kapcsolatok elmélyítése, az átalakulás és diverzifikáció előmozdítása, és az inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés és fejlődés támogatása a kereskedelem, a beruházások és a magánszektor fejlesztése, valamint a fenntartható iparosítás révén;
 - (c) a környezeti fenntarthatóság és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia javítása, valamint a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás folytatása, továbbá a katasztrófavédelem megerősítése;
 - (d) befogadó, békés és biztonságos társadalmak kiépítése, különös hangsúlyt helyezve az emberi jogok, a nemek közötti egyenlőség, az igazságszolgáltatás és a kormányzás javítására, beleértve a pénzügyi irányítást és a polgárok biztonságát is;
 - (e) beruházás a humán és társadalmi fejlődésbe, a szegénység és a növekvő egyenlőtlenségek kezelésével, a migráció hasznosításával, a diaszpóra ismereteinek, vállalkozói készségeinek és beruházásainak kiaknázásával, valamint annak biztosításával, hogy senki se maradjon ki.
2. A Felek különös figyelmet fordítanak Haitire, a karib-tengeri térség egyetlen legkevesbé fejlett országára, annak érdekében, hogy orvosolják az ország strukturális gyengeségeit, miközben támogatják intézményei konszolidációját, javítják a kormányzást, és csökkentik a szegénységet és a társadalmi egyenlőtlenségeket.

3. cikk

Multilateralizmus és szövetségépítés

1. A Felek újlag megerősítik a multilateralizmus iránti szilárd elkötelezettségüket. Fokozzák az együttműködést, és adott esetben közös álláspontokat alakítanak ki az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) és más nemzetközi és regionális szervezetek és fórumok keretében.
2. A Felek megerősítik a párbeszédet és a konzultációkat annak érdekében, hogy stratégiai szövetségeket alakítsanak ki a közös érdekű globális kérdésekben, ideértve az éghajlatváltozást, az óceánpolitikai irányítást, a fenntartható fejlődést, a humán és társadalmi fejlődést, az emberi jogokat, valamint a békével és biztonsággal, és a konfliktusmegelőzéssel és -rendezéssel kapcsolatos kérdéseket. A megfelelő globális szakpolitikai kereteken belül együttműködnek a fejlődő kis szigetállamok sérülékeny helyzetének kezelése érdekében.
3. A Felek vállalják, hogy aláírják, megerősítik és végrehajtják a legfontosabb vonatkozó és alkalmazandó nemzetközi szerződéseket és egyezményeket, illetve adott esetben csatlakoznak ezekhez.

4. cikk

Regionális integráció és együttműködés

1. A Felek előmozdítják a regionális integrációt és együttműködést a Karib-térségben, mivel ez fontos eszköz a béke és a jólét megteremtéséhez, a fenntartható és reziliens gazdaságok és társadalmak kiépítéséhez, valamint a nemzetközi piacokon a versenyképesség növeléséhez. Támogatják a kiegészítő hazai politikák és kapacitások kialakítását és megerősítését, hozzájárulva ezáltal a karib-tengeri térség stabilitásának, kohéziójának és jólétének előmozdításához.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a karib-tengeri térség békeövezetkénti egyetemes elismerését. Előmozdítják a Karib-tenger fenntartható fejlődését is, tekintettel a térségnek a regionális integráció és együttműködés elősegítésében betöltött szerepére.
3. A Felek fokozzák az együttműködést a regionális integrációs szervezetekkel, valamint azokkal az országokkal és területekkel, amelyek azonos értékeket vallanak és hajlandók és képesek előmozdítani a közös célokat, hozzájárulva ezzel a karib-tengeri térség egészének gazdasági, társadalmi és politikai fejlődéséhez. Adott esetben támogatják a közös érdekű kérdésekben a regionális megközelítések kidolgozását, többek között a tágabb karib-tengeri térséggel és Latin-Amerikával.

2. FEJEZET SZEREPLŐK ÉS FOLYAMATOK

5. cikk

Intézményi rendelkezések

1. Az e jegyzőkönyv által létrehozott intézmények, amelyek összetételét és feladatait e megállapodás általános része határozza meg, a következők:
 - (a) a Karib-tengeri térség–EU Miniszterek Tanácsa;
 - (b) a Karib-tengeri térség–EU Vegyes Bizottság;
 - (c) a Karib-tengeri térség–EU Parlamenti Közgyűlés.
2. A Felek úgy határozhatnak, hogy állam-, illetve kormányfői szinten üléseznek a karibi–EU partnerség stratégiai politikai irányítása és felügyelete érdekében.

6. cikk

Tengerentúli országok és területek, valamint legkülső régiók a karib-tengeri térségben

1. A Felek megerősítik a karibi AKCSÁSZ-tagok, valamint az EU-val társult tengerentúli országok és területek (TOT-ok), továbbá az EU legkülső régiói közötti szoros, történelmi, gazdasági, kulturális és emberalapú kapcsolatokat. A Felek elősegítik a TOT-ok és az EU legkülső régiói regionális integrációs és együttműködési folyamatokban, valamint adott esetben regionális szervezetekben való részvételét, különösen a kereskedelem, a beruházások és a gazdasági együttműködés; a magánszektor fejlesztése; az energia; a konnektivitás és a digitalizáció; a humán és társadalmi fejlődés; és az éghajlatváltozás, a környezeti fenntarthatóság, a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás és a turizmus terén.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy a karib-tengeri térségben található TOT-ok megfigyelői szerepet kapnak az e jegyzőkönyvvel létrehozott közös intézményekben.

7. cikk

Konzultáció az érdekelt felekkel

A Felek konzultációs és párbeszéd-mechanizmusokat hoznak létre és fejlesztenek ki valamennyi érdekelt féllel, beleértve a helyi hatóságokat, a civil társadalom és a magánszektor képviselőit, tájékoztatási, tanácsadási, konzultációs céllal, és hogy biztosítsák a közreműködésüket a jegyzőkönyv politikai folyamatában és végrehajtásában. A Karib-tengeri térség–EU Miniszterek Tanácsa ülésein való közreműködés céljából konzultációra és párbeszédre kerül sor.

8. cikk

Végrehajtás és nyomon követés

1. A Felek a kötelezettségvállalásaikat a legmegfelelőbb szinten hajtják végre, a szakpolitikai kereteikkel összhangban. Intézkedéseket dolgoznak ki és alkalmaznak annak érdekében, hogy maximalizálják a jegyzőkönyv végrehajtásának hatását és megerősítsék valamennyi érdekelt fél bevonását.
2. A Felek figyelemmel kísérik és felülvizsgálják e jegyzőkönyvet annak biztosítása érdekében, hogy a végrehajtása teljes mértékben megfeleljen a valódi partnerség elvének, valamint hogy az a stratégiai prioritásokat kövesse. A megállapodás általános részének 99. cikkében meghatározott eljárásnak megfelelően rendszeresen felülvizsgálhatják, illetve kölcsönös egyetértés esetén kiterjeszthetik e jegyzőkönyv hatályát a szerepvállalás új területeire.

II. RÉSZ AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS LEGFONTOSABB TERÜLETEI

I. CÍM

INKLUZÍV ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS FEJLŐDÉS

9. cikk

A Felek előmozdítják a fenntartható és inkluzív gazdasági növekedést és fejlődést a gazdasági átalakulás és diverzifikáció, a megerősített gazdasági reziliencia, a fejlett regionális integráció és együttműködés, a megerősített gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok, valamint a teljes foglalkoztatottság és a mindenki számára elérhető tisztességes munka felé történő jobb átmenet révén. Együttműködnek annak érdekében, hogy a makrogazdasági és pénzügyi stabilitással, valamint az üzleti környezet javításával elősegítsék a fokozottabb kereskedelmi és befektetési forgalmat, előmozdítsák a digitális áttállást, elősegítsék a magánszektor fejlődését és az iparosodást, valamint előmozdítsák az alacsony kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdaságokat, biztosítva, hogy minden ember élvezhesse a szabad üzleti lehetőségeket. Tiszteletben tartják és védik az emberi jogokat és az alapvető munkaügyi normákat, többek között szociális párbeszéd révén, előmozdítják a környezeti fenntarthatóságot és a közös jólétet. Megállapodnak abban, hogy az erőfeszítéseket a kulcsfontosságú és feltörekvő gazdasági ágazatokra összpontosítják, amelyek multiplikátorhatást gyakorolnak a fenntartható növekedésre, a hozzáadott értékre, a munkahelyteremtésre és a szegénység felszámolására.

1. FEJEZET

ÁLTALÁNOS GAZDASÁGI KERET

10. cikk

A gazdasági fejlődést elősegítő tényezők

1. A Felek javítják a makrogazdasági és pénzügyi stabilitást, megerősítik az államháztartási gazdálkodást, és törekednek az államadósság fenntarthatóságára. Támogatják a karibi regionális gazdasági integrációt és együttműködést annak érdekében, hogy az országok kihasználhassák a regionális és globális értékláncokba való mélyebb integráció előnyeit. Harmonizálják és egyszerűsítik az üzleti szabályokat és folyamatokat, megalapozott versenypolitikákat fogadnak el, beleértve az állami támogatások átláthatóságát is, valamint hatékony és kiszámítható adórendszereket biztosítanak, többek között régió belüli szinten is.
2. Támogató jogi környezetet teremtenek, erősítik a közigazgatások és az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságát, javítják az üzleti klímát a szabályozási követelmények reformja révén, növelik a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést, biztosítják a földhöz és a tulajdonhoz fűződő jogok, valamint a szellemi tulajdonjogok védelmét.
3. A Felek előmozdítják azokat a szakpolitikákat, amelyek javítják a munkaerőpiacok relevanciáját, hatékonyságát és eredményességét, és támogatják a munkaerő mobilitását, beleértve annak régió belüli dimenzióját is. Előmozdítják a minőségi oktatást és a készségfejlesztést, továbbá megfelelő műszaki és szakoktatást és -képzést dolgoznak ki. Biztosítják, hogy a humán tőke terén elért haladás a munkaerőpiacok igényeihez és lehetőségeihez igazodjon és növekedjen a magánszektor bevonásával.
4. A Felek támogatják az olyan kulcsfontosságú infrastruktúrák fejlesztését, mint az energia, a közlekedés, a víz és a megfelelő higiéniai létesítmények, valamint a digitális konnektivitás. Együttműködnek a műszaki haladásban és a digitális gazdaságban – többek között a mesterséges intelligencia területén – rejlő lehetőségek kiaknázása érdekében.
5. A Felek együttműködnek különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások (mkkv) finanszírozási eszközökhöz való hozzáféréseinek többek között szabályozott banki és nem banki szolgáltatások segítségével történő javítása érdekében. Kifejlesztnek digitális pénzügyi szolgáltatásokat, és megerősítik őket, többek között az elfogadott nemzetközi standardok végrehajtásával kapcsolatos megerősített együttműködés, valamint a hatékony és megbízható piacok, a fogyasztóvédelem és a mobilalapú pénzügyi szolgáltatásokhoz való fokozott hozzáférés biztosítása révén.
6. A Felek foglalkoznak a gazdasági tevékenységekből származó szennyezés valamennyi formájával, többek között azáltal, hogy a kiterjesztett gyártói felelősség és a szennyező fizet elvek alapján egyértelműen meghatározzák és az egész ellátási lánc mentén az ágazathoz és az üzleti szereplőkhöz rendelik a felelősségi köröket. Támogatják

a zöld növekedésre irányuló kezdeményezéseket, a hatékonyabb erőforrás-felhasználást, valamint a tiszta és környezetbarát technológiák és ipari folyamatok bevezetését.

7. A Felek a fenntartható erőforrás-felhasználás és -termelés előmozdításával fejlesztik a körforgásos gazdaságot, többek között megerősített tudományos és technológiai kapacitás, szabványok, a bevált gyakorlatok cseréje és a fosszilis tüzelőanyagok nem hatékony támogatásának észszerűsítése révén.
8. A Felek előmozdítják a földrajzi jelzések bejegyzését és oltalmát, és lépéseket tesznek a technológia és az innováció fokozott használatának támogatására annak érdekében, hogy nagyobb értéket teremtsenek a regionális és globális értékláncokban.

11. cikk

Beruházás

1. A Felek vállalják, hogy támogatják a köz- és magánberuházásokat, különösen a hozzáadott értéket képviselő ágazatokban, amelyek potenciállal rendelkeznek a fenntartható munkahelyteremtés és a magas gazdasági növekedés tekintetében.
2. A Felek harmonizálják és egyszerűsítik a beruházásokkal kapcsolatos szabályokat, eljárásokat és követelményeket. E célból prioritásként kezelik az mkkv-k különleges igényeit. Támogatják a regionális beruházási politikák, stratégiák és eszközök kidolgozását.
3. A Felek ösztönzik és elősegítik a beruházásokat a karib-tengeri térségben, többek között a vállalkozást megkönnyítő intézkedések megerősítésével. Támogatják továbbá a beruházásokat azáltal, hogy javítják az átláthatóságot, a befektetőknek az üzleti lehetőségekről, valamint a befektetési feltételekről és eljárásokról szóló tájékoztatását és az ezekkel kapcsolatos ismereteiket. Elősegítik a beruházásokra vonatkozó gazdasági tendenciákkal és kockázatkezeléssel kapcsolatos technikai elemzések és készségek megerősítését.
4. A Felek stratégiai módon használják fel az államháztartást a beruházási mechanizmusok és eszközök megerősítésére, valamint további köz- és magánberuházás mozgósítására, többek között vegyes finanszírozás, garanciák és egyéb innovatív pénzügyi eszközök révén, megfelelően figyelembe véve az adósság fenntarthatóságát.

12. cikk

A magánszektor fejlesztése és iparosítás

1. A Felek támogatják a magánszektor fejlesztését és a fenntartható iparosodást, és olyan szakpolitikákat alakítanak ki, amelyek javítják a vállalkozói készségeket, a diverzifikációt és a termelékenységet. Támogatják továbbá a vállalkozások versenyképességét, többek között a vonatkozó nemzetközi szabványok alkalmazására irányuló megerősített jogkövetési képesség, fokozott innovációs intézkedések és az innovatív finanszírozási eszközökhöz való jobb hozzáférés révén. Előmozdítják a kereskedelem- és gazdaságpolitikai döntéshozatalban való közreműködéshez szükséges intézményi kapacitást.
2. A Felek továbbá prioritásként kezelik a nők és a fiatalok vállalkozói készségének fejlesztését, különösen a célzott üzleti támogatás és képzés, valamint a megfizethető és megbízható technológiákhoz és finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés kialakítása révén.
3. A Felek támogatják az mkkv-k növekedését és versenyképességét, előmozdítják a regionális vállalkozásfejlesztést, és megkönnyítik a vállalkozások közötti kapcsolatokat a karib-tengeri térség és az EU gazdasági szereplői között.
4. A Felek különös figyelmet fordítanak az informális szektorra és az informális gazdasági tevékenységek többek között célzott vállalkozásfejlesztési támogatással történő formálissá tételére.
5. A Felek ösztönzik és elősegítik a regionális magánszektorbeli kereskedelmi és szakmai testületek létrehozását és megerősítését, többek között fokozott műszaki, kutatási, szakpolitikai érdekképviseleti és intézményi kapacitás révén.
6. A Felek élénkítik a digitalizációt, és támogatják a kutatási, fejlesztési és innovációs kezdeményezéseket a kulcsfontosságú gazdasági ágazatokban, beleértve az ipar, a kutatás és a felsőoktatási intézmények közötti kapcsolatok megerősítését, a nagy értékű termékek mennyiségének növelése, a versenyképesség fokozása és új piacok kialakítása érdekében.
7. A Felek a hazai és külföldi tőke mozgósításának eszközeként előmozdítják a köz- és magánszféra közötti fokozott partnerségeket.
8. A Felek támogatják a hatékonyabb erőforrás-felhasználást, valamint a tisztább és környezetbarátabb technológiák és ipari folyamatok bevezetését.

9. A Felek a fenntartható gazdasági növekedés megvalósítása érdekében előmozdítják az iparfejlesztést. Célirányos politikákat fogadnak el, amelyek célja az ipari növekedés és lehetőségek elősegítése, különösen kapcsolatok kialakítása és értéknövelő tevékenységek révén. Fenntartható nemzeti és regionális iparpolitikákat dolgoznak ki és hajtanak végre a magánszektor versenyképességének fokozása érdekében, különösen a közepes technológiaigényű és csúcstechnológiai gyártás és export területén. Ösztönözik és megkönnyítik olyan megfelelő technológiák kifejlesztését, amelyek elősegítik azt, hogy gazdaságaik a nagy értékű ipari termékek előállításának irányába diverzifikálódjanak.
10. A Felek ösztönzik devizáik szélesebb körű használatát a nemzetközi ügyletekben.

13. cikk

Kereskedelmi együttműködés

1. A Felek előmozdítják a regionális integrációt és az együttműködési folyamatokat a karib-tengeri térségben, többek között a kereskedelmi eljárások fokozottabb egyszerűsítése és erőteljesebb szabályozási harmonizáció révén, hogy lehetővé tegyék az országok és a gazdasági szereplők számára, hogy kihasználhassák a szomszédaikkal folytatott kereskedelem előnyeit, és hogy elősegítsék integrációjukat a kulcsfontosságú regionális és globális értékláncokba. Konkrét lépéseket tesznek mind a CARICOM egységes piac és gazdaság (CSME), mind a Kelet-karibi Államok Szervezete (OECS) gazdasági unió fejlődésének támogatására.
2. A Felek támogatják az egyrészt a CARIFORUM-államok, másrészt az Európai Közösség és tagállamai közötti gazdasági partnerségi megállapodás (a továbbiakban: a CARIFORUM–EU gazdasági partnerségi megállapodás) végrehajtását annak érdekében, hogy megerősítsék a megállapodásnak mint a fenntartható fejlődés előmozdítását szolgáló eszköznek a hatékonyságát és biztosítsák a kereskedelemben betölteni hivatott szerepét. E célból együttműködnek a mechanizmusok, eljárások és intézmények megerősítésében a nemzeti és regionális termelési és szabályozási kapacitások bővítése érdekében. Együttműködnek továbbá annak érdekében, hogy megfelelő támogatási politikákat alakítsanak ki a kereskedelmi forgalom növekedésének elősegítésére, többek között a termelés és a vállalkozói készség megerősítése, minőségi infrastruktúra, jobb digitális támogatási keretek, valamint a hozzáadott értéket teremtő ágazatokba történő beruházások növelése és a hatékony e-kereskedelem fejlesztése révén.
3. A Felek az inkluzív és fenntartható fejlődés elősegítésének eszközeként előmozdítják a tágabb karib-tengeri térségen belüli kereskedelmet, beleértve az EU-val társult TOT-okat és más területeket is.
4. A Felek támogatják a WTO kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló megállapodásának végrehajtását, továbbá elősegítik a kereskedelmet, többek között az mkkv-k kereskedelmi költségeinek, valamint pénzügyi és szabályozási terheinek csökkentésére irányuló támogatási intézkedések elfogadásával.
5. A Felek adott esetben innovatív, különleges és megkülönböztetett elbánásra törekednek az új multilaterális vagy kétoldalú kereskedelmi megállapodások tekintetében, például annak biztosításával, hogy a kereskedelmi kötelezettségvállalások rugalmassága tükrözze az igazolt végrehajtási kapacitási igényeket.

2. FEJEZET

KIEMELT GAZDASÁGI ÁGAZATOK

14. cikk

Szolgáltatások

1. A Felek többek között az ágazati politikák, a jogszabályi keretek, valamint a nemzeti és regionális szabályozási kapacitás fejlesztése révén javítják a kulcsfontosságú szolgáltatási alágazatok szabályozási és termelési kapacitását annak érdekében, hogy a szolgáltatók megragadhassák a CARIFORUM–EU GPM, a CSME, az OECS és más, a karib-tengeri térségen belüli regionális megállapodások szerinti piaci lehetőségeket. Különös figyelmet fordítanak a szakmai, a konferencia-, az adatkezelési, a szabadidős, a kulturális és a kreatív ágazatra, valamint a sport-, oktatási, pénzügyi, kommunikációs, audiovizuális, közlekedési, környezetvédelmi és turisztikai szolgáltatásokra.
2. A Felek stratégiákat és megfelelő politikákat dolgoznak ki a kereskedelemfinanszírozáshoz és a pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása érdekében. Fokozzák továbbá a szolgáltatáskereskedelmi adatok és statisztikák gyűjtésére, tárolására, terjesztésére és elemzésére vonatkozó kapacitásukat.
3. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy előmozdítsák és megerősítsék a szolgáltatások szerepét a kereskedelem versenyképességében, és elmélyítsék az értékláncokat, többek között azáltal, hogy előmozdítják

az innovációt a szolgáltatásokhoz kapcsolódó gyártásban, és hogy növelik a szolgáltatásoknak az áruk előállításában inputként betöltött szerepét.

4. A Felek támogatják a regionális szakmai testületek arra irányuló fokozott kapacitását, hogy közreműködjenek a kölcsönös elismerésről szóló megállapodások megtárgyalásában és hatékony előmozdításában.

15. cikk

Kék gazdaság

1. A Felek ösztönzik a fenntartható és innovatív kék gazdaság fejlesztését. Ennek során arra törekednek, hogy egyensúlyt teremtsenek a gazdasági növekedés és a tisztességes munkahelyek létrehozása, valamint a fokozott élelmezés- és táplálkozásbiztonság, a jobb megélhetés, a társadalmi igazságosság és a megerősített óceáni ökoszisztémák között, miközben csökkentik a környezeti kockázatokat és a negatív ökológiai hatásokat. Támogatják az elővigyázatossági és tudományos alapokon nyugvó megközelítések alkalmazását a tengeri ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megőrzése és védelme, valamint a természeti erőforrások fenntartható hasznosítása terén. Ösztönzik a hazai és külföldi beruházásokat, és kidolgozzák a kék gazdasággal kapcsolatos tevékenységek előmozdításához szükséges szabályozási keretet és infrastruktúrát. Előmozdítják továbbá a két- és többoldalú együttműködést a fenntartható és innovatív kék gazdaságok fejlesztésének támogatása érdekében.
2. A Felek a fenntartható halászati értékláncok előmozdítása, a halászati termékek helyi feldolgozásához szükséges kapacitások kiépítése és a nemzetközi piacok szabályozási követelményeinek teljesítése révén fokozzák a halászat fenntartható fejlesztését, figyelembe véve a kisipari halászat szükségleteit, egyúttal biztonságos, egészséges és tisztességes munkakörülményeket biztosítanak a halászok és a munkavállalók számára.
3. A Felek együttműködnek a fenntartható akvakultúrának – beleértve a tengeri akvakultúrát is – a hatékony területrendezés, az ökoszisztéma-alapú megközelítés alkalmazása és a beruházók számára biztosított egyenlő versenyfeltételek révén történő fejlesztése érdekében, garantálva, hogy mindeközben figyelembe vegyék a helyi közösségek aggályait.
4. A Felek kiaknázzák a tengeri biotechnológiában rejlő lehetőségeket, többek között a kutatás támogatása, a tudományos szakemberek, a gazdasági szereplők és a politikai döntéshozók közötti együttműködés előmozdítása, a technológiatranszfer elősegítése és a műszaki szűk keresztmetszetek csökkentése révén, hogy megkönnyítsék a befektetők hozzáférését az ágazathoz, ugyanakkor elkerüljék a tengeri környezetet érintő kockázatokat.

16. cikk

Mezőgazdaság

1. A Felek együttműködnek a fenntartható mezőgazdasági termelés és termelékenység növelése és diverzifikálása érdekében azzal a céllal, hogy fokozzák az élelmezésbiztonságot, javítsák a táplálkozást és a megélhetést, tisztességes munkahelyeket teremtsenek és növeljék a jövedelmeket a regionális és nemzetközi piacokra való belépés révén. Megerősítik az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdálkodási gyakorlatokat, különösen a kistermelőknél, előmozdítják a természeti erőforrásokkal és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal való fenntartható gazdálkodást és azok hatékony használatát, valamint megszüntetik a fenntarthatatlan termelést eredményező ösztönzőket.
2. A Felek megerősítik a nemzeti és regionális kutatást, képzést, tudományt és innovációt az intelligens mezőgazdaság területén.
3. A Felek támogatják az agrár-élelmiszeripari ágazatba történő beruházásokat és fejlesztik azt, valamint olyan szabályokat és rendeleteket vezetnek be, amelyek támogatják az ágazatba irányuló beruházások növekedését. Együttműködnek annak érdekében, hogy javítsák a termelők, a feldolgozók és az exportőrök piacra jutási és nagyobb értékszerzési lehetőségeit a helyi, regionális és globális értékláncokban, többek között a technológia és az innováció nagyobb mértékű használatának előmozdítása, a nem tarifális akadályoknak, különösen a kereskedelem technikai akadályainak, valamint az állat- és növényegészségügyi szabványoknak való megfelelés képességének megerősítése, továbbá a tisztességes kereskedelmi rendszerek és a biogazdálkodási rendszerek előmozdítása révén, hogy hozzáadott értéket teremtsenek a mezőgazdasági feldolgozásban.
4. A Felek egyenlő földtulajdon- és földhasználati jogokat, valamint öröklési jogokat biztosítanak a nők számára, javítják a finanszírozási eszközökhöz és a piacokhoz való hozzáférésüket, valamint támogatják a szolgáltatásokat és a mezőgazdasági tanácsadást. Támogatják továbbá a fiatalok vállalkozói készségét, többek között célzott bővítési szolgáltatások, technológia és finanszírozás biztosításával.

17. cikk**Nyersanyag-kitermelő iparágak**

1. A Felek előmozdítják az ásványkincsek és nyersanyagok fenntartható kitermeléséhez és kereskedelméhez való tisztességes és megkülönböztetésmentes hozzáférést, teljes mértékben tiszteletben tartva az országok saját természeti erőforrásaik feletti szuverenitását és fenntartva az érintett közösségek jogait. Előmozdítják az erőforrások méltányos elosztását, és nemzeti, regionális és nemzetközi jogi eszközökkel küzdenek az ásványkincsek illegális kitermelése ellen.
2. A Felek előmozdítják a nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságát, elszámoltathatóságát és felelős irányítását, a nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságára irányuló kezdeményezéssel és más vonatkozó regionális és nemzetközi kötelezettségvállalásokkal összhangban.
3. A Felek a teljes értékláncban megerősítik a vállalati társadalmi felelősségvállalást és a felelős üzleti magatartást többek között – ahol szükséges, a nemzetközi előírások figyelembevételével – a vonatkozó jogszabályok kidolgozása és teljes körű végrehajtása révén.

18. cikk**Fenntartható energia**

1. A Felek együttműködnek az energiabiztonság megerősítése, a fenntartható energiához való hozzáférés mindenki számára való biztosítása, beleértve a legkiszolgáltatottabb fogyasztókat és a kulcsfontosságú gazdasági ágazatokat is, valamint az energetikai infrastruktúra rezilienciájának kiépítése érdekében, a tiszta energia hozzáférhetőségének, tartosságának és megfizethetőségének javítása céljából.
2. A Felek elősegítik a nyitott, átlátható és működő energiapiacokat, amelyek ösztönzik az inkluzív és fenntartható beruházásokat, különösen a megújulóenergia-termelés és a kapcsolt energiatermelés, -átvitel és -elosztás, valamint az energiahatékonyság területén. Együttműködnek a vállalkozói készségek ágazaton belüli javítása érdekében.
3. A Felek együttműködnek a megújuló energiára és az energiahatékonyságra irányuló köz- és magánberuházások bővítése érdekében, figyelmet fordítva az energiával kapcsolatos vonatkozó nemzeti és regionális kezdeményezések és támogató minőségi infrastruktúra-rendszerek kidolgozására és végrehajtására.
4. A Felek előmozdítják az energiahatékonyságot és az energiamegtakarítást az energialánc valamennyi szakaszában, a termeléstől a fogyasztásig.
5. A Felek együttműködnek a hatékony energiahálózatok létrehozása és megerősítése, valamint a karib-tengeri térség tiszta, változatos, költséghatékony és fenntartható energiatechnológiák, többek között megújuló és alacsony kibocsátású energiatechnológiák kifejlesztésével és használatával megvalósított energetikai átalakulásának előmozdítása, a technológiatranszfer elősegítése, továbbá az emberi és műszaki kapacitás, a kutatás és az innováció fejlesztése érdekében.

19. cikk**Konnektivitás**

1. A Felek megerősítik a fenntartható, átfogó és szabályokon alapuló, régióon belüli konnektivitást. Együttműködnek a közlekedési összeköttetések, az információs és kommunikációs technológiák, valamint a digitális infrastruktúra reziliens és fenntartható módon történő javítása érdekében. Gazdasági lehetőségeket keresnek, többek között a kulcsfontosságú szereplők technikai és emberi kapacitásának megerősítése révén.
2. A Felek együttműködnek a minőségi és fenntartható közlekedési és a kapcsolódó infrastrukturális rendszerek fejlesztésében, ezzel megkönnyítve és javítva a személyek – köztük a csökkent mozgásképességű személyek – és az áruk mozgását. Céljuk a vidéki, városi, légi, tengeri, belvízi, vasúti és közúti közlekedési létesítményekhez való jobb hozzáférés biztosítása, többek között a karib-tengeri térség egészében a régióon belüli együttműködés fejlesztése és előmozdítása révén.
3. A Felek támogatják a beruházásokat, és javítják a közlekedési ágazat általános irányítását, többek között a kapacitásbeli korlátok megszüntetése, valamint a közlekedési módokon belüli és azok közötti tisztességes versenyt lehetővé tevő hatékony szabályozás kidolgozása és végrehajtása révén.
4. A Felek növelik a nyílt, megfizethető és biztonságos IKT-hoz való hozzáférést mindenki számára, többek között célzott beruházások támogatásával. Kialakítják a szolgáltatók engedélyezéséhez, a versenymagatartás előmozdításához, a fogyasztókkal való tisztességes bánásmód biztosításához, valamint az adat- és fogyasztóvédelem támogatásához szükséges jogszabályi kereteket és szabályozási intézményeket.

5. A Felek javítják a nyílt, megfizethető, biztonságos és megbízható széles sávú internetkapcsolathoz való hozzáférést mindenki számára, és digitális infrastruktúrát fejlesztenek ki, többek között jobb tenger alatti kábelek és más modern átviteli technológiák segítségével. Olyan szakpolitikai és szabályozási kereteket dolgoznak ki, amelyek megkönnyítik a szolgáltatók hatékony engedélyezését, előmozdítják a versenyagatartást, a fogyasztókkal való tisztességes bánásmódot és a fogyasztók védelmét, valamint biztosítják a kommunikáció titkosságát és a személyes adatok kezelését illetően a személyes jogait.
6. A Felek a tisztességes munkahelyek megteremtése és a gazdasági fejlődés érdekében támogatják a regionális digitális gazdaság létrehozását egy olyan támogató szabályozási keret kialakítása révén, amely előmozdítja a digitális vállalkozói készséget, mozgósítja a beruházásokat és elősegíti a digitalizáció magánszektor általi fellendítését. Együttműködnek a szükségtelen akadályok felszámolása, a kereskedelem növekedését támogató digitális bizalmi (e-trust) és elektronikus aláírási platformok fejlesztése, az új termékek megjelenésének elősegítése, a vonatkozó nemzetközi szabványok, a nyílt hozzáférésű adatok, valamint a fogyasztók és a személyes adatok előzetes védelme kidolgozásának és használatának előmozdítása érdekében.

20. cikk

Turizmus

1. A Felek együttműködnek a turizmus kiegyensúlyozott és fenntartható fejlesztésén, az inkluzív gazdasági fejlődés előmozdítása érdekében. Együttműködnek a turizmus kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődésének előmozdítása érdekében, hogy elősegítsék az inkluzív gazdasági fejlődést és biztosítsák a környezeti, kulturális és társadalmi megfontolásoknak, valamint a biológiai sokféleség és más természeti erőforrások fenntartható hasznosításának és megőrzésének integrálását a turisztikai politika tervezésébe és fejlesztésébe.
2. A Felek támogatják a turisztikai termékek és szolgáltatások előmozdítására és fejlesztésére irányuló beruházásokat, és így tisztességes munkahelyeket teremtenek azáltal, hogy innovatív partnerségeket alakítanak ki a kulcsfontosságú gazdasági szereplőkkel, beruháznak a humántőke fejlesztésébe, a marketingbe, valamint megkönnyítik a vállalkozások közötti kapcsolatokat a versenyképesség élénkítése és a szolgáltatási színvonal javítása érdekében. E tekintetben megállapodnak abban, hogy e törekvéseik során különös figyelmet fordítanak az mkkv-kra.
3. A Felek megerősítik a turisztikai ágazat és más érintett gazdasági ágazatok – különösen a mezőgazdaság, a feldolgozóipar, a kék gazdaság és a közlekedés – közötti kapcsolatokat. A turisztikai ágazat versenyképességének és fenntarthatóságának fokozása érdekében mobilizálják a fenntartható energiába, az alapvető infrastruktúrába és szolgáltatásokba, a digitális technológiákba, a statisztikákba és a humán fejlődésbe történő beruházásokat.
4. A Felek lépéseket tesznek annak érdekében, hogy a turizmusból a lehető legnagyobb társadalmi-gazdasági előnyök származzanak. Javítják a kulturális örökség és a természeti erőforrások megőrzését és támogatását, és előmozdítják a turizmus valamennyi innovatív formáját, ennek során tiszteletben tartják az őslakos népeknek az ENSZ őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatában (UNDRIP) megfogalmazott integritását és érdekeit, valamint a helyi közösségek integritását és érdekeit, és a lehető legnagyobb mértékben bevonják ezen érdekelt feleket a turizmusfejlesztés folyamatába.

21. cikk

Kutatás, innováció és technológia

1. A Felek együttműködnek a tudomány, a kutatás, az innováció és a technológiai fejlesztés terén azzal a céllal, hogy támogassák a gazdasági diverzifikációt, előmozdítsák a társadalmi és gazdasági fejlődést, javítsák a regionális versenyképességet és elősegítsék az inkluzív digitális gazdaság kialakulását. Fejlesztik a kutatási hálózatok, a számítástechnikai és tudományos adatinfrastruktúrák és szolgáltatások összekapcsolását és interoperabilitását, és regionális kereteiken belül előmozdítják ezt a fejlődést.
2. A Felek előmozdítják a kutatási kapacitást, az infrastruktúra és a létesítmények, a publikációk és a tudományos adatok fejlesztését. Előmozdítják és támogatják a tudományos dolgozók és a kutatók innovatív képzési és mobilitási programjait. Fokozzák a felsőoktatási intézmények azon képességét, hogy hatékonyan együttműködjenek a kutatás és a tudományos és technológiai innováció terén, többek között a felsőoktatási csereprogramokhoz való hozzáférés révén. Elősegítik továbbá a közigazgatási szervek, a felsőoktatási intézmények és a vállalkozások közötti együttműködést. Előmozdítják a nyílt hozzáférésű adatokat és az innovációt a gazdasági fejlődés elősegítése és a kölcsönösen előnyös tudományos kiválóság elérése érdekében.

3. A Felek támogatják a tudásalapú gazdaságok és inkluzív digitális társadalmak kialakítását. Előmozdítják a hagyományos tudás és a biológiai sokféleség megőrzését és hasznosítását, valamint az egyéb természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodást, továbbá előmozdítják a technológiatranszferet és a szakértelem átadását.
4. A Felek együttműködnek a polgári ürtevékenységek területén felmerülő közös érdekű kérdésekben, mint például az úrkutatás, a globális navigációs műholdrendszerek alkalmazása és szolgáltatásai, a műholdas pontosító rendszerek fejlesztése, valamint a Föld-megfigyelés és Föld-tudomány, különösen a korai előrejelző és megfigyelési mechanizmusok alkalmazása terén.

22. cikk

Kulturális és kreatív ágazatok

1. A Felek előmozdítják a kultúrát és a kreatív ágazatokat, amelyek a fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés és a tisztességes munka motorjai. Intézkedéseket fogadnak el többek között a kreatív fejlődés és a digitalizáció, a művészeti előadások és a gyártás támogatása érdekében. Megosztják egymással a kulturális fejlődés és a vállalkozói készség előmozdítása terén bevált gyakorlatokat.
2. A Felek előmozdítják a fenntartható fejlődést a megerősített kulturális cserék, a koprodukciónak és a közös kulturális és kreatív kezdeményezések elősegítése, valamint a kulturális és kreatív szakemberek és a szövetséges oktatási szakemberek fokozott mobilitása révén. A meglévő nemzetközi egyezmények maradéktalan tiszteletben tartása mellett támogatják a műalkotások terjesztését is.
3. Támogatják az EU és a karib-tengeri térség fiataljai, civil társadalmi szervezetei és polgárai közötti interkulturális párbeszédet.

23. cikk

Feldolgozóipar

1. A Felek együttműködnek a fenntartható feldolgozóipar előmozdítása érdekében azzal a céllal, hogy elmélyítsék a hozzáadott értéket, különösen a csúcstechnológiai termékek exportja terén, a fokozott diverzifikáció elősegítésével és a diverzifikációban rejlő, az olyan kulcsfontosságú gazdasági ágazatokkal fenntartott, visszaható kapcsolatokkal összefüggő potenciál maximalizálásával, mint a mezőgazdaság, a kék gazdaság, a nyersanyag-kitermelő iparágak és a szolgáltatások.
2. A Felek szakpolitikákat dolgoznak ki, hogy több közvetlen hazai és külföldi beruházást vonzzanak a feldolgozóiparba. Előmozdítják az üzleti tevékenység megkönnyítését az egymás közötti együttműködés elősegítése, a kereskedelmi partnerségek elmélyítése, valamint ipari központok, ökoszisztémák és hálózatok kialakítása érdekében.
3. A Felek együttműködnek olyan intézkedések kidolgozásában, amelyek célja a feldolgozóipar versenyképességének növelése a termelési kapacitás javításával, valamint az olyan korlátok kezelésével, mint a szakképzett munkaerő hiánya, a logisztikai és az infrastrukturális hiányosságok, valamint a finanszírozási eszközökhöz és a piacelemzéshez való korlátozott hozzáférés. Támogatják a kutatást és az innovációt, előmozdítják a kulcsfontosságú alaptechnológiák fejlesztését és alkalmazását, továbbá erősítik az iparágak, valamint a kutatási és felsőoktatási intézmények közötti kapcsolatokat.
4. A Felek támogatják a feldolgozott termékek kereskedelmének fokozását, többek között az exportpiacokkal való kapcsolatok javítása, a kereskedelmi szabályozás kapacitásának bővítése, a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése, valamint a vonatkozó nemzetközi munkaügyi és környezetvédelmi normák alkalmazására vonatkozó jogkövetési képesség megerősítése révén.

24. cikk

Nemzetközi üzleti és pénzügyi szolgáltatások

A Felek törekednek egy szabályokon alapuló nemzetközi üzleti és pénzügyi szolgáltatási ágazat kialakítására a karib-tengeri térségben, többek között a karibi szabályozási keretek megerősítésére irányuló célzott együttműködés támogatása révén, hogy megfeleljenek a nemzetközileg elfogadott szabványoknak, megfelelő ágazati politikákat dolgozzanak ki, javítsák a készségfejlesztést, valamint fokozzák a technológiák használatát és a digitalizációt. A Felek minden tőlük telhetőt megtesznek annak biztosítására, hogy területükön végrehajtsák

és érvényesítsék a nemzetközi üzleti és pénzügyi szolgáltatási ágazat szabályozására és felügyeletére vonatkozó, nemzetközileg elfogadott standardokat.

II. CÍM

KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG, ÉGHAJLATVÁLTOZÁS ÉS A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOKKAL VALÓ FENNTARTHATÓ GAZDÁLKODÁS

25. cikk

A Felek elismerik az éghajlatváltozással és a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos kihívások hosszú távú jellege miatt az érintett országokra nehezedő egzisztenciális fenyegetést és annak a megélhetésre gyakorolt hatását. Ambiciózus intézkedéseket hoznak az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás, a környezet minőségének védelme és javítása, valamint a természeti erőforrások fenntartható használata és a velük való fenntartható gazdálkodás érdekében, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia kiépítése és a környezetkárosodás visszafordítása céljából. Konkrét intézkedéseket fogadnak el a biológiai sokféleség csökkenésének kezelése, az ökoszisztémák fenntartása és helyreállítása, az óceánpolitikai irányítás előmozdítása, az erdőirtás visszafordítása, a természeti katasztrófák és az ember okozta veszélyek megelőzése és az azokra való reagálás érdekében, többek között az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozása, a technológiatranszfer és adott esetben a kapacitásépítés előmozdítása révén. Beruháznak a zöld növekedésbe, előmozdítják a körforgásos gazdaságokat, és támogatják az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens és alacsony kibocsátású fejlődésre való átállást, biztosítva, hogy a gazdasági növekedés teljes mértékben kiegészítse a környezeti fenntarthatóságot. Együttműködnek a tágabb karib-tengeri térségben, és törekednek a Dél-Dél és a háromoldalú együttműködésre.

26. cikk

Éghajlat-politika

1. A Felek átfogó és inkluzív hazai éghajlat-politikákat és -programokat dolgoznak ki, és konkrét intézkedéseket hajtanak végre az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Párizsi Megállapodása teljes körű végrehajtásának felgyorsítása, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos többoldalú fellépés fenntartása érdekében.
2. A Felek előmozdítják az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz való alkalmazkodásra irányuló politikáknak és intézkedéseknek a nemzeti és regionális stratégiákba, tervekbe és szakpolitikai párbeszédbe történő integrálását. Együttműködnek az alkalmazkodási intézkedések előmozdítása érdekében, beleértve az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival összefüggő veszteségek és károk elhárítását, minimalizálását és kezelését. Nyomonkövetési, jelentéstételi és ellenőrzési rendszereket, valamint értékelési rendszereket dolgoznak ki az éghajlat-politika terén elért eredmények figyelemmel kísérésére.
3. A Felek együttműködnek a nemzetileg meghatározott, ambiciózus hozzájárulások (NDC-k) előkészítésében, közlésében és aktualizálásában, az ilyen hozzájárulások célkitűzéseinek elérését célzó nemzeti és regionális mérséklési intézkedések végrehajtásában, valamint az alacsony szén- dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlesztésre irányuló hosszú távú stratégiák kidolgozásában.
4. A Felek nemzeti alkalmazkodási terveket, valamint nemzeti és regionális stratégiákat dolgoznak ki és hajtanak végre. Integrálják az alkalmazkodási intézkedéseket valamennyi kulcsfontosságú, veszélyeztetett ágazatban, beleértve az infrastruktúrákat is, és hatékony irányítási rendszert alakítanak ki az alkalmazkodási intézkedések végrehajtása, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek és bevált gyakorlatok nemzeti és regionális szintű cseréjének megkönnyítése érdekében.
5. A Felek fellépnek az üvegházhatású gázok – többek között a légi közlekedésből és a hajózási tevékenységekből származó – kibocsátásának csökkentése érdekében, összhangban a nemzetközi, többek között a Párizsi Megállapodás szerinti kötelezettségvállalásaikkal és kötelezettségeikkel.
6. A Felek – figyelembe véve azokat a veszélyeket, amelyeket az éghajlatváltozás jelent a békére és a biztonságra, valamint az emberek és közösségek jólétére – együttműködnek az alkalmazkodási és mérséklési kapacitások megerősítése, valamint a veszélyeztetettség kezelését célzó rezilienciaépítési intézkedések előmozdítása érdekében.
7. A Felek támogatják a hidro-fluor-szénhidrogének (HFC-k) előállításának és felhasználásának az ozonréteget lebontó anyagokról szóló, 1987. szeptember 16-án Montreálban megkötött montreali jegyzőkönyv szerinti fokozatos megszüntetését azáltal, hogy együttműködnek annak kigali módosítása megerősítésének támogatásában és biztosítják annak gyors végrehajtását.

8. A Felek észszerűsítik és fokozatosan megszüntetik a fosszilis tüzelőanyagok nem hatékony támogatását, amely a pazarló fogyasztást ösztönzi, és a szegények és a kiszolgáltatott közösségek védelmét biztosító módon minimalizálják az esetleges kedvezőtlen hatásokat. Elősegítik a megújuló és tisztább energiaforrásokra való átállást az NDC-k keretében meghatározott intézkedésekkel összhangban.
9. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy előmozdítsák az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságokat és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát azáltal, hogy megerősítik a zöld növekedést a kulcsfontosságú és feltörekvő gazdasági ágazatokban, többek között az ökoinnováció elfogadásával, a technológiatranszfer elősegítésével, szabványok kidolgozásával és bevált gyakorlatok cseréjével.
10. A Felek innovatív finanszírozási eszközöket dolgoznak ki, és a pénzügyi forgalmat összehangolják az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlődés felé vezető úttal, a legszegényebbeket és az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásainak leginkább kiszolgáltatottakat védeni hivatott inkluzív klímafinanszírozásra összpontosítva. Előmozdítják az éghajlat-politikai fellépést támogató gazdaságpolitikai eszközöket, például adott esetben a szén-dioxid-árazást, a piaci alapú eszközöket és a szén-dioxid-adókat.
11. A Felek előmozdítják a fokozott koordinációt a kormányzás valamennyi szintjén, az ambiciózus éghajlat- és energiapolitikai kötelezettségvállalások végrehajtása érdekében. Ösztönzik a helyi hatóságokat, elősegítik felelősségvállalásukat, és támogatják az olyan kezdeményezéseket, mint például a Polgármesterek Globális Klíma- és Energiaügyi Szövetsége és a megújuló energiára való átállás felgyorsítása a fejlődő kis szigetállamokban.
12. A Felek együttműködnek, hogy megerősítsék a többek között újtechnológiák és információs rendszerek használatával megvalósított éghajlat-politikához, környezetgazdálkodáshoz és megfigyeléshez, valamint az átfogó éghajlatváltozással kapcsolatos szolgáltatások nyújtásához szükséges tudományos és műszaki, humán és intézményi kapacitásukat, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő érdekelt felek számára.

27. cikk

Biológiai sokféleség, ökoszisztémák és természeti erőforrások

1. A Felek támogatják az ökoszisztémák megőrzését, fenntartható hasznosítását és helyreállítását, többek között azzal a szándékkal, hogy javítsák az őslakos népek megélhetését az Egyesült Nemzetek őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatban (UNDRIP) meghatározottak szerint, valamint a helyi közösségek megélhetését és az ökoszisztéma-szolgáltatások biztosítását, és hogy lehetővé tegyék az országok fenntartható fejlődését. Védik, helyreállítják és növelik a biológiai sokféleséget, és intézkedéseket hoznak a Biológiai Sokféleség Egyezmény és a Biológiai Sokféleség Egyezményhez kapcsolódó, a genetikai erőforrásokhoz való hozzáférésről, valamint a hasznosításukból származó hasznok igazságos és méltányos megosztásáról szóló, 2010. október 29-én Nagójában megkötött Nagojai Jegyzőkönyv végrehajtásának felgyorsítására. Együttműködnek a természeti erőforrások, az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megőrzésére irányuló többoldalú tárgyalásokon. Elismerik, hogy a Karib-tenger sérülékeny ökoszisztémáknak ad otthont, biológiai sokfélesége pedig egyedülálló, ezért együtt kell működniük védelmének támogatása érdekében. Intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy elkerüljék vagy csökkentsék az idegenhonos inváziós fajok által a helyi fajokra és ökoszisztémákra, valamint az emberek megélhetésére gyakorolt hatást.
2. A Felek előmozdítják a fenntartható integrált vízgazdálkodási rendszereket, megőrzik és védik a vízforrásokat és az ökoszisztémákat, összegyűjtik és kezelik a szennyvizet, foglalkoznak a földterület-degradációval, valamint a víz és a felszín alatti vízkészletek szennyezésével, továbbá gyűjtő- és tárolórendszerek segítségével birkóznak meg a víz rendelkezésre állásával kapcsolatos bizonytalansággal.
3. A Felek együttműködnek a talajok fenntartható kezelése és védelme érdekében, hogy megőrizzék a többek között a mezőgazdaságban, a lakhatásban és az infrastruktúrában, valamint az éghajlatváltozás mérséklésében és az annak hatásaihoz való alkalmazkodásban, továbbá az esővíz természetes tározóiként betöltött szerepüket.
4. A Felek védik a vadon élő állatokat és növényeket, és küzdenek a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme ellen azáltal, hogy támogatják azon politikák és jogszabályok elfogadását és végrehajtását, amelyek a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelmét súlyos bűncselekménynek minősítésére irányulnak. Megerősítik az orvvadászat elleni intézkedéseket és a bűnüldözési nyomon követést, valamint előmozdítják a nemzetközi koordinációt, ideértve a vadon élő állatokat és növényeket érintő bűncselekmények ellen fellépő nemzetközi konzorciumot, valamint a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló, 1973. március 3-án Washingtonban megkötött egyezményt (CITES) és más vonatkozó nemzetközi kereteket. Lépéseket tesznek a lakosság tudatosságának növelésére a fogyasztók oktatásával és véleményének formálásával, az illegális kereskedelem tárgyát képező vadon élő állatok és növények, valamint a belőlük készített termékek

- készleteinek megsemmisítésével, a helyi közösségek szerepének erősítésével, valamint a magas szintű diplomácia és érdekképviselő előmozdításával a vadon élő állatok és növények védelmének szükségessége tekintetében.
5. A Felek minden hulladék és veszélyes anyag kezelésének javítása érdekében törekednek a szükséges szabályozási keretek és végrehajtási mechanizmusok létrehozására és aktualizálására. Együttműködnek a hulladék keletkezésének a keletkezés forrásánál történő megelőzése vagy minimalizálása, valamint a termékek újrafelhasználhatóságának, újrafeldolgozhatóságának és erőforrás-hatékonyságának javítása érdekében, többek között hatékony gyűjtési rendszerek és eredményes újrafeldolgozás révén, annak érdekében, hogy a termelést és a fogyasztást a körforgásos gazdaság megvalósításához igazítsák. Intézkedéseket hoznak a veszélyes anyagok megelőzése vagy az anyagciklusokban történő minimalizálása érdekében, és kezelik a termékekben található vegyi anyagokat a termékek teljes életciklusa során. Együttműködnek a veszélyes anyagok és a nukleáris szennyező anyagok megfelelő kezelésének javítása, valamint az ilyen anyagok és szennyező anyagok Karib-tengeren keresztül történő, országhatárokat átlépő, jogellenes szállításának felszámolása érdekében.
 6. A Felek foglalkoznak a szennyezés minden formájával, és többek között nyilvános tájékoztató kampányok útján felhívják a figyelmet a szennyezés közegészségügyi és környezeti kockázataira, valamint a jobb levegőminőség számos előnyére.
 7. A Felek dolgoznak olyan keretek kialakításán, amelyek többek között a környezeti bűnözés elleni küzdelmet támogató intézkedésekkel védik a sérülékeny ökoszisztémákat és a biológiai sokféleséget. Együttműködnek a biológiai sokféleség kutatása, megőrzése és fenntartható hasznosítása érdekében, többek között tudásközpontok és kutatási partnerségek létrehozása révén. Előmozdítják a nemzetközileg elismert környezetközpontú irányítási rendszereknek mint a környezetre gyakorolt negatív hatások minimalizálása eszközeinek alkalmazását. Megerősítik az őslakos népek bevonását az ökoszisztémák megőrzésébe, az Egyesült Nemzetek őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatban (UNDRIP) meghatározottak szerint, valamint a helyi közösségek bevonását, prioritásként kezelve a munkahelyteremtést és más gazdasági lehetőségeket.

28. cikk

Erdők

1. A Felek előmozdítják a fenntartható erdőgazdálkodást és az erdészeti erőforrások fenntartható használatát. Együttműködnek az erdőirtás visszafordításának, az újraerdősítés támogatásának és az erdőpusztulás megállításának, valamint az erdők ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos képessége helyreállításának a szándékával.
2. A Felek előmozdítják az erdészeti termékek fenntartható értékláncait, ennek során prioritásként kezelik a munkahelyteremtést és megragadják az ökoszisztémák megőrzésében rejlő gazdasági lehetőségeket. Küzdenek az illegális fakitermelés és az ahhoz kapcsolódó kereskedelem ellen, és előmozdítják a felelősségteljes bányászati tevékenységeket.
3. A Felek támogatják a fenntarthatósági mechanizmusok, például az erdészeti jogszabályok végrehajtására, az erdészeti irányításra és az erdészeti termékek kereskedelmére (FLEGT) vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtását, többek között önkéntes partnerségi megállapodások megkötésével és/vagy végrehajtásával. Erősítik a koherenciát és a pozitív kölcsönhatásokat országos szinten a fenntarthatósági mechanizmusok és az erdőirtás és az erdőpusztulás következtében keletkező kibocsátások csökkentésére vonatkozó varsói keretrendszer (REDD+) között.
4. A Felek megerősítik a helyi hatóságok és közösségek fenntartható erdőgazdálkodásba való bevonását. Minden szinten növelik az erdőirtással kapcsolatos tudatosságot, és ösztönzik a fenntartható erdőgazdálkodásból származó, erőforrás- és energiahatékony termékek előállítását és fogyasztását.

29. cikk

Óceánpolitikai irányítás

1. A Felek az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban megerősítik az óceánpolitikai irányítást a biztonságos, védett, tiszta és fenntartható módon kezelt óceánok biztosítása érdekében, az óceánokra és tengerekre nehezedő nyomás csökkentésével, valamint a kék gazdaság fenntartható fejlődésének előmozdításával. Együttműködnek annak érdekében, hogy megerősítsék az óceáni és tengerparti erőforrásokkal való felelősségteljes és elszámoltatható gazdálkodáshoz szükséges nemzeti és regionális kapacitásokat, intézkedéseket dolgozzanak ki a nemzeti joghatóságon belüli és kívüli területek tengeri biológiai sokféleségének fenntartható hasznosítására, kezelésére és megőrzésére, előmozdítsák a tudást és a kutatást, valamint elősegítsék az óceánpolitikai irányítással

- kapcsolatos technológiatranszfert. A Felek olyan intézkedéseket hoznak az óceánokkal kapcsolatban, amelyek hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz.
2. A Felek együttműködnek, hogy biztosítsák az élő tengeri erőforrások védelmét, a velük folytatott fenntartható gazdálkodást és használatukat, kétoldalú, regionális és multilaterális szinten és a regionális halászati gazdálkodási szervezetek keretében.
 3. A Felek többek között a szükséges szabályozási keretek elfogadása, az irányítási, jogkövetési és végrehajtási kapacitások javítása, a finanszírozási eszközökhöz való jobb hozzáférés, a bevált gyakorlatok előmozdítása és a technológiatranszfer révén előmozdítják a halászati erőforrások fenntartható fejlődését és a velük való fenntartható gazdálkodást. A Felek a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelemre irányuló kezdeményezéseket tartanak fenn vagy fogadnak el, beleértve adott esetben nyomkövetési rendszerek bevezetését és a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászatból származó termékeknek a kereskedelmi forgalomból való kizárására irányuló intézkedések végrehajtását. A jogkövetés garantálása érdekében előmozdítják és hatékonyan végrehajtják a halállományok védelmét és a túlhalászás megelőzését célzó nyomkövetési, ellenőrzési és felügyeleti intézkedéseket, valamint a kapcsolódó végrehajtási intézkedéseket, az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban.
 4. A Felek megállapodnak abban, hogy megteszik a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy megtiltsák a halászati támogatások bizonyos formáit, amelyek hozzájárulnak a túlkapacitáshoz és a túlhaláshoz, felszámolják a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászathoz hozzájáruló támogatásokat, és tartózkodnak az ilyen új támogatások bevezetésétől, elismerve, hogy a fejlődő és legkevésbé fejlett országokra alkalmazott megfelelő és hatékony különleges és megkülönböztetett elbánásnak a WTO halászati támogatásokról szóló tárgyalásainak és az esetleges későbbi megállapodásoknak a szerves részét kell képeznie.
 5. A Felek együttműködnek a part menti és tengeri ökoszisztémák és azok biológiai sokféleségének megőrzése és helyreállítása, valamint a tengeri és part menti természeti tőke hasznosításának előmozdítása érdekében. Intézkedéseket dolgoznak ki, hogy megelőzzék és enyhítsék az óceánok elsavasodása által a tengeri biológiai sokféleségre, az ökoszisztémákra, többek között a korallzationyokra, a halászat fenntarthatóságára és a tengeri erőforrásokból élő part menti közösségek megélhetésére gyakorolt hatást.
 6. A Felek kezelik a tengerszennyezést, beleértve a zajszennyezést is, csökkentik a tengeri hulladék mennyiségét, különösen a műanyagokat és a mikroműanyagokat. Többek között hulladékmegelőzési és hulladékgazdálkodási politikákkal és intézkedésekkel kezelik a tengeri hulladék kiváltó okait. Felgyorsítják az óceánokat és a partokat érintő hulladéktakarítási műveleteket, különös figyelmet fordítva az óceáni kóráramlatok felhalmozási zónáira.
 7. A Felek támogatják a tengerhasznosítási ágazathoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésének szabályozását, és aktívan támogatják a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet hajók üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó eredeti stratégiájának sürgős végrehajtását.
 8. A Felek területalapú állományvédelmi intézkedéseket és gazdálkodási eszközöket dolgoznak ki a part menti és tengeri területek és erőforrások – beleértve a védett tengeri területeket is – védelmére és helyreállítására, a nemzeti és nemzetközi joggal összhangban, valamint az elérhető legjobb tudományos információk és a helyi közösségek ismeretei alapján.
 9. A Felek előmozdítják a párbeszédet és az együttműködést az óceánpolitikai irányítás valamennyi aspektusával kapcsolatban, beleértve a tengerszint emelkedésével, valamint annak lehetséges hatásaival és következményeivel kapcsolatos kérdéseket is.
 10. A Felek elismerik a tengerfenéki bányászat tengeri környezetre és annak biológiai sokféleségére gyakorolt hatásával kapcsolatban felmerült általános aggályokat. A tengeri környezet és biológiai sokféleségének védelmére és megőrzésére irányuló tevékenységek megfelelő környezetközpontú irányításának biztosítása érdekében a Felek a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismeretekre támaszkodnak, alkalmazzák az elővigyázatosság elvét és az ökoszisztéma-alapú megközelítést, előmozdítják a kutatást, és megosztják a bevált gyakorlatokat a tengerfenéki ásványkincsekkel kapcsolatos közös érdekű területeken.

30. cikk

A természeti katasztrófákkal szembeni reziliencia és átfogó katasztrófavédelem

1. A Felek együttműködnek az emberek, a társadalmak és az infrastruktúra természeti katasztrófákkal szembeni rezilienciájának kiépítése, valamint a nyomkövetési, korai előjelző és kockázatértékelési kapacitások bővítése érdekében, hogy javítsák a megelőzési, mérséklési, felkészültségi, reagálási és helyreállítási intézkedéseket,

- a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési kerettel (a továbbiakban: a sendai keret) összhangban.
2. A Felek megerősítik a rezilienciát a katasztrófakockázat-megelőzésbe és -elhárításba való beruházás, a kockázatcsökkentési erőfeszítéseknek a helyreállítási intézkedésekbe való integrálása, valamint a pénzügyi kockázatok elleni biztosítás és a megfizethető kockázátátruházási megoldások előmozdítása révén. Előmozdítják a katasztrófákra vonatkozó statisztikák és veszteségekre vonatkozó adatok gyűjtését és felhasználását, a kockázatok átfogó értékelését és a kockázatcsökkentési tervek végrehajtását minden szinten.
 3. A Felek intézkedéseket fogadnak el a katasztrófakockázat-csökkentés és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás közötti kapcsolat megerősítésére, és előmozdítják a sendai keret végrehajtásával és nyomon követésével kapcsolatos információk és bevált gyakorlatok cseréjét. Az újjáépítési és helyreállítási erőfeszítések középpontjába az éghajlatváltozás hatásaival és a természeti veszélyekkel szembeni rezilienciát helyezik, többek között az „építsük újra, de jobban” megközelítés alkalmazása révén.
 4. A Felek együttműködnek a természeti katasztrófák és az ember okozta veszélyek hatásának humanitárius segítségnyújtással és a segélyek időben történő és hatékony eljuttatásával történő kezelése érdekében.
 5. A Felek minden szinten megerősítik az inkluzív kockázatkezelést. Bővítik továbbá a nyomonkövetési, korai előrejelzési és kockázatértékelési kapacitásokat, és javítják a hazai és regionális megelőzési, mérséklési, felkészültségi, reagálási és helyreállítási intézkedéseket, ideértve a polgári védelmi mechanizmusokat, a katasztrófakockázat-csökkentéssel és az éghajlatváltozással foglalkozó nemzeti és regionális kiválósági központok kapacitásának megerősítését is. Előmozdítják az érintett közösségek, a civil társadalom és a helyi hatóságok bevonását a szakpolitikai válaszoknak a legkiszolgáltatottabb és leginkább marginalizált háztartásokra és csoportokra összpontosító kidolgozásába és végrehajtásába.
 6. A Felek többek között az IKT és az űrtechnológiák használatának támogatásával fokozzák a környezeti rezilienciát a katasztrófamegelőzési, -elhárítási, -reagálási és a helyreállítási folyamatok felgyorsítása érdekében. Elősegítik a katasztrófakockázat-kezeléssel kapcsolatos kutatás támogatására és a bevált gyakorlatok terjesztésére irányuló lehetőségeket.

III. CÍM

EMBERI JOGOK, KORMÁNYZÁS, BÉKE ÉS BIZTONSÁG

31. cikk

A Felek előmozdítják a párbeszédet és az együttműködést a biztonság valamennyi dimenziójának megerősítése, valamint a társadalmak békéjének és rezilienciájának megvalósítása céljából. Előmozdítják és teljes mértékben védik az emberi jogokat, az emberi méltóságot, az alapvető szabadságokat és a demokratikus elveket, elszámoltatható és átlátható intézményeket hoznak létre, megerősítik a kormányzási és igazságszolgáltatási rendszereket, valamint kielégítő és megfelelő támogató teret biztosítanak az egyének és csoportok számára törekvéseik kifejezésére és a szakpolitikák alakításában való közreműködésre. E célból a Felek különös figyelmet fordítanak a fiatalok, a nők és a lányok, valamint az Egyesült Nemzetek őslakos népek jogaitól szóló nyilatkozatban meghatározottak szerint az őslakos népek jogainak, továbbá az idősek és a fogyatékosággal élő személyek jogainak érvényesítésére. Fokozzák a polgárok biztonságának előmozdítására és a szervezett bűnözés megelőzésére és leküzdésére irányuló erőfeszítéseiket, különös tekintettel a tiltott kábítószerekre, a tengeri védelemre, a kiberbiztonságra, a pénzmosásra és a határigazgatásra, a korrupció és a tiltott kereskedelem valamennyi formája elleni küzdelemre, valamint a kézi- és könnyűfegyverek és az azokhoz szükséges lőszeres tiltott kereskedelmére.

1. FEJEZET

EMBERI JOGOK, IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS ÉS KORMÁNYZÁS

32. cikk

Emberi jogok

1. A Felek a nemzetközi joggal összhangban hozzájárulnak az emberi jogok védelméhez, előmozdításához és érvényesítéséhez. Előmozdítják a nemzetközi emberi jogi eszközök egyetemes megerősítését és végrehajtását, valamint hozzájárulnak ahhoz, továbbá végrehajtják azokat az eszközöket, amelyekhez csatlakoznak, és mérlegelik az azokhoz az eszközökhöz való csatlakozást, amelyeknek még nem részes felei. Teljes mértékben alkalmazzák az e megállapodás általános részének 9. cikkében meghatározott megkülönböztetésmentesség elvét, elsőbbséget

- biztosítva az egyenlőségre és a megkülönböztetésmentességre vonatkozó átfogó jogszabályok elfogadásának és végrehajtásának.
2. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy megerősítsék a jogvédelmet az emberi jogi jogsértésekkel és visszaélésekkel kapcsolatos elszámoltathatóság biztosítása és az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesítése érdekében, valamint hogy megfelelő és hatékony jogorvoslatot biztosítsanak az ilyen jogsértések és visszaélések áldozatai és túlélői számára.
 3. A Felek előmozdítják a nemek közötti egyenlőség megvalósítására, valamint a nők és lányok emberi jogainak teljes körű gyakorlására és társadalmi szerepvállalásuk lehetővé tételére irányuló erőfeszítéseket.
 4. A Felek előmozdítják és védik a gyermekek jogait, küzdenek a gyermekmunka és a gyermekbántalmazás ellen, valamint a kizsákmányolás minden formája ellen.
 5. A Felek előmozdítják a fogyatékossgal élő személyek jogait, valamint szigorúbb intézkedéseket foganatosítanak teljes körű társadalmi befogadásuk biztosítása érdekében.
 6. A Felek továbbra is fejlesztik és támogatják az emberi jogok megfigyelésére szolgáló mechanizmusokat, beleértve jelentéstételi kötelezettségeiket is. Elismerik és tiszteletben tartják a nemzeti emberi jogi intézmények függetlenségét, és olyan biztonságos és támogató környezetet teremtenek, amelyben az emberijog-védők szabadon működhetnek és adott esetben hozzáférnek a regionális és nemzetközi mechanizmusokhoz. Előmozdítják a nemzeti emberi jogi intézmények és az emberijog-védők részvételét a konzultációs struktúrákban és folyamatokban. Biztosítják az őslakos népek teljes körű és hatékony részvételét az őket érintő valamennyi kérdésben, az Egyesült Nemzetek őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatában (UNDRIP) meghatározottak szerint. Biztosítják, hogy a konzultációs folyamatok figyelembe vegyék a hagyományos tudás szerepét és a helyi közösségek érdekeit is.
 7. A Felek együttműködnek az emberi jogokkal és a demokráciával kapcsolatos tudatosságnak többek között az oktatási rendszerek és a média segítségével történő növelése érdekében.

33. cikk

Jogállamiság és igazságszolgáltatás

1. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy mindenki számára elősegítsék az igazságszolgáltatáshoz való hatékony és méltányos hozzáférést, és együttműködnek a jogállamiság megszilárdításában, valamint a bűnüldözés és az igazságszolgáltatás területén az intézmények minden szinten történő megerősítésében. E célból a Felek javítják a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek jogi szolgáltatásokhoz való hozzáférését.
2. A Felek együttműködnek a bírói függetlenség, elszámoltathatóság és pártatlanság biztosítása érdekében. Korszerűsített és hatékony bírósági rendszereket és eljárásokat követnek, többek között a bevált gyakorlatok megosztása révén, javítják a gyors és tisztességes igazságszolgáltatáshoz szükséges kapacitást, fejlesztik az alternatív vitarendezési mechanizmusok alkalmazását, csökkentik az ügyhátralékot, és mérséklik a túlzott előzetes letartóztatást, megfelelő képzést nyújtanak, valamint javítják a jogi szakemberek és a nyilvánosság hozzáférését a jogszabályokhoz, az ítélkezési gyakorlathoz és más jogi információkhoz.
3. A Felek ellenzik és elítélik a kínzás és más kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmód vagy büntetés minden formáját. Megelőzik és kezelik a biztonsági erők által elkövetett jogsértéseket azzal, hogy – többek között etikai képzés révén – fokozzák a jogállamiság tiszteletben tartását a biztonsági és igazságszolgáltatási láncok mentén. Megerősítik a büntetlenség, illetve az áldozatok igazságszolgáltatáshoz és jogorvoslatához való jogának megtagadása elleni küzdelmet, különös hangsúlyt fektetve az emberi jogi jogsértések elkövetőinek bíróság elé állítására.
4. A Felek együttműködnek a büntetés-végrehajtási rendszerek modernizálása és rehabilitációs szerepük maximalizálása érdekében, többek között a fogvatartottak jogai tiszteletben tartásának javításával, rehabilitációs és oktatási programok végrehajtásával, a fogvatartottak társadalmi reintegrációja arányának növelésével, a fogvatartottak gondozásának támogatásával, a túlzásúfolttság felszámolására irányuló munkával, a büntetés-végrehajtás irányításának, igazgatásának és körülményeinek a nemzetközi bevált gyakorlatokkal és normákkal összhangban történő javításával, valamint a kisebb bűncselekmények esetében a szabadságvesztés-büntetés alternatíváinak biztosításával.

34. cikk**Kormányzás**

1. A Felek konkrét intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy inkluzív, elszámoltatható és átlátható közigazgatásokat építsenek ki. Megerősítik a politikatervezési és -végrehajtási kapacitást, elszámoltatható, hatékony, átlátható és professzionális közszolgálatot alakítanak ki, megerősítik a minőségi közszolgáltatások nyújtását, javítják a jogalkotási és kormányzási mechanizmusokat, valamint előmozdítják a bűnüldöző szervek pártatlanságát és hatékonyságát.
2. A Felek megerősítik a parlamentek, a helyi, önkormányzati, nemzeti és regionális intézmények kapacitásait a demokratikus elvek és gyakorlatok tiszteletben tartásának biztosítása és fokozása érdekében.
3. A Felek előmozdítják a véleménynyilvánítás szabadságának, valamint a média függetlenségének és pluralizmusának tiszteletben tartását, valamint a demokratikus elszámoltathatóság javítása érdekében megőrzik és szélesítik a civil társadalom számára biztosított támogató teret.
4. A Felek felgyorsítják az e-kormányzás és a digitális szolgáltatási infrastruktúra szélesebb körű használatát a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés és a közszolgáltatások rendelkezésre állása javításának eszközeként, és ezáltal támogatják az elszámoltatható és átlátható közigazgatások kialakítását.
5. A Felek kialakítják és megerősítik a korrupció, a vesztegetés, a csalás és a vállalati bűncselekmények megelőzését és leküzdését szolgáló intézményeket, jogszabályokat és mechanizmusokat, beleértve a visszaszerzett vagyontárgyak elkobzását és visszaszolgáltatását is. Biztosítják a korrupcióellenes jogszabályok hatékony végrehajtását, a pártatlan nyomozások és büntetőeljárások lefolytatását, valamint a korrupció és korrupcióval kapcsolatos bűncselekmények elleni hatékony és arányos szankciók és büntetések alkalmazását. Előmozdítják és végrehajtják a vonatkozó nemzetközi normákat és eszközöket, nevezetesen az ENSZ 2003. október 31-én New Yorkban megkötött Korrupció elleni egyezményét, elismerve, hogy a korrupció transznacionális kérdés, amely a nemzetközi és gazdasági bűnözés egyéb formáihoz kapcsolódik és nemzetközi szinten is közös és multidiszciplináris erőfeszítéseket tesz szükségessé.

35. cikk**Államháztartás és pénzügyi irányítás**

1. A Felek előmozdítják a hatékony és eredményes államháztartási gazdálkodást, beleértve az állami bevételek megerősített és hatékony felhasználását, a fenntartható államadósság-kezelést, a fenntartható közbeszerzési rendszereket és a nemzeti felügyeleti szervek támogatását. Előmozdítják a nagyobb elszámoltathatóságot, átláthatóságot, méltányosságot, jogszerűséget és feddhetetlenséget az állami források kezelése során. Támogatják a hatékony, méltányos és átlátható közkiadási rendszerek kiépítését célzó intézkedéseket. Együttműködnek annak érdekében, hogy megerősítsék a karibi fejlődő kis szigetállamokban a hazai erőforrások mozgósítását, e szigetállamok fenntartható fejlődésének és gazdasági rezilienciájának támogatásával összefüggésben.
2. A Felek együttműködnek az államháztartás megerősítése érdekében, többek között a nemzetközi normáknak való megfelelés képességének javítása, az adórendszerek hatékonyságának, eredményességének, átláthatóságának és méltányosságának növelését célzó szakpolitikai keretek és intézkedések kidolgozása, valamint az ENSZ és más érintett globális államháztartási szervezetek keretében történő együttműködés révén.
3. A Felek intézkedéseket hoznak az illegális pénzmozgások, az adócsalás és az adókijátszás elleni küzdelem, valamint az adókikerülés lehetőségeinek csökkentése érdekében, többek között két- és többoldalú konzultációk révén. A Felek a jó adóügyi kormányzás elveit alkalmazzák többek között a jogszabályok kibocsátása, az átfogó politikák kidolgozása, a konkrét intézkedések elfogadása, valamint a vonatkozó intézmények és mechanizmusok megerősítése terén.

2. FEJEZET**BŰNÖZÉS ÉS BIZTONSÁG****36. cikk****Az emberek és a polgárok biztonsága**

1. A Felek integrált megközelítést alkalmaznak, amelynek célja a bűnözés kockázatának megelőzése és csökkentése, valamint a megbékélési, rehabilitációs és visszaileszkedési kezdeményezések előmozdítása.
2. A Felek büntetőeljárás alá vonják az erőszak minden formáját, ideértve a szexuális, a nemi alapú és családon belüli erőszakot is, küzdenek ellene, és törekednek a megelőzésére. A Felek arra törekednek, hogy segítsék az áldozatok

és túlélők támogatását, erősítsék önrendelkezésüket, valamint fogadjanak el a marginalizálódás, a viktimizáció és a megbélyegzés elleni intézkedéseket.

3. A Felek átfogó kockázatcsökkentő, megelőző és oktatási intézkedések, megfelelő szociális szolgáltatások nyújtása, valamint az erőszak körforgásának megszüntetését célzó közösségi alapú fellépések révén kezelik a csoportos erőszakot, valamint alternatív megélhetési lehetőségeket teremtenek a fiatalok és a kiszolgáltatott személyek számára. Foglalkoznak a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeres hozzáférhetőséggel és használatával, a fegyveres erőszak által a társadalomra és az emberekre gyakorolt negatív hatások megelőzése és csökkentése érdekében.
4. A Felek kezelik azokat a szociális és biztonsági problémákat, amelyeket a külföldi bűnözők és a büntetésüket letöltött személyek kitoloncolása okoz, és törekednek arra, hogy elősegítsék rehabilitációjukat és a társadalomba való visszailleszkedésüket, és hogy minimálisra csökkentsék a visszaeső bűnözés arányát. Biztosítják a kitoloncolásra vonatkozó releváns információk kellő időben történő cseréjét a megfelelő csatornákon keresztül, az alkalmazandó közigazgatási vagy igazságügyi együttműködési megállapodásokkal összhangban, és előmozdítják a bűnüldöző hatóságok közötti együttműködést az e jegyzőkönyvben meghatározottak szerint.

37. cikk

Szervezett bűnözés

1. A Felek fellépnek a szervezett bűnözés valamennyi formája ellen, többek között nemzeti, regionális és nemzetközi szintű együttműködés, valamint az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményrel és annak kiegészítő jegyzőkönyveivel összhangban lévő jogalkotási és egyéb intézkedések elfogadása révén. Együttműködnek annak érdekében, hogy nagyobb mértékben képesek legyenek megfelelni a nemzetközi jelentéstételi követelményeknek. A Felek küzdenek a migráncsempészség, az emberkereskedelem, valamint a tiltott kábítószeres, a veszélyeztetett vadon élő állatok és növények és a veszélyes anyagok és hulladékok kereskedelme ellen. A Felek foglalkoznak a környezeti bűnözéssel, többek között az illegális fakitermeléssel és az ahhoz kapcsolódó kereskedelemmel is. A Felek együttműködnek a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeres, egyéb hagyományos fegyverek és kettős felhasználású termékek tiltott kereskedelme elleni küzdelemben is. Ennek során együttműködnek többek között az illegális kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeres felderítésének megerősítése, eredetük visszakövetése, megsemmisítésük támogatása, a fegyverrel kapcsolatos bűncselekmények hatékony kivizsgálására és büntetőeljárás alá vonására irányuló kapacitás növelése, valamint a bevált gyakorlatok megosztása érdekében.
2. A Felek fokozzák az emberkereskedelem áldozatainak védelmét, előmozdítják a nyomozást és az elkövetők büntetőeljárás alá vonását, együttműködnek az emberkereskedelem eseteinek megelőzése és azonosítása érdekében, valamint hatékony intézkedéseket dolgoznak ki az áldozatok társadalomba való visszailleszkedésére. A Felek biztosítják, hogy valamennyi áldozat gyakorolhassa a jogait, figyelembe véve a nők és gyermekek különleges kiszolgáltatottságát. A Felek előmozdítják az információcserét, beleértve a bűnüldözési operatív információkat is, és megerősítik az emberkereskedelem és a migráncsempészség kezelésére irányuló szakpolitikák kidolgozására és fellépések végrehajtására irányuló kapacitásaikat.
3. A Felek együttműködnek a pénzügyi intézményeik és a kijelölt nem pénzügyi vállalkozások és szakmák terrorizmus finanszírozására és bűncselekményekből származó bevételek tisztára mosására való felhasználásának megelőzése és az ez ellen folytatott küzdelem céljából. Előmozdítják az információcserét és az együttműködést, többek között a kapacitásépítésre és a technikai segítségnyújtás egyéb formáira vonatkozóan. Intézkedéseket hajtanak végre a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem és az illegális pénzmozgások megakadályozása érdekében, ezáltal megfosztva a bűnözőket a nyereségtől, valamint hogy biztosítsák a Pénzügyi Akció Munkacsoport ajánlásainak hatékony és teljes körű végrehajtását. Támogatják a vagyonvisszaszerzésre vonatkozó nemzeti jogszabályok és szervek létrehozását és megerősítését, a bűncselekményből származó vagyon elkobzását, annak visszaszolgáltatását és közhasznú célokra történő mobilizálását, valamint a bűncselekmények elkövetői és segítői büntetőjogi felelősségének kiterjesztését.
4. A Felek megerősítik a csúcstechnológiai bűnözésnek, a kiberbűnözésnek, az elektronikus bűnözésnek és a jogellenes online tartalom terjesztésének a megelőzésére és az ellenük folytatott küzdelemre irányuló együttműködést. Többek között az emberi erőforrások összevonása és képzése, valamint a politikai döntéshozók, a gazdasági szereplők és a kutatók közötti együttműködés előmozdítása révén megerősítik a kiberbűnözés kezelésére szolgáló kapacitást. Információt cserélnek a kiberbűnözés nyomozóinak oktatása és képzése, a kiberbűnözéssel kapcsolatos nyomozás és a digitális kriminalisztika területén. Elismerik, hogy a számítástechnikai

bűnözésről szóló budapesti egyezményt és más alkalmazandó nemzetközi normák alapot teremtenek a nemzetközi együttműködés előmozdításához és hozzájárulnak a kiberbűnözéssel kapcsolatos hazai szakpolitikák kidolgozásához.

5. A Felek intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy fokozzák az egyének és közösségek terrorizmussal és erőszakos szélsőséggel szembeni rezilienciáját. Fokozzák a terrorista csoportokkal és azok támogató hálózataival kapcsolatos információk és szakértelem cseréjére irányuló erőfeszítéseiket, teljes mértékben tiszteletben tartva a jogállamiságot, az emberi jogokat és a magánélethez való jogot. Együttműködnek annak érdekében, hogy bíróság elé állítsák a terrorista cselekmények elkövetőit, és intézkedéseket fogadnak el annak érdekében, hogy megkönnyítsék az Európai Unió tagállamai és a megállapodás részes feleinek számító egyes karibi államok radikalizálódott állampolgárainak rehabilitációját és társadalomba való visszailleszkedését.

38. cikk

Tiltott kábítószer

1. A Felek együttműködnek a tiltott kábítószer és pszichoaktív anyagok területükön történő termesztéséből, előállításából és fogyasztásából eredő, többek között biztonsági és egészségügyi kihívások enyhítése, valamint az ilyen anyagok kerületükön keresztül történő kereskedelmének és tranzitjának megakadályozása érdekében. Ez az együttműködés adott esetben kétoldalú, regionális, többoldalú és háromoldalú szinten valósul meg.
2. A Felek együttműködnek a kábítószer-kínálat és -kereslet csökkentése érdekében, a közös és megosztott felelősség elve, valamint egy integrált, kiegyensúlyozott és tényeken alapuló megközelítés alapján.
3. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy javítsák az igazságszolgáltatási és bűnüldözési kapacitásokat, beleértve jelentéstételi képességeiket is. Azonosítják, megbontják és felszámolják a nemzetközi szervezett bűnözői csoportokat megerősített információcsere-mechanizmusok és kábítószerrel kapcsolatos bűnüldözési operatív információk segítségével, előmozdítva ugyanakkor a közös nyomozásokat és műveleteket, többek között a szomszédos országokkal.
4. A Felek foglalkoznak az egyéneket, közösségeket és társadalmakat érintő, droghasználathoz kapcsolódó kockázati tényezőkkel. Megerősítik a jogállamiságot, elszámoltatható, hatékony és inkluzív intézményeket és közszolgáltatásokat hoznak létre a kábítószerrel kapcsolatos erőszak leküzdésére.
5. A Felek intézkedéseket fogadnak el a vidéki és városi területeken folytatott illegális kábítószer-termesztést és -előállítást felváltó alternatív fejlesztési tevékenységek támogatására annak érdekében, hogy növeljék az érintett veszélyeztetett népesség gazdasági jólétét, miközben előmozdítják a társadalmi befogadást a közösségek szintjén és a társadalom szélesebb körében.
6. A Felek fokozzák és felgyorsítják erőfeszítéseiket a kereslet csökkentésére, és megteszik a kábítószer egészségügyi és társadalmi hatásainak kezeléséhez szükséges intézkedéseket. A veszélyeztetett csoportok sajátos szükségleteihez igazított, életkornak és nemnek megfelelő intézkedéseket hoznak, többek között megelőzési, kezelési, gondozási, rehabilitációs és társadalmi visszailleszkedési programok révén.
7. A Felek foglalkoznak a szintetikus anyagok – többek között az opioidok – illegális előállítása és használata, valamint az azokkal való visszaélés jelentette új és újonnan felmerülő fenyegetésekkel, emellett programokat dolgoznak ki és fejlesztenek, valamint javítják a jelentéstételi mechanizmusokat a prekursor vegyi anyagok tiltott felhasználásának kezelése céljából.

39. cikk

Bűnüldözési együttműködés és integrált határigazgatás

1. A Felek előmozdítják a bűnüldözéssel kapcsolatos párbeszédet és együttműködést, valamint a stratégiai igazságügyi együttműködést. Előmozdítják a bűnüldöző hatóságok közötti együttműködést az információk és bűnüldözési operatív információk időben történő cseréje érdekében, ösztönzik a bevált gyakorlatok megosztását, és fejlesztik a kapacitásokat.
2. A Felek támogatják a regionális biztonsági együttműködést az integrált határigazgatás megerősítése, az információk és hírszerzési információk megosztása, valamint az adatgyűjtés és -elemzés révén, a személyes adatok védelmére vonatkozó jogi keretek tiszteletben tartása mellett. Előmozdítják a határviták és nézeteltérések békés, a nemzetközi joggal összhangban történő rendezését. Adott esetben bizalomépítő intézkedéseket és egyedi fejlesztési stratégiákat támogatnak a bizalom növelése és az esetleges határ menti feszültségek csökkentése érdekében.

40. cikk**A tengeri és a légi közlekedés biztonsága és védelme**

1. A Felek a tengeri és légi közlekedéssel kapcsolatos kérdésekben együttműködést alakítanak ki a biztonság és védelem javítása céljából, és javítják többek között a nagy kockázatot jelentő rakományokra fordítandó célzottabb figyelmet és e rakományok irányítását, a nemzetközi jognak és a vonatkozó ENSZ-határozatoknak megfelelően.
2. A Felek az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban fokozzák a tengeri védelmet azzal, hogy reagálnak a hajókat és a kritikus fontosságú tengerészeti létesítményeket és eszközöket fenyegető veszélyekre és javítják a vonatkozó törvények és rendeletek nyomán követését és érvényesítését. Fellépnek a kalózkodás, a fegyveres rablások, valamint a szervezett bűnözés tengeren megvalósuló minden formája ellen, többek között új technológiák alkalmazásával.

IV. CÍM

HUMÁN FEJLŐDÉS, TÁRSADALMI KOHÉZIÓ ÉS MOBILITÁS

41. cikk

A Felek elkötelezettek amellett, hogy 2030-ig felszámolják a szegénység minden formáját, hatékonyan kezeljék az egyenlőtlenséget, megvalósítsák a nemek közötti egyenlőséget és lehetővé tegyék a nők és a fiatalok társadalmi szerepvállalását annak biztosítása érdekében, hogy mindenki rendelkezzen a méltóságteljes élethez szükséges eszközökkel. Elkötelezettek továbbá amellett, hogy előmozdítsák a társadalmi kohéziót, valamint hogy megteremtsék az emberek demokratikus életben való tényleges részvételének és a fenntartható gazdasági növekedéshez való aktív hozzájárulásának a feltételeit. Különös figyelmet fordítanak a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre, köztük a nőkre, a gyermekekre, az idősekre, az őslakos népekre, az Egyesült Nemzetek őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatban (UNDRIP) foglaltak szerint, valamint a helyi közösségekre és a fogyatékkal élő személyekre. Konkrét intézkedéseket hoznak a szociális védelemnek mint a szegénység felszámolását és az egyenlőtlenség elleni küzdelmet szolgáló jelentős befektetésnek, valamint – a gazdasági hasznok szélesebb körben, a társadalomba és az emberekbe történő újrabefektetése, továbbá a társadalmi reziliencia növelése révén – az inkluzív és fenntartható gazdasági fejlődés irányába mutató, önmegerősítő ciklus létrehozása fontos eszközének az előmozdítására. A Felek átfogó és kiegyensúlyozott megközelítést fogadnak el a migrációra. A migráció kérdésével a szolidaritás, a partnerség és a közös felelősség szellemében és hatáskörüknek megfelelően foglalkoznak. A Felek kihasználják a migráció előnyeit, előmozdítják a migránsok integrációját, kiaknázzák a diaszpóra tudását, vállalkozói készségeit és beruházásait, és maximalizálják a hazautalásoknak az inkluzív és fenntartható fejlődés finanszírozási forrásaként történő felhasználását. Az Európai Unió és a karibi térség közötti mobilitásról is nyílt párbeszédet folytatnak, és együttműködnek annak érdekében, hogy csökkentsék a készségek elvesztésének az országok fejlődésére gyakorolt negatív hatását.

1. FEJEZET

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

42. cikk**Oktatás**

1. A Felek minden szinten megerősítik és előmozdítják az oktatásban való inkluzív, megfizethető és méltányos részvételt, valamint javítják az oktatás minőségét, többek között megerősített és inkluzív nemzeti oktatási rendszerek, jobb infrastruktúra és berendezések révén, különös figyelmet fordítva a fogyatékkal élő személyekre. Támogatják a nemek közötti egyenlőség előmozdítását annak érdekében, hogy olyan támogató környezetet alakítsanak ki, amelyben a fiúk és lányok egyenlő esélyekkel rendelkeznek az oktatás tekintetében és összehasonlítható iskolai végzettséget szerezhetnek.
2. A Felek támogatják a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika, valamint a művészetek kibővített megvalósítását és alkalmazását az oktatási rendszer minden szintjén.
3. A Felek előmozdítják a mindenki számára hozzáférhető és megfizethető innovatív technológiák oktatási célú használatát és a digitális készségek és a digitális jártasság fejlesztését.

4. A Felek együttműködnek a felsőoktatásba, a műszaki és szakképzésbe, a nem formális, a munkaalapú és az egész életen át tartó tanulásba való beiratkozás és a minőség javítása érdekében, a magasan képzett személyek és a szakképzett munkaerő számának növelése céljából.
5. A Felek együttműködnek a tudományos fejlődés erősítése, a képesítések kölcsönös elismerésének előmozdítása, valamint a hallgatóknak, az oktatóknak és tudományos dolgozóknak a karib-tengeri térség és az Európai Unió közötti mobilitásának megkönnyítése érdekében.
6. A Felek együttműködnek a tudományos kutatás, fejlesztés és innováció előmozdítása érdekében, többek között azért, hogy fokozzák a kulcsfontosságú intézmények közötti együttműködést és előmozdítják a tudományos kutatás és elemzés alkalmazását a kölcsönösen előnyös tudományos kiválóság elérése érdekében.

43. cikk

Egészségügy

1. A Felek előmozdítják az egyetemes és megfizethető egészségügyi ellátást és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáférést, többek között a nemzeti egészségügyi rendszerek megerősítése, a fenntartható minőségi infrastruktúra kialakítása, valamint a biztonságos és megfizethető alapvető gyógyszerekhez, oltóanyagokhoz és diagnosztikához való hozzáférés révén.
2. A Felek együttműködnek a nem fertőző betegségek növekvő előfordulásának és terheinek kezelése érdekében, és lépéseket tesznek a megelőzés és az ellenőrzés irányába, többek között az egészséges étrendeknek, életmódoknak, a digitális eszközök használatának és az egészségügyi oktatásnak az előmozdítása révén.
3. A Felek megerősítik a fertőző betegségek kitörésének és más, nemzeti és nemzetközi jelentőségű egészségügyi szükséghelyzeteknek a gyors és hatékony észlelésére és az azokra való gyors és hatékony reagálásra irányuló nemzeti és regionális kapacitásukat, az emberi egészségre, az állati egészségre, a növényekre és az ökoszisztémákra is kiterjedő egységes egészségügyi megközelítést követve.
4. A Felek együttműködnek a népegészségügyi szükséghelyzetek kezelése érdekében, többek között a gyors információcserére szolgáló korai előrejelző rendszerek használata, az egészségügyi rendszerek kapacitásának bővítését célzó koherens és több ágazatra kiterjedő tervek kidolgozása, az alapvető és megfizethető gyógyszerek, oltóanyagok és egészségügyi felszerelések – beleértve a diagnosztikát is – biztosítása, valamint a humanitárius segítségnyújtás és a segélyezés biztosítása révén. Megerősítik a nemzetközi együttműködést a globális népegészségügyi szükséghelyzetek hatásainak enyhítése érdekében.
5. A Felek előmozdítják a kutatást és az ismeretek, tapasztalatok és bevált gyakorlatok megosztását az egészségügyi ágazatban.

44. cikk

Lakhatás, vízellátás és megfelelő higiéniai létesítmények

1. A Felek támogatják a tisztességes, biztonságos és megfizethető lakhatáshoz való egyetemes hozzáférést, különös hangsúlyt fektetve a kiszolgáltatott és marginalizált személyekre, köztük az őslakos népekre, az Egyesült Nemzetek őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatában (UNDRIP) foglaltak szerint, valamint a helyi közösségekre, annak érdekében, hogy pozitív hatást gyakoroljanak az emberek egészségére, előmozdítsák közösségeik társadalmi-gazdasági fejlődését, és kezeljék a városi és vidéki háztartások közötti egyenlőtlenségeket. Előmozdítják az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó intelligens lakhatást és infrastruktúrát, többek között építési szabályzatok kidolgozása és végrehajtása révén.
2. A Felek javítják a biztonságos, megfizethető és fenntartható vízellátáshoz való hozzáférést, többek között a fenntartható és integrált vízkészlet-gazdálkodás, a szilárdhulladék-gazdálkodás fejlesztése és a víz-újrahasznosítási intézkedések előmozdítása révén.
3. A Felek előmozdítják a megfelelő, méltányos és megfizethető hozzáférést a higiéniai létesítményekhez és higiéniai szolgáltatásokhoz mindenki számára, különös figyelmet fordítva a nők és lányok, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévők szükségleteire.
4. A Felek előmozdítják a megfizethető villamos energiához való egyetemes és jobb hozzáférést, és növelik a hatékony és fenntartható energiafelhasználást mindenki számára.

45. cikk**Fenntartható urbanizáció és vidékfejlesztés**

1. A Felek előmozdítják a fenntartható vidéki és városfejlesztést támogató környezetet. Elősegítik a fenntartható földhasználat-tervezést, különös figyelmet fordítva az átlátható és szabályozott földvásárlásokra és tulajdonjogokra, a fenntartható városi mobilitásra, valamint az intelligens és biztonságos városokra.
2. A Felek előmozdítják a vidéki gazdaságok és közösségek kiegyensúlyozott fejlődését, különös tekintettel a foglalkoztatásra és a jövedelemtermelésre. Felgyorsítják a vidéki diverzifikációt azáltal, hogy növelik a helyi termelés értékét és kiaknázzák a természeti és kulturális erőforrásokat.
3. A Felek előmozdítják az inkluzív, kiegyensúlyozott, integrált város- és vidékfejlesztési politikákat, valamint a többszintű kormányzati koordinációt, a helyi hatóságok és közösségek aktív bevonásával, és a vidéki és városi területek közötti kapcsolatok erősítésével.

46. cikk**Élelmezésbiztonság és jobb táplálkozás**

1. A Felek együttműködnek annak biztosítása érdekében, hogy mindenki elegendő, megfizethető, biztonságos és tápláló élelmiszerhez jusson, az alultápláltság valamennyi formájának megszüntetése és az élelmiszerválságok megelőzése céljából. E célból különös figyelmet fordítanak a legsérülékenyebb helyzetű országokra, beleértve a katasztrófák által sújtott országokat és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeket is.
2. A Felek – elismerve a mezőgazdasági termelés csökkenésének, az importált élelmiszerektől való nagy fokú függésnek és a halállományok túlhalászásának az élelmezésbiztonságra és a táplálkozásra gyakorolt negatív hatását – támogatják a helyi mezőgazdaság, halászat és élelmiszer-termelés fenntartható fejlődését.
3. A Felek együttműködnek az élelmiszerválságok hatásainak kezelése és az élelmiszerek helyi rendelkezésre bocsátásának időben történő biztosítása érdekében, szakpolitikai beavatkozások és infrastruktúra kialakítása révén, beleértve az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens szállítási és tárolási rendszerekbe való beruházást. E tekintetben foglalkoznak a lakosság legveszélyeztetettebb csoportjainak szükségleteivel.

2. FEJEZET**TÁRSADALMI KOHÉZIÓ****47. cikk****Egyenlőség, szociális védelem és tisztességes munka**

1. A Felek előmozdítják az egyenlőséget a népesség legszegényebb tagjai nemzeti átlagot meghaladó jövedelemnövekedésének megvalósítását és fenntartását támogató szakpolitikák elfogadásával.
2. A Felek előmozdítják a méltányos és rendezett költségvetési, gazdasági és szociális politikákat, amelyek célja a befogadóbb, jobb jövedelemeloszlással rendelkező társadalmak kialakítása az egyenlőtlenség és a méltánytalanság csökkentése érdekében.
3. A Felek a szociális védelem kiterjesztésén dolgoznak, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek esetében azzal a céllal, hogy a szociális biztonsági hálók, az alapvető jövedelembiztonság, valamint a megfelelő és sokkhatásokra reagálni képes szociális védelmi rendszerek révén fokozatosan elérjék az egyetemességet. A Felek előmozdítják a szociális védelemmel kapcsolatos kutatást, valamint az ismeretek, tapasztalatok és bevált gyakorlatok megosztását.
4. A Felek előmozdítják az inkluzív és jól működő munkaerőpiacok és foglalkoztatáspolitikák létrehozását, amelyek célja a mindenki számára elérhető tisztességes munkára és a tisztességes életszínvonalat biztosító méltányos bérekre vonatkozó nemzetközi normák megvalósítása, ideértve a munkavállalók egészségügyi és biztonsági körülményeinek javítását is. Küzdenek a kizsákmányolás minden formája ellen, beleértve a szexuális kizsákmányolást és a munkaerő-kizsákmányolást, mind a formális, mind az informális szektorban.
5. A Felek a formális gazdaságra történő zökkenőmentes áttérés megkönnyítése céljából foglalkoznak az informális gazdasághoz kapcsolódó kérdésekkel, köztük a pénzügyi szolgáltatásokhoz, a hitelhez és a mikrofinanszírozáshoz való innovatív hozzáféréshez, valamint a szociális védelmi intézkedések megerősítéséhez kapcsolódó kérdésekkel.
6. A Felek konkrét intézkedéseket hoznak a fogyatékossgal élő személyek jogainak előmozdítására azzal a céllal, hogy elősegítsék a vonatkozó nemzetközi megállapodások hatékony végrehajtását, támogatva e személyek teljes

körü, minden megkülönböztetéstől mentes társadalmi befogadását, valamint a szociális szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférését és a munkaerőpiacokra való egyenlő belépésüket.

7. A Felek többek között a tárgyi és szellemi kulturális örökség, valamint a kulturális kifejezések sokszínűségének védelme és fejlesztése révén előmozdítják a társadalmi kohéziót.

48. cikk

Nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és lányok társadalmi szerepvállalásának lehetővé tétele

1. A Felek megerősítik azokat a politikákat, programokat és mechanizmusokat, amelyek célja a nemek közötti egyenlőség előmozdítása, valamint az esélyegyenlőség biztosítása és javítása a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális élet valamennyi ágazatában. Biztosítják, hogy a nemi dimenziót szisztematikusan és általánosan érvényesítsék valamennyi szakpolitikában, többek között a jogi keretek létrehozása és megszilárdítása révén.
2. A Felek biztosítják a nők és lányok testi és lelki sértetlenségét azáltal, hogy jogalkotási és szakpolitikai intézkedéseket fogadnak el a gyermek-, a korai és a kényszerházasságok felszámolása, valamint a szexuális és nemi alapú erőszak valamennyi formájának felszámolása érdekében, különös tekintettel a nők és a férfiak elleni családon belüli erőszakra, az emberkereskedelemre, a szexuális kizsákmányolás és a munkaerő-kizsákmányolás valamennyi formájára, valamint a zaklatás minden formájára, mind a köz-, mind a magánszférában. Elősegítik az igazságszolgáltatáshoz való jogot, és ösztönzik a megelőzési és figyelemfelhívó kampányokat, hogy biztosítsák a nemek közötti egyenlőség megvalósításához és a nők és lányok társadalmi szerepvállalásának lehetővé tételéhez szükséges magatartásbeli változásokat.
3. A Felek támogatják valamennyi vonatkozó nemzetközi megállapodás hatékony végrehajtását, beleértve a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló, 1979. december 18-án New Yorkban megkötött egyezményt, és ösztönzik annak fakultatív jegyzőkönyve megerősítését.
4. A Felek biztosítják a nők és lányok jogainak tiszteletben tartását és előmozdítását. Erősítik szociális jogait, különösen az egészségügy és az oktatás területén, beleértve a családtervezési szolgáltatásokhoz való hozzáférést is. Erősítik a nők gazdasági jogait, többek között azáltal, hogy megkönnyítik a gazdasági lehetőségekhez, a pénzügyi szolgáltatásokhoz és az alatechnológiához való hozzáférésüket, munkába állásukat, valamint a föld és egyéb termelőeszközök ellenőrzését és használatát. Támogatják a női vállalkozókat, csökkentik a nemek közötti bérszakadékat, és megszüntetik az egyéb diszkriminatív szabályokat és gyakorlatokat.
5. A Felek erősítik a nők és lányok részvételét és hangját a politikai életben, többek között a választási, politikai és kormányzási folyamatokhoz és pozíciókhoz való jobb hozzáférés révén, valamint a közösségépítő erőfeszítésekben.
6. A Felek lehetővé teszik a nők és lányok szervezeteinek társadalmi szerepvállalását, és megerősítik a nemzeti és regionális intézmények kapacitásait a nők és lányok elleni erőszakkal kapcsolatos kérdések kezelése érdekében, ideértve a szexuális és a nemi alapú erőszak minden formájának megelőzését és az azzal szembeni védelmet. A zaklatások kivizsgálására és elszámoltathatóságára szolgáló mechanizmusokat dolgoznak ki, valamint gondozást és támogatást nyújtanak az áldozatok számára, továbbá előmozdítják a nők és lányok biztonságának és védelmének feltételeit.
7. A Felek elkötelezik magukat a Pekingi Nyilatkozat és Cselekvési Platform, a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia cselekvési programja, illetve az ezek felülvizsgálati konferenciáin született eredmények teljes körű és hatékony végrehajtása mellett. Hangsúlyozzák továbbá a szexuális és reprodukív egészséggel kapcsolatos minőségi és megfizethető, átfogó tájékoztatáshoz és oktatáshoz való egyetemes hozzáférés szükségességét, figyelembe véve az UNESCO szexuális oktatásra vonatkozó nemzetközi technikai útmutatóját, valamint a szexuális és reprodukív egészségügyi szolgáltatások nyújtásának szükségességét. Adott esetben törekednek a népesedésről és fejlesztésről szóló Montvideói Konszenzus hatékony végrehajtására.

49. cikk

Ifjúság

1. A Felek célzott politikákat dolgoznak ki a fiatalok önrendelkezésének és a politikai, társadalmi, polgári és gazdasági életben való szerepvállalásának az elősegítése érdekében.
2. A Felek támogatják a fiatalok vállalkozói készségét, és előmozdítják a fenntartható munkahelyek létrehozását minden ágazatban, tisztességes munkakörülményeket biztosítva a fiatalok számára, többek között azáltal, hogy az oktatás, a műszaki és a szakképzés, valamint a technológiákhoz való jobb hozzáférés révén támogatják őket a munkaerőpiac szempontjából releváns készségek elsajátításában, valamint támogatják a foglalkoztatási

szolgáltatásokat abban, hogy a fiatalok számára elérhetővé tegyenek foglalkoztatási lehetőségeket, továbbá az induló vállalkozásokat abban, hogy pénzügyi szolgáltatásokhoz és partnerségekhez hozzáférjenek.

3. A Felek irányítási struktúrákat hoznak létre az ifjúság felelősségteljes polgári szerepvállalásának előmozdítása, a fiatalok döntéshozatali folyamatokban való befolyásának növelése, valamint a politikai életben és a közösségépítő erőfeszítésekben való aktív részvételük előmozdítása érdekében. Elősegítik a fiatalok fokozottabb részvételét a környezetvédelmi fellépésekben, különösen az éghajlatváltozás nyomán követésére és az ahhoz való alkalmazkodásra irányuló programokban.
4. A Felek intézkedéseket hoznak a fiatalok igazságszolgáltatáshoz való joga érvényesülésének javítása és a gyermekvédelmi rendszerek megerősítése érdekében. Meghoznak minden megfelelő intézkedést annak érdekében, hogy megvédjék a gyermekeket a fizikai vagy mentális erőszak, sérülés vagy bántalmazás, elhanyagolás vagy gondatlan bánásmód, rossz bánásmód és kizsákmányolás minden formájától, ideértve a szexuális erőszakot is.
5. A Felek támogatják a fiatalok bűnözés megelőzését célzó társadalmi és igazságügyi programokat, valamint a fiatalok gazdasági és társadalmi életbe való beilleszkedését. Támogatják azokat az intézményeket, például iskolákat, társadalmi és vallási alapú szervezeteket és ifjúsági csoportokat, amelyek hozzájárulnak a veszélyeztetett fiatalok és a kiszolgáltatott közösségek rezilienciájának kiépítéséhez.

50. cikk

Sport

A Felek előmozdítják a sportot és a testnevelést mint a fenntartható fejlődés, az egészség és a jóllét, a társadalmi befogadás, a megkülönböztetésmentesség és az emberi jogok érvényesülésének hajtóerejét. Együttműködnek a sport gazdasági, kulturális és társadalmi erejének többek között megfelelő létesítmények kialakításával, a sportban és más testmozgásban való részvétel előmozdításával és a bevált gyakorlatok cseréjével történő kiaknázása érdekében. A kultúrák közötti párbeszéd és együttműködés megerősítésének eszközeként előmozdítják a sportolók és a sporttal foglalkozó szakemberek mobilitását.

3. FEJEZET

MIGRÁCIÓ, MOBILITÁS ÉS FEJLESZTÉS

51. cikk

Migráció, mobilitás és fejlesztés

1. A Felek elismerik a jogszerűen tartózkodó migránsok és diaszpóráik hozzájárulását a fogadó országok gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális életéhez. Támogatják integrációjukat többek között azáltal, hogy saját hatáskörüknek megfelelően előmozdítják a vállalkozói készséget, a vállalkozások támogatását és a készségfejlesztést. Újra megerősítik elkötelezettségüket a migránsok és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek – köztük a menekültek és a menedékkérők – emberi jogainak tiszteletben tartása mellett, teljeskörűen megfelelő a nemzetközi jognak, és kifejezett hangsúlyt fektetnek a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre, különösen a nőkre és a gyermekekre.
2. A Felek nyílt párbeszédet folytatnak, hogy előmozdítsák a mobilitást és a rövid távú tartózkodást az olyan területeken megvalósított cserék élénkítése céljából, mint a turizmus és az üzleti élet, valamint hogy elősegítsék a kölcsönös megértést és előmozdítsák a közös értékeket. E cserének figyelembe kell vennie az EU-val társult TOT-ok és az EU legkülső régióinak sajátos helyzetét is, elismerve azok fizikai közelségét, gazdasági és kulturális kapcsolatait és az együttműködés egyéb területeit.
3. A Felek mérlegelik a körkörös migrációra vonatkozó rendszerek kidolgozását, és végrehajtják és adott esetben javítják az AKCSÁSZ-tagok területén jogszerűen tartózkodó, valamely európai uniós tagállam vagy az Európai Unió valamely tagállamának a területén jogszerűen tartózkodó, valamely AKCSÁSZ-tag állampolgárainak újbóli belépésére vonatkozó eljárások megkönnyítését szolgáló jogi kereteket. Figyelembe veszik az AKCSÁSZ-tagok területén jogszerűen tartózkodó, valamely európai uniós tagállam vagy az Európai Unió valamely tagállamának a területén jogszerűen tartózkodó, valamely AKCSÁSZ-tag állampolgárainak a származási országba való visszaülleszkedésének szempontjait annak biztosítása érdekében, hogy szerzett tapasztalataik vagy képzéseik a helyi munkaerőpiac és közösség javát szolgálják.
4. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy csökkentsék a készségek elvesztésének az országok fejlődésére gyakorolt negatív hatását. Emellett koherens megközelítést fogadnak el a karib-tengeri térség kiválasztott

szakemberei képzésének előmozdítása érdekében, amely megközelítés kiterjed a képzési rendszerek bővítésére és az uniós polgárok beiratkozásának előmozdítására is.

5. A Felek – felismerve a megfelelő kezelés mellett az inkluzív és fenntartható fejlődés forrásaként szolgáló hazautalások fontosságát – arra törekednek, hogy 2030-ig a hazaátutalások tranzakciós költségeit 3% alá csökkentsék, valamint felszámolják az 5%-nál magasabb költségű átutalási útvonalakat, innovatív pénzügyi eszközök és új technológiák révén előmozdítsák a pénzügyi integrációt, továbbá a nem hagyományos gazdasági szereplők fokozott bevonása érdekében javítsák a szabályozási kereteket. A Felek fokozzák a diaszpóra hozzájárulását származási országuk fenntartható fejlődéséhez azáltal, hogy előmozdíják és megkönnyítik a diaszpóra általi befektetéseket és a vállalkozásalapítást a származási országokban a helyi fejlődés és a vállalkozói készség fellendítésének, valamint a tudás, a tapasztalatok és a technológia átadásának eszközeként.
6. A Felek intézkedéseket dolgoznak ki a délről délre irányuló migráció előnyeinek kiaknázására, valamint a negatív hatások enyhítésére a szolidaritás, a közös jólét és a felelősségvállalás elvei alapján.
7. A Felek előmozdíják a karib-tengeri térség és az EU közötti, illetve a régiókon belüli mobilitási programok bevált gyakorlatainak cseréjét, beleértve a személyek szabad mozgását a regionális integrációs folyamatokban.

CSENDES-ÓCEÁNI TÉRSÉGÉRE VONATKOZÓ REGIONÁLIS JEGYZŐKÖNYV

I. RÉSZ EGYÜTTMŰKÖDÉSI KERET

1. FEJEZET JELLEG ÉS HATÁLY

1. cikk Valódi partnerség

1. E jegyzőkönyv alkalmazásában a „Felek” azok az érintett Felek, amelyekre nézve e jegyzőkönyv a megállapodás általános részének 6. cikke értelmében kötelező érvényű.
2. A Felek közötti kapcsolatokat a megállapodás általános részének rendelkezései és az e jegyzőkönyv szerinti konkrét célok szabályozzák, amelyek kiegészítik és kölcsönösen erősítik egymást, összhangban e megállapodás általános részének 6. cikkével.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy megerősítik kapcsolataikat és fokozzák együttműködésüket a közös értékek, közös érdekek, felelősségek és kötelezettségek előmozdítása érdekében. Ezt a valódi partnerséget a kölcsönös tisztelet és elszámoltathatóság, az egyenlőség és a közös felelősségvállalás szellemében kell megvalósítani.

2. cikk Multilateralizmus

1. A Felek megerősítik a párbeszédet és az együttműködést, és fokozzák erőfeszítéseiket a multilateralizmus és a szabályokon alapuló világrend támogatása érdekében.
2. A Felek az általános rész 3. cikkében említett megfelelő partnerségi párbeszéd révén törekednek arra, hogy stratégiai koalíciókat építsenek ki számos globális kérdésben, különösen az éghajlatváltozás, az óceánpolitikai irányítás, a biológiai sokféleség, az inkluzív és fenntartható gazdasági fejlődés, az emberi jogok, valamint a békével és biztonsággal kapcsolatos kérdések tekintetében. Adott esetben összehangolják álláspontjaikat az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) és más nemzetközi és regionális szervezetek és fórumok keretében. Konkrét intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy aláírják, megerősítsék és végrehajtsák a legfontosabb nemzetközi szerződéseket és egyezményeket, illetve adott esetben csatlakozzanak ezekhez.

3. cikk Célok

A Felek újlag megerősítik e jegyzőkönyv széles körű és átfogó jellegét, és megállapodnak abban, hogy e jegyzőkönyv céljai többek között a következők:

- (a) a rendszeres párbeszéd és a közös érdekek előmozdításán alapuló politikai partnerség megerősítése;

- (b) a környezeti és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia javítása, valamint a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás folytatása;
- (c) a jogállamiságra és a jó kormányzásra épülő demokratikus, békés és jogokon alapuló társadalmak kiépítése, valamint előrelépés a nemek közötti egyenlőség és a pénzügyi irányítás terén;
- (d) az inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés támogatása élénkített beruházások és a magánszektor fejlesztése révén, különös tekintettel a kék gazdaságra és a fokozott konnektivitásra;
- (e) az óceánpolitikai irányítás megerősítését, valamint az élő tengeri erőforrások – többek között a halászat – megőrzését és a velük folytatott fenntartható gazdálkodást célzó konkrét intézkedések támogatása; és
- (f) beruházás a humán és társadalmi fejlődésbe, az egyenlőtlenségek kezelésével és annak biztosításával, hogy senki se maradjon ki, különös figyelmet fordítva a fiatalok támogatására, valamint a nők és lányok gazdasági, társadalmi és politikai szerepvállalásának lehetővé tételére.

4. cikk

Regionális integráció és együttműködés

1. A Felek támogatják a regionális integráció és együttműködés folyamatát a csendes-óceáni térségben, mint az országok közötti kihívások kezelésének és a jegyzőkönyv végrehajtása megkönnyítésének módját, annak érdekében, hogy teljes mértékben kiaknázzák a jegyzőkönyv előnyeit, figyelembe véve vonatkozó szakpolitikai kereteiket, beleértve a csendes-óceáni regionalizmus keretét is.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy fokozzák az együttműködést azokkal a regionális szervezetekkel, országokkal és területekkel, amelyek ugyanazon értékeket vallják, és amelyek hajlandók és képesek előmozdítani és figyelembe venni közös célokat, hozzájárulva ezzel a csendes-óceáni térség egészének politikai, gazdasági és társadalmi fejlődéséhez.
3. A Felek a regionális szintű együttműködés megerősítésének eszközeként előmozdítják és támogatják a Dél-Dél és a háromoldalú együttműködést.

2. FEJEZET

SZEREPLŐK ÉS FOLYAMATOK

5. cikk

Intézményi rendelkezések

1. E jegyzőkönyvnek a megállapodás általános részében – összetételüket és feladataikat is beleértve – meghatározott közös intézményei a következők:
 - (a) a Csendes-óceáni térség–EU Miniszterek Tanácsa;
 - (b) a Csendes-óceáni térség–EU Vegyes Bizottság;
 - (c) a Csendes-óceáni térség–EU Parlamenti Közgyűlés.
2. A Felek úgy határozhatnak, hogy szükség esetén állam-, illetve kormányfői szinten üléseznek, kölcsönösen elfogadott ütemterv és menetrend alapján.

6. cikk

Tengerentúli országok és területek a csendes-óceáni térségben

1. A Felek megállapodnak abban, hogy megerősítik a csendes-óceáni térség EU-val társult tengerentúli országai és területei (TOT-ok) és a csendes-óceáni térségbeli AKCSÁSZ-tagok közötti kapcsolatokat.
2. A Felek törekednek arra, hogy bevonják a TOT-okat a regionális integrációba, együttműködésbe és adott esetben szervezetekbe, különösen az éghajlatváltozás, a környezeti fenntarthatóság, a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, a konnektivitás, valamint a kereskedelem és a beruházások területén.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy a csendes-óceáni térségben található TOT-ok megfigyelői szerepet kapnak az e jegyzőkönyvvel létrehozott közös intézményekben.

7. cikk

Az érdekelt felekkel folytatott konzultációra és az érdekelt bevonására szolgáló mechanizmusok

A Felek konzultációs és párbeszéd-mechanizmusokat hoznak létre valamennyi érdekelt féllel, köztük a helyi hatóságokkal, a civil társadalom képviselőivel és a magánszektorral, annak érdekében, hogy folyamatosan

tájékoztassák őket e jegyzőkönyv hatékony végrehajtásáról, és hogy összegyűjtsék az e végrehajtáshoz szükséges információkat, többek között a Csendes-óceáni térség–EU Miniszterek Tanácsára tekintettel.

8. cikk

Végrehajtás, nyomon követés és értékelés

1. A Felek az egyes együttműködési területekre vonatkozó intézkedések végrehajtása során – az e megállapodás által létrehozott jogi kerettel összhangban – figyelembe veszik saját stratégiai és szakpolitikai keretüket, beleértve adott esetben a csendes-óceáni AKCSÁSZ-tagok által elfogadott regionális stratégiákat is.
2. A Felek a leginkább megfelelő hazai, regionális és több országot átfogó szinten lépnek fel és hajtanak végre intézkedéseket. Törekednek arra, hogy – többek között kapacitásépítés révén – maximalizálják az érdekelt felekre gyakorolt hatást és fokozzák bevonásukat.
3. A Felek figyelemmel kísérik e jegyzőkönyvet annak biztosítása érdekében, hogy a fellépéseket és az intézkedéseket hatékonyan és eredményesen hajtsák végre, többek között a több érdekelt felet bevonó megközelítés révén. Az e megállapodás általános részének 99. cikke (5) bekezdésében meghatározott eljárásnak megfelelően a Felek az alakuló körülményekhez igazíthatják a jegyzőkönyvet, és kiterjeszthetik annak hatályát, hogy fokozzák az együttműködést a szerepvállalás meglévő és új területein.
4. A Felek rendszeresen független nyomonkövetési és értékelési vizsgálatokat folytatnak le a jegyzőkönyv szerinti legfontosabb együttműködési területeken előirányzott tevékenységekről.

II. RÉSZ

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS LEGFONTOSABB TERÜLETEI

I. CÍM

KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁG ÉS ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

9. cikk

A Felek – elismerve az éghajlatváltozás, a tengerszint-emelkedés és a környezetkárosodás által a fenntartható fejlődés megvalósítására és az emberek életére jelentett komoly veszélyt, valamint felismerve a fejlődő kis szigetállamokra jelentett jelentős kockázatot – építik az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát és visszafordítják a környezetkárosodást. Ambiciózus intézkedéseket hoznak az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás, a veszteségek és károk kockázatának megelőzése, minimalizálása és kezelése, a környezet minőségének védelme és javítása, valamint a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás támogatása érdekében. Intézkedéseket fogadnak el a biológiai sokféleség csökkenésének kezelésére, az ökoszisztémák fenntartására és helyreállítására, az óceánpolitikai irányítás előmozdítására, valamint a katasztrófák megelőzésére és az azokra való reagálásra. Beruháznak a zöld növekedésbe, a körforgásos gazdaságba és a megújuló energiába, biztosítva, hogy a gazdasági növekedés együtt járjon a környezeti fenntarthatósággal.

10. cikk

Éghajlat-politika

1. A Felek – emlékeztetve az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és a Párizsi Megállapodás célkitűzéseire, elveire és rendelkezéseire, és hangsúlyozva, hogy az Éghajlatváltozási Kormányközi Testületnek az iparosodás előtti szintnél 1,5 °C-kal magasabb globális felmelegedés hatásairól szóló különjelentésében szereplő megállapítások fényében fokozni kell az éghajlatváltozás kezelésére irányuló globális erőfeszítéseket – megállapodnak abban, hogy hozzájárulnak a globális kibocsátás csökkentéséhez, összhangban a globális átlaghőmérséklet iparosodás előtti szinthez viszonyított emelkedésének jóval 2 °C alatt tartásával, és erőfeszítéseket tesznek a globális felmelegedés 1,5 °C-ra történő korlátozására. Elismerik annak fontosságát, hogy a lehető leghamarabb el kell érni a nulla nettó emberi eredetű globális kibocsátást. Az említett célból elkötelezik magukat az egymást követő nemzetileg meghatározott hozzájárulások (NDC-k) mellett, amelyek a jelenlegi NDC-ken túlmutató előrelépést jelentenek és a különböző nemzeti körülmények fényében a lehető legambiciózusabb törekvéseiket tükrözik, és újlag megerősítik a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésére irányuló célkitűzésüket.

2. A Felek átfogó és inkluzív hazai éghajlat-politikákat és -programokat dolgoznak ki, többek között jogalkotási és kormányzási kereteken keresztül, és konkrét intézkedéseket hajtanak végre a Párizsi Megállapodás végrehajtásának felgyorsítása érdekében. Nyomonkövetési, jelentéstételi és ellenőrzési rendszereket, valamint értékelési rendszereket dolgoznak ki az éghajlat-politika terén elért eredmények figyelemmel kísérésére.
3. A Felek felgyorsítják és fokozzák az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra irányuló erőfeszítéseiket, többek között ambiciózus nemzeti alkalmazkodási tervek kidolgozása és végrehajtása révén. Szakpolitikákat, stratégiákat és jogszabályi kereteket dolgoznak ki és hajtanak végre abból a célból, hogy az alkalmazkodást integrálják az érintett társadalmi-gazdasági és környezeti ágazatokba.
4. A Felek – elismerve, hogy a fosszilis tüzelőanyagokra támaszkodó energia- és közlekedési ágazat jelentős mértékben hozzájárul a szén-dioxid-kibocsátáshoz – vállalják, hogy energiahatékonysági és megújulóenergia-megoldásokat dolgoznak ki, valamint hogy tovább csökkentik a szárazföldi, légi és tengeri közlekedési ágazat szén-dioxid-kibocsátását. Megerősítik a technológiafejlesztésre és – transzferre irányuló együttműködést. A Felek törekednek arra is, hogy észszerűsítsék és fokozatosan megszüntessék a fosszilis tüzelőanyagok nem hatékony támogatását, amely a pazarló fogyasztást ösztönzi, és hogy a szegények és az érintett közösségek védelmét biztosító módon minimalizálják az esetleges kedvezőtlen hatásokat.
5. A Felek integrált, holisztikus és kiegyensúlyozott nem piaci megközelítéseket alkalmaznak az éghajlatváltozás és hatásainak kezelésére, figyelembe véve a fejlődő kis szigetállamok sérülékeny helyzetét is, és tekintettel a megfelelő szakpolitikai keretekre, beleértve a csendes-óceáni térség reziliens fejlődésére vonatkozó keretet (FRDP) és a csendes-óceáni rezilienciát célzó partnerséget.
6. A Felek támogatják az arra irányuló intézkedéseket, hogy a pénzügyi mozgásokat összehangolják az alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátásra és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlesztésre irányuló pályával. Együttműködnek annak érdekében, hogy a Párizsi Megállapodással összhangban a nemzeti alkalmazkodási tervek és a nemzetileg meghatározott hozzájárulások jelenlegi szinten túlmutató kidolgozásának és végrehajtásának támogatása érdekében sokféle forrásból, eszközökből és csatornából mozgósítsák az éghajlatváltozás elleni küzdelmet célzó finanszírozást.
7. A Felek az ózonréteget lebontó anyagokról szóló, 1987. szeptember 16-án Montreálban megkötött montreali jegyzőkönyv és annak kigali módosítása keretében előmozdítják a hidro-fluor-szénhidrogének ambiciózus fokozatos kivezetését. A jegyzőkönyv valamennyi részes felét arra ösztönzik, hogy erősítsék meg a módosítást és biztosítsák a gyors végrehajtását.
8. A Felek megerősítik az összes kormányzati szint közötti koordinációt, és olyan intézkedéseket hoznak, amelyek a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismereteken és adott esetben a hagyományos tudásrendszereken, valamint az őslakos és helyi tudásrendszereken alapulnak, és amelyeket ezek vezérlik. Ösztönzik a helyi hatóságokat, és lehetővé teszik számukra, hogy ambiciózus éghajlat- és energiapolitikai kötelezettségvállalásokat tegyenek és hajtsanak végre. Előmozdítják a meglévő kezdeményezéseket, például a Polgármesterek Globális Klíma- és Energiaügyi Szövetségét és támogatják cselekvési terveik végrehajtását.
9. A Felek együttműködnek az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást és az éghajlatváltozásra való reagálást szolgáló tudáshálózatok fejlesztése, valamint az éghajlat-politikai fellépéshez, a környezetgazdálkodáshoz és a nyomon követéshez szükséges tudományos és műszaki, humán és intézményi kapacitások többek között új technológiák és információs rendszerek révén történő megerősítése érdekében.

11. cikk

Környezetvédelem és a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás

1. A Felek támogatják az ökoszisztémák és az általuk nyújtott szolgáltatások megőrzését, fenntartható hasznosítását és helyreállítását, összekapcsolva a biológiai sokféleséget a megélhetéssel. A biológiai sokféleségről szóló egyezményrel és a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális kerettel összhangban védik, helyreállítják és fokozzák a biológiai sokféleséget. Támogatják olyan hosszú távú stratégiák kidolgozását, amelyek a biológiai sokféleségnek a csendes-óceáni térség nemzeti és regionális kereteiben való általános érvényesítésére, az intézmények közötti koordináció és koherencia biztosítására, valamint a döntéshozatalt megalapozó bizonyítékok létrehozására irányulnak.
2. A Felek előmozdítják a természeti erőforrásokkal és a környezettel való fenntartható gazdálkodásra és ezek fenntartható használatára vonatkozó végrehajtási mechanizmusok integrált megközelítését minden szinten, és megerősítik ezeket a mechanizmusokat, beleértve a körforgásos és zöld gazdaság fejlesztését is, figyelembe véve

a jelenlegi és a jövőbeli generációk szükségleteit, valamint adott esetben az őshonos, hagyományos és szokászerű gyakorlatokat.

3. A Felek együttműködnek az erdei és egyéb faerőforrásaikkal való fenntartható gazdálkodás biztosítása, az erdőirtás csökkentése és visszafordítása, az illegális fakitermelés és az illegális fa és faalapú termékek kereskedelme elleni küzdelem, a természetes erdők funkcióinak helyreállítása – többek között ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtása – és a felelősségteljes bányászat előmozdítása érdekében, figyelembe véve a fenntartható fejlődés iránti igényeket, beleértve a növekvő népességük gazdasági, társadalmi és környezeti igényeit is.
4. A Felek előmozdítják a fenntartható integrált vízgazdálkodási rendszereket, megőrzik és védik a vízforrásokat és az ökoszisztémákat, összegyűjtik és kezelik a szennyvizet, foglalkoznak a földterület-degradációval, valamint a víz és a felszín alatti vízkészletek szennyezésével, továbbá gyűjtő- és tárolórendszerek segítségével kezelik a víz rendelkezésre állásának bizonytalanságát.
5. A Felek együttműködnek az idegenhonos inváziós fajok által a helyi fajok kihalására, a biológiai sokféleségre, az ökoszisztéma-funkciókra és -szolgáltatásokra, az emberek megélhetésére és rezilienciájára, valamint a kereskedelemre és a gazdasági fejlődésre jelentett fenyegetés elleni küzdelemben.
6. A Felek hatékonyan kezelik a szennyezés valamennyi formáját. A Felek dolgoznak a vegyi anyagok és a hulladékok megfelelő kezeléséhez szükséges szabályozási keretek és végrehajtási mechanizmusok létrehozásán. Célul tűzik ki a hulladék keletkezésének a keletkezés forrásánál történő megelőzését vagy minimalizálását, valamint a termékek újrafelhasználhatóságának, újrafeldolgozhatóságának és erőforrás-hatékonyságának javítását, annak érdekében, hogy a termelést és a fogyasztást a körforgásos gazdaság megvalósításához igazítsák. Intézkedéseket hoznak a veszélyes anyagok megelőzése vagy az anyagciklusokban történő minimalizálása érdekében, és kezelik a termékekben található vegyi anyagokat a termékek teljes életciklusa során.

12. cikk

Katasztrófákkal szembeni reziliencia

1. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy kiépítsék az emberek, a társadalmak, az intézmények és az infrastruktúra katasztrófákkal szembeni rezilienciáját. Figyelembe veszik a katasztrófák és az éghajlatváltozás közötti szoros kapcsolatokat, valamint a katasztrófák humán és társadalmi fejlődésre, az emberek – különösen a veszélyeztetett csoportok és egyének – megélhetésére, a kulturális örökségre, a környezeti integritásra, a gazdasági fejlődésre és a humánbiztonságra gyakorolt hatásait. Törekednek a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési keret végrehajtására és nyomon követésére, többek között az információk és a bevált gyakorlatok cseréjével, figyelembe véve vonatkozó szakpolitikai kereteiket, beleértve a csendes-óceáni térség reziliens fejlődésére vonatkozó keretet.
2. A Felek előmozdítják a katasztrófakockázat-csökkentés holisztikus megközelítését, beleértve a csendes-óceáni térség reziliens fejlődésére vonatkozó keret figyelembevételét, a kockázatmegelőzésbe és a kockázatokra való felkészülésbe történő befektetést, a kockázatsökkentési erőfeszítéseknek a helyreállítási intézkedésekbe való beépítését, valamint a pénzügyi kockázatok elleni biztosítás előmozdítását. Támogatják a közszolgáltatások, az infrastruktúra, az élelmezésbiztonság és a vízbiztonság rezilienciáját, biztosítva, hogy a beruházások figyelembe vegyék a jövőbeli kockázatok reális értelmezését és arra reagáljanak. Az újjáépítési és helyreállítási erőfeszítések középpontjába az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát helyezik, többek között az „építsük újra, de jobban” megközelítés alkalmazása révén.
3. A Felek együttműködnek a rezilienciaépítés szempontjából releváns technológiákhoz való hozzáférésnek, e technológiák átadásának és szisztematikus használatának a megerősítése érdekében. Beruháznak a katasztrófákkal kapcsolatos statisztikák és veszteségekre vonatkozó adatok gyűjtésébe és felhasználásába, a kockázatok átfogó értékelésébe, a kockázatsökkentési tervek minden szinten történő végrehajtásába, valamint a katasztrófakockázat-csökkentés és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás közötti kapcsolat erősítésébe. Támogatják az újtechnológiák és a világűrből szerzett információk használatát a megelőzési, felkészültségi, reagálási és helyreállítási intézkedések javítása érdekében.
4. A Felek minden szinten törekednek az inkluzív kockázatkezelés megerősítésére, beleértve a katasztrófakockázat-csökkentéssel és az éghajlatváltozással foglalkozó nemzeti és regionális innovációs kiválósági központok kapacitásának bővítését. Törekednek a nyomonkövetési, korai előrejelzési és kockázatértékelési kapacitások bővítésére, a hazai és regionális kapacitások és képességek javítására a megelőzési, mérséklési, felkészültségi, reagálási és helyreállítási intézkedések terén, ideértve a polgári védelmi mechanizmusokat, valamint a helyi

közösségek és intézmények kapacitását, a legkiszolgáltatottabb és leginkább marginalizált háztartásokra és csoportokra összpontosítva.

5. A Felek figyelemmel kísérik a katasztrófakockázatok és éghajlat-politikai kockázatok kezelésének prioritásait és célkitűzéseit és értékelik azokat a bevált nemzetközi gyakorlatok alapján.

II. CÍM

INKLUZÍV ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁGI FEJLŐDÉS

13. cikk

1. A Felek integrált stratégiákat követnek, és reformokat hajtanak végre a reziliens és diverzifikált gazdaságok kiépítése, a gazdasági növekedés és átalakulás előmozdítása, az üzleti és kereskedelmi kapcsolatok megerősítése, valamint a teljes, minőségi foglalkoztatásra való áttérés támogatása érdekében. Vállalják, hogy olyan üzleti környezetet teremtenek, amely elősegíti a beruházások nagyobb áramlását és a magánszektor fejlődését. Megerősítik és elmélyítik a régió belüli gazdasági együttműködést, beleértve az áruk és szolgáltatások mobilitását is. A Felek ösztönzik és könnyítik devizáik szélesebb körű használatát a nemzetközi ügyletekben.
2. A Felek előmozdítják a tudomány, a technológia, az innováció és a kutatás átalakító jellegét támogató intézkedéseket. Munkálkodnak a körforgásos, alacsony kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdaságok megvalósításán és annak biztosításán, hogy minden ember élvezze a szabad üzleti lehetőségek előnyeit, hogy az alapvető munkaügyi normákat tiszteletben tartásuk és fenntartásuk – többek között társadalmi párbeszéd révén –, valamint hogy a kiszolgáltatott személyek, a nők és a fiatalok társadalmi-gazdasági szerepvállalását és befogadását előmozdítsák, többek között megfelelő szociális védelmi intézkedésekkel. Megállapodnak abban, hogy az erőfeszítéseket olyan kulcsfontosságú ágazatokra összpontosítják, amelyek multiplikatív hatást gyakorolnak a fenntartható növekedésre, a munkahelyteremtésre és a szegénység felszámolására, beleértve az új gazdasági területekre irányuló együttműködés lehetőségét is.

1. FEJEZET

GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS DIVERZIFIKÁCIÓ

14. cikk

A gazdasági fejlődést elősegítő tényezők

1. A Felek olyan intézkedéseket követnek, amelyek prioritásként támogatják a magasabb szintű gazdasági termelékenység elérését a diverzifikáció, a technológiai korszerűsítés és az innováció révén, valamint amelyek javítják a makrogazdasági és pénzügyi ágazat stabilitását, emellett egyszerűsítik és harmonizálják az üzleti szabályokat és folyamatokat, megerősítik a hatékony és kiszámítható adórendszereket, javítják a közigazgatás és az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságát. Szilárd versenypolitikákat fogadnak el, valamint biztosítják a földtulajdon- és földhasználati jogok és a tulajdonjogok, továbbá a szellemi tulajdon-jogok védelmét.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a vállalkozást megkönnyítő szilárd jogszabályokat, rendeleteket és politikákat, amelyek célja a szabályozási és adminisztratív akadályok csökkentése és az átláthatóság növelése, egyúttal a vállalkozói készségek és az üzleti kultúra kialakítása a beruházások növelésének és a magánszektor fejlesztésének szándékával. Előmozdítják továbbá a vállalati társadalmi felelősségvállalást és a felelős üzleti magatartást, a környezetvédelmi megfontolások tekintetében is.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy foglalkoznak a humántőke-fejlesztéssel és javítják azt, különösen a felsőfokú végzettséggel rendelkező, képzett, szakképzett, képesített és hatékony, a tisztességes – többek között az új dinamikus növekedési ágazatokban való – munkavállalás szempontjából megfelelően képzett munkaerő megteremtésére irányuló beruházások és támogatás révén, a munkaerőpiaci keresletnek megfelelően és a magánszektor részvételének fokozásával. Különös hangsúlyt fektetnek a digitális jártassági, a műszaki és szakoktatási és -képzési, valamint a felsőoktatási programokra.
4. A Felek támogatják azokat a politikákat, amelyek javítják a munkaerőpiaci intézmények relevanciáját, hatékonyságát és eredményességét. Előmozdítják a régió belüli munkaerő-mobilitást a csendes-óceáni AKCSÁSZ-tagok fejlesztési igényeinek támogatása érdekében, és hogy pozitív választ adjanak a magánszektor szükségleteire, valamint hogy hozzájáruljanak a fokozottabb gazdasági integrációhoz, a nagyobb beruházásokhoz és a jobb üzleti termelékenységhez.

5. A Felek támogatják az olyan kulcsfontosságú infrastruktúrák fejlesztését, mint az energia, a közlekedés és a víz, vagy az infokommunikációs technológiai (IKT) szolgáltatások és a digitális konnektivitás.
6. A Felek előmozdítják a vidéki térségek fejlesztését és a vidéki gazdaság diverzifikációját, többek között a reziliens infrastruktúrák, a turizmus, a mezőgazdaság és az ipar közötti kapcsolatok megerősítése révén.
7. A Felek a formális és a nem formális szektorban is támogatják a magánvállalkozások számára nyújtott biztosítás, pénzügyi és nem pénzügyi szolgáltatások minőségének, rendelkezésre állásának és elérhetőségének fejlesztésére irányuló intézkedéseket. Javítják a megfizethető finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést, többek között azzal, hogy életképes banki és nem banki rendszereket alakítanak ki, valamint hogy a vállalkozások, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások regionális és globális értékláncokba történő integrálásával megerősítik a hozzáadott értéket elősegítő digitális pénzügyi szolgáltatásokat, a termelés növelésén, a kereskedelem szabályozási kapacitásának bővítésén, a vállalkozói készség javításán, a vállalkozás fokozottabb megkönnyítésén, a termékek és a kiviteli célpontok diverzifikációján, a technológiafejlesztésen és az innováción keresztül, beleértve az e-kereskedelmi platformokat is.

15. cikk

Beruházás

1. A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy ösztönzik, megteremtik és fenntartják a kölcsönösen előnyös, felelős beruházások számára kedvező környezetet. Észszerűsítik és felgyorsítják az adminisztratív eljárásokat és követelményeket, valamint támogatják azokat az intézkedéseket, amelyek kiszámítható és biztonságos beruházási környezetet teremtenek, megkönnyítik a partnerségeket és előmozdítják a köz- és a magánszektor közötti párbeszédet.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy a befektetők bizalmának növelése érdekében vegyes finanszírozással, garanciákkal és egyéb innovatív pénzügyi eszközökkel vonzzák és fenntartják a fenntartható és felelős köz- és magánberuházásokat, beleértve a közvetlen külföldi tőkebefektetéseket is. Törekednek arra, hogy mind az EU, mind a csendes-óceáni AKCSÁSZ-tagok vonatkozásában megfelelő és könnyen hozzáférhető tájékoztatást nyújtsanak a befektetőknek az üzleti lehetőségekről.
3. A Felek vállalják, hogy megfelelő beavatkozási kombinációval együttműködnek a beruházások megkönnyítésében, különös figyelmet fordítva a fiatalokra és a nőkre.

16. cikk

A magánszektor fejlesztése

1. A Felek támogatják egy dinamikus, versenyképes és felelős magánszektor fejlődését, többek között a szükséges szakpolitikák, valamint nemzeti és/vagy regionális szintű gazdasági, intézményi és jogalkotási reformok elfogadásával. Intézkedéseket hoznak a magánszektor termelékenységének és hatékonyságának erősítésére és javítására. Különös figyelmet fordítanak a mikro-, kis- és középvállalkozások, az üzleti inkubátorházak növekedésére és versenyképességének javítására, valamint a háziipar fejlődésére.
2. A Felek megragadják a technológiai fejlődésben és a digitális gazdaságban rejlő lehetőségeket. Törekednek a kutatás és innováció, valamint a digitális gazdaság támogatására irányuló beruházások mozgósítására, és ösztönzik a magánszektor digitalizáció fellendítésére, különösen a beruházások, az innováció, a piaci ismeretek, a hozzáférés és a szakértelem tekintetében.
3. A Felek a fenntartható gazdasági növekedés megvalósítása érdekében előmozdítják az iparfejlesztést. Célirányos politikákat fogadnak el, amelyek célja az ipari növekedés és lehetőségek elősegítése, különösen kapcsolatok kialakítása és értéknövelő tevékenységek révén, a kisipart is ideértve. Ösztönzik a megfelelő technológiák és eljárások kifejlesztését, valamint a részipari termékek diverzifikációját. Olyan stratégiákat dolgoznak ki és hajtanak végre, amelyek regionális és nemzeti kapacitást építenek a közepes technológiaigényű és a csúcstechnológiai gyártás és export területén elérendő versenyképesség érdekében.
4. A Felek támogatják a hatékonyabb erőforrás-felhasználást, valamint a tisztább és környezetbarátabb technológiák és ipari folyamatok bevezetését. Ténylegesen foglalkoznak a gazdasági tevékenységekből származó szennyezés valamennyi formájával, többek között azáltal, hogy a kiterjesztett gyártói felelősség és a „szennyező fizet” elvek alapján egyértelműen meghatározzák a felelőségeket és azokat hozzárendelik az ágazathoz és az üzleti szereplőkhöz az egész ellátási lánc mentén.

17. cikk**Tudomány, technológia, innováció és kutatás**

1. A Felek együttműködnek a tudományos kutatás, a technológiafejlesztés és az innováció terén a társadalmi és gazdasági fejlődés előmozdítása, a társadalmi kihívások kezelése és a regionális versenyképesség javítása céljából. Fejlesztik a kutatási hálózatok, valamint a számítástechnikai és tudományos adatinfrastruktúrák és szolgáltatások összekapcsolását és interoperabilitását, és regionális kereteiken belül előmozdítják ezt a fejlődést.
2. A Felek adott esetben elősegítik egymás tudományos, technológiai és innovációs programjaihoz, kutatási infrastruktúrájához és létesítményeihez, publikációihoz és tudományos adataihoz való hozzáférést a releváns területeken, beleértve az éghajlatváltozást és az óceánokat.
3. A Felek együttműködnek a polgári ürtevékenységek területén felmerülő közös érdekű kérdésekben, mint például az űrkutatás, a globális navigációs műholdrendszerek alkalmazásai és szolgáltatásai, a műholdas pontosító rendszerek fejlesztése, valamint a Föld-megfigyelés és Föld-tudomány, különösen a korai előrejelzés és megfigyelés alkalmazása terén.

18. cikk**Hazaútalások**

A Felek – felismerve az inkluzív és fenntartható fejlődés jelentős forrásaként szolgáló hazaútalások fontosságát – arra törekednek, hogy 2030-ig a hazaútalások tranzakciós költségeit 3% alá csökkentsék, felszámolják az 5%-nál magasabb költségű átutalási útvonalakat, innovatív pénzügyi eszközök révén előmozdítsák a pénzügyi jártassággal kapcsolatos tudatosságot és a pénzügyi integrációt, valamint a nem hagyományos gazdasági szereplők többek között új technológiák használatával megvalósított fokozott bevonása érdekében javítsák a szabályozási kereteket.

2. FEJEZET**KERESKEDELMI EGYÜTTMŰKÖDÉS****19. cikk****Kereskedelmi integráció**

1. A Felek vállalják, hogy mindannyiuk számára előnyösen, valamint a tágabb régió, többek között a TOT-ok irányában is élénkítik a kereskedelmi lehetőségeket. Céljuk, hogy elősegítsék a csendes-óceáni AKCSÁSZ-tagok zökkenőmentes és fokozatos integrációját a világ gazdaságba, különösen a regionális integrációban és a más régiókkal folytatott kereskedelemben rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázása révén.
2. A Felek támogatják az egyrészről az Európai Közösség, másrészről a csendes-óceáni államok közötti átmeneti partnerségi megállapodás végrehajtását és működését, az érdekelt országok csatlakozásának ösztönzésével, és adott esetben az említett megállapodás hatályának kiterjesztésével.
3. A Felek támogatják a regionális gazdasági integrációs folyamatokat a csendes-óceáni térségben, többek között a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése és szabályozási harmonizáció révén, hogy lehetővé tegyék az országok számára, hogy kihasználhassák a szomszédokkal folytatott kereskedelem előnyeit, és hogy elősegítsék integrációjukat a kulcsfontosságú regionális és globális értékláncokba.

20. cikk**Kereskedelmi kapacitás**

1. A Felek együttműködnek a kereskedelmi kapacitás kiépítése terén, többek között a termelés és a vállalkozói készség megerősítése, valamint a hozzáadott értéket teremtő ágazatokba történő beruházások növelése révén. Biztosítják, hogy a keretfeltételek és a megfelelő hazai politikák rendelkezésre álljanak a nagyobb kereskedelmi forgalom elősegítéséhez.
2. A Felek a WTO kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló megállapodása szerinti kötelezettségvállalásaik alapján együttműködnek a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése terén. Ezen együttműködés során figyelembe kell venni a csendes-óceáni AKCSÁSZ-tagok sajátos szükségleteit, beleértve a földrajzi korlátokhoz, a technológiához, a kereskedelemfinanszírozáshoz és a konnektivitáshoz kapcsolódó igényeket is. A Felek törekednek a behozatalhoz, a kivitelhez, az árutovábbításhoz és az áruk és szolgáltatások mozgására vonatkozó egyéb vámeljáráshoz kapcsolódó kereskedelmi költségek csökkentésére, beleértve a vámeljáráshoz automatizálását is.

3. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy megelőzzék, azonosítsák és felszámolják a kereskedelem szükségtelen technikai akadályait, valamint az exportjukat korlátozó szükségtelen nem tarifális akadályokat. Különösen együttműködnek a nemzetközi szabványoknak való megfelelés biztosítása érdekében, megfelelő kapacitásépítési támogatás, valamint jobb minőségellenőrzési mechanizmus és tanúsító laboratóriumok révén.
4. A Felek együttműködnek az állat- és növényegészségügyi szabályozások és gyakorlatok többek között intézményi és szabályozási mechanizmusok, valamint megfelelő információs rendszerek és infrastruktúrák útján történő megerősítése érdekében.
5. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy kereskedelmi kapcsolataikban igazgatási együttműködési és ellenőrzési intézkedéseket hajtsanak végre.
6. A Felek – elismerve a digitális technológia hozzájárulását a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséhez – megállapodnak abban, hogy együttműködnek megfelelő csendes-óceáni regionális digitális platformok nemzeti és a határokon átnyúló kereskedelem számára történő létrehozása érdekében.

21. cikk

Szolgáltatások

1. A Felek támogatják egy stabil és élénk szolgáltatási ágazat kialakítását, elismerve annak fontosságát a gazdasági növekedéshez és a munkahelyteremtéshez való hozzájárulása, valamint az összes gazdasági tevékenység inputjainak biztosítása, továbbá az átalakító jellegű termelési és exportfolyamatok elősegítése tekintetében.
2. A Felek együttműködnek a szolgáltatásnyújtási kapacitás megerősítése érdekében. Különös figyelmet fordítanak a természetes személyek üzleti célú mozgásával kapcsolatos szolgáltatásokra, a pénzügyi és egyéb üzleti szolgáltatásokra, a turizmusra, a kulturális és kreatív ágazatra, továbbá az építőiparra és a kapcsolódó mérnöki szolgáltatásokra.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy adott esetben ösztönzik a kölcsönös elismerési megállapodások megkötését többek között a szakmai képezések elismerésének megkönnyítése céljából. Együttműködnek az olyan szolgáltatások kereskedelme előtt álló akadályok felszámolása érdekében, amelyek célja a verseny előmozdítása, a munkahelyteremtés, a növekedés és fejlődés ösztönzése, valamint szolgáltatási ágazatuk minőségének javítása.

3. FEJEZET

KULCSFONTOSÁGÚ ÁGAZATOK

22. cikk

Kék gazdaság

1. A Felek előmozdítják a jól irányított és fenntartható kék gazdaságot, amelynek célja, hogy a fenntartható gazdasági növekedést összeegyeztesse a munkahelyteremtéssel, a jobb megélhetéssel és a társadalmi igazságossággal, a méltányos gazdasági előnyökkel, valamint az élelmezésbiztonság megerősítésével, a tengeri ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megőrzését és az erőforrások fenntartható hasznosítását alapul véve.
2. A Felek együttműködnek a fenntartható akvakultúra hatékony területrendezés, ökoszisztéma- alapú megközelítés és a beruházók számára biztosított egyenlő versenyfeltételek révén történő fejlesztése érdekében, garantálva, hogy mindez megfeleljen a helyi közösségeknek.
3. A Felek fokozzák a halászat fenntartható fejlesztését, többek között a kisipari halászat szintjén is, azáltal, hogy a termelékenységbe és a helyi feldolgozási kapacitásokba történő fokozott beruházások révén előmozdítják a fenntartható értékláncokat, miközben biztosítják a halászati erőforrások fenntarthatóságát és a jobb élelmezés- és élelmiszer-biztonságot.
4. A Felek megragadják a tengeri biotechnológiában rejlő lehetőségeket, támogatják a kutatást és csökkentik a technikai szűk keresztmetszeteket annak érdekében, hogy megkönnyítsék a befektetők hozzáférését az ágazathoz, ugyanakkor elkerüljék a tengeri környezetet érintő kockázatokat.
5. A Felek ösztönzik a kék gazdasággal kapcsolatos kutatást, innovációt, valamint az ismeretek, a bevált gyakorlatok és a tanulságok megosztását, beleértve a területrendezés megerősítését és a megalapozott beruházási döntéshozatalt.
6. A Felek előmozdítják a megújuló tengeri energiaforrások alkalmazását annak érdekében, hogy valamennyi szigeten felgyorsítsák a tiszta energiára való átállást.

23. cikk**Mezőgazdaság**

1. A Felek előmozdítják a fenntartható mezőgazdaságot, és támogatják az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens mezőgazdaság kiépítésére irányuló agroökológiai gyakorlatokat és intézkedéseket, valamint biztosítják a hozzáadott értéket és a diverzifikációt a megélhetés javítása, a jövedelmek növelése és a tisztességes foglalkoztatás megteremtése érdekében.
2. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy növeljék a termelők, a feldolgozók és az exportőrök, különösen a kistermelők piacra jutási lehetőségeit nemzeti, regionális és nemzetközi szinten, többek között a mezőgazdasági szaktanácsadáshoz nyújtott támogatás, a vidéki infrastruktúrák és a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés javítása révén. Együttműködnek a nemzetközileg elfogadott gyakorlatoknak és szabványoknak való megfelelés biztosítása érdekében, figyelembe véve vonatkozó szakpolitikai kereteiket.
3. A Felek az inkluzív és a biológiai sokféleséggel jellemzett, tápanyag-orientált értékláncok kialakítása révén előmozdítják az élelmezésbiztonságot, többek között a helyi hozzáadott érték és feldolgozás, valamint az értéklánc szereplőinek bővített kapacitása révén. Részt vesznek továbbá a csendes-óceáni és az európai uniós mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek földrajzi jelzéseinek bejegyzésében és oltalmában.
4. A Felek együttműködnek a mezőgazdaságukat érintő kártevők, betegségek és inváziós fajok elleni küzdelemben.

24. cikk**Turizmus**

1. A Felek vállalják, hogy biztosítják a turizmus kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődését, maximalizálva annak potenciálját a gazdasági növekedés, a tisztességes munkahelyek megteremtése és az állami bevételek növelése szempontjából, miközben biztosítják a környezeti, kulturális és társadalmi dimenzió integrálását.
2. A Felek fokozzák a kulturális örökség és a természeti erőforrások védelmét és előmozdítását, és megerősítik a turisztikai ágazat és más érintett gazdasági ágazatok – különösen a közlekedés, a mezőgazdaság és a kék gazdaság – közötti kapcsolatokat.
3. A Felek együttműködnek a fenntartható fejlődési gyakorlatok előmozdítása érdekében, és törekednek a turizmus társadalmi-gazdasági előnyeinek optimalizálására, a földterületek, óceánok, emberek és kultúrák védelmére, tiszteletben tartva a helyi közösségek integritását és érdekeit, valamint támogatva részvételüket a turizmus fejlesztési folyamatában, különösen a vidéki és közösségi turizmusban és az ökoturizmusban. Ösztönözik a kutatást és a statisztikai fejlesztést szolgáló új technológiákra, az éghajlatváltozással és katasztrófákkal szembeni rezilienciára, a biológiai sokféleségre, a hulladékgyűjtésre, a megújuló energiára és az energiahatékonyságra, a víz- és élelmezésbiztonságra, valamint a közösségek megélhetésére és részvételére irányuló beruházásokat.
4. A Felek támogatják a turisztikai termékek és szolgáltatások népszerűsítésére és fejlesztésére irányuló beruházásokat. Előmozdítják innovatív partnerségek kialakítását az érintett légitársaságokkal és az üdülési célú hajóutak üzemeltetőivel, és beruháznak a humántőke fejlesztésébe, a turisztikai képzésbe és kapacitásépítésbe, a marketingbe, többek között a digitális marketingbe, valamint ösztönzik az üzleti kapcsolatokat és a szakképzett munkaerő cseréjét a versenyképesség élénkítése, a szolgáltatási színvonal javítása és a turisztikai ágazat továbbfejlesztése érdekében.

25. cikk**Fenntartható energia**

1. A Felek elismerik az energiaágazat jelentőségét a gazdasági jólét, a humán és társadalmi fejlődés és a humánbiztonság szempontjából, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való zökkenőmentes átállás szükségességét. Törekednek az energiabiztonság és az energetikai infrastruktúrák rezilienciájának megerősítésére a tiszta energia hozzáférhetőségének és megfizethetőségének javítása érdekében.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy támogatják azokat az energetikai reformokat a csendes-óceáni térségben, amelyek hozzájárulnak a térség fejlesztési folyamatai szén-dioxid-intenzitásának csökkentéséhez, az energiaellátás és a végfelhasználói energiafogyasztás hatékonyságának növeléséhez, az energiainfrastruktúra rezilienciájának fokozásához, valamint a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentéséhez, figyelembe véve vonatkozó szakpolitikai kereteiket, többek között a csendes-óceáni térség energiabiztonságára vonatkozó cselekvési keretet és a csendes-óceáni térség reziliens fejlődésére vonatkozó keretet.

3. A Felek elősegítik a nyitott, átlátható és működő energiapiacokat, amelyek ösztönzik az inkluzív és fenntartható beruházásokat a felelős energiatermelés, -átvitel és -elosztás, valamint az energiahatékonyság területén.
4. A Felek előmozdítják az energiahatékonyságot és az energiamegtakarítást az energialánc valamennyi szakaszában, a termeléstől a fogyasztásig, valamint megerősítik, javítják és átalakítják a villamosenergia-termelő és -elosztó létesítményeket, többek között a városi és vidéki villamosenergia-elosztó hálózatok megerősítése és bővítése útján.
5. A Felek a tiszta, változatos, költséghatékony és fenntartható energiatechnológiák, többek között a megújuló és alacsony kibocsátású energiatechnológiák fejlesztése és igénybevétele révén előmozdítják a csendes-óceáni térség energetikai átalakulását.

26. cikk

Konnektivitás

1. A Felek – felismerve a csendes-óceáni szigetállamok földrajzi korlátait – megerősítik a konnektivitást a csendes-óceáni térségben, biztosítva, hogy az fenntartható és átfogó legyen, szabályokon alapuljon és ösztönözze a beruházásokat és az egyenlő versenyfeltételeket a vállalkozások számára. Törekednek arra, hogy biztonságos, védett, reziliens és fenntartható közlekedési kapcsolatokat építsenek ki légi, szárazföldi és tengeri, valamint digitális hálózatokon keresztül, a mobiltól a vezetékes hálózattal, az internet gerinchálózatától a helyi hurokig, a kábeltől a műholdig. Vállalják, hogy a korszerű, hatékony és tiszta megoldások elősegítése és az emberek közötti kapcsolatok előmozdítása érdekében törekednek az energetikai összeköttetések kiépítésére.
2. A Felek vállalják, hogy átalakítják, megerősítik és javítják a közlekedési és a kapcsolódó infrastruktúra-rendszereket azáltal, hogy megkönnyítik és javítják az utasok, köztük a csökkent mozgásképességű utasok és az áruk mozgását, valamint azáltal, hogy költséghatékony, biztonságos, védett és fenntartható hozzáférést biztosítanak a megbízható és hatékony városi, légi, tengeri, belvízi, vasúti és közúti közlekedési szolgáltatásokhoz. Javítják a közlekedési ágazat általános irányítását azáltal, hogy hatékony szabályozásokat dolgoznak ki és hajtanak végre a csendes-óceáni térségen belüli harmonizáció megkönnyítése érdekében, lehetővé teszik a tisztességes versenyt és a szállítási módok közötti átjárhatóságot, valamint élénkítik és előmozdítják a magánszektor részvételét a közlekedési projekteknél, többek között a karbantartási projekteknél, továbbá a kapacitáskorlátok és a hiányzó infrastrukturális láncszemek megszüntetését.
3. A Felek elismerik a költséghatékony és jól működő tengeri szállítási szolgáltatások mint a kereskedelmet megkönnyítő fő szállítási mód fontosságát. Együttműködnek a tengeri szállítási ágazatban annak érdekében, hogy előmozdítsák a csendes-óceáni AKCSÁSZ-tagok erőfeszítéseit a versenyképes kikötők és kikötői szolgáltatások – többek között a hajózási infrastruktúra – fejlesztése terén, az áruk és személyek mozgásának javítása céljából.
4. A Felek együttműködnek a légi közlekedési ágazatban, beleértve a csendes-óceáni térségbe irányuló légi járatok útvonalainak és gyakoriságának növelését. Együttműködnek továbbá a légi közlekedés biztonságának és védelmének, valamint a légtérfelügyeletnek a megerősítése és javítása érdekében, ideértve a kapcsolódó fenyegetésekre és kockázatokra való reagálási képességüket is. Megállapodnak, hogy megerősítik és javítják a légi és a tengeri közlekedésben alkalmazott navigációs segédeszközöket, ideértve a légiforgalmi irányítást és a térképészetet is.
5. A Felek törekednek a nyílt, megfizethető és biztonságos széles sávú internetkapcsolathoz és a digitális infrastruktúrákhoz való hozzáférés többek között jobb tenger alatti kábelek révén történő élénkítésére. Intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy megkönnyítsék az IKT-hoz való egyszerű hozzáférést, és hogy támogassák a mesterséges intelligencia és a dolgok internetének megfelelő használatát, valamint a helyi körülményekhez igazított, kiterjedt, alacsony költségű vezeték nélküli hálózatok kiépítését. Törekednek arra, hogy létrehozzák a szolgáltatók engedélyezéséhez szükséges szabályozó intézményeket, előmozdítsák a versenymagatartást, biztosítsák a fogyasztók jólétét és védelmét, a regionális együttműködés megerősítésével, figyelembe véve a Felek vonatkozó szakpolitikai kereteit, többek között a csendes-óceáni regionális IKT stratégiai cselekvési tervet.

27. cikk**Nyersanyag-kitermelő iparágak**

1. A Felek – elismerve a nyersanyag-kitermelő iparágak hozzájárulását a gazdasági fejlődéshez – a nemzetközi legjobb gyakorlatokkal összhangban álló megfelelő jogszabályok, szakpolitikák és szabályozási keretek révén elősegítik a fenntartható és felelős beruházásokat. Céljuk a nyersanyag- kitermelési erőforrásokhoz való tisztességes és torzításmentes hozzáférés biztosítása, teljes mértékben tiszteletben tartva az országok nemzeti jogszabályait és saját természeti erőforrásaik feletti szuverenitását, és fenntartva az érintett helyi közösségek jogait.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a nyersanyag-kitermelési erőforrásokkal való felelősségteljes gazdálkodást, beleértve a jogszabályi keretek kidolgozását, figyelembe véve e gazdálkodás környezeti hatásait. Előmozdítják az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot, a nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságára irányuló kezdeményezésben meghatározott elvekkel összhangban.
3. A Felek előmozdítják a vonatkozó technológiák használatát a bányászati erőforrások fenntartható és felelősségteljes feltárásának és kitermelésének elősegítése érdekében.

28. cikk**Erdészet**

1. A Felek előmozdítják a fenntartható erdőgazdálkodást és az erdészeti erőforrások fenntartható hasznosítását, csökkentik és megállítják az erdőirtást és az erdőpusztulást, megőrzik az erdők biológiai sokféleségét és az erdei ökoszisztémákat, küzdenek az illegális fakitermelés és az ahhoz kapcsolódó kereskedelem ellen, valamint előmozdítják a fenntartható gazdálkodás alatt álló erdőkben származó, erőforrás- és energiahatékony termékeket.
2. A Felek előmozdítják az agráripari és az erdészeti áruk és termékek fenntartható értékláncait, ennek során prioritásként kezelik a munkahelyteremtést és más, az ökoszisztémák megőrzésében rejlő gazdasági lehetőségeket. Együttműködnek a fenntartható erdőgazdálkodásban, beleértve a kereskedelmi hasznosítást szolgáló termékek jogszerű és fenntartható biztosítását, valamint az erdei növény- és állatvilág fenntartható forgalmazását, teljes mértékben tiszteletben tartva a nemzetközi bevált gyakorlatokat és normákat, valamint a vonatkozó nemzetközi megállapodásokat. Együttműködnek és előmozdítják a megfelelő technológiák és módszerek alkalmazását az olyan fűszernövények és egyéb erdészeti alapú anyagok azonosítása és fejlesztése érdekében, amelyekből gyógyszerek készülhetnek, miközben biztosítják, hogy a biológiai sokféleség ne csökkenjen, az ökoszisztémák egyensúlya ne sérüljön, valamint azt, hogy a gyógyszerekhez való hozzáférésnek ne legyen akadálya.
3. A Felek együttműködnek az erdészeti irányításnak és az erdők fenntarthatóságának a javítása érdekében, többek között az erdészeti jogszabályok végrehajtásáról, az erdészeti irányításról és az erdészeti termékek kereskedelméről szóló (FLEGT) cselekvési terv figyelembevételével és önkéntes partnerségi megállapodások kidolgozásának ösztönzésével. Törekednek arra, hogy országos szinten megerősítsék a FLEGT cselekvési terv és az éghajlat-politikai fellépések közötti koherenciát és pozitív kölcsönhatásokat az erdészeti és földhasználati ágazatban, többek között más nemzetközi kezdeményezésekkel, különösen az erdőirtás és az erdőpusztulás által okozott kibocsátások csökkentésére vonatkozó varsói kerettel (REDD+) összefüggésben. Az országok nemzetileg meghatározott hozzájárulásával összhangban a Felek részt vesznek az erdészeti és földhasználati ágazatra vonatkozó éghajlat-politikai szakpolitikák, jogszabályok, szabályozások, stratégiák és tervek kidolgozásában és felülvizsgálatában. Lépéseket tesznek az erdészeti ágazat kibocsátásaira és elnyeléseire vonatkozó nyilvántartások minőségének javítása érdekében.
4. A Felek támogatják az erdők alkalmazkodására és az erdővédelemre irányuló stratégiák és kezdeményezések kidolgozását az erdők egészségének javítása, az erdőirtás visszafordítása, a leromlott erdőterületek helyreállítása, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia fokozása és az erdőtakaró helyreállítása érdekében. Elismerve a természetes és az őserdők fontosságát azon ökoszisztéma-, éghajlati és kulturális szolgáltatások biztosításában, amelyekről társadalmaink függenek, a Felek együttműködnek az ezen erdők alkalmazkodását és védelmét szolgáló megfelelő megközelítések és pozitív ösztönzők kidolgozása és végrehajtása érdekében.
5. A Felek támogatják a fenntartható erdőgazdálkodásért felelős regionális, szubregionális és nemzeti intézmények és ügynökségek megerősítését és kapacitásépítését. Minden szinten növelik az erdőirtással kapcsolatos tudatosságot, és ösztönzik a fenntartható erdőgazdálkodásból származó, erőforrás- és energiahatékony termékek fogyasztását. Előmozdítják és támogatják a főzéshez szükséges alternatív, fenntartható és tiszta tüzelőanyag használatát a helyi közösségek számára. Megerősítik a helyi hatóságok és közösségek erdővédelembe való bevonását.

III. CÍM ÓCEÁNOK, TENGEREK ÉS HALÁSZAT

29. cikk

A Felek elismerik az óceánok alapvető szerepét a földi élet, a fenntartható fejlődés és az emberek megélhetése szempontjából. Megállapodnak abban, hogy fokozzák az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy megvédjék az óceánokat és a tengereket a különböző terhelések, például az éghajlatváltozás, az óceánok savasodása és a korallfehéredés, a túlhalászás, a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat és egyéb pusztító és nem fenntartható tevékenységek káros következményeitől és hatásaitól. Előmozdítják a kék gazdaság fenntartható fejlődését, védik a tengeri ökoszisztémákat és a biológiai sokféleséget, csökkentenek mindenfajta szennyezést, és bevezetnek az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó politikákat.

1. FEJEZET

ÓCEÁNPOLITIKAI IRÁNYÍTÁS

30. cikk

Fenntartható óceánok

1. A Felek tudomásul veszik az egymás által a javított és integrált óceánpolitikai irányítás, a megerősített regionális és szubregionális halászati állományvédelmi és gazdálkodási intézkedések, a halászat nyomon követése, ellenőrzése és felügyelete, valamint más régióspecifikus stratégiák, továbbá az óceán hatékony kezelését szolgáló eszközök érdekében tett erőfeszítéseket.
2. A Felek megteszik a szükséges lépéseket az óceánpolitikai irányításról szóló azon vonatkozó nemzetközi és regionális szerződések, egyezmények és megállapodások végrehajtására, amelyeknek részes felei, valamint az óceánok ezekben említett erőforrásainak védelme és a velük folytatott gazdálkodás érdekében.
3. A Felek az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban és a vonatkozó regionális keretek figyelembevételével megerősítik az óceánok irányítását azok fenntartható hasznosítása és megőrzése érdekében, többek között egy integrált gazdálkodási megközelítés előmozdítása révén, figyelembe véve a fenntartható fejlődés társadalmi, gazdasági és környezeti dimenzióit.
4. A Felek együttműködnek az óceánokra és azok erőforrásaira nehezedő nyomás mérséklése és enyhítése céljából, a biztonságos, védett, tiszta és fenntarthatóan kezelt óceánok érdekében, valamint az óceánokkal kapcsolatos ismeretek alátámasztásának szándékával. Együttműködnek a part menti és tengeri ökoszisztémák védelme, megőrzése és helyreállítása terén.
5. A Felek együttműködnek a tengerszennyezés megelőzése és csökkentése, valamint a zajszennyezés és a tengeri hulladék elleni küzdelem céljából, beleértve a műanyagokat és mikroműanyagokat, az olajszennyezést és a nukleáris szennyező anyagokat. Támogatják a hajókból származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésének szabályozását és törekednek arra, továbbá aktívan támogatják a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet hajózásból származó üvegházhatásúgáz- kibocsátás csökkentésére irányuló kezdeti stratégiájának sürgős végrehajtását. Törvényeket és rendeleteket fogadnak el a káros hulladékok és szemét kiürítésére vonatkozóan, beleértve a jogsértések szankcionálását is.
6. A Felek megállapodnak abban, hogy döntéseiket a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismeretek alapozzák, kellő mértékben figyelembe véve az ökoszisztéma-alapú megközelítés elveit és az elővigyázatosság elvét, valamint a hagyományos tudás és őslakosok népek tudásának fontosságát.
7. A Felek megerősítik az együttműködést a kutatás, az állományvédelmi és gazdálkodási intézkedések kidolgozása és végrehajtása, a tengeri területrendezés, valamint a védett tengeri területek és tengeri menedékhelyek létrehozása terén, a nemzetközi joggal összhangban és a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismeretek alapján, valamint figyelembe véve az őslakos és helyi közösségek ismereteit.
8. A Felek együttműködnek az óceánpolitikai irányítással kapcsolatos kapacitás és szakértelem kiépítése érdekében, beleértve a tengeri tudományos kutatást és a tengeri technológia átadását az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban.
9. A Felek előmozdítják a párbeszédet és az együttműködést az óceánpolitikai irányítás valamennyi vonatkozásával kapcsolatban, beleértve az éghajlatváltozással, a tengerszint emelkedésével, valamint annak lehetséges hatásaival és következményeivel, a tengerfenéken végzett bányászattal, a halászattal, a tengerszennyezéssel, továbbá a kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos kérdéseket is.

10. A Felek elismerik a tengerfenéki bányászat tengeri környezetre és annak biológiai sokféleségére gyakorolt hatásával kapcsolatban felmerült általános aggályokat. A tengeri környezet és biológiai sokféleségének védelmére és megőrzésére irányuló tevékenységek megfelelő környezetközpontú irányításának biztosítása érdekében a Felek a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismeretekre támaszkodnak, alkalmazzák az elővigyázatosság elvét és az ökoszisztéma-alapú megközelítést, előmozdítják a kutatást, és megosztják a bevált gyakorlatokat a tengerfenéki ásványkincsekkel kapcsolatos közös érdekű területeken.

31. cikk

A nemzeti joghatóságon kívül eső területek biológiai sokfélesége

1. A Felek – többek között illetékes nemzetközi és regionális szervezeteken és megállapodásokon keresztül – együttműködnek a nemzeti joghatóságon kívül eső területek tengeri biológiai sokféleségének megőrzésében és fenntartható hasznosításában, a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismeretek alapján.
2. A Felek – többek között nemzetközi együttműködés révén – előmozdítják a kapacitásépítést és a tengeri technológia átadását a nemzeti joghatóságon kívül eső területek tengeri biológiai sokféleségének megőrzése és fenntartható hasznosítása érdekében.

2. FEJEZET

HALÁSZAT

32. cikk

A halászati erőforrások fenntartható védelme és a fenntartható erőforrás-gazdálkodás

1. A Felek együttműködnek a halászati erőforrások védelmének, használatának és a velük folytatott fenntartható gazdálkodásnak a biztosítása érdekében, adott esetben kétoldalú, szubregionális, regionális és multilaterális szinten.
2. A Felek együttműködnek, hogy biztosítsák a halászati erőforrások védelmét és a velük folytatott hatékony gazdálkodást, a fenntartható halászatot, valamint a társadalmi és gazdasági megtérülés optimalizálását.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják az átlátható és tudományosan megalapozott állományvédelmi és gazdálkodási intézkedéseket, összhangban a nemzetközi joggal, különösen az ENSZ Tengerjogi Egyezményében és a halállományokról szóló ENSZ-megállapodásban meghatározott szabályokkal és elvekkel, valamint tiszteletben tartják az adott esetben a regionális halászati gazdálkodási szervezetek által elfogadott állományvédelmi és gazdálkodási intézkedéseket.
4. A Felek hatékony politikák, törvények és rendeletek révén együttműködnek a part menti halászat fenntartható gazdasági fejlődésének biztosítása érdekében. Előmozdítják a helyi közösségek, valamint a kisipari és kisüzemi halászok halászati erőforrásokhoz való hozzáférését, az élelmezésbiztonságot, valamint a generációk közötti és a generációkon belüli méltányosságot.

33. cikk

Jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat

1. A Felek a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban kezdeményezéseket tartanak fenn vagy fogadnak el a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni, a saját joghatóságukon belül, más joghatósági területeken és a nyílt tengeren folytatott küzdelem tekintetében, elismerve, hogy az ilyen halászati tevékenységek komoly veszélyt jelentenek a halászat hatékony védelmére, a halászati gazdálkodásra és a halászat fenntartható kiaknázására.
2. A Felek politikákat és intézkedéseket hajtanak végre annak érdekében, hogy kizárják a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászatból származó termékeket a kereskedelmi forgalomból. Nyomonkövetési, ellenőrzési és felügyeleti intézkedéseket hajtanak végre és érvényesítenek, például megfigyelőrendszereket, hajómegfigyelési rendszereket, halászati jogosítványokat és engedélyeket, a fogások nyilvántartását és jelentését, az átrakodás ellenőrzését, vizsgálatokat és a kikötő szerint illetékes állam általi ellenőrzést, valamint kapcsolódó intézkedéseket, a megfelelés biztosítása érdekében, beleértve a hazai szabályozás szerinti jogalkalmazási fellépéseket és szankciókat is, a halállományok védelmének, a túlhalászás megelőzésének és a fenntartható halászat előmozdításának szándékával.
3. A Felek a hatályos nemzeti jogszabályok, szubregionális, regionális és nemzetközi jogi eszközök szerinti kötelezettségeiknek megfelelően megállapodnak abban, hogy nem engedélyezik a Felek azon hajói számára

a belépést, amelyekről megállapították, hogy más joghatósági területeken és a nyílt tengeren jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászatot folytattak, vagy amelyek előéletében jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat szerepel, valamint megtagadják tőlük a szolgáltatást, illetve kitiltják őket a kikötőikből.

4. A Felek törekednek a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászattal kapcsolatos nemzetközi megállapodások, nevezetesen a kikötő szerinti államoknak a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászat megelőzésére, megakadályozására és felszámolására irányuló intézkedéseiről szóló, 2009. november 22-én Rómában megkötött megállapodás megerősítésére, és előmozdítják a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelemre irányuló nemzetközi és regionális intézkedések és stratégiák egymást kiegészítő jellegét és összhangját.

34. cikk

Káros halászati támogatások

A Felek megállapodnak abban, hogy megteszik a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy megtiltsák a halászati támogatások bizonyos formáit, amelyek hozzájárulnak a túlkapacitáshoz és a túlhaláshoz, valamint hogy felszámolják a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászathoz hozzájáruló támogatásokat és tartózkodnak az ilyen új támogatások bevezetésétől, elismerve, hogy a fejlődő és legkevésbé fejlett csendes-óceáni államokra alkalmazott megfelelő és hatékony, különleges és megkülönböztetett elbánásnak a WTO halászati támogatásokról szóló tárgyalásainak szerves részét kell képeznie.

IV. CÍM

BIZTONSÁG, EMBERI JOGOK, DEMOKRÁCIA ÉS KORMÁNYZÁS

35. cikk

A Felek együttműködnek a békés és reziliens társadalmak kialakítása, az emberi jogok védelme, előmozdítása és érvényesítése érdekében, valamint megerősítik a demokratikus elveket és a jó kormányzást. Minden szinten támogatják az elszámoltatható és átlátható intézményeket, és konkrét lépéseket tesznek a jó adóügyi kormányzás, valamint a korrupció, a csalás és a pénzmosás elleni küzdelem terén. Foglalkoznak a biztonságot fenyegető új vagy egyre növekvő fenyegetésekkel, beleértve a terrorizmust, a kiberbiztonságot fenyegető veszélyeket és a nemzetközi szervezett bűnözés valamennyi formáját, különösen a tengeri védelemmel, a kiberbűnözéssel, a humánbiztonsággal és a környezetbiztonsággal kapcsolatban, egyidejűleg védik az emberi jogokat, többek között regionális együttműködés révén, figyelembe véve a vonatkozó szakpolitikai kereteiket, beleértve a regionális biztonságról szóló boe-i nyilatkozatban és a vonatkozó uniós közös kül- és biztonságpolitikai stratégiákban meghatározott elveket. Törekednek arra, hogy – amennyiben az a meglévő nemzetközi kötelezettségekkel összhangban helyénvaló – elősegítsék az emberi jogi mechanizmusok – többek között az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosa Hivatalának – munkáját a vonatkozó ügyekben.

1. FEJEZET

BIZTONSÁG

36. cikk

Béke és biztonság

1. A Felek együttműködnek a béke, a biztonság és az igazságszolgáltatás biztosítása érdekében, az emberi jogok védelme, előmozdítása és érvényesítése, a jó kormányzás, a megerősített humánbiztonság, a környezetbiztonság, valamint a konfliktusmegelőzés és a békeépítés révén.
2. A Felek foglalkoznak az identitáson alapuló erőszak valamennyi formájával, beleértve a szexuális és a nemi alapú erőszakot, valamint a közösségek közötti, az etnikai és a vallási erőszakot. Támogatják a megbékélési folyamatokat olyan átmeneti igazságszolgáltatási mechanizmusok révén, mint például a hagyományos vagy szokászerű gyakorlatok, ahol és amikor ezek nem összeegyeztethetetlenek a nemzetközileg elismert emberi jogokkal. A Felek támogatást nyújtanak az erőszak valamennyi áldozatának.
3. A Felek együttműködnek a tengeri védelem fokozása érdekében, az ENSZ Tengerjogi Egyezményével összhangban és a vonatkozó regionális keretek figyelembevételével, az információk megosztása, a hajókat, tengeri létesítményeket és eszközöket fenyegető veszélyekre való reagálás, valamint a vonatkozó törvények

és rendeletek érvényre juttatása révén. Együttműködnek – többek között új technológiák alkalmazásával – a nemzetközi bűnözésből, például a kábítószer-kereskedelemből, a kalózkodásból és a tengeri fegyveres rablásból, a kényszermunkából, az emberkereskedelemből és a migráncsempészből eredő biztonsági kérdések kezelése érdekében.

4. A Felek törekednek arra, hogy a jogállamiság és a nemzetközi jog teljes körű tiszteletben tartása mellett új kezdeményezéseket dolgozzanak ki a terrorizmus minden formájának megelőzése és leküzdése érdekében, azon tényezők kezelésével, amelyek az erőszakos szélsőségeshez és a radikalizálódáshoz vezető környezetet teremthetnek. Új jogszabályokat és stratégiákat dolgoznak ki vagy erősítik a meglévőket, és együttműködnek a terrorizmus és a terrorizmusfinanszírozás, valamint adott esetben a kapcsolódó fenyegetések elleni küzdelem és az ellenük való fellépés érdekében, a nemzetközi joggal teljes összhangban, ha az alkalmazandó. Együttműködnek az ENSZ Biztonsági Tanácsa valamennyi vonatkozó határozatának, többek között a 2396. (2017) és a 2462. (2019) sz. ENSZ BT-határozatnak, valamint a közgyűlés valamennyi vonatkozó határozatának a végrehajtásában. Tartózkodnak attól, hogy bármilyen formában támogatást nyújtsanak azoknak az állami és nem állami szereplőknek, amelyek megkísérlik nukleáris, vegyi, biológiai vagy más fegyverek és hordozóeszközök terrorista célokra történő fejlesztését, megszerzését, gyártását, birtoklását, szállítását, átadását vagy használatát. Fokozzák az együttműködést annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az egyének és közösségek számára, hogy megelőzzék és növeljék a terrorista cselekményekkel, az erőszakos szélsőségességgel és a radikalizálódással szembeni rezilienciát.
5. A Felek újra megerősítik, hogy az éghajlatváltozás egzisztenciális fenyegetést jelent a népek és közösségek megélhetésére, biztonságára és jóllétére, és elkötelezik magukat a Párizsi Megállapodás végrehajtásának előrevitele mellett. Előmozdítják az éghajlatváltozás mint biztonsági kockázat globális elismerését, együttműködnek annak megelőzése érdekében, hogy az éghajlatváltozás hatásai továbbra is a fenyegetések – mint például a tengerszint emelkedéséből és a szélsőséges időjárási eseményekből eredő, a békét és a biztonságot súlyosan érintő veszélyek – multiplikátoraként működjenek. Elismerik az éghajlatváltozás által a békére és a biztonságra jelentett veszélyt, és fellépnek ellene az alkalmazkodást és a rezilienciát célzó intézkedések, valamint a korai előrejelző rendszerek megerősítésével.
6. A Felek megerősítik az együttműködést a kiberbiztonság előmozdítása, a kiberbűnözés és az internet felhasználásával elkövetett bűncselekményeknek – többek között a szellemi tulajdon internet felhasználásával elkövetett eltulajdonításának – a megelőzése és az ellenük való küzdelem érdekében. Együttműködnek annak érdekében, hogy megosszák egymással a bevált gyakorlatokat azzal kapcsolatban, hogy miként lehet hatékonyabban megvédeni a nemzeti és regionális kritikus infrastruktúrákat a kibertámadásokkal szemben. Előmozdítják a több érdekelt felet bevonó internetirányítást, és foglalkoznak a tiltott vagy káros anyagok online terjesztésével kapcsolatos kérdésekkel. Információcserét folytatnak a kiberbiztonsági műszaki szakértők, a számítástechnikai bűnözéssel foglalkozó nyomozók, a kiberbűnözéssel kapcsolatos nyomozás és a digitális kriminalisztika oktatásáról és képzéséről. Megerősítik a nemzetközi együttműködést a kibertér biztonságának és stabilitásának előmozdítása érdekében. Elismerik továbbá, hogy a kiberbűnözés globális probléma, és elismerik, hogy a meglévő nemzetközi normákat és előírásokat, többek között a számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezmény normáit és előírásait kell alapul venni.

37. cikk

Szervezett bűnözés

1. A Felek megerősítik és végrehajtják a nemzetközi szervezett bűnözés, többek között, de nem kizárólag az emberkereskedelem, a tiltott kábítószer-, kézfegyver- és könnyűfegyver-kereskedelem, az illegális fakitermelés és az ahhoz kapcsolódó kereskedelem, a veszélyeztetett fajok, köztük a veszélyeztetett tengeri fajok, a vadon élő állatok és növények, valamint az ezekből származó termékek illegális kereskedelme, valamint az egyéb illegális gazdasági és pénzügyi tevékenységek elleni küzdelmet szolgáló jogszabályokat és stratégiákat.
2. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy fenntartsák a pénzügyi rendszereik bűncselekmények finanszírozására való felhasználásának megelőzésére és leküzdésére irányuló összehangolt erőfeszítéseiket. Információt cserélnek, és megfelelő intézkedéseket hajtanak végre a pénzmosás, a terrorizmus finanszírozása és az illegális pénzmozgások elleni küzdelem érdekében, összhangban a vonatkozó nemzetközi normákkal és keretekkel, különösen a Pénzügyi Akció Munkacsoport ajánlásaival.
3. A Felek megerősítik a bűnüldözés területén folytatott párbeszédet és együttműködést a nemzetközi szervezett bűnözői és terrorista hálózatok tevékenységei elleni küzdelem céljából. A korai előrejelzés és az érintett nemzetközi

szervezetekkel, partnerekkel és érdekelt felekkel folytatott együttműködés támogatása érdekében nyílt párbeszéd és stratégiai információcsere révén javítják a nemzeti és regionális biztonsági mechanizmusok közötti koordinációt.

2. FEJEZET

EMBERI JOGOK, DEMOKRÁCIA ÉS KORMÁNYZÁS

38. cikk

Emberi jogok

1. A Felek elismerik, hogy az emberi jogok egyetemesek, oszthatatlanok, egymástól függenek és egymáshoz kapcsolódnak, és megállapodnak abban, hogy tiszteletben tartják, védik, érvényre juttatják és előmozdítják az összes emberi jogot, legyen szó polgári, politikai, gazdasági, szociális vagy kulturális jogokról. A vonatkozó nemzetközi szerződésekkel összhangban megteszik a szükséges lépéseket valamennyi emberi jog és alapvető szabadság, többek között a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás szabadsága, a gyülekezési és egyesülési szabadság, valamint a gondolat-, vallás- és lelkiismereti szabadság teljes körű és egyenlő gyakorlásának biztosítása érdekében. Foglalkoznak a rasszizmus, a megkülönböztetés, a nemi alapú megkülönböztetés valamennyi formájával, beleértve a nemi alapú erőszakként, emberkereskedelemtént történő megnyilvánulásukkal, amely esetben a nők és a lányok kifejezetten a szexuális kizsákmányolás célpontjai, a gyűlöletbeszéd és a gyűlöletbűncselekmények, az idegengyűlölet és az ezekhez kapcsolódó intolerancia valamennyi formájával, és küzdenek ezek ellen.
2. A Felek fokozzák a nemek közötti egyenlőség megvalósítására, valamint a nők és lányok emberi jogainak teljes körű gyakorlására és társadalmi szerepvállalásuk lehetővé tételére irányuló erőfeszítéseket. Előmozdítják, védik és érvényre juttatják a gyermekek jogait.
3. A Felek előmozdítják a kisebbségekhez tartozó személyek jogait, és előmozdítják az őslakos népek jogait, az ENSZ őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatában (UNDRIP) meghatározottak szerint.
4. A Felek támogatják valamennyi emberi jogra kiterjedően a fejlődés jogalapú megközelítésének javítására irányuló intézkedéseket, és megteszik a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy biztosítsák többek között az egyenlőséget és a megkülönböztetésmentességet mindenki számára az emberi jogok gyakorlása során, beleértve a megfelelő életszínvonalhoz való jog szempontjából alapvető erőforrásokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést és az azok feletti ellenőrzést. E jogok közé tartozik többek között, de nem kizárólag az oktatáshoz, az egészséghez, ezen belül a szexuális és reprodukív egészséghez, az élelemhez, az ivóvízhez és a megfelelő higiéniai létesítményekhez, a megfelelő lakhatáshoz, a munkához és az igazságszolgáltatáshoz való jog. Az e jogok érvényesítése érdekében teendő lépések közé tartoznak az éghajlatváltozás okainak és káros hatásainak kezelésével foglalkozó, elérhető szolgáltatások, valamint az erőforrások igazságos és méltányos elosztásának előmozdítása.
5. A Felek együttműködnek az emberi jogok csendes-óceáni térségben való érvényesítése érdekében, amelynek eszköze többek között a független nemzeti és regionális emberi jogi mechanizmusok és intézmények létrehozása és megerősítése, valamint a civil társadalom, az emberijog-védők és más érdekelt felek aktív szerepvállalását elősegítő és biztonságos környezet megerősítése például kapacitásépítés, valamint a regionális és nemzetközi emberi jogi mechanizmusokhoz való hozzáférés segítségével.

39. cikk

Demokrácia és kormányzás

1. A Felek a nemzetközileg elismert elvekkel és a nemzeti jogi keretekkel összhangban fenntartják a demokratikus folyamatokat és intézményeket, ideértve a békés, inkluzív, átlátható és hiteles választásokkal megválasztott, elszámoltatható kormányokat, a választási eredmények elfogadását és az azt követő kormányzati átmenetet, valamint az egyének azon jogát, hogy részt vegyenek annak a társadalomnak a közügyeiben, amelyben élnek.
2. A Felek növelik a parlamentek szerepét, előmozdítják a média függetlenségét és pluralizmusát, valamint a demokratikus elszámoltathatóság javítása érdekében megőrzik és szélesítik a civil társadalom számára biztosított támogató teret. A demokratikus elvek és gyakorlatok tiszteletben tartásának biztosítása érdekében megerősítik a nemzeti, regionális és decentralizált kapacitásokat.
3. A Felek előmozdítják a jó kormányzás elveit. Konkrét intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy inkluzív, elszámoltatható és átlátható közintézményeket építsenek ki. Támogatják a szakpolitikák kialakításához és végrehajtásához szükséges kapacitásokat, elszámoltatható, hatékony, átlátható és professzionális közszolgálatot alakítanak ki, és megerősítik a minőségi közszolgáltatások nyújtását.

4. A Felek felgyorsítják az e-kormányzási szolgáltatások és a digitális szolgáltatási infrastruktúra kiépítését, amely a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésnek és azok rendelkezésre állása javításának, a demokratikus gyakorlatok és kormányzás javításának, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok előmozdításának, védelmének és érvényesítésének az eszköze.
5. A Felek mechanizmusokat és intézményeket hoznak létre vagy erősítenek meg a korrupció, a vesztegetés, a csalás és a vállalati pénzügyi bűncselekmények elleni küzdelem érdekében, többek között a vonatkozó nemzetközi normák és eszközök, nevezetesen az ENSZ 2003. október 31-én New Yorkban megkötött Korrupció elleni egyezményének végrehajtása és előmozdítása révén. Előmozdítják a közpénzek átlátható kezelését és az elszámoltathatóságot, ösztönzik az átláthatóság, a jogszerűség és a magatartásbeli változás kultúrájának értékeit támogató intézkedéseket a korrupció felszámolása érdekében, és továbbfejlesztik a jogszabályokat a vagyonvisszaszerzés és -visszaszolgáltatás megkönnyítése érdekében.
6. A Felek megerősítik az irányítási rendszereket az irreguláris migráció megfékezése, valamint a migráncsempésztés és a kapcsolódó bűnözői hálózatok, továbbá az emberkereskedelem elleni küzdelem érdekében, különösen összpontosítva az áldozatok védelmére.

40. cikk

Jogállamiság és igazságszolgáltatás

1. A Felek előmozdítják a jog tiszteletben tartását, és együttműködnek a jogállamiság megszilárdítása érdekében. Céljuk a független, pártatlan és hatékony igazságszolgáltatás biztosítása, valamint az igazságszolgáltatás intézményeinek megerősítése. Megteszik a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy mindenki számára jogszerű eljárásban biztosítsák az igazságszolgáltatáshoz való jogot.
2. A Felek minden összefüggésben tiltakoznak az állami és nem állami szereplők által alkalmazott kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés minden formájával szemben, és elítélik ezeket, többek között a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni, 1984. december 10-én New Yorkban megkötött egyezmény és annak fakultatív jegyzőkönyvei megerősítésének és hatékony végrehajtásának támogatásával.
3. A Felek előmozdítják az igazságügyi reformokat, biztosítják a hatékony bírósági rendszereket és eljárásokat, valamint korszerűsítik a büntetés-végrehajtási rendszereket. Együttműködnek annak érdekében, hogy fokozzák az igazságszolgáltatási és jogalkotó szervek kulcsfontosságú szereplőinek kapacitásait.

41. cikk

Pénzügyi irányítás

1. A Felek előmozdítják a hatékony és eredményes államháztartási gazdálkodást, beleértve az állami bevételek hatékony mobilizálását és felhasználását, a fenntartható államadósság-kezelést, a fenntartható, átlátható, versenyképes és kiszámítható közbeszerzési rendszereket és a nemzeti felügyeleti szervek támogatását.
2. A Felek jogszabályokat fogadnak el, konkrét intézkedéseket hoznak, és megerősítik a megfelelő intézményeket és mechanizmusokat a jó adóügyi kormányzás elveinek végrehajtása érdekében.
3. A Felek együttműködnek az adókijátszás, az adókikerülés és az illegális pénzmozgások elleni küzdelem érdekében, valamint biztosítják az adórendszerek hatékonyságát, eredményességét, átláthatóságát és méltányosságát.

V. CÍM

HUMÁN ÉS TÁRSADALMI FEJLŐDÉS

42. cikk

A Felek elkötelezettek amellett, hogy 2030-ig felszámolják a szegénység minden formáját, a szociális szolgáltatásokhoz való inkluzív és méltányos hozzáférés és a fokozott élelmiszer-biztonság révén előmozdítsák a humán és a társadalmi fejlődést, hatékonyan kezeljék az egyenlőtlenséget, előmozdítsák a nemek közötti egyenlőséget és a nők és a fiatalok társadalmi szerepvállalását annak biztosítása érdekében, hogy mindenki rendelkezzen a méltóságteljes élethez szükséges eszközökkel, valamint hogy megteremtsék az emberek demokratikus életben való tényleges részvételének és a fenntartható gazdasági növekedéshez való aktív hozzájárulásának a feltételeit. Konkrét intézkedéseket hoznak a szociális kohézió és a szociális védelemnek mint a szegénység felszámolását és az egyenlőtlenség elleni küzdelmet szolgáló jelentős befektetésnek, valamint

a gazdasági hasznok szélesebb körben, a társadalomba és az emberekbe történő újrabefektetése fontos eszközeként az előmozdítására. Ösztönzik a kulturális és sportéletet, amelyek a fenntartható humán és társadalmi fejlődés és az inkluzív gazdasági növekedés, valamint a társadalmi befogadás és a békés társadalmak mozgatórugói.

1. FEJEZET SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

43. cikk

Oktatás

1. A Felek támogatják a minőségi oktatáshoz való inkluzív és méltányos hozzáférést alap-, közép- és felsőfokú szinten, valamint a koragyermekkorai nevelést, műszaki és szakoktatást és -képzést, figyelembe véve vonatkozó szakpolitikai kereteiket, többek között a csendes-óceáni regionális oktatási keretet. Előmozdítják a digitális jártasság és készségek fejlesztését. Különös figyelmet fordítanak a nőkre és lányokra, a marginalizált és veszélyeztetett csoportokra, köztük a fogyatékossgal élő személyekre.
2. A Felek intézkedéseket hoznak a formális és nem formális tanulás minőségének javítására, a készségfejlesztés műszaki és szakoktatás és -képzés révén történő támogatására, azzal a céllal, hogy növeljék a munkaerőpiaci igényeknek és lehetőségeknek megfelelő, magas szintű végzettséggel rendelkező és szakképzett munkavállalók számát.
3. A Felek támogatják azokat a kezdeményezéseket, amelyek ösztönzik és lehetővé teszik a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika fejlesztését és szélesebb körű alkalmazását.
4. A Felek törekednek az oktatási központok infrastruktúrájának és felszerelésének javítására. Tényeken alapuló szakpolitikák, tantervfejlesztés, valamint a tanárképzés és a szakmai fejlődés minőségének emelése révén javítják az oktatás minőségét.

44. cikk

Egészségügy

1. A Felek törekednek az egyetemes egészségügyi ellátás és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés elérésére, többek között megerősített nemzeti egészségügyi rendszerekkel, korszerűsített létesítményekkel és felszerelésekkel, valamint minőségi és megfizethető alapvető gyógyszerekkel és oltóanyagokkal.
2. A Felek intézkedéseket hoznak a nem fertőző betegségek megelőzésének és felügyeletének a megerősítésére azok előfordulásának csökkentése érdekében, többek között növelik az egészségfejlesztésre, valamint az elsődleges és másodlagos megelőzési stratégiákra irányuló beruházásokat. Figyelembe veszik a nem fertőző betegségek megelőzését és felügyeletét előmozdító, vonatkozó szakpolitikai kereteiket. A Felek az egészségügyi ellátás és a közösségi alapú szolgáltatások fejlesztésén keresztül foglalkoznak a mentális egészséggel kapcsolatos kihívásokkal, ideértve a pszichoszociális zavarok kezelését is.
3. A Felek megerősítik a nemzeti és regionális felügyeleti és megfigyelési rendszereket annak érdekében, hogy gyorsan és hatékonyan feltárják a fertőző betegségeket és a nemzeti, regionális és nemzetközi jelentőségű egyéb egészségügyi szükséghelyzeteket, beleértve a pandémiás fertőzéseket, például az influenzát, és hogy gyorsan és hatékonyan reagáljanak azokra. Együttműködnek továbbá az egységes egészségügyi megközelítés végrehajtása érdekében az antimikrobiális rezisztencia és annak mind az emberi, mind az állati egészségre gyakorolt következményeinek kezelése érdekében.

45. cikk

Víz és megfelelő higiénia létesítmények

1. A Felek fokozzák erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy elősegítsék az elegendő, biztonságos és megfizethető vízhez való hozzáférést személyes és otthoni használatra, különös figyelmet fordítva a kiszolgáltatott helyzetben lévőkre. Előmozdítják a vízbiztonságnak a népességnövekedés, a változékony időjárás és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni megerősítését célzó intézkedéseket, többek között a vízfelhasználás hatékonyságának javítása, az ivóvízbiztonság és a vízkészletek fenntartható hasznosítása, valamint a nemzeti vízgyűjtő- és tározórendszerek fejlesztése révén.
2. A Felek az élet minden területén élénkítik a biztonságos, higiénikus, védett, társadalmi és kulturális szempontból elfogadható, a magánélet védelmét és a méltóságot biztosító megfelelő higiéniai létesítményekhez való fizikai

és megfizethető hozzáférést mindenki számára. Támogatják és megerősítik a helyi közösségek részvételét a létesítmények és higiéniai gyakorlatok háztartásokban, iskolákban és egészségügyi intézményekben történő kialakításában, irányításában és karbantartásában, különösen a nehéz kihívásokkal küzdő területeken, például a vidéki és távoli területeken, a kis szigeteken és az informális városi településeken.

3. A Felek elismerik a tudás és a technológia megosztásának fontosságát, beleértve a minőségi vízellátási és köztisztasági rendszerek és infrastruktúra tervezéséhez, biztosításához és karbantartásához szükséges kapacitásépítést is.

46. cikk

Lakhatás

1. A Felek fokozzák arra irányuló erőfeszítéseiket, hogy mindenki számára – beleértve a kiszolgáltatott helyzetben lévőket is – méltányos hozzáférést biztosítsanak a megfelelő, biztonságos és megfizethető lakhatáshoz. Kezelik a városi háztartások és a vidéki területek, továbbá a távoli és a főszigetek közötti egyenlőtlenségek problémáját. Előmozdítják a bevált gyakorlatok megosztását – többek között az építési szabályzatokkal kapcsolatban is – a környezeti reziliencia fokozása és az éghajlattudatos lakhatás megvalósítása érdekében.
2. A Felek törekednek arra, hogy mindenki számára egyetemes hozzáférést biztosítsanak a fenntartható energetikai szolgáltatásokhoz, javítsák a villamos energiához való hozzáférést és támogassák a háztartások energiafelhasználásának hatékonyságát.

47. cikk

Élelmezésbiztonság és jobb táplálkozás

1. A Felek törekednek annak biztosítására, hogy mindenki elegendő, megfizethető, biztonságos és tápláló élelmiszerhez jusson, többek között a helyi tápláló élelmiszerek támogatása és a fenntartható élelmiszerrendszerekbe – például az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens szállításba és tárolásba – történő beruházás révén. Különös figyelmet fordítanak annak biztosítására, hogy a katasztrófa utáni helyreállítás során megfelelő veszélyhelyzeti élelmiszerkészletek álljanak rendelkezésre.
2. A Felek együttműködnek az alutápláltság valamennyi formájának felszámolása, valamint az élelmezés- és táplálkozásbiztonság hiánya mögöttes okainak kezelése érdekében.
3. A Felek támogatják a mezőgazdasági diverzifikációt és a helyi élelmiszer-termelést, mind megélhetési, mind kereskedelmi célokból. Céljuk a reziliens és diverzifikált gazdálkodási rendszerek és az erőforrás-hatékony mezőgazdaság megerősítése reziliens és magas hozamú, tápértékkel rendelkező növényfajták használatával. Foglalkoznak a halászati erőforrások túlhalászásával, figyelembe véve, hogy a halak kritikus források az élelmezés- és táplálkozásbiztonság szempontjából.
4. A Felek előmozdítják az egészséges étrendet azáltal, hogy csökkentik az alacsony tápértékű importált élelmiszerektől való függést, megerősítik a tápértékjelölésre vonatkozó szabályozást, ösztönzik a táplálkozással és az egészséges étrendre vonatkozó gyakorlatokkal kapcsolatos oktatást és lakossági figyelemfelhívó programokat, valamint előmozdítják a helyi egészséges élelmiszerek előállítását és fogyasztását.

2. FEJEZET

EGYENLŐTLENSÉG, TÁRSADALMI KOHÉZIÓ ÉS SZOCIÁLIS VÉDELEM

48. cikk

Szociális védelem

1. A Felek előmozdítják a befogadó és eredményesebben működő munkaerőpiacok, valamint a mindenki számára elérhető tisztességes munka biztosítását célzó foglalkoztatáspolitikák létrehozását, ezek keretében pedig a munkavállalók egészségügyi és biztonsági körülményeinek javítását. A formális gazdaságra történő zökkenőmentesebb áttérés megkönnyítése céljából foglalkoznak az informális gazdasághoz kapcsolódó kérdésekkel, köztük a hitelhez és a mikrofinanszírozáshoz, valamint a szociális védelmi intézkedések megerősítéséhez kapcsolódó kérdésekkel. Küzdenek a haszonszerzési célú kizsákmányolás minden formája ellen, beleértve a szexuális kizsákmányolást és a munkaerő-kizsákmányolást, mind a formális, mind az informális gazdaságban.

2. A Felek törekednek a szociális védelem kiterjesztésére, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők és a marginalizált csoportok, valamint a formálisan és nem formálisan foglalkoztatottak esetében, azzal a céllal, hogy az alapszintű jövedelembiztonság, valamint a megfelelő és sokkhatásokra reagáló szociális védelmi rendszerek révén fokozatosan elérjék az egyetemességet.

49. cikk

Nemek közötti egyenlőség, valamint a nők és lányok társadalmi szerepének megerősítése

1. A Felek megerősítik azokat a politikákat, programokat és mechanizmusokat, amelyek célja a nemek egyenlő részvételének és esélyegyenlőségének biztosítása és javítása a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális élet valamennyi ágazatában. A Felek ösztönzik a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló, 1979. december 18-án New Yorkban megkötött egyezmény, valamint fakultatív jegyzőkönyvének megerősítését, és támogatják ezek hatékony végrehajtását. Garantálják, hogy a nemi dimenzió módszeresen, általánosan érvényesüljön valamennyi szakpolitikában. Figyelembe veszik vonatkozó szakpolitikai kereteiket, beleértve a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó csendes-óceáni regionális struktúrát is.
2. A Felek támogatják a nők gazdasági szerepvállalását, és gazdasági lehetőségeket határoznak meg a nők számára, valamint biztosítják gazdasági és szociális jogaik tiszteletben tartását és előmozdítását. Elősegítik a nők számára a pénzügyi szolgáltatásokhoz és a foglalkoztatáshoz való egyenlő hozzáférést, valamint a föld és egyéb termelőeszközök feletti ellenőrzést és azok használatát. Intézkedéseket hoznak a női vállalkozók támogatására, a nemek közötti bérszakadék csökkentésére, valamint az egyéb diszkriminatív szabályok és gyakorlatok megszüntetésére. Arra törekednek, hogy a kiépítsék a nők éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciáját, és fenntartják megélhetésüket a mezőgazdaságban, a halászatban és az akvakultúrában, valamint a kulturális iparágakban. Megerősítik a nők gazdasági szerepvállalásáról szóló, hozzáférhető statisztikai adatok gyűjtését, összeállítását, elemzését és terjesztését.
3. A Felek vállalják, hogy elfogadják a szükséges jogalkotási és szakpolitikai intézkedéseket a gyermekházasság, a korai és a kényszerházasság megszüntetése, a szexuális és a nemi alapú erőszak valamennyi formájának, különösen a családon belüli erőszaknak, a szexuális kizsákmányolás és a munkaerő-kizsákmányolás valamennyi formájának, valamint a zaklatás mind a köz-, mind a magánszférában megjelenő minden formájának felszámolása érdekében, többek között a viselkedésbeli változást célzó figyelemfelkeltő kezdeményezések révén.
4. A Felek intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy fokozzák a nők és lányok részvételét és felerősítsék hangjukat a közéletben és a politikai életben, beleértve a választási, politikai, kormányzati és fejlesztési folyamatokat, a helyi önkormányzatokat, a hagyományos szokásjogi mechanizmusokat, a vezetést, az alkotmányos testületeket, az állami tulajdonú vállalatokat, valamint a békeépítést és a megbékélést.
5. A Felek megerősítik a nemzeti és regionális intézményeket a nők és lányok elleni erőszak valamennyi formájával kapcsolatos kérdések kezelésére, beleértve a szexuális és a nemi alapú erőszak valamennyi formájának megelőzését és az azokkal szembeni védelmet, a zaklatás kivizsgálását és az elszámoltathatósági mechanizmusokat, valamint az áldozatok gondozását és támogatását. Törekednek arra, hogy a nemzeti törvényeket és rendeleteket, valamint a regionális kereteket a vonatkozó nemzetközi egyezményekhez és regionális keretekhez igazítsák.
6. A Felek kötelezettséget vállalnak a Pekingi Nyilatkozatnak, a Pekingi Cselekvési Platformnak és a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia cselekvési programjának, valamint felülvizsgálati konferenciáik eredményeinek teljes körű és hatékony végrehajtására. Olyan szakpolitikákat fogadnak el és olyan programokat dolgoznak ki, amelyek célja a megfizethető, átfogó és integrált, minőségi szexuális és reprodukció egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférés biztosítása megfelelő tanácsadással, tájékoztatással és szexuális oktatóprogramokkal, adott esetben figyelembe véve az UNESCO szexuális nevelésre vonatkozó nemzetközi technikai iránymutatását, valamint szexuális és reprodukció egészségügyi szolgáltatások nyújtásával. A Felek adott esetben támogatják a népesedésről és a fejlesztésről szóló ázsiai és csendes-óceáni miniszteri nyilatkozat hatékony végrehajtását.

50. cikk

Ifjúság

1. A Felek irányítási struktúrákat hoznak létre a fiatalok jelentette hozadék kiaknázása és a fiatalok társadalmi szerepvállalásának lehetővé tétele, a döntéshozatali folyamatokban való befolyásuk növelése, valamint a politikai életben, a békeépítésben és a megbékélésre irányuló erőfeszítésekben való aktív részvételük fokozása érdekében. Elősegítik a fiatalok fokozottabb részvételét a környezetvédelmi fellépésekben, különösen az éghajlatváltozás nyomán követésére és az ahhoz való alkalmazkodásra irányuló programokban.

2. A Felek támogatják a fiatalok vállalkozói készségét és a fiatalok tisztességes foglalkoztatását, különös figyelmet fordítva az oktatásban, a foglalkoztatásban vagy a képzésben részt vevőkre, hogy segítsék őket a munkaerőpiacon a foglalkoztatás tekintetében releváns készségek elsajátításában.
3. A Felek elősegítik a fiatalok bűnözés megelőzését célzó társadalmi és igazságügyi programokat, valamint a gazdasági és társadalmi életbe való beilleszkedést. Támogatják az olyan intézményeket, mint az iskolák, a vallási alapú szervezetek és az ifjúsági csoportok, amelyek hozzájárulhatnak a veszélyeztetett közösségek és az ott élő veszélyeztetett fiatalok rezilienciájának kiépítéséhez.
4. A Felek intézkedéseket hoznak a gyermekvédelmi rendszerek és biztosítékok javítása és megerősítése érdekében. Támogatják a gyermekmunka és a gyermekbántalmazás, a korai és kényszerházasság, valamint a testi fenyegetés megszüntetését célzó intézkedéseket.

51. cikk

Fogyatékossgal élő személyek

1. A Felek mindenféle megkülönböztetés nélkül előmozdítják, védik és érvényesítik a fogyatékossgal élő személyek jogait. Konkrét intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy a szociális szolgáltatásokhoz – többek között az oktatáshoz és az egészségügyhöz – való egyenlő hozzáférés, valamint a munkaerőpiacon és más gazdasági lehetőségekben való tényleges részvétel révén biztosítsák a fogyatékossgal élő személyek teljes társadalmi befogadását.
2. A Felek ösztönzik a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény megerősítését, és támogatják hatékony végrehajtását, figyelembe véve vonatkozó szakpolitikai kereteiket.

52. cikk

Kultúra, sport és személyes kapcsolatok

1. A Felek előmozdítják a tárgyi és szellemi kulturális örökség, valamint a kulturális kifejezések sokszínűségének védelmét és gazdagítását a kölcsönös megértés fokozása és a kiegyensúlyozott kulturális cserék elősegítése érdekében. Együttműködnek, és előmozdítják a hagyományos művészetek és kultúra, az őslakos népek tudása és a kulturális sokszínűség megőrzését és népszerűsítését támogató beruházásokat.
2. A Felek előmozdítják a kreatív és kulturális iparágakat és a kulturális turizmust, amelyek a munkahelyteremtés és a fenntartható növekedés motorjai. Törekednek a kulturális és kreatív szakemberek mobilitásának és a műalkotások terjesztésének előmozdítására, és különböző kulturális és kreatív területeken közös kezdeményezéseket hajtanak végre. Ösztönzik a nők és a fiatalok gazdasági szerepvállalását a kulturális értékláncok, a kulturális alkotótevékenységet célzó köz-magán társulások megerősítése és a kultúra általános érvényesítése révén, figyelembe véve vonatkozó szakpolitikai kereteiket, többek között a csendes-óceáni regionális kulturális stratégiát.
3. A Felek előmozdítják a kreativitást és az innovációt, a tudásmegosztást, a nemzetközi és regionális közös alkotást, valamint a kulturális javak és szolgáltatások piaca jutási lehetőségeit. Ágazatspecifikus szabályozási kereteket és intézményi támogatást dolgoznak ki, amelyek többek között védik a kreatív alkotásokhoz fűződő szellemi tulajdonjogokat.
4. A Felek előmozdítják a kulturális ágazaton belüli cseréket, beleértve az intézmények, például múzeumok és megőrző helyek közötti csereprogramokat, és ösztönzik az emberek és az érdekelt felek közötti interkulturális párbeszédet. Támogatják a fiatalok és a fiatal munkavállalók mobilitását, amely a kultúrák közötti párbeszéd előmozdításának, valamint a tudás, készségek és kompetenciák iskolarendszeren kívüli megszerzésének eszköze. Törekednek a vonatkozó kezdeményezések végrehajtására a felsőoktatási mobilitás területén, a felsőoktatási együttműködés és modernizáció előmozdítása, valamint a tanulói és tudományos mobilitás ösztönzése céljából.
5. A Felek előmozdítják a sportot mint a fenntartható fejlődés, az inkluzív gazdasági növekedés, a társadalmi befogadás, a megkülönböztetésmentesség és az emberi jogok előmozdításának hajtóerejét. Törekednek a kapacitásépítésre, a megfelelő létesítmények kialakítására, valamint arra, hogy ösztönözzék az emberek sport- és egyéb testnevelési tevékenységekben való fokozott részvételét, különös tekintettel a fiatalokra és a nőkre. Támogatják a sportot mint a nemzetek közötti interkulturális párbeszédnek és együttműködésnek, a konfliktusok és az erőszak megelőzésének, valamint a konfliktus utáni megbékélésnek az eszközét.

FENTIEK HITELEŰL az alulírott, e célból kellően meghatalmazott teljhatalmú megbízottak aláírták ezt a megállapodást.

Kelt Apiában, Szamoa, a kétezerhuszonharmadik év november havának tizenötödik napján.

I. MELLÉKLET

VISSZATÉRÉSI ÉS VISSZAFOGADÁSI ELJÁRÁSOK**1. Fogalommeghatározások**

E melléklet alkalmazásában:

- (1) „*megkereső állam*”: az az állam (az AKCSÁSZ-tagok vagy az Európai Unió egyik tagállama), amely e megállapodás általános része 74. cikkének (3) bekezdése értelmében visszafogadási megkereséssel él;
- (2) „*megkeresett állam*”: az az állam (az AKCSÁSZ-tagok vagy az Európai Unió egyik tagállama), amelyhez e megállapodás általános része 74. cikkének (3) bekezdése szerinti visszafogadási megkeresést nyújtanak be.

2. Érvényes úti okmánnyal nem rendelkező személyek visszatérése és visszafogadása

A visszatérési és visszafogadási eljárásokat a következőképpen kell lefolytatni:

Ha a visszafogadási kérelemmel érintett személy lejárt útlevelel, érvényes vagy lejárt személyazonosító igazolvánnyal vagy egyéb fényképes hivatalos személyazonosító okmánnyal rendelkezik, vagy ha a személy személyazonosságát minden megfelelő eszközzel megerősítették, beleértve a vízumkérelmi nyilvántartásban vagy a megkereső állam bármely más hivatalos nyilvántartásában végzett keresés eredményeként történő megerősítést is, a megkeresett állam a vonatkozó információk kézhezvételekor a megkereső állam megkeresését követően a lehető leghamarabb átadja az érvényes úti okmányokat, kivéve, ha megindokolja, hogy több időre van szüksége, amely esetben a megkeresett állam a lehető legrövidebb időn belül átadja az úti okmányokat; vagy
Egyéb esetekben, ha a visszafogadási kérelemmel érintett személy állampolgárságát ellenőrizni kell, a megkeresett állam a megkereső állam megkeresésének kézhezvételét követően haladéktalanul elvégzi a szükséges ellenőrzést a legmegfelelőbb és leghatékonyabb azonosítási eljárás alkalmazásával, beleértve a megkereső állam kérésére történő személyazonosítási meghallgatást is. A megkereső és a megkeresett állam betekint a biometrikus nyilvántartásokba, amennyiben ilyen nyilvántartások rendelkezésre állnak.

Minden esetben, ha a megkeresett államhoz visszafogadási megkeresés érkezik be valamely állampolgára vonatkozásában, a megkeresett állam a nemzetközi polgári repülésről szóló, 1944. december 7-én Chicagóban megkötött egyezmény 9. melléklete 5. fejezetének 5.26. szentenderdjében előírt határidőkkel összhangban a megkeresés beérkezését követően legkésőbb 30 napon belül választ ad a megkeresésre azzal, hogy állampolgárait a visszatérés céljából ellátja a megfelelő úti okmányokkal, vagy hogy a megkereső állam számára bizonyítja, hogy az érintett személy nem az állampolgára.

3. Visszatérésre szolgáló szállítóeszköz

A visszatérésre – a megkeresett állam előzetes értesítésével – bármilyen szállítóeszközzel sor kerülhet, a megállapodás általános részének 74. cikkében meghatározott kötelezettségekkel összhangban. A légi úton történő visszatérés nem korlátozódik a menetrend szerinti járatok használatára.

4. Kísérő nélküli kiskorúak visszatérése

A gyermek legfőbb érdekének biztosítása érdekében kísérő nélküli kiskorú visszatérése csak családtagjához, nevezett gyámjához, a nemzeti jogszabályokban meghatározott egyéb hatóságokhoz vagy a megkeresett állam megfelelő befogadó létesítményéhez történhet.

5. Kétoldalú megállapodások és rendelkezések

E megállapodás általános része VI. címének 4. fejezete és e melléklet közvetlen alkalmazandóságának sérelme nélkül a Felek valamelyikének kérésére kétoldalú megállapodásokat kötnek vagy kétoldalú rendelkezéseket fogadnak el, amelyek szabályozzák az Európai Unió tagállamainak és az érintett AKCSÁSZ-tagok állampolgárai visszatérésére és visszafogadására vonatkozó konkrét kötelezettségeket. Az említett megállapodásoknak vagy rendelkezéseknek rövidebb határidőket kell tartalmazniuk az úti okmányok azonosítására és kiadására, e melléklet végrehajtásának további megkönnyítése érdekében. Az ilyen kétoldalú megállapodások vagy rendelkezések – amennyiben azt az említett megállapodás vagy rendelkezés bármelyik részes fele szükségesnek ítéli – magukban foglalják

a megkeresett állam területén szokásos tartózkodási hellyel rendelkező, a Felek állampolgárainak nem tekinthető személyek, beleértve a hontalan személyek visszatérésére és visszafogadására vonatkozó szabályokat. Az említett kétoldalú megállapodásokban vagy rendelkezésekben foglalt kötelezettségeknek összeegyeztethetőnek kell lenniük az e mellékletben meghatározott rendelkezésekkel.

II. MELLÉKLET

AZ EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANK MŰVELETEI

1. cikk

Jogi személyiség és jogállás

1. Az Európai Beruházási Bank (a továbbiakban: EBB) és az EBB bármely leányvállalata jogi személyiséggel rendelkezik az AKCSÁSZ-tagok területén, beleértve különösen a szerződéskötésre, ingó és ingatlan vagyon megszerzésére és elidegenítésére, valamint a bírósági eljárásokban való részvételre vonatkozó képességet.
2. Az EBB és az EBB bármely leányvállalata az egyes AKCSÁSZ-tagok területén olyan bánásmódot élvez, amely az adott AKCSÁSZ-tag területén működő nemzetközi intézmény számára az adó- és vámszabályok, valamint jogállás tekintetében biztosított legnagyobb előnnyel azonos előnyben részesíti az ilyen szabályok és jogállás tekintetében.

2. cikk

Banki és pénzügyi szabályzat

Az EBB és az EBB bármely leányvállalata az AKCSÁSZ-tagok területén nemzetközi szervezetként az e megállapodásban előírányzott célokból folytathatja az EBB vagy az ilyen leányvállalat – adott esetben módosított – alapokmányában előírányzott tevékenységeket, beleértve többek között, de nem kizárólag a kölcsönök, kötvények, garanciák, tulajdonviszonyt megtestesítő értékpapírok, kvázi-sajáttőke vagy bármely más finanszírozási eszköz révén történő finanszírozást, technikai segítség nyújtását vagy finanszírozását, pénzügyi piacokon történő befektetést, értékpapírok vásárlását és értékesítését, valamint az ilyen tevékenységekhez kapcsolódó bármely egyéb pénzügyi művelet végrehajtását, továbbá bankszámlák működtetését bármely devizában.

3. cikk

Külföldi pénznem

1. Az EBB vagy annak bármely leányvállalata által végrehajtott, az e megállapodás célkitűzéseinek elérését támogató, az EU által finanszírozott valamennyi művelet esetében az AKCSÁSZ-tagok biztosítják, hogy:
 - (a) a kedvezményezettek és az üzleti partnerek az adott időpontban érvényes átváltási árfolyamon átválthatják bármely teljesen konvertibilis pénznemre azokat az érintett AKCSÁSZ-tag nemzeti pénznemében kifejezett összegeket, amelyek az EBB-nek vagy az EBB bármely leányvállalatának az ilyen műveletek tekintetében járó összegek időben történő kifizetéséhez szükségesek; és
 - (b) az (a) pontban említett összegek szabadon, azonnal és ténylegesen átutalhatók az érintett AKCSÁSZ-tag területén belül vagy azon kívül annak érdekében, hogy az (a) pontban említett kedvezményezett vagy üzleti partner eleget tehessen az EBB-vel vagy az ilyen leányvállalattal szembeni kötelezettségeinek.
2. Az EBB vagy annak bármely leányvállalata által végrehajtott, az e megállapodás célkitűzéseinek elérését támogató, az EU által finanszírozott valamennyi művelet esetében az AKCSÁSZ-tagok biztosítják, hogy az EBB vagy az ilyen leányvállalat:
 - (a) az adott időpontban érvényes átváltási árfolyamon átválthatja bármely teljesen konvertibilis pénznemre az érintett AKCSÁSZ-tag nemzeti pénznemében kifejezett, az EBB vagy az ilyen leányvállalat által kapott összegeket;
 - (b) az így átváltott (a) pontban említett összegeket az érintett AKCSÁSZ-tag területén kívül szabadon, azonnal és ténylegesen átutalhatja az EBB vagy az ilyen leányvállalat által szabadon meghatározott bankszámlákra, vagy rendelkezhet ezen összegekkel az érintett AKCSÁSZ-tag területén belül; és
 - (c) az adott időpontban érvényes átváltási árfolyamon átválthatja az érintett AKCSÁSZ-tag nemzeti pénznemére a teljesen konvertibilis pénznemben kifejezett összegeket.

4. cikk**A bírósági határozatok elismerése**

Az EBB vagy az EBB bármely leányvállalata és egy kedvezményezett, illetve bármely harmadik fél közötti, az EBB vagy az EBB bármely leányvállalata e megállapodás célkitűzéseinek teljesítésére irányuló tevékenységeivel kapcsolatban felmerülő viták tekintetében az egyes AKCSÁSZ-tagok kötelezettséget vállalnak arra, hogy:

- (a) biztosítják, hogy az AKCSÁSZ-tag bírósági hatáskörrel rendelkezzenek a joghatósággal rendelkező bíróság – többek között az Európai Unió Bírósága, az Európai Unió valamely tagállamának bármely nemzeti bírósága vagy bármely választott bíróság – által szabályszerű eljárás keretében hozott jogerős határozat elismerésére, az említett AKCSÁSZ-tag alkotmánya által megengedett mértékben; valamint
 - (b) biztosítják az ilyen határozatok végrehajtását az alkalmazandó nemzeti szabályokkal és eljárásokkal összhangban.
-

**2025. évi VIII. törvény
az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Kirgiz Köztársaság közötti Megerősített
Partnerségi és Együtműködési Megállapodás kihirdetéséről***

- [1] Az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Kirgiz Köztársaság közötti Megerősített Partnerségi és Együtműködési Megállapodás célja, hogy az Európai Unió tagállamai, valamint a Kirgiz Köztársaság megerősítsék és magasabb szintre emeljék a korábbi partnerségi és együtműködési megállapodások révén létrejött kölcsönösen előnyös együtműködést.
- [2] A Felek közös szándéka, hogy minden szinten megerősítsék, elmélyítsék és diverzifikálják együtműködésüket a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kétoldalú, regionális és nemzetközi kérdésekben, illetve a továbbfejleszték a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kétoldalú és nemzetközi kérdésekről folytatott rendszeres politikai párbeszédet.

1. § Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Kirgiz Köztársaság közötti Megerősített Partnerségi és Együtműködési Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) kötelező hatályának elismerésére.

2. § Az Országgyűlés a Megállapodást e törvénnyel kihirdeti.

3. § A Megállapodás hiteles magyar nyelvű szövegét az 1. melléklet tartalmazza.

- 4. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
(2) A 2. §, a 3. §, a 6. §, valamint az 1. melléklet a Megállapodás 318. cikk (1) bekezdésében foglalt időpontban lép hatályba.
(3) A Megállapodás, a 2. §, a 3. §, a 6. §, valamint az 1. melléklet hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter – annak ismertté válását követően – a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett közleményével állapítja meg.

5. § Az e törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a külgazdasági ügyekért és a külpolitikáért felelős miniszter gondoskodik.

6. § Hatályát veszti

- a) az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamai, másrészről a Kirgiz Köztársaság közötti partnerség létrehozásáról szóló Partnerségi és Együtműködési Megállapodás, valamint az ahhoz csatolt jegyzőkönyvek kihirdetéséről szóló 2011. évi XLII. törvény, valamint
- b) az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Kirgiz Köztársaság közötti partnerséget létrehozó partnerségi és együtműködési megállapodáshoz a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásának figyelembevétele céljából készült jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2019. évi XII. törvény.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

* A törvényt az Országgyűlés a 2025. április 14-i ülésnapján fogadta el.

1. melléklet a 2025. évi VIII. törvényhez

Megerősített partnerségi és együttműködési megállapodás egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Kirgiz Köztársaság között

A BELGA KIRÁLYSÁG,
A BOLGÁR KÖZTÁRSASÁG,
A CSEH KÖZTÁRSASÁG,
A DÁN KIRÁLYSÁG,
A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG,
AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG,
ÍRORSZÁG,
A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG,
A SPANYOL KIRÁLYSÁG,
A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG,
A HORVÁT KÖZTÁRSASÁG,
AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG,
A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG,
A LETT KÖZTÁRSASÁG,
A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG,
A LUXEMBURGI NAGYHERCEGSÉG,
MAGYARORSZÁG,
A MÁLTAI KÖZTÁRSASÁG,
A HOLLAND KIRÁLYSÁG,
AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG,
A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG,
A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG,
ROMÁNIA,
A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG,
A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG,
A FINN KÖZTÁRSASÁG,
A SVÉD KIRÁLYSÁG,

az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés szerződő felei, a továbbiakban: a tagállamok,
és

AZ EURÓPAI UNIÓ

egyrészről,

valamint a KIRGIZ KÖZTÁRSASÁG

másrészről,

a továbbiakban együttesen: a Felek,

FIGYELEMBE VÉVE szoros kötelekeiket és közös értékeiket,

FIGYELEMBE VÉVE azon szándékukat, hogy megerősítsék az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Kirgiz Köztársaság közötti partnerséget létrehozó, 1995. február 9-én Brüsszelben aláírt partnerségi és együttműködési megállapodás révén korábban létrejött, kölcsönösen előnyös együttműködést,

FIGYELEMBE VÉVE azon óhajukat, hogy az új politikai és gazdasági realitásokhoz igazodva, valamint partnerségük fejlődésével lépést tartva magasabb szintre emeljék kapcsolataikat,

KIFEJEZVE azon közös szándékukat, hogy minden szinten megerősítsék, elmélyítsék és diverzifikálják együttműködésüket a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kétoldalú, regionális és nemzetközi kérdésekben,

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE elkötelezettségüket az emberi jogok és az alapvető szabadságok előmozdítása, védelme és érvényre juttatása, a demokratikus elvek, a jogállamiság és a jó kormányzás tiszteletben tartása, valamint a parlamenti demokrácia fejlesztése iránt,

MEGERŐSÍTVE elkötelezettségüket az Egyesült Nemzetek Alapokmányában (a továbbiakban: az ENSZ Alapokmánya), az ENSZ Közgyűlésének 1948. december 10-i A/RES/217 (III) A. sz. határozatával elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában (a továbbiakban: az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata), az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetben (a továbbiakban: EBESZ) és különösen az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet keretében 1975. augusztus 1-jén elfogadott Helsinki Záróokmányban (a továbbiakban: az EBESZ Helsinki Záróokmánya), az ENSZ Közgyűlésének 1966. december 16-i 2200A (XXI). sz. határozatával elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában, valamint az ENSZ Közgyűlésének 1966. december 16-i 2200A (XXI). sz. határozatával elfogadott Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában rögzített elvek, illetve a nemzetközi jog elvei és normái iránt,

ÚJÓLAG HANGSÚLYOZVA elkötelezettségüket a nemzetközi béke és biztonság aktív előmozdítása, valamint a hatékony multilaterális rendszerben való szerepvállalás iránt, különösen az ENSZ és az EBESZ keretében folytatott együttműködés révén,

FIGYELEMBE VÉVE azon óhajukat, hogy továbbfejlesszék a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kétoldalú és nemzetközi kérdésekről folytatott rendszeres politikai párbeszédet,

FIGYELEMBE VÉVE elkötelezettségüket a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedése elleni küzdelemre vonatkozó nemzetközi kötelezettségeik iránt,

FIGYELEMBE VÉVE elkötelezettségüket a jogérvényesülés, a szabadság és a biztonság területén folytatott együttműködés megerősítése iránt, beleértve a korrupció elleni küzdelmet is,

FIGYELEMBE VÉVE elkötelezettségüket az iránt, hogy a közös érdeklődésre számot tartó legváltozatosabb területeken folytatott széles körű együttműködésük révén hozzájáruljanak a Kirgiz Köztársaság politikai, társadalmi-gazdasági és intézményi fejlődéséhez,

FIGYELEMBE VÉVE azon szándékukat, hogy a szabad piacgazdaság elveire alapozva megerősítsék gazdasági kapcsolatukat, és olyan környezetet teremtsenek, amely elősegíti a kétoldalú kereskedelmi és beruházási kapcsolatok bővítését, valamint a konnektivitást,

FIGYELEMBE VÉVE elkötelezettségüket az iránt, hogy eleget tegyenek a Kereskedelmi Világszervezetben (a továbbiakban: WTO) való tagságból eredő jogoknak és kötelezettségeknek, valamint hogy ezeket a jogokat és kötelezettségeket átlátható és megkülönböztetésmentes módon végrehajtsák;

FIGYELEMBE VÉVE elkötelezettségüket a fenntartható fejlődés elvének tiszteletben tartása, valamint a 2015 utáni időszak vonatkozó fejlesztési menetrend elfogadása céljából tartott ENSZ-csúcstalálkozó keretében az ENSZ Közgyűlésének 2015. szeptember 25-i A/RES/70/1. sz. határozatával elfogadott „Alakítsuk át világunkat: a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend” című záródokumentumban (a továbbiakban: a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend) meghatározott célok elérése érdekében folytatott együttműködés iránt, kellő figyelmet fordítva saját belső programjaikra,

FIGYELEMBE VÉVE elkötelezettségüket az iránt, hogy biztosítsák a környezeti fenntarthatóságot és a környezetvédelmet, végrehajtsák azon többoldalú környezetvédelmi megállapodásokat, amelyeknek részes felei, valamint az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye keretében 2015. december 12-én elfogadott Párizsi Megállapodás (a továbbiakban: az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás) céljaival összhangban megerősítsék a környezetvédelem, a katasztrófakockázat-csökkentés és az éghajlat-politika valamennyi területén folytatott együttműködést,

FIGYELEMBE VÉVE elkötelezettségüket a határokon átnyúló és interregionális együttműködés előmozdítása iránt,

MEGÁLLAPÍTVA, hogy amennyiben a Felek úgy döntenek, hogy e megállapodás keretében az Európai Unió által az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) harmadik része V. címe alapján megkötött, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó egyedi megállapodásokat kötnek e megállapodás hatálybalépését követően, e jövőbeli egyedi megállapodások rendelkezései Írországra nézve nem lesznek kötelezőek, kivéve, ha az Európai Unió – Írországgal egyidejűleg – Írország korábbi kétoldalú kapcsolatai tekintetében értesíti a Kirgiz Köztársaságot, hogy ezek a jövőbeli egyedi megállapodások Írországra nézve – az Európai Unió részeként – kötelezőek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló, az Európai Unióról szóló szerződéshez (EUSZ) és az EUMSZ-hoz csatolt 21. jegyzőkönyvnek megfelelően; megállapítva azt is, hogy az Európai Uniónak az e megállapodás végrehajtása érdekében az EUMSZ harmadik részének V. címe alapján elfogadott későbbi belső intézkedései nem kötelezőek Írországra nézve, kivéve, ha Írország

bejelenti, hogy a 21. jegyzőkönyvnek megfelelően részt kíván venni ezen intézkedésekben vagy azokat elfogadja; és megállapítja továbbá, hogy az ilyen jövőbeni megállapodások vagy az Európai Unió ilyen későbbi belső intézkedései az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv hatálya alá esnek,

A KÖVETKEZŐKÉPPEN ÁLLAPODTAK MEG:

I. CÍM

CÉLKITŰZÉSEK ÉS ÁLTALÁNOS ELVEK

1. CIKK

Célkitűzések

1. Ez a megállapodás kölcsönösen előnyös megerősített partnerséget és együttműködést hoz létre a Felek között, amely a közös értékeken, közös érdekeken és azon törekvéseken alapul, hogy megerősítsék kapcsolatukat e megállapodás valamennyi alkalmazási területén.

2. Ez az együttműködés a Felek között megvalósuló folyamat, amely a kül- és biztonságpolitika fokozott konvergenciája, a hatékony politikai és gazdasági együttműködés és a multilateralizmus révén hozzájárul a fenntartható fejlődéshez, a békéhez, a stabilitáshoz és a biztonsághoz.

2. CIKK

Általános elvek

1. A különösen az ENSZ Alapokmányában, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában, az EBESZ Helsinkai Záróokmányában és más vonatkozó nemzetközi emberi jogi okmányokban – amelyeknek részes felei – megállapított demokratikus elvek, emberi jogok és alapvető szabadságok, valamint a jogállamiság elvének tiszteletben tartása a Felek belső és nemzetközi politikáinak alapját, valamint e megállapodás lényeges elemét képezi.

2. A Felek újólal megerősítik, hogy tiszteletben tartják a jó kormányzás elveit, beleértve a korrupció elleni, minden szintre kiterjedő küzdelmet.

3. A Felek újólal hangsúlyozzák elkötelezettségüket a szabad piacgazdaság elvei, a fenntartható fejlődés előmozdítása és az éghajlatváltozás elleni küzdelem iránt.

4. A Felek elkötelezik magukat a nemzetközi szervezett bűnözés és a terrorizmus különböző formái elleni küzdelem, a tömegpusztító fegyverek (a továbbiakban: WMD) és hordozóeszközök elterjedése elleni küzdelem, valamint a hatékony multilateralizmus mellett.

5. A Felek e megállapodást a közös értékek, a párbeszéd, a kölcsönös bizalom és tisztelet elve, a regionális együttműködés és a hatékony multilateralizmus alapján, valamint – a különösen az ENSZ-ben és az EBESZ-ben való tagságukból eredő – nemzetközi kötelezettségeiket tiszteletben tartva hajtják végre.

II. CÍM

POLITIKAI PÁRBESZÉD ÉS REFORM; EGYÜTTMŰKÖDÉS A KÜL- ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA TERÜLETÉN

3. CIKK

A politikai párbeszéd céljai

A Felek hatékony politikai párbeszédet alakítanak ki minden közös érdekű területen, beleértve a kül- és biztonságpolitikát és a belső reformokat is. A politikai párbeszéd céljai a következők:

(a) a politikai együttműködés és konvergencia hatékonyságának növelése a kül- és biztonságpolitika terén, továbbá a béke, valamint a regionális és nemzetközi stabilitás és biztonság előmozdítása, megőrzése és megerősítése a hatékony multilateralizmusra építve;

(b) a demokrácia, valamint a politikai, fenntartható társadalmi-gazdasági és intézményi fejlődés megerősítése a Kirgiz Köztársaságban;

(c) a demokratikus elvek, a jogállamiság és a jó kormányzás, az emberi jogok, az alapvető szabadságok és a megkülönböztetésmentességre vonatkozó elv tiszteletben tartásának megerősítése, valamint az e területeken folytatott együttműködés fokozása;

(d) párbeszéd kialakítása és az együttműködés elmélyítése a biztonság és a védelem területén;

(e) a békés konfliktusrendezés, valamint a területi integritás, a határok sérthetlensége, a szuverenitás és a függetlenség elvének előmozdítása;

(f) a regionális együttműködés feltételeinek javítása.

4. CIKK

Demokrácia és jogállamiság

A Felek megerősítik a párbeszédet és az együttműködést a következők céljából:

(a) a demokratikus elvek alkalmazásának és a jogállamiságnak a biztosítása;

(b) a demokratikus intézmények stabilitásának, hatékonyságának és elszámoltathatóságának kialakítása, megszilárdítása és fokozása;

(c) igazságügyi és jogi reform végrehajtása, valamint az intézmények hatékony működésének biztosítása a bűnüldözés és az igazságszolgáltatás területén annak érdekében, hogy biztosított legyen az igazságszolgáltatáshoz való egyenlő hozzáférés és a tisztességes eljáráshoz való jog (beleértve a gyanúsítottak, a vádlottak és az áldozatok eljárási jogait), valamint az igazságszolgáltatás, az ügyészség és a bűnüldözés függetlensége, elszámoltathatósága, minősége és hatékonysága;

(d) a digitális kormányzás előmozdítása és a közigazgatás megreformálása az elszámoltatható, hatékony és átlátható irányítás kialakítása érdekében nemzeti, regionális és helyi szinten egyaránt;

(e) a választási folyamatok javítása és a választási szervek kapacitásainak megerősítése;

(f) a korrupció elleni hatékony küzdelem biztosítása minden szinten.

5. CIKK

Emberi jogok és alapvető szabadságok

A Felek együttműködnek az emberi jogok és az alapvető szabadságok előmozdítása és védelme terén, valamint fokozzák a párbeszédet és az együttműködést a következők céljából:

(a) az emberi jogok, a megkülönböztetésmentesség elve, valamint a kisebbségekhez és a kiszolgáltatott csoportokhoz tartozó személyeket megillető jogok tiszteletben tartásának biztosítása;

(b) az alapvető szabadságok védelmének biztosítása, beleértve a véleménynyilvánítás szabadságát, a gyülekezés és az egyesülés szabadságát; a tömegtájékoztatás szabadságát és a vallásszabadságot;

(c) a gazdasági, szociális és kulturális jogok előmozdítása;

(d) a nemek közötti egyenlőség előmozdítása, a lányok és nők jogainak előmozdítása, védelme és érvényesítése, többek között a magán- és a közszférában való aktív szerepvállalásuk biztosítása révén;

(e) az emberi jogokkal kapcsolatos nemzeti intézmények megerősítése, többek között azok döntéshozatali folyamatokba való bevonása révén;

(f) az ENSZ emberi jogi testületein és az Emberi Jogi Tanács különleges eljárásain belül folytatott együttműködés megerősítése, beleértve ajánlásaik megfelelő nyomon követését a Felek nemzeti jogszabályaival összhangban.

6. CIKK

Civil társadalom

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy megerősítsék a civil társadalmat és annak a nyitott demokratikus társadalom gazdasági, társadalmi és politikai fejlődésében játszott szerepét, különösen a következők révén:

(a) a civil társadalmi szervezetek kapacitásának, függetlenségének és átláthatóságának fokozása;

(b) a civil társadalom jogalkotási és politikai döntéshozatali folyamatokban való részvételének előmozdítása a közintézmények és a civil társadalom képviselői közötti nyitott, átlátható és rendszeres párbeszéd létrehozása révén;

(c) a megerősített kapcsolatok, az információ- és tapasztalatcsere előmozdítása, többek között szemináriumok és konzultációk keretében az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság civil társadalmi valamennyi ágazatának bevonásával, egyebek mellett a megállapodás végrehajtása révén.

7. CIKK

Kül- és biztonságpolitika

1. A Felek újólal megerősítik elkötelezettségüket a nemzetközi jogi alapelvek és normák – köztük az ENSZ Alapokmányában és az EBESZ Helsinki Záróokmányában foglaltak – iránt, valamint ezen alapelveknek és normáknak a két- és többoldalú kapcsolataikban való előmozdítása iránt.

2. A Felek szorosabbra fűzik a párbeszédüket és az együttműködésüket a kül- és biztonságpolitika területén, beleértve a biztonság- és védelempolitika különböző vonatkozásait is, és kifejezetten foglalkoznak a konfliktusmegelőzés és a válságkezelés, a kockázatcsökkentés, a kiberbiztonság, a biztonsági ágazat hatékony működése, a regionális stabilitás, a leszerelés, a nonprolifерáció, a fegyverzet-ellenőrzés és az exportellenőrzés kérdésével.

8. CIKK

A nemzetközi közösséget érintő súlyos bűncselekmények

1. A Felek újólal megerősítik, hogy a nemzetközi közösség egészét érintő legsúlyosabb bűncselekmények nem maradhatnak büntetlenül, és belső vagy nemzetközi szintű intézkedések révén biztosítani kell azok hatékony büntetőeljárás alá vonását.

2. A Felek véleménye az, hogy a Nemzetközi Büntetőbíróság létrehozása és hatékony működése jelentős előrelépést jelent a nemzetközi béke és jogérvényesülés tekintetében. A Felek megerősítik az együttműködést a béke és a nemzetközi igazságszolgáltatás előmozdítása terén. A Felek előmozdítják a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumának egyetemességét, és megvitatják a megerősítés és a végrehajtás kérdését, figyelembe véve jogi és alkotmányos kereteiket.

3. A Felek megállapodnak abban, hogy szorosan együttműködnek egymással a népirtás, az emberiség elleni bűntettek és a háborús bűncselekmények megelőzése érdekében, kihasználva a megfelelő két-és többoldalú kereteket.

9. CIKK

Konfliktusmegelőzés és válságkezelés

A Felek együttműködnek a konfliktusmegelőzés és a válságkezelés terén, valamint fellépnek a régióbeli konfliktusokkal szemben a béke és a stabilitás megteremtése érdekében.

10. CIKK

Regionális együttműködés és békés konfliktusrendezés

1. A Felek fokozzák a további regionális együttműködés feltételeinek javítására irányuló közös erőfeszítéseiket olyan kulcsfontosságú területeken, mint a vízügy, az energiaügy, a környezetvédelem és az éghajlatváltozás, az integrált víz- és vízenergia-gazdálkodás, a személyek és áruk határokon átnyúló áramlását elősegítő határigazgatás, valamint a demokratikus és fenntartható fejlődés, ezáltal hozzájárulva a jószomszédi kapcsolatokhoz, a stabilitáshoz és a biztonsághoz Közép-Ázsiában. A Felek törekednek a békés konfliktusrendezésre.

2. Az (1) bekezdésben említett erőfeszítések a nemzetközi béke és biztonság fenntartására vonatkozó célt szolgálják, amint az az ENSZ Alapokmányában, az EBESZ Helsinki Záróokmányában és más olyan vonatkozó többoldalú eszközökben szerepel, amelyekhez a Felek csatlakoznak.

11. CIKK

A tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni küzdelem

1. A Felek úgy vélik, hogy a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközeik állami és nem állami szereplők körében való elterjedése a nemzetközi stabilitást és biztonságot fenyegető egyik legkomolyabb veszély. Ezért a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek és hozzájárulnak a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközeik elterjedése elleni küzdelemhez a leszerelésről és a tömegpusztító fegyverek nonprolifерációjáról szóló nemzetközi szerződések és megállapodások alapján fennálló, valamint az egyéb vonatkozó nemzetközi kötelezettségeik maradéktalan teljesítése és nemzeti végrehajtása révén. A Felek megállapodnak abban, hogy e rendelkezés e megállapodás alapvető elemét képezi.

2. A Felek továbbá megállapodnak abban, hogy együttműködnek és hozzájárulnak a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedése elleni küzdelemhez azáltal, hogy:

(a) lépéseket tesznek a vonatkozó nemzetközi jogi eszközök aláírása, megerősítése vagy adott esetben az azokhoz való csatlakozás, illetve azok teljes körű végrehajtása érdekében;

(b) életbe léptetnek egy hatékony nemzeti exportellenőrzési rendszert, amely a tömegpusztító fegyverekkel kapcsolatos áruk exportjára és tranzitjára egyaránt vonatkozik, valamint kiterjed a tömegpusztító fegyverekkel összefüggő kettős felhasználású technológiák végső felhasználásának ellenőrzésére is, és hatékonyan szankcionálja az exportellenőrzéssel kapcsolatos szabálysértéseket.

3. A Felek megállapodnak abban, hogy rendszeres politikai párbeszédet alakítanak ki, amely kiegészíti és megszilárdítja az említett elemeket.

12. CIKK

A kézi- és könnyűfegyverek, valamint a hagyományos fegyverek exportjának ellenőrzése

1. A Felek elismerik, hogy a kézi- és könnyűfegyverek – és az azokhoz szükséges lőszeres – tiltott gyártása, átadása és forgalmazása, valamint túlzott felhalmozása, helytelen kezelése, nem megfelelően védett készletei és ellenőrizetlen terjedése továbbra is komoly fenyegetést jelent a békére és a nemzetközi biztonságra nézve.

2. A Felek egyetértenek abban, hogy betartják és maradéktalanul végrehajtják a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszeres tiltott kereskedelmének kezelésével kapcsolatos, a meglévő nemzetközi megállapodások és az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatai alapján rájuk háruló kötelezettségeket, valamint az e területen alkalmazandó más nemzetközi eszközök – köztük a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme minden formájának megelőzéséről, leküzdéséről és megszüntetéséről szóló, 2001. július 20-án elfogadott ENSZ cselekvési program – keretében vállalt kötelezettségeiket.

3. A Felek elismerik a hagyományos fegyverek meglévő nemzetközi normákkal összhangban történő átadására vonatkozó nemzeti ellenőrzési rendszerek jelentőségét. A Felek elismerik annak jelentőségét, hogy az ilyen ellenőrzésekre felelősségteljes módon kerüljön sor, hozzájárulva a nemzetközi és a regionális békéhez, biztonsághoz és stabilitáshoz, az emberi szenvedés enyhítéséhez, valamint a hagyományos fegyverek illetéktelen kezekbe jutásának megakadályozásához.

4. A Felek ezért vállalják, hogy együttműködnek egymással és biztosítják azon tevékenységeik koordinációját, egymást kiegészítő jellegét és szinergiáját, amelyek a hagyományos fegyverek nemzetközi kereskedelmének szabályozására vagy a szabályozás javítására, valamint a tiltott fegyverkereskedelem megelőzésére, leküzdésére és felszámolására irányulnak. A Felek megállapodnak abban, hogy rendszeres politikai párbeszédet alakítanak ki, amely kiegészíti és megszilárdítja ezt a vállalást.

III. CÍM

JOGÉRVÉNYESÜLÉS, SZABADSÁG ÉS BIZTONSÁG

13. CIKK

A személyes adatok védelme

1. A Felek elismerik a magánélethez és a személyes adatok védelméhez való alapvető jog előmozdításának és biztosításának jelentőségét, mivel ez a polgárok digitális gazdaságba vetett bizalmának központi tényezője, valamint a kereskedelmi cserék és a bűnüldözési együttműködés továbbfejlesztésének kulcsfontosságú eleme.

2. A Felek együttműködnek e jogok hatékony védelmének és érvényesítésének biztosítása érdekében, többek között a terrorizmus és más transznacionális bűncselekmények megelőzésével és az ellenük való küzdelemmel összefüggésben. Az együttműködés magában foglalhatja a kapacitásépítést, a technikai segítségnyújtást, az információk és a szakértelem megosztását, valamint egyéb tevékenységeket is.

3. A Felek a bevált gyakorlatok és tapasztalatok cseréje révén együttműködnek a személyes adatok magas szintű védelmének biztosítása érdekében, figyelembe véve az európai és a nemzetközi jogi eszközöket és normákat. Az együttműködés megkönnyítése érdekében a Kirgiz Köztársaság törekedni fog az Európai Tanácsnak a személyes adatok gépi feldolgozása során az egyének védelméről szóló, 1981. január 28-i egyezményéhez és a személyes adatok gépi feldolgozása során az egyének védelméről szóló egyezményhez csatolt, a felügyeleti hatóságokról és az adatok határokon átnyúló áramlásáról szóló, 2001. november 8-i kiegészítő jegyzőkönyvéhez való csatlakozásra és azok végrehajtására.

14. CIKK

Együttműködés a migráció, menekültügy és határigazgatás területén

1. A Felek újólal megerősítik annak jelentőségét, hogy átfogó párbeszédet alakítsanak ki a migrációval kapcsolatos valamennyi kérdésről, beleértve adott esetben a jogszerű migrációt, a nemzetközi védelmet és az irreguláris migráció elleni küzdelmet, valamint az embercsempészás és az emberkereskedelem elleni küzdelmet.

2. Az együttműködés a Felek közötti kölcsönös konzultáció keretében végrehajtott célzott igényfelmérésen alapul, és a Felek vonatkozó hatályos jogszabályaival összhangban valósul meg. Az együttműködés különösen a következőkre összpontosul:

(a) a migráció kiváltó okainak kezelése;

(b) a nemzetközi védelemre vonatkozó nemzeti jogszabályok és gyakorlatok fejlesztése és végrehajtása a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. július 28-án elfogadott egyezmény és a menekültek jogállásáról szóló 1967. január 31-i jegyzőkönyv rendelkezéseinek való megfelelés céljából;

(c) az ENSZ közgyűlésének 2016. szeptember 19-i A/RES/71/1. sz. határozatával elfogadott, a menekültekről és a migránsokról szóló New York-i nyilatkozatra való emlékeztetés;

(d) a beutazás és tartózkodás engedélyezésére vonatkozó szabályok, továbbá a befogadott személyek jogai és jogállása, az adott ország területén jogszerűen tartózkodó más állampolgárságú személyekkel szembeni méltányos elbánás és e személyek beilleszkedése, oktatás és képzés, a rasszizmussal és az idegengyűlölettel szembeni intézkedések;

(e) a hatékony megelőzésen alapuló politika erősítése az illegális migráció és az embercsempészet és -kereskedelem ellen, beleértve annak tanulmányozását, hogy hogyan lehet harcolni az embercsempészek és emberkereskedők hálózatai és szervezetei ellen, és hogyan lehet megvédeni az ilyen kereskedelem áldozatait a vonatkozó nemzetközi jogi eszközök keretében;

(f) a migrációkezelés – különösen az irreguláris migráció kezelése –, az okmánybiztonság, a vízumpolitika, valamint a határigazgatási és a migrációügyi információs rendszerek kapcsán felmerülő kérdések, mint például szervezés, képzés, bevált gyakorlatok és egyéb operatív intézkedések.

15. CIKK

Visszafogadás és az irreguláris migráció elleni küzdelem

1. Az irreguláris migráció megelőzése és kezelése céljából folytatott együttműködés keretében a Felek a következőkben állapodnak meg:

(a) a Kirgiz Köztársaság vállalja, hogy az Európai Unió valamely tagállamának kérésére minden további formalitás nélkül visszafogadja azon állampolgárait, akik eleve nem, vagy már nem felelnek meg az Európai Unió valamely tagállamának területére való beutazás, illetve az ottani jelenlét vagy tartózkodás hatályos feltételeinek;

(b) az Európai Unió minden egyes tagállama vállalja, hogy a Kirgiz Köztársaság kérésére minden további formalitás nélkül visszafogadja azon állampolgárait, akik eleve nem, vagy már nem felelnek meg a Kirgiz Köztársaság területére való beutazás, illetve az ottani jelenlét vagy tartózkodás hatályos feltételeinek;

(c) az Európai Unió tagállamai és a Kirgiz Köztársaság e célból megfelelő úti okmányokat állítanak ki állampolgáraik számára, vagy elfogadják az (EU) 2016/1953 európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹ összhangban a visszaküldéshez kiállított európai úti okmány használatát. Amennyiben a visszafogadandó személy nem rendelkezik semmiféle okmánnyal vagy állampolgárságának egyéb bizonyítékával, úgy az érintett tagállam vagy a Kirgiz Köztársaság illetékes diplomáciai és konzuli képviselete – a Kirgiz Köztársaság, illetve az érintett tagállam kérésére – teljes körű együttműködést folytat az adott személy állampolgárságának megállapítása céljából.

2. A Felek megállapodnak abban, hogy kérésre az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság közötti megállapodást kötnek, amely meghatározza az európai uniós tagállamok és a Kirgiz Köztársaság konkrét kötelezettségeit a visszafogadás területén, és részletesen rendelkezik a más országbeli állampolgárok és a hontalan személyek visszafogadásáról. Amennyiben a feltételek lehetővé teszik, a Felek fontolóra vehetik az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság közötti, az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság polgáira vonatkozó vízumkönnyítésről szóló megállapodás esetleges tárgyalását is.

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1953 rendelete (2016. október 26.) a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldéséhez kiállított európai úti okmány létrehozásáról, valamint az 1994. november 30-i tanácsi ajánlás hatályon kívül helyezéséről (EU HL L 311., 2016.11.17., 13. o.).

16. CIKK

A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem

1. A Felek együttműködnek a pénzügyi intézményeik és a kijelölt nem pénzügyi vállalkozások és szakmák bűncselekményekből származó bevételek tisztára mosására és terrorizmusfinanszírozásra való felhasználásának megelőzése és hatékony leküzdése érdekében.

2. E célból saját jogi keretükön belül információcserét és együttműködést folytatnak a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) ajánlásainak és az e területen tevékenykedő releváns nemzetközi szervek által elfogadott egyéb standardoknak a hatékony és teljes körű végrehajtása érdekében. Ez az együttműködés magában foglalhatja többek között a bűncselekményből származó vagyoni vagy pénzeszközök azonosítását, nyomon követését, lefoglalását, elkobzását és visszaszerzését.

17. CIKK

Tiltott kábítószer

1. A Felek együttműködnek a tiltott kábítószerekre és az új pszichoaktív anyagokra vonatkozó kiegyensúlyozott, tényeken alapuló és integrált megközelítés biztosítása érdekében.

2. A kábítószerekkel kapcsolatos szakpolitikák és fellépések célja a tiltott kábítószerek megelőzésére és kezelésére szolgáló struktúrák megerősítése, a tiltott kábítószerek kínálatának, kereskedelmének és keresletének csökkentése, valamint a tiltott kábítószerek használatából eredő egészségügyi és szociális következmények ártalomcsökkentési célú kezelése. A Felek együttműködnek annak megelőzése érdekében, hogy a kábítószerek, valamint a pszichotrop és új pszichoaktív anyagok tiltott előállításához használt kémiai prekursorok illetéktelen kezekbe jussanak.

3. A Felek megállapodnak az (1) bekezdésben említett célkitűzések eléréséhez szükséges együttműködési módszerekről. A fellépések az ENSZ vonatkozó kábítószer-ellenőrzési egyezményeiben meghatározott, közösen elfogadott elveken, valamint az ENSZ Közgyűlésének 2016. április 19-i A/RES/S-30/1. sz. határozatával – a nemzetközi drogpolitikával kapcsolatos legfrissebb nemzetközi konszenzusként – elfogadott „Közös kötelezettségvállalásunk a globális kábítószer-probléma hatékony kezelésére és leküzdésére” című záródokumentumban foglalt ajánlásokon alapulnak annak érdekében, hogy számba vegyék a globális kábítószer-probléma közös kezelése és leküzdése érdekében tett kötelezettségvállalások végrehajtásának állását.

18. CIKK

Szervezett bűnözés és korrupció elleni küzdelem

1. A Felek együttműködnek a bűncselekmények és az illegális, szervezett vagy nem szervezett tevékenységek minden formájának megelőzése és az azok ellen folytatott küzdelem terén, ideértve a transznacionális jellegű tevékenységeket is, mint például:

- (a) migráncscsempészet és emberkereskedelem;
- (b) tűzfegyverek, köztük kézi- és könnyűfegyverek csempészése és tiltott kereskedelme;
- (c) tiltott kábítószerek csempészete és tiltott kereskedelme;
- (d) áruk csempészete és tiltott kereskedelme;
- (e) olyan illegális gazdasági és pénzügyi tevékenységek, mint például a hamisítás, az adócsalás és a közbeszerzési csalás;
- (f) nemzetközi donorkor által finanszírozott projektekkel kapcsolatos sikkasztás;
- (g) aktív és passzív korrupció, a magán- és közszférában egyaránt;
- (h) okmányhamisítás és valótlan nyilatkozatok benyújtása;
- (i) számítástechnikai bűnözés.

2. A Felek megerősítik a bűnüldöző szervek közötti kétoldalú, regionális és nemzetközi együttműködést, beleértve a képzést és a tapasztalatcserét is. A Felek hatékonyan végrehajtják a vonatkozó nemzetközi normákat, különösen az ENSZ Közgyűlésének 2001. január 8-i A/RES/55/25. sz. határozatával elfogadott, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezményben és annak jegyzőkönyveiben foglalt előírásokat.

3. A Felek együttműködnek a korrupció megelőzése és leküzdése terén, összhangban a vonatkozó nemzetközi normákkal, különösen az ENSZ Közgyűlésének 2003. október 31-i A/RES/58/4. sz. határozatával elfogadott, korrupció elleni ENSZ-egyezményben foglaltakkal, valamint az ezen egyezmény alapján végzett értékelések nyomán kidolgozott ajánlásokkal.

19. CIKK

Terrorizmus elleni küzdelem

1. A Felek megerősítik a terrorizmus elleni küzdelem és a terrorizmus megelőzésének jelentőségét, és megállapodnak abban, hogy kétoldalú, regionális és nemzetközi szinten együttműködnek a terrorizmus, annak valamennyi formája és megjelenési módja megelőzése és az azok elleni küzdelem érdekében.

2. A Felek egyetértenek abban, hogy a terrorizmus elleni küzdelmet a jogállamiság teljes mértékű tiszteletben tartása mellett és a nemzetközi jognak teljes mértékben megfelelően kell folytatni, ideértve a nemzetközi emberi jogokat, a nemzetközi menekültjogot és a nemzetközi humanitárius jogot, az ENSZ Alapokmányának alapelveit és valamennyi vonatkozó nemzetközi terrorizmusellenes eszközt.

3. A Felek hangsúlyozzák az ENSZ valamennyi terrorizmusellenes egyezménye és jegyzőkönyve egyetemes megerősítésének és végrehajtásának jelentőségét. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a nemzetközi terrorizmus elleni átfogó egyezmény tervezetéről folytatott párbeszédet, és együttműködnek az ENSZ Közgyűlésének 2006. szeptember 8-i A/RES/60/288. sz. határozatával elfogadott, terrorizmus elleni globális stratégiának, valamint az ENSZ Biztonsági Tanácsa valamennyi vonatkozó határozatának végrehajtása terén.

4. A Felek újól megerősítik a terrorizmus elleni küzdelem bűnüldözési és igazságügyi megközelítésének jelentőségét, és megállapodnak abban, hogy együttműködnek a terrorizmus megelőzése és visszaszorítása érdekében, különösen a következők révén:

(a) a terroristacsoportokra és egyénekre, valamint az őket támogató hálózatokra vonatkozó információk cseréje a nemzetközi és belső joggal összhangban, különös tekintettel az adatvédelemre és a magánélet védelmére;

(b) tapasztalatcsere a terrorizmus megelőzése és a terrorizmus elleni küzdelem, az eszközök, módszerek és ezek technikai szempontjai, valamint a képzések tekintetében, az alkalmazandó jognak megfelelően;

(c) véleménycsere a radikalizálódásra és a terroristatoborzásra, a radikalizálódás elleni küzdelem módjaira, valamint a deradikalizáció és a rehabilitáció előmozdítására vonatkozóan;

(d) a terrorizmussal gyanúsított személyek határokon átnyúló mozgásával és utazásával, valamint a terrorista fenyegetésekkel kapcsolatos nézetek és tapasztalatok cseréje;

(e) az emberi jogoknak a terrorizmus elleni küzdelem – és különösen a büntetőeljárások – során történő védelmével kapcsolatos bevált gyakorlatok megosztása;

(f) a terrorista bűncselekmények büntetendőségének biztosítása és intézkedések meghozatala a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem érdekében;

(g) intézkedések a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris terrortámadások fenyegetése ellen, valamint a szükséges intézkedések meghozatala a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris anyagok terrorizmus céljából történő beszerzésének, átadásának és felhasználásának megakadályozása, továbbá a magas kockázatú vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris létesítmények elleni illegális fellépések megelőzése érdekében.

5. Az együttműködés a rendelkezésre álló vonatkozó értékeléseken alapul, és a Felek közötti kölcsönös konzultáció mellett zajlik.

20. CIKK

Igazságügyi és jogi együttműködés

1. A Felek megerősítik a vonatkozó nemzetközi megállapodások alapján a kölcsönös jogsegély és a kiadatás terén folytatott együttműködést. A Felek megerősítik a meglévő mechanizmusokat, és adott esetben fontolóra veszik új mechanizmusok kidolgozását az e területre irányuló nemzetközi együttműködés megkönnyítése érdekében. Az együttműködés magában foglalja adott esetben a vonatkozó nemzetközi jogi eszközökhöz való csatlakozást és azok végrehajtását, valamint az Eurojusttal folytatott szorosabb együttműködést.

2. A Felek igazságügyi és jogi együttműködést alakítanak ki polgári és kereskedelmi ügyekben, különösen a polgári igazságügyi együttműködésről szóló többoldalú egyezmények – köztük a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia keretében létrejött egyezmények – tárgyalása, megerősítése és végrehajtása terén.

21. CIKK

Konzuli védelem

Bármely, képvisellel rendelkező európai uniós tagállam diplomáciai és konzuli hatóságai a saját állampolgáraikra vonatkozókkal azonos feltételek mellett védelmet nyújtanak bármely olyan európai uniós tagállam állampolgárai számára, amely nem rendelkezik olyan állandó képvisellel a Kirgiz Köztársaságban, amelynek módjában áll tényleges konzuli védelmet nyújtani egy adott esetben.

Egy olyan összehangolt eljárás létrehozása céljából, amely lehetővé teszi a Kirgiz Köztársaság állampolgárai számára, hogy konzuli védelemben részesüljenek az Európai Unió azon tagállamaiban, amelyekben a Kirgiz Köztársaság nem rendelkezik olyan állandó képvisellel, amelynek módjában áll tényleges konzuli védelmet nyújtani egy adott esetben, a Kirgiz Köztársaságnak az Európai Unió tagállamaiban működő konzuli képviseletei mentesülnek az 1963. április 24-én elfogadott, konzuli kapcsolatokról szóló bécsi egyezmény 7. cikke szerinti értesítési kötelezettség alól.

IV. CÍM

KERESKEDELEM ÉS KERESKEDELEMMEL KAPCSOLATOS ÜGYEK

1. FEJEZET

HORIZONTÁLIS RENDELKEZÉSEK

22. CIKK

Célkitűzések

E cím célkitűzései a következők:

- (a) a Felek közötti kereskedelem bővítése, diverzifikálása és megkönnyítése, különösen a vámkönnyítésekre és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítésére, a kereskedelem technikai akadályaira, valamint az egészségügyi és növényegészségügyi intézkedésekre vonatkozó rendelkezések révén, megőrizve ugyanakkor az egyes Felek jogát arra, hogy közpolitikai célok elérése érdekében jogszabályokat alkossanak;
- (b) a Felek közötti szolgáltatás-kereskedelem és beruházás megkönnyítése, többek között a folyó fizetések és a tőkemozgások szabad átutalása révén;
- (c) a Felek közbeszerzési piacainak tényleges és kölcsönös megnyitása;
- (d) az innováció és a kreativitás előmozdítása a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok megfelelő és hatékony védelmének biztosítása révén;
- (e) a torzulásoktól mentes versenyt elősegítő feltételek előmozdítása a Felek gazdasági tevékenységeiben, különös tekintettel a Felek közötti kereskedelemre és beruházásokra;
- (f) a nemzetközi kereskedelem fejlesztése olyan módon, hogy az hozzájáruljon a fenntartható fejlődés gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziójához;
- (g) az e cím értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos viták rendezésére szolgáló hatékony, méltányos és kiszámítható vitarendezési mechanizmus létrehozása.

23. CIKK

Fogalommeghatározások

E cím alkalmazásában:

- (a) „mezőgazdasági megállapodás”: a WTO-egyezmény 1A. mellékletében foglalt mezőgazdasági megállapodás;
- (b) „az importengedélyezési eljárásokról szóló megállapodás”: a WTO-egyezmény 1A. mellékletében foglalt, az importengedélyezési eljárásokról szóló megállapodás;
- (c) „dömpingellenes megállapodás”: a WTO-egyezmény 1A. mellékletében foglalt, az 1994. évi GATT VI. cikkének végrehajtásáról szóló megállapodás;
- (d) „nap”: naptári nap, beleértve a hétvégeket és a munkaszüneti napokat is;
- (e) „Energia Charta Egyezmény”: az 1994. december 17-én Lisszabonban kelt Energia Charta Egyezmény;
- (f) „meglévő”: e megállapodás hatálybalépésének napján hatályban lévő;

- (g) „az 1994. évi GATT”: a WTO-egyezmény 1A. mellékletében foglalt, 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény;
- (h) „GATS”: a WTO-egyezmény 1B. mellékletében foglalt, a szolgáltatások kereskedelméről szóló általános egyezmény;
- (i) „intézkedés”: valamely Fél által törvény, rendelet, szabály, eljárás, határozat vagy közigazgatási intézkedés formájában vagy bármilyen más formában hozott intézkedés²;
- (j) „valamely Fél intézkedései”: a következők által elfogadott vagy fenntartott intézkedések³:
- (i) központi kormány, regionális vagy helyi önkormányzatok, illetve hatóságok; valamint
- (ii) a központi kormány, regionális vagy helyi önkormányzatok, illetve hatóságok által átruházott hatásköröket gyakorló nem kormányzati testületek;
- (k) „személy”: természetes személy vagy jogi személy;
- (l) „felülvizsgált kiotói egyezmény”: a vámeljárássok egyszerűsítéséről és összehangolásáról szóló, 1973. május 18-án Kiotóban kelt nemzetközi egyezmény, amint azt módosították;
- (m) „a védintézkedésekről szóló megállapodás”: a WTO-egyezmény 1A. mellékletében foglalt, a védintézkedésekről szóló megállapodás;
- (n) „SCM-megállapodás”: a WTO-egyezmény 1A. mellékletében foglalt, a támogatásokról és kiegyenlítő intézkedésekről szóló megállapodás;
- (o) „SPS-megállapodás”: a WTO-egyezmény 1A. mellékletében foglalt, az egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések alkalmazásáról szóló megállapodás;
- (p) „TBT-megállapodás”: a WTO-egyezmény 1A. mellékletében foglalt, a kereskedelem technikai akadályairól szóló megállapodás;
- (q) „harmadik ország”: az e megállapodás területi hatályán kívül eső ország vagy terület;
- (r) „a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló megállapodás”: a WTO-egyezmény 1A. mellékletében foglalt, a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló megállapodás;
- (s) „TRIPS-megállapodás”: a WTO-egyezmény 1C. mellékletében foglalt, a szellemi tulajdon-jogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás;
- (t) „bécsi egyezmény”: az 1969. május 23-án Bécsben kelt, a szerződések jogáról szóló bécsi egyezmény;
- (u) „a Vámigazgatások Világszervezetének arushai nyilatkozata”: a Vámegyüttműködési Tanácsnak a jó kormányzásra és a vámügyi integritásra vonatkozó, legutóbb 2003 júniusában átdolgozott nyilatkozata;
- (v) „WTO”: a Kereskedelmi Világszervezet;
- (w) „WTO-megállapodás”: a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó, 1994. április 15-én kelt Marrákési Egyezmény.

24. CIKK

A megállapodás viszonya az egyéb nemzetközi megállapodásokkal

1. A Felek megerősítik egymással szemben fennálló azon jogaikat és kötelezettségeiket, amelyek a WTO-egyezményből és bármely más olyan megállapodásból fakadnak, amelyeknek egyaránt részes felei.
2. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy bármelyik Fél számára előírná, hogy a WTO-egyezmény szerinti kötelezettségeivel össze nem egyeztethető módon járjon el.

25. CIKK

Jogszabályokra, egyéb rendelkezésekre és egyéb megállapodásokra történő hivatkozások

1. eltérő rendelkezés hiányában az e címben szereplő, jogszabályokra és egyéb rendelkezésekre történő bármely – akár általános, akár egy konkrét törvényre, rendeletre vagy irányelvre utaló – hivatkozás a módosított jogszabályokra és egyéb rendelkezésekre való hivatkozásként értelmezendő.
2. eltérő rendelkezés hiányában az e címben szereplő, más megállapodások vagy jogi aktusok egészére vagy egy részére történő bármely hivatkozás úgy értelmezendő, hogy az magában foglalja a következőket:

2 Az egyértelműség érdekében az „intézkedés” kifejezés magában foglalja a mulasztásokat is.

3 Az egyértelműség érdekében a „valamely Fél intézkedései” kifejezés magában foglalja a j) pont i. és ii. alpontjában felsorolt szervezetek azon intézkedéseit, amelyeket más szervezetek szóban forgó intézkedésekkel kapcsolatos eljárására vonatkozó – közvetlen vagy közvetett – utasítás, irányítás vagy ellenőrzés révén fogadnak el vagy tartanak fenn.

- (a) a kapcsolódó mellékletek, jegyzőkönyvek, lábjegyzetek, értelmezések és magyarázó feljegyzések; valamint
- (b) azok az utódmegállapodások, amelyeknek a Felek részes felei, vagy a Felekre nézve kötelező módosítások, kivéve, ha a hivatkozás meglévő jogokat erősít meg.

26. CIKK

A belső jog szerinti keresetindítási jog

A Felek saját belső jogukban nem biztosíthatnak a másik Féllel szembeni keresetindítási jogot azon az alapon, hogy a másik Fél intézkedése nem egyeztethető össze ezzel a megállapodással.

27. CIKK

A kereskedelmi formációban ülésező Együttműködési Tanács konkrét feladatai

1. Az Együttműködési Tanács az e címhez kapcsolódó bármely rábízott feladat ellátása során – a Felek vonatkozó jogi kereteivel összhangban – a Felek kereskedelemmel kapcsolatos ügyekért felelős képviselőiből vagy azok megbízottjaiból áll.

2. A kereskedelmi formációban ülésező Együttműködési Tanács:

(a) hatáskörrel rendelkezik arra, hogy közös megegyezés alapján, a Felek jogszabályaiban előírt belső eljárások lefolytatását kellően tiszteletben tartva határozatokat fogadjon el a következők frissítése vagy módosítása céljából:

- (i) 2. melléklet;
- (ii) 8-A., 8-B. és 8-C. melléklet;
- (iii) 9. melléklet;
- (iv) 14-A. és 14-B. melléklet;
- (v) a jegyzőkönyv;

a Felek közötti eltérő megállapodás hiányában az ilyen frissítések és módosítások a Felek közötti diplomáciai jegyzékváltás útján megerősítendőek, és ezt követően lépnek hatályba;

(b) határozatokat fogadhat el e cím rendelkezéseinek értelmezése céljából;

(c) határozatokat fogadhat el az e címben létrehozott albizottságok közül további, a Felek képviselőiből álló albizottságok létrehozása céljából, és saját hatáskörben eljárva kijelölheti feladataikat; határozhat továbbá az általa létrehozott albizottságok számára kijelölt feladatok módosításáról és az ilyen albizottságok megszüntetéséről.

3. A kereskedelmi formációban ülésező Együttműködési Tanács a Felek jogszabályaiban előírt belső eljárások lefolytatását követően fogad el határozatokat, illetve tesz megfelelő ajánlásokat.

4. Amennyiben az Együttműködési Tanácsnak nem áll módjában ülést tartani, a (2) bekezdésben említett határozatok írásbeli eljárás útján is elfogadhatók.

28. CIKK

A kereskedelmi formációban ülésező Együttműködési Bizottság konkrét feladatai

1. Az Együttműködési Bizottság az e címhez kapcsolódó bármely rábízott feladat ellátása során a Felek kereskedelemmel kapcsolatos ügyekért felelős képviselőiből vagy azok megbízottjaiból áll.

2. A kereskedelmi formációban ülésező Együttműködési Bizottság különösen a következő feladatokat látja el:

(a) segíti az Együttműködési Tanácsot a kereskedelmi ügyekkel kapcsolatos feladatainak ellátásában;

(b) felelősséget vállal e cím megfelelő végrehajtásáért és alkalmazásáért; e tekintetben – a 14. fejezetben meghatározott jogok sérelme nélkül – bármelyik Fél az e cím alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos bármilyen kérdést előterjeszhet az Együttműködési Bizottságban megvitatás céljából;

(c) szükség esetén felügyeli e cím részletesebb kidolgozását, és értékeli alkalmazásának eredményeit;

(d) megfelelő problémamegelőzési és problémamegoldási módszerek kialakítására törekszik az e cím hatálya alá tartozó területeken egyébként esetlegesen felmerülő problémák kiküszöbölése érdekében; valamint

(e) felügyeli az e cím alapján létrehozott valamennyi albizottság munkáját.

3. Az Együttműködési Bizottság az e cikk (2) bekezdése szerinti feladatainak ellátása során javaslatokat nyújthat be arra vonatkozóan, hogy szükség van-e a 27. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett frissítésre vagy módosításokra irányuló

határozatok elfogadására, vagy a 27. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett értelmezések kiadására, amennyiben az Együtműködési Tanácsnak nem áll módjában ülést tartani.

4. A kereskedelmi formációban ülésező Együtműködési Bizottság a Felek jogszabályaiban előírt belső eljárások lefolytatását követően hoz határozatokat, illetve tesz megfelelő ajánlásokat.

29. CIKK

Koordinátorok

1. Mind az Európai Unió, mind a Kirgiz Köztársaság e megállapodás hatálybalépésétől számított 60 napon belül kinevez egy, az e címmel foglalkozó koordinátort, és kölcsönösen értesítik egymást a koordinátorok elérhetőségéről.

2. A koordinátorok ezzel a fejezettel összhangban közösen kialakítják az Együtműködési Tanács és az Együtműködési Bizottság üléseinek napirendjét, elvégeznek minden egyéb szükséges előkészületet, és adott esetben nyomon követik e testületek döntéseit.

30. CIKK

Albizottságok

1. Az albizottságok egyrészt az Európai Unió képviselőiből, másrészt a Kirgiz Köztársaság képviselőiből állnak.

2. Az albizottságok az e megállapodás hatálybalépésétől számított egy éven belül, majd azt követően évente egyszer, vagy bármelyik Fél, illetve az Együtműködési Bizottság kérésére megfelelő szinten üléseznek. A résztvevők személyes jelenlétével megvalósuló üléseket felváltva Brüsszelben, illetve Biscekkben tartják. Az ülések a Felek rendelkezésére álló bármely technológia segítségével is megtarthatók.

3. Az albizottságok elnöki feladatait a Felek képviselői közösen látják el.

2. FEJEZET

ÁRUKERESKEDELEM

31. CIKK

Hatály

E megállapodás eltérő rendelkezése hiányában ez a fejezet a Felek közötti árukereskedelemre alkalmazandó.

32. CIKK

Fogalom meghatározások

E fejezet alkalmazásában:

(a) „konzuli intézkedések”: az importáló Fél konzuljától az exportáló Fél területén vagy egy harmadik fél területén az áruimporttal összefüggésben konzuli számla, kereskedelmi számlára vonatkozó konzuli engedély, származási bizonyítvány, nyilatkozatok, szállítmányozói kiviteli árunyilatkozatok vagy egyéb vámügyi okiratok beszerzésére irányuló eljárás;

(b) „vám”: az árubehozatalra vagy azzal kapcsolatban kivetett bármely vám vagy egyéb illeték; nem képezik részét az alábbiak:

(i) a 34. cikknek megfelelően kiszabott belső adóval egyenértékű díj;

(ii) az 1994. évi GATT-tal, a dömpingellenes megállapodással, a mezőgazdasági megállapodással, az SCM-megállapodással és a védintézkedésekről szóló megállapodással összhangban alkalmazott dömpingellenes vám, különleges védintézkedés, kiegyenlítő vám vagy védővám;

(iii) az árubehozatalra vagy azzal kapcsolatban kivetett díj vagy egyéb illeték, amely összege a nyújtott szolgáltatások hozzávetőleges költségére korlátozódik;

(c) „exportengedélyezési eljárás”: olyan közigazgatási eljárás, amely az exportáló Fél területéről történő kivitel előzetes feltételeként kérelem vagy egyéb (a vámkezeléshez általában szükségéstől eltérő) dokumentáció benyújtását írja elő a megfelelő közigazgatási szervhez vagy szervekhez;

(d) „valamely Fél áruja”: az 1994. évi GATT értelmében vett hazai áru;

(e) „harmonizált rendszer” (a továbbiakban: HR): a Harmonizált Áruleíró és Kódrendszer, beleértve az ahhoz kapcsolódó, a Vámigazgatások Világszervezete által kidolgozott valamennyi jogi megjegyzést és a HR módosításait is;

(f) „importengedélyezési eljárás”: olyan közigazgatási eljárás, amely az importáló Fél területére történő behozatal előzetes feltételeként kérelem vagy egyéb (a vámkezeléshez általában szükségéstől eltérő) dokumentáció benyújtását írja elő a megfelelő közigazgatási szervhez vagy szervekhez;

(g) „átalakított áru”: a Harmonizált Rendszer szerinti 84., 85., 87., 90. árucsoport vagy 9402. vámtarifaszám alá besorolt olyan áru, amely:

- (i) teljes egészében vagy részben korábban használt árukból nyert alkotórészekből áll;
- (ii) az új állapotú helyettesítő áruhoz hasonló teljesítménnyel és munkafeltételekkel rendelkezik; valamint
- (iii) az új állapotú helyettesítő áruval azonos garanciában részesül.

33. CIKK

Legnagyobb kedvezményes elbánás

1. Az 1994. évi GATT I. cikkével és a hozzá fűzött megjegyzésekkel és kiegészítő rendelkezésekkel összhangban – amelyeket belefoglalnak e megállapodásba, és azok értelemszerűen annak részét képezik – mindkét Fél a legnagyobb kedvezményes elbánásban részesíti a másik Fél áruit.

2. Az (1) bekezdés nem alkalmazandó a valamely Fél által a WTO-egyezménnyel összhangban egy harmadik ország áru számára biztosított kedvezményes elbánás tekintetében.

34. CIKK

Nemzeti elbánás

Az 1994. évi GATT III. cikkével és a hozzá fűzött megjegyzésekkel és kiegészítő rendelkezésekkel összhangban mindkét Fél nemzeti elbánásban részesíti a másik Fél áruit. E célból az 1994. évi GATT III. cikkét, valamint a hozzá fűzött megjegyzéseket és kiegészítő rendelkezéseket belefoglalják e megállapodásba, és azok értelemszerűen annak részét képezik.

35. CIKK

Import- és exportkorlátozások

Egyik Fél sem fogad el és tart fenn az 1994. évi GATT XI. cikkével és a hozzá fűzött megjegyzésekkel és kiegészítő rendelkezésekkel összhangban álló vámokon, adókon vagy más díjakon kívüli – kvótákban, behozatali vagy kiviteli engedélyekben vagy egyéb intézkedésekben megnyilvánuló – tilalmat vagy korlátozást a másik Fél bármely árujának behozatalára vagy bármely árunak a másik Fél területére irányuló kivitelére vagy exportra történő értékesítésére vonatkozóan. E célból az 1994. évi GATT XI. cikkét, valamint a hozzá fűzött megjegyzéseket és kiegészítő rendelkezéseket belefoglalják e megállapodásba, és azok értelemszerűen annak részét képezik.

36. CIKK

Kiviteli vámok, adók vagy más díjak

1. Egyik Fél sem vezet be vagy tart fenn semmilyen olyan vámot, adót vagy más díjat, amelyet egy árunak a másik Fél részére történő kivitelére vagy azzal kapcsolatban vetnek ki, vagy bármely más, azzal azonos hatású intézkedést, kivéve az e megállapodás 2. mellékletében meghatározott lista szerinti áruk esetében. Ez a rendelkezés nem vonatkozik az 1994. évi GATT V. cikke értelmében valamely Fél területén áthaladó, árutovábbítási eljárás alatt álló árukra, sem azokra az árukra, amelyeket a Kirgiz Köztársaság és egy harmadik fél között létrejött nemzetközi megállapodással összhangban a Kirgiz Köztársaságba importáltak anélkül, hogy olyan kiviteli vámokat vetettek volna ki, amelyeket a harmadik fél egyébként kivethetett volna az Európai Unióba irányuló kivitelre, adott esetben a szóban forgó harmadik félnek az 1994. évi GATT-hoz csatolt engedményes listájával vagy az Európai Unióval fennálló bármely kétoldalú kötelezettségvállalásával összhangban.

2. E cikk egyetlen rendelkezése sem akadályozza meg a Feleket abban, hogy egy árunak a másik Fél részére történő kivitelére a 38. cikk alapján megengedett díjat vagy illetéket vessenek ki.

37. CIKK

A kettős felhasználású termékek exportellenőrzése

A Felek megosztják egymással a kettős felhasználású termékek exportellenőrzésére vonatkozó információkat és bevált gyakorlatokat a célból, hogy előmozdítsák az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság exportellenőrzési gyakorlatának konvergenciáját.

38. CIKK

Díjak és alakiságok

1. Az 1994. évi GATT VIII. cikkét és a hozzá fűzött értelmező megjegyzéseket, valamint az 1994. évi GATT VIII. cikkében meghatározott, a WTO-egyezmény értelmében alkalmazandó kötelezettségek alóli kivételeket, mentességeket, illetve az azoktól való eltéréseket belefoglalják e megállapodásba, és azok értelemszerűen annak részét képezik.
2. A Felek haladéktalanul közzéteszik az importtal vagy az exporttal kapcsolatban általuk kivetett díjakat és illetékeket oly módon, hogy a kormányok, a kereskedők és más érdekelt felek tájékozódhassanak azokról.
3. A Felek rendszeresen felülvizsgálják az általuk kivetett díjakat és illetékeket azzal a céllal, hogy lehetőség szerint csökkentsék azok számát és sokféleségét.
4. Egyik Fél sem ír elő konzuli intézkedéseket – tehát kapcsolódó díjakat és illetékeket sem – a másik Fél áruinak importjával összefüggésben.

39. CIKK

Átalakított áruk

1. A Felek törekednek arra, hogy a másik Fél átalakított áruit legalább olyan kedvező elbánásban részesítse, mint az új állapotú helyettesítő árukat.
2. Amennyiben valamely Fél a használt árukra vonatkozó behozatali és kiviteli tilalmakat vagy korlátozásokat fogad el, illetve tart fenn, az átalakított áruk tekintetében törekszik ezen intézkedések alkalmazásának mellőzésére.
3. A Felek megkövetelhetik, hogy az átalakított árukat a területükön történő forgalmazás vagy értékesítés céljából ekként azonosítsák, és hogy azok megfeleljenek az új állapotú helyettesítő árukra vonatkozó valamennyi alkalmazandó műszaki követelménynek.

40. CIKK

Az áruk ideiglenes beléptetése

A Felek – az áruk ideiglenes behozataláról szóló és rájuk nézve kötelező nemzetközi egyezményekben előírt esetekben és eljárások alapján – mentességet biztosítanak a másik Félnek az ideiglenesen behozott árukra vonatkozó importterhek és vámok alól. E mentességet a Felek saját jogszabályaik alapján alkalmazzák.

41. CIKK

Árutovábbítás

Az 1994. évi GATT V. cikkét belefoglalják e megállapodásba, és az annak részét képezi. A Felek minden szükséges intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy – az árutovábbítás szabadságának elvével és az Energia Charta Egyezmény 7. cikkének (1) és (3) bekezdésével összhangban – megkönnyítsék az energiahordozók továbbítását.

42. CIKK

Import- és exportmonopóliumok

Egyik Fél sem jelöl ki vagy tart fenn kijelölt import- vagy exportmonopóliumot. E cikk alkalmazásában az import- vagy exportmonopólium azt jelenti, hogy az egyik Fél kizárólagos jogot vagy felhatalmazást ad egy gazdálkodó egységnek arra, hogy egy árut a másik Fél területéről importáljon vagy oda exportáljon⁴.

43. CIKK

Eredetmegjelölés

1. Amennyiben a Kirgiz Köztársaság az Európai Unióból származó áruk behozatalára vonatkozóan eredetmegjelölést ír elő, úgy az Európai Unió tagállamainak eredetmegjelöléseire alkalmazottaknál nem kedvezőtlenebb feltételek mellett elfogadja a „Made in EU” eredetmegjelölést vagy az azzal egyenértékű, a Kirgiz Köztársaság eredetmegjelölési követelményeinek megfelelő nyelven feltüntetett megjelölést.
2. A „Made in EU” eredetmegjelölés tekintetében a Kirgiz Köztársaság az Európai Uniót egyetlen egységes területként kezeli.

4 Az egyértelműség kedvéért ez a cikk nem érinti a 6. fejezetet, és nem terjed ki a szellemi tulajdon jog megadásából eredő jogokra.

44. CIKK

Importengedélyezési eljárások

A Felek az importengedélyezési eljárásokról szóló megállapodás 1., 2. és 3. cikkével összhangban fogadják el és bonyolítják le az importengedélyezési eljárásokat. E célból az importengedélyezési eljárásokról szóló megállapodás 1., 2. és 3. cikkét belefoglalják e megállapodásba, és azok értelemszerűen annak részét képezik.

45. CIKK

Exportengedélyezési eljárások⁵

1. Mindkét Fél saját hatáskörével összhangban⁶ biztosítja az exportengedélyezési eljárások átláthatóságát, és közzéteszi az új exportengedélyezési eljárásokat, illetve a meglévő exportengedélyezési eljárások bármely módosítását oly módon, hogy a kormányok, a kereskedők és más érdekelt felek tájékozódhassanak azokról. A közzétételre lehetőség szerint legkésőbb 30 nappal az új exportengedélyezési eljárásnak vagy a meglévő exportengedélyezési eljárás módosításának a hatálybalépése előtt, de minden esetben legkésőbb az ilyen eljárás vagy módosítás hatálybalépésének napján kerül sor.

2. Az exportengedélyezési eljárások közzététele a következő információkat tartalmazza:

(a) az exportengedélyezési eljárásoknak vagy azok módosításainak a szövege;

(b) az egyes exportengedélyezési eljárások hatálya alá tartozó áruk;

(c) minden egyes eljárás esetében az exportengedély igénylésére vonatkozó eljárás és minden olyan kritérium leírása, amelyet a kérelmezőnek az exportengedély igényléséhez teljesítenie kell, mint például a tevékenységére vonatkozó engedély birtoklása, beruházás létrehozása vagy fenntartása vagy meghatározott formában való működése valamely Fél területén;

(d) az(ok) a kapcsolattartási pont(ok), ahol az érdekelt személyek további információt kaphatnak az exportengedély megszerzésének feltételeiről;

(e) az(ok) a közigazgatási szerv(ek), amely(ek)hez be kell nyújtani a kérelmet vagy más vonatkozó dokumentációt;

(f) azon intézkedés(ek) leírása, amely(ek) végrehajtására az exportengedélyezési eljárás irányul;

(g) az az időszak, amely alatt az egyes exportengedélyezési eljárás hatályban marad, kivéve, ha az eljárás egy új közzététel keretében történő visszavonásig vagy felülvizsgálatig hatályban marad;

(h) amennyiben egy Fél exportengedélyezési eljárást szándékozik alkalmazni egy exportkvóta igazgatására, a kvóta teljes mennyisége és adott esetben a kvóta értéke, valamint a kvóta nyitó- és zárónapja; valamint

(i) az exportengedély megszerzésére vonatkozó köteleesség alóli bármely mentesség vagy kivétel, az ilyen mentességek vagy kivételek igénylésének vagy használatának módja és azok megadásának kritériumai.

3. Az egyes Felek e megállapodás hatálybalépésének napját követően 45 napon belül értesítik a másik Felet meglévő exportengedélyezési eljárásairól. Az a Fél, amely új exportengedélyezési eljárást fogad el vagy egy meglévő exportengedélyezési eljárást módosít, a közzétételtől számított 60 napon belül értesíti a másik Felet az eljárásról vagy a módosításról. Az értesítésben hivatkozni kell azon forrás(ok)ra, ahol a (2) bekezdésben előírt információkat közzéteszik, és adott esetben meg kell adni a vonatkozó hivatalos honlap címét is.

46. CIKK

Piacvédelmi eszközök

A Felek megerősítik az alábbiak alapján fennálló jogukat és kötelezettségeiket:

(a) az 1994. évi GATT XIX. cikke;

(b) a biztosítéki egyezmény;

(c) a mezőgazdasági megállapodás 5. cikke;

(d) az 1994. évi GATT VI. cikke;

(e) a dömpingellenes megállapodás; valamint

(f) az SCM-megállapodás.

5 Az egyértelműség érdekében e cikk egyetlen rendelkezése sem kötelezi a Feleket importengedély kiadására, illetve nem akadályozza a Feleket az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozataiból, valamint a multilaterális nonproliférációs rendszerekből és exportellenőrzési megállapodásokból eredő kötelezettségeik vagy kötelezettségvállalásaik teljesítésében.

6 A Kirgiz Köztársaság tekintetében ez a cikk kizárólag a Kirgiz Köztársaság által egyoldalúan, a területén alkalmazandó jogszabályokkal és egy egyéb rendelkezésekkel összhangban alkalmazott intézkedésekre alkalmazandó.

47. CIKK

A piacvédelmi eszközök átláthatósága

1. A Felek egyetértenek abban, hogy a piacvédelmi eszközök (dömpingellenes, szubvencióellenes és globális biztosítékok) a vonatkozó WTO-követelményekkel teljes összhangban, tisztességes és átlátható rendszer alapján alkalmazandók.
2. A dömpingellenes vagy kiegyenlítő intézkedésekre vonatkozó végső döntés meghozatala előtt a Felek – a dömpingellenes megállapodás 6. cikke (5) bekezdésének és az SCM-megállapodás 12. cikke (4) bekezdésének sérelme nélkül – gondoskodnak az intézkedések alkalmazására vonatkozó döntés alapjául szolgáló, mérlegelés alatt álló valamennyi lényeges tény nyilvánosságra hozataláról. A nyilvánosságra hozatalnak kellő időt kell biztosítania az érdekelt felek számára észrevételeik megtételére.
3. A dömpingellenes és szubvencióellenes vizsgálatok során minden érdekelt fél lehetőséget kap álláspontjának kifejtésére, feltéve, hogy ez nem késlelteti szükségtelenül a vizsgálatok lefolytatását.
4. Ez a cikk nem tartozik e cím 14. fejezetének hatálya alá.

3. FEJEZET**VÁMÜGYEK**

48. CIKK

Vámügyi együttműködés

1. A Felek megerősítik a vámügyek területén folytatott együttműködést az átlátható kereskedelmi környezet biztosítása, a kereskedelem megkönnyítése, az ellátási lánc biztonságának fokozása, a fogyasztóbiztonság előmozdítása, a szellemi tulajdonjogokat sértő áruk áramlásának megelőzése, valamint a csempészés és a csalás elleni küzdelem céljából.
2. Az (1) bekezdésben említett célkitűzések végrehajtása érdekében és a rendelkezésre álló erőforrások szabta kereteken belül, a Felek együttműködnek többek között az alábbiak céljából:
 - (a) a vámjogszabályok javítása, valamint a vámeljárások harmonizálása és egyszerűsítése a vámügyek és a kereskedelem megkönnyítése terén alkalmazandó nemzetközi egyezményekkel és előírásokkal összhangban, beleértve azokat, amelyeket a WTO dolgozott ki (köztük a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló megállapodást), illetve amelyeket a Vámigazgatások Világszervezete dolgozott ki (különösen a felülvizsgált Kiotói Egyezményt), továbbá figyelembe véve az Európai Unió által kialakított eszközöket és bevált gyakorlatokat, köztük a vámigazgatási útmutatót;
 - (b) korszerű vámrendszerek létrehozása, beleértve a korszerű vámkezelési technológiákat is; az engedélyezett gazdálkodókra vonatkozó rendelkezések megállapítása; automatizált kockázatalapú elemzés és ellenőrzések végrehajtása; az áruk forgalomba bocsátására vonatkozó egyszerűsített eljárások létrehozása; vámkezelés utáni ellenőrzés elvégzése; átlátható vámérték-megállapítás, valamint a vámhatóságok és a vállalkozások közötti partnerségekre vonatkozó rendelkezések megállapítása;
 - (c) a saját területen történő átrakodási művelet és árutovábbítás megkönnyítésének és hatékony ellenőrzésének biztosítása; a saját területen található valamennyi érintett hatóság és ügynökség közötti együttműködés és koordináció biztosítása az átmenő forgalom megkönnyítése érdekében; valamint adott esetben a megfelelő árutovábbítási rendszerek közötti kompatibilitás megteremtésére vonatkozó lehetőségek kiaknázása;
 - (d) a legmagasabb szintű szakmai etikai normák előmozdítása, különösen a határokon, a Vámigazgatások Világszervezetének arushai nyilatkozatában foglalt elveket tükröző intézkedések alkalmazása révén;
 - (e) a bevált gyakorlatok megosztása és technikai támogatás nyújtása a tervezéshez, a legmagasabb szintű szakmai etikai normák biztosítása érdekében;
 - (f) adott esetben a releváns információk és adatok megosztása, tiszteletben tartva egymás szabályait az érzékeny adatok bizalmas kezelésére és a személyes adatok védelmére vonatkozóan;
 - (g) adott esetben a vámhatóságok közötti összehangolt vámügyi intézkedések végrehajtása.

49. CIKK

Kölcsönös igazgatási segítségnyújtás

Az e megállapodásban, különösen a 48. cikkben előírt egyéb együttműködési formák sérelme nélkül a Felek a jegyzőkönyvvel összhangban kölcsönös igazgatási segítséget nyújtanak egymásnak a vámügyek terén.

50. CIKK**Vámérték-megállapítás**

1. A Felek közötti kereskedelem tekintetében alkalmazandó vámérték-megállapítási szabályokra a WTO-egyezmény 1A. mellékletében található, az 1994. évi GATT-egyezmény VII. cikkének végrehajtásáról szóló megállapodás 1–17. cikke az irányadó. Ezeket a rendelkezéseket ezért belefoglalják e megállapodásba, és azok értelemszerűen annak részét képezik.
2. A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy a vámérték-megállapítással kapcsolatos kérdésekre közös megoldást találjanak.

4. FEJEZET**A KERESKEDELEM TECHNIKAI AKADÁLYAI****51. CIKK****Célkitűzés**

E fejezet célkitűzése a Felek közötti árukereskedelem megkönnyítése a kereskedelem szükségtelen technikai akadályainak megelőzése, azonosítása és felszámolása révén.

52. CIKK**Hatály**

1. Ez a fejezet alkalmazandó a TBT-megállapodásban meghatározott minden olyan szabvány, műszaki előírás és megfelelőségértékelési eljárás előkészítésére, elfogadására és alkalmazására, amelyek érinthetik a Felek közötti árukereskedelmet.
2. Az (1) bekezdéstől eltérve, ez a fejezet nem alkalmazandó a következőkre:
 - (a) kormányzati szervek által e szervek termelési és fogyasztási szükségletei vonatkozásában készített beszerzési specifikációk; vagy
 - (b) az SPS-megállapodás A. mellékletében meghatározott egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések, amelyekkel e megállapodás 5. fejezete foglalkozik.

53. CIKK**A TBT-megállapodással fennálló kapcsolat**

A Felek megerősítik a TBT-megállapodásban meghatározott, egymással szemben fennálló jogait és kötelezettségeiket, amelyeket ebbe a megállapodásba foglalnak, és amelyek értelemszerűen ennek részét képezik.

54. CIKK**Műszaki előírások**

1. A Felek a rájuk alkalmazandó szabályokkal és eljárásokkal összhangban elvégzik a tervezett műszaki előírások szabályozási hatásvizsgálatát, figyelembe véve a javasolt műszaki előírás rendelkezésre álló szabályozási és nem szabályozási alternatíváit, amelyek a TBT-megállapodás 2. cikkének (2) bekezdésével összhangban megvalósíthatják a Fél jogos célkitűzéseit.
2. A Felek a vonatkozó nemzetközi szabványokat használják a műszaki előírásaik alapjául, kivéve, ha bizonyítani tudják, hogy az említett nemzetközi szabványok nem szolgálnak hatékony vagy alkalmas eszközként a kitűzött jogos célok megvalósítását.
3. Amennyiben egy Fél nem nemzetközi szabványok alapul vételével dolgozza ki műszaki előírásait, a másik Fél kérésére intézkedéseket hoz annak biztosítására, hogy minden, a vonatkozó nemzetközi szabványtól való lényeges eltérést megnevezzon, és megindokolja, hogy az említett szabványokat a megvalósítandó cél tekintetében miért ítélte nem megfelelőnek vagy nem hatékonyak.
4. A Felek felülvizsgálják műszaki előírásaikat a vonatkozó nemzetközi szabványokkal való összhang fokozása érdekében, figyelembe véve többek között a vonatkozó nemzetközi szabványokkal kapcsolatos minden új fejleményt vagy a körülményekben bekövetkezett minden olyan változást, amely az említett nemzetközi szabványoktól való eltérés alapjául szolgál.
5. A kereskedelemre esetlegesen jelentős hatást gyakorló főbb műszaki előírások kidolgozása során a Felek saját szabályaikkal és eljárásaikkal összhangban intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy olyan eljárások álljanak rendelkezésre, amelyek lehetővé teszik a személyek számára, hogy nyilvános vita keretében észrevételeket tegyenek, kivéve, ha sürgős biztonsági, egészségügyi, környezetvédelmi vagy nemzetbiztonsági problémák merülnek fel, vagy azok felmerülése fenyeget, és hogy e megbeszélések eredményeit nyilvánosan közzétegyék.

55. CIKK

Szabványok

1. A szabványok lehető legszélesebb körű harmonizációja érdekében valamennyi Fél arra ösztönzi a területén létrehozott szabványügyi testületeket és azokat a regionális szabványügyi testületeket, amelyeknek saját maga vagy a területén létrehozott szabványügyi testületek tagjait, hogy:

(a) erőforrásaik határain belül vegyenek részt a nemzetközi szabványok kidolgozásában a vonatkozó nemzetközi szabványügyi testületekben;

(b) az általuk kidolgozott szabványok alapjául vegyék figyelembe a vonatkozó nemzetközi szabványokat, kivéve, ha ezek a nemzetközi szabványok hatástalanok vagy nem megfelelőek lennének, például a megfelelő szintű védelem hiánya vagy alapvető időjárási vagy földrajzi tényezők vagy alapvető technológiai problémák miatt;

(c) kerüljék el a nemzetközi szabványügyi szervezetek munkájának megkettőzését vagy az azzal való átfedéseket;

(d) szabályos időközönként vizsgálják felül azon hazai vagy regionális szabványokat, amelyek nem a vonatkozó nemzetközi szabványokon alapulnak, az ilyen nemzetközi szabványokkal való konvergenciájuk fokozása céljából;

(e) működjenek együtt a másik Fél vonatkozó szabványügyi szerveivel a nemzetközi szabványosítási tevékenységek során; ez az együttműködés a nemzetközi szabványügyi testületekben vagy regionális szinten is megvalósulhat; valamint

(f) segítsék elő a másik Fél szabványügyi testületeivel folytatott kétoldalú együttműködést.

2. A Feleknek információt kell cserélniük a vonatkozó szabványosítási eljárásaikról, valamint arról, hogy milyen mértékben használják a nemzetközi, regionális vagy szubregionális szabványokat nemzeti szabványaik alapjaként.

3. Ha a szabványokra vonatkozó követelményeket egy műszaki előírás vagy egy megfelelőségértékelési eljárás tervezete kötelezővé teszi, az e megállapodás 58. cikkében és a TBT-megállapodás 2. vagy 5. cikkében meghatározott átláthatósági kötelezettségeket teljesíteni kell.

4. A Nemzetközi Szabványügyi Szervezet, a Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság, a Nemzetközi Távközlési Egyesület és az ENSZ Élelmészeti és Mezőgazdasági Szervezete által létrehozott Codex Alimentarius Főbizottság által elfogadott nemzetközi szabványokat kell a TBT-megállapodás 2. és 5. cikke, valamint 3. melléklete értelmében vett vonatkozó nemzetközi szabványnak tekinteni, ami nem zárja ki más nemzetközi szabványok alkalmazását.

5. Más nemzetközi szervezet által kidolgozott szabvány is a TBT-megállapodás 2. és 5. cikke, valamint 3. melléklete értelmében vett vonatkozó nemzetközi szabványnak tekinthető, feltéve, hogy azt az alábbiak szerint dolgozták ki:

(a) olyan szabványügyi testület keretében, amely konszenzust kíván kialakítani az alábbiak között:

(i) vagy a részt vevő WTO-tagok azon nemzeti küldöttségei között, amelyek a területükön működő összes nemzeti szabványügyi testületet képviselik, és amelyek a nemzetközi szabványosítási tevékenység tárgyára vonatkozóan szabványokat fogadtak el vagy szándékoznak elfogadni; vagy

(ii) a részt vevő WTO-tag kormányzati szervei között; valamint

(b) a TBT-megállapodás 2. és 5. cikkével, valamint 3. mellékletével kapcsolatban a nemzetközi szabványok, iránymutatások és ajánlások kidolgozásának alapelveivel foglalkozó bizottság határozatával összhangban.

56. CIKK

Megfelelőségértékelés

1. A műszaki előírások elkészítése, elfogadása és alkalmazása vonatkozásában az 52. cikkben szereplő rendelkezések értelemszerűen alkalmazandók a megfelelőségértékelési eljárásokra.

2. Ha valamely Fél megfelelőségértékelést ír elő annak kifejezett bizonyosságaként, hogy egy termék megfelel egy műszaki előírásnak, akkor a kockázatértékelés alapján meghatározott kockázatokkal arányos megfelelőségértékelési eljárásokat⁷ választ, beleértve adott esetben a szállító megfelelőségi nyilatkozatának használatát is.

3. Amennyiben valamelyik Fél harmadik fél által elvégzett megfelelőségértékelést ír elő kifejezett bizonyosságként egy termék valamely műszaki előírásnak való megfelelésére, és ezt a feladatot nem utalta a (4) bekezdésben meghatározott kormányzati szerv kizárólagos feladatkörébe, akkor az adott Fél:

(a) lehetőleg akkreditációs eljárást alkalmaz a megfelelőségértékelési szervezetek minősítésére;

(b) a lehető legjobban kihasználja az akkreditálásra és a megfelelőségértékelésre vonatkozó nemzetközi szabványokat, valamint a Felek akkreditációs testületeit bevonó nemzetközi megállapodásokat, például a Nemzetközi Laboratóriummakkreditálási Együttműködés (ILAC) és a Nemzetközi Akkreditálási Fórum (IAF) mechanizmusain keresztül;

⁷ A Kirgiz Köztársaság esetében a megfelelőségértékelési eljárásokat műszaki előírások határozzák meg.

- (c) mérlegeli a csatlakozást, vagy adott esetben ösztönzi megfelelőségértékelő testületeinek csatlakozását a megfelelőségértékelési eredmények harmonizálását vagy azok elfogadását megkönnyítő bármely működő nemzetközi megállapodáshoz vagy rendelkezéshez;
- (d) biztosítja, hogy a gazdasági szereplők választhassanak egy adott termék tekintetében a Fél hatóságai által elfogadott megfelelőségértékelő testületek közül;
- (e) biztosítja, hogy a megfelelőségértékelő szervezetek függetlenek legyenek a gyártóktól, importőröktől és általában a gazdasági szereplőktől, valamint hogy ne álljon fenn összeférhetlenség az akkreditáló testületek és a megfelelőségértékelő szervezetek között;
- (f) lehetővé teszi a megfelelőségértékelő szervezetek számára, hogy alvállalkozókat vegyenek igénybe a megfelelőségértékeléssel kapcsolatos vizsgálatok vagy ellenőrzések elvégzéséhez; valamint
- (g) egyetlen weboldalon közzéteszi az ilyen megfelelőségértékelés elvégzésére kijelölt szervezetek jegyzékét, valamint az említett szervezetek kijelölésének hatályára vonatkozó információkat.
4. A (3) bekezdés f) pontja nem értelmezhető úgy, hogy megtiltáná a Feleknek, hogy az alvállalkozók számára ugyanazokat a követelményeket írják elő, amelyeket a szerződés tárgyát képező megfelelőségértékelő szervezetnek teljesítenie kellene ahhoz, hogy maga végezze el a kiszervezett vizsgálatokat vagy ellenőrzést.
5. E cikk egyetlen rendelkezése sem zárja ki, hogy egy Fél előírja, hogy egyes termékek esetében a megfelelőségértékelést meghatározott kormányzati hatóságok végezzék. Ilyen esetekben a Fél:
- (a) biztosítja, hogy a megfelelőségértékelésért fizetendő díjak ne haladják meg a nyújtott szolgáltatások hozzávetőleges költségét, és a megfelelőségértékelés kérelmezőjének kérésére ismerteti, hogy az ilyen megfelelőségértékelésért általa felszámított díjak miként korlátozódnak a nyújtott szolgáltatások hozzávetőleges költségére; valamint
- (b) nyilvánosan közzéteszi a megfelelőségértékelésért fizetendő díjakat.
6. E megállapodás hatálybalépését követően három évvel a Felek tárgyalásokat kezdenek arról, hogy elfogadják a szállítói megfelelőségi nyilatkozatot a meglévő műszaki előírásoknak való megfelelés bizonyítékaként, különösen a következő területeken:
- (a) az elektromos és elektronikai berendezések biztonsági szempontjai;
- (b) a gépek biztonsági szempontjai;
- (c) a berendezések elektromágneses összeférhetősége;
- (d) energiahatékonyság, beleértve a környezettudatos tervezésre vonatkozó követelményeket; valamint
- (e) egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikai berendezésekben való alkalmazásának korlátozása.

57. CIKK

Együttműködés a kereskedelem technikai akadályai terén

1. A Felek erősítik együttműködésüket a szabványok, a műszaki előírások, a metrológia, a piacfelügyelet, az akkreditáció és a megfelelőségértékelési eljárások terén annak érdekében, hogy javítsák egymás rendszereinek kölcsönös megértését, és megkönnyítsék az egymás piacaira való belépést. E célból a Felek törekednek az adott kérdések vagy ágazatok számára megfelelő együttműködési mechanizmusok és kezdeményezések meghatározására és fejlesztésére, beleértve a következőket:
- (a) információ- és tapasztalatcsere egymás műszaki előírásainak és megfelelőségértékelési eljárásainak előkészítéséről és alkalmazásáról;
- (b) az egyes Felek metrológiával, szabványosítással, megfelelőségértékeléssel és akkreditációval foglalkozó szervezetei közötti együttműködés ösztönzése; valamint
- (c) információcsere a legújabb fejleményekről a szabványokkal, műszaki előírásokkal, megfelelőségértékelési eljárásokkal és akkreditációval kapcsolatos releváns regionális és többoldalú fórumokon.
2. Az egymás közötti kereskedelem előmozdítása érdekében a Felek:
- (a) a műszaki előírások, a metrológia, a szabványosítás, a piacfelügyelet, az akkreditáció és a megfelelőségértékelési eljárások terén köztük fennálló különbségek csökkentése, többek között a nemzetközileg elfogadott eszközök alkalmazásának ösztönzésével;
- (b) az akkreditáció nemzetközi szabályokkal összhangban történő alkalmazásának előmozdítása, a megfelelőségértékelési testületek szakmai kompetenciája és tevékenységei értékelésének támogatásaként; valamint
- (c) a Kirgiz Köztársaság és vonatkozó nemzeti testületei részvételének és lehetőség szerint tagságának előmozdítása azon európai és nemzetközi szervezetekben, amelyek tevékenysége kapcsolódik a szabványokhoz, a megfelelőségértékeléshez, az akkreditációhoz, a metrológiához és a kapcsolódó feladatkörökhöz.

58. CIKK**Átláthatóság**

1. Egy műszaki előírásra vagy megfelelésértékelési eljárásra vonatkozó javaslatnak a WTO Notifikációs Központjához történő továbbításakor a Fél legalább 60 napot biztosít a másik Fél számára írásbeli észrevételeinek megtételére, kivéve, ha sürgős biztonsági, egészségügyi, környezetvédelmi vagy nemzetbiztonsági problémák merülnek fel, vagy azok felmerülése fenyeget. A Felek mérlegelik az észrevételezési időszak meghosszabbítására irányuló indokolt megkereséseket.
2. Ha az egyik Fél a másik Félől írásbeli észrevételeket kap a javasolt műszaki előírással vagy megfelelésértékelési eljárással kapcsolatban, akkor az észrevételeket kapó Fél:
 - (a) a másik Fél kérésére saját illetékes szabályozó hatóságának részvételével megvitatja az írásbeli észrevételeket, és ezt olyan időpontban teszi, amikor az észrevételek figyelembe vehetők; valamint
 - (b) legkésőbb a műszaki előírás vagy a megfelelésértékelési eljárás közzétételének napján írásban válaszol az észrevételekre.
3. A Felek legkésőbb az elfogadott műszaki előírás vagy megfelelésértékelési eljárás közzétételének napján egy weboldalon közzéteszik az (1) bekezdésben említett értesítést követően kapott észrevételekre adott válaszaikat.
4. A Felek a másik Fél megkeresésére információt szolgáltatnak az általuk elfogadott vagy elfogadni kívánt műszaki előírás vagy megfelelésértékelési eljárás céljairól, valamint jogalapjáról és indokáról.
5. A Felek biztosítják az általuk elfogadott műszaki előírások és megfelelésértékelési eljárások közzétételét és díjmentes megtekinthetőségét egy weboldalon.
6. A Felek a WTO-nak küldött eredeti értesítéshez fűzött kiegészítés útján tájékoztatást nyújtanak a műszaki előírások és megfelelésértékelési eljárások elfogadásáról és hatálybalépéséről, valamint az elfogadott végleges szövegekről.
7. Észszerű időintervallumot kell biztosítani a műszaki előírások közzététele és azok hatálybalépése között annak érdekében, hogy a másik Fél gazdasági szereplői alkalmazkodni tudjanak az előírásokhoz. Az „ésszerű időintervallum” kifejezés legalább hat hónapos időszakot jelent, kivéve azokat az eseteket, amikor ez nem lenne hatékony a kitűzött jogszerű célok eléréséhez.
8. A Felek pozitívan viszonyulnak a másik Fél olyan ésszerű megkereséséhez, amely a javasolt műszaki előírásnak az (1) bekezdés szerinti WTO-hoz való benyújtását követő észrevételezési időszak lejártá előtt érkezik be, és a műszaki előírás elfogadásának és hatálybalépésének napja közötti időszak meghosszabbítására irányul, azokat az eseteket kivéve, amikor a késedelem nem lenne hatékony a kitűzött jogszerű célok elérése szempontjából.

59. CIKK**Jelölés és címkézés**

1. A Felek megállapodnak abban, hogy a műszaki előírás tartalmazhat a jelölésre vagy a címkézésre vonatkozó követelményeket, vagy kizárólag foglalkozhat ezekkel. Ilyen esetekben a Felek a TBT-megállapodás 2.2. cikkében foglalt elveket alkalmazzák.
2. Amennyiben valamelyik Fél a termékek kötelező jelölését vagy címkézését írja elő:
 - (a) kizárólag olyan információk feltüntetését írja elő, amelyek relevánsak a termék fogyasztói vagy használói számára, vagy amelyek a termék kötelező műszaki előírásoknak való megfelelést jelölik;
 - (b) nem ír elő semmilyen előzetes jóváhagyást, regisztrációt vagy tanúsítást a termékek jelölésével vagy címkézésével kapcsolatban, sem valamilyen díj megfizetését olyan termékek forgalmazásának előfeltételeként, amelyek máskülönben megfelelnek a megállapított előírásoknak, kivéve, ha ez az emberek, állatok vagy növények egészségével vagy életével, a környezettel vagy a nemzetbiztonsággal kapcsolatos kockázatok miatt szükséges;
 - (c) ha a gazdasági szereplők számára egyedi azonosítószám használatát írja elő, akkor köteles az ilyen számot a másik Fél gazdasági szereplői részére indokolatlan késedelem nélkül, megkülönböztetésmentesen kiadni;
 - (d) feltéve, hogy az alább felsorolt elemek nem félrevezetőek, ellentmondásosak vagy zavarosak az árukat importáló Fél által előírt információkkal kapcsolatban, az adott Fél engedélyezi a következőket:
 - (i) az árukat importáló Fél nyelve mellett más nyelven is feltüntetett információk;
 - (ii) nemzetközileg elfogadott némenklatúra, piktogramok, szimbólumok és grafikai ábrázolások; valamint
 - (iii) az árukat importáló Fél által kért információkon felüli további tájékoztatás;
 - (e) elfogadja, hogy a címkézésre – beleértve a kiegészítő címkézést vagy a címkézés helyesbítését is – a származási országban történő címkézés alternatívájaként vámraktárban vagy más kijelölt területen kerül sor; valamint
 - (f) adott esetben mérlegeli a termékhez fizikailag rögzített jelölés vagy címkék helyett a nem állandó vagy leválasztható címkék, illetve a kíséző dokumentációban szereplő jelölés vagy címkézés elfogadását.

60. CIKK**Konzultációk**

1. A másik Fél a TBT-fejezet koordinátorához intézett írásbeli kérés útján bármely Fél konzultációt kérhet a másik Félétől bármely, az e fejezet alapján felmerülő témában. A Felek mindent megtesznek annak érdekében, hogy az ügyet kölcsönösen kielégítő módon rendezzék, és e célból összehívhatják az Együttműködési Bizottságot.
2. Az egyértelműség érdekében ez a cikk nem sérti a Felek 14. fejezetből fakadó jogait és kötelezettségeit.

61. CIKK**A TBT-fejezet koordinátora**

1. Mindegyik Fél kijelöli a TBT-fejezet koordinátorát, és tájékoztatja a másik Felet, amennyiben a koordinátor személye változik. A TBT-fejezet koordinátorai kötelesek együtt munkálkodni e fejezet végrehajtása és a Felek közötti együttműködés előmozdítása érdekében minden olyan kérdésben, amely a TBT-megállapodáshoz kapcsolódik.
2. A TBT-fejezet koordinátorainak feladatai közé tartoznak a következők:
 - (a) e fejezet végrehajtásának és igazgatásának nyomkövetése, beleértve a szabványok, műszaki előírások és megfelelésértékelési eljárások kidolgozásával, elfogadásával, alkalmazásával vagy érvényesítésével kapcsolatos kérdéseket;
 - (b) kommunikáció a másik Fél TBT-fejezettel foglalkozó koordinátorával azokról a kezdeményezésekről, amelyeket a Felek által a szabványok, műszaki előírások és megfelelésértékelési eljárások kidolgozása és javítása terén folytatott együttműködés fokozása érdekében tettek, valamint információcsere a szabványokkal, műszaki előírásokkal és megfelelésértékelési eljárásokkal kapcsolatos nem kormányzati, regionális és multilaterális fórumokon bekövetkezett fejleményekről.
3. A TBT-fejezet koordinátorai a feladataik ellátásához megfelelő bármely megegyezésük szerinti módszerrel kommunikálnak egymással.

5. FEJEZET**EGÉSZSÉGÜGYI ÉS NÖVÉNYEGÉSZSÉGÜGYI KÉRDÉSEK****62. CIKK****Célkitűzés**

E fejezet célja a Felek közötti kereskedelemben alkalmazott egészségügyi és növényegészségügyi (a továbbiakban: SPS) intézkedésekre vonatkozó elvek meghatározása, valamint együttműködés az állatjólét, a növények védelme és az antimikrobiális rezisztencia terén. Az e fejezetben meghatározott elveket a Felek oly módon alkalmazzák, amely megkönnyíti a kereskedelmet, és megakadályozza a közöttük folyó kereskedelem indokolatlan akadályainak kialakulását, ugyanakkor megőrzi az egyes Felek védelmi szintjét az emberek, állatok vagy növények egészsége vagy élete tekintetében.

63. CIKK**Többoldalú kötelezettségek**

A Felek megerősítik az SPS-megállapodás alapján fennálló jogait és kötelezettségeiket.

64. CIKK**Alapelvek**

1. A Felek biztosítják, hogy az SPS-intézkedések kidolgozása és alkalmazása az arányosság, az átláthatóság, a megkülönböztetésmentesség és a tudományos indokoltság elve alapján, valamint a nemzetközi szabványok (az 1951. december 6-án Rómában aláírt Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény (a továbbiakban: IPPC), az Állategészségügyi Világszervezet (a továbbiakban: OIE) és a Codex Alimentarius Főbizottság (a továbbiakban: Codex Alimentarius)) figyelembevételével történjen.
2. Mindkét Fél biztosítja, hogy köz-, állat- és növény-egészségügyi intézkedéseik – azonos vagy hasonló feltételek fennállása esetén – nem idéznek elő önkényes vagy indokolatlanul hátrányos megkülönböztetést saját területük és a másik Fél területe között. Az SPS-intézkedések alkalmazásának módja nem valósítja meg a Felek közötti kereskedelem rejtett korlátozását.
3. Az egyes Felek biztosítják, hogy az SPS-intézkedéseket, -eljárásokat vagy -ellenőrzéseket végrehajtják, és hogy indokolatlan késedelem nélkül megválaszolják a másik Fél illetékes hatóságától érkező információkéréseket oly módon, hogy a behozott termékek ne részesüljenek a hasonló hazai termékeknel kedvezőtlenebb bánásmódban.

65. CIKK

Importkövetelmények

1. Az importáló Fél importkövetelményei az exportáló Fél teljes területén alkalmazandók, a 64. cikkre is figyelemmel.
2. Az élelmiszer- és mezőgazdasági termékek Felek közötti kereskedelméhez esetlegesen szükséges bizonyítványokban meghatározott importkövetelmények az IPPC, az OIE és a Codex Alimentarius elvein és azok vonatkozó szabványain alapulnak, kivéve, ha az importkövetelményeket az SPS-megállapodásban előírt alkalmazandó nemzetközi szabályokkal összhangban végzett, tudományosan megalapozott kockázatértékelés támasztja alá.
3. A Kirgiz Köztársaság által kiadott importengedélyekben meghatározott követelmények nem tartalmazhatnak a (2) bekezdésben említett bizonyítványokban meghatározottaknál szigorúbb egészségügyi és állategészségügyi feltételeket. A Feleknek olyan harmonizált importbizonyítványokat kell alkalmazniuk, amelyeket központi szinten kezelnek, és amelyek az exportáló Fél teljes területén alkalmazandók.

66. CIKK

Az állatok és növények egészségével kapcsolatos intézkedések

Az SPS-megállapodásnak és a vonatkozó IPPC-, OIE- és Codex Alimentarius-szabványoknak, iránymutatásoknak vagy ajánlásoknak megfelelően:

- (a) a Felek elismerik a károsítóktól vagy betegségtől mentes terület, valamint az alacsony károsító- vagy betegségprevalenciájú területek elvét;
- (b) az importáló Fél az exportáló Félre alkalmazandó egészségügyi intézkedéseit a károsító vagy betegség által érintett exportáló Fél által meghozott, körzetekre vonatkozó döntésekre alapozza, feltéve, hogy így biztosított az importáló Fél megfelelő védelmi szintje;
- (c) a károsítóktól vagy betegségtől mentes területek és az alacsony károsító- vagy betegségprevalenciájú területek meghatározása során a Felek figyelembe veszik az olyan tényezőket, mint például a földrajzi helyzet, az ökológiai rendszerek, a járványügyi felügyelet, valamint az ilyen területek egészségügyi vagy növényegészségügyi ellenőrzéseinek hatékonysága.

67. CIKK

Vizsgálatok és ellenőrzések

Az importáló Fél által az exportáló Fél területén, utóbbi ellenőrzési és tanúsítási rendszereinek értékelése és elismerése érdekében végzett vizsgálatokat és ellenőrzéseket a vonatkozó IPPC-, OIE- és Codex Alimentarius-szabványokkal, iránymutatásokkal és ajánlásokkal összhangban kell végrehajtani. A vizsgálatok és ellenőrzések költségét az azokat végző Fél viseli.

68. CIKK

Információcsere és együttműködés

1. A Felek megvitatják a meglévő SPS-, valamint állatjóléti intézkedéseket, azok kidolgozását és végrehajtását, valamint információt cserélnek azokkal kapcsolatban. Az ilyen megbeszélések és információcsere során – adott esetben – figyelembe kell venni az SPS-megállapodást, valamint az IPPC, az OIE és a Codex Alimentarius szabványait, iránymutatásait vagy ajánlásait.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy információ-, szakértelem- és tapasztalatcsere révén együttműködnek az élelmiszerbiztonsággal, az állategészségüggyel, az állatjóléttel, a növényegészségüggyel, a növények védelmével és az antimikrobiális rezisztenciával kapcsolatos kérdésekben az e területeken történő kapacitásépítés céljából. Ez az együttműködés a technikai segítségnyújtásra is kiterjedhet.
3. A Felek bármely Fél kérésére kellő időben párbeszédet folytatnak az SPS-kérdésekben, a témával kapcsolatos, illetve az e fejezet hatálya alá tartozó egyéb, sürgős kérdések megvitatása céljából. Az Együttműködési Bizottság szabályokat fogadhat el az ilyen párbeszéd lebonyolítására.
4. A Felek kapcsolattartó pontokat jelölnek ki az e fejezetben szabályozott kérdésekkel kapcsolatos kommunikáció céljából, és folyamatosan naprakészé teszik azokat.

69. CIKK

Átláthatóság

Minden Fél:

- (a) átláthatóságra törekszik a kereskedelemre vonatkozó SPS-intézkedések, és különösen a másik Fél importjaira vonatkozó SPS-előírások terén;

(b) a másik Fél kérésére, az ilyen kérést követő két hónapon belül tájékoztatást ad arról, milyen előírások vonatkoznak bizonyos termékek importjára, beleértve azt is, ha kockázatértékelésre van szükség; valamint

(c) indokolatlan késedelem nélkül levélben, faxon vagy e-mailben értesíti a másik Fél kapcsolattartóját bármely súlyos vagy jelentős állat- vagy növényegészségügyi kockázatról, beleértve a Felek közötti kereskedelem tárgyát képező árukkal kapcsolatos élelmiszer-vészhelyzeteket is.

6. FEJEZET

SZOLGÁLTATÁSKERESKEDELEM ÉS BERUHÁZÁS

70. CIKK

Célkitűzés, alkalmazási kör és hatály

1. A Felek, megerősítve a WTO-egyezmény alapján fennálló kötelezettségvállalásaikat, megteszik a szükséges intézkedéseket a szolgáltatáskereskedelem és a beruházás kölcsönös feltételeinek javítása céljából.

2. E fejezet egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely kötelezettségeket ír elő a 9. fejezet hatálya alá tartozó közbeszerzések tekintetében.

3. Ez a fejezet nem alkalmazandó a Felek által nyújtott támogatásokra.

4. A Felek újjólag megerősítik azon jogukat, hogy saját területükön belül szabályozási intézkedéseket hozzanak olyan legitím szakpolitikai célkitűzések megvalósítása érdekében, mint a népegészségügy, a szociális szolgáltatások, a közoktatás, a biztonság, a környezet – ideértve az éghajlatváltozást – és a közkereskedelmi védelme, a szociális vagy fogyasztóvédelem, a magánélet védelme és az adatvédelem, valamint a kulturális sokféleség előmozdítása és védelme.

5. Ez a fejezet nem vonatkozik a Felek munkaerőpiacaira történő belépést kereső természetes személyeket érintő intézkedésekre, illetve az állampolgárságot, a tartózkodást vagy az állandó munkavállalást érintő intézkedésekre.

6. E fejezet nem akadályozza meg valamely Felet abban, hogy intézkedéseket alkalmazzon természetes személyeknek a területére való belépésének vagy ideiglenes ott tartózkodásának szabályozására, ideértve azokat az intézkedéseket, amelyek a természetes személyek testi épségének védelme és jogszerű határátlépésének biztosítása érdekében szükségesek, feltéve, hogy az ilyen intézkedések alkalmazására nem olyan módon kerül sor, hogy az hatálytalanítaná vagy hátrányosan befolyásolná a másik Felet az e fejezet alapján megillető előnyöket. Önmagában az, hogy bizonyos országok természetes személyei vízumkötelezettség alá esnek, míg mások nem, nem tekinthető úgy, hogy hatálytalanítaná vagy befolyásolná az e fejezet szerinti előnyöket.

7. E fejezet alkalmazásában nem vehető figyelembe a valamely Fél által biztosított olyan elbánás:

(a) amelyet olyan megállapodás alapján biztosítanak, amely lényegesen liberalizálja a GATS V. és Va. cikkében foglalt kritériumoknak megfelelő szolgáltatások kereskedelmét (beleértve a letelepedést is a szolgáltatások területén), vagy amelyet olyan megállapodás alapján biztosítanak, amely lényegesen liberalizálja a letelepedést más olyan gazdasági tevékenységek terén, amely az ilyen tevékenységek tekintetében azonos kritériumoknak felel meg;

(b) amely valamely természetes személy vagy vállalkozás gazdaságitevékenység-végzésének engedélyezésére vagy tanúsítására vonatkozó előírások vagy kritériumok, illetve prudenciális intézkedések elismerését biztosító intézkedésekből ered.

8. E fejezet nem vonatkozik az audiovizuális ágazatra.

71. CIKK

Fogalom meghatározások

E fejezet alkalmazásában:

(a) „az államhatalom gyakorlása során végzett tevékenység”: nem üzleti alapon és nem egy vagy több gazdasági szereplővel versenyben végzett tevékenység, beleértve a nyújtott szolgáltatásokat is;

(b) „fióktelep”: az egyik Fél területén létesített, jogi személyiséggel nem rendelkező olyan telephely, amely állandó jellegű (például egy anyavállalat kiterjesztéseként létesített telephely a másik Fél területén), saját ügyvezetéssel rendelkezik és megfelelően felszerelt ahhoz, hogy üzleti tárgyalásokat folytasson harmadik felekkel, akiknek – jóllehet tudatában vannak annak, hogy szükség esetén jogi kapcsolatot fognak létesíteni a másik Fél területén lévő anyavállalattal – nem kell közvetlenül az ilyen anyavállalattal tárgyalniuk, hanem üzleti tranzakcióikat lebonyolíthatják az anyavállalat kiterjesztését képező telephelyen keresztül is;

(c) „határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás”: olyan szolgáltatásnyújtás:

(i) amely egyik Fél területéről a másik Fél területére történik; vagy

(ii) amelyet az egyik Fél területén a másik Fél fogyasztója vesz igénybe (szolgáltatás);

(d) „gazdasági tevékenység”: idetartozik az ipari, kereskedelmi és szakmai jellegű, valamint kézműipari szolgáltatás vagy tevékenység, nem tartozik azonban ide az államhatalom gyakorlása során nyújtott szolgáltatás és végzett tevékenység;

(e) „vállalkozás”: letelepedés útján létrehozott jogi személyiséggel rendelkező szervezet, fióktelep vagy képviseleti iroda;

(f) „letelepedés”: egy jogi személy létrehozása vagy felvásárlása, beleértve a jogi személyben való tőkerészesedést, illetve fiók vagy képviseleti iroda létrehozását is az Európai Unió vagy a Kirgiz Köztársaság területén, tartós gazdasági kapcsolatok létrehozása vagy fenntartása céljából;

(g) „vállalaton belül áthelyezett személy”: olyan természetes személy, aki valamely Fél jogi személyének alkalmazásában állt, vagy a másik Fél területére való belépésre és ideiglenes tartózkodásra vonatkozó kérelme benyújtásának időpontját közvetlenül megelőző legalább egy éven keresztül abban partner volt, és akit egy másik Fél területén letelepedett vállalkozáshoz ideiglenesen áthelyeznek, amely a korábbi jogi személy ugyanazon csoportjának részét képezi, beleértve annak képviseleti irodáját, leányvállalatát, fióktelepét vagy anyavállalatát, feltéve, hogy:

(i) az érintett természetes személy a következő kategóriák valamelyikébe tartozik:

(A) menedzserek vagy vállalatvezetők: magas beosztásban dolgozó személyek, akik elsősorban irányítják a szervezet igazgatását és akiket főleg az üzleti vállalkozás igazgatótanácsa vagy részvényesei, illetve ezekkel egyenrangú tagjai felügyelnek vagy irányítanak, és legalább:

(1) a vállalkozást vagy annak egy részlegét igazgatják;

(2) más felügyeleti, szakmai irányító vagy vezető beosztást ellátó munkavállalók tevékenységeit felügyelik és ellenőrzik; valamint

(3) személyes hatáskörrel rendelkeznek a felvételre vagy elbocsátásra, illetve a felvétel vagy elbocsátás ajánlására vagy egyéb személyügyi műveletekre;

(B) szakértők: olyan személyek, akik a vállalkozás termeléséhez, a kutatóberendezések használatához, a technikák, folyamatok, eljárások alkalmazásához vagy az irányításhoz alapvetően szükséges szakismerettel rendelkeznek; vagy

(C) gyakornok munkavállalók: egyetemi diplomával rendelkező személyek, akiket karrierfejlesztés vagy üzleti technikákkal vagy módszerekkel kapcsolatos képzés céljából ideiglenesen áthelyeznek⁸;

(ii) az Európai Unió esetében az i. alpont B) alpontjában említett ismeretek felmérése során nem csupán a vállalatspecifikus ismereteket veszik figyelembe, hanem azt is, hogy az adott természetes személy rendelkezik-e magas szintű képzettséggel a végzett munka vagy a különleges műszaki ismereteket megkövetelő szakterület jellegének megfelelően, ideértve az elismert szakmai szervezetben való tagságot is;

(h) a Fél „beruházó”-ja: az adott Fél területén letelepedés útján gazdasági tevékenységet folytatni kívánó vagy folytató bármely természetes vagy jogi személy;

(i) „jogi személy”: olyan jogalany, amelyet az alkalmazandó jog szerint megfelelő formában hoztak létre vagy más módon szerveződött függetlenül attól, hogy nyereségérdekelt-e vagy sem, illetve hogy magán- vagy állami tulajdonban van, ideértve a közjogi szervezet, a tröszt, a partnerség, a közös vállalkozás, az egyszemélyes gazdasági társaság és a társult vállalkozás formáját is;

(j) „valamely Fél jogi személye”: az Európai Unió vagy tagállamai jogának, illetve a Kirgiz Köztársaság jogának megfelelően létrehozott jogi személy, amelynek bejegyzett székhelye, központi ügyvezetési helye vagy elsődleges üzleti tevékenységének helye az Európai Unió, illetve a Kirgiz Köztársaság területén található; azokban az esetekben, amikor az Európai Unió vagy tagállamai jogának, illetve a Kirgiz Köztársaság jogának megfelelően létrehozott jogi személynek csak a bejegyzett székhelye vagy központi ügyvezetése van az Európai Unió, illetve a Kirgiz Köztársaság területén, nem tekintendő valamely Fél jogi személyének, kivéve, ha lényeges üzleti tevékenységet folytat az Európai Unió, illetve a Kirgiz Köztársaság területén; az Európai Unió vagy a Kirgiz Köztársaság területén kívül telephellyel rendelkező és az Európai Unió valamely tagállamának vagy a Kirgiz Köztársaságnak az állampolgárai által ellenőrzött hajózási társaságok szintén kedvezményezettjei e fejezetnek, amennyiben hajóik az Európai Unió adott tagállama vagy a Kirgiz Köztársaság vonatkozó jogszabályai szerint kerültek bejegyzésre, és az Európai Unió adott tagállamának vagy a Kirgiz Köztársaságnak a lobogója alatt hajóznak;

(k) „az Európai Unió természetes személye” és „a Kirgiz Köztársaság természetes személye”: az Európai Unió valamely tagállamának állampolgára, illetve a Kirgiz Köztársaság állampolgára, az Európai Unió adott tagállama, illetve a Kirgiz Köztársaság nemzeti jogszabályaival és egyéb rendelkezéseivel⁹ összhangban;

8 A fogadó vállalkozástól megkövetelhetik, hogy előzetes jóváhagyás céljából nyújtson be a tartózkodás időtartamára kiterjedő képzési programot, amely bizonyítja, hogy a tartózkodás képzés céljából történik. AT, CZ, DE, FR, ES, HU és LT: a képzésnek a megszerzett egyetemi diplomához kell kapcsolódnia.

9 Az „Európai Unió természetes személyének” fogalmába beletartoznak azok a természetes személyek is, akik a Lett Köztársaság területén állandó lakóhellyel rendelkeznek és nem állampolgárai a Lett Köztársaságnak vagy bármely más államnak, de a Lett Köztársaság jogszabályai és egyéb rendelkezései szerint jogosultak nem állampolgárok számára kiállított útlevelet kapni.

(l) „működés”: valamely vállalkozás működtetése, igazgatása, fenntartása, használata, hasznélvezete és értékesítése vagy arról való egyéb rendelkezés;

(m) „szolgáltatás”: bármely ágazatba tartozó bármely szolgáltatás¹⁰, az államhatalom gyakorlása során nyújtott szolgáltatások kivételével;

(n) „szolgáltató”: bármely természetes vagy jogi személy, aki/amely szolgáltatást kíván nyújtani vagy szolgáltatást nyújt;

(o) „egy Fél jogi személyének leányvállalata”: olyan jogi személy, amely az adott Fél egy másik jogi személyének ellenőrzése alatt áll;

(p) „szolgáltatásnyújtás” a szolgáltatás előállítása, terjesztése, marketingje, értékesítése és végrehajtása.

72. CIKK

Legnagyobb kedvezményes elbánás és nemzeti elbánás

1. A területén gazdasági tevékenységet folytató vállalkozások letelepedése és működése tekintetében az Európai Unió a Kirgiz Köztársaság beruházóit és azok vállalkozásait legalább olyan kedvező elbánásban részesíti, mint bármely harmadik ország beruházóit és azok vállalkozásait.

2. A területén gazdasági tevékenységeket folytató vállalkozások letelepedése és működése tekintetében a Kirgiz Köztársaság az Európai Unió beruházóit és azok vállalkozásait legalább olyan kedvező elbánásban részesíti, mint saját beruházóit és azok vállalkozásait, vagy bármely harmadik ország beruházóit és azok vállalkozásait, attól függően, hogy melyik a kedvezőbb.

3. Az egyértelműség érdekében az (1) és (2) bekezdésben említett elbánás nem foglalja magában az egyéb nemzetközi megállapodásokban biztosított, beruházó és állam közötti vitarendezési eljárásokat. A valamely Fél által harmadik féllel kötött egyéb nemzetközi megállapodásokban foglalt lényegi rendelkezések önmagukban nem minősülnek az e cikk szerinti elbánásnak. Az egyik Fél által az ilyen rendelkezések¹¹ alapján hozott intézkedések az (1) és (2) bekezdésben említett elbánásnak minősülhetnek, és így e cikk megsértését eredményezhetik.

4. E cikk (1), (2) és (3) bekezdését nem kell alkalmazni a légi közlekedésre, a belvízi közlekedésre vagy a tengeri szállításra.

73. CIKK

Horizontális korlátozás a szolgáltatások tekintetében

1. E fejezet bármely más rendelkezése ellenére a Felek nem kötelezhetők arra, hogy a GATS hatálya alá tartozó ágazatok vagy intézkedések tekintetében kedvezőbb elbánást biztosítsanak, mint amelyet az adott Fél a GATS alapján köteles biztosítani, és ez minden egyes szolgáltatási ágazat, alágazat és szolgáltatásnyújtási mód tekintetében érvényes.

2. Az egyértelműség érdekében a szolgáltatások tekintetében a Felek egyedi kötelezettségvállalásait tartalmazó GATS-listákat, beleértve a fenntartásokat, valamint az Európai Unió esetében annak a II. cikk szerinti kivételekről szóló mellékletét (a legnagyobb kedvezményes elbánás alóli kivételek jegyzéke) bele kell foglalni e megállapodásba, és e listák a megállapodás részét képezik, és azokat alkalmazni kell.

74. CIKK

Prudenciális kivételek

1. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely megakadályozza az egyik Felet abban, hogy prudenciális okokból intézkedéseket fogadjon el vagy tartson fenn a beruházók, a betétesek, a biztosításkötvény-tulajdonosok és az olyan személyek védelme érdekében, amelyeknek valamely pénzügyi szolgáltató letéteményesi kötelezettséggel tartozik, vagy annak érdekében, hogy biztosítsa a pénzügyi rendszer sértetlenségét és stabilitását. Amennyiben az ilyen intézkedések nem felelnek meg e megállapodásnak, nem használhatók a Fél e megállapodás szerinti kötelezettségvállalásainak vagy kötelezettségeinek kikerülésére.

2. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely előírná valamely Fél részére az egyedi fogyasztóinak ügyeire és számlájára vonatkozó információk, vagy az állami szervek birtokában lévő bármely bizalmas vagy saját információ átadását.

75. CIKK

Előnyök megtagadása

10 Az egyértelműség érdekében e fejezet alkalmazásában az a szolgáltatás minősül szolgáltatásnak, amely szerepel a WTO MTN.GNS/W/120 számú dokumentumának legfrissebb verziójában.

11 Az egyértelműség érdekében az ilyen rendelkezések pusztán átültetése a nemzeti jogba, amennyiben arra a hazai jogrendbe való foglaláshoz szükséges mértékben kerül sor, önmagában nem minősül intézkedésnek.

Az egyik Fél megtagadhatja a másik Fél jogi személyétől, illetve az ilyen jogi személy által a területén létrehozott vállalkozástól az e fejezetből származó előnyöket, amennyiben a megtagadó Fél olyan intézkedéseket fogad el vagy tart fenn a nemzetközi béke és biztonság fenntartásával kapcsolatban, beleértve az emberi jogok védelmét is:

- (a) amelyek tiltják az adott jogi személlyel vagy annak vállalkozásával folytatott ügyleteket; vagy
- (b) amelyeket megsértenének vagy kijátszanának, ha az e fejezet szerinti előnyöket az adott jogi személy vagy annak vállalkozása számára biztosítanák, beleértve azt az esetet is, amikor az intézkedések tiltják az olyan természetes személlyel folytatott ügyleteket, akinek az adott jogi személy vagy annak vállalkozása a tulajdonában áll, vagy aki az utóbbiakat ellenőrzi.

76. CIKK

Vállalaton belül áthelyezett személyek

1. Mindkét Fél lehetővé teszi a másik Fél beruházói számára, hogy vállalkozásaikban e másik Fél természetes személyeit alkalmazják, feltéve, hogy ezek az alkalmazottak vállalaton belül áthelyezett személyek.
2. Az (1) bekezdésben említett természetes személyek belépése és ideiglenes tartózkodása a következő időszakokra szól:
 - (a) menedzserek vagy vállalatvezetők esetében legfeljebb hároméves időszak;
 - (b) szakértők esetében legfeljebb hároméves időszak; valamint
 - (c) gyakornok munkavállalók esetében legfeljebb egyéves időszak.
3. A Felek belépésről, tartózkodásról, foglalkoztatási és szociális biztonsági intézkedésekről szóló jogszabályai és egyéb rendelkezései szerinti bármely egyéb követelmény tovább alkalmazandó, beleértve a tartózkodási időszakról, a minimálbérről és a kollektív bémegállapodásokról szóló rendeleteket is.
4. Ez a cikk nem alkalmazandó azokban az esetekben, amikor a vállalaton belül áthelyezett személy ideiglenes tartózkodásának célja vagy hatása az, hogy zavarja vagy más módon befolyásolja a munkaügyi vagy vezetőségi viták vagy tárgyalások kimenetelét.

77. CIKK

A beruházások fokozatos liberalizálása

A Felek felismerik annak fontosságát, hogy a vállalkozások területükön való letelepedésére és működésére tekintettel egymás beruházóinak nemzeti elbánást biztosítsanak, továbbá meg fogják vizsgálni, hogy kölcsönösen kielégítő alapon, illetve az Együttműködési Bizottság ajánlásainak fényében tehetnek előrelépést e cél irányába.

78. CIKK

Felfüggesztési záradék

1. A Felek mindent elkövetnek annak érdekében, hogy elkerüljék az olyan intézkedések vagy lépések megtételét, amelyek egymás beruházói számára az e megállapodás aláírását megelőző napon fennálló helyzethez képest korlátozottabbá tennék területükön a vállalkozások letelepedésének és működésének feltételeit.
2. A partnerség és az együttműködés szellemében és a 13. fejezet figyelembevételével a Kirgiz Köztársaság tájékoztatja az Európai Uniót arról a szándékáról, hogy olyan új jogszabályokat vagy egyéb rendelkezéseket kíván elfogadni, amelyek az Európai Unió beruházói vállalkozásainak kirgiz köztársaságbeli letelepedésére vagy működésére vonatkozó feltételeket az e megállapodás aláírását megelőző napon fennálló helyzetnél szigorúbbá tehetik.
3. Az Európai Unió felkérheti a Kirgiz Köztársaságot, hogy közölje a (2) bekezdésben említett új jogszabályoknak és egyéb rendelkezéseknek a tervezetét, és kezdjen konzultációt e tervezetekről.
4. Amennyiben a Kirgiz Köztársaságban bevezetett új jogszabályok vagy egyéb rendelkezések az Európai Unió beruházói vállalkozásainak működési feltételeit az e megállapodás aláírásának napján fennálló helyzethez képest korlátozóbbá tennék, az ilyen jogszabályok vagy egyéb rendelkezések a hatálybalépésük időpontjában a Kirgiz Köztársaságban már letelepedett vállalkozásokra a hatálybalépésüktől számított három évig nem alkalmazandók.
5. Az egyértelműség érdekében a Kirgiz Köztársaság által megkülönböztetésmentes módon alkalmazott adóintézkedések nem tekinthetők a (4) bekezdés értelmében korlátozóbbnak.

79. CIKK**Határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás**

1. A Felek e fejezet rendelkezéseivel összhangban vállalják, hogy megteszik a szükséges lépéseket a Felek közötti, határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás fokozatos lehetővé tétele érdekében, figyelembe véve saját szolgáltatási ágazataik fejlődését.
2. Az Együttműködési Tanács ajánlásokat tesz az e cikkben foglaltak végrehajtására.

80. CIKK**Együttműködés egy piacorientált szolgáltatási ágazatért a Kirgiz Köztársaságban**

A Felek együttműködnek annak érdekében, hogy piacorientált szolgáltatási ágazatot alakítsanak ki a Kirgiz Köztársaságban.

81. CIKK**Tengeri szállítási szolgáltatások**

1. A Felek üzleti és megkülönböztetésmentes alapon alkalmazzák a nemzetközi tengeri piacokhoz és kereskedelemhez való korlátlan hozzáférés elvét.
2. Az (1) bekezdésben említett alapelvek alkalmazása során a Felek:
 - (a) a harmadik országokkal kötendő jövőbeni, a tengeri szállítási szolgáltatásokról – ideértve a száraz és a folyékony ömlesztett áru szállítását és a menetrend szerinti járatokat is – szóló kétoldali megállapodásokba nem foglalnak bele rakománymegosztási záradékot, és észszerű időn belül felbontják a korábbi megállapodásokból kifolyólag még fennálló ilyen rakománymegosztási megállapodásokat; valamint
 - (b) e megállapodás hatálybalépésekor eltörölnek minden olyan egyoldalú intézkedést, valamint igazgatási, technikai és egyéb akadályt, illetve tartózkodnak minden ilyentől, amely rejtett korlátozó vagy megkülönböztető hatást gyakorolhat a szabad szolgáltatásnyújtásra a nemzetközi tengeri szállításban.

82. CIKK**Egyéb szállítási szolgáltatások**

A Felek közötti, kereskedelmi igényeikhez igazított közlekedés összehangolt fejlesztésének biztosítása érdekében a Felek között e megállapodás hatálybalépését követően megtárgyalt egyedi megállapodások szabályozhatják a kölcsönös piacra jutás és a szolgáltatásnyújtás feltételeit a közúti, vasúti és belvízi közlekedés, valamint adott esetben a légi közlekedés terén.

7. FEJEZET**TŐKEMOZGÁSOK, FIZETÉSI MŰVELETEK ÉS ÁTUTALÁSOK,
VALAMINT IDEIGLENES VÉDINTÉZKEDÉSEK****83. CIKK****Folyó fizetési mérleg**

E megállapodás egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül, a Felek szabadon átváltható valutában és adott esetben az Egyesült Nemzetek Monetáris és Pénzügyi Konferenciáján 1944. július 22-én elfogadott, a Nemzetközi Valutaalap alapokmányának cikkeivel összhangban engedélyeznek minden fizetési műveletet a Felek közötti folyó fizetési mérlegben megjelenő ügyletek tekintetében.

84. CIKK**Tőke mozgások**

1. A fizetési mérleg tőkemérlegében és pénzügyi mérlegében megjelenő ügyletek tekintetében a Felek e megállapodás hatálybalépésének napjától kezdve biztosítják a területükön alkalmazandó jogszabályoknak és a 6. fejezetnek megfelelően eszközölt közvetlen beruházásokkal kapcsolatos tőke szabad mozgását, továbbá e beruházások és az ezekből származó bármilyen bevétel megszüntetését vagy visszahonosítását.
2. E megállapodás egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül, egyik Fél sem vezet be semmiféle új korlátozást az Európai Unió tagállamai és a Kirgiz Köztársaság lakosai közötti tőke mozgások és folyó fizetések tekintetében, és nem növelik a fennálló intézkedések korlátozó jellegét.

3. A Felek konzultálnak egymással az egymás közötti tőkeozgás megkönnyítése érdekében, ezáltal támogatva a kereskedelem és a beruházások előmozdítását.

85. CIKK

A tőkeozgásra, fizetési műveletekre vagy átutalásokra vonatkozó jogszabályok és egyéb rendelkezések alkalmazása

1. A 83. és 84. cikk nem akadályozza a Feleket abban, hogy az alábbiakra vonatkozó jogszabályait és egyéb rendelkezéseiket alkalmazzák:

- (a) csőd, fizetéseképtelenség vagy a hitelezők jogainak védelme;
- (b) pénzügyi eszközök kibocsátása, az azokkal való kereskedelem és ügyletek;
- (c) pénzügyi beszámolás vagy nyilvántartás vezetése a tőkeozgásokról, fizetési műveletekről vagy átutalásokról, amennyiben ez a bűnüldöző vagy pénzügyi szabályozó hatóságok részére történő segítségnyújtás érdekében szükséges;
- (d) bűncselekmények, megtévesztő vagy csalárd gyakorlat;
- (e) a bírósági jellegű eljárásokban hozott végzések vagy ítéletek betartásának biztosítása; vagy
- (f) szociális biztonság, állami nyugdíjbiztosítás vagy kötelező megtakarítási rendszerek.

2. Az (1) bekezdésben említett jogszabályok és egyéb rendelkezések nem alkalmazhatók önkényes vagy megkülönböztető módon, illetve nem alkalmazhatók más olyan módon, ami a tőkeozgások, fizetési műveletek vagy átutalások rejtett korlátozásának minősül.

86. CIKK

Ideiglenes védintézkedések

1. Kivételes körülmények esetén, amennyiben a Kirgiz Köztársaság vagy az Európai Unió azon tagállamai esetében, amelyek pénzneme nem az euro, a monetáris és az árfolyam-politika működésében, illetve az Európai Unió esetében a gazdasági és monetáris unió működésében súlyos nehézségek jelentkeznek vagy ilyen nehézségek veszélye fenyeget, az érintett Fél a tőkeozgások, a fizetési műveletek vagy az átutalások tekintetében legfeljebb hat hónapos időszakra védintézkedéseket fogadhat el vagy tarthat fenn.

2. Az (1) bekezdésben említett intézkedéseket a szigorúan szükséges mértékre kell korlátozni.

87. CIKK

Korlátozások a fizetési mérleggel vagy a külső finanszírozással kapcsolatos nehézségek esetén

1. Amennyiben a Felek egyike a fizetési mérleggel és a külső finanszírozással kapcsolatban súlyos nehézségeket, illetve ennek veszélyét tapasztalja, korlátozó intézkedéseket fogadhat el vagy tarthat fenn a tőkeozgásokkal, fizetési műveletekkel és átutalásokkal kapcsolatban¹².

2. Az (1) bekezdésben említett intézkedések:

- (a) adott esetben összhangban állnak a Nemzetközi Valutaalap alapokmányának cikkeivel;
- (b) nem lépik túl a fizetési mérleggel vagy a külső finanszírozással kapcsolatos súlyos nehézségek vagy azok veszélyének kezeléséhez szükséges mértéket;
- (c) átmenetiek kell legyenek és fokozatosan meg kell szüntetni azokat, amint az (1) bekezdésben leírt körülmények javulnak;
- (d) kerülnek a másik Fél kereskedelmi, gazdasági és pénzügyi érdekeit érintő szükségtelen károkozást;
- (e) nem részesítik kedvezőtlenebb elbánásban valamelyik Felet, mint hasonló helyzetekben a nem részes feleket.

3. Az árukereskedelem esetében az egyes Felek korlátozó intézkedéseket fogadhatnak el a külső pénzügyi helyzet vagy a fizetési mérleg megóvása érdekében. Az ilyen intézkedéseknek összhangban kell állniuk az 1994. évi GATT-tal, valamint az 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény fizetési mérlegre vonatkozó rendelkezéseiről szóló egyetértési megállapodással.

4. A szolgáltatás-kereskedelem esetében a Felek bármelyike elfogadhat korlátozó intézkedéseket a külső pénzügyi helyzete vagy a fizetési mérlege megóvása céljából. Az ilyen intézkedéseknek összhangban kell lenniük a GATS XII. cikkével.

¹² Az Európai Unió esetében az Európai Unió valamelyik tagállama ilyen intézkedéseket tehet a 86. cikkben említettektől eltérő olyan esetekben, amelyek az Európai Unió adott tagállamának gazdaságát érintik.

5. Az a Fél, amely az (1) és a (2) bekezdés szerinti intézkedéseket tart fenn vagy fogadott el, haladéktalanul értesíti azokról a másik Felet.

6. Amennyiben valamelyik Fél korlátozásokat fogad el vagy tart fenn e cikk alapján, haladéktalanul konzultációt kell tartani az Együttműködési Bizottságban, kivéve, ha az ilyen konzultációkat más fórumokon tartják. A konzultációk során megvizsgálják a fizetési mérleggel és a külső finanszírozással kapcsolatos, az adott intézkedéseket eredményező nehézséget, többek között az alábbi tényezők figyelembevételével:

(a) a fizetési mérleggel vagy a külső finanszírozással kapcsolatos nehézségek természete és mértéke;

(b) a külső gazdasági és kereskedelmi környezet; valamint

(c) a rendelkezésre álló alternatív korrekciós intézkedések.

7. A (6) bekezdésben említett konzultációk során foglalkoznak azzal, hogy a korlátozó intézkedések megfelelnek-e az (1) és (2) bekezdésnek. A Felek elfogadják a Nemzetközi Valutaalap (IMF) által bemutatott valamennyi statisztikai vagy tényyszerű jellegű megállapítást – amennyiben ilyenek rendelkezésre állnak –, és a következtetéseknek figyelembe kell venniük a Valutaalapnak az érintett Fél fizetésimérleg- és külső pénzügyi helyzetéről szóló értékelését.

8. FEJEZET

SZELLEMITULAJDON-JOGOK

A. SZAKASZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

88. CIKK

Célkitűzések

E fejezet célkitűzései a következők:

(a) az innovatív és kreatív termékek és szolgáltatások előállításának és értékesítésének megkönnyítése a Felek között, ezáltal hozzájárulva a Felek gazdaságának fenntarthatóbbá és inkluzívabbá tételéhez;

(b) a Felek közötti kereskedelem megkönnyítése és szabályozása, valamint e kereskedelem torzulásainak és akadályainak csökkentése; valamint

(c) a szellemi tulajdon-jogok megfelelő szintű és hatékony védelmének és érvényesítésének megvalósítása.

89. CIKK

A kötelezettségek jellege és hatálya

1. A Felek végrehajtják azokat a szellemi tulajdon-jogokkal foglalkozó nemzetközi szerződéseket, amelyeknek részes felei, többek között a TRIPS-megállapodást. Ez a fejezet kiegészíti és pontosítja a Feleknek a TRIPS-megállapodásból, illetve egyéb, a szellemi tulajdon területén megkötött azon nemzetközi egyezményekből eredő jogait és kötelezettségeit, amelyeknek részes Felei.

2. E fejezet alkalmazásában „szellemi tulajdon-jogok”: az e megállapodás 92–136. cikkében vagy a TRIPS-megállapodás II. része 1–7. szakaszában említett valamennyi kategóriájú szellemi tulajdon-jog.

3. A szellemi tulajdon-jogok védelme magában foglalja az ipari tulajdon oltalmáról szóló, 1979. szeptember 28-án módosított 1883. március 20-i Párizsi Egyezmény (a továbbiakban: Párizsi Egyezmény) 10a. cikkében említett tisztességtelen verseny elleni védelmet.

4. E fejezet nem akadályozza meg a Feleket abban, hogy alkalmazzák joguk azon rendelkezéseit, amelyek a szellemi tulajdon-jogok magasabb szintű védelmét és végrehajtását vezetik be, feltéve, hogy e rendelkezések összeegyeztethetők e fejezettel.

90. CIKK

Jogkimerülés

1. A Felek biztosítják a nemzeti vagy regionális, a szellemi tulajdon-jogokra vonatkozó jogkimerülési rendszert saját jogukkal összhangban a szerzői jogok és szomszédos jogok, valamint a védjegyek tekintetében.

2. A szerzői jog és szomszédos jogok terén a jogkimerülés csak a művek eredeti példányainak és egyéb, védelem alatt álló teljesítményeknek vagy azok másolt példányainak a nyilvánosság számára, értékesítés útján vagy más módon történő terjesztésére vonatkozik.

91. CIKK

Nemzeti elbánás

1. Az e fejezet hatálya alá tartozó szellemi tulajdon-jogok tekintetében mindkét Fél köteles a másik Fél állampolgárait legalább olyan kedvezményes elbánásban részesíteni, mint amilyenben a Fél a saját állampolgárait részesíti a szellemi tulajdon-jogok oltalma¹³ tekintetében, figyelemmel a következő okmányokban korábban megállapított kivételekre.

(a) a Párizsi Egyezmény;

(b) az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló, 1886. szeptember 9-én elfogadott Berni Egyezmény (a továbbiakban: Berni Egyezmény);

(c) az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló, 1961. október 26-án Rómában kelt nemzetközi egyezmény (a továbbiakban: Római Egyezmény); vagy

(d) az integrált áramkörökhöz kapcsolódó szellemi tulajdonról szóló, 1989. május 26-án Washingtonban elfogadott szerződés.

Az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorszolgáltató szervezetek tekintetében az első albekezdésben említett kötelezettség csak az e megállapodásban meghatározott jogokra vonatkozik.

2. A Felek bírósági és közigazgatási eljárásai tekintetében élhetnek az (1) bekezdésben említett nemzetközi okmányok alapján engedélyezett kivételekkel, ideértve a másik Fél állampolgárai számára annak előírását, hogy a területükön kézbesítési címet jelöljenek meg vagy képviselőt jelöljenek ki, amennyiben az ilyen kivételek:

(a) a Fél e fejezettel nem összeegyeztethetetlen jogszabályainak vagy egyéb rendelkezéseinek való megfelelés biztosításához szükségesek; valamint

(b) alkalmazásának módja nem valósítja meg a kereskedelem rejtett korlátozását.

3. Az (1) bekezdés nem alkalmazandó a Szellemi Tulajdon Világszervezete (a továbbiakban: WIPO) égisze alatt kötött többoldalú megállapodásokban a szellemi tulajdon-jogok megszerzésére vagy fenntartására vonatkozóan előírt eljárásokra.

B. SZAKASZ**A SZELLEMITULAJDON-JOGOKRA VONATKOZÓ ALAPKÖVETELMÉNYEK****1. ALSZAKASZ****SZERZŐI ÉS SZOMSZÉDOS JOGOK**

92. CIKK

Nemzetközi megállapodások

1. Mindkét Fél újól meg erősíti az alábbi nemzetközi megállapodások iránti elkötelezettségét és eleget tesz azoknak:

(a) a Berni Egyezmény;

(b) a Római Egyezmény;

(c) a WIPO 1996. december 20-án Genfben elfogadott Szerzői Jogi Szerződése (WCT);

(d) a WIPO 1996. december 20-án Genfben elfogadott, Előadásokról és a Hangfelvételekről szóló Szerződése (WPPT); valamint

(e) a 2013. június 28-án Marrákesben elfogadott, a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákesi Szerződés.

2. A Felek eleget tesznek az audiovizuális előadások védelméről szóló, 2012. június 24-én Pekingben elfogadott Pekingi Szerződésnek, és megtesznek minden észszerű erőfeszítést annak érdekében, hogy megerősítsék azt vagy csatlakozzanak ahhoz.

¹³ E bekezdés alkalmazásában az „oltalom” magában foglalja a szellemi tulajdon-jogok hozzáférhetőségét, megszerzését, alkalmazási körét, fenntartását és kikényszeríthetőségét érintő ügyeket, valamint azokat az ügyeket, amelyek a szellemi tulajdon-jogoknak e fejezetben különösen tárgyalt használatát érintik. Továbbá e bekezdés alkalmazásában az „oltalom” magában foglalja a hatékony technológiai intézkedések kijátszásának megakadályozására szolgáló intézkedéseket, valamint a jogkezelési információval kapcsolatos intézkedéseket is.

93. CIKK**Szerzők**

Valamennyi Fél kizárólagos jogot biztosít a szerzők részére a következők engedélyezésére vagy megtiltására:

- (a) műveik egy részének vagy egészének közvetlen vagy közvetett, ideiglenes vagy végleges reprodukálása bármilyen eszközzel és bármilyen formában;
- (b) műveik eredeti vagy másolt példányainak bármilyen formában történő nyilvános terjesztése értékesítés útján vagy másként;
- (c) műveik vezetékes vagy vezeték nélküli eszközökkel történő közvetítése nyilvánosság számára, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy azokhoz az általuk megválasztott helyen és időben hozzáférhessenek; valamint
- (d) műveik eredeti vagy másolati példányainak a nyilvánosság részére való kereskedelmi bérbeadása.

94. CIKK**Előadóművészek**

Mindkét Fél kizárólagos jogot biztosít az előadóművészek részére a következők engedélyezésére vagy megtiltására:

- (a) előadásai rögzített formája¹⁴;
- (b) műveik egy részének vagy egészének közvetlen vagy közvetett, időleges vagy végleges reprodukálása bármilyen eszközzel és bármilyen formában;
- (c) előadásai rögzített formájának terjesztése a nyilvánosság számára, értékesítés útján vagy más módon;
- (d) előadásai rögzített formájának vezetékes vagy vezeték nélküli eszközökkel történő elérhetővé tétele oly módon, hogy a közönség tagjai azokhoz az általuk megválasztott helyen és időben hozzáférhessenek;
- (e) előadásai vezeték nélküli sugárzásának és a nyilvánossághoz való közvetítése, kivéve, ha az előadás már önmagában sugárzott előadás vagy rögzítés eredménye; valamint
- (f) előadásai rögzített formájának a nyilvánosság részére való kereskedelmi bérbeadása.

95. CIKK**Hangfelvétel-előállítók**

A Felek kizárólagos jogot biztosítanak a hangfelvétel-előállítók részére a következők engedélyezésére vagy megtiltására:

- (a) hangfelvételeik egy részének vagy egészének közvetlen vagy közvetett, időleges vagy végleges reprodukálása bármilyen eszközzel és bármilyen formában;
- (b) hangfelvételeik és azok másolatai rögzített formájának forgalmazása a nyilvánosság számára, értékesítés útján vagy más módon;
- (c) hangfelvételeik vezetékes vagy vezeték nélküli eszközökkel történő nyilvánosságra hozatala oly módon, hogy a nyilvánosság tagjai azokhoz az általuk megválasztott helyen és időben hozzáférhessenek; valamint
- (d) hangfelvételeik kereskedelmi bérbeadása a nyilvánosság számára.

96. CIKK**Műsorszolgáltató szervezetek**

A Felek kizárólagos jogot biztosítanak a műsorszolgáltató szervezetek részére a következők engedélyezésére vagy megtiltására:

- (a) sugárzott műsoraik rögzítése, vezetéken vagy vezeték nélküli sugárzás esetén egyaránt (a kábelen vagy műholdon keresztül történő sugárzást is ideértve);
- (b) rögzített, sugárzott műsoraik egy részének vagy egészének közvetlen vagy közvetett, ideiglenes vagy végleges reprodukálása bármilyen eszközzel és bármilyen formában, vezetékes vagy vezeték nélküli sugárzás esetén egyaránt, a kábelen vagy műholdon keresztül történő sugárzást is ideértve;
- (c) sugárzott műsoraik rögzített formájának vezetékes vagy vezeték nélküli eszközökkel a nyilvánosság részére való elérhetővé tétele, függetlenül attól, hogy a műsor közvetítése vezeték útján vagy vezeték nélkül történt, a kábelen vagy műholdon keresztül

14 „rögzített forma”: hangok, vagy azok leképezéseinek felvétele, vagy mozgóképek – hangok kíséretében vagy anélkül történő – audiovizuális felvétele, amely valamely eszköz révén érzékelhető, reprodukálható vagy közölhető.

történő sugárzást is ideértve, oly módon, hogy a nyilvánosság tagjai azokhoz az általuk megválasztott helyen és időben hozzáférhessenek;

(d) sugárzott műsoraik rögzített formájának – azok másolatait is ideértve – terjesztése a nyilvánosság számára, értékesítés útján vagy más módon, függetlenül attól, hogy a sugárzás vezetékes vagy vezeték nélküli formában történt, a kábelen vagy műholdon keresztül történő sugárzást is ideértve; valamint

(e) sugárzott műsoraik vezeték nélküli újrasugárzása, illetve közönség előtti bemutatása, amennyiben e közvetítés olyan helyen történik, amely a nyilvánosság számára belépődíj ellenében hozzáférhető.

97. CIKK

Kereskedelmi céllal nyilvánosságra hozott hangfelvételek sugárzása és a nyilvánossághoz való közvetítése¹⁵

1. A Felek biztosítják a hangfelvételek előadói és előállítói számára a méltányos díjazáshoz való jogot, ha a kereskedelmi céllal nyilvánosságra hozott hangfelvételt, vagy az ilyen hangfelvétel megjelenítését a nyilvánosság számára történő bármely közvetítésre vagy közlésre használják.

2. A Felek biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett díjazás felosztásra kerüljön az érintett előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között. Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók közötti megállapodás hiányában a Felek meghatározhatják azokat a feltételeket, amelyek szerint a díjazást fel kell osztani közöttük.

98. CIKK

Az oltalom időtartama

1. A mű szerzőjének jogai a szerző életében és a halálát követő 70 évig állnak fenn, függetlenül attól, hogy a művet mikor bocsátották jogszerűen a nyilvánosság rendelkezésére.

2. A szöveggel rendelkező zeneművek oltalmának időtartama a következő személyek közül utoljára elhunyt személy halálától számított 70 év, függetlenül attól, hogy azok szerzőtársként vannak-e feltüntetve: a zenemű szövegének és zenéjének szerzője, amennyiben mindkettő kifejezetten az adott szöveges zeneműhöz készült.

3. Amennyiben egy művön fennálló szerzői jog több szerzőtársat illet, az (1) bekezdésben meghatározott oltalmi időt az utoljára elhunyt szerző halálától kell számítani.

4. A név nélkül vagy felvett néven szerzett művek esetében az oltalom időtartama a mű jogszerű nyilvánosságra hozatalát követő 70 évig tart. Ha azonban a szerző által felvett név semmi kétséget nem hagy a szerző személyazonosságára felől, vagy ha a szerző az e bekezdés első mondatában meghatározott idő alatt felfedi személyazonosságát, az oltalom időtartama az (1) bekezdésben említettnek felel meg.

5. A filmalkotások és audiovizuális művek oltalmának időtartama a következő személyek közül utoljára elhunyt személy halálától számított 70 év, függetlenül attól, hogy azok szerzőtársként vannak-e feltüntetve:

(a) a főrendező;

(b) a forgatókönyvíró;

(c) a dialógus szerzője; valamint

(d) a kifejezetten a filmalkotás vagy audiovizuális mű számára írt zene szerzője.

A Kirgiz Köztársaság saját jogában egy vagy több személyt kizárhat ebből a jegyzékből, vagy egy vagy több személlyel kiegészítheti azt.

6. A műsorszolgáltató szervezetek jogai az első sugárzástól számított 50 évig részesülnek védelemben, függetlenül attól, hogy az említett sugárzás vezetékes úton vagy vezeték nélkül, kábelen keresztül vagy műhold útján történik.

7. Az előadóművészek jogai az előadás rögzítésének időpontjától számított 50 éven át részesülnek oltalomban. Ha azonban az előadás rögzítését ezen az időtartamon belül jogszerűen nyilvánosságra hozzák vagy jogszerűen a nyilvánossághoz közvetítik, az oltalmat az első nyilvánosságra hozataltól vagy – ha ez korábbi – nyilvánossághoz közvetítéstől kell számítani.

Az előadás hangfelvételen történt rögzítése tekintetében az oltalom időtartama az első nyilvánosságra hozatal vagy nyilvánossághoz közvetítés időpontjától számított 70 év.

8. A hangfelvétel-előállítók jogai az első rögzítéstől számított 50 év elteltével megszűnnek. Ha azonban a hangfelvételt ezen időszakon belül jogszerűen nyilvánosságra hozzák, e jogok az első nyilvánosságra hozatal időpontját követő 70 év elteltével szűnnek meg. Amennyiben az első mondatban említett időszakon belül jogszerű nyilvánosságra hozatal nem történt, de

¹⁵ A Felek biztosíthatnak szélesebb körű jogokat az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók számára a kereskedelmi céllal nyilvánosságra hozott hangfelvételek sugárzása és nyilvánossághoz közvetítése tekintetében.

a hangfelvételt ezen időszak alatt jogszerűen a nyilvánossághoz közvetítették, az említett jogok az első jogszerű nyilvánossághoz közvetítés időpontját követő 70 év elteltével szűnnek meg. A Felek intézkedéseket fogadhatnak el annak biztosítására, hogy az 50 év oltalmat követő 20 évben keletkezett hasznót méltányosan osszák el az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók között.

9. Az ebben a cikkben foglalt oltalom időtartamát az eseményt követő év január 1-jétől kell számítani.

10. A Felek rendelkezhetnek az e cikkben előírtaknál hosszabb oltalmi időkről is.

11. A Kirgiz Köztársaság legkésőbb két évvel e megállapodás hatálybalépését követően rendelkezik az e cikkben említett oltalom időtartamáról.

99. CIKK

Követő jog

1. A Felek követő jogot biztosítanak az eredeti képzőművészeti műalkotás szerzőjének javára, amelyet elidegeníthetetlenként kell meghatározni, és amelyről a szerző előzetesen sem mondhat le; e jog alapján az alkotásnak a szerző általi első eladását követő minden viszonteladásáért az eladási árból a szerzőt jogdíj illeti meg.

2. Az (1) bekezdésben foglalt jogot valamennyi viszonteladásra alkalmazni kell, amelyben a művészeti piac képviselői – így például aukciós házak, művészeti galériák és általában műkereskedők – eladóként, vevőként, illetve közvetítőként közreműködnek.

3. A Felek rendelkezhetnek úgy, hogy az (1) bekezdésben említett jogot nem kell alkalmazni olyan viszonteladások esetében, amelyeknél az eladó az alkotást közvetlenül a szerzőtől szerezte meg a viszonteladást megelőző három éven belül, és a viszonteladói ár nem halad meg egy bizonyos minimumösszeget.

4. A díjak beszedésére vonatkozó eljárást és a díjak összegét a belső jogszabályok határozzák meg.

100. CIKK

Közös jogkezelés

1. A Felek ösztönzik a megfelelő közös jogkezelő szervezeteik közötti párbeszédet, a műveknek és más, védelem alatt álló teljesítményeknek a Felek területén való hozzáférhetőségének, valamint az ilyen művek és más, védelem alatt álló teljesítmények használatáért fizetendő jogdíjak átutalásának előmozdítása érdekében.

2. A Felek ösztönzik a közös jogkezelő szervezetek átláthatóságát, különös tekintettel a jogdíjak beszedésére, a beszedett jogdíjakra alkalmazott levonásokra, a beszedett jogdíjak felhasználására, az elosztás rendszerére és az általuk kezelt tartalomra.

3. A Felek vállalják annak biztosítását, hogy amennyiben az egyik Fél területén létesített közös jogkezelő szervezet képviselti szerződés útján a másik Fél területén létesített közös jogkezelő szervezetet képvisel, a képviselő közös jogkezelő szervezet nem alkalmaz hátrányos megkülönböztetést a képviselt közös jogkezelő szervezet jogosultjaival szemben.

4. A Felek törekednek annak előírására, hogy amennyiben az egyik Fél területén letelepedett közös jogkezelő szervezetet képviseli képviseleti megállapodás alapján a másik Fél területén letelepedett másik közös jogkezelő szervezetet, a képviselő közös jogkezelő szervezet pontosan, rendszeresen és kellő gondossággal fizesse a képviselt közös jogkezelő szervezetnek járó jogdíjbevételeket, valamint tájékoztassa a képviselt közös jogkezelő szervezetet a nevében begyűjtött jogdíjbevételek összegéről és az ezekből adott esetben levont összegekről.

101. CIKK

Kivételek és korlátozások

A Felek kizárólag olyan különös esetekben állapíthatnak meg korlátozásokat vagy kivételeket a 93–96. cikkben foglalt jogok tekintetében, amelyek nem ellentétesek a mű vagy más, védelem alatt álló teljesítmény rendes felhasználásával, és indokolatlanul nem károsítják a jogosultak jogos érdekeit.

102. CIKK

A technológiai intézkedések védelme

1. A Felek jogi védelmet biztosítanak bármely hatékony technológiai intézkedés olyan megkerülése ellen, amelyet az érintett személy annak tudatában visz véghez, hogy az említett célt kívánja elérni, vagy ézszerűen tudatában kellene lennie, hogy egy hatékony technológiai intézkedést kerül meg.

2. A Felek jogi védelmet biztosítanak az olyan eszközök, termékek vagy alkatrészek előállítására, importjára, forgalmazására, értékesítésére, bérbeadására, értékesítést vagy bérbeadást ösztönző reklámozására vagy kereskedelmi célú birtoklása, illetve olyan szolgáltatások nyújtása ellen, amelyek:

(a) népszerűsítésének, reklámozásának vagy forgalmazásának célja egy hatékony technológiai intézkedés megkerülése;

(b) egy hatékony technológiai intézkedés megkerülésén túl csak korlátozott kereskedelmi jelentőségű rendeltetéssel bírnak; vagy

(c) tervezésének, előállításának, módosításának vagy szolgáltatásának elsődleges célja egy hatékony technológiai intézkedés megkerülésének lehetővé tétele vagy annak megkönnyítése.

3. Ezen alszakasz alkalmazásában „technológiai intézkedés” bármely olyan technológia, eszköz vagy alkatrész, amely rendeltetésszerű működése esetén azt a célt szolgálja, hogy a művek vagy más, védelem alatt álló teljesítmények tekintetében megakadályozzon vagy korlátozzon olyan cselekményeket, amelyeket bármely szerzői jog vagy szomszédos jog jogosultja nem engedélyezett, a nemzeti jogszabályoknak megfelelően. A technológiai intézkedések akkor minősülnek „hatékonyak”, ha az oltalom alatt álló mű vagy más, védelem alatt álló teljesítmény használatát a jogosult hozzáférés-ellenőrzés vagy védelmi eljárás alkalmazásával korlátozza, így például kódolás, zavarás, illetve a mű vagy más, védelem alatt álló teljesítmény más átalakítása útján, vagy másolásellenőrző mechanizmussal, amellyel eléri a védelmi célt.

4. Az e cikk (1) bekezdésében meghatározott jogi védelemre tekintet nélkül, a jogosultak önkéntes intézkedésének hiányában a Felek szükség szerint megfelelő intézkedéseket hozhatnak annak biztosítása érdekében, hogy a hatékony technológiai intézkedések megkerülése ellen e cikkel összhangban nyújtott megfelelő jogi védelem ne akadályozza meg a 101. cikkkel összhangban előírt kivételek vagy korlátozások kedvezményezettjeit abban, hogy éljenek e kivételekkel vagy korlátozásokkal.

103. CIKK

Jogkezelési információval kapcsolatos kötelezettségek

1. A Felek védelmet biztosítanak minden olyan személy ellen, aki illetéktelenül a következő tudatos cselekmények valamelyikét végzi, ha az említett személy tudja, vagy észszerűen tudnia kellene, hogy ezzel a cselekedetével a nemzeti jog szerinti szerzői jog vagy szomszédos jog megsértését idézi elő, teszi lehetővé, könnyíti meg vagy fedi el:

(a) bármely elektronikus jogkezelési információ eltávolítása vagy megváltoztatása; valamint

(b) az ezen alszakasz alapján védett olyan művek vagy más, védelem alatt álló teljesítmények forgalmazása, forgalmazási célú behozatala, sugárzása vagy a nyilvánosság részére történő közvetítése, amelyekből az elektronikus jogkezelő információt illetéktelenül eltávolították vagy megváltoztatták.

2. E cikk alkalmazásában „jogkezelési információ” minden olyan, a jogkezelők által szolgáltatott információ, amely az e megállapodásban említett művet vagy más, védelem alatt álló teljesítményt, a szerzőt vagy más jogtulajdonost, vagy a mű, illetve más, védelem alatt álló teljesítmény használatának feltételeivel kapcsolatos információkat azonosítja, továbbá az ilyen információt leképező bármely szám vagy kód.

3. A (2) bekezdést kell alkalmazni, ha a jogkezelési információ egy mű vagy az e cikkben említett más, védelem alatt álló teljesítmény másolatához társul, illetve a mű vagy más, védelem alatt álló teljesítmény nyilvánosságához történő közvetítésével kapcsolatban jelenik meg.

2. ALSZAKASZ

VÉDJEGYEK

104. CIKK

Nemzetközi megállapodások

Minden Fél köteles:

(a) csatlakozni a 2006. október 3-án és 2007. november 12-én módosított, az 1989. június 27-én Madridban elfogadott, a védjegyek nemzetközi lajstromozásáról szóló Madridi Megállapodáshoz kapcsolódó jegyzőkönyvhöz;

(b) eleget tenni az 1994. október 27-én Genfben kelt Védjegyjogi Szerződésnek és a gyári vagy kereskedelmi védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozásáról szóló, 1957. június 15-i Nizzai Megállapodásnak; valamint

(c) minden elvárható erőfeszítést megtenni a 2006. március 27-én Szingapúrban kelt Szingapúri Védjegyjogi Szerződéshez való csatlakozás érdekében.

105. CIKK

Védjegyoltalomban részesíthető megjelölések

1. Védjegyoltalomban részesülhet minden megjelölés, így különösen szó – beleértve a személyneveket is –, ábra, kép, alakzat, betű, szám, szín, továbbá az áru vagy az áru csomagolásának formája, vagy hang, amely alkalmas arra, hogy:

- (a) valamely vállalkozás áruit vagy szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól; valamint
 - (b) a védjegyek valamennyi Fél lajstromában való ábrázolásának módja alapján az illetékes hatóságok és a nyilvánosság egyértelműen és pontosan meghatározza a jogosultat megillető oltalom tárgyát.
2. A Kirgiz Köztársaság legkésőbb öt évvel e megállapodás hatálybalépését követően törekszik lehetővé tenni hangok védjegyként történő lajstromba vételét.

106. CIKK

A védjegyek által biztosított jogok, beleértve az árutovábbítási eljárás alatt álló árukra vonatkozó jogokat is

1. A bejegyzett védjegyek a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosítanak. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében bármely megjelölést használ:

- (a) amely a védjeggyel azonos, olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal;
- (b) amelyet a fogyasztók a bejegyzett védjeggyel összetéveszhetnek a védjeggyel való azonossága vagy ahhoz való hasonlósága miatt, valamint azért, mert az e védjegy által érintett áruk, illetve szolgáltatások azonosak vagy hasonlóak a megjelölés által érintettekkel; az összetéveszhetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettsítés (asszociáció) útján kapcsolhatják a bejegyzett védjeggyel.

2. A bejegyzett védjegy jogosultja megakadályozhatja, hogy harmadik felek kereskedelmi tevékenység során harmadik országokból – szabad forgalomba bocsátás nélkül – olyan árukat hozzanak be a védjegy lajstromozásának helye szerinti Fél területére, amelyeken – ideértve csomagolásukat is – engedély nélkül szerepel az adott áru vonatkozásában a bejegyzett védjeggyel megegyező védjegy, vagy amelyet lényegében nem lehet megkülönböztetni az említett védjegy¹⁶.

3. A védjegy jogosultjának a (2) bekezdésben említett joga megszűnik, ha a lajstromozott védjegy bitorlása tárgyában indított eljárás során a nyilatkozattevő, illetve az áru birtokosa bizonyítékot szolgáltat arra, hogy a bejegyzett védjegy jogosultjának az áru rendeltetési helye szerinti országban nincs joga megtiltani az adott áru forgalomba hozatalát.

107. CIKK

Lajstromozás

1. A Felek rendelkeznek egy olyan védjegybejegyzési rendszerről, amelyben az illetékes védjegy hivatal által hozott valamennyi jogerős elutasító határozatot – beleértve a részleges elutasítást is – írásban közlik az érintett féllel, a határozat megfelelő indokolást tartalmaz, és fellebbezéssel megtámadható.

2. A Felek lehetőséget biztosítanak harmadik felek számára arra, hogy felszólaljanak a védjegybejelentési kérelmekkel vagy adott esetben a védjegybejegyzéssel szemben. Az ilyen felszólalási eljárás kontradiktórius.

3. Az egyes Felek a védjegybejelentéseket és a lajstromozott védjegyeket tartalmazó, nyilvánosan hozzáférhető elektronikus adatbázist hoznak létre. A Kirgiz Köztársaság legkésőbb két évvel e megállapodás hatálybalépését követően létrehozza az e bekezdés első mondatában említett, a védjegybejelentési kérelmekre vonatkozó elektronikus adatbázist, feltéve, hogy az Európai Unió az uniós joggal összhangban megfelelő technikai segítséget nyújt ehhez.

108. CIKK

Közismert védjegyek

A Párizsi Egyezmény 6a. cikkében és a TRIPS-megállapodás 16. cikkének (2) és (3) bekezdésében említett közismert védjegyek védelmének érvényesítése céljából a Felek alkalmazzák az ipari tulajdon oltalmára létesült Párizsi Unió közgyűlése és a WIPO közgyűlése által a WIPO-tagállamok közgyűléseinek harmincnegyedik ülésorozata (1999. szeptember 20–29.) keretében elfogadott, a közismert védjegyek védelmére vonatkozó rendelkezésekre irányuló közös ajánlást.

16 A Felek további megfelelő intézkedéseket hozhatnak a generikus gyógyszerek zavartalan továbbításának biztosítása érdekében.

109. CIKK

Kivételek a védjegyek által biztosított jogok alól

1. Az egyes Felek:

(a) rendelkeznek a védjegyoltalom hatálya alóli korlátozott kivételekről, például a leíró jellegű kifejezések, köztük a földrajzi árujelzők tisztességes használatáról; valamint

(b) rendelkezhetnek a védjegy által biztosított jogok alóli egyéb korlátozott kivételekről.

Az első bekezdés a) és b) pontjában említett korlátozott kivételek előírásakor mindkét Fél figyelembe veszi a védjegytulajdonos és a harmadik felek jogos érdekeit.

2. Egy védjegy jogosultja nem tilthat el harmadik felet attól, hogy a védjegyet gazdasági tevékenysége körében használja, feltéve, hogy az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban használja az alábbiakat:

(a) a harmadik személy neve és címe, amennyiben a harmadik személy természetes személy;

(b) az áru vagy a szolgáltatás fajtájára, minőségére, mennyiségére, rendeltetésére, értékére, földrajzi eredetére, előállítási, illetve teljesítési idejére vagy egyéb jellemzőjére vonatkozó megjelölés vagy jelzés; valamint

(c) a védjegy, ha az – különösen tartozékok vagy alkatrészek tekintetében – szükséges az áru vagy a szolgáltatás rendeltetésének jelzésére.

3. A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthat el mást attól sem, hogy gazdasági tevékenysége körében kizárólag helyi jelentőségű korábbi jogát gyakorolja, ha e jog elismerése a szóban forgó Fél jogszabályai által és az adott területre korlátozva történik.

110. CIKK

Megszűnési okok

1. Az egyes Felek gondoskodnak a védjegyoltalom megszűnésének megállapításáról, ha a jogosult az árujegyzékben szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban a védjegy tényleges használatát az adott területen megszakítás nélkül legalább három éven át elmulasztja, kivéve, ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja.

2. A védjegyoltalom megszűnése nem állapítható meg, ha a legalább hároméves időtartam elteltét követően, de a megszűnés megállapítására irányuló kérelem benyújtását megelőzően megkezdik, illetve folytatják a tényleges védjegyhasználatot.

3. E rendelkezés nem alkalmazható, ha a jogosult a tényleges védjegyhasználatot a kérelem benyújtását megelőző – a használat elmulasztásának megszakítás nélküli, ötéves időtartama lejártakor kezdődő – három hónapban csupán azt követően kezdi meg, illetve kezdi újra, hogy értesül arról, hogy a használat hiánya miatt a megszűnés megállapítását kérhetik.

4. A védjegyoltalom megszűnését kell megállapítani akkor is, ha a lajstromozás napját követően:

(a) a védjegyjogosult cselekménye vagy mulasztása következtében a megjelölés a forgalomban azoknak az áruknak, illetve szolgáltatásoknak a szokásos nevévé vált, amelyekre bejegyezték;

(b) a védjegy – a védjegyjogosult vagy az ő engedélyével más által folytatott védjegyhasználat következtében – az árujegyzékben meghatározott áruk, illetve szolgáltatások tekintetében megtévesztővé vált, különösen az említett áruk vagy a szolgáltatások jellegét, minőségét vagy földrajzi származását illetően.

111. CIKK

Rosshiszeműen benyújtott kérelmek

A védjegy törlésének van helye, ha a megjelölést rosszhiszeműen jelentették be lajstromozásra. A Felek előírhatják azt is, hogy az ilyen megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban.

3. ALSZAKASZ**FORMATERVEZÉSI MINTÁK**

112. CIKK

Nemzetközi megállapodások

Az Európai Unió újólal megerősíti elkötelezettségét a Hágai Megállapodásnak az ipari minták nemzetközi lajstromozásáról szóló, 1999. július 2-án elfogadott genfi szövege iránt, amelynek a Kirgiz Köztársaság is eleget tesz.

113. CIKK

Lajstromozott formatervezési minták oltalma

1. Mindkét Fél biztosítja az önállóan alkotott, új és eredeti formatervezési minták oltalmát. Ezt az oltalmat lajstromozás útján biztosítják, amely ezen alszakasszal összhangban kizárólagos jogot biztosít a lajstromozott formatervezésiminta-oltalom jogosultjainak.

2. A lajstromozott formatervezésiminta-oltalom jogosultjának jogában áll harmadik személyeket megakadályozni legalább abban, hogy a formatervezésiminta-oltalom jogosultjának engedélye nélkül kereskedelmi célra előállítsanak, értékesítésre felajánljanak, forgalmazzanak, importáljanak, exportáljanak, raktáron tartsanak az oltalomban részesülő formatervezési mintát hordozó vagy azt megtestesítő termékeket, vagy az oltalomban részesülő formatervezési mintát hordozó vagy azt megtestesítő árucikkeket használjanak.

3. Az összetett termék alkotóelemét képező termékre alkalmazott vagy ilyen termékbe beépített minta kizárólag akkor tekinthető újnak és eredetinek, ha:

(a) az alkotóelem az összetett termékbe való beépítését követően is látható marad az összetett termék rendeltetésszerű használatá során; valamint

(b) az alkotóelem látható külső jellegzetességei önmagukban is megfelelnek az újdonság és az eredetiség követelményeinek.

4. A (3) bekezdés a) pontja alkalmazásában „rendeltetésszerű használat”: a végső felhasználó részéről történő használat, amely a karbantartást, szervizelést, illetve a javítást nem foglalja magában.

5. E cikk alkalmazásában a Felek tekinthetik úgy, hogy az egyéni jellegű formatervezési minták eredetiek.

114. CIKK

Oltalmi idő

A Felek biztosítják, hogy a formatervezési minta az oltalom megállapítására irányuló kérelem benyújtásától számított öt évig oltalomban részesüljön, valamint hogy a jogosultnak jogában álljon az oltalom időtartamát egy vagy több ötéves időtartamra, az oltalom megállapítására irányuló kérelem benyújtásától számított, összesen legalább 15 évig meghosszabbítani.

115. CIKK

A nem lajstromozott formatervezési minták oltalma

1. A Felek csak akkor biztosítják a nem lajstromozott formatervezési minták hasznosításának a megakadályozására szolgáló jogi eszközöket, ha a kifogásolt hasznosítás a nem lajstromozott formatervezési minta saját területén történő utánzásából ered. E hasznosítás kiterjed legalább a termék értékesítésre való felajánlására, forgalmazására, importálására és exportálására.

2. A Kirgiz Köztársaság legkésőbb az e cím alkalmazásának megkezdésétől számított 10 év elteltével biztosítja az e cikk (1) bekezdésében említett, nem lajstromozott formatervezési minták számára rendelkezésre álló oltalmat, feltéve, hogy az Európai Unió az uniós jognak megfelelően és a Kirgiz Köztársaság szükségleteivel összhangban, megfelelő technikai segítséget nyújt ehhez.

3. Az (1) bekezdésben említett, nem lajstromozott formatervezési minták tekintetében biztosítható oltalmi idő legalább három év, attól a naptól számítva, amelyen a minta valamelyik Fél területén nyilvánosságra jutott.

116. CIKK

Kivételek és kizárások

1. A Felek rendelkezhetnek a formatervezésiminta-oltalom – a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő formatervezési mintákat is ideértve – hatálya alóli korlátozott kivételekről, feltéve, hogy az ilyen kivételek nem észszerűtlenül ellentétesek az oltalomban részesülő formatervezési minta rendes felhasználásával, és nem sértik aránytalanul az oltalomban részesülő minta jogosultjának jogos érdekeit, figyelembe véve harmadik személyek jogos érdekeit is.

2. A formatervezési minta oltalma nem terjeszthető ki mintákra kizárólag műszaki vagy funkcionális megfontolások alapján. Nem részesülhet formatervezésiminta-oltalomban a termék olyan külső jellegzetessége, amelyet szükségképpen pontosan ugyanabban a formában és méretben kell megvalósítani ahhoz, hogy a termék, amelyben a minta megtestesül, illetve amelyre a mintát alkalmazzák, szerkezetiileg összekapcsolható legyen egy másik termékkel, vagy elhelyezhető legyen benne, körülötte vagy rajta oly módon, hogy mindegyik termék betölthesse a rendeltetését.

3. A mintaoltalmi jog nem vonatkozik olyan mintára, amely ellentétes a közcélokkal vagy az elfogadott erkölcsi elvekkel.

4. Az e cikk (2) bekezdésétől eltérve, a 113. cikk (1) bekezdésében szereplő feltételek szerinti formatervezési minta oltalomban részesülhet, ha azt a célt szolgálja, hogy előregyártott elemekből álló rendszerekben lehetővé tegye a többféle összeállítást, illetve a kölcsönösen kicserélhető termékek kapcsolódását.

117. CIKK

A szerzői joghoz való viszony

A Felek gondoskodnak arról, hogy a formatervezési minták, köztük nem lajstromozott formatervezési minták a szerzői joguk szerint szerzői jogi oltalomra is jogosultak legyenek a minta létrehozatalának vagy bármilyen formában történő rögzítésének időpontjától kezdődően. A Felek meghatározzák ezen oltalom terjedelmét és feltételeit, ideértve az előírt eredeti jelleg mértékét is.

4. ALSZAKASZ**FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐK**

118. CIKK

Hatály

1. Ezen alszakasz alkalmazásában „földrajzi árujelző”: a TRIPS-megállapodás 22. cikkének (1) bekezdésében meghatározott földrajzi árujelző.¹⁷
2. Ez az alszakasz alkalmazandó a Felek területéről származó földrajzi árujelzők elismerésére és oltalomban részesítésére.
3. Az egyik Félnek a másik Fél által oltalomban részesítendő földrajzi árujelzői csak akkor képezik ezen alszakasz tárgyát, ha az adott földrajzi árujelzők a 119. cikkben említett jogszabályok hatálya alá tartoznak.

119. CIKK

Eljárások

1. A Kirgiz Köztársaság 8-A. melléklet A. szakaszában felsorolt jogszabályainak vizsgálatát követően az Európai Unió arra a következtetésre jutott, hogy e jogszabályok tartalmazzák a földrajzi árujelzők lajstromba vételének és ellenőrzésének a 8-A. melléklet B. szakaszában meghatározott elemeit.
2. Az Európai Unió 8-A. melléklet A. szakaszában felsorolt jogszabályainak vizsgálatát követően a Kirgiz Köztársaság arra a következtetésre jutott, hogy e jogszabályok tartalmazzák a földrajzi árujelzők lajstromba vételének és ellenőrzésének a 8-A. melléklet B. szakaszában meghatározott elemeit.
3. A 8-B. mellékletben meghatározott kritériumok szerinti felszólalási eljárás lezárását, valamint a 8-C. melléklet A. szakaszában felsorolt, az Európai Unió által az e cikk (2) bekezdésében említett jogszabályok alapján lajstromba vett, a Kirgiz Köztársaságban oltalomban részesítendő európai uniós termékekre vonatkozó földrajzi árujelzők vizsgálatát követően a Kirgiz Köztársaság e földrajzi árujelzőket az ebben az alszakaszban megállapított oltalmi szintnek megfelelően oltalomban részesíti.
4. A 8-B. mellékletben meghatározott kritériumok szerinti felszólalási eljárás lezárását, valamint a 8-C. melléklet B. szakaszában felsorolt, a Kirgiz Köztársaság által az e cikk (1) bekezdésében említett jogszabályok alapján lajstromba vett, az Európai Unióban oltalomban részesítendő kirgiz köztársaságbeli termékek földrajzi árujelzőinek vizsgálatát követően az Európai Unió e földrajzi árujelzőket az ebben az alszakaszban megállapított oltalmi szintnek megfelelően oltalomban részesíti.

120. CIKK

A földrajzi árujelzők jegyzékének módosítása

A Felek a 27. cikkel összhangban módosíthatják a 8-C. mellékletben szereplő, oltalomban részesítendő földrajzi árujelzők jegyzékét. Új földrajzi árujelzők lajstromba vételére a felszólalási eljárás lezárulását és ezen árujelzőknek a 119. cikk (3) vagy (4) bekezdésében említett vizsgálatát követően kerülhet sor.

121. CIKK

A földrajzi árujelzők oltalma

1. A 8-C. mellékletben felsorolt földrajzi árujelzők, beleértve a 120. cikknek megfelelően újonnan lajstromba vett földrajzi árujelzőket is, oltalomban részesülnek a következőkkel szemben:
 - (a) az oltalom alatt álló elnevezés bármely közvetlen vagy közvetett kereskedelmi célú használata:
 - (i) az oltalom alatt álló elnevezés termékleírásának nem megfelelő hasonló termék esetében; vagy
 - (ii) amennyiben az ilyen használat az oltalom alatt álló elnevezés hírnevét használja ki, többek között, amikor az említett terméket összetevőként használják;

¹⁷ Az egyértelműség érdekében a Kirgiz Köztársaság újílag megerősíti a TRIPS-megállapodás szerinti kötelezettségvállalásait, és különösen azt, hogy jogszabályai előírják az áruk eredetmegjelölésének a TRIPS-megállapodás 22. cikke (1) bekezdésében szereplőnek megfelelő fogalom meghatározását.

(b) az elnevezés bármilyen visszaélészerű használata, utánzása vagy az elnevezésre való utalás, ha feltüntetik a termék tényleges származását, vagy ha az oltalom alatt álló elnevezést lefordítják, kiejtés szerinti átírásban vagy eltérő írásrendszert használó nyelvek közötti átírásban használják, illetve ha azt a „jellegű”, „típusú”, „módszerrel készített”, „hasonlóan készített”, „utánzat”, „ízű”, „-szerű” vagy ezekhez hasonló kifejezések kísérik, ideértve azokat az eseteket is, amikor e termékeket összetevőként használják fel;

(c) a termék eredetére, jellegére vagy alapvető tulajdonságaira vonatkozó bármely egyéb, a belső vagy a külső csomagoláson, az adott termékhez kapcsolódó reklámanyagon vagy dokumentumon elhelyezett hamis vagy megtévesztő megjelölés, valamint a termék eredetét illetően hamis benyomást keltő tárolóedénybe történő csomagolás, ideértve azokat az eseteket is, amikor e termékeket összetevőként használják fel; valamint

(d) bármilyen egyéb olyan gyakorlat, amely a termék tényleges származása tekintetében a fogyasztó megtévesztésére alkalmas.

2. A 8-C. mellékletben felsorolt földrajzi árujelzők, beleértve a 120. cikknek megfelelően újonnan lajstromba vett földrajzi árujelzőket is, nem válnak generikus elnevezéssé a Felek területén.

3. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem kötelezi egyik Felet sem arra, hogy oltalomban részesítse a másik Fél olyan földrajzi árujelzőjét, amely a származási területen nem áll oltalom alatt, illetve amelynek oltalma megszűnik a származási területen. A Felek értesítik egymást, ha egy földrajzi árujelző oltalma e származási Fél területén megszűnt. Az értesítést a 154. cikknek megfelelően kell megtenni.

4. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem sértheti valamely személy azon jogát, hogy a gazdasági tevékenység körében saját nevét és/vagy üzleti jogelődje nevét használja, kivéve ha ezt a nevet a nyilvánosság megtévesztésére alkalmas módon használják.

122. CIKK

A földrajzi árujelzők használatának joga

1. Az e megállapodás keretében oltalomban részesülő elnevezést bármely természetes vagy jogi személy használhatja, amely az adott termékleírásnak megfelelő terméket hoz forgalomba.

2. Amennyiben egy földrajzi árujelző ezen alszakasz alapján oltalom alatt áll, annak használatát sem felhasználói regisztrációs, sem kapcsolódó díjakhoz nem lehet kötni.

123. CIKK

Kapcsolat a védjegyekkel

1. Amennyiben egy földrajzi árujelző e megállapodás alapján oltalom alatt áll, a Felek elutasítják az olyan védjegy lajstromozását, amelynek használata ellentétes lenne a 121. cikk (1) bekezdésével, feltéve, hogy a védjegy lajstromozására irányuló kérelmet a földrajzi árujelző oltalmára irányuló kérelem benyújtásának időpontját követően nyújtják be az érintett Fél területén.

2. A 119. cikkben említett földrajzi árujelzők esetében az e cikk (1) bekezdésében említett oltalomra irányuló kérelem benyújtásának időpontja e megállapodás hatálybalépésének napja.

3. Az (1) bekezdésben foglaltak megsértésével lajstromozott védjegyeket érvényteleníteni kell.

4. A 120. cikkben említett földrajzi árujelzők esetében az e cikk (1) bekezdésében említett oltalomra irányuló kérelem benyújtásának időpontja a másik Félhez intézett, a földrajzi árujelző oltalom alá helyezésére irányuló kérelem továbbításának időpontja.

5. Az e cikk (7) bekezdésének sérelme nélkül mindkét Fél oltalmaz földrajzi árujelzőket abban az esetben is, ha már létezik korábbi védjegy. A „korábbi védjegy”: olyan védjegy, amelynek használata ellentétes a 121. cikk (1) bekezdésével, és amelyet jóhiszeműen azt megelőzően jelentettek be lajstromozásra, vagy lajstromoztak, vagy amelynek oltalma használat révén – ha az érintett jogszabályok biztosítják ennek lehetőségét – azt megelőzően keletkezett, hogy a földrajzi árujelző oltalmazására irányuló kérelmet e megállapodás alapján benyújtották a másik Félhez.

6. A korábbi védjegyek a földrajzi árujelzők oltalmára tekintet nélkül továbbra is használhatók és az oltalom megújítható, amennyiben nem áll fenn a védjegy törlésére vagy megszűnésének megállapítására alapot adó ok a két Fél védjegyekre vonatkozó jogszabályai alapján. Ilyen esetekben megengedett az oltalom alatt álló földrajzi árujelző és a vonatkozó védjegyek használata.

7. E megállapodás alapján egyik Fél sem köteles egy elnevezést földrajzi árujelzőként oltalmazni, ha az félrevezetheti a fogyasztókat a termék valódi mibenlétének vonatkozásában, figyelemmel valamely védjegy hírnevére, elismertségére és használatának időtartamára.

124. CIKK

Az oltalom érvényesítése

A Felek megfelelő igazgatási és bírósági intézkedések útján vagy az érdekelt fél kérésére érvényesítik a 119–123. cikkben előírt oltalmat az oltalom alatt álló földrajzi árujelző jogszerűtlen használatának megelőzése és megszüntetése érdekében.

125. CIKK

Általános szabályok

1. Ez a megállapodás a Felek WTO-egyezményből fakadó jogainak és kötelezettségeinek sérelme nélkül alkalmazandó.
2. E megállapodás alapján egyik Fél sem köteles egy elnevezést földrajzi árujelzőként oltalmazni, ha ez az elnevezés valamely növény- vagy állatfajta nevével ütközik, és ezáltal alkalmas arra, hogy a termék tényleges származása tekintetében megtéveszse a fogyasztókat.
3. Az olyan azonos alakú elnevezés, amely a fogyasztókat megtévesztve azt a képzetet kelti, hogy a termék egy másik területről származik, még akkor sem oltalmazható, ha az adott termék származása szerinti terület, régió vagy helység vonatkozásában az elnevezés pontos. A TRIPS-megállapodás 23. cikkének sérelme nélkül a Felek kölcsönösen meghatározzák a használat gyakorlati feltételeit, amelyek segítségével a részben vagy teljes egészében azonos alakú földrajzi árujelzőket megkülönböztetik egymástól, szem előtt tartva annak szükségességét, hogy az érintett termelőket méltányosan kezeljék, valamint a fogyasztókat ne vezessék félre.
4. Amennyiben valamelyik Fél egy harmadik féllel való kétoldalú tárgyalásaival összefüggésben e harmadik fél valamely földrajzi árujelzőjének oltalom alá helyezését javasolja, és az elnevezés részben vagy teljes egészében azonos alakú a másik Fél e megállapodás szerint oltalom alá helyezett valamely földrajzi árujelzőjével, a másik Felet tájékoztathatja erről, és lehetőséget biztosíthat számára, hogy észrevételt tegyen, mielőtt a harmadik fél földrajzi árujelzője oltalom alá kerül.
5. Az oltalom alatt álló földrajzi árujelzők termékleírásaival kapcsolatos kérdésekkel a 154. cikkben említett, szellemi tulajdon-jogokkal foglalkozó albizottság foglalkozik.
6. Az e megállapodás értelmében oltalom alatt álló földrajzi árujelzők oltalmazását csak a termék származási helye szerint illetékes Fél törölheti.
7. Az e megállapodásban hivatkozott termékleírást, beleértve annak jóváhagyott módosításait is, jóvá kell hagynia azon Fél hatóságainak, ahonnan a termék származik.

126. CIKK

Átmeneti rendelkezések

1. E fejezet egyetlen rendelkezése semmi sem kötelezi egyik Felet sem arra, hogy az e megállapodás hatálybalépésétől számított legfeljebb hétéves átmeneti időszak alatt végrehajtsa a 8-C. mellékletben felsorolt földrajzi árujelzőknek a 118–125. cikkben előírt oltalmát.
2. A Felek elutasítják az olyan védjegy bejegyzését, amely megfelel a 121. cikkben említett, hasonló termékekre vonatkozó, oltalom alatt álló földrajzi árujelzővel kapcsolatos helyzetek bármelyikének, feltéve, hogy az érintett területen az adott védjegy oltalma iránti kérelmet e cím hatálybalépését követően nyújtják be.
3. A (2) bekezdésben foglaltak megsértésével bejegyzett védjegyeket érvényteleníteni kell.
4. Az (1) bekezdésben meghatározott átmeneti időszakot követően, az Európai Unió termékeire vonatkozó alábbi földrajzi árujelzők e megállapodás alapján biztosított oltalma hároméves átmeneti időszak alatt nem zárja ki e földrajzi árujelzők használatát egyes hasonló, a Kirgiz Köztársaságból származó termékek megjelölésére vagy megnevezésére:
 - (a) Фѐта (Feta);
 - (b) Calvados;
 - (c) Asti;
 - (d) České pivo.
5. Az (1) bekezdésben meghatározott átmeneti időszakot követően, az Európai Unió termékeire vonatkozó alábbi földrajzi árujelzők e megállapodás alapján biztosított oltalma nyolcéves átmeneti időszak alatt nem zárja ki e földrajzi árujelzők használatát egyes hasonló, a Kirgiz Köztársaságból származó termékek megjelölésére vagy megnevezésére:
 - (a) Champagne (pezsgő);
 - (b) Konyak.
6. Azok a termékek, amelyeket e megállapodás hatálybalépését megelőzően valamely Fél jogszabályainak megfelelően állítottak elő és címkéztek fel, amelyek azonban nem felelnek meg e megállapodás követelményeinek, a készletek kimerüléséig továbbra is értékesíthetők.
7. Azok a termékek, amelyeket e megállapodás hatálybalépését követően és a (4) és (5) bekezdésben említett átmeneti időszakok lejártá előtt, és a (4) és (5) bekezdésben felsorolt földrajzi árujelzőkkel ellátva, valamely Fél jogszabályainak megfelelően állítottak elő és címkéztek fel, amelyek azonban nem felelnek meg ezen alszakasz követelményeinek, a készletek kimerüléséig továbbra is értékesíthetők.

127. CIKK

Technikai segítségnyújtás

Ezen alszakasz Kirgiz Köztársaságban történő végrehajtásának megkönnyítése, valamint a Kirgiz Köztársaság iparának támogatása céljából az Európai Unió – a Kirgiz Köztársaság kérésére és szükségleteinek megfelelően – az európai uniós joggal összhangban megfelelő technikai segítséget nyújt a Kirgiz Köztársaságnak.

5. ALSZAKASZ**SZABADALMAK**

128. CIKK

Nemzetközi megállapodások

Mindkét Fél gondoskodik arról, hogy az 1970. június 19-én Washingtonban kelt Szabadalmi Együttműködési Szerződés szerinti eljárások a területükön rendelkezésre álljanak, valamint minden elvárható erőfeszítést megtesznek annak érdekében, hogy megfeleljenek a 2000. június 1-jén Genfben elfogadott Szabadalmi Jogi Szerződésnek.

129. CIKK

Szabadalmak és népegészségügy

1. A Felek elismerik a WTO miniszteri konferenciája által 2001. november 14-én Dohában elfogadott, a TRIPS-megállapodás és a népegészségügy kapcsolatáról szóló nyilatkozat (a továbbiakban: a dohai nyilatkozat) jelentőségét. Az ezen alszakasz hatálya alá tartozó jogok és kötelezettségek értelmezése és végrehajtása során valamennyi Fél biztosítja a Dohai Nyilatkozatnak való megfelelést.

2. Mindkét Fél végrehajtja a TRIPS-megállapodás 31A. cikkét, valamint a TRIPS-megállapodás mellékletét és a TRIPS-megállapodás mellékletének függelékét, amely 2017. január 23-án lépett hatályba.

130. CIKK

A gyógyszerek további oltalma¹⁸

1. A Felek elismerik, hogy a területeiken szabadalmi oltalom alatt álló gyógyszerek hatósági engedélyezési eljárás tárgyát képezhetik a piacukon történő forgalomba hozatal megelőzően (a továbbiakban: forgalmazási engedélyezési eljárás). A Felek tudomásul veszik, hogy a szabadalmi oltalom tényleges időtartama lerövidülhet a szabadalmi bejelentés benyújtása és a terméknek a piacukon való forgalomba hozatalára – a jogszabályaik e célból meghatározott előírásai szerint – kiadott első engedély között eltelt időszakokkal.

2. Az egyes Feleknek megfelelő és hatékony mechanizmust kell biztosítaniuk arra, hogy kompenzálják a szabadalom jogosultja számára a tényleges szabadalmi élettartamnak a saját területükön történt, jogszabályaiknak megfelelő első forgalombahozatali engedély indokolatlan késedelméből¹⁹ eredő csökkenését.

3. A (2) bekezdés alternatívájaként a Felek további oltalmi időt biztosíthatnak azokra a gyógyszerekre, amelyek szabadalmi oltalom alatt állnak, és amelyekre vonatkozóan forgalombahozatali engedélyezési eljárást folytattak le; ez az idő egyenlő a szabadalmi bejelentés benyújtásának dátuma és a Fél piacán való forgalomba hozatalára kiadott első engedély dátuma között eltelt időszak öt évvel csökkentett időtartamával. Az ilyen további oltalmi időszak időtartama nem haladhatja meg az öt évet. Ez az időszak további hat hónappal bővíthet olyan gyógyszerek tekintetében, amelyek esetében gyermekgyógyászati vizsgálatokat végeztek, és e vizsgálatok eredményeit feltüntették a terméktájékoztatóban.

18 E fejezet alkalmazásában „gyógyszer”: olyan anyag vagy anyagok olyan kombinációja: (a) amelyet az emberi vagy állatbetegségek kezelésére vagy megelőzésére szolgáló tulajdonságokkal rendelkezőként mutatnak be; vagy (b) amelyek farmakológiai, immunológiai vagy metabolikus hatások kiváltása révén az ember vagy állatok valamely élettani funkciójának helyreállítása, javítása vagy módosítása, illetve az orvosi diagnózis felállítása érdekében alkalmazhatók.

19 E cikk alkalmazásában az „indokolatlan késedelemnek” magában kell foglalnia a forgalombahozatali engedély iránti kérelem benyújtásának időpontját követően a kérelmezőnek adott első válasz legalább két évet meghaladó késedelmét. Az ilyen késedelem meghatározásába nem szükséges belefoglalni a forgalombahozatali engedély megadása tekintetében történt bármely olyan késedelmet, amely a kérelmezőnek tulajdonítható, vagy amely időszak kívül esik a forgalombahozatali engedélyt kibocsátó hatóság ellenőrzésén.

131. CIKK

A növényvédő szerekre vonatkozó szabadalom által biztosított oltalmi időszak meghosszabbítása

1. A Felek biztonsági és hatásossági követelményeket határoznak meg a növényvédő szerek forgalomba hozatalának engedélyezését megelőzően.
2. A Felek tudomásul veszik, hogy a területeiken szabadalom által oltalmazott növényvédő szerek közigazgatási engedélyezési eljárás tárgyát képezik forgalomba hozatalukat megelőzően. A Felek elismerik, hogy a szabadalmi oltalom tényleges időtartama a szabadalmi bejelentés benyújtása és a terméknek a piacukon való forgalomba hozatalára – a vonatkozó jogszabályok e célból meghatározott előírásai szerint – kiadott első engedély között eltelt időszakkal lerövidülhet.
3. A Felek további oltalmat biztosítanak azokra a növényvédő szerekre, amelyek szabadalmi oltalom alatt állnak, és amelyekre vonatkozóan közigazgatási engedélyezési eljárást folytattak le; ez az idő egyenlő a (2) bekezdés második mondatában említett időszak öt évvel csökkentett időtartamával.
4. A (3) bekezdés ellenére a további oltalmi időszak időtartama nem haladhatja meg az öt évet.

6. ALSZAKASZ**NYILVÁNOSSÁGRA NEM HOZOTT INFORMÁCIÓK VÉDELME**

132. CIKK

Az üzleti titkok oltalmának hatálya

1. A TRIPS-megállapodásnak és különösen a TRIPS-megállapodás 39. cikke (1) és (2) bekezdésének való megfelelési kötelezettségük teljesítése során az egyes Felek megfelelő polgári bírósági eljárásokat és jogorvoslati eszközöket biztosítanak az üzleti titok jogosultjának azzal a céllal, hogy a jogosult megakadályozza az üzleti titkok megszerzését, felhasználását vagy felfedését, illetve jogorvoslatban részesüljön, valahányszor az említetteket a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes módon hajtják végre.
2. Ennek az alszakasznak az alkalmazásában:
 - (a) „üzleti titok”: olyan információ, amely:
 - (i) titkos abban az értelemben, hogy – mint egységes egész vagy mint elemeinek egy adott pontos konfigurációban összeállított összessége – általában nem ismert, illetve nem könnyen hozzáférhető az általában ilyen jellegű információval foglalkozó körökhöz tartozó személyek számára;
 - (ii) titkossága folytán kereskedelmi értékkel bír; valamint
 - (iii) titokban tartása érdekében az információk feletti ellenőrzés gyakorlására feljogosított személy a körülmények figyelembevételével elvárható lépéseket megtette;
 - (b) „üzleti titok jogosultja”: az üzleti titok feletti ellenőrzés gyakorlására feljogosított természetes vagy jogi személy.
3. Ennek az alszakasznak az alkalmazásában legalább a következő magatartási formák tekintendők a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétesnek:
 - (a) az üzleti titoknak az üzleti titok jogosultja beleegyezése nélküli megszerzése, amennyiben azt a következők révén hajtották végre: az üzleti titok jogosultjának jogszerű ellenőrzése alatt álló olyan dokumentumokhoz, tárgyakhoz, anyagokhoz vagy elektronikus állományokhoz való engedély nélküli hozzáférés, azok eltulajdonítása vagy azokról másolat készítése, amelyek az üzleti titkot tartalmazzák, vagy amelyekből az üzleti titok kinyerhető;
 - (b) üzleti titok felhasználása vagy nyilvánosságra hozatala, amennyiben azt az üzleti titok jogosultjának beleegyezése nélkül hajtotta végre egy olyan személy, aki tekintetében az alábbi feltételek bármelyike teljesül:
 - (i) az üzleti titkot az a) pontban említett módok valamelyikén szerezte meg;
 - (ii) az üzleti titokra vonatkozó titoktartási megállapodást vagy az üzleti titokra vonatkozó más titoktartási kötelezettséget sért; vagy
 - (iii) az üzleti titok felhasználásának korlátozására vonatkozó szerződéses vagy más kötelezettséget sért;
 - (c) az üzleti titok megszerzése, felhasználása vagy felfedése, ha olyan személy követi el, aki az üzleti titok megszerzésekor, felhasználásakor vagy felfedésekor tudott, vagy akinek – az adott körülmények között – tudnia kellett volna arról, hogy az üzleti titokhoz közvetlenül vagy közvetetten olyan másik személytől jutottak hozzá, aki az üzleti titkot a b) pont értelmében jogosulatlanul használta fel vagy fedte fel.

4. Ezen alszakasz egyik rendelkezése sem értendő úgy, hogy bármelyik Félnek a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétesnek kell tekintenie a következő magatartási formák bármelyikét:

(a) független felfedezés vagy alkotás;

(b) egy termék mérnöki visszafejtése egy olyan személy által, akinek jogszerűen került a birtokába a termék, és akinek nincsen semmilyen jogilag érvényes kötelezettsége a vonatkozó információ megszerzésének korlátozására;

(c) az információnak a Fél joga által előírt vagy engedélyezett megszerzése, felhasználása vagy közzététele;

(d) a munkavégzés során tisztességes módon megszerzett tapasztalatok és készségek munkavállalók általi felhasználása.

5. Ezen alszakasz egy rendelkezése sem értelmezhető a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságának korlátozásaként, ideértve a tömegtájékoztatás szabadságát is, az egyes Felek jogrendjei által biztosított védelem szerint.

133. CIKK

Az üzleti titok jogosultjának rendelkezésére álló polgári bírósági eljárások és jogorvoslati eszközök

1. A Felek biztosítják, hogy a 132. cikkben említett polgári bírósági eljárásban részt vevő bármely személy, vagy bármely olyan személy, aki az említett eljárások részét képező dokumentumokhoz hozzáfér, nem használhat fel vagy nem tehet közzé olyan üzleti titkot vagy állítólagos üzleti titkot, amelyet az igazságszolgálati hatóságok valamely érintett fél megfelelően indokolt kérelmére bizalmasnak minősítettek, és amelyről e részvétel vagy hozzáférés eredményeképpen szerzett tudomást.

2. A 132. cikkben említett polgári bírósági eljárásban a Felek biztosítják, hogy igazságügyi hatóságaik hatáskörrel rendelkeznek legalább a következőkre:

(a) ideiglenes intézkedések elrendelése az üzleti titok tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes módon történő megszerzésének, felhasználásának vagy közzétételének megakadályozása érdekében;

(b) a jogsértés megszüntetésére irányuló jogorvoslat elrendelése az üzleti titok tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes módon történő megszerzésének, felhasználásának vagy közzétételének megakadályozása érdekében;

(c) azon személy, aki tudta, vagy akinek a körülmények ismeretében tudnia kellett, hogy a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes módon szerzett meg, használt fel vagy tett közzé üzleti titkot, utasítása arra, hogy az üzleti titok ilyen megszerzése, felhasználása vagy közzététele folytán elszenvedett tényleges kárnak megfelelő kártérítést fizessen az üzleti titok jogosultjának;

(d) konkrét intézkedések megtétele az üzleti titok tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes módon történő állítólagos megszerzésével, felhasználásával vagy közzétételével kapcsolatos polgári bírósági eljárás során keletkezett üzleti titok vagy állítólagos üzleti titok bizalmosságának megőrzése érdekében; az ilyen konkrét intézkedések az érintett Fél jogszabályaival összhangban magukban foglalhatják a következők lehetőségét:

(i) a bizonyos dokumentumok egészéhez vagy egyes részeihez való hozzáférés korlátozása;

(ii) a meghallgatásokhoz vagy az azokról készült felvételekhez vagy jegyzőkönyvekhez való hozzáférés korlátozása; valamint

(iii) egy bírósági határozat olyan betekinthető változatának rendelkezésre bocsátása, amelyből az üzleti titkokat tartalmazó részeket törölték vagy kitakarták; valamint

(e) szankciók kiszabása a bírósági eljárásban részt vevő minden olyan személlyel szemben, aki elmulasztja vagy megtagadja az üzleti titok vagy állítólagos üzleti titok védelmével kapcsolatos bírósági határozatok teljesítését.

3. A Felek nem kötelesek biztosítani a 132. cikkben említett polgári bírósági eljárásokat és jogorvoslatokat, ha a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes magatartást – az érintett Fél jogszabályaival összhangban – mulasztás, kifogásolható cselekmény vagy jogellenes tevékenység felfedése, illetve a jogszabályai által elismert jogos érdek védelme céljából hajtották végre.

134. CIKK

A gyógyszerekre vonatkozó adatvédelem²⁰

1. A TRIPS-megállapodás 39. cikkének végrehajtása érdekében, valamint a tisztességtelen versennyel szembeni, a Párizsi Egyezmény 10a. cikkében előírt hatékony védelem biztosítása során mindkét Fél védi a gyógyszerek forgalombahozatali engedélyének (a továbbiakban: forgalombahozatali engedély) megszerzése céljából benyújtott, üzleti titoknak minősülő információkat, azokat nem teszi hozzáférhetővé harmadik felek számára, kivéve, ha lépések történnek annak biztosítására, hogy az ilyen adatok a tisztességtelen kereskedelmi felhasználással szemben védelemben részesüljenek, vagy kivéve, ha a hozzáférhetővé tételt kiemelkedően fontos közérdek indokolja.

²⁰ E cikk alkalmazásában a „közérdek” a népegészségügyet is magában foglalja, összhangban a Dohai Nyilatkozattal és a belső jogszabályokkal.

2. Amennyiben a Fél olyan gyógyszer forgalomba hozatalának engedélyezése feltételeként nyilvánosságra nem hozott tesztadatok és egyéb adatok benyújtását írja elő, amelyek előállítására jelentős erőfeszítést igényel, a Fél köteles biztosítani az ilyen adatok tisztességtelen kereskedelmi felhasználás elleni védelmét. Ezenfelül az egyes Feleknek biztosítania kell ezen adatok nyilvánosságra kerülés elleni védelmét, kivéve, ha a közzététel a közérdek védelme érdekében szükséges.

3. A Felek gondoskodnak arról, hogy a forgalombahozatali engedély megadásáért felelős hatóság az első forgalombahozatali engedély jogosultjának kifejezett hozzájárulása nélkül legalább öt évig ne fogadja el (2) bekezdésben említett, az első forgalombahozatali engedély iránti kérelemben benyújtott adatokra hivatkozó későbbi, forgalombahozatali engedély iránti kérelmeket, kivéve, ha ez a közérdek védelme érdekében szükséges.

135. CIKK

A növényvédő szerekre vonatkozó adatvédelem

1. A Felek átmeneti jogot (a továbbiakban: adatvédelem) biztosítanak a valamely növényvédő szer forgalombahozatali engedélyének megszerzése céljából elsőként benyújtott kísérleti vagy vizsgálati jelentések tulajdonosának. Ezen időszak alatt a kísérleti vagy vizsgálati jelentések nem használhatók fel valamely növényvédő szer forgalomba hozatalának jóváhagyását kérelmező más személyek javára, kivéve, ha ahhoz az első tulajdonos kifejezett hozzájárulását adja.

2. A kísérleti vagy vizsgálati jelentésnek eleget kell tennie az alábbi feltételeknek:

(a) szükséges a szer más növény tekintetében történő felhasználásának engedélyezéséhez vagy az engedély ilyen értelmű módosításához; valamint

(b) igazolták, hogy megfelelnek a helyes laboratóriumi gyakorlat vagy a helyes kísérleti gyakorlat elveinek.

3. Az adatvédelem időtartama az érintett Fél érintett hatósága által kiadott első engedélytől számított legalább 10 év. Az alacsony kockázatú növényvédő szerek esetében ez az időszak 13 évre meghosszabbítható.

4. Az adatvédelem időtartalmát három hónappal meg kell hosszabbítani a kisebb jelentőségű felhasználásokra adott engedélyek minden egyes meghosszabbítása esetében, ha az ilyen engedélyek iránti kérelmeket az engedély jogosultja nyújtja be az első engedély kiadását követő öt éven belül. Az adatvédelem teljes időtartama semmiképpen nem haladhatja meg a 13 évet. Az alacsony kockázatú növényvédő szerek esetében az adatvédelem teljes időszaka semmiképpen nem haladhatja meg a 15 évet.

5. Az engedély megújításához vagy felülvizsgálatához szükséges kísérleti vagy vizsgálati jelentések szintén védettek. Ilyen esetekben az adatvédelem időtartama 30 hónap.

6. A (3), (4) és (5) bekezdés ellenére a forgalombahozatali engedély megadásáért felelős közjogi szerv a későbbi forgalombahozatali engedélyek esetében nem veszi figyelembe az (1) és (2) bekezdésben említett információkat, függetlenül attól, hogy azokat nyilvánosságra hozták-e vagy sem.

7. A Felek meghatároznak olyan intézkedéseket, amelyek kötelezik az egyes Felek területén letelepedett igénylőket és a korábbi engedélyek jogosultjait arra, hogy a gerinces állatokon végzett párhuzamos kísérletek elkerülése érdekében tulajdonosi információkat osszanak meg.

7. ALSZAKASZ NÖVÉNYFAJTÁK

136. CIKK

Általános rendelkezések

A Felek biztosítják a növényfajta-oltalmi jogok védelmét az új növényfajták oltalmára létesült Nemzetközi Egyezménynek (a továbbiakban: UPOV-egyezmény) megfelelően, ideértve az UPOV-egyezmény 15. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, nemesítői jog alóli nem kötelező kivételeket is, és együttműködnek e jogok előmozdítása és érvényesítése érdekében.

C. SZAKASZ
A SZELLEMI TULAJDONJOGOK ÉRVÉNYESÍTÉSE

1. ALSZAKASZ
POLGÁRI JOGI ÉS KÖZIGAZGATÁSI ÚTON TÖRTÉNŐ JOGÉRVÉNYESÍTÉS

137. CIKK

Általános kötelezettségek

1. A Felek újólag megerősítik a TRIPS-megállapodás szerinti kötelezettségvállalásaikat, különös tekintettel annak III. részére, és biztosítják a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat. Az ilyen intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak tisztességesnek és méltányosnak kell lenniük, nem lehetnek szükségtelenül bonyolultak és költségesek, és azokkal kapcsolatban nem lehetnek észszerűtlenül hosszú határidők és indokolatlan késedelmek. E fejezet C. szakaszának alkalmazásában a „szellemitulajdon-jogok” fogalma nem foglalja magában az e fejezet B. szakasza 6. alszakaszának hatálya alá tartozó jogokat.

2. Az (1) bekezdésben említett intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak ezen túlmenően hatásosnak, arányosnak és elrettentőnek kell lenniük, és úgy kell azokat alkalmazni, hogy ne állítsanak kereskedelmi korlátokat, és hogy a Felek biztosítékokat nyújtsanak az azokkal való visszaélés esetére.

138. CIKK

Az intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazásának kérelmezésére jogosult személyek

A Felek elismerik a következő személyeket olyanként, mint akik jogosultak arra, hogy az ebben az alszakaszban és a TRIPS-egyezmény III. részében említett intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazása iránti kérelmet nyújtsanak be:

(a) a szellemitulajdon-jogok jogosultjai, az alkalmazandó joggal összhangban;

(b) az e jogok használatára jogosult minden más személy, így különösen a hasznosítók, feltéve, hogy azt az alkalmazandó jog lehetővé teszi, és összhangban annak rendelkezéseivel;

(c) szellemitulajdon-jogok közös kezelését végző szervezetek, amelyek szabályszerűen elismert jogosultsággal rendelkeznek arra, hogy szellemi tulajdonjogok jogosultjait képviseljék, feltéve, hogy azt az alkalmazandó jog lehetővé teszi, és összhangban annak rendelkezéseivel;

(d) hivatásos jogvédő szervezetek, amelyeknek általában véve elismerik azon jogát, hogy szellemi tulajdonjogok jogosultjait képviseljék, amennyiben a vonatkozó jog lehetővé teszi, és összhangban annak rendelkezéseivel.

139. CIKK

Bizonyítékok

1. A Felek biztosítják, hogy az ügy érdemében lefolytatandó eljárások megindítása előtt valamely személy kérelmére, aki észszerűen rendelkezésre álló bizonyítékot mutatott be azon igényének alátámasztására, hogy szellemitulajdon-jogát megsértették vagy ilyen jogsértés veszélye fennáll, az igazságügyi hatóságok azonnali és hatékony ideiglenes intézkedéseket rendelhessenek el a feltételezett jogsértésre vonatkozó releváns bizonyítékok biztosítására, feltéve, hogy az a bizalmas információk védelmét nem sérti. Az ideiglenes intézkedések elrendelésekor az igazságügyi hatóságok figyelembe veszik a feltételezett jogsértő jogos érdekeit.

2. Az (1) bekezdés szerinti ideiglenes intézkedés lehet például az állítólagosan jogsértő áru részletes leírása, mintavétellel vagy anélkül, vagy az ilyen áru és – indokolt esetben – az ilyen áru előállításához vagy forgalmazásához felhasznált anyagok és felszerelések, valamint az azokhoz kapcsolódó dokumentumok lefoglalása.

3. A Felek megteszik a szükséges intézkedéseket, amennyiben a szellemitulajdon-jog megsértésének eseteire kereskedelmi mennyiségben kerül sor, hogy lehetővé tegyék az igazságügyi hatóságok számára, hogy – indokolt esetben és valamely személy kérelmére – elrendeljék a felszólalást benyújtó Fél rendelkezésére álló banki, pénzügyi és üzleti dokumentumok közlését, a bizalmas információk védelme mellett.

140. CIKK

Információhoz való jog

1. A Felek biztosítják, hogy – a szellemi tulajdon-jog megsértésével kapcsolatos polgári eljárás keretében, és az igénylő indokolt és arányos kérelmére válaszul – az igazságügyi hatóság elrendelhesse, hogy a szellemi tulajdon-jogot sértő áruk vagy szolgáltatások eredetére és elosztóhálózatára vonatkozó információkat a szellemi tulajdon-jog megsértője vagy minden egyéb személy rendelkezésre bocsássa, aki fél egy perben vagy abban tanuként vesz részt.

2. Az (1) bekezdés céljából a „minden egyéb személy” olyan személyt jelent, aki:

(a) jogsértő árukat kereskedelmi mértékben birtokol;

(b) jogsértő szolgáltatásokat kereskedelmi mértékben vett igénybe;

(c) kereskedelmi mértékben nyújtott szolgáltatásokat jogsértő tevékenységekhez; vagy

(d) akiről az a), b) vagy c) albekezdésben említett tevékenységet végző személy jelezte, hogy részt vett az áruk előállításában, feldolgozásában vagy forgalmazásában vagy a szolgáltatások nyújtásában.

3. Az (1) bekezdésben említett tájékoztatás szükség szerint az alábbiakat foglalja magában:

(a) az előállítók, gyártók, terjesztők, szállítók, az áruk vagy szolgáltatások egyéb korábbi birtokosainak, valamint a címzett nagykereskedők és kiskereskedők neve és címe; valamint

(b) az előállított, gyártott, kiszállított, átvett vagy megrendelt mennyiségekre vonatkozó adatok, valamint az érintett árukért vagy szolgáltatásokért kifizetett ár.

4. Az (1) és a (2) bekezdés nem érinti a Felek azon jogszabályait, amelyek:

(a) a jogosult számára további tájékoztatáshoz való jogot biztosítanak;

(b) az e cikk szerint közölt információ polgári eljárásban való felhasználását szabályozzák;

(c) az információhoz való joggal való visszaéléssel kapcsolatos felelősséget szabályozzák;

(d) lehetőséget nyújtanak az információnyújtás megtagadására, amely arra kényszerítené az (1) bekezdésben említett személyt, hogy beismerje saját vagy közeli rokonainak a részvételét valamely szellemi tulajdon-jog megsértésében; vagy

(e) az információforrások bizalmas kezelésének védelmét vagy a személyes adatok kezelését szabályozzák.

141. CIKK

Ideiglenes és megelőző intézkedések

1. A Felek biztosítják, hogy az igazságügyi hatóságok – a bejelentő kérésére – előzetes végzést adhassanak ki a feltételezett jogsértővel szemben azzal a szándékkal, hogy megakadályozzák a szellemi tulajdon-jogok minden küszöbön álló megsértését, vagy – ideiglenesen vagy adott esetben, ha a belföldi jog előírja, többszöri megbírságolás lehetősége mellett – megtiltsák a szóban forgó jog állítólagos megsértésének folytatását, vagy e jogsértés folytatását olyan garanciák benyújtásához kössék, amelyek célja, hogy biztosítsák a jogosult kártérítését, amennyiben sor kerül a jogsértés megállapítására. Előzetes végzés – azonos feltételek mellett – azon közvetítővel szemben is kiadható, akinek a szolgáltatásait – többek között az internetes szolgáltatásokat – egy szellemi tulajdon-jog megsértése céljából egy harmadik fél igénybe veszi.

2. Előzetes végzés rendelhető el a szellemi tulajdon-jogot feltehetően sértő áruk lefoglalása vagy kiadása érdekében is, hogy ezáltal megakadályozzák azok kereskedelmi forgalomba kerülését vagy forgalmazását.

3. A feltételezett jogsértés kereskedelmi mértékben történő elkövetésének esetére a Felek biztosítják, hogy az igazságügyi hatóságok a belső joggal összhangban óvintézkedésként elrendelhesék a feltételezett jogsértő ingó és ingatlan vagyonának lefoglalását, beleértve bankszámláinak befagyasztását és egyéb vagyontárgyainak lefoglalását, amennyiben a felperes igazolja, hogy kártérítési igényének teljesítése kétséges. E célból az illetékes hatóságok elrendelhetik a banki, pénzügyi vagy kereskedelmi iratok átadását, vagy a vonatkozó információkhoz való megfelelő hozzáférés biztosítását.

142. CIKK

Jogorvoslati lehetőségek

1. A Felek biztosítják, hogy az igazságügyi hatóságok – a kérelmező kérésére és a jogosult számára a jogsértés okán járó kártérítés sérelme nélkül, valamint mindenféle ellentételezés nélkül – elrendelhesék azon áruk megsemmisítését vagy legalább a kereskedelmi láncból való végleges kivonását, amelyekről bebizonyosodott, hogy szellemi tulajdon-jogot sértenek. A Felek biztosítják továbbá, hogy adott esetben az igazságügyi hatóságok elrendelhesék az elősorban ilyen áruk előállítása vagy gyártása során használt anyagok és eszközök megsemmisítését is.

2. A Felek igazságügyi hatóságai hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy az (1) bekezdésben említett jogorvoslatokat a jogsértő költségére hajtsák végre, kivéve ha ez ellen különleges indokokra hivatkoznak.

3. A jogorvoslatokra vonatkozó kérelmek elbírálása során figyelembe kell venni azt, hogy az elrendelt intézkedéseknek a jogsértés súlyosságával arányosnak kell lenniük, továbbá figyelembe kell venni a harmadik személyek érdekeit.

143. CIKK

Bírósági eltiltás

A Felek gondoskodnak arról, hogy – amennyiben a szellemi tulajdon-jog megsértését kimondó bírósági határozat születik – az igazságügyi hatóságok tiltó határozatot adhassanak ki a jogsértővel szemben, valamint bármely olyan közvetítővel szemben, akinek a szolgáltatásait harmadik fél szellemi tulajdon-jogok megsértésére használja fel, mely határozatban megtiltja a jogsértés további folytatását.

144. CIKK

Alternatív intézkedések

A Felek biztosíthatják, hogy az igazságügyi hatóságok indokolt esetben, azon személy kérelmére, akivel szemben a 142. vagy 143. cikkben foglalt jogorvoslatok alkalmazhatók, pénzbeli kártalanítás fizetését rendelhessék el a sértett fél javára az említett cikkeken foglalt jogorvoslatok alkalmazása helyett, amennyiben e személy nem szándékosan és nem gondatlanul járt el, a jogorvoslatok végrehajtása aránytalan kárt okozna számára, és a sértett fél javára fizetendő pénzbeli kártalanítás észszerű ellenszolgáltatást biztosít.

145. CIKK

Kártérítés

1. A Felek biztosítják, hogy az igazságügyi hatóságok hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy a sértett fél kérelmére elrendeljék, hogy a jogsértő, aki tudta – vagy észszerűen tudnia kellett volna –, hogy jogsértést valósít meg, a jogosult számára a jogsértés folytán a jogosult által elszenvedett tényleges kárnak megfelelő kártérítést fizessen. Az igazságügyi hatóságok a kártérítési összeg megállapításakor:

(a) figyelembe vesznek minden lényeges tényezőt, úgy mint a sértett fél által elszenvedett kedvezőtlen gazdasági következményeket, ideértve az elmaradt hasznot, a jogsértő jogtalan gazdagodását, és indokolt esetben a nem tisztán gazdasági tényezőket, mint például a jogsértés által a jogosultnak okozott nem vagyoni kárt; vagy

(b) az a) pont alkalmazása helyett a kártérítési összeget indokolt esetben átalányösszegben is megállapíthatják többek között olyan tényezők alapján, mint legalább azon díjazás vagy jogdíjak összege, amelyek a jogosultat akkor illették volna meg, ha az adott szellemi tulajdon-jog felhasználására a jogsértő engedélyt kért volna.

2. Ha a jogsértő nem tudta – vagy észszerűen nem kellett tudnia –, hogy jogsértő tevékenységet végez, a Felek előírhatják, hogy az igazságügyi hatóságok elrendelhetik a kárt szenvedett fél számára a haszon vagy a kártérítés fizetésének behajtását, amelyet előzetesen is megállapíthatnak.

146. CIKK

Jogi költségek

Mindegyik Fél biztosítja, hogy a nyertes fél részéről a bírósági eljárás során felmerült indokolt és arányos jogi költségeket és egyéb kiadásokat főszabályként a vesztes fél viseli, kivéve, ha ezt a méltányosság nem engedi.

147. CIKK

Bírósági határozatok nyilvánosságra hozatala

A Felek biztosítják, hogy a szellemi tulajdon-jogok megsértése miatt indított bírósági eljárásokban az igazságügyi hatóságok megfelelő intézkedéseket rendelhessenek el a felperes kérelmére és a jogsértő költségére a határozattal kapcsolatos információ terjesztése érdekében, ideértve a határozat megjelenítését és annak teljes vagy részleges közzétételét.

148. CIKK

A szerzőség vagy jogosultság vétele

A Felek elismerik, hogy az e szakaszban meghatározott intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazása céljából elegendő, ha egy irodalmi vagy művészeti alkotáson a szokásos formában megjelenik a szerző neve, ahhoz, hogy ezen alkotás szerzőjét annak

tekintsék, és következképpen jogosult legyen jogsértési eljárást indítani, kivéve, ha bizonyíték van ennek ellenkezőjére. E cikk megfelelően alkalmazandó a szerzői jog és szomszédos jogok jogosultjára a védelem alatt álló teljesítményük tekintetében.

149. CIKK

Közigazgatási eljárások

Amennyiben bármelyik polgári jogi jogorvoslat az ügy érdemében folytatott közigazgatási eljárás eredményeként is elrendelhető, az ilyen eljárásnak lényegileg az e szakasz vonatkozó rendelkezéseiben megállapítottakkal azonos elveken kell alapulnia.

2. ALSZAKASZ

HATÁRON TÖRTÉNŐ JOGÉRVÉNYESÍTÉS

150. CIKK

A határokon alkalmazott intézkedések

1. A vámellenőrzésnek alávetett áruk tekintetében a Felek olyan eljárásokat fogadnak el vagy tartanak hatályban, amelyek keretében a jogosult a vámhatósághoz benyújtott kérelemben kérheti a feltehetően szellemi tulajdon-jogot – különösen védjegyeket, szerzői és szomszédos jogokat, földrajzi árujelzőket, szabadalmakat, használati mintákat, formatervezési mintákat, integrált áramkörök topográfiáját vagy növényfajta-oltalmat – sértő áru (a továbbiakban: feltehetően szellemi tulajdon-jogot sértő áru) átengedésének felfüggesztését vagy visszatartását.

2. A Felek rendelkeznek olyan elektronikus rendszerekkel, amelyek segítségével a vámhatóságuk kezelni tudja a jóváhagyott vagy nyilvántartásba vett kérelmeket. A Kirgiz Köztársaság legkésőbb öt évvel e megállapodás hatálybalépését követően létrehoz ilyen elektronikus rendszereket.

3. Ha valamelyik Fél díjat számít fel a kérelem vagy bejegyeztetés feldolgozásából eredő adminisztratív költségek fedezésére, e díjnak arányosnak kell lennie a nyújtott szolgáltatással és a felmerült költségekkel.

4. A Felek biztosítják, hogy vámhatóságaik a jogszabályaikkal összhangban észszerű határidőn belül döntenek arról, hogy helyt adnak-e a kérelemnek vagy nyilvántartásba veszik-e azt.

5. A Felek rendelkeznek arról, hogy az (1) bekezdésben említett kérelmek több szállítmányra is vonatkozzanak.

6. A Felek biztosítják, hogy a vámellenőrzésnek alávetett áruk tekintetében vámhatóságaik hivatalból eljárassanak a feltehetően szellemi tulajdon-jogot sértő áruk átengedésének felfüggesztése vagy visszatartása érdekében.

7. A Felek biztosítják, hogy vámhatóságaik kockázatelemzést alkalmazzanak a feltehetően szellemi tulajdon-jogot sértő áruk azonosítására.

8. A Felek rendelkeznek olyan eljárásokkal, amelyek lehetővé teszik a feltehetően szellemi tulajdon-jogot sértő áruk megsemmisítését, anélkül, hogy a jogsértés hivatalos megállapításához előzetes közigazgatási vagy bírósági eljárásra lenne szükség, különösen amikor az érintett személyek beleegyeznek a megsemmisítésbe, vagy nem ellenzik azt. Amennyiben a jogsértőnek minősített árukat nem semmisítik meg, úgy az egyes Felek biztosítják, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – az árukat úgy távolítsák el a kereskedelmi forgalomból, hogy elkerüljék a jogosultnak történő bármilyen károkozást.

9. Ha a visszatartott vagy felfüggesztett árukról a későbbiekben megállapítást nyer, hogy nem sértenek szellemi tulajdon-jogot, a jogosult – a Felek alkalmazandó jogszabályaival összhangban – felelősséggel tartozik az áruk bármely olyan birtokosával vagy nyilatkozattevőjével szemben, aki e tekintetben kárt szenvedett.

10. A Felek rendelkezhetnek olyan eljárásokkal, amelyek lehetővé teszik a postai küldeményekben vagy futárszolgálattal feladott hamisított védjegyek és kalózáru gyors megsemmisítését.

11. A Felek dönthetnek úgy, hogy ezt a cikket nem alkalmazzák azon áruk behozatalára, amelyet maga a jogtulajdonosok vagy az ő engedélyükkel más személy egy másik országban hoz forgalomba. A Felek kizárhatják e cikk alkalmazása alól az utasok személyi poggyászában behozott, nem kereskedelmi jellegű árukat.

12. A Felek biztosítják, hogy vámhatóságaik rendszeres párbeszédet tartsanak fenn és előmozdítsák az együttműködést az érdekelt felekkel és a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésében részt vevő egyéb hatóságokkal.

13. A Felek együttműködnek a feltehetően szellemi tulajdon-jogot sértő áruk nemzetközi kereskedelme tekintetében. Mindenekelőtt a Felek megállapodnak abban, hogy – a Felek személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályainak sérelme nélkül – információt cserélnek a feltehetően szellemi tulajdon-jogot sértő áruk másik Felet érintő kereskedelméről.

14. Az együttműködés egyéb formáinak sérelme nélkül, a vámügyekben történő kölcsönös igazgatási segítségnyújtásról szóló jegyzőkönyvnek alkalmazandónak kell lennie a szellemi tulajdon-jogokra vonatkozó azon jogszabályok megsértése tekintetében, amelyek végrehajtására a vámhatóságok e cikkel összhangban hatáskörrel rendelkeznek.

15. A 154. cikkben említett, szellemi tulajdon-jogokkal foglalkozó albizottság felelős e cikk megfelelő működésének és végrehajtásának biztosításáért, különösen a Felek közötti együttműködés tekintetében.

151. CIKK

Az 1994. évi GATT- és a TRIPS-megállapodással való összhang

A szellemi tulajdon-jogoknak a vámhatóságok általi érvényesítése céljából a határon alkalmazott intézkedések végrehajtása során – függetlenül attól, hogy azok ezen alszakasz hatálya alá tartoznak-e –, a Feleknek biztosítaniuk kell az 1994. évi GATT- és a TRIPS-megállapodás – és különösen az 1994. évi GATT V. cikke és a TRIPS-megállapodás 41. cikke, valamint III. részének 4. szakasza szerinti kötelezettségeikkel való összhangot.

**D. SZAKASZ
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK**

152. CIKK

Együtműködés

1. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek az ebben a fejezetben szereplő kötelezettségvállalások és kötelezettségek végrehajtásának támogatása céljából.
2. A Felek közötti együttműködés a következő tevékenységekre terjed ki:
 - (a) a szellemi tulajdon-jogokra irányadó jogi keretre, valamint az oltalom és a jogérvényesítés releváns szabályaira vonatkozó információcsere;
 - (b) a Felek közötti tapasztalatcsere a területtel kapcsolatos jogalkotás előrehaladásáról;
 - (c) a Felek közötti tapasztalatcsere a szellemi tulajdon-jogok központi és a központi alatti szinten történő érvényesítéséről;
 - (d) együttműködés – harmadik országokkal is – a hamisított áruk exportálásának megelőzésére;
 - (e) technikai segítségnyújtás, kapacitásépítés; a személyzet cseréje és képzése;
 - (f) a szellemi tulajdon-jogok oltalma és védelme, valamint az ezzel kapcsolatos információk terjesztése többek között az üzleti körök és a civil társadalom körében;
 - (g) a fogyasztók és a jogosultak tudatosságának erősítése; az intézményi együttműködés javítása, különösen a szellemi tulajdon-jogi hivatalok között;
 - (h) a nagyközönség tudatosságának előmozdítása és képzése a szellemi tulajdon-jogok védelmére és érvényesítésére vonatkozó politikákkal kapcsolatban;
 - (i) a szellemi tulajdon-jogok védelmének és érvényesítésének előmozdítása a köz- és magánszféra együttműködésével, kis- és középvállalkozások bevonásával;
 - (j) hatékony stratégiák kidolgozása a célközönségek és kommunikációs programok azonosítása céljából, amelyek erőteljesebben felhívják a fogyasztók és a média figyelmét a szellemi tulajdon-jogok megsértésének hatásaira, valamint annak egészségügyi és biztonsági kockázataira és a szervezett bűnözéssel való kapcsolatára.
3. A Felek közzétehetik a termékleírásokat vagy azok összefoglalóját, valamint a másik Félnek a 4. alszakasz alapján oltalmat élvező földrajzi árujelzői ellenőrzésével és kezelésével foglalkozó, érintett kapcsolattartó pontokat.
4. A Felek közvetlenül vagy a 154. cikkben említett, szellemi tulajdon-jogokkal foglalkozó albizottságon keresztül kapcsolatot tartanak az e fejezet végrehajtásával és működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben.

153. CIKK

Az érdekelt felek önkéntes kezdeményezései

A Felek törekednek arra, hogy elősegítsék az érdekelt felek önkéntes kezdeményezéseit a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos jogsértés visszaszorítása érdekében az interneten és más piactereken is, amelyek konkrét problémákra összpontosítanak és realisztikus, kiegyensúlyozott, arányos és minden érintett számára méltányos gyakorlati megoldásokat keresnek többek között a következő módokon:

- (a) saját területükön a Felek törekednek arra, hogy konszenzust teremtsenek az érdekelt felek között a szellemi tulajdon-jogok védelme és érvényesítése, valamint a jogsértések visszaszorítása terén a megoldások elősegítésére és a nézeteltérések feloldására irányuló önkéntes kezdeményezések megkönnyítése érdekében;
- (b) a Felek törekednek arra, hogy megosszák egymással a területükön az érdekelt felek önkéntes kezdeményezéseinek megkönnyítésére irányuló erőfeszítésekre vonatkozó információkat; valamint

(c) a Felek kölcsönösen törekszenek egymás érdekelt felei közötti nyílt párbeszéd és együttműködés előmozdítására, és ezen érdekelt felek arra való ösztönzésére, hogy közös megoldásokat találjanak, feloldják a szellemi tulajdon-jogok védelmével és érvényesítésével kapcsolatos nézeteltéréseket és visszaszorítsák a jogsértéseket.

154. CIKK

Intézményi rendelkezések

1. A Felek létrehozzák az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság képviselőiből álló, szellemi tulajdon-jogokkal foglalkozó albizottságot (a továbbiakban: a szellemi tulajdon-jogokkal foglalkozó albizottság) azzal a céllal, hogy ellenőrizték e fejezet végrehajtását, és fokozzák a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos együttműködésüket és párbeszédüket.

2. A szellemi tulajdon-jogokkal foglalkozó albizottság bármely Fél kérésére ülést tart, az Európai Unióban és a Kirgiz Köztársaságban felváltva, a kérés benyújtásának időpontjától számított legfeljebb 90 napon belül, a Felek által közösen meghatározott időpontban, helyen és módon, ideértve a videokonferenciát is.

9. FEJEZET

KÖZBESZERZÉS

155. CIKK

Fogalom meghatározások

E fejezet alkalmazásában:

(a) „kereskedelmi áruk vagy szolgáltatások”: olyan áru vagy szolgáltatás, amelyet általában kereskedelmi piacokon értékesítenek vagy kínálnak eladásra nem állami beszerzőknek, és amelyeket nem állami célokra szoktak beszerezni;

(b) „építőipari szolgáltatások”: olyan szolgáltatások, amelyek célja bármilyen magas- vagy mélyépítési munka megvalósítása, az ENSZ ideiglenes központi termékosztályozásának (UN CPC) 51. főcsoportja értelmében.

(c) „elektronikus árverés”: olyan iteratív folyamat, amelyben az ajánlattevők az új árakra, illetőleg az ajánlatnak a bírálati részszempontokhoz kapcsolódó egyes számszerűsíthető, az ártól különböző elemekre, vagy mindkettőre vonatkozóan kedvezőbb ajánlatot tesznek elektronikus úton, ami az ajánlatok rangsorolását vagy újbóli rangsorolását eredményezi;

(d) „írásbeli” vagy „írásban”: szavakból vagy számjegyekből álló kifejezési forma, amely olvasható, reprodukálható és később közölhető, és elektronikus úton továbbított és tárolt adatokat is tartalmaz;

(e) „tárgyalásos pályázati eljárás”: olyan beszerzési módszer, amelynek keretében a beszerzést végző szerv kapcsolatba lép a választása szerinti ajánlattevővel vagy ajánlattevőkkel;

(f) „intézkedés”: az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzéshez kapcsolódó bármilyen jogszabály, szabályzat, eljárás, igazgatási iránymutatás, dokumentum vagy gyakorlat, illetve a beszerzést végző szerv bármilyen fellépése;

(g) „többszöri felhasználásra szánt jegyzék”: azon minősített ajánlattevők jegyzéke, amelyeket a beszerzést végző szerv egynél többször kíván felhasználni;

(h) „szándékolt beszerzésről szóló hirdetmény”: a beszerzést végző szerv által közzétett hirdetmény, amelyben felhívják az érdekelt ajánlattevőket részvételi jelentkezés, ajánlat vagy mindkettő benyújtására;

(i) „ellentételezés”: azok a feltételek vagy kötelezettségvállalások, amelyek ösztönzik a helyi fejlesztéseket vagy javítják valamelyik Fél fizetésimérleg-elszámolásait, mint például a belföldi tartalom alkalmazása, a technológia engedélyezése, beruházások, csereüzletek vagy hasonló intézkedések vagy követelmények;

(j) „nyílt eljárás”: olyan beszerzési módszer, amelynek keretében valamennyi érdekelt ajánlattevő benyújthatja az ajánlatát;

(k) „beszerzést végző szerv”: a 9. melléklet 1., 2. vagy 3. szakaszának valamely Félre vonatkozó alszakasza alá tartozó jogalany;

(l) „minősített ajánlattevő”: olyan ajánlattevő, amelyet a beszerzést végző szerv a részvétel feltételeit teljesítő ajánlattevőként ismer el;

(m) „meghívásos pályázati eljárás”: olyan közbeszerzési módszer, amelynek keretében a beszerzést végző szerv csak minősített ajánlattevőket kér fel ajánlat benyújtására;

(n) „szolgáltatások”: eltérő rendelkezés hiányában a szolgáltatások magukban foglalják az építőipari szolgáltatásokat is;

(o) „szabvány”: olyan okmány, amelyet egy elismert testület hagyott jóvá általános és ismételt használatra; és amely árukra, szolgáltatásokra vagy kapcsolódó eljárásokra és gyártási módszerekre vonatkozó szabályokat, iránymutatásokat vagy jellemző ismertetőjegyeket határoz meg, amelyek teljesítése nem kötelező; az okmány tartalmazhat valamely árura, szolgáltatásra, eljárásra

vagy gyártási módszerre vonatkozó terminológiát, jeleket, csomagolási, jelölési vagy címkézési követelményeket, illetve vonatkozhat kizárólag ezekre;

(p) „ajánlattevő”: árukat vagy szolgáltatásokat nyújtó vagy nyújtani képes személy vagy személyek csoportja;

(q) „műszaki leírás”: olyan ajánlattételi követelmény, amely:

(i) meghatározza a közbeszerzés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások tekintetében megkövetelt – többek között a minőséggel, a teljesítménnyel, a biztonsággal és a mérettel kapcsolatos – jellemzőket, vagy az ilyen áruk előállításához vagy az ilyen szolgáltatások nyújtásához szükséges gyártási folyamatokra és módszerekre vonatkozó követelményeket; vagy

(ii) meghatározza az árura vagy szolgáltatásra alkalmazandó, a terminológiára, a jelekre, a csomagolásra, a jelölésre vagy a címkézésre vonatkozó követelményeket;

(r) „UN CPC”: az ENSZ ideiglenes központi termékosztályozása (Statistical Papers, M sorozat, 77. sz., Nemzetközi Gazdasági és Szociális Ügyek Főosztálya, az ENSZ Statisztikai Bizottsága, New York, 1991).

156. CIKK

Hatály

1. Ez a fejezet az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzéseket érintő összes intézkedésre vonatkozik, függetlenül attól, hogy azt kizárólag vagy részben elektronikus úton bonyolítják le.

2. E fejezet alkalmazásában „az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzés” kormányzati célú beszerzést jelent:

(a) amelynek tárgya olyan áruk, szolgáltatások vagy ezek bármilyen kombinációjának beszerzése:

(i) a 9. mellékletben meghatározottak szerint; valamint

(ii) amelyek beszerzése nem kereskedelmi értékesítés vagy viszonteladás, vagy kereskedelmi értékesítésre vagy viszonteladásra szánt termék gyártása vagy szállítása vagy szolgáltatás nyújtása céljából történik;

(b) bármilyen szerződéses módon, ideértve: adásvétel; lízing; bérbeadás vagy részletvétel, vételi opció kikötésével vagy anélkül;

(c) amelynek e cikk (6), (7) és (8) bekezdése szerinti becsült értéke a 160. cikk szerinti hirdetmény közzétételének időpontjában egyenlő vagy meghaladja a 9. melléklet 1., 2. és 3. szakaszában meghatározott vonatkozó értékhatárt;

(d) amelyet a beszerzést végző szerv végez; valamint

(e) amelyet egyébként nem zár ki e cikk (3) bekezdése vagy a 9. melléklet 1., 2., 3. vagy 5. szakaszának érintett Félre vonatkozó alszakasza.

3. Kivéve, ha a 9. melléklet másként nem rendelkezik, e fejezet nem alkalmazandó a következőkre:

(a) földterület, meglévő épületek vagy egyéb ingatlanok, illetve az ezekhez fűződő jogok megszerzése vagy bérlete;

(b) nem szerződéses megállapodások vagy bármilyen formájú támogatás, amelyet valamelyik Fél nyújt, az együttműködési megállapodásokat, támogatásokat, hiteleket, tőkeinjekciókat, garanciákat és pénzügyi ösztönzőket is beleértve;

(c) pénzügyi vagy letéti szolgáltatások, szabályozott pénzügyi intézményekre irányuló felszámolási vagy vállalatvezetői szolgáltatások, illetve államadósság értékesítéséhez, visszaváltásához és elosztásához kapcsolódó szolgáltatások beszerzése vagy vásárlása, beleértve a hiteleket és államkötvényeket, kincstárjegyeket és más értékpapírokat is;

(d) állami hatóságokkal kötött munkaszerződések;

(e) a következő beszerzések:

(i) közvetlenül nemzetközi segítségnyújtás céljából lefolytatott beszerzések, beleértve a fejlesztési segélyt is;

(ii) olyan nemzetközi megállapodás meghatározott eljárása vagy feltétele szerinti beszerzés, amely csapatok állomásoztatására, illetve amely egy projektnek az aláíró országok általi közös megvalósítására irányul; vagy

(iii) nemzetközi szervezet meghatározott eljárása vagy feltétele, illetve nemzetközi támogatásokból, hitelekből vagy más segítségnyújtásból finanszírozott eljárás vagy feltétel szerinti beszerzések, amennyiben az alkalmazandó eljárás vagy feltétel nem lenne összeegyeztethető ezzel a fejezettel.

4. A Feleknek az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzésre és az információk rendelkezésre állására vonatkozó kötelezettségvállalásait a 9. melléklet tartalmazza az alábbiak szerint:

(a) az 1. szakaszban azon központi kormányzati szervek, amelyek beszerzései e fejezet hatálya alá tartoznak, beleértve az érintett árakra és szolgáltatásokra alkalmazandó értékhatárokat;

(b) a 2. szakaszban azon központi szint alatti kormányzati szervek, amelyek beszerzései e fejezet hatálya alá tartoznak, beleértve az érintett árakra és szolgáltatásokra alkalmazandó értékhatárokat;

(c) a 3. szakaszban minden egyéb olyan szervezet, amelynek beszerzései e fejezet hatálya alá tartoznak, beleértve az érintett árukra és szolgáltatásokra alkalmazandó értékhatárokat is;

(d) a 4. szakaszban az építőipari szolgáltatások kivételével azok a szolgáltatások, amelyek e fejezet hatálya alá tartoznak;

(e) az 5. szakaszban az általános megjegyzések és az eltérések; valamint

(f) a 6. szakaszban az a média, amelyben a Fél közzéteszi a közbeszerzési hirdetményeit, az odaítélésről szóló tájékoztatóit, valamint a közbeszerzési rendszerével kapcsolatos, az e fejezetben meghatározott egyéb információkat.

5. Ha a beszerzést végző szerv az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzés meghatározott követelményeknek megfelelő lefolytatása során olyan személyt vesz igénybe, aki nem szerepel a 9. melléklet 1., 2., vagy 3. szakaszának érintett Félre vonatkozó alszakaszában, az ilyen követelményekre e cikk (4) bekezdése értelemszerűen alkalmazandó.

Értékmegállapítás

6. A beszerzés becsült értékének annak megállapítása céljából történő meghatározása során, hogy a beszerzés az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzésnek minősül-e, a beszerzést végző szerv:

(a) a beszerzést nem oszthatja fel részbeszerzésekre, és nem választhat ki vagy használhat a beszerzés becsült értékének meghatározására egy adott értékelési módszert avégett, hogy a beszerzést teljes mértékben vagy részlegesen kivonja e fejezet alkalmazása alól; valamint

(b) a beszerzés becsült maximális összértékét annak teljes tartama alatt figyelembe veszi, akár egy, akár több ajánlattevőnek ítéltek oda, figyelemmel a díjazás valamennyi formájára, beleértve:

(i) a felárakat, díjakat, jutalékokat és kamatot; valamint

(ii) amennyiben a beszerzés biztosítja opciók lehetőségét, az ilyen opciók teljes értékét.

7. Ha egy beszerzés egyedi előírásai egynél több szerződés odaítélését, vagy a szerződések több részben történő odaítélését eredményezik (a továbbiakban: megújítható szerződések), a becsült maximális összesített érték számításának a következőkön kell alapulnia:

(a) az előző 12 hónap vagy a beszerzést végző szerv előző költségvetési éve során odaítélt, azonos típusú árura vagy szolgáltatásra vonatkozó megújítható szerződések értéke, lehetőség szerint az árú vagy szolgáltatás ezt követő 12 hónap folyamán várhatóan bekövetkező mennyiségi vagy értékbeli változásainak figyelembevételével kiigazítva; vagy

(b) az azonos típusú árura vagy szolgáltatásra vonatkozó, az első szerződés odaítélését követő 12 hónap, vagy a beszerzést végző szerv költségvetési éve folyamán odaítélendő megújítható szerződések becsült értéke.

8. Árú vagy szolgáltatás bérletére, haszonbérletére, lízingjére vagy részletvételére irányuló beszerzés esetén, vagy olyan beszerzés esetén, amelynél összértéket nem jelölnek meg, az értékelés alapja a következő:

(a) határozott időre szóló szerződés esetén:

(i) ha a szerződés időtartama legfeljebb 12 hónap, az időtartama alatti becsült összesített maximális érték; vagy

(ii) ha a szerződés időtartama meghaladja a 12 hónapot, a becsült összesített maximális érték, bármilyen becsült maradványértéket is beleértve;

(b) határozatlan időre kötött szerződés esetén a becsült havi részlet 48-szorosa; valamint

(c) ha nem biztos, hogy a szerződés határozott időtartamú, a b) pontot kell alkalmazni.

157. CIKK

Biztonság és általános kivételek

1. E fejezet egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy gátolná a Feleket abban, hogy ha alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében szükségesnek ítélik, a következőkre vonatkozóan intézkedéseket hozzanak, illetve a következőkre vonatkozó információkat ne tegyenek közzé:

(a) fegyverek, lőszeresek vagy hadianyagok beszerzése;

(b) a nemzetbiztonság céljából nélkülözhetetlen beszerzések; vagy

(c) a honvédelem céljából szükséges beszerzések.

2. Figyelemmel arra a követelményre, hogy ilyen intézkedést nem szabad olyan módon alkalmazni, amely azonos körülmények fennállása esetén a Felek közötti önkényes vagy indokolatlan megkülönböztetést jelentene vagy a Felek közötti kereskedelem rejtett korlátozását jelentené, e fejezet egyetlen rendelkezése sem értelmezendő úgy, hogy az akadályozná a Feleket olyan intézkedés meghozatalában vagy végrehajtásában, amely:

(a) a közkerülés, közrend vagy közbiztonság védelméhez szükséges;

- (b) az emberi, állati, növényi élet vagy egészség megóvásához szükséges;
- (c) a szellemi tulajdon oltalmához szükséges; vagy
- (d) fogyatékossgal élők, jótékonyági intézmények vagy börtönmunka termékeire vagy szolgáltatásaira vonatkozik.

158. CIKK

Általános elvek

1. Az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzéssel kapcsolatos intézkedések tekintetében mindegyik Fél – a beszerzést végző szerveit is ideértve – a másik Fél áruit és szolgáltatásait, valamint a másik Fél ilyen árukat és szolgáltatásokat kínáló ajánlattevőit haladéktalanul és feltétel nélkül köteles legalább olyan kedvezményes elbánásban részesíteni, mint amilyenben a Fél – a beszerzést végző szerveit is ideértve – saját áruit, szolgáltatásait és ajánlattevőit részesíti.

2. Az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzéssel kapcsolatos valamennyi intézkedés tekintetében valamely Fél, beleértve annak beszerzést végző szerveit:

(a) külföldi érdekeltség vagy tulajdonjog mértéke alapján nem részesíthet kedvezőtlenebb elbánásban egy helyben letelepedett ajánlattevőt egy másik, helyben letelepedett ajánlattevőnél; vagy

(b) nem alkalmazhat hátrányos megkülönböztetést helyben letelepedett ajánlattevővel szemben azon az alapon, hogy egy bizonyos beszerzésben az általa ajánlott termékek vagy szolgáltatások a másik Fél termékei vagy szolgáltatásai.

3. A Felek biztosítják, hogy a másik Fél azon ajánlattevői, amelyek jogi személy létrehozása, megszerzése vagy fenntartása révén kereskedelmi jelenlétet alakítottak ki a területükön, a Félnek a területén történő bármely közbeszerzése tekintetében legalább olyan kedvező elbánásban részesüljenek, mint amilyenben a belföldi ajánlattevőket a nemzeti jogszabályokkal és egyéb rendelkezésekkel összhangban részesítik.

A 157. cikkben meghatározott általános kivételek alkalmazandók.

4. Ha az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzést elektronikus úton folytatják le, a beszerzést végző szerv:

(a) biztosítja, hogy a beszerzést olyan információtechnológiai rendszerekkel és szoftverekkel bonyolítsák le, beleértve az információk hitelesítésével és titkosításával kapcsolatosakat is, amelyek általánosan elérhetők és interoperábilisak más általánosan elérhető információtechnológiai rendszerekkel és szoftverekkel;

(b) fenntartja azokat a rendszereket, amelyek biztosítják a részvételi jelentkezések és az ajánlatok sértetlenségét, többek között a beérkezés idejének meghatározásával és a jogosulatlan hozzáférés megakadályozásával kapcsolatban; valamint

(c) elektronikus információs és kommunikációs eszközök használata a beszerzési eljárásokban a hirdetémények és a pályázati dokumentáció közzétételéhez, valamint – a lehető legnagyobb mértékben – az ajánlatok benyújtásához.

5. A beszerzést végző szervnek az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzést átlátható módon és pártatlanul kell lefolytatnia:

(a) e fejezettel összhangban, olyan módszerek alkalmazásával, mint a nyílt eljárás, a meghívásos pályázati eljárás és a tárgyalásos pályázati eljárás;

(b) elkerülve az összeférhetlenséget; valamint

(c) megelőzve a korrump gyakorlatokat.

6. Az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzések céljából egyik Fél sem alkalmazhat a másik Féltől származó áruk vagy szolgáltatások behozatalára vagy nyújtására olyan származási szabályokat, amelyek eltérnek azoktól a származási szabályoktól, amelyeket a Fél ezzel egyidejűleg a rendes kereskedelmi forgalom során alkalmaz ugyanezen áruk vagy szolgáltatások behozatalára vagy nyújtására.

7. Az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzéssel kapcsolatban a Felek, a beszerzést végző szerveiket is beleértve, nem kérhetnek, vehetnek figyelembe, alkalmazhatnak vagy kényszeríthetnek ki ellentételezést.

8. Az (1) és a (2) bekezdés nem vonatkozik:

(a) a behozatalra vagy azzal összefüggésben kivetett vámra vagy bármilyen egyéb díjra;

(b) az ilyen vámok és díjak kivetésének módozataira; vagy

(c) egyéb behozatali szabályokra, alakiságokra vagy intézkedésekre, amelyek érintik a szolgáltatások kereskedelmét, az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzéseket szabályozó intézkedések kivételével.

9. A Felek biztosítják, hogy megfelelő intézkedésekkel rendelkeznek a közbeszerzéseik során előforduló korrupció kezelésére. Ezek az intézkedések magukban foglalhatnak olyan eljárásokat, amelyek határozatlan időre vagy meghatározott időtartamra kizárják a Fél beszerzéseiben való részvételre való jogosultságból azon ajánlattevőket, amelyekről az adott Fél igazságügyi hatóságai vagy illetékes állami hatóságai jogerős határozatban megállapították, hogy az adott Fél területén a közbeszerzésekkel kapcsolatban csalárd vagy egyéb jogellenes cselekményeket követtek el. A Felek biztosítják továbbá, hogy olyan politikákkal és eljárásokkal

rendelkezzenek, amelyek a lehető legnagyobb mértékben kiküszöbölik vagy kezelik a beszerzésben részt vevő vagy arra befolyást gyakorló személyek esetleges összeférhetlenségét.

159. CIKK

Tájékoztatás a beszerzési rendszerről

1. Minden Fél köteles:

(a) haladéktalanul közzétenni az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzésekre vonatkozó jogszabályban vagy egyéb rendelkezésben előírt, az értesítésekbe és a pályázati dokumentációba hivatkozással belefoglalt jogszabályokat, egyéb rendelkezéseket, bírósági határozatokat, általánosan alkalmazandó igazgatási döntéseket, általános szerződési feltételeket, valamint az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzésekre vonatkozó eljárásokat, és ezek bármilyen módosítását, hivatalosan kijelölt, széles körben terjesztett és a nyilvánosság számára mindenkor hozzáférhető, elektronikus vagy nyomtatott médium útján; valamint

(b) megkeresésre azokról felvilágosítást nyújtani a másik Félnek.

2. A Felek a 9. melléklet 6. szakaszában felsorolják a következőket:

(a) azon elektronikus vagy nyomtatott médiumok, amelyek útján a Fél közzéteszi az e cikk (1) bekezdésének a) pontjában leírt információkat;

(b) azon elektronikus vagy nyomtatott médiumok, amelyek útján a Fél közzéteszi a 160. cikkben, a 162. cikk (7) bekezdésében és a 169. cikk (2) bekezdésében előírt hirdetményeket; valamint

(c) azon weboldal(ak) címe, amelye(ke)n a Fél közzéteszi az odaítélt szerződésekről szóló hirdetményeit a 169. cikk (2) bekezdése alapján.

3. A Felek haladéktalanul értesítik az Együttműködési Bizottságot a 9. melléklet 6. szakaszában, e cikk (2) bekezdése szerint felsorolt információk bármilyen változásáról.

160. CIKK

Hirdetmények

1. Az e cikkben említett valamennyi hirdetménynek (a szándékolt beszerzésről szóló hirdetménynek, az összefoglaló hirdetménynek és a tervezett beszerzésről szóló hirdetménynek) elektronikus úton és ingyenesen, egyetlen online hozzáférési ponton keresztül közvetlenül hozzáférhetőnek kell lennie. Ezen túlmenően a hirdetmény olyan megfelelő nyomtatott médiumon keresztül is közzétehető, amelyet széles körben terjesztenek, a hirdetménynek pedig a nyilvánosság számára mindenkor hozzáférhetőnek kell lennie, legalább a hirdetményben feltüntetett időszak lejártáig.

2. A beszerzést végző szerv az e megállapodás hatálya alatt álló minden egyes beszerzés tekintetében hirdetményt tesz közzé a szándékolt beszerzésre vonatkozóan, kivéve, ha a 166. cikkben említett körülmények állnak fenn.

3. E fejezet eltérő rendelkezése hiányában a szándékolt beszerzésekről szóló minden egyes hirdetménynek a következőket kell tartalmaznia:

(a) a beszerzést végző szerv neve és címe, valamint más információk, amelyek szükségesek a beszerzést végző szervvel való kapcsolatfelvételhez és a beszerzéshez kapcsolódó összes releváns dokumentum megszerzéséhez, valamint adott esetben a dokumentáció ára és a fizetés módjai;

(b) a beszerzés leírása, a beszerzés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások jellegét és mennyiségét, illetve, ha a mennyiség nem ismert, a becsült mennyiséget is ideértve;

(c) a megújítható szerződések esetében, amennyiben lehetséges, a szándékolt beszerzésekről szóló értesítések közzétételének várható ütemezése;

(d) valamennyi opció leírása;

(e) az áruk szállítására vagy a szolgáltatások nyújtására meghatározott határidő vagy a szerződés időtartama;

(f) az alkalmazandó beszerzési eljárás és annak meghatározása, hogy tartalmaz-e tárgyalást vagy elektronikus árverést;

(g) adott esetben a részvételi kérelem benyújtására vonatkozó cím és határidő;

(h) az ajánlatok benyújtására vonatkozó cím és határidő;

(i) azon nyelv vagy nyelvek meghatározása, amelyen vagy amelyekben az ajánlatok vagy részvételi jelentkezések benyújthatók, amennyiben azok benyújthatók olyan nyelven, amely nem a hivatalos nyelve annak a Félnek, amelyikhez a beszerzést végző szerv tartozik;

(j) a részvételi feltételek felsorolása és rövid leírása, ideértve az ajánlattevők által ezzel kapcsolatban benyújtandó meghatározott dokumentumokra és igazolásokra vonatkozó követelményeket, hacsak ezeket a követelményeket nem tartalmazza a pályázati dokumentáció, amelyet a szándékolt beszerzésről szóló hirdetéssel egy időben bocsátanak az összes érdekelt ajánlattevő rendelkezésére;

(k) azokban az esetekben, ahol a beszerzést végző szerv a 162. cikk szerint korlátozott számú minősített ajánlattevőt szándékozik kiválasztani, és felhívni ajánlat benyújtására, azoknak a kritériumoknak a meghatározása, amelyek alapján az ajánlattevők kiválasztása történik, és adott esetben azon minősített ajánlattevők számának bármilyen korlátozása, akik ajánlatot nyújthatnak be; valamint

(l) annak feltüntetése, hogy a beszerzés az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzés.

4. A beszerzést végző szerv a szándékolt beszerzés minden egyes esetére vonatkozóan a WTO egyik hivatalos nyelvén összefoglaló értesítést tesz közzé a szándékolt beszerzésről szóló hirdetéssel egy időben. Az összefoglaló hirdetésnek legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

(a) a beszerzés tárgya;

(b) az ajánlatok benyújtására rendelkezésre álló határidő, vagy adott esetben a részvételi jelentkezés, vagy a többszöri felhasználásra szánt jegyzékbe való felvétel iránti kérelem benyújtásának határideje; valamint

(c) az a cím, ahonnan beszerezhető a beszerzéshez kapcsolódó dokumentáció.

5. A beszerzést végző szerveket arra ösztönzik, hogy minden költségvetési évben a lehető legkorábban tegyék közzé a jövőbeli beszerzési terveikről szóló hirdetményt (a továbbiakban: a tervezett beszerzésről szóló hirdetmény) a 9. melléklet 6. szakaszában felsorolt megfelelő elektronikus és adott esetben nyomtatott médiában. A tervezett beszerzésről szóló hirdetményt – e cikk (3) bekezdésére is figyelemmel – a 9. melléklet 6. szakaszában felsorolt, egyetlen hozzáférési pontként működő weboldalon is közzé kell tenni. A tervezett beszerzésről szóló hirdetmény tartalmazza a beszerzés tárgyát és a szándékolt beszerzésről szóló hirdetmény közzétételének tervezett időpontját.

6. A B. vagy C. szakasz hatálya alá tartozó beszerzést végző szerv a szándékolt beszerzésről szóló hirdetményt felhasználhatja szándékolt beszerzésről szóló hirdetményként, feltéve, hogy a tervezett beszerzésről szóló hirdetmény az e cikk (4) bekezdésében említettek közül a már a beszerzést végző szerv rendelkezésére álló valamennyi információt tartalmazza, valamint egy nyilatkozatot, amely szerint az érdekelt ajánlattevőknek jelezniük kell a beszerzést végző szerv felé az ajánlattevői szándékukat.

161. CIKK

Részvételi feltételek

1. A beszerzést végző szerv a beszerzésben való részvétel feltételeinek körét azon feltételekre korlátozza, amelyek elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy biztosítható legyen, hogy az ajánlattevő rendelkezik azokkal a jogi, pénzügyi, üzleti és műszaki képességekkel, amelyekkel az adott beszerzés megvalósítható.

2. A részvétel feltételeinek meghatározása során a beszerzést végző szerv:

(a) a beszerzésben való részvételt nem köti ahhoz a feltételhez, amely szerint az ajánlattevőnek olyan ajánlattevőnek kell lennie, amelynek valamely Fél beszerzést végző szerve korábban már odaítélt egy vagy több szerződést; valamint

(b) megfelelő előzetes szakmai tapasztalatot követelhet, ha szükséges a beszerzés követelményeinek teljesítéséhez²¹.

3. Annak értékelése során, hogy az ajánlattevő megfelel-e a részvétel feltételeinek, a beszerzést végző szerv:

(a) értékeli az ajánlattevő pénzügyi kapacitását, valamint üzleti és műszaki alkalmasságát az ajánlattevő által a beszerzést végző szerv szerinti Fél területén és azon kívül végzett üzleti tevékenységei alapján; valamint

(b) az értékelését azon feltételek alapján végzi, amelyeket előzetesen meghatároztak az értesítésekben vagy a pályázati dokumentációban.

4. Amennyiben bizonyíték áll rendelkezésre, az egyik Fél – ideértve annak beszerzést végző szerveit is – kizárhatja az ajánlattevőt a beszerzésben való részvételből, például a következő indokok alapján:

(a) csődeljárás;

(b) hamis nyilatkozatok;

(c) jelentős vagy ismétlődő hiányosságok korábbi szerződés szerinti lényeges követelmény vagy kötelezettség teljesítésében;

(d) súlyos bűncselekményt vagy egyéb büntetendő cselekményt megállapító jogerős bírósági ítéletek;

²¹ Az egyértelműség érdekében: ha a beszerzést végző szerv a korábbi tapasztalatok bizonyítását kéri, elegendő, ha az ajánlattevő igazolja, hogy e korábbi tapasztalatot valamely területen megszerezte.

- (e) olyan szakmai kötelezettségzegés, cselekmény vagy mulasztás, amely hátrányos hatással van az ajánlattevő kereskedelmi feddhetetlenségére; vagy
- (f) adófizetési kötelezettség nem teljesítése.

162. CIKK

Az ajánlattevők minősítése

1. A Felek, a beszerzést végző szerveiket is beleértve, ajánlattevői nyilvántartási rendszert tarthatnak fenn, amelyben az érdekelt ajánlattevőknek regisztrálniuk kell magukat, és rendelkezésre kell bocsátaniuk bizonyos információkat. Ebben az esetben a Fél biztosítja, hogy az érdekelt ajánlattevők a lehető legnagyobb mértékben elektronikus úton hozzáférjenek a nyilvántartási rendszerre vonatkozó információkhoz, és bármikor kérelmezhessek a nyilvántartásba vételt. A beszerzést végző szerv észszerű határidőn belül tájékoztatja őket a kérelemnek helyt adó vagy elutasító határozatáról. A kérelem elutasítása esetén a határozatot megfelelően indokolni kell.

2. A Felek biztosítják, hogy:

(a) beszerzést végző szervei törekedjenek a minősítési eljárásaik közötti különbségek minimalizálására; valamint

(b) amennyiben beszerzést végző szerveik nyilvántartási rendszereket tartanak fenn, a beszerzést végző szervek törekedjenek a nyilvántartási rendszereik közötti különbségek minimalizálására.

3. A Felek, a beszerzést végző szerveiket is beleértve, nem fogadhatnak el vagy alkalmazhatnak olyan nyilvántartási rendszert vagy minősítési eljárást, amelynek célja vagy hatása az, hogy szükségtelenül akadályozza a másik Fél ajánlattevőinek a Fél beszerzésében való részvételét.

4. Amennyiben a beszerzést végző szerv meghívásos pályázati eljárást kíván lefolytatni, köteles:

(a) a szándékolt beszerzésről szóló hirdetménybe belefoglalni legalább a 160. cikk (3) bekezdésének a), b), f), g), j), k) és l) pontjában meghatározott információkat, és felhívni az ajánlattevőket részvételi jelentkezés benyújtására; valamint

(b) az ajánlattételi időtartam kezdetéig biztosítani legalább a 160. cikk (3) bekezdésének c), d), e), h) és i) pontjában meghatározott információkat a minősített ajánlattevők számára, amelyeket a 164. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerint értesít.

5. A beszerzést végző szerv lehetővé teszi minden minősített ajánlattevő számára, hogy részt vegyen egy adott beszerzésben, hacsak a beszerzést végző szerv a szándékolt beszerzésről szóló hirdetményben nem korlátozza azoknak a minősített ajánlattevőknek a létszámát, akiknek engedélyezi ajánlat benyújtását, és nem állapítja meg a korlátozott létszámú ajánlattevők kiválasztásának szempontjait. Az ajánlattételi felhívást a hatékony verseny biztosításához szükséges számú minősített ajánlattevőnek kell címezni.

6. Ha a pályázati dokumentáció nyilvánosan nem hozzáférhető a (4) bekezdés a) pontjában említett hirdetmény közzétételének időpontjától, a beszerzést végző szerv ezt a dokumentációt valamennyi, az (5) bekezdéssel összhangban kiválasztott minősített ajánlattevőnek egyszerre bocsátja rendelkezésére.

7. A beszerzést végző szervek többszöri felhasználásra szánt jegyzéket tarthatnak fenn, feltéve, hogy a hirdetményt, amelyben felhívják az érdekelt ajánlattevőket, hogy kérelmezzék a jegyzékbe való felvételüket:

(a) évente közzéteszik a 9. melléklet 6. szakaszában felsorolt megfelelő adathordozón; valamint

(b) ha elektronikus úton teszik közzé, a 9. melléklet 6. szakaszában felsorolt megfelelő médiában folyamatosan elérhetővé teszik.

8. A (7) bekezdésben szereplő hirdetmény tartalmazza a következőket:

(a) azon áruk vagy szolgáltatások, illetve azok kategóriáinak felsorolása, amelyekre vonatkozóan a jegyzéket felhasználhatják;

(b) az ajánlattevők által a jegyzékbe való felvétel érdekében teljesítendő részvételi feltételek és azok a módszerek, amelyeket a beszerzést végző szerv annak ellenőrzésére használ fel, hogy az ajánlattevő megfelel-e a feltételeknek;

(c) a beszerzést végző szerv neve és címe, valamint a beszerzést végző szervvel való kapcsolatfelvételhez és a jegyzékkel kapcsolatos valamennyi releváns dokumentum megszerzéséhez szükséges más információk;

(d) a jegyzék érvényességi időszaka és megújításának vagy megszüntetésének módjai, illetve ha az érvényességi időszakot nem írják elő, annak a módszernek a megadása, amellyel értesítést küldenek a jegyzék használatának megszüntetéséről; valamint

(e) annak jelzése, hogy a jegyzék felhasználható az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzéshez.

9. A (7) bekezdéstől eltérve, amennyiben a többszöri felhasználásra szánt jegyzék legfeljebb három évig érvényes, a beszerzést végző szerv elég, ha a (7) bekezdésben említett hirdetményt csak egy alkalommal, a jegyzék érvényességi időtartamának kezdetén teszi közzé, feltéve, hogy a hirdetmény:

(a) megállapítja a lista érvényességi idejét, és kijelenti, hogy további hirdetményeket nem tesznek közzé; valamint

(b) elektronikus úton kerül közzétételre és az érvényességi időszak alatt a 9. melléklet 6. szakaszában felsorolt megfelelő médiában folyamatosan elérhető.

10. A beszerzést végző szerv lehetővé teszi, hogy az ajánlattevők bármikor kérhessék a többszöri felhasználásra szánt jegyzékbe való felvételüket, és valamennyi minősített ajánlattevőt észszerűen rövid időn belül feltünteti a jegyzékben.

11. Ha a többszöri felhasználásra szánt jegyzékben nem szereplő ajánlattevő a 164. cikk (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül részvételi jelentkezést ad be a többszöri felhasználásra szánt jegyzéken alapuló beszerzésben, és benyújt minden előírt dokumentumot, a beszerzést végző szerv megvizsgálja a jelentkezést. A beszerzést végző szerv nem zárhatja ki az ajánlattevőt a mérlegelésből azon az alapon, hogy nem rendelkezett elegendő idővel arra, hogy megvizsgálja a jelentkezést, kivéve, ha kivételes esetekben, a beszerzés bonyolultsága miatt a beszerzést végző szerv nem képes elvégezni a jelentkezés vizsgálatát az ajánlatok benyújtására rendelkezésre bocsátott határidőn belül.

12. A 9. melléklet 2. és 3. szakaszának hatálya alá tartozó, beszerzést végző szerv felhasználhatja szándékolt beszerzésről szóló hirdetményként azt a hirdetményt, amely alapján az érdekelt ajánlattevők kérelmezhetik a többszöri felhasználásra szánt jegyzékbe való felvételüket, feltéve, hogy:

(a) a hirdetményt e cikk (7) bekezdésével összhangban tették közzé, és az tartalmazza az e cikk (8) bekezdésében előírt információkat, valamint a 160. cikk (2) bekezdésében előírtak közül rendelkezésre álló információkat, és egy nyilatkozatot arról, hogy a hirdetmény szándékolt beszerzésről szóló hirdetménynek minősül, vagy, hogy csak a többszöri felhasználásra szánt jegyzéken szereplő ajánlattevők kapnak további értesítést a többszöri felhasználásra szánt jegyzék hatálya alá tartozó beszerzésekről; valamint

(b) a beszerzést végző szerv haladéktalanul rendelkezésre bocsátja az adott beszerzésben való részvételi szándékukat kifejező ajánlattevők számára azokat az információkat, amelyek alapján az ajánlattevők dönthetnek arról, hogy részt kívánnak-e venni a beszerzésben, ideértve a 160. cikk (2) bekezdésében előírt összes fennmaradó információt, amennyiben ez az információ rendelkezésre áll.

13. A 9. melléklet 2. és 3. szakaszának hatálya alá tartozó, beszerzést végző szerv lehetővé teheti egy ajánlattevőnek, aki kérte a többszöri felhasználásra szánt jegyzékbe való felvételét, hogy részt vehessen egy adott beszerzésben, amennyiben a beszerzést végző szerv számára elegendő idő áll rendelkezésre annak megvizsgálására, hogy az ajánlattevő teljesíti-e a részvétel feltételeit.

14. A beszerzést végző szervnek haladéktalanul tájékoztatnia kell a beszerzésben való részvételi jelentkezést vagy a többszöri felhasználásra szánt jegyzékbe való felvétel iránti kérelmet benyújtó ajánlattevőt a beszerzést végző szerv által a jelentkezéssel vagy a kérelemmel kapcsolatban meghozott döntésről.

15. Abban az esetben, amikor a beszerzést végző szerv elutasítja a közbeszerzésben való részvételre való jelentkezést vagy a többszöri felhasználásra szánt jegyzékbe való felvétel iránti kérelmét, visszavonja az ajánlattevő minősített ajánlattevőként történt elismerését, vagy eltávolítja az ajánlattevőt a többszöri felhasználásra szánt jegyzékből, a beszerzést végző szervnek erről haladéktalanul értesítenie kell az ajánlattevőt és az ajánlattevő kérésére haladéktalanul írásos indoklást kell küldenie döntéséről.

163. CIKK

Műszaki leírások és pályázati dokumentáció

1. A Fél és a beszerzést végző szerve nem készíthet, nem fogadhat el vagy nem alkalmazhat műszaki leírásokat, vagy nem írhat elő megfelelőségértékelési eljárásokat azzal a szándékkal vagy hatással, hogy szükségtelen akadályt állítson a Felek közötti kereskedelem útjába.

2. A beszerzendő árukra és szolgáltatásokra vonatkozó műszaki leírások rögzítésekor a beszerzést végző szerv adott esetben:

(a) a tervezési és leíró jellemzők helyett a teljesítmény- és funkcionális követelmények tekintetében határozza meg a műszaki leírást; valamint

(b) a műszaki leírásokat nemzetközi szabványokra alapozza, amennyiben ilyenek léteznek; illetve ezek hiányában a nemzeti műszaki leírásokra, elismert nemzeti szabályzatokra vagy építési kódexekre.

3. Ha a műszaki leírások tervezési vagy leíró jellemzőket tartalmaznak, a beszerzést végző szerv adott esetben a „vagy ezzel egyenértékű” szavaknak a pályázati dokumentációban való szerepeltetésével köteles jelezni, hogy figyelembe veszi azokat az egyenértékű árukra vagy szolgáltatásokra irányuló ajánlatokat, amelyek igazolhatóan teljesítik a beszerzés követelményeit.

4. A beszerzést végző szerv nem írhat elő olyan műszaki leírásokat, amelyek bizonyos védjegyet vagy kereskedelmi nevet, szabadalmat, szerzői jogot, formatervet, típust, konkrét származást, gyártót vagy ajánlattevőt követelnek meg, vagy ezekre hivatkoznak, kivéve, ha a beszerzési követelményeknek nincs más kellően pontos és érthető leírási módja, és feltéve, hogy a beszerzést végző szerv a pályázati dokumentációban a „vagy ezzel egyenértékű” szavakat szerepelteti.

5. A beszerzést végző szerv – úgy, hogy ezzel a versenyt kizárná – nem kér vagy fogad el egy adott beszerzésre vonatkozó műszaki leírások előkészítése vagy elfogadása során felhasználható tanácsot olyan személytől, aki üzletileg érdekelt lehet a beszerzésben.

6. A Felek, a beszerzést végző szerveiket is ideértve, elkészíthetnek, elfogadhatnak vagy alkalmazhatnak olyan műszaki leírásokat, amelyek a természeti erőforrások megőrzésére vagy a környezetvédelem előmozdítására irányulnak, feltéve, hogy erre e cikkkel összhangban kerül sor.

A Fél:

(a) lehetővé teszi a beszerzést végző szervek számára, hogy a közbeszerzési eljárás során figyelembe vegyék a környezetvédelmi és társadalmi megfontolásokat, feltéve, hogy azok megkülönböztetésmentesek és kapcsolódnak az érintett szerződés tárgyához; valamint

(b) megfelelő intézkedéseket hozhat a környezetvédelmi, szociális és munkajogi kötelezettségeinek való megfelelés biztosítása érdekében, ideértve a 10. fejezet szerinti kötelezettségeket is.

7. A beszerzést végző szervnek az ajánlattevők rendelkezésére kell bocsátania a pályázati dokumentációt, amely az ajánlattevők számára az ajánlatok elkészítéséhez és benyújtásához szükséges összes információt tartalmazza. Kivéve, ha a szándékolt beszerzésről szóló hirdetményben már megadták, az ilyen dokumentációnak tartalmaznia kell az alábbiak teljes körű ismertetését:

(a) a beszerzés, a beszerzés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások jellegét és mennyiségét is ideértve, illetve, ha a mennyiség nem ismert, a becsült mennyiség és minden más teljesítendő követelmény, a műszaki leírást, a megfelelőség igazolását, a terveket, a rajzokat és útmutatókat is ideértve;

(b) a részvételi feltételek, ideértve az ajánlattevők által az ilyen részvétellel kapcsolatban megküldendő információk és dokumentumok jegyzékét;

(c) a szerződés odaítélésekor a beszerzést végző szerv által alkalmazandó összes bírálati szempontot, és az ilyen szempontok relatív jelentőségét, kivéve azokat az eseteket, ahol az ár az egyetlen szempont;

(d) azokban az esetekben, ahol a beszerzést végző szerv elektronikus eszközökkel folytatja le a beszerzést, a hitelesítéssel és titkosítással kapcsolatos valamennyi követelmény vagy az információ és a dokumentumok elektronikus úton történő benyújtásához kapcsolódó más követelmények;

(e) ha a beszerzést végző szerv elektronikus árverést alkalmaz, az árverés szabályainak az ismertetése, ideértve az ajánlat azon tartalmi elemeinek meghatározására vonatkozó szabályokat is, amelyek az árverés lefolytatására vonatkozó bírálati szempontokkal kapcsolatosak;

(f) ha az ajánlatokat nyilvánosan bontják fel, az ajánlatok felbontásának dátuma, időpontja és helye, valamint adott esetben az ajánlatok felbontásánál jelenlétre jogosultak;

(g) minden más feltétel, ideértve a fizetési feltételeket és az ajánlatok benyújtási módjaira vonatkozó bármilyen korlátozását, így például annak előírását, hogy nyomtatott formában vagy elektronikus úton történjen a benyújtás; valamint

(h) a termékek leszállítására vagy a szolgáltatásnyújtásra vonatkozóan a (8) bekezdéssel összhangban meghatározott határidők.

8. A beszerzés tárgyát képező áruk szállítására vagy a szolgáltatások nyújtására vonatkozó határidők meghatározása során a beszerzést végző szerv olyan tényezőket vesz figyelembe, mint a beszerzés bonyolultsága, az alvállalkozók bevonásának várható mértéke és az áruk előállításához, kizárásához és az eladás helyéről való elszállításához, illetve a szolgáltatás nyújtásához szükséges valós időtartam.

9. A pályázati dokumentációban meghatározott értékelési szempontok magukban foglalhatják többek között az ár- és egyéb költség tényezőket, a minőséget, a műszaki értéket, a környezetvédelmi jellemzőket és a teljesítés feltételeit.

10. A beszerzést végző szerv haladéktalanul:

(a) rendelkezésre bocsátja a pályázati dokumentációt annak biztosítása érdekében, hogy az érdekelt ajánlattevők elegendő időt kapjanak az ajánlatok benyújtására;

(b) kérelemre átadja a pályázati dokumentációt bármely érdekelt ajánlattevő részére; valamint

(c) választ ad az érdekelt vagy részt vevő ajánlattevők minden indokolt információkérésére, feltéve, hogy az ilyen információ szolgáltatása nem jelent az ajánlattevő számára a többi ajánlattevővel szemben versenylőnyt.

11. Amennyiben a beszerzést végző szerv a szerződés odaítélését megelőzően megváltoztatja a szándékolt beszerzésről szóló hirdetményben vagy a részt vevő ajánlattevők rendelkezésére bocsátott pályázati dokumentációban meghatározott szempontokat vagy követelményeket, vagy módosítja, illetve újra kiadja a hirdetményt vagy a pályázati dokumentációt, köteles írásban megküldeni az összes ilyen módosítást vagy a módosított vagy újból közzétett hirdetményt vagy a pályázati dokumentációt:

(a) az információ módosításának, megváltozásának vagy újbóli kiadásának időpontjában a beszerzésben részt vevő összes ajánlattevőnek, amennyiben ismertek a beszerzést végző szerv számára, minden más esetben pedig az eredeti információ rendelkezésre bocsátásával megegyező módon; valamint

(b) megfelelő időben, biztosítva az említett ajánlattevők számára, hogy adott esetben módosíthassák és ismét benyújthassák a módosított ajánlatokat.

164. CIKK

Határidők

1. A beszerzést végző szervnek saját indokolt igényeivel összhangban elegendő időt kell biztosítania az ajánlattevők számára ahhoz, hogy előkészítsék és benyújtsák részvételi jelentkezéseiket és ajánlataikat, figyelemmel olyan tényezőkre, mint:

(a) a beszerzés jellege és összetettsége;

(b) alvállalkozók bevonásának várható mértéke; valamint

(c) az ajánlatok külföldről, illetve belföldről nem elektronikus eszközök révén történő eljuttatásához szükséges idő az olyan esetekben, amikor nem kerül sor elektronikus eszközök használatára.

Ezek a határidők, beleértve azok meghosszabbítását is, valamennyi érdekelt vagy résztvevő ajánlattevő esetében azonosak.

2. A meghívásos pályázati eljárást lefolytató, beszerzést végző szerv alapvetően legalább 25 napos időtartamban határozza meg a részvételi kérelmek benyújtásának határidejét, a szándékolt beszerzésről szóló hirdetmény közzétételének napjától számítva. Ha a beszerzést végző szerv által megfelelően indokolt sürgősség miatt ez a határidő nem lenne betartható, a határidő 10 napnál nem rövidebb időtartamra rövidíthető.

3. A (4), (5), (7) és (8) bekezdésben foglaltak kivételével a beszerzést végző szerv az ajánlatok benyújtására rendelkezésre álló határidőt legalább 40 napos időtartamban határozza meg:

(a) nyílt eljárás esetében a szándékolt beszerzésről szóló hirdetmény közzétételének napjától számítva; vagy

(b) meghívásos pályázati eljárás esetében attól a naptól számítva, hogy a beszerzést végző szerv megküldte az ajánlattevőknek az ajánlattételi felhívást, attól függetlenül, hogy alkalmaz-e többszöri felhasználásra szánt jegyzéket vagy sem.

4. A beszerzést végző szerv lerövidítheti a (3) bekezdéssel összhangban meghatározott ajánlattételi határidőt 10 napnál nem rövidebb időtartamra, amennyiben:

(a) a beszerzést végző szerv a 160. cikk (4) bekezdésében említett, tervezett beszerzésről szóló hirdetményt tett közzé a szándékolt beszerzésről szóló hirdetmény közzétételének napjától legalább 40 nappal és legfeljebb 12 hónappal megelőzően, és a szándékolt beszerzésről szóló hirdetmény tartalmazza a következőket:

(i) a beszerzés leírása;

(ii) az ajánlatok vagy a részvételi jelentkezések benyújtására meghatározott hozzávetőleges határidők;

(iii) annak jelzése, hogy az érdekelt ajánlattevőknek a beszerzést végző szerv felé jelezniük kell a beszerzésben való részvételi szándékukat;

(iv) az a cím, ahonnan beszerezhetők a beszerzéshez kapcsolódó dokumentumok; valamint

(v) a 160. cikk (2) bekezdése szerint összeállított, szándékolt beszerzésről szóló hirdetménnyel kapcsolatban rendelkezésre álló információk;

(b) a beszerzést végző szerv a megújítható szerződések esetében a szándékolt beszerzésről szóló első hirdetményben jelzi, hogy a későbbi hirdetményekben szereplő ajánlattételi határidőket e bekezdés alapján határozza meg; vagy

(c) a beszerzést végző szerv által megfelelően indokolt sürgősség miatt a (3) bekezdésnek megfelelően megállapított ajánlattételi határidő nem tartható be.

5. A beszerzést végző szerv a következő feltételek fennállása esetén feltételenként öt nappal lerövidítheti a (3) bekezdéssel összhangban meghatározott ajánlattételi határidőt:

(a) a szándékolt beszerzésről szóló hirdetmény közzététele elektronikus úton történik;

(b) a pályázati dokumentációt elektronikus úton bocsátják rendelkezésre a szándékolt beszerzésről szóló hirdetmény közzétételének napjától; valamint

(c) a beszerzést végző szerv elektronikus úton fogadja az ajánlatokat.

6. Az (5) bekezdés (4) bekezdéssel összefüggésben történő alkalmazása semmiképpen sem eredményezheti a (3) bekezdéssel összhangban meghatározott ajánlattételi határidőnek a szándékolt beszerzésről szóló hirdetmény közzétételének napjától számított 10 napnál rövidebb időtartamra történő lerövidítését.

7. E cikk egyéb rendelkezéseitől eltérően abban az esetben, ha a beszerzést végző szerv kereskedelmi árukat vagy szolgáltatásokat, illetve azok bármilyen kombinációját szerzi be, a (3) bekezdéssel összhangban az ajánlattételi határidőt lerövidítheti 13 napnál nem rövidebb időtartamra, feltéve, hogy a beszerzést végző szerv elektronikus úton egy időben teszi közzé a szándékolt beszerzésről szóló hirdetményt és a teljes pályázati dokumentációt. Ha ezenkívül a beszerzést végző szerv a kereskedelmi árukra vagy szolgáltatásokra benyújtott ajánlatokat elektronikus úton fogadja, a (3) bekezdéssel összhangban meghatározott határidőt lerövidítheti 10 napnál nem rövidebb időtartamra.

8. Ha a 9. melléklet 2. vagy 3. szakasza szerinti beszerzést végző szerv kiválasztotta az összes minősített ajánlattevőt, vagy korlátozott számú minősített ajánlattevőt választott ki, a határidőt a beszerzést végző szerv és a kiválasztott ajánlattevők közös megegyezésével határozhatja meg. Megegyezés hiányában az időtartam nem lehet 10 napnál rövidebb.

165. CIKK

Tárgyalás

1. A Fél előírhatja a beszerzést végző szervei számára, hogy tárgyalásokat folytassanak az ajánlattevőkkel, ha:

(a) a beszerzést végző szerv kifejezte tárgyalások folytatására irányuló szándékát a 160. cikk (3) bekezdésének f) pontjában említettek szerint a szándékolt beszerzésről szóló hirdetményben; vagy

(b) ha az értékelésből az állapítható meg, hogy egyetlen ajánlatot sem lehet nyilvánvalóan legkedvezőbbnek minősíteni a szándékolt beszerzésről szóló hirdetményben vagy a pályázati dokumentációban meghatározott egyedi bírálati szempontok alapján.

2. A beszerzést végző szerv:

(a) biztosítja, hogy a tárgyalásban részt vevő ajánlattevők elutasítására a szándékolt beszerzésről szóló hirdetményben vagy a pályázati dokumentációban megadott bírálati szempontoknak megfelelően kerüljön sor; valamint

(b) a tárgyalások lezárásakor minden versenyben maradó részt vevő ajánlattevőnek közös határidőt biztosít új vagy módosított ajánlat benyújtására.

166. CIKK

Tárgyalásos pályázati eljárás

1. Amennyiben e rendelkezést nem az ajánlattevők közötti verseny elkerülésére, hazai ajánlattevőinek védelmére vagy oly módon használja, amely hátrányos megkülönböztetést jelent a másik Fél ajánlattevőivel szemben, a beszerzést végző szerv tárgyalásos pályázati eljárást alkalmazhat, és kizárólag az alábbi körülmények egyikének fennforgása esetén úgy dönthet, hogy nem alkalmazza a 160., 161., 162. cikket, a 163. cikk (7)–(11) bekezdését, és a 164–167. cikket:

(a) feltéve, hogy a pályázati dokumentáció előírásait nem módosítják lényegesen, ha;

(i) nem nyújtottak be ajánlatot, vagy egy ajánlattevő sem nyújtott be részvételi jelentkezést;

(ii) a benyújtott ajánlatok egyike sem felel meg a pályázati dokumentációban meghatározott alapvető követelményeknek;

(iii) egyik ajánlattevő sem felelt meg a részvétel feltételeinek; vagy

(iv) a benyújtott ajánlatok összejátszáson alapultak;

(b) ha az árukat vagy szolgáltatásokat csak egy bizonyos ajánlattevő szállíthatja vagy nyújthatja, és nem létezik észszerű alternatíva vagy nem léteznek helyettesítő áruk vagy szolgáltatások, az alábbi okok bármelyike miatt:

(i) a megrendelés egy műalkotásra szól;

(ii) szabadalmak, szerzői jogok vagy más kizárólagos jogok védelme; vagy

(iii) a verseny műszaki okokra visszavezethető hiánya;

(c) az árut szállító vagy a szolgáltatást nyújtó eredeti nyertes ajánlattevő általi olyan kiegészítő teljesítések esetén, amelyek nem képezték az eredeti beszerzés részét, ha az ilyen pótlólagos áruk vagy szolgáltatások szállítójának megváltoztatása:

(i) nem megvalósítható olyan gazdasági vagy technikai okok miatt, mint például az eredeti beszerzés során vásárolt, meglévő berendezésekkel, szoftverekkel, szolgáltatásokkal vagy létesítményekkel való felcserélhetőség vagy kölcsönös átjárhatóság követelménye; valamint

(ii) jelentős kényelmetlenséget vagy jelentős mértékű párhuzamos költségeket okozna a beszerzést végző szerv számára;

(d) ha és amennyiben feltétlenül szükséges, ha a beszerzést végző szerv által előre nem látható események által előidézett rendkívüli sürgősségi okokból az árukat vagy szolgáltatásokat nyílt vagy meghívásos pályázati eljárással nem lehet időben beszerezni;

(e) árupiacon vásárolt áruk esetében;

(f) ha egy beszerzést végző szerv olyan prototípusokat vagy első árut, illetve szolgáltatást vásárol, amelyet egyedi kutatási, kísérleti, tanulmányi vagy eredeti fejlesztési szerződés keretében vagy céljából a beszerzést végző szerv kérésére fejlesztettek ki; az első termék vagy szolgáltatás eredeti kifejlesztése magában foglalhat korlátozott mértékű gyártást vagy szolgáltatásnyújtást annak érdekében, hogy felölelje a helyszínen végzett vizsgálat eredményeit, és kimutatható legyen, hogy a termék vagy szolgáltatás alkalmas a minőségi szabványok szempontjából elfogadható mennyiségben történő gyártásra vagy szolgáltatás nyújtására,

de nem tartalmaz mennyiségi előállítást vagy szolgáltatásnyújtást a piacképesség megalapozására, illetve a kutatási és fejlesztési költségek fedezésére;

(g) rendkívül előnyös feltételekkel lebonyolított vásárlások esetében, amely feltételek csak nagyon rövid ideig állnak fenn szokatlan értékesítések esetén, mint például a felszámolás, csődgondokság általi vagy csőd miatti értékesítések, tehát nem a rendszeres ajánlattevőktől történő szokásos vásárlások esetében; vagy

(h) amennyiben a szerződést a tervpályázat nyertesének ítélik oda, feltéve, hogy:

(i) a pályázatot olyan módon szervezték meg, amely összhangban áll e fejezet alapelveivel, különösen a szándékolt beszerzésről szóló hirdetmény közzétételét illetően; valamint

(ii) a résztvevőket független bírálóbizottság bírálja el a tervpályázati szerződések nyertesének történő odaítélés céljából.

2. A beszerzést végző szerv írásbeli jelentést készít az (1) bekezdés alapján odaítélt összes szerződésről. A jelentés tartalmazza a beszerzést végző szerv nevét, a beszerzett áruk vagy szolgáltatások értékét és fajtáját, valamint az (1) bekezdésben említett azon körülményeket és feltételeket feltüntető nyilatkozatot, amelyek a tárgyalásos pályázati eljárás alkalmazását indokolták.

167. CIKK

Elektronikus árverések

Ha a beszerzést végző szerv elektronikus árverés útján szándékozik az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzést lefolytatni, úgy az elektronikus árverés megkezdése előtt minden egyes résztvevő rendelkezésére kell bocsátania a következőket:

(a) az automatikus értékelési módszer, beleértve a matematikai képletet, amely a pályázati dokumentációban meghatározott bírálati szempontokra épül és amelyet az árverés során az ajánlatok automatikus rangsorolására vagy újbóli rangsorolására használnak fel;

(b) az ajánlat elemeire vonatkozó bármilyen első értékelés eredményei, amennyiben a szerződést a legelőnyösebb ajánlat alapján ítélik oda; valamint

(c) az elektronikus árverés lefolytatásához kapcsolódó bármilyen más vonatkozó információ.

168. CIKK

Az ajánlatok kezelése és a szerződések odaítélése

1. A beszerzést végző szerv valamennyi ajánlatot olyan eljárások keretében fogadja, bontja fel és kezeli, amelyek biztosítják a beszerzési eljárás tisztességességét és pártatlanságát, valamint az ajánlatok bizalmasságát.

2. A beszerzést végző szerv nem büntetheti azokat az ajánlattevőket, akiknek ajánlatai a benyújtási határidő után érkeznek be, amennyiben a késedelem kizárólag a beszerzést végző szerv mulasztásából ered.

3. Ha a beszerzést végző szerv az ajánlatok felbontása és a szerződés odaítélése között valamely ajánlattevőnek lehetőséget nyújt nem szándékolt formai hibák javítására, a beszerzést végző szervnek ugyanezt a lehetőséget kell biztosítania az összes ajánlattevő számára.

4. Ahhoz, hogy odaítélhető legyen, az ajánlatot írásban kell benyújtani, és annak a felbontáskor meg kell felelnie a hirdetményekben és a pályázati dokumentációban meghatározott alapvető követelményeknek, és minősített ajánlattevőtől kell származnia.

5. Hacsak a beszerzést végző szerv meg nem állapítja, hogy a szerződés odaítélése nem szolgálja a közérdeket, a beszerzést végző szervnek a szerződést annak a minősített ajánlattevőnek kell odaítélnie, amelyről megállapította, hogy alkalmas a szerződés feltételeinek teljesítésére, és amely kizárólag a hirdetményekben és a pályázati dokumentációban meghatározott bírálati szempontok alapján a következőt nyújtotta be:

(a) a legelőnyösebb ajánlat; vagy

(b) ha az ár volt az egyetlen szempont, a legalacsonyabb árat tartalmazó ajánlat.

6. Ha a beszerzést végző szervhez a többi benyújtott ajánlathoz képest kirívóan alacsony árat tartalmazó ajánlat érkezik, kérheti az ajánlattevőtől annak bizonyítását, hogy megfelel a részvétel feltételeinek, és képes a szerződés feltételeinek teljesítésére. A beszerzést végző szerv azt is ellenőrizheti, hogy az ajánlattevő részesült-e támogatásban. Ebben az esetben az ajánlatot kizárólag ezen az alapon lehet elutasítani, kivéve, ha az ajánlattevő a beszerzést végző szerv által meghatározott megfelelő határidőn belül bizonyítani tudja, hogy a támogatást a 11. fejezet B. szakaszában meghatározott, a támogatásokra vonatkozó szabályoknak megfelelően nyújtották.

7. A beszerzést végző szerv nem élhet opciókkal, nem állhat el a beszerzéstől, és nem módosíthat odaítélt szerződéseket olyan módon, amely az e fejezet szerinti kötelezettségek megkerülését szolgálja.

8. A Felek általános szabályként az odaítélés és a szerződés megkötése között várakozási időt biztosítanak annak érdekében, hogy a sikertelen ajánlattevők számára elegendő idő álljon rendelkezésre az odaítélésről szóló határozat felülvizsgálatára és megtámadására.

169. CIKK

A beszerzési információk átláthatósága

1. A beszerzést végző szerv haladéktalanul tájékoztatja a részt vevő ajánlattevőket a szerződés odaítéléséről szóló döntéséről, és a tájékoztatást az ajánlattevő kérésére írásban is megteszi. A 170. cikk (2) és (3) bekezdésére is figyelemmel a beszerzést végző szerv kérésre indokolást küld az elutasított ajánlattevőnek, amelyben ismerteti az ajánlata elutasításának okait és a nyertes ajánlattevő ajánlatának relatív előnyeit.

2. A beszerzést végző szerv az e fejezet hatálya alá tartozó minden egyes szerződés odaítélését követő 72 napon belül hirdetményt tesz közzé a 9. melléklet 6. szakaszában felsorolt megfelelő elektronikus vagy papíralapú adathordozón. Ha a beszerzést végző szerv csak elektronikus médiát használ, az információk egy észszerű időtartamig mindig hozzáférhetőnek kell lennie. Az értesítésnek legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- (a) a beszerzett áruk vagy szolgáltatások leírása;
- (b) a beszerzést végző szerv neve és címe;
- (c) a nyertes ajánlattevő neve és címe;
- (d) a nyertes ajánlat értéke, illetve a szerződés odaítélésénél figyelembe vett legmagasabb és legalacsonyabb értékű ajánlat;
- (e) az odaítélés dátuma; valamint
- (f) az alkalmazott beszerzési módszer típusa, és azokban az esetekben, amikor a 166. cikknek megfelelően tárgyalásos pályázati eljárás alkalmazására került sor, az említett cikk (1) bekezdésében említett azon körülmények és feltételek leírása, amelyek a tárgyalásos pályázati eljárás alkalmazását indokolták.

3. Minden beszerzést végző szerv a szerződés odaítélését követően legalább három évig megőrzi a következőket:

- (a) az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzésekkel kapcsolatos beszerzési eljárásokra és szerződések odaítélésére vonatkozó dokumentáció és jelentések, beleértve a 166. cikk szerinti jelentéseket is; valamint
- (b) azok az adatok, amelyek biztosítják az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzések elektronikus úton történő megfelelő nyomonkövethetőségét.

170. CIKK

Az információk közzététele

1. Valamely másik Fél kérésére a Fél haladéktalanul rendelkezésre bocsátja az annak megállapításához szükséges összes információt, hogy az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzést tisztességesen, pártatlanul és e fejezettel összhangban folytatták-e le, a nyertes ajánlat jellemzőiről és relatív előnyeiről szóló információt is ideértve. Ha az információ nyilvánosságra hozatala veszélyeztetheti a versenyt a jövőbeli pályázatokban, az információt átvevő Fél nem közzéteheti azt egyetlen ajánlattevővel sem, kivéve, ha megszerezte az információt a szolgáltató Fél hozzájárulását.

2. E fejezet bármely más rendelkezése ellenére a Felek, ideértve a beszerzést végző szerveiket, nem bocsátanak az ajánlattevők rendelkezésére olyan információkat, amelyek sérthetik az ajánlattevők közötti tisztességes versenyt.

3. E fejezet egyetlen rendelkezése sem értelmezendő úgy, hogy az kötelezné a Feleket, ideértve azok beszerzést végző szerveit, hatóságait és felülvizsgálati testületeit bizalmas információk közzétételére, amennyiben az ilyen közzététel:

- (a) akadályozná a jogérvényesítést;
- (b) sértheti az ajánlattevők közötti tisztességes versenyt;
- (c) sértené egyes személyek jogos üzleti érdekeit, ideértve a szellemi tulajdon védelmét; vagy
- (d) más módon ellentétes lenne a közérdekkel.

171. CIKK

Hazai jogorvoslati eljárások

1. Mindegyik Félnek gyors, hatékony, átlátható és megkülönböztetéstől mentes igazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljárásokat kell biztosítania, amelyeken keresztül az e megállapodás hatálya alá tartozó olyan beszerzésekkel összefüggésben, amelyekben az ajánlattevő érdekelt vagy érdekelt volt, kifogást emelhet:

(a) az e fejezetben foglaltak megsértésével kapcsolatban; vagy

(b) ha az ajánlattevőnek nem áll jogában a Fél joga alapján, hogy közvetlenül kifogást emeljen az e fejezetben foglaltak megsértésével kapcsolatban, az egyik Fél által az e fejezet végrehajtására hozott intézkedéseknek való megfelelés elmulasztásával kapcsolatban.

Az eljárási szabályokat valamennyi kifogásra vonatkozóan írásba kell foglalni és nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni.

2. Abban az esetben, amikor egy ajánlattevő olyan, az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzéssel összefüggésben, amelyben érdekelt, vagy érdekelt volt, tesz panaszt az (1) bekezdésben említettek szerinti jogsértéssel vagy mulasztással kapcsolatban, az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzést végző szerv szerinti Félnek ösztönöznie kell a beszerzést végző szervet és az ajánlattevőt arra, hogy konzultáció keretében keressenek megoldást a panaszra. A beszerzést végző szervnek az ilyen panaszokat pártatlanul és időben kell megvizsgálnia olyan módon, hogy az ne érintse az ajánlattevő részvételét az e megállapodás hatálya alá tartozó, jelenleg zajló vagy a jövőbeni beszerzésekben, vagy az ahhoz való jogát, hogy jogorvoslattal éljen igazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljárás keretében.

3. Minden ajánlattevő számára elegendő időt kell biztosítani a kifogás előkészítésére és benyújtására. Ez az időtartam semmi esetre sem lehet 10 napnál rövidebb attól az időponttól számítva, amikor a kifogás alapja ismertté vált, vagy észszerűség keretein belül ismertté kellett volna válnia az ajánlattevő számára.

4. Az egyes Felek legalább egy, a beszerzést végző szerveitől független, pártatlan közigazgatási vagy bírói hatóságot hoznak létre vagy jelölnek ki, amely fogadja és felülvizsgálja az ajánlattevőnek az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzések összefüggésében felmerült kifogásait.

5. Ha először a (4) bekezdésben említett hatóságtól különböző testület vizsgálja felül a kifogást, az érintett Félnek biztosítania kell, hogy az ajánlattevő fellebbezéssel fordulhasson az eredeti határozat ellen egy pártatlan igazgatási vagy bírói hatósághoz, mely független attól a beszerzést végző szervtől, amelynek az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzése a kifogás tárgyát képezi.

6. A Felek biztosítják, hogy az (5) bekezdésben említett, bíróságon kívüli felülvizsgálati szerv határozatát bírósági felülvizgálatnak vessék alá, vagy olyan eljárásokkal rendelkezzenek, amelyek előírják, hogy:

(a) a beszerzést végző szervnek írásban kell válaszolnia a kifogásra, és a felülvizsgálati szerv rendelkezésére kell bocsátania az összes vonatkozó dokumentumot;

(b) az eljárás résztvevőit (a továbbiakban: a résztvevők) megilleti az a jog, hogy a felülvizsgálati testület kifogással kapcsolatos határozathozatala előtt meghallgassák őket;

(c) a résztvevőket megilleti a jog, hogy képviseltethessék magukat és segítséget vehessenek igénybe;

(d) a résztvevők számára biztosítani kell, hogy részt vehessenek az egész eljárásban;

(e) a résztvevőknek jogukban áll kérni, hogy az eljárások nyilvánosak legyenek és tanúkat idézhessenek be; valamint

(f) a felülvizsgálati testület [a határozatait vagy ajánlásait időben, írásba foglalva] és minden egyes határozatot vagy ajánlást megindokolva biztosítja.

7. Mindegyik Fél olyan gyors ideiglenes intézkedéseket előíró eljárásokat fogad el vagy tart fenn, amelyek biztosítják az ajánlattevő számára az e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzésben való részvétel lehetőségét. Az ilyen ideiglenes intézkedések a beszerzési eljárás felfüggesztését eredményezhetik. Az eljárások lehetővé tehetik az érintett érdekek – többek között a közérdek – szempontjából túlnyomóan hátrányos következmények figyelembevételét annak eldöntésekor, hogy szükséges-e az említett intézkedések alkalmazása. Az intézkedés mellőzésének jogos indokát írásban ismertetik.

A Felek olyan eljárásokat is elfogadnak vagy fenntartanak, amelyek korrekciós intézkedéseket vagy az elszenvedett veszteség vagy kár megtérítését írják elő azokban az esetekben, amikor a felülvizsgálati szerv megállapította, hogy az (1) bekezdésben említett jogsértés vagy mulasztás történt. Az elszenvedett kárért járó kártérítés vagy az ajánlat elkészítésének költségeire vagy a kifogással kapcsolatos költségekre vagy mindkettőre korlátozható.

172. CIKK

A hatály módosítása és helyesbítése

1. A Felek javasolhatják a 9. mellékletben meghatározott, e megállapodás hatálya alá tartozó beszerzéseik módosítását vagy a 9. melléklet 1., 2. vagy 3. szakasza vonatkozó alszakaszának helyesbítését.

2. A 9. melléklet módosítását javasolni kívánó Fél:

(a) írásban értesíti a másik Felet; valamint

(b) az értesítésben ismerteti a másik Fél számára ajánlott megfelelő kompenzációs kiigazításokra irányuló javaslatot, annak érdekében, hogy a módosítást megelőzővel összehasonlítható szintű hatályt lehessen fenntartani.

3. A (2) bekezdés b) pontja ellenére a Félnek nem kell kompenzációs kiigazítást végeznie, ha a módosítás olyan beszerzést végző szerve vonatkozik, amely felett a Fél megszüntette ellenőrzését vagy befolyását, vagy ha a beszerzést végző szerv a továbbiakban olyan kereskedelmi vállalkozásként fog működni, amely versenynek van kitéve egy olyan piacon, amelyre a belépés nem korlátozott.

Valamely Fél akkor gyakorol ellenőrzést vagy befolyást egy beszerzést végző szerv felett, ha az említett beszerzést végző szerv:

(a) finanszírozását többnyire az állam vagy az állam által ellenőrzött szerv végzi;

(b) az állam vagy az állam által ellenőrzött szerv irányítása alatt áll; vagy

(c) olyan ügyvezető, döntéshozó vagy felügyelő testülettel rendelkezik, amelynek tagjainak több mint felét az állam vagy az állam által ellenőrzött szerv nevezi ki.

4. A másik Félnek írásban kifogást kell emelnie a 9. mellékletnek az e cikk (2) bekezdése szerint bejelentett javasolt módosítása ellen, ha vitatja, hogy:

(a) a (2) bekezdés b) pontja alapján javasolt kiigazítás megfelelő a kölcsönös megállapodás tárgyát képező összehasonlítható szintű hatály fenntartásához;

(b) a módosítás olyan beszerzést végző szerve vonatkozik, amely felett a Fél a (3) bekezdés szerint megszüntette ellenőrzését vagy befolyását; vagy

(c) az érintett beszerzést végző szerv kereskedelmi vállalkozásként működik, amely versenynek van kitéve egy olyan piacon, amelyre a belépés nem korlátozott.

Ha a (2) bekezdés a) pontjában említett értesítés kézhezvételétől számított 45 napon belül nem nyújtanak be írásbeli kifogást, úgy kell tekinteni, hogy a másik Fél beleegyezett a kiigazításba vagy módosításba.

5. A 9. melléklet 1., 2. vagy 3. szakaszának valamely Félre vonatkozó alszakaszát érintő alábbi változtatásokat tisztán formai jellegű helyesbítésnek kell tekinteni, feltéve, hogy nem érintik az e fejezetben előírt, kölcsönösen elfogadott hatályt:

(a) a beszerzést végző szerv nevében történt változás;

(b) két vagy több beszerzést végző szerv egyesülése; valamint

(c) a beszerzést végző szerv szétválasztása két vagy több szerve, amelyek ugyancsak a 9. melléklet ugyanazon szakaszának hatálya alá tartozó beszerzést végző szervek.

Az ilyen tisztán formai jellegű helyesbítést végző Fél nem köteles kompenzációs kiigazításokról rendelkezni.

6. A 9. melléklet 1., 2. vagy 3. szakaszának valamely Félre vonatkozó alszakaszában javasolt helyesbítése esetén a Fél e fejezet hatálybalépését követően két évente értesíti erről a másik Felet.

7. Az értesítés kézhezvételétől számított 45 napon belül bármelyik Fél írásban értesítheti a másik Felet a javasolt helyesbítéssel szembeni kifogásáról. A kifogást benyújtó Félnek magyarázatot kell adnia arra, hogy miért véli úgy, hogy a javasolt helyesbítés nem tartozik az (5) bekezdés hatálya alá, és ismertetnie kell a javasolt helyesbítés hatását az e fejezetben előírt, kölcsönösen elfogadott hatályra. Ha az értesítés kézhezvételétől számított 45 napon belül nem terjesztenek elő írásban kifogást, úgy tekintendő, hogy a másik Fél elfogadta a javasolt helyesbítést.

8. Ha a másik Fél kifogást emel a javasolt módosítással vagy helyesbítéssel szemben, a Felek arra törekednek, hogy a kérdést konzultációk útján rendezzék. Amennyiben a kifogás kézhezvételétől számított 60 napon belül nem születik megállapodás, az a Fél, amelyik módosítani vagy helyesbíteni kívánja a 9. melléklet 1., 2. és 3. szakaszának rá vonatkozó alszakaszát, az ügyet a 14. fejezet szerinti vitarendezési eljárás elé utalhatja annak megállapítása érdekében, hogy a kifogás indokolt-e.

9. Amint a Felek megállapodnak bármely javasolt módosításról vagy helyesbítésről, beleértve azt az esetet is, amikor valamelyik Fél a (4) vagy (7) bekezdéssel összhangban 45 napon belül nem emelt kifogást, vagy ha a kérdést a (8) bekezdésben említett vitarendezési eljárás keretében rendezték, a kereskedelmi formációban eljáró Együttműködési Tanács ennek megfelelően módosítja a 9. mellékletet.

173. CIKK

Intézményi rendelkezések

Valamely Fél kérésére az Együttműködési Bizottság ülésezik az e fejezet és a 9. melléklet végrehajtásával és működésével kapcsolatos olyan kérdések megvitatása céljából, mint például:

- (a) a 9. melléklet módosításának szükségessége;
- (b) a közbeszerzésekkel kapcsolatos, valamely Fél által az Együttműködési Bizottság elé utalt kérdések;
- (c) az e fejezet alkalmazásával kapcsolatos bármely ügy.

174. CIKK

Átmeneti időszak

Ez a fejezet e megállapodás hatálybalépése után három év elteltével válik alkalmazandóvá.

10. FEJEZET

KERESKEDELEM ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

175. CIKK

Háttér és célkitűzések

1. A Felek emlékeztetnek az ENSZ 1992-ben megrendezett Környezet és Fejlődés Konferenciájának „Agenda 21” című dokumentumára, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (International Labour Organization, a továbbiakban: ILO) a munka világra vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló 1998. évi nyilatkozatára, az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsának a teljes foglalkoztatásról és a tisztességes munkáról tett 2006. évi miniszteri nyilatkozatára, a méltányos globalizációhoz szükséges társadalmi igazságosságról szóló 2008. évi ILO-nyilatkozatra, valamint az ENSZ 2015. évi, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendjére és annak fenntartható fejlődési céljaira (a továbbiakban: fenntartható fejlődési célok).
2. A Felek újlag megerősítik elkötelezettségüket a nemzetközi kereskedelem és beruházások oly módon történő ösztönzése mellett, amely hozzájárul a fenntartható fejlődés célkitűzéséhez és az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez. Ebben az összefüggésben a Felek elismerik, hogy a gazdasági fejlődés, a társadalmi fejlődés és a környezetvédelem a fenntartható fejlődés kölcsönösen összefüggő és egymást erősítő alkotóelemei.

176. CIKK

A szabályozási jog és a védelem szintje

1. A Felek elismerik egymás jogát arra, hogy a nemzetközileg elismert normákkal és megállapodásokkal összhangban és a magas szintű környezet- és munkavédelem elérése érdekében meghatározzák saját hazai környezetvédelmi és munkaügyi védelmi szintjeiket, és ennek megfelelően elfogadják vagy módosítják vonatkozó jogszabályait és politikáikat.
2. A Felek elismerik, hogy helytelen a kereskedelmet vagy a beruházásokat a környezetvédelmi jogszabályaikban vagy a munkajogi jogszabályaik és normáik által biztosított védelmi szinteket gyengítve vagy csökkentve ösztönözni.
3. Egyik Fél sem törekszik a kereskedelem vagy a beruházások ösztönzésére a környezetvédelmi és munkajogi jogszabályok hatékony érvényesítésének folyamatos vagy visszatérő tevékenység vagy annak hiánya útján történő elmulasztásával vagy az attól való eltéréssel.

177. CIKK

Többoldalú környezetvédelmi megállapodások és munkaügyi egyezmények

1. A Felek elismerik a nemzetközi környezetvédelmi irányítás és megállapodások értékét a nemzetközi közösség által a globális vagy regionális környezeti kihívásokra adott válaszként, valamint a teljes és termelékeny foglalkoztatás értékét, többek között a készségfejlesztést és a mindenki számára elérhető tisztességes munkát, mint valamennyi ország fenntartható fejlődésének kulcsfontosságú elemét és a nemzetközi együttműködés kiemelt célkitűzését.
2. Ebben az összefüggésben és figyelembe véve e megállapodás 259–265. cikkét, a Felek újlag megerősítik elkötelezettségüket az általuk megerősített többoldalú környezetvédelmi megállapodások – köztük az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás – hatékony végrehajtása mellett.

3. Figyelembe véve e megállapodás 285–288. cikkét, a Felek újílag megerősítik elkötelezettségüket az alapvető ILO-egyezmények, valamint az általuk ratifikált egyéb ILO-egyezmények hatékony végrehajtása, valamint az ILO tagjaként vállalt kötelezettségeikkel összhangban lévő, hatékony munkaügyi ellenőrzési rendszer fenntartása mellett.

178. CIKK

A fenntartható fejlődést elősegítő kereskedelem és beruházások

1. A Felek újílag megerősítik elkötelezettségüket amellet, hogy fokozzák a kereskedelem hozzájárulását a fenntartható fejlődés célkitűzéséhez. Ennek megfelelően megállapodnak abban, hogy előmozdítják a fenntarthatóságot garantáló olyan rendszerek használatát, mint a tisztességes és etikus kereskedelem vagy ökocímkezés, a vállalati társadalmi felelősségvállalás és a felelős üzleti magatartás, valamint a környezeti árukkal és szolgáltatásokkal, valamint az éghajlatbarát termékekkel és technológiákkal folytatott kereskedelem és az azokba való beruházás.

2. A Felek információt cserélnek és megosztják egymással tapasztalataikat a kereskedelmi, társadalmi és környezeti célkitűzések közötti koherencia és kölcsönös támogatás ösztönzésére irányuló tevékenységeikről, és megerősítik párbeszédüket és együttműködésüket azokról a fenntartható fejlődéshez kapcsolódó kérdésekről, amelyek a kereskedelmi kapcsolataikkal összefüggésben merülhetnek fel.

3. A Felek közötti ilyen párbeszédnek és együttműködésnek be kell vonnia az érintett érdekelt feleket, különösen a szociális partnereket, valamint más civil társadalmi szervezeteket, adott esetben többek között a 314. cikk alapján létrehozott civil társadalmi együttműködésen keresztül.

179. CIKK

Vitarendezés

A 223., 224. és 225. cikk nem alkalmazandó az e fejezet szerinti jogvitákra. Az ilyen viták esetében, miután a választottbírói testület kibocsátotta a 219. és 220. cikk szerinti végleges jelentését, a Felek – az említett jelentés figyelembevételével – megvitatják a végrehajtandó megfelelő intézkedéseket. Az Együttműködési Bizottság ellenőrzi az ilyen intézkedések végrehajtását, és a kérdést figyelemmel kíséri, többek között a 178. cikknek (3) bekezdésében említett mechanizmuson keresztül.

11. FEJEZET

VERSENYELLENES MAGATARTÁS, ÖSSZEFONÓDÁS-ELLENŐRZÉS ÉS TÁMOGATÁSOK

180. CIKK

Alapelvek

A Felek elismerik a szabad és torzulásoktól mentes verseny fontosságát a kereskedelmi és beruházási kapcsolataikban. A Felek elismerik, hogy a versenyellenes üzleti gyakorlatok és az állami beavatkozás torzíthatják a piacok megfelelő működését, és gyengíthetik a kereskedelem és a beruházások liberalizálásából származó előnyöket.

181. CIKK

Versenyszemlegesség

A Felek ezt a fejezetet minden köz- és magánvállalkozásra alkalmazzák.

182. CIKK

Gazdasági tevékenységek

Ez a fejezet a gazdasági tevékenységekre vonatkozik.

E fejezet alkalmazásában a „gazdasági tevékenység”: áruk és szolgáltatások egy adott piacon való kínálásával kapcsolatos tevékenységek.

A. SZAKASZ

VERSENYELLENES MAGATARTÁS ÉS ÖSSZEFONÓDÁS-ELLENŐRZÉS

183. CIKK

Jogszabályi keret

A Felek elfogadják és fenntartják versenyjogukat, amely a gazdaság valamennyi ágazatában²² minden vállalkozásra érvényes, és amely hatékonyan foglalkozik az alábbi gyakorlatokkal:

- (a) a vállalkozások közötti horizontális és vertikális megállapodások, vállalkozások társulásainak határozatai és összehangolt magatartás, amelyek célja vagy hatása a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása,
- (b) erőfölénnyel való visszaélés egy vagy több vállalkozás részéről; valamint
- (c) a vállalkozások közötti összefonódások, amelyek jelentősen gátolnák a hatékony versenyt, különösen az erőfölény kialakulásának vagy megerősödésének eredményeképpen.

184. CIKK

Általános gazdasági érdekű szolgáltatások

A Felek biztosítják, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott gazdasági szereplőknek nyújtott támogatások annyiban tartoznak e szakasz hatálya alá, amennyiben e szabályok alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza az érintett vállalkozásokra bízott feladat végrehajtását. A vállalkozásokra ruházott feladatoknak átláthatónak kell lenniük, és az e szakaszban meghatározott szabályok alkalmazásának korlátozása vagy az attól való eltérés nem lépheti túl az e feladatok teljesítéséhez feltétlenül szükséges mértéket.

185. CIKK

Végrehajtás

1. Mindkét Fél olyan, feladataik ellátásában független versenyhatóságot hoz létre vagy működtet tovább, amely felelős a 183. cikkben említett versenyjogi jogszabályai teljes mértékű alkalmazásáért és hatékony érvényesítéséért, és rendelkezik az e versenyjogi jogszabályok teljes mértékű alkalmazásának és hatékony végrehajtásának biztosításához szükséges hatáskörökkel és erőforrásokkal.
2. A Felek átlátható módon alkalmazzák a 183. cikkben említett versenyjogukat, figyelemmel a tisztességes eljárás elveire, ideértve az érintett gazdasági szereplők védelemhez való jogát is, különösen a meghallgatáshoz és a bírósági felülvizsgálathoz való jog tekintetében.

186. CIKK

Együttműködés

1. A Felek elismerik, hogy közös érdekük az együttműködés előmozdítása a versenypolitika és a jogérvényesítés terén.
2. Az ilyen együttműködés megkönnyítése érdekében a Felek versenyhatóságai információkat cserélhetnek, a Felek jogszabályaiban meghatározott titoktartási szabályok függvényében.
3. A Felek versenyhatóságai vállalják, hogy a lehetséges és megfelelő esetekben az azonos vagy kapcsolódó magatartás vagy ügyek tekintetében törekednek érvényesítési tevékenységük összehangolására.

187. CIKK

A vitarendezés alkalmazásának kizárása

A 14. fejezet nem alkalmazandó erre a szakaszra.

²² Az egyértelműség érdekében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 42. cikke értelmében az Európai Unió versenyjoga a mezőgazdasági ágazatra a mezőgazdasági termékpiacon közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban alkalmazandó (EU HL L 347., 2013.12.20., 671. o.).

B. SZAKASZ TÁMOGATÁSOK

188. CIKK

Fogalom meghatározás és hatály

1. E szakasz alkalmazásában a támogatás olyan intézkedés, amely megfelel az SCM-megállapodás I. cikkének 1.1. bekezdésében foglalt feltételeknek, függetlenül attól, hogy a támogatást árukat előállító vagy szolgáltatásnyújtó vállalkozás számára nyújtották-e²³.
2. Ez a szakasz azokra a támogatásokra vonatkozik, amelyek az SCM-megállapodás 2. cikke értelmében egyediek vagy amelyek e megállapodás 192. cikkének hatálya alá tartoznak.
3. A Felek biztosítják, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott gazdasági szereplőknek nyújtott támogatások annyiban tartoznak az e szakaszban meghatározott szabályok hatálya alá, amennyiben e szabályok alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza az érintett vállalkozásokra bízott feladat végrehajtását. A vállalkozásokra ruházott feladatoknak átláthatónak kell lenniük, és az e szakaszban meghatározott szabályok alkalmazásának korlátozása vagy az attól való eltérés nem lépheti túl az e feladatok teljesítéséhez feltétlenül szükséges mértéket.
4. E megállapodás 191. cikke nem alkalmazandó a mezőgazdaságról szóló megállapodás 1. mellékletének hatálya alá tartozó, árukereskedelmre vonatkozó támogatásokra.
5. A 191. és a 192. cikk nem alkalmazandó az audiovizuális ágazatra.
6. A 192. cikk nem alkalmazandó az e megállapodás hatálybalépése előtt vagy az azt követő öt éven belül hivatalosan elfogadott vagy odaítélt támogatásokra.

189. CIKK

Kapcsolat a WTO-val

E szakasz egyetlen rendelkezése sem érinti a Feleknek az SCM-megállapodás, a mezőgazdasági megállapodás, az 1994. évi GATT XVI. cikke vagy a GATS XV. cikke szerinti jogait vagy kötelezettségeit.

190. CIKK

Átláthatóság

1. A Felek a területükön nyújtott vagy fenntartott támogatásokkal kapcsolatban nyilvánosságra hozzák a következő információkat:
 - (a) a támogatás jogalapja és célja;
 - (b) a támogatás formája;
 - (c) a támogatás összege vagy a támogatáshoz rendelt költségvetés összege; valamint
 - (d) ha lehetséges, a támogatás kedvezményezettjének neve.
2. Az adott Fél a következők révén felel meg az (1) bekezdésnek:
 - (a) benyújtja az SCM-megállapodás 25. cikke szerinti értesítést, amelyre legalább két évente sort kerítenek;
 - (b) benyújtja a mezőgazdasági megállapodás 18. cikke szerinti értesítést; vagy
 - (c) biztosítja, hogy az (1) bekezdésben említett információkat nyilvánosan elérhető weboldalon saját maga közzétegye vagy a nevében közzétegyék a támogatás nyújtásának vagy fenntartásának évét követő naptári év december 31-ig

191. CIKK

Konzultációk

1. Ha az egyik Fél úgy ítéli meg, hogy egy támogatás hátrányosan érinti vagy valószínűleg hátrányosan érinti kereskedelmi vagy beruházásliberalizációs érdekeit, aggályait írásban kifejezheti a másik Félnek, és további tájékoztatást kérhet a kérdésről.

²³ Ez a fogalom meghatározás független a WTO-ban a szolgáltatásokra vonatkozó támogatások meghatározására vonatkozó jövőbeli tárgyalások kimenetelétől. Az említett WTO-szintű tárgyalások előmenetelétől függően a Felek e vonatkozásban aktualizálhatják e megállapodást.

2. Az (1) bekezdésben említett kérelemnek magyarázatot kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy a támogatás hogyan sérti vagy érintheti hátrányosan a megkereső Fél érdekeit. A megkereső Fél a támogatással kapcsolatban a következő információkat kérheti:

- (a) a támogatás jogalapja és szakpolitikai vagy más célja;
- (b) a támogatás formája;
- (c) a támogatás időpontjai és időtartama, és bármilyen egyéb ahhoz kapcsolódó határidő;
- (d) a támogatás jogosultsági követelményei;
- (e) a támogatás teljes összege vagy a támogatáshoz rendelt éves költségvetés összege;
- (f) ha lehetséges, a támogatás kedvezményezettjének neve; valamint
- (g) bármilyen más információ, amely lehetővé teszi a támogatás torzító hatásainak értékelését.

3. A megkeresett Fél a kért információt észszerű határidőn belül, elvileg a megkeresés kézbesítésétől számított 60 napot meg nem haladó határidőn belül írásban rendelkezésre bocsátja. Abban az esetben, ha a megkeresett Fél nem biztosítja a kért információk valamelyikét, az érintett Fél ugyanezen határidőn belül írásos válaszban fejti ki, hogy miért nem.

4. A kért információ kézhezvételét követően a megkereső Fél konzultációt kérhet az ügygel kapcsolatban. A Felek közötti, a felmerült aggályok megvitatására szolgáló konzultációkra észszerű határidőn belül sor kerül, amely főszabály szerint nem haladhatja meg a konzultáció iránti kérelem kézbesítésétől számított 60 napot.

5. A Felek mindent megtesznek az ügy kölcsönösen kielégítő rendezése érdekében.

192. CIKK

Feltételekhez kötött támogatások

1. E szakasz alkalmazásában a következő támogatások engedélyezhetők az alábbi feltételekkel:

(a) olyan támogatások, amelyek esetében az állam bizonyos vállalkozások adósságait vagy kötelezettségeit garantálja, feltéve, ha a szóban forgó adósságok és kötelezettségek összege vagy a garancia időtartama korlátozott; valamint

(b) különböző formákban nyújtott támogatások fizetéseketlen vagy nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak, amennyiben:

(i) létezik reális feltételezéseken alapuló hiteles szerkezetátalakítási terv, amelynek célja, hogy észszerű időn belül biztosítsa a fizetéseketlen vagy nehéz helyzetben lévő vállalkozás hosszú távú életképességéhez való visszatérést; valamint

(ii) a vállalkozás hozzájárul a szerkezetátalakítás költségeihez; a kis- és középvállalkozások nem kötelesek hozzájárulni a szerkezetátalakítás költségeihez.

2. Az (1) bekezdés b) pontja nem alkalmazandó az olyan támogatásokra, amelyeket a vállalkozásoknak a szerkezetátalakítási terv elkészítéséhez szükséges időszakban hitelgaranciák vagy hitelek formájában nyújtanak átmeneti likviditási támogatásként. Az ilyen ideiglenes likviditási támogatásnak arra az összegre kell korlátozódnia, amely pusztán a vállalkozás működésének fenntartásához szükséges.

3. A vállalatok rendezett piacelhagyását biztosító támogatások engedélyezhetők.

4. Ez a cikk nem alkalmazandó azokra a támogatásokra, amelyek halmozott összege vagy költségvetése három egymást követő évben vállalkozásonként nem éri el a 200 000 EUR-t.

5. Az (1) bekezdés nem alkalmazandó valamelyik Fél gazdaságában bekövetkezett komoly zavar orvoslása érdekében biztosított támogatásokra. Valamely Fél gazdaságában bekövetkezett zavar akkor minősül komolynak, ha kivételes, átmeneti és jelentős.

6. Amennyiben nem tartoznak a 188. cikk (3) bekezdésének hatálya alá, a programok végrehajtására – különösen a szociális lakhatás és az áruk vasúti szállítása területén – nyújtott támogatások mentesülnek az e cikk (1) bekezdésében említett feltételek betartása alól, feltéve, hogy szociális irányultságúak.

193. CIKK

A támogatások felhasználása

A Felek biztosítják, hogy a vállalkozások csak arra a szakpolitikai célra használják fel a támogatást, amelyre azt kapták²⁴.

²⁴ Az egyértelműség érdekében, ha a Fél ennek érdekében kialakította a vonatkozó jogszabályi keretet és a közigazgatási eljárásokat, a kötelezettség teljesültnek tekintendő.

12. FEJEZET
ÁLLAMI TULAJDONBAN LÉVŐ VÁLLALATOK, KÜLÖNLEGES JOGOKKAL VAGY KIVÁLTSÁGOKKAL FELRUHÁZOTT
VÁLLALKOZÁSOK
ÉS KIJELÖLT MONOPÓLIUMOK

194. CIKK

Fogalom meghatározások

E fejezet alkalmazásában:

(a) „megállapodás”: a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (a továbbiakban: OECD) államilag támogatott exporthitelről szóló megállapodása, vagy az OECD keretén belül vagy azon kívül kidolgozott valamely jogfolytonos kötelezettségvállalás, amelyet legalább 12 olyan eredeti WTO-tag elfogadott, amely az 1979. január 1-jei megállapodás szerződő fele volt;

(b) „kereskedelmi tevékenység”: olyan tevékenység, amelynek végeredménye egy vállalkozás által meghatározott mennyiségben és áron értékesítendő áruk előállítás vagy szolgáltatások nyújtása, és amely tevékenységet haszonszerzési céllal végeznek;²⁵

(c) „kereskedelmi megfontolások”: az ár, a minőség, az elérhetőség, az értékesíthetőség, a szállítás, valamint a beszerzés vagy az értékesítés egyéb feltételei, vagy más olyan tényezők, amelyeket rendes körülmények között figyelembe vesznek egy olyan magántulajdonban lévő vállalkozás kereskedelmi döntéseinek meghozatalakor, amely piacgazdasági elvek alapján működik a vonatkozó üzletágban vagy iparágban;

(d) „kijelölt monopólium”: olyan jogalany – ideértve bármely konzorciumot vagy kormányhivatalt is –, amelyet valamely Fél területének vonatkozó piacán egy adott áru vagy szolgáltatás kizárólagos szolgáltatójának vagy beszerzőjének jelölnek ki, de nem foglalja magában a kizárólagos szellemi tulajdon-jogban részesített jogalanyokat kizárólag az ilyen jogban részesítés okán;

(e) „kijelöl”: monopóliumot létesíteni vagy engedélyezni, illetve egy monopólium alkalmazási körét kiterjeszteni további áru vagy szolgáltatásra;

(f) „különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozás”: olyan magán- vagy állami vállalkozás, amelyet az egyik fél jogilag vagy ténylegesen különleges jogokkal vagy kiváltságokkal ruházott fel, amely esetében kettőben vagy többen határozza meg, illetve kettőre vagy többre korlátozza azon vállalkozások számát, amelyek számára engedélyezett egy áru vagy szolgáltatás nyújtása, és ezt nem objektív, arányos és megkülönböztetésmentes feltételek alapján teszi, lényegesen befolyásolva ezzel más vállalkozások azon képességét, hogy ugyanazt az árut vagy szolgáltatást ugyanazon a földrajzi területen lényegében azonos feltételek mellett nyújthassa;

(g) „államhatalom gyakorlása során nyújtott szolgáltatás”: a GATS-ban és adott esetben a GATS pénzügyi szolgáltatásokról szóló mellékletében meghatározott államhatalom gyakorlása során nyújtott szolgáltatás;

(h) „állami tulajdonban lévő vállalat”: olyan vállalat, amelyben valamelyik Fél:

(i) közvetlenül birtokolja az alaptőke több mint 50 %-át;

(ii) közvetlen vagy közvetett módon ellenőrzi a szavazati jogok több mint 50 %-ának gyakorlását;

(iii) jogában áll az igazgatóság vagy más, ezzel egyenértékű ügyvezető testület tagjai többségének a kinevezése; vagy

(iv) jogosult irányítást gyakorolni a vállalkozás felett.

195. CIKK

Hatály

1. A Felek megerősítik az 1994. évi GATT XVII. cikkének (1), (2) és (3) bekezdése, az 1994. évi GATT XVII. cikkének értelmezéséről szóló egyetértési megállapodás, valamint a GATS VIII. cikkének (1), (2) és (5) bekezdése szerinti jogait és kötelezettségeiket.

2. Ez a fejezet a kereskedelmi tevékenységet folytató állami tulajdonú vállalkozásokra, különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozásokra, valamint kijelölt monopóliumokra vonatkozik. Amennyiben ezek az érintett vállalkozások vagy monopóliumok kereskedelmi és nem kereskedelmi tevékenységet egyaránt folytatnak, ez a fejezet kizárólag a kereskedelmi tevékenységre alkalmazandó.

3. Ez a fejezet a minden kormányzati szinten működő állami tulajdonú vállalkozásokra, különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozásokra, valamint kijelölt monopóliumokra vonatkozik.

4. Ez a fejezet nem vonatkozik az állami tulajdonú vállalatokra, a különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozásokra vagy a kijelölt monopóliumokra, amennyiben azok az egyes Feleknek a WTO-megállapodás 4. mellékletében

²⁵ Az egyértelműség érdekében ez kizárja az olyan vállalkozás által végzett tevékenységeket: a) amely non-profit alapon működik; vagy b) amely költségértékesítés alapon működik.

foglalt vagy e megállapodás 9. melléklete szerinti, a közbeszerzésről szóló, 1994. április 15-én Marrakeshben kelt megállapodás I. függelékének mellékletei szerinti beszerzést végző szervként járnak el, és amennyiben nem a beszerzett áruk vagy szolgáltatások kereskedelmi célú viszonteladása vagy a beszerzett áruk vagy szolgáltatásoknak áruk kereskedelmi értékesítésre történő előállítására vagy szolgáltatások kereskedelmi értékesítésre történő szolgáltatása során történő felhasználása céljából járnak el.

5. Ez a fejezet nem alkalmazandó az államhatalom gyakorlása során nyújtott bármely szolgáltatásra.

6. Ez a fejezet nem alkalmazandó a kizárólag katonai és védelmi vonatkozású termékek előállításával foglalkozó állami tulajdonú vállalatokra, különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozásokra vagy kijelölt monopóliumokra.²⁶

7. Ez a fejezet nem alkalmazandó az állami tulajdonban lévő vállalkozásra, különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozásra, illetve kijelölt monopóliumra, ha e vállalkozás vagy monopólium kereskedelmi tevékenységéből származó éves bevétele kevesebb mint 50 millió különleges lehívási jog (SDR) volt az előző három egymást követő pénzügyi év bármelyikében.

8. A 197. cikk nem vonatkozik egy állami tulajdonú vállalkozás által kormányzati megbízás alapján nyújtott pénzügyi szolgáltatásokra, amennyiben az adott pénzügyi szolgáltatásnyújtás:

(a) támogatja az exportot vagy az importot, feltéve, hogy a szolgáltatások nyújtása:

(i) nem a kereskedelmi finanszírozás leváltása céljából történik; vagy

(ii) olyan feltételek mellett történik, amelyek nem kedvezőbbek, mint amelyeket összehasonlítható pénzügyi szolgáltatások esetében a kereskedelmi piacon be lehetne szerezni;

(b) támogatja a Fél területén kívüli magánberuházásokat, feltéve, hogy a szolgáltatások nyújtása:

(i) nem a kereskedelmi finanszírozás leváltása céljából történik; vagy

(ii) olyan feltételek mellett történik, amelyek nem kedvezőbbek, mint amelyeket összehasonlítható pénzügyi szolgáltatások esetében a kereskedelmi piacon be lehetne szerezni; vagy

(c) a megállapodással összhangban álló feltételek mellett történik, feltéve, hogy azok a megállapodás hatálya alá tartoznak²⁷.

9. A 197. cikk nem alkalmazandó az e megállapodás hatálya alá nem tartozó, a 6. fejezetben meghatározott szolgáltatási ágazatokra.

196. CIKK

Általános rendelkezések

1. A Felek e fejezetből fakadó jogainak és kötelezettségeinek sérelme nélkül, e fejezet egyetlen rendelkezése sem akadályozza meg, hogy a Felek állami vállalatokat létesítsenek vagy tartsanak fenn, vállalatokat különleges jogokban és kiváltságokban részesítsenek, illetve monopóliumokat jelöljenek ki és tartsanak fenn.

2. Egyik Fél sem kérhet vagy bátoríthat egy állami tulajdonban lévő vállalkozást, különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozást, illetve kijelölt monopóliumot arra, hogy az e fejezettel ellentétesen járjon el.

197. CIKK

Megkülönböztetéstől mentes bánásmód és kereskedelmi megfontolások

1. Mindegyik Fél biztosítja, hogy az egyes állami tulajdonú vállalkozásai, különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozásai, illetve kijelölt monopóliumaik a kereskedelmi tevékenységek gyakorlása során:

(a) a kereskedelmi megfontolások szerint járnak el az áruk vagy szolgáltatások beszerzése vagy értékesítése során, kivéve a közszolgáltatási megbízatásaik²⁸ – például a b) vagy c) ponttal nem ellentétes, szociális orientált programok és projektek – bármely feltételének teljesítése céljából;

(b) egy áru vagy szolgáltatás beszerzése során:

(i) a másik Fél vállalkozásai által nyújtott áruk és szolgáltatások számára ne biztosítsanak kedvezőtlenebb elbánást annál, mint amilyent a saját vállalkozásai által nyújtott hasonló áruk vagy hasonló szolgáltatások számára biztosítanak; valamint

(ii) a másik Fél olyan vállalkozása által nyújtott áruk vagy szolgáltatások számára, amely a területén e megállapodás hatálya alá tartozó beruházásnak minősül, ne biztosítsanak kedvezőtlenebb elbánást annál, mint amilyent a Fél

26 Az egyértelműség érdekében, amennyiben az ilyen vállalkozások vagy monopóliumok nem katonai és védelmi vonatkozású kereskedelmi tevékenységekkel foglalkoznak, e tevékenységeket lefedi ez a fejezet.

27 Az egyértelműség érdekében a Felek elismerik, hogy a Kirgiz Köztársaság nem vesz részt a megállapodásban, azonban a Felek egyetértettek, hogy ez a rendelkezés ugyanolyan jogokkal ruházza fel e megállapodás Feleit.

28 Az egyértelműség érdekében, az állami tulajdonban álló bankok közszolgáltatási megbízatást kaphatnak a mezőgazdasági ágazat részére történő kedvezményes hitelek nyújtására. Az ilyen hiteleket a mezőgazdaság részére nyújtott belföldi támogatásnak kell tekinteni.

beruházóinak beruházásaként működő, a területén működő érintett piacon működő vállalkozások által kínált hasonló áruk vagy hasonló szolgáltatások számára biztosítanak; valamint

(c) egy áru vagy szolgáltatás értékesítése során:

(i) a másik Fél vállalkozása számára ne biztosítsanak kedvezőtlenebb elbánást annál, mint amilyent a saját vállalkozásai számára biztosítanak; valamint

(ii) a másik Fél olyan vállalkozása számára, amely a területén e megállapodás hatálya alá tartozó beruházásnak minősül, ne biztosítsanak kedvezőtlenebb elbánást annál, mint amilyent a saját területén az érintett piacon a saját beruházói beruházásainak minősülő vállalkozások számára biztosít.

2. Az (1) bekezdés nem zárja ki, hogy az állami tulajdonú vállalkozások, a különleges jogkörökkel vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozások, illetve a kijelölt monopóliumok:

(a) eltérő feltételek mellett szerezzenek be vagy szállítsanak árukat vagy szolgáltatásokat, ideértve az árral kapcsolatos feltételeket is, amennyiben a beszerzésre vagy értékesítésre kereskedelmi megfontolásokkal összhangban kerül sor; vagy

(b) elutasítsák áru vagy szolgáltatás beszerzését vagy értékesítését, amennyiben erre kereskedelmi megfontolások alapján kerül sor.

198. CIKK

Szabályozási keret

1. A Felek törekednek arra, hogy tiszteletben tartsák és a lehető legjobban használják fel a vonatkozó nemzetközi standardokat, többek között az OECD állami tulajdonú vállalatok irányítására vonatkozó iránymutatásait.

2. Mindegyik Fél biztosítja, hogy az általa létrehozott vagy fenntartott szabályozó szerv vagy bármely, általa szabályozási funkcióval felruházott szerv:

(a) a szabályozói tevékenység hatékonysága érdekében független minden, az említett szerv által szabályozott vállalkozástól, és azoknak nem tartozik számot adni; valamint

(b) pártatlanul²⁹ jár el minden olyan vállalkozás tekintetében, amelyet az említett szerv szabályoz, ideértve az állami tulajdonú vállalkozásokat, a különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozásokat és a kijelölt monopóliumokat is³⁰.

3. Az állami tulajdonú vállalkozások, a különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozások, és a kijelölt monopóliumok tekintetében mindegyik Fél következetesen és megkülönböztetésmentesen alkalmazza saját jogszabályait és egyéb rendelkezéseit.

199. CIKK

Átláthatóság

1. Az a Fél, amely joggal feltételezi, hogy az e fejezet szerinti érdekeit hátrányosan befolyásolják a másik Fél állami tulajdonban lévő vállalatának, a különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozásainak, illetve a kijelölt monopóliumainak a kereskedelmi tevékenységei, írásban kérheti, hogy a másik Fél adjon információkat a szóban forgó vállalkozás vagy monopólium e fejezet végrehajtásával kapcsolatos tevékenységeiről.

2. Az (1) bekezdésben említett információkéréseknek fel kell tüntetniük:

(a) az érintett vállalkozás vagy monopólium;

(b) az érintett áruk vagy szolgáltatások és piacok;

(c) az e fejezet szerinti azon érdekek, amelyeket a megkereső Fél megítélése szerint hátrányosan befolyásolnak;

(d) a vállalkozás vagy monopólium által folytatott olyan gyakorlatok, amelyek e fejezettel összeegyeztethetetlen módon akadályozzák a Felek közötti kereskedelmet vagy beruházásokat; valamint

(e) az alábbiak közül mely információkat kell nyújtani:

(i) a vállalkozás vagy monopólium tulajdonjoga és szavazati szerkezete, feltüntetve a részvények százalékos arányát, amelyet a megkeresett Fél, állami tulajdonú vállalkozásai, különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozásai, illetve kijelölt monopóliumai halmozottan birtokolnak, valamint az általuk a vállalkozásban vagy monopóliumban halmozottan birtokolt szavazati jogok százalékos arányát;

29 Az egyértelműség érdekében a szabályozó szervnek a szabályozási feladatai gyakorlása során tanúsított pártatlanságát ezen szabályozó szerv általános gyakorlatához viszonyítva értékeli.

30 Az egyértelműség érdekében azon ágazatok esetében, amelyek tekintetében a Felek a más fejezetekben szereplő szabályozó szervekkel kapcsolatos konkrét kötelezettségekben állapodtak meg, az említett más fejezetek vonatkozó rendelkezései élveznek elsőbbséget.

(ii) a megkeresett Fél és annak állami tulajdonban lévő vállalkozásai, különleges jogokkal vagy kiváltságokkal felruházott vállalkozásai, illetve kijelölt monopóliumai által birtokolt különleges részvények, illetve különleges szavazati jogok vagy egyéb jogok leírása, amennyiben ezek a jogok különböznek azoktól, amelyek a vállalkozás vagy a monopólium általános törzsrészvényeihez kapcsolódnak;

(iii) a vállalkozás vagy monopólium szervezeti felépítésének, valamint igazgatósága vagy bármely más egyenértékű testülete összetételének leírása;

(iv) a vállalkozást vagy monopóliumot szabályozó vagy ellenőrző kormányzati hivatalok vagy közjogi szervek leírása, az említett hivatalok vagy szervek által a vállalkozásra vagy monopóliumra rótt jelentési kötelezettségek leírása, valamint a kormányhivataloknak vagy közjogi szerveknek a vállalkozás vagy monopólium vezető tisztségviselői, valamint a vállalkozás vagy monopólium igazgatóságának, vagy bármely más, ezzel egyenértékű testületének tagjaira vonatkozó kinevezéssel, elbocsátással vagy díjazással kapcsolatos jogai és gyakorlata;

(v) a vállalkozás vagy monopólium éves bevétele és összes eszköze a legutóbbi olyan hároméves időszak alatt, amelyről rendelkezésre áll információ;

(vi) bármely olyan mentesség, védettség és kapcsolódó intézkedések, amelyeket a vállalkozás vagy a monopólium a megkeresett Fél jogszabályai és egyéb rendelkezései szerint élvez; valamint

(vii) a vállalkozásra vagy monopóliumra vonatkozó bármely további nyilvánosan hozzáférhető információ, ideértve az éves beszámolókat és harmadik fél által végzett könyvvizsgálatokat is.

3. Amennyiben a kért információ nem áll a megkeresett Fél rendelkezésre, a megkeresett Fél írásban értesíti a kérelmező Felet ennek indokairól.

13. FEJEZET **ÁTLÁTHATÓSÁG**

200. CIKK

Fogalom meghatározások

E fejezet alkalmazásában:

(a) „közigazgatási határozat”: olyan jogi hatállyal bíró határozat, amely egy egyedi esetben érinti egy konkrét személy jogait és kötelezettségeit, és kiterjed arra az esetre is, ha elmarad a közigazgatási határozat vagy intézkedés meghozatala olyan esetben, amikor ezt valamely Fél joga előírja,

(b) „érintett személy”: egy általánosan alkalmazandó intézkedés által érintett bármely személy,

(c) „általánosan alkalmazandó intézkedés”: olyan jogszabályok, egyéb rendelkezések, eljárások és általánosan alkalmazandó közigazgatási határozatok, amelyek hatást gyakorolhatnak az e cím hatálya alá tartozó bármely kérdésre.

201. CIKK

Célkitűzés

Elismerve egymás szabályozási környezeteinek a közöttük folytatott kereskedelemre és beruházásokra gyakorolt esetleges hatását, a Felek arra törekednek, hogy e fejezet rendelkezéseivel összhangban kiszámítható szabályozási környezetet és hatékony eljárásokat mozdítsanak elő a gazdasági szereplők, különösen a kis- és középvállalkozások számára.

202. CIKK

Közzététel

1. A Felek biztosítják, hogy az e cím hatálya alá tartozó bármely kérdés tekintetében általánosan alkalmazandó intézkedések:

(a) gyorsan elérhetőek legyenek egy hivatalosan kijelölt médiumban és – amennyiben megvalósítható – elektronikus úton, vagy oly módon, hogy bárki megismerhesse azokat,

(b) az ilyen intézkedések céljára és indokára magyarázatot adjanak; valamint

(c) kellő időt biztosítsanak a közzététel és az ilyen intézkedések hatálybalépése között, kivéve amennyiben ez sürgősség miatt nem lehetséges.

2. Az e cím hatálya alá tartozó bármely kérdésben általánosan alkalmazandó jogszabályok vagy egyéb rendelkezések elfogadásakor vagy módosításakor a Felek saját szabályaikkal és eljárásaikkal összhangban:

(a) a megfelelően korai szakaszban közléseket a javasolt jogszabály vagy egyéb rendelkezés célját és indokolását részletező jogszabálytervezetet, az egyéb rendelkezés tervezetét vagy a konzultációs dokumentumokat;

(b) észszerű lehetőséget és megfelelő időt biztosítanak az érdekelt személyek számára észrevételeik megtételére; valamint

(c) törekednek a beérkezett észrevételek figyelembevételére.

203. CIKK

Tájékoztatáskérés

1. Mindegyik Fél létrehozza vagy fenntartja a bármely személytől érkező tájékoztatás iránti kérelmekre történő válaszadás megfelelő mechanizmusait az általánosan alkalmazandó, javasolt vagy hatályos intézkedéssel kapcsolatban, bármely e cím hatálya alá tartozó kérdéssel kapcsolatban.

2. Az egyik Fél kérésére a másik Fél haladéktalanul tájékoztatást ad és válaszol az általánosan alkalmazandó intézkedésekkel vagy az e cím hatálya alá tartozó bármely kérdéssel kapcsolatos, általánosan alkalmazandó intézkedések elfogadására, módosítására vagy hatályon kívül helyezésére vonatkozó bármely olyan javaslattal kapcsolatos kérdésekre, amelyről a megkereső Fél úgy ítéli meg, hogy hatással lehet e megállapodás működésére.

204. CIKK

Az általánosan alkalmazandó intézkedések alkalmazása

1. A Felek biztosítják, hogy az e cím hatálya alá tartozó kérdésekkel kapcsolatos, bármely általánosan alkalmazandó intézkedést tárgyilagosan, pártatlanul és észszerűen alkalmazzák.

2. A Felek az (1) bekezdésben említett intézkedéseknek a másik Fél meghatározott személyeire, áruira vagy szolgáltatásaira egyedi esetekben történő alkalmazása során:

(a) arra törekednek, hogy a közigazgatási eljárás által közvetlenül érintett érdekelt személyek részére a jogszabályaikkal és egyéb rendelkezéseikkel összhangban észszerű tájékoztatást adjanak az eljárás megindításakor, ideértve az eljárás jellegének leírását, azon joghatóság megnevezését, amelyben az eljárást kezdeményezték, és adott esetben a vitatott kérdések általános leírását is; valamint

(b) az említett érdekelt személyek részére észszerű lehetőséget biztosítanak arra, hogy bármely végleges közigazgatási határozatot megelőzően előadhassák az álláspontjukat alátámasztó tényeket és érveket, amennyiben ezt a rendelkezésre álló idő, az eljárás jellege és a közérdek lehetővé teszi;

205. CIKK

Felülvizsgálat

1. Mindegyik Fél bíróságokat, választottbíróságokat vagy közigazgatási törvényszékeket, illetve eljárásokat hoz létre vagy tart fenn az e cím hatálya alá tartozó bármilyen ügyel kapcsolatos közigazgatási határozatok haladéktalan felülvizsgálata és, ha indokolt, kiigazítása érdekében. Mindegyik Fél biztosítja, hogy a felülvizsgálati eljárásait megkülönböztetésmentes és elfogulatlan módon folytassák le. Mindegyik Fél biztosítja, hogy az ilyen felülvizsgálatot végző bíróságai és törvényszékei pártatlanok és függetlenek legyenek a közigazgatási végrehajtással megbízott hivataltól vagy hatóságtól, és hogy azoknak az ügy kimeneteléhez semmiféle alapvető érdekük ne fűződjön.

2. Mindegyik Fél biztosítja, hogy az (1) bekezdésben említett eljárásokban részt vevő felek jogosultak legyenek a következőkre:

(a) észszerű lehetőség saját álláspontjuk alátámasztására, illetve megvédésére; valamint

(b) olyan döntéshozatal, amely a bizonyítékokon és a feljegyzések benyújtásán, vagy ha a Fél joga előírja, a közigazgatási hatóság által összeállított feljegyzéseken alapul.

3. Figyelemmel az egyes Felek jogában előírtak szerinti további felülvizsgálatra vagy fellebbezésre, mindegyik Fél biztosítja, hogy a (2) bekezdés b) pontjában említett határozatot a közigazgatási végrehajtással megbízott hivatal vagy hatóság végrehajtsa.

206. CIKK**A szabályozás minősége, teljesítménye és a helyes szabályozási gyakorlatok**

1. A Felek elismerik a helyes szabályozási gyakorlat elveit, és előmozdítják a szabályozás minőségét és teljesítményét, többek között a következők révén:

- (a) ösztönzik a szabályozási hatásvizsgálatok alkalmazását a főbb kezdeményezések kidolgozása során; valamint
 - (b) olyan eljárásokat hoznak létre vagy tartanak fenn, amelyek elősegítik az általánosan alkalmazandó intézkedések időszakos visszamenőleges értékelését.
2. Az e cím hatálya alá tartozó területeken a Felek törekednek a regionális és többoldalú fórumokon való együttműködésre, valamint a helyes szabályozási gyakorlatok és az átláthatóság előmozdítására a nemzetközi kereskedelem és beruházások tekintetében.

207. CIKK**Egyedi rendelkezések**

E fejezetet az e cím többi fejezetében megállapított, különös átláthatósági szabályok sérelme nélkül kell alkalmazni.

**14. FEJEZET
VITARENDEZÉS****A. SZAKASZ
CÉLKITŰZÉS ÉS HATÁLY****208. CIKK****Célkitűzés**

E fejezet célja, hogy hatékony és eredményes mechanizmust hozzon létre a Felek közötti viták elkerülésére és rendezésére e cím értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatban, abból a célból, hogy lehetőség szerint kölcsönösen elfogadott megoldás szülessen.

209. CIKK**Hatály**

E fejezetet kell alkalmazni az e cím (a továbbiakban: a vonatkozó rendelkezések) értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatban a Felek között felmerülő viták esetén, kivéve ha ez a cím másként rendelkezik.

210. CIKK**Fogalom meghatározások**

1. A 14. fejezet és a 14-A. és 14-B. melléklet alkalmazásában:

- (a) „igazgatási személyzet”: azok a személyek, akik az asszisztenseken kívül a testületi tag irányítása és ellenőrzése alá tartoznak;
- (b) „tanácsadó”: az a személy, aki valamelyik Fél felkérésére tanácsot ad, vagy e Felet segíti a testület eljárásával kapcsolatban;
- (c) „asszisztens”: az a személy, aki valamely testületi tag megbízásának keretében és annak irányítása és ellenőrzése alatt kutatást folytat vagy segítséget nyújt az adott testületi tag részére;
- (d) „tagjelölt” olyan személy, akinek neve szerepel a 214. cikkben említett testületi tagjegyzékben, vagy akinek a 213. cikke szerinti, testületi tagként történő kiválasztása megfontolás tárgyát képezi;
- (e) „panaszos Fél”: az a Fél, amely a 212. cikk szerinti testület létrehozását kéri;
- (f) „közvetítő”: olyan személy, akit a 236. cikkel összhangban közvetítőnek választottak ki;
- (g) „testület”: a 213. cikk alapján létrehozott testület;
- (h) „testületi tag”: egy testület tagja;

(i) „bepanaszolt Fél”: az a Fél, amely állítólagosan megsértette a vonatkozó rendelkezéseket;

(j) „képviselő”: a Felek valamelyikének kormányzati szerve, ügynöksége vagy egyéb állami szervezeti egysége által kinevezett alkalmazott vagy más személy, aki a Felet a cím szerinti vita céljából képviseli.

B. SZAKASZ KONZULTÁCIÓK

211. CIKK

Konzultációk

1. A Felek törekednek arra, hogy a 209. cikkben említett vitákat úgy rendezzék, hogy jóhiszeműen konzultációt kezdeményeznek egy kölcsönösen elfogadott megoldás elérése céljából.
2. Az egyik Fél a másik Félhez intézett írásos kérelem formájában kezdeményez konzultációt, megjelölve a szóban forgó intézkedést és a vonatkozó rendelkezéseket, amelyeket alkalmazandónak ítél.
3. Az a Fél, amelyhez a konzultációra irányuló kérelmet benyújtották, mihamarabb válaszol a kérelemre, de legkésőbb a kérelem kézhezvételétől számított 10 napon belül. A konzultációt a kérelem kézbesítésének időpontjától számított legkésőbb 30 napon belül megtartják, és annak helyszíne – ha a Felek másként nem állapodnak meg – annak a Félnek a területe, amelyikhez a kérelmet intézték. A konzultáció a kérelem kézbesítésének napjától számított 30 napon belül lezártnak tekintendő, kivéve, ha a Felek a folytatásról döntenek.
4. Sürgősségi – többek között romlandó árukkal vagy szezonális árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatos – konzultációkra a kérelem kézbesítésétől számított 15 napon belül kerül sor. A konzultáció ezen a 15 napon belül lezártnak tekintendő, kivéve, ha a Felek a folytatásról döntenek.
5. A konzultációk során a Felek elegendő ténybeli információt biztosítanak egymásnak, amely lehetővé teszi a kérdéses intézkedés által a vonatkozó rendelkezések működésére és alkalmazására gyakorolt hatás teljes körű vizsgálatát. Az egyes Felek törekednek arra, hogy illetékes kormányzati hatóságai azon munkatársainak részvételét biztosítsák, akik szakértelemmel rendelkeznek az egyeztetés tárgyát illetően.
6. A konzultációk és különösen a Felek által a konzultációk során közölt, bizalmasnak minősített információk és az általuk képviselt álláspontok bizalmasak, és nem sértik a Felek jogait a további eljárásokban.

C. SZAKASZ TESTÜLETI ELJÁRÁSOK

212. CIKK

Testületi eljárások kezdeményezése

1. A 211. cikkel összhangban konzultációt kezdeményező Fél testület létrehozását kérheti, ha:
 - (a) az a Fél, amelyhez a konzultáció iránti kérelmet a 211. cikkel összhangban benyújtották, nem válaszol a megkeresésre a kérelem benyújtásától számított 10 napon belül;
 - (b) a konzultációkra nem kerül sor a 211. cikk (3) vagy (4) bekezdésében meghatározott időtartamokon belül;
 - (c) a Felek megállapodnak abban, hogy nem folytatnak konzultációt; vagy
 - (d) konzultációt folytattak, de nem sikerült kölcsönös megegyezéssel végződő megoldást találni.
2. Az a Fél, amely testület létrehozását kéri (a továbbiakban: a panaszos Fél), ezt a vonatkozó érintett rendelkezéseket állítólagosan megsértő Félhez intézett írásbeli kérelem útján teszi meg (a továbbiakban: a bepanaszolt Fél). A panaszos Félnek kérelmében meg kell határoznia a panasz tárgyát képező intézkedést, és oly módon kell ismertetnie azt, hogy az intézkedés miért nincs összhangban a vonatkozó rendelkezésekkel, hogy abból egyértelmű legyen a panasz jogalapja.

213. CIKK

Testület létrehozása

1. Egy testület három testületi tagból áll.
2. A testület létrehozására irányuló írásbeli kérelem kézbesítésétől számított 14 napon belül a Felek konzultálnak egymással a testület összetételéről való megállapodás céljából.

3. Ha a Felek az e cikk (2) bekezdésében előírt határidőn belül nem jutnak megállapodásra a testület összetételéről, akkor mindegyik Fél a saját, 214. cikk szerinti aljegyzékéből kinevez egy testületi tagot az e cikk (2) bekezdésében előírt határidő lejártát követő öt napon belül. Ha valamelyik Fél nem nevezett ki testületi tagot az aljegyzékéből az említett határidőn belül, az Együttműködési Bizottság panaszos Fél által delegált társelnöke sorsolás útján, az említett határidő lejártát követően öt napon belül kiválaszt egy testületi tagot annak a Félnek az aljegyzékéből, amelyik elmulasztott testületi tagot kinevezni. Az Együttműködési Bizottság panaszos Fél által delegált társelnöke a testületi tag sorsolással történő kiválasztását átruházhatja.

4. Ha a Felek az e cikk (2) bekezdésben előírt határidőn belül nem jutnak megállapodásra a testület elnökéről, az Együttműködési Bizottság panaszos Fél által delegált társelnöke legkésőbb az említett határidő lejártát követő öt napon belül sorsolás útján kiválasztja a testület elnökét az elnökök 214. cikk szerinti aljegyzékéből. Az Együttműködési Bizottság panaszos Fél által delegált társelnöke a testület elnökének sorsolással történő kiválasztását átruházhatja.

5. Ha a 214. cikkben előírt listák bármelyikét nem állították össze, vagy azok nem tartalmazzak elegendő nevet a 212. cikk szerinti kérelem benyújtásakor, a testület tagjait a 14-A. mellékletben foglalt eljárási szabályzatnak megfelelően kell kiválasztani.

6. A testület létrehozásának időpontja az a nap, amelyen a három kiválasztott testületi tag értesítést küldött arról, hogy elfogadta kijelölését a 14-A. mellékletben szereplő eljárási szabályzatnak megfelelően.

214. CIKK

A testületi tagok jegyzéke

1. Az Együttműködési Bizottság legkésőbb az e megállapodás hatálybalépésének időpontját követően hat hónappal létrehozza annak a legalább 15 személynek a jegyzékét, akik hajlandók és képesek testületi tagként szolgálni. E jegyzék három aljegyzékből áll:

(a) egy olyan aljegyzék, amelyet az Európai Unió javaslatai alapján állítottak össze;

(b) egy olyan aljegyzék, amelyet a Kirgiz Köztársaság javaslatai alapján állítottak össze; valamint

(c) egy olyan aljegyzék, amelyen olyan személyeket tüntetnek fel, akik egyik Félnek sem állampolgárai, és akik hajlandók és képesek a szakértői testület elnöki tisztségét ellátni.

2. Minden egyes aljegyzékben legalább öt személy szerepel. Az Együttműködési Bizottságnak biztosítania kell, hogy a jegyzéken mindig szerepeljen legalább ennyi személy.

3. Az Együttműködési Bizottság további jegyzékeket állíthat össze az e cím hatálya alá tartozó egyes ágazatokban szakértelemmel rendelkező személyekről. A Felek megegyezése esetén e további jegyzékek használhatók a testületnek a 213. cikkben szereplő eljárás szerinti összeállításához.

215. CIKK

A testületi tagokkal szembeni követelmények

1. A testület minden tagja:

(a) bizonyított szakértelemmel rendelkezik a jog, a nemzetközi kereskedelem és az e cím hatálya alá tartozó egyéb kérdések terén;

(b) független a Felektől, és nem kötődik egyik Félhez sem, illetve nem fogad el azoktól utasítást;

(c) egyéni minőségében jár el, és nem fogad el utasítást semmilyen szervezettől vagy kormánytól a vitához kapcsolódó kérdéseket illetően; valamint

(d) betartja a 14-B. mellékletben foglalt, a testületi tagokra és közvetítőkre vonatkozó magatartási kódexet.

2. Az elnök vitarendezési eljárások terén szerzett tapasztalattal is rendelkezik.

3. Tekintettel egy adott vita tárgyára, a Felek megállapodhatnak abban, hogy eltérnek az (1) bekezdés a) pontjában felsorolt követelményektől.

216. CIKK

A testület feladatai

A testület:

(a) objektíven értékeli az előtte lévő ügyet, beleértve az ügy tényállásának tárgyilagos értékelését, valamint a vonatkozó rendelkezések alkalmazhatóságát és a vonatkozó rendelkezésekkel való összeegyeztethetőséget;

(b) jelentéseiben és határozataiban ismerteti a ténymegállapításokat, a vonatkozó rendelkezések alkalmazhatóságát és az általa elfogadott megállapításokat és következtetéseket alátámasztó alapvető indokokat; valamint

(c) rendszeresen konzultál a Felekkel, és megfelelő lehetőségeket biztosít egy kölcsönösen elfogadott megoldás kidolgozásához.

217. CIKK

Feladatmeghatározás

1. A Feleknek a testület létrehozásától számított öt napon belüli eltérő megállapodása hiányában a testület feladatmeghatározása a következő:

„az e cím Felek által idézett vonatkozó rendelkezéseinek figyelembevételével megvizsgálni a testület létrehozására irányuló kérelemben említett ügyet, megállapításokat tenni a kérdéses intézkedésnek az említett rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségéről, és jelentést tenni a 219. és 220. cikkkel összhangban”.

2. Amennyiben a Felek más feladatokról állapodnak meg, az (1) bekezdésben meghatározott határidőn belül értesítik a testületet a megállapított feladatokról.

218. CIKK

Sürgősséggel kapcsolatos döntéshozatal

1. Valamely Fél kérésére a testület a létrehozásától számított 10 napon belül határoz az ügy sürgősségéről.

2. Sürgős esetekben az e szakaszban előírt alkalmazandó határidők az abban előírt határidők fele, a 213. és 217. cikkben említett időszakok kivételével.

219. CIKK

Időközi jelentés

1. A testület a létrehozása után 90 napon belül időközi jelentést bocsát ki a Felek részére. Ha a testület úgy véli, hogy az említett határidő nem tartható, a testület elnöke köteles a Feleket írásban értesíteni, jelezve a késedelem okait és az időközi jelentés kibocsátásának várható időpontját. A testület az időközi jelentését legkésőbb az említett testület létrehozása után 120 nappal kibocsátja.

2. Az időközi jelentés kézbesítésétől számított 10 napon belül a Felek bármelyike írásban kérheti a testületet, hogy vizsgálja felül az időközi jelentés konkrétan meghatározott szempontjait. Bármelyik Fél észrevételeket tehet a másik Fél kérelmével kapcsolatban a kérelem kézbesítésétől számított hat napon belül.

220. CIKK

Zárójelentés

1. A testület a zárójelentését a létrehozásától számított 120 napon belül tárja a Felek elé. Ha a testület úgy ítéli meg, hogy ez a határidő nem teljesíthető, a testület elnöke írásban értesíti a Feleket, megjelölve a késedelem okait és azt a napot, amikor a testület a zárójelentését kibocsátani tervezi. A testület a zárójelentését legkésőbb az említett testület létrehozása után 150 nappal kibocsátja.

2. A zárójelentésnek tartalmaznia kell a Felek által az időközi jelentéssel kapcsolatban benyújtott írásbeli kérelmek megvitatását, és egyértelműen foglalkoznia kell a Felek észrevételeivel.

221. CIKK

Megfelelőségi intézkedések

1. A bepanaszolt Fél minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy haladéktalanul eleget tegyen a zárójelentés megállapításainak és következtetéseinek annak érdekében, hogy biztosítsa a vonatkozó rendelkezéseknek való megfelelést.

2. A bepanaszolt Fél legkésőbb a zárójelentés megküldését követő 30 napon belül írásban értesíti a panaszos Felet azokról az intézkedésekről, amelyeket a zárójelentésnek való megfelelés érdekében hozott vagy szándékozik meghozni.

222. CIKK

Észszerű időtartam

1. Amennyiben a 221. cikk (1) bekezdésével összhangban az azonnali megfelelés nem lehetséges, a bepanaszolt Fél legkésőbb a zárójelentés megküldését követő 30 napon belül írásban értesíti a panaszos Felet a megfeleléshez szükséges észszerű időtartam

hosszáról. A Felek törekednek arra, hogy megállapodjanak a zárójelentésnek való megfeleléshez szükséges észszerű időtartam hosszáról.

2. Amennyiben a Felek nem tudnak megállapodni az (1) bekezdésben említett észszerű időtartam hosszáról, a panaszos Fél legkorábban 20 nappal az (1) bekezdésben említett értesítés kézbesítését követően írásban kérheti, hogy az eredeti testület határozza meg az észszerű időtartam hosszát. A testület a kérelem kézbesítésétől számított 20 napon belül kibocsátja határozatát a Felek részére.

3. A bepanaszolt Fél a (2) bekezdéssel összhangban megállapított észszerű határidő lejárta előtt legalább egy hónappal írásban értesíti a panaszos Felet a zárójelentésnek való megfelelés terén elért előrehaladásáról.

4. A Felek megállapodhatnak a (2) bekezdéssel összhangban megállapított észszerű időtartam meghosszabbításáról.

223. CIKK

Megfelelési felülvizsgálat

1. A bepanaszolt Fél legkésőbb a 222. cikkben említett észszerű határidő lejártáig írásban értesíti a panaszos Felet a zárójelentésnek való megfelelés érdekében hozott bármely intézkedéséről.

2. Ha a Felek nem értenek egyet a megfelelés érdekében hozott intézkedések megléte tekintetében, vagy az intézkedéseknek a vonatkozó rendelkezésekkel való összhangjával kapcsolatban, a panaszos Fél írásban kérheti az eredeti testülettől, hogy hozzon döntést az ügyben. A kérelemben a panaszos Fél megjelöli a szóban forgó intézkedést, és – a panasz jogalapját egyértelműen bemutató módon – kifejti, hogy ez az intézkedés hogyan sérti a vonatkozó rendelkezéseket. A testület a kérelem kézbesítésétől számított 46 napon belül kibocsátja határozatát a Felek részére.

224. CIKK

Ideiglenes jogorvoslatok

1. A bepanaszolt Fél a panaszos Fél kérésére és a vele folytatott konzultációt követően ideiglenes ellentételezésre vonatkozó ajánlatot nyújt be, amennyiben:

(a) a bepanaszolt Fél írásban értesíti a panaszos Felet, hogy nem lehet megfelelni a zárójelentésnek;

(b) a bepanaszolt Fél a 221. cikk (2) bekezdésében említett határidőn belül vagy az észszerű időtartam lejárta előtt nem küld írásbeli értesítést a zárójelentésnek való megfelelés érdekében hozott intézkedésekről; vagy

(c) a testület megállapítja, hogy a megfelelés érdekében nem hoztak intézkedést, vagy a megfelelés érdekében hozott intézkedés nem áll összhangban a vonatkozó rendelkezésekkel.

2. Az (1) bekezdés a), b) és c) pontjában említett helyzetek bármelyike esetén a panaszos Fél írásban értesítheti a bepanaszolt Felet arról, hogy fel kívánja függeszteni a vonatkozó rendelkezések szerinti kötelezettségei alkalmazását, ha:

(a) a panaszos Fél úgy határoz, hogy nem nyújt be az (1) bekezdés szerinti kérelmet; vagy

(b) ha a panaszos Fél e cikk (1) bekezdése alapján kérelmet nyújtott be, a Felek nem állapodnak meg ideiglenes ellentételezésről a 222. cikkben említett észszerű határidő lejártát – vagy a testület 223. cikk (2) bekezdése szerinti határozatának kézbesítését – követő 20 napon belül.

Az értesítésben meg kell határozni a kötelezettségek tervezett felfüggesztésének mértékét.

3. A panaszos Fél a (2) bekezdésben említett értesítés kézbesítésétől számított 10 nap elteltével felfüggesztheti a vonatkozó rendelkezések szerinti kötelezettségeket, kivéve, ha a bepanaszolt Fél az (5) bekezdés szerinti kérelmet nyújtott be.

4. A kötelezettségek felfüggesztésének szintje nem haladhatja meg a vonatkozó rendelkezések megsértése miatt bekövetkező hatálytalanítás vagy gyengítés mértékét.

5. Ha a bepanaszolt Fél úgy véli, hogy a kötelezettségek felfüggesztésének bejelentett mértéke meghaladja a vonatkozó rendelkezések megsértése miatt bekövetkező hatálytalanítás vagy gyengítés mértékét, a (3) bekezdésben meghatározott 10 napos határidő lejárta előtt írásban kérelmezheti az eredeti testülettől, hogy hozzon döntést az ügyben. A testület a kérelem kézbesítésétől számított 30 napon belül kibocsátja határozatát a Felek részére. A testület döntéshozataláig a kötelezettségek nem függeszthetők fel. A kötelezettségek felfüggesztésének összhangban kell lennie az említett határozattal.

6. A kötelezettségek e cikkben említett felfüggesztése vagy ellentételezése ideiglenes és nem alkalmazható az alábbiakat követően:

(a) a Felek a 240. cikk értelmében kölcsönösen elfogadott megoldást találtak;

(b) a Felek megállapodtak abban, hogy a zárójelentésnek való megfelelés érdekében hozott intézkedésnek köszönhetően a bepanaszolt Fél megfelel a vonatkozó rendelkezéseknek; vagy

(c) a testület által a vonatkozó rendelkezésekkel összeegyeztethetetlennek ítélt, a zárójelentésnek való megfelelés érdekében hozott intézkedéseket visszavonták vagy módosították annak érdekében, hogy a bepanaszolt Fél megfeleljen az említett rendelkezéseknek.

225. CIKK

Az ideiglenes jogorvoslatok elfogadását követően a megfelelés céljából hozott intézkedések felülvizsgálata

1. A bepanaszolt Fél írásban értesíti a panaszos Felet minden olyan intézkedésről, amelyet a zárójelentésnek való megfelelés érdekében a kötelezettségek felfüggesztését vagy az ideiglenes ellentételezés alkalmazását követően hozott. Azon esetek kivételével, amelyekben a (2) bekezdés az irányadó, a panaszos Fél az értesítés kézbesítésétől számított 30 nap elteltével véget vet a kötelezettségek felfüggesztésének. Azokban az esetekben, amikor ellentételezés alkalmazására került sor, és a (2) bekezdésben szereplő esetek kivételével a bepanaszolt Fél a megfelelésről szóló értesítés kézbesítésétől számított 30 napon belül megszüntetheti az ilyen ellentételezés alkalmazását.

2. Amennyiben a Felek az értesítés kézhezvételétől számított 30 napon belül nem állapodnak meg arról, hogy az (1) bekezdéssel összhangban bejelentett intézkedésnek köszönhetően a bepanaszolt Fél megfelel-e a vonatkozó rendelkezéseknek, a panaszos Fél írásban felkérheti az eredeti testületet, hogy hozzon döntést az ügyben. A testület a kérelem kézbesítésétől számított 46 napon belül kibocsátja határozatát a Felek részére. Amennyiben a testület úgy határoz, hogy a zárójelentésnek való megfelelés érdekében tett intézkedés megfelel a vonatkozó rendelkezéseknek, a kötelezettségek felfüggesztése vagy – adott esetben – az ellentételezés megszűnik. Adott esetben a panaszos Fél a kötelezettségek felfüggesztésének vagy az ellentételezésnek a mértékét a testület határozatának fényében kiigazítja.

3. Amennyiben a bepanaszolt Fél úgy ítéli meg, hogy a Panaszos Fél által végrehajtott felfüggesztés mértéke meghaladja a vonatkozó rendelkezések megsértése miatt bekövetkező hatálytalanítás vagy gyengítés mértékét, írásban kérheti, hogy az eredeti ügyben eljáró testület hozzon döntést az ügyben. A testület a kérelem kézbesítésétől számított 46 napon belül kibocsátja határozatát.

226. CIKK

A testületi tagok leváltása

Ha a vitarendezési eljárások során a testület valamely tagja nem tud részt venni, visszalép, vagy azért kell lecserélni, mert nem felel meg a 14-B. mellékletben foglalt, a testületi tagokra és a közvetítőkre vonatkozó magatartási kódexnek, a 213. cikkben előírt eljárást kell alkalmazni. A testület új tagjának kinevezésekor szükség szerint meg kell hosszabbítani a testület e szakaszban meghatározott jelentéseinek vagy határozatainak kibocsátására rendelkezésre álló határidőket.

227. CIKK

Eljárási szabályzat

1. A testület eljárásait e fejezet és a 14-A. mellékletben foglalt eljárási szabályzat szabályozza.
2. A 14-A. mellékletben szereplő eljárási szabályzat eltérő rendelkezése hiányában a testület tárgyalásai nyilvánosak.

228. CIKK

Felfüggesztés és megszüntetés

A Felek együttes kérelmére a testület bármikor felfüggeszti a munkáját a Felek által megállapított, 12 egymást követő hónapot meg nem haladó időtartamra. A Felek együttes írásbeli kérelmére a testület a felfüggesztési időszak vége előtt, illetve az egyik Fél írásbeli kérelmére a felfüggesztési időszak lejártakor folytatja a munkáját. Amennyiben ez utóbbi alkalmazandó, a megkereső Fél írásban értesíti a másik Felet a kérelemről. Ha a felfüggesztési időtartam lejártakor egyik Fél sem kérelmezi a testület munkájának folytatását, a testület felhatalmazása hatályát veszti, és a vitarendezési eljárás lezárul. A testület munkájának felfüggesztése esetén az e szakasz szerinti vonatkozó időtartamokat ugyanannyi idővel meghosszabbítják, mint amennyi ideig a testület munkája szünetelt.

229. CIKK

Az információ beérkezése

1. Valamelyik Fél kérésére vagy saját kezdeményezésére a testület kérheti a Felektől a szükségesnek és megfelelőnek ítélt vonatkozó információkat. A Felek haladéktalanul és teljes körűen választ adnak a testület minden ilyen információszolgáltatási kérésére.

2. A testület valamely Fél kérésére vagy saját kezdeményezésére bármilyen forrásból bekérhet bármilyen megfelelőnek ítélt információt. A testület ezenkívül az általa megfelelőnek ítélt módon és adott esetben a Felek által megállapított feltételek mellett szakértők véleményét is kérheti.

3. Az egyik Fél természetes személyei vagy az egyik Fél területén letelepedett jogi személyek *amicus curiae* beadványokat nyújthatnak be a 14-A. mellékletben foglalt eljárási szabályzattal összhangban.

4. A testület által e cikk alapján megszerzett információkat a Felek rendelkezésére kell bocsátani. A Felek észrevételeket tehetnek ezekkel az információkkal kapcsolatban.

230. CIKK

Értelmezési szabályok

A testület a nemzetközi közjog szokásos értelmezési szabályaival összhangban értelmezi a vonatkozó rendelkezéseket, ideértve a szerződések jogáról szóló bécsi egyezményben kodifikált szabályokat is. A testület figyelembe veszi továbbá a WTO-vizsgálóbizottságok jelentéseiben és a WTO Vitarendezési Testülete által a WTO-egyezmény 2. mellékletében foglalt, a vitarendezés szabályairól és eljárásairól szóló egyetértési megállapodás (a továbbiakban: a WTO vitarendezési egyetértése) értelmében elfogadott jelentéseiben szereplő, vonatkozó értelmezéseket is. A testület jelentései és határozatai nem egészíthetik ki, illetve nem korlátozhatják a Felek e megállapodásból fakadó jogait és kötelezettségeit.

231. CIKK

A testület jelentései és határozatai

1. A testület tanácskozásait bizalmasan kell kezelni. A testület minden erőfeszítést megtesz annak érdekében, hogy konszenzussal fogalmazza meg a jelentéseit és hozza meg határozatait. Ha ez nem lehetséges, a testület többségi szavazással határoz. A testületi tagok eltérő véleményeit semmiképpen sem fedik fel.

2. A testület jelentéseit és határozatait a Felek feltétel nélkül elfogadják. A jelentések és határozatok nem keletkeztetnek jogokat vagy kötelezettségeket természetes vagy jogi személyek tekintetében.

3. A testület jelentéseit és határozatait, valamint saját beadványait mindegyik Fél nyilvánosan hozzáférhetővé teszi, a bizalmas információk védelme mellett.

4. A 14-A. mellékletben foglalt eljárási szabályzattal összhangban a testület és a Felek bizalmasan kezelik a Felek által a testület elé terjesztett információkat.

232. CIKK

A fórum megválasztása

1. Amennyiben vita alakul ki az e cím szerinti valamely kötelezettséget állítólagosan megsértő konkrét intézkedés tekintetében, és ez az intézkedés egy másik olyan nemzetközi megállapodás – köztük a WTO-egyezmény – szerinti, lényegében azonos kötelezettséget is állítólagosan sért, amelynek mindkét Fél a részes fele, a panaszos Fél választhatja meg, hogy melyik fórum keretében kívánja rendezni a vitát.

2. Amint a panaszos Fél megválasztotta a fórumot és kezdeményezte a vitarendezési eljárást e fejezettel vagy egy másik nemzetközi megállapodással összhangban, az említett Fél nem kezdeményez vitarendezési eljárást a másik nemzetközi megállapodás szerint az (1) bekezdésben említett konkrét intézkedés tekintetében, kivéve, ha az elsőként választott fórum eljárási vagy joghatósági problémák miatt nem tud határozni a kérdésben.

3. E cikk alkalmazásában:

(a) az e fejezet szerinti vitarendezési eljárást akkor kell kezdeményezettnek tekinteni, ha az egyik Fél kéri a 212. cikk szerinti testület létrehozását;

(b) a WTO-egyezmény szerinti vitarendezési eljárást abban az esetben kell kezdeményezettnek tekinteni, ha az egyik Fél a WTO vitarendezési egyetértésének 6. cikke értelmében vizsgálóbizottság felállítását kérelmezte;

(c) a bármely más nemzetközi megállapodás szerinti vitarendezési eljárások az érintett megállapodás vonatkozó rendelkezései szerint tekintendők kezdeményezettnek.

4. A (2) bekezdés sérelme nélkül, e megállapodás egyetlen rendelkezése sem zárja ki, hogy a Felek felfüggeszék a WTO Vitarendezési Testülete által vagy egy másik olyan nemzetközi megállapodás vitarendezési eljárásai alapján engedélyezett kötelezettségeket, amelynek a jogvitát folytató mindkét Fél részes fele. A WTO-egyezményre vagy a Felek közötti bármely más nemzetközi megállapodásra nem lehet hivatkozni annak megakadályozása érdekében, hogy az adott Fél felfüggeszse az e szakasz szerinti kötelezettségeket.

D. SZAKASZ

KÖZVETÍTŐI MECHANIZMUS

233. CIKK

Célkitűzés

A közvetítő mechanizmus célja annak elősegítése, hogy egy közvetítő segítségével zajló átfogó és gyors eljárás révén kölcsönösen elfogadott megoldást sikerüljön találni a felek között.

234. CIKK

Információkérés

1. A közvetítői eljárás kezdeményezése előtt bármely Fél bármikor írásbeli információkérelmet küldhet a másik Félnek egy olyan intézkedéssel kapcsolatban, amely a Felek közötti kereskedelmet vagy beruházást hátrányosan érinti. Az a Fél, amelyhez a kérelmet elküldik, a kérelem kézbesítésétől számított 20 napon belül írásbeli választ ad, amely tartalmazza a kért információra vonatkozó észrevételeit.

2. Ha a válaszadó Fél úgy véli, hogy nem áll módjában választ a kérelem kézbesítésétől számított 20 napon belül megküldeni, haladéktalanul tájékoztatja a kérelmező Felet a késedelem okairól, valamint arról, hogy becslése szerint leghamarabb milyen időtartamon belül áll módjában választ megküldeni.

3. A Felektől általában elvárható, hogy az (1) bekezdéssel összhangban tájékoztatás iránti kérelmet nyújtsanak be a közvetítői eljárás kezdeményezése előtt.

235. CIKK

Közvetítői eljárás kezdeményezése

1. Bármely Fél bármikor kérheti közvetítői eljárás megindítását olyan intézkedéssel kapcsolatban, amely hátrányosan érinti a Felek közötti kereskedelmet vagy beruházásokat.

2. Az (1) bekezdésben említett kérelmet a másik Félhez intézett írásbeli kérelem útján kell benyújtani. A kérelem világosan és kellő részletességgel ismerteti a megkereső Fél aggályait, és:

(a) azonosítja a kérdéses konkrét intézkedést;

(b) megnevezi azokat a hátrányos hatásokat, amelyekkel a megkereső Fél szerint az intézkedés a Felek közötti kereskedelmet vagy beruházásokat érinti vagy érinteni fogja; valamint

(c) kifejti, hogy a megkereső Fél szerint az említett hatások milyen módon függenek össze az intézkedéssel.

3. A közvetítői eljárás csak a Felek közös megegyezésével kezdődhet meg annak érdekében, hogy feltárják a kölcsönösen elfogadott megoldásokat, és figyelembe vegyék a közvetítő tanácsait és megoldási javaslatait. Az a Fél, amelyhez a közvetítői eljárás megindítása iránti kérelmet benyújtották, jóhiszeműen mérlegeli a kérelmet, és annak kézbesítésétől számított 10 napon belül megküldi a kérelem írásbeli elfogadását vagy elutasítását a megkereső Fél számára. Ha az a Fél, amelyhez a kérelmet intézték, a kérelmet e határidőn belül nem fogadja el vagy utasítja el írásban, a kérelmet elutasítottnak kell tekinteni.

236. CIKK

A közvetítő kiválasztása

1. A Felek törekednek arra, hogy a közvetítői eljárás megkezdésétől számított 10 napon belül megállapodjanak a közvetítő személyében.

2. Abban az esetben, ha a Felek az e cikk (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül nem tudnak megállapodni a közvetítő személyében, bármelyik Fél felkérheti az Együttműködési Bizottság közvetítői eljárás megindítását kérő Fél által delegált társelnökét, hogy a kérést követő öt napon belül sorsolással válassza ki a közvetítőt az elnökök 214. cikkel összhangban létrehozott aljegyzékéből. Az Együttműködési Bizottság közvetítői eljárás megindítását kérő Fél által delegált társelnöke átruházhatja a közvetítő sorsolással történő kiválasztását.

3. Amennyiben a 214. cikk (1) bekezdésének c) pontjában előírt, elnökök aljegyzéke nem kerül összeállításra a 235. cikk szerinti kérelem benyújtásáig, a közvetítőt az egyik vagy mindkét Fél által az említett aljegyzékbe formálisan javasolt személyek közül sorsolással választják ki.

4. A közvetítő nem lehet egyik Fél állampolgára sem, és egyik Fél alkalmazásában sem állhat, kivéve, ha a Felek másként állapodnak meg.
5. A közvetítő betartja a 14-B. mellékletben foglalt, a testületi tagokra és közvetítőkre vonatkozó magatartási kódexet.

237. CIKK

A közvetítői eljárás szabályai

1. A közvetítői eljárást kezdeményező Fél a közvetítő 236. cikk (1) bekezdése szerint történő elfogadásának vagy a 236. cikk (2) vagy (3) bekezdése alapján történő kiválasztásának időpontját követő 10 napon belül részletes írásbeli leírást ad a közvetítőnek és a másik Félnek aggályairól, különösen a szóban forgó intézkedés működésével és annak a Felek közötti kereskedelemre vagy beruházásokra gyakorolt lehetséges káros hatásaival kapcsolatban. A másik Fél írásbeli észrevételeket tehet ezzel a leírással kapcsolatban annak kézbesítésétől számított 20 napon belül. Leírásába vagy észrevételeibe bármelyik Fél belefoglalhat általa relevánsnak vélt információkat.
2. A közvetítő átlátható módon segíti a Feleket abban, hogy egyértelművé váljon a szóban forgó intézkedés és annak a Felek közötti kereskedelemre vagy beruházásokra gyakorolt lehetséges kedvezőtlen hatásai. A közvetítő mindenekelőtt megbeszéléseket szervezhet a Felek között, közösen vagy külön-külön konzultálhat a Felekkel, segítséget kérhet a megfelelő szakértőktől és az érdekelt felektől, illetve konzultálhat velük, valamint a Felek kérésére bármely más további segítséget nyújthat. A közvetítő konzultál a Felekkel azelőtt, hogy segítséget kérne vagy konzultálna a megfelelő szakértőkkel és az érdekelt felekkel.
3. A közvetítő tanácsot nyújthat és megoldást javasolhat a Felek számára mérlegelésre. A Felek elfogadhatják vagy elutasíthatják a javasolt megoldást, illetve eltérő megoldásról állapodhatnak meg. A közvetítő nem ad tanácsot vagy nem tesz észrevételt a szóban forgó intézkedés e címmel való összeegyeztethetőségét illetően.
4. A közvetítői eljárás annak a Félnek a területén zajlik, amelyhez a kérelmet intézték, vagy – kölcsönös megegyezés alapján – bármilyen más helyen vagy módon.
5. A Felek törekednek arra, hogy a közvetítőnek a 236. cikk (1) bekezdése szerint történő elfogadásának vagy a 236. cikk (2) vagy (3) bekezdése alapján történő kiválasztásának időpontjától számított 60 napon belül kölcsönösen elfogadott megoldást találjanak. A végleges megállapodás megszületéséig a Felek fontolóra vehetnek esetleges ideiglenes megoldásokat, különösen, ha az intézkedés romlandó árukra vagy szezonális árukra vagy szolgáltatásokra vonatkozik.
6. A kölcsönösen elfogadott megoldást az Együttműködési Bizottság határozattal fogadhatja el. A kölcsönösen elfogadott megoldást bármely Fél a szükséges belső eljárásainak lezárulásától teheti függővé. A kölcsönösen elfogadott megoldásokat nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni. A nyilvánosságra hozott változat nem tartalmazhat olyan információt, amelyet egy Fél bizalmasként jelölt meg.
7. Bármely Fél kérésére a közvetítő tényszerű jelentéstervezetet nyújt be a Feleknek, amely tartalmazza a következőket:
 - (a) a kérdéses konkrét intézkedés rövid összefoglalása;
 - (b) a követett eljárások; valamint
 - (c) adott esetben bármilyen kölcsönösen elfogadott megoldás, ideértve az esetleges ideiglenes megoldásokat is.A közvetítő köteles a Feleknek 15 napot biztosítani arra, hogy a tényszerű jelentés tervezetével kapcsolatos észrevételeiket megtegyék. A Felek észrevételeinek mérlegelését követően a közvetítő további 15 napon belül végleges tényszerű jelentést nyújt be a Feleknek. A végső tényszerű jelentés nem tartalmazhat e cím értelmezésére vonatkozó megállapításokat.
8. Az eljárást a következő esetekben kell megszüntetni:
 - (a) a kölcsönösen elfogadott megoldásnak a Felek által történő elfogadásával, az elfogadás időpontjában;
 - (b) a Felek kölcsönös megállapodásával az eljárás bármelyik szakaszában, az említett megállapodás napján;
 - (c) a Felekkel való konzultációt követően a közvetítő írásbeli nyilatkozatával, mely szerint további közvetítői erőfeszítések már nem járnának eredménnyel, az említett nyilatkozat időpontjában; vagy
 - (d) valamely Fél írásbeli nyilatkozatával, miután a közvetítői eljárás keretében megismerte a javasolt megoldásokat, és megfontolta a közvetítő valamennyi tanácsát és az általa javasolt megoldásokat, az említett nyilatkozat időpontjában.

238. CIKK

Bizalmas kezelés

A Felek eltérő megállapodásának hiányában a közvetítői eljárás valamennyi lépését bizalmasan kezelik, ideértve a tanácsokat, illetve a javasolt megoldásokat is. Azonban bármely Fél nyilvánosságra hozhatja azt a tényt, hogy közvetítésre kerül sor.

239. CIKK

A vitarendezési eljárásokkal való kapcsolat

1. A közvetítői eljárás nem érinti a Feleknek az e fejezet B. és C. szakasza vagy bármely más nemzetközi megállapodás szerinti vitarendezési eljárások szerinti jogait és kötelezettségeit.
2. Az e cím vagy bármely más nemzetközi megállapodás szerinti egyéb vitarendezési eljárásban egyik Fél sem támaszkodhat az alábbiakra, vagy nem hozhatja fel bizonyítékként, és a testület sem veheti figyelembe az alábbiakat:
 - (a) a másik Fél által a közvetítői eljárás során képviselt álláspontokat vagy a kizárólag a 237. cikk (2) bekezdésével összhangban gyűjtött információkat;
 - (b) azt a tényt, hogy a másik Fél jelezte hajlandóságát arra, hogy elfogadjon egy megoldást a közvetítés tárgyát képező intézkedéssel kapcsolatban; vagy
 - (c) a közvetítő tanácsait vagy javaslatait.
3. A Felek eltérő megállapodása hiányában a közvetítő nem lehet a testület tagja az e cím szerinti vitarendezési eljárásokban, vagy a közvetítői részvételének tárgyát képezővel megegyező ügyet érintő, valamely egyéb nemzetközi megállapodás szerinti vitarendezési eljárásban.

E. SZAKASZ**KÖZÖS RENDELKEZÉSEK**

240. CIKK

Kölcsönösen elfogadott megoldás

1. A 209. cikk hatálya alá tartozó viták tekintetében a Felek bármikor megállapodhatnak egy kölcsönösen elfogadható megoldásban.
2. Amennyiben a Felek kölcsönösen elfogadható megoldást találnak a testületi vagy a közvetítői eljárás során, a Felek közösen értesítik a testület elnökét vagy a közvetítőt, hogy a szóban forgó megoldás megfelelő. Ilyen értesítés esetén lezárul a testület eljárása vagy a közvetítői eljárás.
3. Az egyes Felek a megállapított határidőn belül megtesznek bármilyen, a kölcsönösen elfogadott megoldás végrehajtásához szükséges intézkedést.
4. Mindegyik Fél legkésőbb a megállapított határidő lejártának időpontjáig írásban tájékoztatja a másik Felet minden olyan intézkedésről, amelyet a kölcsönösen elfogadott megoldás végrehajtása érdekében hozott.

241. CIKK

Határidők

1. Az e címbe meghatározott valamennyi időtartamot naptári napokban kell számítani, annak a cselekménynek a bekövetkezését követő naptól kezdődően, amellyel kapcsolatban az időtartamot alkalmazzák.
2. Az e fejezetben említett valamennyi időtartam a Felek kölcsönös megegyezésével módosítható.
3. A C. szakasz értelmében a testület bármikor javasolhatja a Feleknek az e fejezetben említett időtartamok módosítását, javaslata indokainak feltüntetésével.

242. CIKK

Költségek

1. A panelben vagy közvetítői eljárásban való részvételből eredő kiadások esetében mindegyik Fél a saját kiadásait viseli.
2. A Felek közösen és egyenlő mértékben megosztják a szervezési ügyekre vonatkozó kiadásokat, ideértve a testület tagjainak és a közvetítőnek a díjazását és kiadásait. A testület tagjainak és a közvetítőnek járó díjazást a WTO gyakorlatával összhangban kell megállapítani, és azt a 14-A. mellékletben foglalt eljárási szabályzattal összhangban kell meghatározni.

243. CIKK

Mellékletek

Az Együttműködési Tanács módosíthatja a 14-A. és 14-B. mellékletet.

15. FEJEZET KIVÉTELEK

244. CIKK

Általános kivételek

1. A 2., 3., 6. és 12. fejezet alkalmazásában az 1994. évi GATT XX. cikkét, valamint a hozzá fűzött megjegyzéseket és kiegészítő rendelkezéseket belefoglalják e megállapodásba, és azok értelemszerűen annak részét képezik.

2. Feltételezve, hogy ezeket az intézkedéseket nem a hasonló feltételek mellett a Felek önkényes vagy indokolatlan megkülönböztetésének, illetve a beruházások liberalizálásának vagy a szolgáltatás-kereskedelem rejtett korlátozásának eszközeként alkalmazzák, a 6. fejezet vagy a 12. fejezet egy rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely bármely Felet akadályozna az alábbiakhoz szükséges intézkedések elfogadásában és végrehajtásában:

(a) a közbiztonság vagy a közérkölcsvédelme, illetve a közrend fenntartása,³¹

(b) az emberi, állati vagy növényi élet vagy egészség védelme;

(c) az e megállapodás rendelkezéseivel nem ellentétes jogszabályoknak és egyéb rendelkezéseknek való megfelelés biztosítása, a következőkre vonatkozóakat is ideértve:

(i) félrevezető vagy csalárd gyakorlatok megakadályozása;

(ii) a nemteljesítésnek a szerződésekre gyakorolt hatásai;

(iii) a magánélet védelme a személyes adatok feldolgozásának és terjesztésének összefüggésében, valamint az iratok titkossága és az egyéni számlák védelme; valamint

(iv) a biztonság.

3. Az egyértelműség érdekében a Felek egyetértenek abban, hogy amennyiben az e cikk (1) és (2) bekezdésének hatálya alá tartozó intézkedések egyébként összeegyeztethetetlenek a 6. és 12. fejezettel:

(a) az 1994. évi GATT XX. cikkének b) pontjában, valamint e cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett intézkedések az emberi, állati vagy növényi élet vagy egészség védelméhez szükséges környezetvédelmi intézkedéseket foglalnak magukban;

(b) az 1994. évi GATT XX. cikkének g) pontja az élő és nem élő kimerülő természeti erőforrások megőrzésével kapcsolatos intézkedésekre alkalmazandó; valamint

(c) a többoldalú környezetvédelmi megállapodások végrehajtása érdekében hozott intézkedések az 1994. évi GATT XX. cikkének b) vagy g) pontja vagy e cikk (2) bekezdésének b) pontja alá tartozhatnak.

4. Mielőtt valamelyik Fél meghozza az 1994. évi GATT XX. cikkének i) és j) pontja szerinti intézkedéseket, a másik Fél rendelkezésére bocsát minden vonatkozó információt annak érdekében, hogy a Felek számára elfogadható megoldást találjanak. Amennyiben az ilyen információ rendelkezésére bocsátásától számított 30 napon belül nem születik megállapodás, a Fél meghozhatja a vonatkozó intézkedéseket. Ha kivételes és azonnali fellépést igénylő kritikus körülmények az előzetes tájékoztatást lehetetlenné teszik, az intézkedéseket meghozni kívánó Fél haladéktalanul alkalmazhatja a helyzet kezeléséhez szükséges óvintézkedéseket. Az említett Fél erről haladéktalanul tájékoztatja a másik Felet.

245. CIKK

Adóügy

1. Az e címben foglalt rendelkezések egyike sincs hatással Kirgiz Köztársaság, illetve az Európai Unió vagy tagállamai bármely adóegyezményből eredő jogaira és kötelezettségeire. E megállapodás és bármely adóegyezmény összeegyeztethetlensége esetén az összeegyeztethetlenség erejéig az adóegyezmény élvez elsőbbséget.

2. E megállapodás 33. és a 72. cikke nem alkalmazandó az adóegyezmény alapján valamely Fél által megítélt kedvezményekre.

3. Amennyiben az ilyen jellegű intézkedések megfelelnek annak a követelménynek, hogy alkalmazásuk nem jelenti hasonló feltételek mellett a Felek önkényes vagy indokolatlan megkülönböztetését, illetve a kereskedelem és beruházások rejtett korlátozását, E cím egyetlen rendelkezése sem értelmezendő úgy, hogy az megakadályozza valamelyik Felet a közvetlen adók méltányos vagy hatékony kivetésének vagy beszedésének biztosítására irányuló olyan intézkedések elfogadásában, fenntartásában vagy végrehajtásában, amelyek:

31 A közbiztonságra és a közrendre hivatkozó kivételek csak akkor alkalmazhatók, ha a társadalom alapvető érdekeinek valamelyike valódi és kellően súlyos fenyegetettség alatt áll.

(a) különbséget tesznek a különböző helyzetben lévő adófizetők között, különös tekintettel lakóhelyükre vagy a tőkebefektetésük helyére; vagy

(b) bármely adóegyezmény vagy belső adóügyi jogszabályok rendelkezései alapján az adók elkerülésének vagy kijátszásának megakadályozását célozzák.

4. E cikk alkalmazásában:

(a) „lakóhely”: az adóügyi illetőség szerinti ország;

(b) „adóegyezmény”: a kettős adóztatás elkerülésére szolgáló egyezmény vagy bármely más, teljes egészében vagy elsősorban adóügyi jellegű nemzetközi megállapodás, amelynek a Kirgiz Köztársaság vagy az Európai Unió vagy annak tagállamai a részes fele.

246. CIKK

Az információk közzététele

1. E cím egyetlen rendelkezése sem értelmezendő úgy, hogy az előírja, hogy a Fél olyan bizalmas információkat bocsásson rendelkezésre, amelyek közlése akadályozná a jogszabályok végrehajtását, vagy más módon ellentétes lenne a közérdekkel, vagy amely egyes magán- vagy állami vállalkozások jogszerű kereskedelmi érdekeit sértené, kivéve, ha a testület ilyen bizalmas információkat kér a 14. fejezet szerinti vitarendezési eljárás során. Ilyen esetekben a bizalmas információk kezelésére a 14. fejezet vonatkozó rendelkezései az irányadók.

2. Ha egy Fél a jogszabályai vagy egyéb rendelkezései szerint bizalmasnak minősülő információt nyújt be a másik Félhez, egyebek mellett az e megállapodás alapján létrehozott szerveken keresztül, a másik Fél köteles az említett információt bizalmasan kezelni, kivéve, ha az információt benyújtó Fél másként rendelkezik.

247. CIKK

A WTO által adott mentességek

Amennyiben az e címben foglalt valamely kötelezettség lényegében azonos a WTO-egyezményben foglalt valamely kötelezettséggel, a WTO-egyezmény IX. cikke alapján elfogadott mentességnek megfelelően hozott bármely intézkedést úgy kell tekinteni, hogy az összhangban van az e megállapodásban foglalt lényegében azonos rendelkezéssel.

V. CÍM

EGYÜTTMŰKÖDÉS A GAZDASÁGI ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS TERÜLETÉN

248. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések

1. A Felek együttműködnek a gazdasági reformfolyamatok területén azáltal, hogy előmozdítják alapvető gazdasági tényezők közös értelmezését, valamint javítják gazdaságpolitikáik kialakítását és végrehajtását.

2. A Kirgiz Köztársaság további lépéseket tesz a jól működő és fenntartható piacgazdaság kialakítása érdekében, beleértve a beruházási környezet javítását és a magánszektor fokozott bevonását. A Felek együttműködnek a stabil makrogazdasági politikák és a rendezett államháztartási gazdálkodás biztosítása érdekében, az eredményesség, az átláthatóság és az elszámoltathatóság alapelveivel összhangban.

249. CIKK

Általános együttműködési elvek

A Felek:

(a) megosztják a fenntartható fejlődési stratégiákkal kapcsolatos tapasztalataikat és bevált gyakorlataikat, többek között a gazdasági, szociális és kulturális jogok előmozdítását illetően;

(b) információt cserélnek a makrogazdasági tendenciákról és szakpolitikákról, valamint a strukturális reformokról;

(c) megosztják az egyéb területekkel – például az államháztartással, a monetáris és árfolyam-politikai keretekkel, a pénzügyi ágazattal kapcsolatos szakpolitikákkal és a gazdasági statisztikákkal – kapcsolatos szakértelmüket és bevált gyakorlataikat;

(d) megosztják a regionális gazdasági integrációval kapcsolatos információikat és tapasztalataikat, többek között az európai gazdasági és monetáris unió működését illetően;

(e) áttekintik a kétoldalú együttműködés helyzetét a gazdasági, pénzügyi és statisztikai területeken.

250. CIKK

Államháztartási gazdálkodás, pénzügyi kontroll és külső ellenőrzés

A Felek együttműködnek a Kirgiz Köztársaság szilárd államháztartási gazdálkodási rendszereinek továbbfejlesztése érdekében, amely rendszerek elengedhetetlen részét képezik az ország pénzügyi keretének, amelyen belül a Kirgiz Köztársaság kormánya a polgárai javára megvalósítja gazdasági és szociálpolitikai célkitűzéseit, és amely rendszerek a következő bevált elveken és gyakorlatokon alapulnak:

(a) a kormány államháztartási szinten olyan középtávú költségvetési keretet tesz közzé, amely hiteles előrejelzéseken alapul, legalább hároméves időszakra szól, és valamennyi költségvetési intézmény e költségvetési kereten belül működik;

(b) a költségvetés a nemzeti jogi kerettel összhangban van kialakítva: az átfogó kiadási előirányzatok összhangban vannak a középtávú költségvetési kerettel, és azokat betartják;

(c) a központi költségvetési hatóság vagy az engedéllyel rendelkező kincstári hatóság központilag ellenőrzi a pénzeszközöknek a kincstári egységes számláról történő kifizetését, és biztosítja a készpénzlikviditást;

(d) egyértelmű adósságkezelési stratégia van érvényben és kerül végrehajtásra az ország általános adósságcéljának tiszteletben tartása és az adósságszolgálati kiadások féken tartása érdekében;

(e) biztosított a költségvetés átláthatósága és a költségvetési felügyelet;

(f) a belső kontroll működési kerete meghatározza a felelősségi köröket és a hatásköröket, és azt a költségvetési intézmények az átfogó belsőkontroll-politikával összhangban hajtják végre;

(g) a belső ellenőrzés működési kerete nemzetközi szabványokat tükröz, és azt a kormányzati intézmények következetesen alkalmazzák;

(h) a közbeszerzési szabályok összhangban vannak a gazdaságosság, a hatékonyság, az átláthatóság, a nyitottság és az elszámoltathatóság nemzetközileg elismert elveivel, és központi intézményi és közigazgatási kapacitás áll rendelkezésre a közbeszerzési politika hatékony és eredményes kidolgozásához, végrehajtásához és nyomon követéséhez;

(i) a jogorvoslati rendszer összhangban van az alkalmazandó megállapodásokkal és nemzetközi szabályozással, a függetlenség, a feddhetetlenség és az átláthatóság nemzetközileg elismert bevált gyakorlatával, és biztosítja a panaszok és szankciók gyors és szakszerű kezelését;

(j) a közbeszerzési műveletek megfelelnek az egyenlő bánásmód, a megkülönböztetésmentesség, az arányosság és az átláthatóság alapelveinek, és biztosítják a közpénzek leghatékonyabb felhasználását, ezenkívül az ajánlatkérő szervek megfelelő kapacitásokkal rendelkeznek és korszerű közbeszerzési technikákat alkalmaznak;

(k) a legfőbb ellenőrző intézmény függetlenségét, megbízatását és szervezetét az alkotmányos és jogi keretek határozzák meg és védik, és azt a gyakorlatban tiszteletben tartják;

(l) a legfőbb ellenőrző intézmény semleges és objektív módon alkalmazza a szabványokat annak érdekében, hogy biztosítsa a közszféra irányítására és működésére pozitív hatást gyakorló, magas színvonalú ellenőrzéseket.

251. CIKK

Együttműködés az adózás területén

A Felek elismerik és alkalmazzák a jó adóügyi kormányzás elveit, ideértve az átláthatóság és információcsere globális normáit, a méltányos adóztatást, valamint az adóalap-erózió és a nyereségátcsoportosítás elleni fellépést célzó minimális előírásokat. A Felek előmozdítják a jó adóügyi kormányzást, javítják a nemzetközi adóügyi együttműködést, és elősegítik a jogszerűen felszámított adók beszedését.

252. CIKK

Együttműködés a statisztika területén

1. A Felek előmozdítják a statisztikai módszerek és gyakorlatok összehangolását, beleértve a statisztikák fenntartható, hatékony és szakmailag független nemzeti statisztikai rendszeren keresztül történő gyűjtését és terjesztését.

2. A statisztika területén folytatott együttműködés középpontjában az ismeretek megosztása, a bevált gyakorlatok előmozdítása és a hivatalos statisztikákra vonatkozó, az ENSZ Közgyűlésének 2014. január 29-i 68/261. sz. határozatával elfogadott alapelvek,

valamint adott esetben az Európai Statisztikai Rendszer Bizottsága által 2017. november 16-án elfogadott, átdolgozott európai statisztikai gyakorlati kódex tiszteletben tartása áll, beleértve annak minden későbbi módosítását.

3. A Felek a statisztika valamennyi területén megosztják egymással a képzés és a kapacitásépítés terén bevált gyakorlataikat.

253. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések az energiaügy területén

1. A Felek a megújuló energiaforrások használatának, az energiahatékonyságnak és az energiabiztonságnak az előmozdítása céljából együttműködnek az energiával kapcsolatos kérdésekben.

2. Ez az együttműködés átfogó partnerségen alapul, és azt a kölcsönös érdekek, a kölcsönösség, az átláthatóság és a kiszámíthatóság vezérli, összhangban a piacgazdaság elveivel és az 1994. december 17-én Lisszabonban kelt Energia Charta Egyezményével.

3. Ezen együttműködés célja továbbá a regionális energiaügyi együttműködés előmozdítása, különös tekintettel a közép-ázsiai országok egymás közötti, valamint a nemzetközi piacokba és energiafolyosókba történő integrációjára.

254. CIKK

Együttműködés az energiaszektorban

Az energiaszektorban folytatott együttműködés többek között a következő területekre terjed ki:

(a) a megújuló energiaforrások, az energiahatékonyság és az energiabiztonság elősegítése és különösen az energiaellátás megbízhatóságának, biztonságának és fenntarthatóságának fokozása a regionális energiaügyi együttműködés előmozdítása révén, beleértve a regionális energiapiacok létrehozását, valamint a régiókon belüli és régiók közötti energiakereskedelem és -csere elősegítését;

(b) energiaügyi stratégiák és szakpolitikák végrehajtása, kilátások és forgatókönyvek megvitatása – ideértve az energiatermékekre vonatkozó világpiaci feltételeket is –, valamint az energiaágazat statisztikai rendszerének fejlesztése;

(c) vonzó és stabil beruházási környezet kialakítása, valamint az energia területén kölcsönös beruházások ösztönzése megkülönböztetésmentes és átlátható alapon;

(d) egyeztetések az Európai Beruházási Bankkal, az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankkal és egyéb releváns nemzetközi pénzügyi szervezetekkel és eszközökkel az energia területén;

(e) az energiatechnológiák fejlesztésére irányuló tudományos és műszaki egyeztetések, különös tekintettel az energiahatékony és környezetbarát technológiákra;

(f) együttműködés többoldalú energiaügyi fórumokon, kezdeményezésekben és intézményekben;

(g) az innováció területét érintő ismeret- és tapasztalatcsere, valamint technológiatranszfer, ideértve az igazgatás és az energiatechnológiák területét is.

255. CIKK

Megújuló energiaforrások

A Felek együttműködést folytatnak többek között a következők révén:

(a) megújuló energiaforrások fejlesztése gazdaságos és környezetbarát módon, ideértve a szabályozási kérdéseket, a tanúsítás és a szabványosítás, valamint a technológiafejlesztés terén folytatott együttműködést is;

(b) az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság intézményei, laboratóriumi és magánszektorbeli szervezetei közötti kapcsolatok és kutatási együttműködés elősegítése, többek között közös programok révén, a jövő energiája és a zöld gazdaság megteremtése terén bevált gyakorlatok alkalmazása céljából;

(c) közös szemináriumok, konferenciák és képzési programok szervezése, valamint információk és nyílt hozzáférésű statisztikai adatok megosztása, továbbá információcsere a megújuló energiaforrások fejlesztéséről.

256. CIKK

Energiahatékonyság és energiamegtakarítás

Az energiahatékonyság és az energiamegtakarítás előmozdítása – ezen belül a szénágazat, a fáklyázás (és ahhoz kapcsolódó gázfelhasználás), az épületek, a készülékek és a közlekedés – terén folytatott együttműködés többek között az alábbiak révén valósul meg:

- (a) információcsera energiahatékonysági politikákról, jogi és szabályozási keretekről, valamint cselekvési tervekről;
- (b) a tapasztalatcsere és a szakismeretek megosztásának megkönnyítése az energiahatékonyság és az energiamegtakarítás területén;
- (c) projektek – köztük demonstrációs projektek – kezdeményezése és végrehajtása az energiahatékonyság és az energiamegtakarítás területén innovatív technológiák és megoldások bevezetése céljából;
- (d) képzési programok és kurzusok az energiahatékonyság területén e megállapodás célkitűzéseinek megvalósítása céljából.

257. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések a közlekedés területén

A Felek együttműködnek a közlekedés területén a következő célok érdekében:

- (a) közlekedési ágazataik egymást kiegészítő jellegének előmozdítása;
- (b) közlekedési hálózataik fenntartható regionális és nemzetközi összeköttetésének javítása;
- (c) hatékony és biztonságos szállítási műveletek és rendszerek előmozdítása;
- (d) társadalmi és környezeti szempontból is fenntartható közlekedési rendszerek kialakítása, különös figyelmet fordítva az éghajlatváltozásra.

258. CIKK

Együttműködés a közlekedés területén

A közlekedés területén folytatott együttműködés többek között a következőkre terjed ki:

- (a) a közlekedési politikákkal kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréje;
- (b) az utasok és áruk mozgásának javítása, a forgalom zökkenőmentességének előmozdítása az adminisztratív, műszaki és egyéb akadályok felszámolása révén, valamint a szorosabb piaci integrációra való törekvés;
- (c) a közlekedési infrastruktúra fejlesztése és az interoperabilitás előmozdítása a közlekedési folyosók mentén;
- (d) információcsera és közös tevékenységek regionális és nemzetközi szinten, valamint az alkalmazandó nemzetközi megállapodások és egyezmények végrehajtása;
- (e) a közlekedésbiztonság és a környezetvédelem javítása;
- (f) a közlekedési rendszerekkel kapcsolatos környezetbarát technológiák terén szerzett tapasztalatok cseréje, többek között a környezetbarát közlekedés bevezetését illetően;
- (g) együttműködés a légi közlekedés területén.

259. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések a környezetvédelem területén

A Felek fejlesztik és erősítik a környezetvédelmi kérdések terén folytatott együttműködésüket, ezzel hozzájárulva a fenntartható fejlődéshez, valamint a környezetvédelem és a katasztrófakockázat-csökkentés jó irányításához.

260. CIKK

Együttműködés a környezetvédelem területén

1. A környezetvédelem területén folytatott együttműködés célja a környezet megóvása, védelme, javítása, valamint a környezet minőségének rehabilitációja, az emberi egészség védelme, a természeti erőforrások fenntartható felhasználása és a regionális és globális környezeti problémák megoldását célzó nemzetközi szintű intézkedések előmozdítása, többek között az alábbi területeken:

(a) környezeti irányítás és horizontális kérdések, ideértve a stratégiai tervezést, a környezeti hatásvizsgálatokat és a stratégiai környezeti vizsgálatokat, az oktatást és képzést, a nyomon követést és a környezeti információs rendszereket, a vizsgálatokat és az érvényesítést, a környezeti felelősséget, a környezeti bűnözés elleni küzdelmet, a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférést, a döntéshozatali eljárásokat és a hatékony közigazgatási és bírósági jogorvoslati eljárásokat;

(b) levegőtisztaság;

(c) vízminőség és vízkészlet-gazdálkodás, beleértve a vízszennyezés-ellenőrzési rendszer javítását;

(d) erőforrás- és hulladékgazdálkodás, beleértve a veszélyes hulladékot is;

(e) erőforrás-hatékonyság, zöld és körforgásos gazdaság;

(f) természetvédelem, ideértve az erdészetet és a biológiai sokféleség megőrzését;

(g) ipari szennyezés és ipari veszélyek;

(h) vegyianyag-kezelés.

(i) katasztrófakockázat-csökkentés.

2. Az együttműködés célja továbbá a környezetvédelem integrálása a környezetvédelmi politikától eltérő ágazati politikákba a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend végrehajtásához való hozzájárulás érdekében.

261. CIKK

A környezetvédelem egyéb ágazatokba történő integrálása

A Felek tapasztalatot cserélnek a környezetvédelem egyéb ágazatokba történő integrálásának előmozdítását illetően, ideértve a bevált gyakorlatok cseréjét, az ismeretek és hozzáértés elmélyítését, a környezetvédelmi oktatást és tudatosságnövelést az e fejezetben említett területeken.

262. CIKK

Regionális és nemzetközi szintű környezetvédelmi együttműködés

A Felek információt és szakértelmet cserélnek, és fokozzák a környezetvédelmi együttműködést regionális és nemzetközi szinten, valamint a Felek által megerősített többoldalú környezetvédelmi megállapodások végrehajtása során.

263. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések az éghajlatváltozás területén

A Felek fejlesztik és megerősítik együttműködésüket az éghajlatváltozás elleni küzdelem és az ahhoz való alkalmazkodás terén. Az együttműködés a Felek érdekeit figyelembe véve, az egyenlőség és a kölcsönös előnyök alapján, valamint az e területet érintő két- és többoldalú kötelezettségvállalások közötti kölcsönös függőség figyelembevételével zajlik.

264. CIKK

Hazai, regionális és nemzetközi szintű intézkedések

Az együttműködés ösztönzi a hazai, regionális és nemzetközi szintű intézkedéseket, többek között az alábbiak tekintetében:

(a) az éghajlatváltozás mérséklése;

(b) alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz;

(c) az éghajlatváltozás kezelését célzó piaci és nem piaci mechanizmusok;

(d) az új, innovatív, biztonságos és fenntartható, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az alkalmazkodást szolgáló technológiák előmozdítása;

(e) az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás végrehajtása, miután azt a Felek megerősítették;

(f) az éghajlatváltozással kapcsolatos megfontolások érvényesítése az általános és ágazatspecifikus politikákban;

(g) tudatosságnövelés, oktatás és képzés.

265. CIKK

Az éghajlatváltozással kapcsolatos együttműködés

1. A Felek többek között:

(a) információt és szakértelmet cserélnek;

(b) közös kutatási tevékenységeket hajtanak végre és információt cserélnek a tisztább és környezetvédelmi szempontból megfelelő technológiákról;

(c) regionális és nemzetközi szintű közös tevékenységeket végeznek, tekintettel többek között a Felek által megerősített többoldalú környezetvédelmi megállapodásokra, például az Egyesült Nemzetek 1992. május 9-én, New Yorkban aláírt Éghajlatváltozási Keretegyezményére és a párizsi klímamegállapodásra.

2. Az éghajlatváltozással kapcsolatos együttműködés többek között a következőkre terjed ki:

(a) az éghajlatváltozás elleni hatékony fellépést szolgáló kapacitás javítását célzó intézkedések;

(b) az éghajlatváltozás hosszú távú mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó éghajlat-politikai stratégia és cselekvési terv végrehajtása, beleértve az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését is;

(c) a sebezhetőség és az alkalmazkodás értékelését szolgáló módszerek kidolgozása;

(d) a technológiatranszferet előmozdító intézkedések;

(e) az ózonkárosító anyagokkal és fluortartalmú gázokkal kapcsolatos intézkedések.

3. A Felek előmozdítják az éghajlatváltozással kapcsolatos regionális együttműködést.

266. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések az ipar- és vállalkozáspolitikai területén

A Felek törekednek az ipar- és vállalkozáspolitikai területen folytatott együttműködésük fejlesztésére és erősítésére, ezáltal javítva az üzleti környezetet valamennyi gazdasági szereplő számára, különös hangsúlyt fektetve a kis- és középvállalkozásokra (a továbbiakban: kkv-k).

267. CIKK

Együttműködés az ipar- és vállalkozáspolitikai területén

Az ipar- és vállalkozáspolitikai területén folytatott együttműködés többek között a következőket foglalja magában:

(a) az információk és a bevált gyakorlatok cseréje a vállalkozói tevékenység és a kkv-fejlesztési politikák támogatása érdekében;

(b) az erőforrás-felhasználás produktivitására és hatékonyságára vonatkozó információk és bevált gyakorlatok cseréje, többek között az energiafogyasztás csökkentését és a tisztább termelést illetően;

(c) a vállalkozások és az ipar által a fenntartható fejlődés és az emberi jogok tiszteletben tartásának területén betöltött szerep előmozdításával kapcsolatos információk és bevált gyakorlatok cseréje;

(d) az ipari ágazatokra vonatkozó állami támogatási intézkedések, a WTO-követelmények és a Felekre vonatkozó egyéb nemzetközi szabályok alapján;

(e) az innovációs politika fejlesztésének ösztönzése a kutatás-fejlesztési eredmények piaci hasznosításával (többek között a technológiaalapú vállalkozások indításához nyújtott támogatási eszközökkel), a klaszterfejlesztéssel és a finanszírozáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos információk és bevált gyakorlatok cseréje révén;

(f) üzleti kezdeményezések és ipari együttműködés előmozdítása az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság vállalkozásai között;

(g) a vállalkozások számára kedvezőbb üzleti környezet előmozdítása a növekedési potenciál, valamint a kereskedelmi és beruházási lehetőségek javítása céljából.

268. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések a társasági jog területén

A Felek elismerik a társasági jog és a vállalatirányítás, valamint a számvitel és ellenőrzés hatékony szabályainak és gyakorlatainak fontosságát egy kiszámítható és átlátható üzleti környezettel jellemezett működő piacgazdaságban, valamint hangsúlyozzák, hogy e területen elő kell mozdítani a szabályozási konvergenciát.

269. CIKK

Együttműködés a társasági jog területén

A Felek együttműködnek a következőkben:

- (a) bevált gyakorlatok cseréje a bejegyzett társaságok szerkezeti felépítésével és képviselésével kapcsolatos információk rendelkezésre állásának és hozzáférhetőségének elősegítése céljából, átlátható és könnyen elérhető módon;
- (b) a vállalatirányítási politika továbbfejlesztése a nemzetközi és különösen az OECD-szabványokkal összhangban;
- (c) a Nemzetközi Számviteli Standard Testület által a tőzsdén jegyzett társaságok összevont pénzügyi beszámolóit tekintetében kidolgozott nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok folyamatos és következetes alkalmazása;
- (d) a számviteli szabályok és a pénzügyi jelentéstétel közelítése, többek között a kkv-k tekintetében;
- (e) a könyvvizsgálói és számviteli tevékenységek szabályozásával és felügyeletével kapcsolatos tapasztalatok és bevált gyakorlatok cseréje;
- (f) a nemzetközi könyvvizsgálói standardok és a Nemzetközi Könyvvizsgálói Szövetség etikai kódexének alkalmazása, a könyvvizsgálók szakmai színvonalának – a standardok és etikai normák szakmai szervezetek, könyvvizsgálói szervezetek és könyvvizsgálók általi betartása révén történő – javítása céljából.

270. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések a pénzügyi szolgáltatások és piacok területén

1. A Felek egyetértenek abban, hogy a hatékony jogszabályok és gyakorlatok nagy jelentőséggel bírnak, és együttműködnek a pénzügyi szolgáltatások és piacok területén a következő célok érdekében:

- (a) a pénzügyi szolgáltatások és piacok szabályozásának javítása;
- (b) hatékony és megfelelő védelem biztosítása a beruházók és a pénzügyi szolgáltatások felhasználói számára;
- (c) hozzájárulás a pénzügyi piacok stabilitásához és integritásához;
- (d) a pénzügyi piacok különböző szereplői közötti együttműködés előmozdítása, beleértve a szabályozókat és felügyelőket;
- (e) független és hatékony felügyelet előmozdítása.

2. A Felek előmozdítják a nemzetközi standardokkal való szabályozási konvergenciát a szilárd pénzügyi piacok érdekében.

271. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések a digitális gazdaság és társadalom területén

A Felek előmozdítják az együttműködést a digitális gazdaság és társadalom fejlesztése terén, beleértve a kapcsolódó infrastruktúrát és irányítást is, hogy az információs és kommunikációs technológiák (a továbbiakban: IKT) széles körű elérhetősége, valamint a megfizethető árú és jobb minőségű elektronikus szolgáltatások révén a polgárok és a vállalkozások javát szolgálják, különösen a kereskedelem, az egészségügy és az oktatás, valamint általában a kormányzat és a közigazgatás területén. Ezen együttműködés az IKT-piacokon végbemenő verseny támogatását és a piacok nyitottságának előmozdítását, valamint az ezen ágazatba eszközölt beruházások ösztönzését célozza.

272. CIKK

Együttműködés a digitális gazdaság és társadalom területén

A digitális gazdaság és társadalom területén folytatott együttműködés többek között a következőkre terjed ki:

- (a) a nemzeti digitális stratégiák végrehajtására vonatkozó információk és bevált gyakorlatok cseréje, többek között a széles sávú hozzáférés előmozdítását, a határokon átnyúló adattovábbításra és a hálózatbiztonságra vonatkozó szabályok javítását, valamint az online közszolgáltatások fejlesztését (e-kormányzat) célzó kezdeményezéseket illetően;
- (b) az információk, a bevált gyakorlatok és a tapasztalatok cseréje az elektronikus hírközlésre vonatkozó átfogó – a nemzeti szabályozó szerepére is kiterjedő – szabályozási keret kidolgozásának előmozdítása, a spektrumerőforrások kihasználásának javítása, valamint az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság elektronikus hírközlési infrastruktúrája közötti interoperabilitás előmozdítása érdekében.

273. CIKK

A szabályozó szervek közötti együttműködés az információs és kommunikációs technológiák területén

A Felek adott esetben előmozdítják az Európai Unió szabályozó szervei és a Kirgiz Köztársaság felhatalmazott állami szerve közötti együttműködést az információs és kommunikációs technológiák, többek között az elektronikus hírközlés területén.

274. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések a turizmus területén

A Felek együttműködnek a turizmus területén azzal a céllal, hogy megerősítsék – a gazdasági növekedést és függetlenséget teremtő és az idegenforgalmi ágazatbeli foglalkoztatást és cseréket fokozó – versenyképes és fenntartható turisztikai ágazat fejlesztését.

275. CIKK

A fenntartható turizmus területén folytatott együttműködés elvei

A fenntartható turizmus területén folytatott együttműködés a következő elveken alapul:

- (a) a helyi közösségek integritásának és érdekeinek tiszteletben tartása, különösen a vidéki területeken;
- (b) a kulturális, történelmi és természeti örökség megőrzésének fontossága; valamint
- (c) a turizmusnak és a környezet megóvásának egymást erősítő kapcsolata.

276. CIKK

Együttműködés a turizmus területén

A turizmus területén folytatott együttműködés többek között a következőkre terjed ki:

- (a) információcseré a turizmusra, az innovatív technológiákra, az üzleti gyakorlatokra és az új piaci igényekre vonatkozó statisztikákról;
- (b) a fenntartható és felelős turizmusfejlesztési modellek előmozdítása, valamint a bevált gyakorlatok, a tapasztalatok és a szakismeret cseréje;
- (c) a turisztikai képzéssel és készségfejlesztéssel kapcsolatos információk és bevált gyakorlatok cseréje;
- (d) az európai uniós tagállamok és a Kirgiz Köztársaság magán-, állami és közösségi érdekelt felei közötti szorosabb kapcsolatok ösztönzése.

277. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés területén

A Felek közötti együttműködés a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés területén többek között a következőkre terjed ki:

- (a) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési politikák kölcsönös megértésének megkönnyítése;
- (b) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési politikák tervezése, értékelése és végrehajtása során a központi és helyi szintű közigazgatási kapacitások fejlesztésével kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréje;
- (c) a mezőgazdasági termelés korszerűsítésének és fenntartható fejlődésének előmozdítása;
- (d) a vidékfejlesztési szakpolitikákkal kapcsolatos ismeretek és bevált gyakorlatok megosztása a vidéki közösségek gazdasági jólétének elősegítése érdekében;
- (e) a mezőgazdasági ágazat versenyképességének javítása, beleértve a mezőgazdasági szövetkezetek fejlesztését, valamint a piacok hatékonyságának és átláthatóságának növelése;
- (f) tapasztalatcseré a minőségpolitikák – többek között a földrajzi árujelzők –, valamint az ellenőrzési mechanizmusok végrehajtása, az élelmiszer-biztonság és a biogazdálkodás fejlesztése terén;
- (g) az ismeretterjesztés és a mezőgazdasági ágazat témáival kapcsolatban nyújtott szaktanácsadás előmozdítása;
- (h) tapasztalatcseré az agrárpar fenntartható fejlesztésével, valamint a mezőgazdasági termékek feldolgozásával és forgalmazásával kapcsolatos szakpolitikákat illetően;
- (i) az agrárpari beruházási és innovációs projekteken való együttműködés előmozdítása, különösen az állattenyésztés és a növénytermesztés fejlesztése terén.

278. CIKK

Együttműködés a mezőgazdaság és vidékfejlesztés területén

A Felek együttműködnek a mezőgazdaság és vidékfejlesztés előmozdítása érdekében, különösen az ismeretek és a bevált gyakorlatok cseréje, valamint a szakpolitikák és a jogszabályok fokozatos közelítése révén a Felek érdeklődésére számot tartó területeken.

279. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések a bányászat és a nyersanyagtermelés területén

A Felek fejlesztik és megerősítik együttműködésüket a bányászat és a nyersanyagtermelés területén, a kölcsönös megértés előmozdítása, az üzleti környezet javítása, az információcsere és a nem energiával kapcsolatos kérdések területén folytatott együttműködés céljából, különösen a fémércek és az ipari ásványok bányászatához kapcsolódóan.

280. CIKK

Együttműködés a bányászat és a nyersanyagtermelés területén

A bányászat és a nyersanyagtermelés területén folytatott együttműködés többek között a következőkre terjed ki:

- (a) információcsere a saját bányászati és nyersanyagágazataikban bekövetkezett fejleményekről;
- (b) információcsere a nyersanyag-kereskedelemhez kapcsolódó kérdésekről a kétoldalú cserék ösztönzésének céljából;
- (c) információk és bevált gyakorlatok cseréje a bányászati iparágak fenntartható fejlődésével kapcsolatban, beleértve a tiszta technológiák bányászati folyamatokban való alkalmazását is;
- (d) információk és bevált gyakorlatok cseréje a bányászattal kapcsolatos egészség és biztonság vonatkozásában;
- (e) információk és bevált gyakorlatok cseréje a bányászattal kapcsolatos kapacitásépítés és képzés vonatkozásában;
- (f) közös tudományos és technológiai kezdeményezések kidolgozása.

281. CIKK

A kutatási és innovációs együttműködés területei és általános célkitűzések

A Felek együttműködést ösztönöznek:

- (a) a polgári célú tudományos kutatás és technológiai fejlesztés valamennyi területén a kölcsönös előnyök alapján, valamint a szellemi tulajdon-jogok megfelelő és hatékony védelme mellett; valamint
- (b) az innováció elősegítése céljából.

282. CIKK

Együttműködés a kutatás és innováció területén

A kutatás és innováció területén folytatott együttműködés többek között a következőkre terjed ki:

- (a) szakpolitikai párbeszéd, valamint tudományos és technológiai információcsere;
- (b) információk és bevált gyakorlatok cseréje az innováció és a kutatás-fejlesztés piaci hasznosítása tekintetében, ideértve a technológiaalapú vállalkozások indításához nyújtott támogatási eszközöket, a klaszterfejlesztést és a finanszírozáshoz való hozzáférést is;
- (c) a Felek kutatási és innovációs programjaihoz való hozzáférés megkönnyítése;
- (d) a Kirgiz Köztársaság kutatóintézetei kutatási kapacitásának növelése, valamint az Európai Unió kutatási és innovációs keretprogramjában és az Európai Unió által finanszírozott egyéb potenciális kezdeményezésekben való részvételük megkönnyítése;
- (e) közös kutatási és innovációs projektek kidolgozása és előmozdítása;
- (f) a közös kutatási és innovációs projektek keretében elért eredmények piaci hasznosításának előmozdítása;
- (g) a Felek hazai piacaihoz való új technológiai hozzáférés megkönnyítése;
- (h) képzési tevékenységek és mobilitási programok szervezése tudományos munkatársak, kutatók, valamint a Felek kutatási és innovációs tevékenységeiben érintett egyéb személyzet számára;

- (i) az alkalmazandó jogszabályok keretén belül az e megállapodás hatálya alá tartozó tevékenységekben részt vevő kutatók szabad mozgásának, valamint az ilyen tevékenységekhez felhasználni szánt áruk határokon átnyúló mozgásának megkönnyítése;
- (j) egyéb együttműködési formák a kutatás és innováció terén, többek között regionális megközelítések és kezdeményezések révén, kölcsönös egyetértés alapján.

283. CIKK

Szinergiák más tevékenységekkel

A 282. cikkben meghatározott együttműködési tevékenységek végrehajtása során szinergiák kialakítására kell törekedni a Nemzetközi Tudományos és Technológiai Központ által finanszírozott tevékenységekkel, valamint az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság közötti, a 304. cikkben meghatározott pénzügyi együttműködés keretében végzett egyéb tevékenységekkel.

VI. CÍM

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS EGYÉB TERÜLETEI

284. CIKK

Együttműködés a fogyasztóvédelem területén

A Felek elismerik a magas szintű fogyasztóvédelem biztosításának fontosságát, és e célból törekednek a fogyasztóvédelmi politika területén való együttműködésre. A Felek megállapodnak abban, hogy az e területen folytatott ilyen jellegű együttműködés a lehető legnagyobb mértékben magában foglalja a következőket:

- (a) információcseré a vonatkozó fogyasztóvédelmi kereteikről, többek között a fogyasztóvédelmi jogszabályokról, a fogyasztási cikkek biztonságáról, a fogyasztói jogorvoslatról, a fogyasztóvédelmi jogszabályok végrehajtásáról és alkalmazásáról, valamint a fogyasztói tudatosságról;
- (b) a független fogyasztói szervezetek létrehozásának és a fogyasztói képviselők közötti kapcsolatoknak a támogatása.

285. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések a foglalkoztatás, a szociálpolitika és az esélyegyenlőség területén

1. A Felek, figyelembe véve a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendet és annak 8. számú fenntartható fejlődési célját (a tartós, befogadó és fenntartható gazdasági fejlődés, a teljes és hatékony foglalkoztatás és a tisztességes munka megteremtése mindenki számára), elismerik, hogy a teljes és hatékony foglalkoztatás és a mindenki számára elérhető tisztességes munka a fenntartható fejlődés kulcsfontosságú elemei.
2. A Felek megerősítik párbeszédüket és együttműködésüket az ILO tisztességes munka programja, a foglalkoztatáspolitikai, az élet- és munkakörülmények, a munkahelyi egészség és biztonság, a szociális párbeszéd, a szociális védelem, a társadalmi befogadás, a nemek közötti egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség terén, és ezáltal hozzájárulnak a több és jobb munkahely, a szegénység csökkentése, a nagyobb társadalmi kohézió, a fenntartható fejlődés és a jobb életminőség előmozdításához.
3. A Felek arra törekednek, hogy megerősítsék a tisztességes munka, a foglalkoztatás és a szociálpolitikai kérdések terén, az összes vonatkozó fórumon és szervezetben folytatott együttműködést.

286. CIKK

ILO-egyezmények és az érdekelt felek bevonása

1. A Felek újlag megerősítik elkötelezettségüket az általuk megerősített alkalmazandó ILO-egyezmények végrehajtása és a további megerősítés előmozdítása iránt.
2. A Felek – a munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló 1998. évi ILO-nyilatkozattal és a tisztességes globalizációhoz szükséges társadalmi igazságosságról szóló 2008. évi ILO-nyilatkozattal összhangban – ösztönzik valamennyi érdekelt fél, különösen a szociális partnerek bevonását saját szociálpolitikájuk fejlesztésébe, valamint az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság által e megállapodás keretében folytatott együttműködésbe.

287. CIKK

Együttműködés a foglalkoztatás, a szociálpolitika és az esélyegyenlőség területén

A foglalkoztatás, a szociálpolitika és az esélyegyenlőség területén folytatott, az információk és a bevált gyakorlatok cseréjén alapuló együttműködés többek között a következőkre terjed ki:

- (a) a szegénység csökkentése és a társadalmi kohézió javítása; befogadó munkaerőpiacok és a kiszolgáltatott helyzetben lévők integrációja;
- (b) a tisztességes munkakörülményeket biztosító több és jobb munkahely előmozdítása, különösen az informális gazdaság és az informális foglalkoztatás csökkentése, valamint az életkörülmények javítása céljából;
- (c) a munkakörülmények javítása, különösen a munkavállalói jogok védelme és érvényesítése, valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonsági szintjének javítása;
- (d) a nemek közötti egyenlőség előmozdítása a nők társadalmi és gazdasági életben való részvételének ösztönzése révén, valamint a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség biztosítása révén a foglalkoztatás, az oktatás és képzés, a gazdaság, a társadalom és a döntéshozatal terén;
- (e) a megkülönböztetés minden formájának megszüntetése a foglalkoztatás és a szociális ügyek területén, az egyes Felek nemzetközi normák és egyezmények szerinti kötelezettségeivel összhangban;
- (f) a szociális védelem szintjének növelése mindenki számára és a szociális védelmi rendszerek korszerűsítése a minőség, a megfelelőség, a hozzáférhetőség és a pénzügyi fenntarthatóság szempontjából;
- (g) a szociális partnerek részvételének javítása és a szociális párbeszéd ösztönzése, többek közt a szociális partnerek kapacitásának erősítése útján.

288. CIKK

Együttműködés az ellátási láncok felelős irányítása területén

1. A Felek elismerik az ellátási láncoknak a felelős üzleti magatartás és a vállalati társadalmi felelősségvállalási gyakorlatok, valamint a támogató környezet biztosítása révén megvalósuló felelősségteljes kezelésének jelentőségét. Támogatják a vonatkozó nemzetközi eszközök – például a nemzetközi beruházásokról és multinacionális vállalkozásokról szóló nyilatkozat részeként 1976. június 21-én elfogadott, a multinacionális vállalkozásokra vonatkozó OECD-irányelvek, az 1977. november 16-án Genfben elfogadott, a multinacionális vállalatokra és a szociálpolitikára vonatkozó elvekről szóló háromoldalú ILO-nyilatkozat, a 2000. július 26-án New Yorkban elindított ENSZ Globális Megállapodás, valamint az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa által a 2011. június 16-i 17/4. sz. határozattal jóváhagyott, az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó irányelvek – terjesztését és alkalmazását.

2. A Felek az e cikk hatálya alá tartozó kérdésekben információkat és bevált gyakorlatokat cserélnek, és adott esetben együttműködnek egymással regionális és nemzetközi fórumokon.

289. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések az egészségügy területén

A Felek fejlesztik együttműködésüket a népegészségügy területén azzal a céllal, hogy a közös egészségügyi értékekkel és elvekkel összhangban, valamint a fenntartható fejlődés és gazdasági növekedés előfeltételeként növeljék az emberi egészség védelmének szintjét és csökkentsék az egészségügyi egyenlőtlenségeket.

290. CIKK

Együttműködés az egészségügy területén

Az egészségügy területén folytatott együttműködés kiterjed a fertőző és nem fertőző betegségek megelőzésére és ellenőrzésére, többek között az egészségügyi információk cseréjén keresztül, az egészségügyi szempontok minden szakpolitikában való érvényesítésének elősegítésére, a nemzetközi szervezetekkel, különösen az Egészségügyi Világszervezettel (a továbbiakban: WHO) való együttműködésre, valamint a nemzetközi egészségügyi megállapodások, például a WHO 2003. május 21-én Genfben kelt, a dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezménye és a WHO Egészségügyi Világközgyűlése által 2005. május 23-án elfogadott Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályok végrehajtásának előmozdítására.

291. CIKK

Általános együttműködési célkitűzések az oktatás és képzés területén

1. A Felek együttműködnek az oktatás és képzés területén annak érdekében, hogy a Kirgiz Köztársaság oktatási és képzési rendszereit közelítsék az Európai Unió oktatási és képzési rendszereihez. A Felek együttműködnek azért, hogy előmozdítsák az egész életen át tartó tanulást, valamint együttműködést és átláthatóságot ösztönözzenek az oktatási és képzés valamennyi szintjén.

2. A Felek közötti oktatási és képzési együttműködés olyan oktatáspolitikai támogatására irányul, amelynek alapja a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend és a 4. fenntartható fejlődési cél (az inkluzív és minőségi oktatás biztosítása, valamint az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek elősegítése mindenki számára).

292. CIKK

Együttműködés az oktatás és képzés területén

Az oktatás és képzés területén folytatott együttműködés a következőkre összpontosít:

- (a) az egész életen át tartó tanulás ösztönzése, amely kulcsfontosságú a növekedés és a munkahelyteremtés szempontjából, és lehetővé teszi a polgárok számára a teljes körű részvételt a társadalomban;
- (b) az oktatási és képzési rendszerek korszerűsítése – ideértve a köztisztviselők/közalkalmazottak képzési rendszereit –, valamint a minőség, a relevancia és a hozzáférés javítása az oktatás teljes időtartama alatt, a koragyermekkorai neveléstől és gondozástól a felsőoktatásig;
- (c) a konvergencia és az összehangolt felsőoktatási reformok előmozdítása;
- (d) a nemzetközi tudományos együttműködés megerősítése, az Európai Unió együttműködési programjaiban való részvétel növelése, valamint a hallgatók, a személyzet és a kutatók mobilitásának javítása;
- (e) a nemzeti képesítési keretrendszer továbbfejlesztése a képesítések és kompetenciák átláthatóságának és elismerésének javítása érdekében;
- (f) a szakképzés továbbfejlesztése, figyelembe véve az Európai Unió bevált gyakorlatait.

293. CIKK

Együttműködés az ifjúságpolitika területén

Az ifjúságpolitika területén folytatott együttműködés támogatja a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendet és az abban foglalt fenntartható fejlődési célok végrehajtását.

294. CIKK

Az ifjúságpolitika területén folytatott együttműködés célkitűzései

A Felek:

- (a) erősítik az együttműködést és a cseréket az ifjúságpolitika, valamint a fiatalok és az ifjúságsegítők iskolarendszeren kívüli oktatása területén;
- (b) előmozdítyják az összes fiatal aktív társadalmi részvételét;
- (c) támogatják a fiatalok és az ifjúságsegítők mobilitását – amely a kultúrák közötti párbeszéd előmozdításának, valamint a tudás, készségek és kompetenciák iskolarendszeren kívüli megszerzésének eszköze –, többek között az önkéntesség révén; valamint
- (d) ösztönzik az ifjúsági szervezetek közötti együttműködést a civil társadalom támogatása érdekében.

295. CIKK

Együttműködés a kultúra területén

1. A Felek az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (a továbbiakban: UNESCO) Általános Konferenciája által 2005. október 20-án elfogadott, a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló egyezményben foglalt elvekkel összhangban támogatják a kulturális együttműködést a kultúrák közötti párbeszéd, a kulturális sokszínűség, a kölcsönös megértés és kultúráik megismerésének előmozdítása érdekében.

2. A Felek megteszik a megfelelő intézkedéseket a kulturális cserék előmozdítása és a különböző kulturális területeken megvalósuló közös kezdeményezések ösztönzése, valamint a művészek, kulturális szakemberek és szervezetek képzése és kapacitásépítése terén bevált gyakorlatok cseréje érdekében.

3. A Felek többoldalú nemzetközi szerződések és nemzetközi szervezetek, többek között az UNESCO keretében együttműködnek a kulturális sokszínűség támogatása, valamint a kulturális és történelmi örökség megőrzése és hasznosítása érdekében.

296. CIKK

Együttműködés a média- és audiovizuális politika területén

1. A Felek együttműködnek a média- és audiovizuális politika területén, különösen a média- és audiovizuális politikákkal, valamint az újságírók és más média-, mozi- és audiovizuális szakemberek képzésével kapcsolatos információk és bevált gyakorlatok cseréje révén.

2. A Felek együttműködnek a média függetlenségének és professzionalizmusának megerősítése érdekében, az alkalmazandó nemzetközi egyezményekben – többek között adott esetben az UNESCO és az Európa Tanács egyezményeiben – meghatározott normák alapján.

3. A Felek együttműködnek a média- és audiovizuális politika területén olyan nemzetközi fórumokon, mint az UNESCO és a WTO.

297. CIKK

Együttműködés a sport és a testmozgás területén

A Felek együttműködnek a sport és a testmozgás területén az egészséges életmód előmozdítása, a társadalmi és oktatási értékek keretében a jó irányítás előmozdítása, valamint a sportot fenyegető olyan veszélyek elleni küzdelem érdekében, mint a dopping, a mérkőzések eredményének tiltott befolyásolása, a rasszizmus és az erőszak. A sport és a testmozgás területén folytatott együttműködés magában foglalja az információk és a bevált gyakorlatok cseréjét, a sport szakismeretét, a sportvezetést és a marketinget.

298. CIKK

Együttműködés a regionális fejlesztés területén

A Felek ösztönzik a kölcsönös megértést és a kétoldalú együttműködést a regionális fejlesztési politika terén, ideértve a regionális politikák kialakítására és végrehajtásra vonatkozó módszereket, a többszintű kormányzást és partnerséget, különös hangsúlyt fektetve a kedvezőtlen adottságú területek és a területi együttműködés fejlesztésére, hogy ezáltal javítsák az életkörülményeket, elősegítsék a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót, valamint fokozzák a nemzeti, regionális és helyi hatóságok közötti információ- és tapasztalatcserét, illetve a társadalmi-gazdasági szereplők és a civil társadalom szerepvállalását.

299. CIKK

Regionális politika és határokon átnyúló együttműködés

A Felek támogatják és megerősítik a helyi és regionális szintű hatóságok részvételét a regionális politikai együttműködésben és a határokon átnyúló együttműködésben a kölcsönös megértés és az információcseré előmozdítása, kapacitásépítési intézkedések kidolgozása, a vonatkozó struktúrák és jogszabályi keret létrehozásának előmozdítása, valamint a határokon átnyúló gazdasági és üzleti hálózatok megerősítése érdekében.

300. CIKK

Egyéb területeken folytatott határokon átnyúló együttműködés

A Felek megerősítik és bátorítják az e megállapodáshatálya alá tartozó egyéb területeken folytatott határokon átnyúló együttműködés fejlesztését is, többek között a kereskedelem, a közlekedés, az energiaügy, a vízügy, a környezetvédelem, az éghajlatváltozás, a kommunikációs hálózatok, a kultúra, az oktatás, a kutatás, a turizmus és a határbiztonság területén.

301. CIKK

Fenntartható összeköttetések

A Felek előmozdítják a fenntartható összeköttetéseket Közép-Ázsia régiójában és azon túl. E célból a Felek együttműködnek a közös érdekű kérdésekben annak érdekében, hogy előmozdítsák a gazdasági, költségvetési, környezeti és társadalmi szempontból hosszú távon fenntartható és a nemzetközileg elfogadott szabályokkal és rendelkezésekkel összhangban álló összeköttetési stratégiákat és kezdeményezéseket.

302. CIKK

Együttműködés a szabályozási közelítés területén

1. A Felek úgy vélik, hogy a Kirgiz Köztársaság és az Európai Unió közötti kapcsolatok megerősítésének fontos eleme a Kirgiz Köztársaság meglévő és jövőbeli jogszabályainak az Európai Unió jogszabályaihoz való fokozatos közelítése. A Kirgiz Köztársaság törekszik arra, hogy jogszabályait fokozatosan összhangba hozza az Európai Unió jogszabályaival az e megállapodás hatálya alá tartozó, megállapodás szerinti területeken.

2. Ezen együttműködés célja többek között a Kirgiz Köztársaság igazgatási és intézményi kapacitásának fejlesztése az e megállapodás végrehajtásához, valamint adott esetben a szükséges strukturális reformok és a jogszabályok közelítésének végrehajtásához szükséges mértékben.

303. CIKK

Technikai segítségnyújtás

Az Európai Unió törekszik arra, hogy technikai segítséget nyújtson a Kirgiz Köztársaságnak a 302. cikkben említett intézkedések végrehajtásához, többek között az alábbiak révén:

- (a) szakértői csereprogramok;
- (b) korai tájékoztatás biztosítása, különösen a vonatkozó jogszabályokról;
- (c) szemináriumok szervezése;
- (d) (többek között online) képzési tevékenységek.

304. CIKK

Pénzügyi és technikai segítségnyújtás

1. E megállapodás célkitűzéseinek elérése céljából a Kirgiz Köztársaság pénzügyi támogatást kaphat az Európai Uniótól vissza nem térítendő támogatások és hitelek formájában, lehetőség szerint az Európai Beruházási Bankkal és egyéb nemzetközi pénzügyi szervezetekkel partnerségben. A Kirgiz Köztársaság technikai segítségnyújtásban is részesülhet.

2. A pénzügyi segítségnyújtás az Európai Unió külső tevékenységre vonatkozó megfelelő finanszírozási eszközeivel összhangban nyújtható. Az Európai Unió által biztosított finanszírozásra az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet³² alkalmazandó.

3. A pénzügyi támogatás az Európai Unió által – a Kirgiz Köztársasággal folytatott konzultációkat követően – kialakított éves cselekvési programokon alapul.

4. Az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság programokat és projekteket társfinanszírozhat. A Felek összehangolják a pénzügyi és technikai együttműködési programokat és projekteket, valamint információkat cserélnek valamennyi támogatásforrással kapcsolatban.

5. Az Európai Unió által a Kirgiz Köztársaságnak nyújtandó pénzügyi támogatást a segélyhatékonyság elvei vezérlik, az OECD 2005. március 2-án elfogadott, a segélyhatékonyságról szóló párizsi nyilatkozatában, az Európai Unió és tagállamai által 2017. június 7-én aláírt, a fejlesztéspolitikáról szóló új európai konszenzusban, az Európai Számvevőszék jelentéseiben, valamint az Európai Unió Kirgiz Köztársaságban végrehajtott és folyamatban lévő együttműködési programjaiból levont tanulságokban megállapítottak szerint.

305. CIKK

Általános elvek

1. A Felek a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek megfelelően hajtják végre a pénzügyi segítségnyújtást, és együttműködnek az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság pénzügyi érdekeinek védelme érdekében. A Felek hatékony intézkedéseket tesznek az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció és egyéb jogellenes tevékenységek megelőzése és az ellenük történő küzdelem érdekében.

2. A 308. cikk közvetlen alkalmazásának sérelme nélkül, a Felek között e megállapodás végrehajtása során megkötendő bármely további megállapodás vagy pénzügyi eszköz a helyszíni ellenőrzésekre, vizsgálatokra, ellenőrzésekre és csalás elleni

32 Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (EU HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

intézkedésekre – többek között az Európai Számvevőszék és az Európai Csalás Elleni Hivatal (a továbbiakban: OLAF) által végzett ellenőrzésekre – vonatkozó egyedi pénzügyi együttműködési záradékokról rendelkezik.

306. CIKK

Adományozók koordinációja

A rendelkezésre álló források hatékony kiaknázása érdekében a Felek elkötelezik magukat annak biztosítása mellett, hogy az Európai Unió hozzájárulásait szorosan összehangolják a más forrásokból, harmadik országoktól és nemzetközi pénzügyi szervezetektől származó hozzájárulásokkal. E célból a Felek rendszeresen információt cserélnek az összes támogatási forrásról. Az Európai Unió által nyújtott támogatást a Kirgiz Köztársaság társfinanszírozhatja.

307. CIKK

Megelőzés és kommunikáció

1. Amennyiben a Kirgiz Köztársaság megbízást kap az Európai Unió pénzeszközeinek (a továbbiakban: uniós pénzeszközök) végrehajtására, vagy az ország az Európai Unió közvetlen irányítása alatt álló uniós pénzeszközök kedvezményezettje, a Kirgiz Köztársaság hatóságai minden megfelelő intézkedést megtesznek az uniós pénzeszközöket és adott esetben a Kirgiz Köztársaság társfinanszírozási pénzeszközeit károsító szabálytalanságok, csalás, korrupció és egyéb jogellenes tevékenységek megelőzése érdekében. E célból az Európai Bizottság és a Kirgiz Köztársaság hatóságai kérésre megosztják egymással a vonatkozó információkat.

2. A Kirgiz Köztársaság hatóságai továbbítják az Európai Uniónak az uniós pénzeszközökkel kapcsolatos csalás, korrupció, összeférhetetlenség vagy egyéb szabálytalanság gyanújával vagy tényleges előfordulásával kapcsolatban tudomásukra jutott információkat. Hasonlóképpen az Európai Unió is továbbítja ezeket az információkat a Kirgiz Köztársaság hatóságainak a Kirgiz Köztársaság társfinanszírozási pénzeszközeivel kapcsolatban.

308. CIKK

Együttműködés az OLAF-fal

1. E megállapodás keretében az OLAF jogosult helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat végezni annak megállapítására, hogy történt-e a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet³³, valamint a 2185/96/Euratom, EK tanácsi rendelet³⁴ és a 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendelet³⁵ szerinti, az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció vagy bármely más jogellenes tevékenység.

2. A helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat az OLAF készíti elő és folytatja le, a Kirgiz Köztársaság illetékes hatóságaival szoros együttműködésben. A Kirgiz Köztársaság illetékes hatóságainak tisztviselői részt vehetnek a helyszíni ellenőrzésekben és vizsgálatokban.

3. Amennyiben egy gazdasági szereplő a helyszíni ellenőrzés vagy vizsgálat során ellenállást tanúsít, a Kirgiz Köztársaság illetékes hatóságai kötelesek minden olyan segítséget megadni az OLAF-nak, amely a helyszíni ellenőrzések vagy vizsgálatok lefolytatásával kapcsolatos feladatai teljesítéséhez szükséges.

4. A Kirgiz Köztársaság illetékes hatóságai kérésre megosztják az OLAF-fal azokat az információkat, amelyek az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme szempontjából relevánsak lehetnek.

5. A személyes adatok továbbítására és kezelésére az átdadó fél adatvédelmi szabályai alkalmazandók.

6. Az OLAF megállapodhat a Kirgiz Köztársaság illetékes hatóságaival a csalás elleni küzdelem terén folytatott további együttműködésről, beleértve az igazgatási megállapodások megkötését is.

33 Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (EU HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

34 A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete (1996. november 11.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (EU HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

35 A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete (1995. december 18.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről (EU HL L 312., 1995.12.23., 1. o.).

309. CIKK

Nyomozás és büntetőeljárás

A Kirgiz Köztársaság illetékes hatóságai biztosítják az uniós pénzeszközöket károsító csalás, korrupció és bármely más jogellenes tevékenység gyanújának és tényleges eseteinek kivizsgálását és büntetőeljárás alá vonását. Adott esetben az OLAF segítheti a Kirgiz Köztársaság illetékes hatóságait e feladat elvégzésében.

VII. CÍM

INTÉZMÉNYI, ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

310. CIKK

Együttműködési Tanács

1. Létrejön az Együttműködési Tanács, amely felügyeli e megállapodás célkitűzéseinek megvalósítását és ellenőrzi annak végrehajtását. Megvizsgálja az e megállapodás keretében felmerülő főbb kérdéseket, valamint a kölcsönös érdeklődésre számot tartó egyéb kétoldalú vagy nemzetközi kérdéseket.
2. Az Együttműködési Tanács rendszeres időközönként, rendszerint évente ülésezik.
3. Az Együttműködési Tanács a Felek miniszteri szintű képviselőiből áll. Az Együttműködési Tanács közös megegyezés alapján valamennyi szükséges formációban ülésezik.
4. Az Együttműködési Tanács megállapítja saját eljárási szabályzatát és az Együttműködési Bizottság eljárási szabályzatát.
5. Az Együttműködési Tanács elnöki tisztét az Európai Unió képviselője és a Kirgiz Köztársaság képviselője felváltva tölti be.
6. Az Együttműködési Tanács hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az e megállapodásban előírtak szerint határozatokat hozzon és megfelelő ajánlásokat tegyen. Az I., II., III., V. és VI. cím hatályán belül az Együttműködési Tanács hatáskörrel rendelkezik arra is, hogy a Felek közös megegyezése alapján határozatokat hozzon és ajánlásokat tegyen. A határozatok a Felekre nézve kötelező érvényűek. Az Együttműködési Tanács a Felek jogszabályaikban előírt belső eljárásainak befejezését követően hoz határozatokat és tesz ajánlásokat.
7. Az Együttműködési Tanács bármely feladatát az Együttműködési Bizottságra ruházhatja.

311. CIKK

Együttműködési Bizottság

1. Létrejön az Együttműködési Bizottság, amely segíti az Együttműködési Tanácsot feladatai ellátásában.
2. Az Együttműködési Bizottság elnöki tisztét az Európai Unió képviselője és a Kirgiz Köztársaság képviselője felváltva tölti be.
3. Az Együttműködési Bizottság a Felek vezető tisztviselői szintű képviselőiből áll.
4. Az Együttműködési Bizottság évente egyszer vagy közös megegyezés alapján, a Felek által előzetesen egyeztetett időpontban és napirenddel, felváltva Brüsszelben és Biskekben ülésezik. Rendkívüli ülések közös megegyezéssel bármelyik Fél kérésére tarthatók.
5. A IV. címmel kapcsolatos kérdésekben eljáró Együttműködési Bizottság az egyes Felek kereskedelemmel kapcsolatos ügyekért felelős képviselőiből áll. A IV. címmel kapcsolatos kérdésekben eljáró Együttműködési Bizottság az egyes Felek kereskedelemmel kapcsolatos ügyekért felelős képviselőiből áll.
6. Az Együttműködési Bizottság e megállapodásnak megfelelően, illetve az Együttműködési Tanács által átruházott hatáskörökben jogosult határozatokat hozni. A határozatok a Felekre nézve kötelező érvényűek. Az Együttműködési Bizottság a Felek jogszabályaikban előírt belső eljárásainak befejezését követően hoz határozatokat és tesz ajánlásokat. Az átruházott hatáskörök gyakorlása során az Együttműködési Bizottság az Együttműködési Tanács eljárási szabályzatával összhangban hozza meg határozatait.

312. CIKK

Albizottságok és más testületek

1. Az Együttműködési Tanács albizottságokat vagy más testületeket hozhat létre feladatai ellátásának támogatására, valamint meghatározott feladatok vagy témák kezelésére. Az Együttműködési Tanács megváltoztathatja az albizottságok vagy más testületek feladatait, vagy feloszthatja azokat.
2. Az Együttműködési Tanács megállapodik az albizottságok feladatairól.

3. Az albizottságok és más testületek rendszeresen vagy kérésre jelentést tesznek tevékenységükről az Együtműködési Bizottságnak.
4. Az albizottságok vagy más testületek bármelyik Fél vagy az Együtműködési Bizottság kérésére üléseznek, kivéve, ha a Felek másként állapodnak meg.
5. Az albizottságok és más testületek létrehozása vagy megléte nem akadályozhatja meg a Feleket abban, hogy bármely ügyet közvetlenül az Együtműködési Bizottság elé utaljanak.

313. CIKK

Parlamenti Együtműködési Bizottság

1. Létrejön a Parlamenti Együtműködési Bizottság, amely fórumként szolgál a Felek közötti kapcsolatok elmélyítését és megerősítését célzó találkozókhoz és eszmecserekhöz.
2. A Parlamenti Együtműködési Bizottság az Európai Parlament képviselőiből és a kirgiz parlament, a Zhogorku Kenesh tagjaiból áll.
3. A Parlamenti Együtműködési Bizottság az általa meghatározott időközönként ülésezik.
4. A Parlamenti Együtműködési Bizottság maga állapítja meg eljárási szabályzatát.
5. A Parlamenti Együtműködési Bizottság elnöki tisztét az eljárási szabályzatának megfelelően az Európai Parlament képviselője és a kirgiz parlament, a Zhogorku Kenesh képviselője felváltva tölti be.
6. A Parlamenti Együtműködési Bizottság tájékoztatást kap az Együtműködési Tanács határozatairól és ajánlásairól.
7. A Parlamenti Együtműködési Bizottság ajánlásokat tehet az Együtműködési Tanácsnak.

314. CIKK

A civil társadalom részvétele

Annak érdekében, hogy a 6. cikkben előírtak szerint tájékoztassák a civil társadalmat és konzultációt folytassanak vele e megállapodás végrehajtásáról, a Felek a 312. cikkben meghatározott eljárással összhangban külön szervezet hozhatnak létre e célra.

315. CIKK

Területi alkalmazás

1. E megállapodás alkalmazandó:
 - (a) azokon a területeken, amelyeken az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés alkalmazandó, az említett szerződésekben meghatározott feltételekkel; valamint
 - (b) a Kirgiz Köztársaság területén.
- E megállapodás alkalmazásában a „terület” kifejezés – kifejezetten ellenkező rendelkezés hiányában – ebben az értelemben értendő.
- E megállapodásban a „terület” kifejezés magában foglalja az Egyesült Nemzetek 1982. december 10-én Montego Bay-ben kelt Tengerjogi Egyezményében meghatározott légteret és parti tengert is.
2. E megállapodás vámügyi együttműködésre vonatkozó rendelkezései tekintetében ez a megállapodás az Európai Unió tekintetében az Unió vámterületének a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet³⁶ 4. cikkében említett, az e cikk (1) bekezdése első albekezdése a) pontjának hatálya alá nem tartozó területeire is alkalmazandó.

316. CIKK

A kötelezettségek teljesítése

1. A Felek minden általános vagy különös intézkedést meghoznak, amely e megállapodás szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges.
2. Ha valamelyik Fél úgy ítéli meg, hogy a másik Fél nem teljesítette a IV. cím szerinti bármely kötelezettségét, az említett címben előírt különleges mechanizmusokat kell alkalmazni.

36 Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete (2013. október 9.) az Unió Vámkódex létrehozásáról (EU HL L 269., 2013.10.10., 1. o.).

3. Ha valamelyik Fél úgy ítéli meg, hogy a másik Fél nem teljesítette a 2. és 11. cikkben e megállapodás lényeges elemének minősített bármely kötelezettségét, megfelelő intézkedéseket tehet. E bekezdés alkalmazásában a „megfelelő intézkedések” magukban foglalhatják e megállapodás részleges vagy teljes felfüggesztését.

4. Ha valamelyik Fél úgy ítéli meg, hogy a másik Fél nem teljesítette az e megállapodásban foglalt bármely kötelezettségét – az e cikk (2) és (3) bekezdése hatálya alá tartozók kivételével –, erről értesíti a másik Felet. A Felek az Együttműködési Tanács égisze alatt konzultációt folytatnak, hogy egy kölcsönösen elfogadható megoldást találjanak. Amennyiben az Együttműködési Tanácsnak nem sikerül kölcsönösen elfogadható megoldást találnia, az értesítést küldő Fél megfelelő intézkedéseket tehet. E bekezdés alkalmazásában a „megfelelő intézkedések” magukban foglalhatják kizárólag az I., II., III., V. vagy VI. cím vagy e cím felfüggesztését.

5. A (3) és (4) bekezdésben említett „megfelelő intézkedéseket” a nemzetközi jog teljes körű tiszteletben tartásával kell meghozni, és arányosnak kell lenniük az e megállapodás szerinti kötelezettségek teljesítésének elmulasztásával. Elsőbbséget kell biztosítani azoknak az intézkedéseknek, amelyek a legkevesebb zavart okozzák e megállapodás működésében.

317. CIKK

Biztonsággal kapcsolatos kivételek

E megállapodás egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy:

(a) megköveteli bármelyik Féltől olyan információk szolgáltatását vagy hozzáférhetővé tételét, amelyek átadását a Fél alapvető biztonsági érdekeivel ellentétesnek ítéli; vagy

(b) akadályozza bármelyik Felet abban, hogy az alapvető biztonsági érdekei védelméhez szükségesnek ítélt lépéseket tegyen a következő területeken:

(i) a fegyverek, lőszer és hadfelszerelések gyártása vagy kereskedelme, valamint más áruk és anyagok, szolgáltatások és technológiák olyan kereskedelme vagy azokkal összefüggő ügyletek, és olyan gazdasági tevékenységek vonatkozásában, amelyek közvetlenül vagy közvetve katonai létesítmények ellátását szolgálják;

(ii) hasadó és fúziós anyagok vagy azok az anyagok, amelyekből ezek származnak; vagy

(iii) háború idején vagy más, a nemzetközi kapcsolatokban fellépő szükséghelyzet esetén; vagy

(c) bármelyik Felet megakadályozza abban, hogy intézkedéseket hozzon az ENSZ Alapokmánya szerinti nemzetközi kötelezettségeinek teljesítése céljából, a nemzetközi béke és a biztonság fenntartása érdekében.

318. CIKK

Hatálybalépés és ideiglenes alkalmazás

1. E megállapodás az azon napot követő második hónap első napján lép hatályba, amelyen a Felek értesítik egymást az ehhez szükséges megfelelő belső eljárások lezárulásáról.

2. Az (1) bekezdés ellenére a Felek e megállapodást részben vagy egészben, ideiglenesen, saját belső eljárásaikkal összhangban alkalmazhatják. Az ideiglenes alkalmazás az azon napot követő második hónap első napján kezdődik, amelyen az Európai Unió és a Kirgiz Köztársaság értesítik egymást a következőkről:

(a) az Európai Unió részéről: az e célból szükséges belső eljárások lezárulása, feltüntetve e megállapodás ideiglenesen alkalmazandó részeit; valamint

(b) a Kirgiz Köztársaság részéről: az e célból szükséges belső eljárások lezárulása, megerősítve a Kirgiz Köztársaság jóváhagyását e megállapodás ideiglenesen alkalmazandó részeit illetően.

3. Bármelyik Fél írásban értesítheti a másik Felet e megállapodás ideiglenes alkalmazásának felmondására irányuló szándékáról. A felmondás az értesítést követő második hónap első napján lép hatályba.

4. E megállapodás ideiglenes alkalmazásának céljából „e megállapodás hatálybalépése” az ideiglenes alkalmazás időpontját jelenti. Az Együttműködési Tanács és az e megállapodás alapján létrehozott egyéb szervek e megállapodás ideiglenes alkalmazása során is elláthatják feladataikat, amennyiben ezek a feladatok e megállapodás ideiglenes alkalmazásának biztosításához szükségesek. A feladataik ellátása során elfogadott határozatok hatályukat veszítik, ha e megállapodás ideiglenes alkalmazása a (3) bekezdés szerint megszűnik.

5. Amennyiben a (2) bekezdéssel összhangban a Felek az e megállapodás hatálybalépése előtt alkalmazzák annak valamelyik rendelkezését, az ilyen rendelkezésben szereplő, e megállapodás hatálybalépésének napjára való utalást úgy kell érteni, hogy az arra az időpontra vonatkozik, amelytől kezdve a Felek az említett rendelkezést a (2) bekezdéssel összhangban ideiglenesen alkalmazzák.

6. Az e cikk szerinti értesítéseket az Európai Unió és tagállamai számára az Európai Unió Tanácsa Főtitkárnak, a Kirgiz Köztársaság számára pedig a Külügyminisztériumnak kell megküldeni.

319. CIKK

Egyéb megállapodások

1. Az egyrészlől az Európai Közösségek és tagállamai, másrészlől a Kirgiz Köztársaság közötti partnerség létrehozásáról szóló partnerségi és együttműködési megállapodás – amelyet 1995. február 9-én Brüsszelben írtak alá és amely 1999. július 1-jén lépett hatályba – hatályát veszti, és annak helyébe ez a megállapodás lép.
2. A Felek közötti összes egyéb megállapodásban található, az (1) bekezdésben említett megállapodásra vonatkozó hivatkozásokat az e megállapodásra történő hivatkozásokként kell értelmezni.
3. A Felek e megállapodást kiegészíthetik az e megállapodás hatálya alá tartozó bármely együttműködési területre vonatkozó egyedi megállapodás megkötésével. Ezek az egyedi megállapodások az e megállapodás által szabályozott átfogó kétoldalú kapcsolatok elválaszthatatlan részét képezik, és az e megállapodás által létrehozott közös intézményi keret hatálya alá tartoznak.

320. CIKK

Mellékletek, jegyzőkönyvek és lábjegyzetek

Az e megállapodáshoz tartozó mellékletek, jegyzőkönyvek és lábjegyzetek a megállapodás elválaszthatatlan részét képezik.

321. CIKK

Új tagállamok csatlakozása az Európai Unióhoz

1. Az Európai Unió tájékoztatja a Kirgiz Köztársaságot bármely harmadik ország Európai Unióhoz való csatlakozási kérelméről.
2. Az Európai Unió értesíti a Kirgiz Köztársaságot a harmadik országoknak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló bármely szerződés (a továbbiakban: csatlakozási szerződés) hatálybalépéséről.
3. Az Európai Unió új tagállamai az Együttműködési Tanács által meghatározott feltételekkel összhangban csatlakoznak ehhez a megállapodáshoz. Amennyiben a (4) bekezdés másként nem rendelkezik, a csatlakozás az új tagállamnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásának napján lép hatályba, és ezt a megállapodást az Együttműködési Tanács a csatlakozás feltételeit megállapító határozatával módosítja.
4. A IV. cím az Európai Unió új tagállama és a Kirgiz Köztársaság között az új tagállam Európai Unióhoz történő csatlakozásának időpontjától alkalmazandó.
5. E cikk (4) bekezdése végrehajtásának megkönnyítése érdekében a csatlakozási szerződés aláírásának időpontjától kezdődően a kereskedelmi formációban eljáró Együttműködési Bizottság megvizsgálja a csatlakozás e megállapodásra gyakorolt hatásait. Az Együttműködési Bizottság határoz az e megállapodás 8-A., 8-C. és 9. mellékletének szükséges technikai módosításairól, valamint az egyéb szükséges kiigazításokról vagy átmeneti intézkedésekről. Az Együttműködési Bizottság bármely határozata az új tagállamnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásának napján lép hatályba.

322. CIKK

Egyéni jogok

E megállapodás egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az személyeknek a Felek között a nemzetközi közjog alapján létrehozottaktól eltérő jogokat vagy kötelezettségeket keletkeztetne, vagy úgy, hogy erre a megállapodásra közvetlenül hivatkozni lehet a Felek belső jogrendszerében.

323. CIKK

Nyilvános hozzáférés a hivatalos dokumentumokhoz

E megállapodás nem sérti a Felek dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférésről szóló vonatkozó jogszabályainak alkalmazását.

324. CIKK

Időtartam

Ez a megállapodás határozatlan ideig érvényes.

325. CIKK

A Felek fogalom meghatározása

E megállapodás alkalmazásában „Felek”: egyrésztől – a vonatkozó hatásköreiknek megfelelően – az Európai Unió vagy a tagállamai, vagy az Európai Unió és a tagállamai, másrésztől a Kirgiz Köztársaság.

326. CIKK

A megállapodás felmondása

Bármely Fél diplomáciai úton küldött írásbeli értesítés útján értesítheti a másik Felet e megállapodás felmondására irányuló szándékáról. A felmondás az értesítés kézhezvételének napjától számított hat hónap elteltével válik hatályossá.

327. CIKK

Hiteles szövegek

E megállapodás egy-egy eredeti példányban készült angol, bolgár, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, horvát, ír, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, román, spanyol, svéd, szlovák, szlovén, valamint kirgiz és orosz nyelven; a szövegek mindegyike egyaránt hiteles.

FENTIEK HITELEŰL az alulírott, erre kellően meghatalmazott megbízottak aláírták ezt a megállapodást.

Kelt Brüsszelben, a kétezer-huszonegyedik év június havának huszonötödik napján.

2. MELLÉKLET

KIVITELI VÁMOK, ADÓK VAGY MÁS DÍJAK

HR-kód	Árumegnevezés	A vám mértéke
1206 00 100 0	- Vetésre	10 %, de legalább 15 EUR/1 000 kg
1206 00 910 0	-- Héj nélkül; szürke és fehér csíkos héjú	10 %, de legalább 15 EUR/1 000 kg
1206 00 990 0	-- Más	10 %, de legalább 15 EUR/1 000 kg
2505 10 000 0	Kovavastartalmú homok és kvarchomok	50 %, de legalább 100 EUR/1 000 kg
2505 90 000 0	Más	50 %, de legalább 100 EUR/1 000 kg
2506 10 000 0	-- Kvarc	50 %, de legalább 100 EUR/1 000 kg
2514 00 000 0	Palakő durván nagyolva vagy fűrészszel vagy más módon egyszerűen vágva is, tömb vagy téglalap (beleértve a négyzet) alakú tábla formában	50 %, de legalább 100 EUR/1 000 kg
2515 11 000 0	-- Nyersen vagy durván nagyolva	100 %, de legalább 50 EUR/1 000 kg
2515 12 000 0	-- Fűrészszel vagy más módon egyszerűen vágva, tömb vagy téglalap (beleértve a négyzet) alakú tábla formában	100 %, de legalább 50 EUR/1 000 kg
2515 20 000 0	- Ekozin és más emlékművi vagy építőkö mészkből; alabástrom	30 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
2516 11 000 0	- Gránit: -- Nyersen vagy durván nagyolva	30 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
2516 12 000 0	- Gránit: -- Fűrészszel vagy más módon egyszerűen vágva, tömb vagy téglalap (beleértve a négyzet) alakú tábla formában	30 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
2516 90 000 0	- Más emlékművi vagy építőkö	30 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
2518 10 000 0	- Dolomit, kalcinálva vagy zsugorítva (szinterelve) is	30 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
2521 00 000 0	Kohómészkbő; mészkbő és más mészartalmú kő, mész vagy cement előállításához	30 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
2601 11 000 0	-- Nem agglomerált	30 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
2601 12 000 0	-- Agglomerált	30 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
2603 00 000 0	Rézérc, dúsított is	30 %, de legalább 100 EUR/1 000 kg
2604 00 000 0	Nikkelérc, dúsított is	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2605 00 000 0	Kobaltérc, dúsított is	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2606 00 000 0	Bauxit és dúsított érc	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2607 00 000 1	- legalább 45 tömegszázalék olómtartalommal	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2607 00 000 9	- Más	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2608 00 000 0	Cinkérc, dúsított is	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2609 00 000 0	Ónérc, dúsított is	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2610 00 000 0	Krómércc, dúsított is	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2611 00 000 0	Volfrámérc, dúsított is	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2613 10 000 0	- Pörkölt	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2613 90 000 0	- Más	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2616 90 000 0	- Más	30 %, de legalább 100 EUR/1 000 kg
2617 10 000 0	- Antimónérc, dúsított is	25 %, de legalább 60 EUR/1 000 kg
2617 90 000 0	- Más	50 %, de legalább 100 EUR/1 000 kg
2709 00 100 9	-- Más	5 %
2709 00 900 1	-- Nyersolaj, sűrűsége 20 °C-on több mint 887,6 kg/m ³ , de legfeljebb 994 kg/m ³ , kéntartalma legalább 0,015 tömegszázalék, de legfeljebb 3,47 tömegszázalék	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.

HR-kód	Árumegnevezés	A vám mértéke
2709 00 900 2	-- Nyersolaj, sűrűsége 20 °C-on legalább 694,7 kg/m ³ , de legfeljebb 980 kg/m ³ , kéntartalma legalább 0,04 tömegszázalék, de legfeljebb 5 tömegszázalék	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2709 00 900 3	-- Nyersolaj, sűrűsége 20 °C-on legalább 694,7 kg/m ³ , de legfeljebb 887,6 kg/m ³ , kéntartalma legalább 0,04 tömegszázalék, de legfeljebb 1,5 tömegszázalék	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2709 00 900 4	-- Nyersolaj, sűrűsége 20 °C-on legalább 750 kg/m ³ , de legfeljebb 900 kg/m ³ , kéntartalma legfeljebb 4 tömegszázalék	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2709 00 900 9	--- Más	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 12 411 0	----- 80-nál kisebb oktánszámú (RON)	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 12 412 0	----- Legalább 80, de kevesebb mint 92 oktánszámú (RON)	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 12 413 0	----- Legalább 92 oktánszámú (RON)	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 12 419 0	----- más	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 12 450 0	----- Legalább 95, de kevesebb mint 98 oktánszámú (RON)	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 12 490 0	----- Legalább 98 oktánszámú (RON)	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 12 510 0	----- 98-nál kisebb oktánszámú (RON)	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 12 590 0	----- Legalább 98 oktánszámú (RON)	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 19 421 0	----- nyáron	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 19 422 0	----- télen	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 19 460 0	----- 0,05 tömegszázalékot meghaladó, de legfeljebb 0,2 tömegszázalék kéntartalommal	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 19 510 9	----- Más	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 19 550 9	----- Más	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 19 620 9	----- -Más	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 19 710 0	----- Speciális célokra	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 19 980 0	----- Más kenőolaj és más olaj	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
2710 99 000 0	-- Más	a képletet lásd a (*****) lábjegyzetben.
4101 20 100 0	-- Hasítatlan bőr, kezeletlenül	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4101 20 300 0	-- Hasítatlan bőr, vizesen sózva	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4101 20 500 0	-- Szárítva vagy szárazon sózva	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4101 20 800 0	-- Más	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4101 50 100 0	-- kezeletlenül	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4101 50 300 0	-- Vizesen sózva	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4101 50 500 0	-- Szárítva vagy szárazon sózva	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4101 50 900 0	-- Más	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4101 90 000 0	- Más, beleértve a hátbőrt (egész krupont), a talpbőrt (talpkrupont) és a hasrészt is	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4102 10 100 0	-- Báránybőr	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4102 10 900 0	-- Más	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4102 21 000 0	-- Pácolva	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4102 29 000 0	-- Más	20 %, de legalább 200 EUR/1 000 kg
4104 11 100 0	--- Szarvasmarhafélék egész bőre (beleértve a bivalyt is), legfeljebb 28 négyzetláb (2,6 m ²) nagyságban	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 11 510 0	---- - Egész bőr több mint 28 négyzetláb (2,6 m ²) nagyságban	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg

HR-kód	Árumegnevezés	A vám mértéke
4104 11 590 0	----- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 11 900 0	---- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 19 100 0	--- Szarvasmarhafélék egész bőre (beleértve a bivalyt is), legfeljebb 28 négyzetláb (2,6 m ²) nagyságban	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 19 510 0	----- Egész bőr több mint 28 négyzetláb (2,6 m ²) nagyságban	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 19 590 0	----- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 19 900 0	---- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 41 190 0	---- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 41 510 0	----- Egész bőr több mint 28 négyzetláb (2,6 m ²) nagyságban	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 41 590 0	----- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 41 900 0	---- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 49 190 0	---- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 49 510 0	----- Egész bőr több mint 28 négyzetláb (2,6 m ²) nagyságban	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 49 590 0	----- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4104 49 900 0	---- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4105 10 000 0	- Nedves állapotban (beleértve a „wet-blue“-t is):	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4105 30 900 0	-- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4106 21 000 0	- Nedves állapotban (beleértve a „wet-blue“-t is):	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4106 22 900 0	--- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4106 40 900 0	-- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 11 110 0	---- Borjú boxbőr	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 11 190 0	---- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 11 900 0	--- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 12 110 0	---- Borjú boxbőr	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 12 190 0	---- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 12 910 0	---- Szarvasmarhafélék (beleértve a bivalyt is) bőre	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 12 990 0	---- Lófélék bőre	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 19 100 0	--- Szarvasmarhafélék (beleértve a bivalyt is) bőre, legfeljebb 28 négyzetláb (2,6 m ²) nagyságban	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 19 900 0	--- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 91 100 0	--- Talpbőr	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 91 900 0	--- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 92 100 0	--- Szarvasmarhafélék (beleértve a bivalyt is) bőre	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 92 900 0	--- Lófélék bőre	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 99 100 0	--- Szarvasmarhafélék (beleértve a bivalyt is) bőre	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4107 99 900 0	--- Lófélék bőre	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4112 00 000 0	Juh vagy bárány gyapjú nélküli, cserzés vagy kérgezés után tovább kikészített bőr, beleértve a pergamentált bőrt, hasítva is, a 4114 vtsz. alá tartozó bőr kivételével	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4113 10 000 0	- Kecse-, kecszegida- vagy gödölyebőr	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4113 90 000 0	- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg

HR-kód	Árumegnevezés	A vám mértéke
4114 10 100 0	-- Juh és báránybőr	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4114 10 900 0	-- Más állatbőr	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4114 20 000 0	- Lakkbőr és laminált lakkbőr; metallizált bőr	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4115 10 000 0	- Mesterséges bőr, kikészített bőrből vagy bőrrostból lemez, lap vagy csík alakban, tekercsben is	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4115 20 000 0	- Bőráruk előállítására nem alkalmas bőrdarabok és más -hulladékok kikészített bőrből, mesterséges bőrből; kikészített bőr pora és lisztje	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
4707 10 000 0	- Fehéřítetlen nátronpapír vagy -karton vagy hullámpapír vagy -karton	10 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
4707 20 000 0	- Anyagában nem színezett, főként fehéřített kémiai rostanyagot tartalmazó más papír vagy karton	10 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
4707 30 100 0	-- Régi és nem értékesített újság és magazin, telefonkönyv, brosúra és nyomtatott reklámanyag	10 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
4707 30 900 0	-- Más	10 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
4707 90 100 0	-- Más, beleértve a válogatás nélküli hulladékot	10 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
4707 90 900 0	-- Más, beleértve a válogatott hulladékot	10 %, de legalább 70 EUR/1 000 kg
5101 11 000 0	-- Nyírott gyapjú	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5101 19 000 0	-- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5101 21 000 0	-- Nyírott gyapjú	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5101 29 000 0	-- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5101 30 000 0	- Karbonizált gyapjú	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5102 20 000 0	- Durva állati szőr	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5103 10 100 0	-- Nem karbonizált	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5103 10 900 0	-- Karbonizált	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5103 20 000 0	- Más hulladék gyapjúból vagy finom állati szőrből	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5103 30 000 0	- Szőrhulladék durva állati szőrből	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5104 00 000 0	Foszlattott anyag gyapjúból, finom vagy durva állati szőrből	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5105 10 000 0	- Kártolt gyapjú	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5105 21 000 0	-- Fésült gyapjú darabokban	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5105 29 000 0	-- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5105 39 000 0	-- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5105 40 000 0	- Kártolt vagy fésült durva állati szőr	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5106 10 100 0	-- Fehéřítetlen	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5106 10 900 0	-- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5106 20 100 0	-- Legalább 85 tömegszázalék gyapjú- és finom állati szőr-tartalommal	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5106 20 910 0	--- Fehéřítetlen	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5106 20 990 0	--- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5107 10 100 0	-- Fehéřítetlen	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5107 10 900 0	-- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5107 20 100 0	--- Fehéřítetlen	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5107 20 300 0	--- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5107 20 510 0	---- Fehéřítetlen	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5107 20 590 0	---- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg

HR-kód	Árumegnevezés	A vám mértéke
5107 20 910 0	---- Fehéritetlen	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5107 20 990 0	---- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5108 10 100 0	-- Fehéritetlen	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5108 10 900 0	-- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5108 20 100 0	-- Fehéritetlen	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
5108 20 900 0	-- Más	10 %, de legalább 90 EUR/1 000 kg
7106 91 000 9	--- Más	25 %
7106 92 000 0	-- Félgyártmány	25 %
7108 12 000 9	--- Más	25 %
7108 13 800 0	--- Más	15 %
7108 20 000 9	-- Más	15 %
7118 90 000 0	- Más	25 %
7204 10 000 0	- Öntöttvas-hulladék és -maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 21 100 0	--- Legalább 8 tömegszázalék nikkeltartalommal	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 21 900 0	--- Más	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 29 000 0	-- Más	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 30 000 0	- Ózított vas- vagy acélhulladék és -maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 41 100 0	--- Esztergaforgács, gyaluforgács, forgácsapríték, marási hulladék, fűrészpor és reszelék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 41 910 0	---- Összepréseve	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 41 990 0	---- Más	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 49 100 0	--- Darabokra törve (feldarabolva)	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 49 300 0	---- Összepréseve	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 49 900 0	---- Más	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7204 50 000 0	- Ingot újraolvasztott hulladékból	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7404 00 100 0	- Finomított rézből	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7404 00 910 0	-- Réz-cink alapötövetből (sárgaréz)	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7404 00 990 0	-- Más	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7503 00 100 0	- Ötvözetlen nikkeltől	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7503 00 900 0	- Nikkelötvetből	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7602 00 110 0	-- Esztergaforgács, gyaluforgács, forgácsapríték, marási hulladék, fűrészpor és reszelék; legfeljebb 0,2 mm vastagságú (alátét nélkül) színezett, bevont vagy bonderezett lemez és fólia hulladéka	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7602 00 190 0	-- Más (beleértve a gyári selejtet is)	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7602 00 900 0	- Maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7802 00 000 0	Ólomhulladék és -maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
7902 00 000 0	Cinkhulladék és -maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
8101 97 000 0	-- Hulladék és maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
8102 97 000 0	-- Hulladék és maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
8103 30 000 0	- Hulladék és maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
8104 20 000 0	- Hulladék és maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
8105 30 000 0	- Hulladék és maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
8106 00 100 0	- Megmunkálatlan bizmut; hulladék és maradék; por	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
8107 30 000 0	- Hulladék és maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
8108 30 000 0	- Hulladék és maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg
8109 30 000 0	- Hulladék és maradék	15 %, de legalább 150 USD/1 000 kg

***** A nyersolajra kivetett kiviteli vámok képlete,	
ha a nyersolaj világpiacon árá (W.p.):	Vámtétel
$\leq 109,5$ USD/t	0
$> 109,5$, de ≤ 146 USD/t	$\leq 0,35 (W.p. - 109,5)$ USD/t
> 146 , de $\leq 182,5$ USD/t	$\leq 12,78$ USD/t + $0,45 (W.p. - 146)$ USD/t
$> 182,5$ USD/t	$\leq 29,2$ USD/t + $0,65 (W.p. - 182,5)$ USD/t

8-A. MELLÉKLET**FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐK – A FELEK JOGSZABÁLYAI,
VALAMINT A BEJEGYZÉS ÉS AZ ELLENŐRZÉS ELEMEI****A. SZAKASZ****A FELEK JOGSZABÁLYAI****A Kirgiz Köztársaság jogszabályai**

- A Kirgiz Köztársaság polgári törvénykönyve (a II. rész V. szakasza, valamint a vonatkozó végrehajtási jogi aktusok¹);
- A Kirgiz Köztársaság védjegyekről, szolgáltatási védjegyekről és áruk eredetmegjelöléséről szóló jogszabálya, valamint a vonatkozó végrehajtási jogi aktusok²

Az Európai Unió jogszabályai

- Az Európai Parlament és a Tanács 1151/2012/EU rendelete (2012. november 21.) a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről, valamint a vonatkozó végrehajtási jogi aktusok³;
- Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről⁴, különösen az eredetmegjelölésekről és a földrajzi árujelzőkről szóló 92–111. cikk, valamint a vonatkozó végrehajtási jogi aktusok;
- Az Európai Parlament és a Tanács 110/2008/EK rendelete (2008. január 15.) a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kisereléséről, címkézéséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról, valamint az 1576/89/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről⁵, valamint a vonatkozó végrehajtási jogi aktusok;
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/787 rendelete (2019. április 17.) a szeszes italok meghatározásáról, leírásáról, megjelenítéséről, jelöléséről, a szeszes italok elnevezésének használatáról az egyéb élelmiszerek megjelenítése és jelölése során, a szeszes italok földrajzi árujelzőinek oltalmáról, a mezőgazdasági eredetű etil-alkohol és desztillátumok használatáról az alkoholtartalmú italokban, valamint a 110/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről⁶;
- Az Európai Parlament és a Tanács 251/2014/EU rendelete (2014. február 26.) az ízesített borászati termékek meghatározásáról, megnevezéséről, kisereléséről, címkézéséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról és az 1601/91/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről⁷, valamint a vonatkozó végrehajtási jogi aktusok.

B. SZAKASZ**A FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐK
BEJEGYZÉSÉNEK ÉS ELLENŐRZÉSÉNEK ELEMEI**

- az adott terület oltalom alatt álló földrajzi árujelzőit tartalmazó jegyzék;
- közigazgatási eljárás annak igazolására, hogy a földrajzi árujelző az egyik Fél egy területéről, régiójából vagy helyéről származó olyan terméket jelöl, amelynek különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője lényegileg ennek a földrajzi származásnak tulajdonítható;
- arra vonatkozó követelmény, hogy a bejegyzett elnevezés egy vagy több olyan egyedi termékhez tartozzon, amelyre vonatkozóan kizárólag megfelelő közigazgatási eljárás keretében módosítható termékleírás készült;
- az előállításra vonatkozó ellenőrzési szabályok;
- a bejegyzett elnevezések oltalmának érvényesítése a hatóságok megfelelő közigazgatási intézkedései révén;
- arra vonatkozó jogi rendelkezések, hogy a bejegyzett elnevezést az adott termékleírásnak megfelelő terméket forgalmazó bármely természetes vagy jogi személy használhatja;

¹ „Erkin Too” 1998.2.27., N 18-25; „Vedomosti Jogorku Kenesha Kirgyszskoi Respubliki”, 1998., N6, 226. o.

² „Vedomosti Jogorku Kenesha Kirgyszskoi Respubliki”, 1998., N3, 68. o. „Erkin Too” 1998.1.28., N 8-9; „Normativnye akty Kirgyszskoi Respubliki”, 1998, N 2; „Normativnye akty Kirgyszskoi Respubliki”, 2008.02., N 7.

³ EU HL L 343., 2012.12.14., 1. o.

⁴ EU HL L 347., 2013.12.20., 671. o.

⁵ EU HL L 39., 2008.2.13., 16. o.

⁶ EU HL L 130., 2019.5.17., 1. o.

⁷ EU HL L 84., 2014.3.20., 14. o.

- rendelkezések a már bejegyzett megnevezésekkel azonos vagy részben azonos alakú megnevezéseknek, áruk köznyelvben használatos általános megnevezésének, növény- és állatfajták nevét egészben vagy részben tartalmazó megnevezéseknek a bejegyzésére vonatkozóan, beleértve a bejegyzés elutasítását is; ezek a rendelkezések figyelembe veszik minden érintett fél jogos érdekeit;
 - a földrajzi árujelzők és a védjegyek közötti kapcsolatra vonatkozó szabályok, amelyek a védjegyjog által biztosított jogok alóli korlátozott kivételről rendelkeznek azzal a céllal, hogy egy korábbi védjegy megléte ne akadályozza egy elnevezés bejegyzett földrajzi árujelzőként való bejegyzését és használatát, kivéve, ha a védjegy elismertsége és használatának időtartama miatt a védjegy hatályán kívül eső termékekre vonatkozó földrajzi árujelző bejegyzése és használata félrevezetné a fogyasztókat;
 - az oltalom alatt álló elnevezéssel ellátott termék előállítására vonatkozó jog biztosítása minden olyan, az adott földrajzi területen letelepedett termelő számára, aki aláveti magát az ellenőrzési rendszernek, feltéve, hogy a termelő biztosítja a termékleírásnak való megfelelést;
 - felszólalási eljárás annak érdekében, hogy figyelembe lehessen venni az elnevezések korábbi használóinak jogos érdekeit, függetlenül attól, hogy ezek az elnevezések részesülnek-e a szellemi tulajdonra vonatkozó védelemben vagy sem. 8-B.
-

8-B. MELLÉKLET**A FELSZÓLALÁSI ELJÁRÁS KRITÉRIUMAI**

1.

A felszólalási eljárás a következő elemeket tartalmazza:

(a) az elnevezéseket, valamint azok latin, illetve kirgiz betűs átírását tartalmazó jegyzék;

(b) a termék típusa;

(c) meghívó:

(i) az Európai Unió esetében bármely olyan természetes vagy jogi személy számára – kivéve a Kirgiz Köztársaságban letelepedett vagy ott lakóhellyel rendelkező személyeket –; vagy

(ii) a Kirgiz Köztársaság esetében bármely olyan természetes vagy jogi személy számára – kivéve az Európai Unió valamely tagállamában letelepedett vagy ott lakóhellyel rendelkező személyeket –,

akinek vagy amelynek jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy megfelelően indokolt nyilatkozat benyújtása révén kifogást emeljen egy földrajzi árujelző oltalom alá helyezésével szemben.

2.

A (3) bekezdésben említett felszólalási nyilatkozatoknak a tájékoztató közzétételétől számított két hónapon belül kell beérkezniük az Európai Bizottsághoz vagy a Kirgiz Köztársasághoz.

3.

A felszólalási nyilatkozatok csak akkor fogadhatók el, ha a (2) bekezdésben megállapított határidőn belül érkeznek be, valamint:

(a) ha bizonyítják, hogy a javasolt elnevezés oltalma:

(i) ütközik valamely növényfajta nevével – beleértve a borszőlőfajta-neveket is – vagy valamely állatfajta nevével, és ezáltal alkalmas arra, hogy a termék tényleges származása tekintetében megtéveszse a fogyasztót;

(ii) azonos alakú elnevezésekhez vezet, ami megtévesztené a fogyasztót a termék származási helyét illetően;

(iii) megtéveszti a fogyasztót a termék valódi mibenlétét illetően, figyelemmel egy védjegy hírnevére, elismertségére és használatának időtartamára; vagy

(iv) veszélyezteti egy részben vagy egészben azonos elnevezés vagy védjegy, illetve olyan termékek létét, amelyeket a felszólalási értesítés közzétételének napját megelőzően már legalább öt éven keresztül jogszerűen forgalmaztak; vagy

(b) arra utaló adatokat szolgáltatnak, hogy az oltalom és a bejegyzés tárgyát képező elnevezés általános.

4.

A (3) bekezdésben felsorolt kritériumokat az illetékes hatóságok értékelik az érintett Fél megfelelő területével kapcsolatban, amely a szellemi tulajdon-jogok esetében csak azon a területet vagy területeket jelenti, ahol ezek a jogok védelemben részesülnek.

8-C. MELLÉKLET

OLTALOM ALÁ HELYEZENDŐ TERMÉKEK FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐI

A. SZAKASZ

A KIRGIZ KÖZTÁRSASÁGBAN OLTALOM ALÁ HELYEZENDŐ EURÓPAI UNIÓS TERMÉKEK FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐI

1. A bortól, szeszes italoktól és ízesített boroktól eltérő mezőgazdasági termékek és élelmiszerek jegyzéke

Tagállam	Oltalom alá helyezendő elnevezés	Termékkategória	Latin betűs átírás	Kirgiz karakterekre történő átírás
AT	Steirisches Kürbiskernöl	Olajok és zsírok (vaj, margarin, olaj stb.)		Штайришес Кюрбискернөл
AT	Tiroler Speck	Húspari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Тиролер Шпек
AT	Vorarlberger Bergkäse	Sajt		Форарльбергер Бергезе
BE	Jambon d'Ardenne	Húspari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Жамбоң Д'Арден
BG	Българско розово масло	Illóolajok	Bulgarsko rozovo maslo	Булгарско розово масло
CZ	Budějovické pivo	Sörök		Будейовицке пиво
CZ	Budějovický měšťanský var	Sörök		Будейовицки мештански вар
CZ	České pivo	Sörök		Ческе пиво
CZ	Českobudějovické pivo	Sörök		Ческобудейовицке пиво
CZ	Žatecký chmel	A Szerződés I. mellékletében felsorolt egyéb termékek (fűszerek stb.)		Жатецки хмел
DE	Bayerisches Bier	Sörök		Байеришес Бир
DE	Münchener Bier	Sörök		Мюнхенер Бир
DE	Nürnberger Bratwürste / Nürnberger Rostbratwürste	Húspari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Нюрнбергер Братвюрсте / Нюрнбергер Ростбратвюрсте
DK	Danablu	Sajt		Данаблю
EL	Ακτινίδιο Περίας	Gyümölcs, zöldségfélék és gabonafélék, frissen vagy feldolgozva	Aktinidio Pierias	Ακτινίδιο Πιεριας
EL	Ελιά Καλαμάτας	Gyümölcs, zöldségfélék és gabonafélék, frissen vagy feldolgozva	Elia Kalamatas	Элиа Каламатас
EL	Καλαμάτα	Olajok és zsírok (vaj, margarin, olaj stb.)	Kalamata	Καλαμάτα
EL	Κεφαλογραβιέρα	Sajt	Kefalograviera	Κεφαλογραβιέρα
EL	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	Olajok és zsírok (vaj, margarin, olaj stb.)	Kolymvari Chanion Kritis	Κολυμβάρι Χανίων Κρίτις
EL	Κρόκος Κοζάνης	A Szerződés I. mellékletében felsorolt egyéb termékek (fűszerek stb.)	Krokos Kozanis	Κρόκος Κοζανίς
EL	Μαστίχα Χίου	Természetes mézgák és gyanták	Masticha Chiou	Μαστίχα Χίου
EL	Πράσινες Ελιές Χαλκιδικής	Gyümölcs, zöldségfélék és gabonafélék, frissen vagy feldolgozva	Prasines Elies Chalkidikis	Πράσινες Ελιές Χαλκιδικίς
EL	Σητεία Λασιθίου Κρήτης	Olajok és zsírok (vaj, margarin, olaj stb.)	Sitia Lasithiou Kritis	Σητεία Λασιθίου Κρίτις

Tagállam	Olталom alá helyezendő elnevezés	Termékkategória	Latin betűs átírás	Kirgiz karakterekre történő átírás
EL	Φέτα	Sajt	Feta	Фета
ES	Azafrán de la Mancha	A Szerződés I. mellékletében felsorolt egyéb termékek (fűszerek stb.)		Азафран де ла Манча
ES	Baena	Olajok és zsírok (vaj, margarin, olaj stb.)		Баэна
ES	Cítricos Valencianos / Cítrics Valencians	Gyümölcs, zöldségfélék és gabonafélék, frissen vagy feldolgozva		Ситрикос Валенсианос/Ситрикс Валенсианс
ES	Jabugo (ex Jamón de Huelva)	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Хабуго (экс Хамон де Уельва)
ES	Jamón de Teruel	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Хамон де Теруэль
ES	Jijona	Kenyér, péksütemények, cukrászsütemények, édesipari termékek, kekszek és egyéb pékáru		Хихона
ES	Priego de Córdoba	Olajok és zsírok (vaj, margarin, olaj stb.)		Приего де Кордоба
ES	Queso Manchego	Sajt		Кесо Манчего
ES	Sierra de Segura	Olajok és zsírok (vaj, margarin, olaj stb.)		Сьерра де Сегура
ES	Sierra Mágina	Olajok és zsírok (vaj, margarin, olaj stb.)		Сьерра Махина
ES	Turrón de Alicante	Kenyér, péksütemények, cukrászsütemények, édesipari termékek, kekszek és egyéb pékáru		Туррон де Аликанте
FR	Beurre Charentes-Poitou	Olajok és zsírok (vaj, margarin, olaj stb.)		Бөр Шарант-Пуату
FR	Brie de Meaux	Sajt		Бри де Мо
FR	Camembert de Normandie	Sajt		Камамбер де Норманди
FR	Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy)	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Канар а фуа гра дю Суд-Уэст (Шалос, Гасконь, Жер, Ланд, Перигор, Куэрс)
FR	Charolais de Bourgogne	Friss hús (valamint vágási melléktermék és belsőség)		Шароле де Бургонь
FR	Comté	Sajt		Конте
FR	Crème d'Isigny	Egyéb állati eredetű termékek (tojás, méz, különböző tejtermékek a vaj kivételével stb.)		Крем д'Исиньи
FR	Emmental de Savoie	Sajt		Эмменталь де Савуа
FR	Gruyère	Sajt		Груйер
FR	Huile essentielle de lavande de Haute-Provence	Illóolajok		Ул эссенсель де лаванд де От-Прованс
FR	Jambon de Bayonne	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Жамбо де Байонн
FR	Pruneaux d'Agen; Pruneaux d'Agen mi-cuits	Gyümölcs, zöldségfélék és gabonafélék, frissen vagy feldolgozva		Прюно д'Ажен; Прюно д'Ажен ми-кюи

Tagállam	Oltalom alá helyezendő elnevezés	Termékkategória	Latin betűs átírás	Kirgiz karakterekre történő átírás
FR	Reblochon / Reblochon de Savoie	Sajt		Реблошон/Реблошон де Савуа
FR	Roquefort	Sajt		Рокфор
HU	Szegedi szalámi / Szegedi téliszalámi	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Сегеди салами / Сегеди телисалами
IT	Aceto Balsamico di Modena	A Szerződés I. mellékletében felsorolt egyéb termékek (fűszerek stb.)		Ачето Бальсамико ди Модена
IT	Aceto balsamico tradizionale di Modena	A Szerződés I. mellékletében felsorolt egyéb termékek (fűszerek stb.)		Ачето бальсамико традиционале ди Модена
IT	Asiago	Sajt		Азиаго
IT	Bresaola della Valtellina	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Брезаола делла Вальтеллина
IT	Fontina	Sajt		Фонтина
IT	Gorgonzola	Sajt		Горгонзола
IT	Grana Padano	Sajt		Грана Падано
IT	Mortadella Bologna	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Мортаделла Болонья
IT	Mozzarella di Bufala Campana	Sajt		Моцарелла ди Буфала Кампана
IT	Parmigiano Reggiano	Sajt		Пармиджано Реджано
IT	Pecorino Romano	Sajt		Пекорино Романо
IT	Prosciutto di Parma	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Прошутто ди Парма
IT	Prosciutto di San Daniele	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Прошутто ди Сан Даньеле
IT	Prosciutto Toscano	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Прошутто Тоскано
IT	Provolone Valpadana	Sajt		Проволоне Вальпадана
IT	Taleggio	Sajt		Таледжо
NL	Edam Holland	Sajt		Эдам Холланд
NL	Gouda Holland	Sajt		Гауда Холланд
PT	Queijo S. Jorge	Sajt		Кеихо Сан Хорхе
SI	Kranjska Klobasa	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Краньска Клобаса
SI	Kraški pršut	Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)		Крашки пршут

2. A szeszes italok jegyzéke

Tagállam	Oldalom alá helyezendő elnevezés	Termékkategória	Latin betűs átírás	Kirgiz karakterekre történő átírás
AT	Inländerrum	Szeszes ital		Инлендеррум
AT	Jägertee / Jagertee / Jagatee	Szeszes ital		Ягерте
CY	Zιβavía / Τζιβavía / Ζιβάβα	Szeszes ital	Zivania	Зивания
DE/AT/BE	Korn / Kornbrand	Szeszes ital		Корн/Корнбранд
EL/CY	Oύζο	Szeszes ital	Ouzo	Узо
ES	Brandy de Jerez	Szeszes ital		Бренди де Херес
ES	Pacharán Navarro	Szeszes ital		Пачаран Наварро
FI	Suomalainen Marjalikööri / Suomalainen Hedelmälikööri / Finsk Bärlikör / Finsk Fruktlikör / Finnish berry liqueur / Finnish fruit liqueur	Szeszes ital		Суомалайнен Марьяликёри/ Суомалайнен Хедельмяликёри/Финск Бярликёр/Финск Фруктиликёр/Финиш берри ликёр/Финниш фрут ликёр
FI	Suomalainen Vodka / Finsk Vodka / Vodka of Finland	Szeszes ital		Суомалайнен Водка/Финск Водка/Водка оф Финленд
FR	Armagnac	Szeszes ital		Арманьяк
FR	Calvados	Szeszes ital		Кальвадос
FR	Cognac/Eau de vie de Cognac/Eau de vie des Charentes	Szeszes ital		Коньяк/ О де ви де коньяк/ О де ви де Шарант
HU	Pálinka	Szeszes ital		Палинка
HU	Törkölypálinka	Szeszes ital		Төркөлипалинка
IE	Irish Cream	Szeszes ital		Айриш Крем
IE	Irish Whiskey / Uisce Beatha Eireannach / Irish Whisky	Szeszes ital		Айриш Виски/Ишке баха Эреннах/Айриш Виски
IT	Grappa	Szeszes ital		Граппа
LT	Originali lietuviška degtinė / Original Lithuanian vodka	Szeszes ital		Оригинали лиетувишка дегтине/Ориджинал литуаниан водка
NL/BE/ DE/FR	Genièvre / Jenever / Genever	Szeszes ital		Женьевре/Женевер/ Женевер
PL	Herbal vodka from the North Podlasie Lowland aromatised with an extract of bison grass / Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej	Szeszes ital		Хербал водка фром зе норз Подласи Лоулэнд ароматайд виз эн экстракт оф бизон грас/Вудка зелова з Низины Пулночноподляскей ароматызована екстрактем з травы
PL	Polish Cherry	Szeszes ital		Полиш Черри
PL	Polska Wódka / Polish Vodka	Szeszes ital		Польска Водка/Полиш Водка
SE	Svensk Vodka / Swedish Vodka	Szeszes ital		Свенск Водка/Свидиш Водка

3. A borok jegyzéke

Tagállam	Ország alá helyezendő elnevezés	Termékkategória	Latin betűs átírás	Kirgiz karakterekre történő átírás
BG	Дунавска равнина	Borok	Danube Plain	Дунавска равнина
BG	Тракийска низина	Borok	Thracian Lowlands	Тракийска низина
CY	Κομμανδάρια	Borok	Commandaria	Коммандария
DE	Mosel	Borok		Мозель
DE	Rheingau	Borok		Рейнгау
DE	Rheinhessen	Borok		Райнхессен
EL	Σάμος	Borok	Samos	Самос
ES	Cariñena	Borok		Кариньена
ES	Cataluña/ Catalunya	Borok		Каталунья
ES	Cava	Borok		Кава
ES	Empordà	Borok		Эмпорда
ES	Jerez-Xérès-Sherry / Jerez / Xérès / Sherry	Borok		Херес-Шерри
ES	La Mancha	Borok		Ла Манча
ES	Málaga	Borok		Малага
ES	Navarra	Borok		Наварра
ES	Priorat	Borok		Приорат
ES	Rías Baixas	Borok		Риас Байшас
ES	Ribera del Duero	Borok		Рибера дель Дуэро
ES	Rioja	Borok		Рьоха
ES	Rueda	Borok		Руэда
ES	Somontano	Borok		Сомонтано
ES	Toro	Borok		Торо
ES	Valdepeñas	Borok		Вальдепеньяс
ES	Valencia	Borok		Валенсия
FR	Alsace / Vin d'Alsace	Borok		Эльзас/Ваң д'Эльзас
FR	Anjou	Borok		Анжу
FR	Beaujolais	Borok		Божоле
FR	Bordeaux	Borok		Бордо
FR	Bourgogne	Borok		Бургонь
FR	Chablis	Borok		Шабли
FR	Champagne	Borok		Шампань
FR	Châteauneuf-du-Pape	Borok		Шато нөф-дю-Пап
FR	Coteaux du Languedoc / Languedoc	Borok		Кото дю Лангедок/Лангедок
FR	Côtes de Provence	Borok		Кот де Прованс
FR	Côtes du Rhône	Borok		Кот дю Рон
FR	Côtes du Roussillon	Borok		Кот дю Руссийон
FR	Graves	Borok		Грав
FR	Haut-Médoc	Borok		О-Медок
FR	Margaux	Borok		Марго
FR	Médoc	Borok		Медок
FR	Saint-Émilion	Borok		Сэн-Эмильон
FR	Sauternes	Borok		Сотерн

Tagállam	Oltalom alá helyezendő elnevezés	Termékkategória	Latin betűs átírás	Kirgiz karakterekre történő átírás
FR	Touraine	Borok		Турен
FR	Val de Loire	Borok		Валь де Луар
HR	Dingač	Borok		Дингач
HU	Tokaj / Tokaji	Borok		Токай / Токайи
IT	Asti	Borok		Асти
IT	Brunello di Montalcino	Borok		Брунелло ди Монтальчино
IT	Chianti	Borok		Кьянти
IT	Conegliano Valdobbiadene – Prosecco / Conegliano – Prosecco / Valdobbiadene – Prosecco	Borok		Конельяно Вальдобьядене-Просекко/Конельяно-Просекко/Вальдобьядене-Просекко
IT	Franciacorta	Borok		Франчакорта
IT	Lambrusco di Sorbara	Borok		Ламбруско ди Сорбара
IT	Lambrusco Grasparossa di Castelvetro	Borok		Ламбруско Граспаросса ди Кастельветро
IT	Montepulciano d'Abruzzo	Borok		Абруццо
IT	Prosecco	Borok		Просекко
IT	Soave	Borok		Соаве
IT	Toscano / Toscana	Borok		Тоскано/Тоскана
IT	Vino Nobile di Montepulciano	Borok		Вино Нобиле ди Монтепульчано
PT	Alentejo	Borok		Алентехо
PT	Bairrada	Borok		Байрадда
PT	Dão	Borok		Дао
PT	Douro	Borok		Дуро
PT	Madeira / Madera / Vinho da Madeira / Madeira Wein / Madeira Wine / Vin de Madère / Vino di Madera / Madeira Wijn	Borok		Мадейра/Мадера/Винью да Мадейра/Мадейра Вайн/Мадейра Вайн/Ваң де Мадер/Вино ди Мадера/Мадейра Вейн
PT	Lisboa	Borok		Лисбоа
PT	Porto / Oporto / Vinho do Porto / Vin de Porto / Port / Port Wine / Portwein / Portvin / Portwijn	Borok		Порто/Опорто/Винью до Порто/Ваң де Порто/Порт/Порт Вайн/Портвейн/Портвин/Портвейн
PT	Setúbal/Península de Setúbal	Borok		Сетубал/Пенинсула де Сетубал
PT	Tejo	Borok		Техо
PT	Vinho Verde	Borok		Винью Верде
RO	Cotnari	Borok		Котнари
RO	Dealu Mare	Borok		Дялу Маре
RO	Murfatlar	Borok		Мурфатлар
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj	Borok		Виноградни́ца область Токай

B. SZAKASZ**AZ EURÓPAI UNIÓBAN OLTALOM ALÁ HELYEZENDŐ KIRGIZ KÖZTÁRSASÁGI TERMÉKEK FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐI**

– XXX

– XXX

9. MELLÉKLET

KÖZBESZERZÉS

1. SZAKASZ

KÖZPONTI KORMÁNYZATI SZERVEK

Küszöbértékek:

Amennyiben e melléklet másként nem rendelkezik, valamint az e szakaszhoz fűzött megjegyzésekre és az 5. szakaszban található általános megjegyzésekre is figyelemmel, a 9. fejezet alkalmazandó a Feleknek az e szakasz A. és B. alszakaszában felsorolt beszerző szerveire, ha a beszerzés értéke eléri vagy meghaladja a következő értékhatárokat:

- (a) 130 000 különleges lehívási jog (SDR) valamennyi áru tekintetében;
- (b) 130 000 SDR a 4. szakaszban meghatározott szolgáltatások tekintetében;
- (c) 5 000 000 SDR az ENSZ központi termékosztályozása 51. ágazatában felsorolt valamennyi építőipari szolgáltatás tekintetében.

A. ALSZAKASZ

EURÓPAI UNIÓ

1. A megállapodás hatálya alá tartozó szervek:

(a) AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEI:

Az Európai Unió Tanácsa

Az Európai Bizottság

Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ)

(b) AZ EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAINAK AJÁNLATKÉRŐ SZERVEI

BELGIUM

(i) Federale Overheidsdiensten (Services publics fédéraux):

FOD Kanselarij van de Eerste Minister (SPF Chancellerie du Premier Ministre)

FOD Kanselarij Personeel en Organisatie (SPF Personnel et Organisation)

FOD Budget en Beheerscontrole (SPF Budget et Contrôle de la Gestion)

FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict) (SPF Technologie de l'Information et de la Communication (Fedict))

FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (SPF Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement)

FOD Financiën (SPF Finances)

FOD Mobiliteit en Vervoer (SPF Mobilité et Transports)

FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal overleg (SPF Emploi, Travail et Concertation sociale)

FOD Sociale Zekerheid en Openbare Instellingen van sociale Zekerheid (SPF Sécurité Sociale et Institutions publiques de Sécurité Sociale)

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement)

FOD Justitie (SPF Justice)

FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (SPF Economie, PME, Classes moyennes et Energie)

Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedsbestrijding en sociale Economie (Service public de Programmation Intégration sociale, Lutte contre la pauvreté et Economie sociale)

Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling (Service public fédéral de Programmation Développement durable)

Programmatorische federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid (Service public fédéral de Programmation Politique scientifique)

(ii) Regie der Gebouwen (Régie des Bâtiments):

Rijksinstituut voor de sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (Institut national d'Assurance sociales pour travailleurs indépendants)

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (Institut national d'Assurance Maladie-Invalidité)

Rijksdienst voor Pensioenen (Office national des Pensions)

Hulpkas voor Ziekte-en Invaliditeitsverzekering (Caisse auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité)

Fonds voor Beroepsziekten (Fond des Maladies professionnelles)

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (Office national de l'Emploi)

De Post (La Poste)¹

BULGÁRIA

Администрация на Народното събрание (Nemzetgyűlési Hivatal)

Администрация на Президента (Elnöki Hivatal)

Администрация на Министерския съвет (A Minisztertanács Hivatala)

Конституционен съд (Alkotmánybíróság)

Министерство на външните работи (Külügyminisztérium)

Министерство на извънредните ситуации (Vészhelyzetekért felelős Minisztérium)

Министерство на държавната администрация и административната реформа (Az Állami Közigazgatásért és a Közigazgatási Reformért felelős Minisztérium)

Министерство на земеделието и храните (Földművelésügyi és Élelmezésügyi Minisztérium)

Министърът на здравеопазването (Egészségügyi Minisztérium)

Министерство на икономиката и енергетиката (Gazdasági és Energiaügyi Minisztérium)

Министерство на културата (Kulturális Minisztérium)

Министерство на образованието и науката (Oktatási és Tudományügyi Minisztérium)

Министерство на околната среда и водите (Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium)

Министерство на правосъдието (Igazságügyi Minisztérium)

Министерство на регионалното развитие и благоустройството (A Területfejlesztésért és a Közművekért felelős Minisztérium)

Министерство на транспорта (Közlekedési Minisztérium)

Министерство на труда и социалната политика (Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium)

Министерство на финансите (Pénzügyminisztérium)

държавни агенции, държавни комисии, изпълнителни агенции и други държавни институции, създадени със закон или с постановление на Министерския съвет, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт (állami szervek, állami bizottságok, végrehajtó szervek és egyéb állami hatóságok, amelyeket törvény vagy a végrehajtó hatalom gyakorlására irányuló minisztertanácsi rendelet hozott létre)

Агенция за ядрено регулиране (Nukleáris Szabályozó Hivatal)

Държавна комисия за енергийно и водно регулиране (Állami Energia- és Vízügyi Szabályozó Bizottság)

Държавна комисия по сигурността на информацията (Állami Információbiztonsági Bizottság)

Комисията за защита на конкуренцията (Versenyvédelmi Bizottság)

Комисия за защита на личните данни (A személyes adatok védelmével foglalkozó bizottság)

Комисия за защита от дискриминация (A megkülönböztetéssel szembeni védelemmel foglalkozó bizottság)

Комисия за регулиране на съобщенията (Kommunikációs Szabályozó Bizottság)

¹ A postai tevékenységek az 1993. december 24-i törvény szerint.

Комисия за финансов надзор (Pénzügyi Felügyeleti Bizottság)

Патентно ведомство на Република България (A Bolgár Köztársaság Szabadalmi Hivatala)

Сметна палата на Република България (A Bolgár Köztársaság Számvevőszéke)

Агенция за приватизация (Privatizációs Ügynökség)

Агенция за следприватизационен контрол (A privatizáció nyomon követésével foglalkozó ellenőrző hatóság)

Български институт по метрология (Bolgár Metrológiai Intézet)

Държавна агенция „Архиви” („Levéltári” Állami Ügynökség)

Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси” („Állami tartalék-állomány és háborús tartalék” Állami Ügynökség)

Държавна агенция за бежанците (Menekültügyi Állami Ügynökség)

Държавна агенция за българите в чужбина (A külföldön élő bolgár állampolgárokért felelős állami ügynökség)

Държавна агенция за закрила на детето (Gyermekvédelmi Állami Hivatal)

Държавна агенция за информационни технологии и съобщения (Állami Információtechnológiai és Kommunikációs Ügynökség)

Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (Állami Mérésügyi és Műszaki Felügyeleti Ügynökség)

Държавна агенция за младежта и спорта (Állami Ifjúsági és Sportügynökség)

Държавна агенция по туризма (Állami Turisztikai Hivatal)

Държавна комисия по стоковите борси и тържища (Állami Árutőzsde- és Piacfelügyeleti Bizottság)

Институт по публична администрация и европейска интеграция (Közigazgatási és Európai Integrációs Intézet)

Национален статистически институт (Nemzeti Statisztikai Hivatal)

Агенция „Митници” (Vámhivatal)

Агенция за държавна и финансова инспекция (Állami Pénzügyi Felügyeleti Hivatal)

Агенция за държавни вземания (Állami követelések behajtásáért felelős hivatal)

Агенция за социално подпомагане (Szociális Segélyek Hivatala)

Агенция за хората с увреждания (Fogyatékkal Élő Személyek Hivatala)

Агенция по вписванията (Nyilvántartási Hivatal)

Агенция по енергийна ефективност (Energiahatékonysági Hivatal)

Агенция по заетостта (Foglalkoztatási Hivatal)

Агенция по геодезия, картография и кадастър (Geodéziai, Térképészeti és Földhivatal)

Агенция по обществени поръчки (Közbeszerzési Hivatal)

Българска агенция за инвестиции (Bolgár Beruházási Hivatal)

Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация” („Polgári Repülési Igazgatás” Főigazgatóság)

Дирекция за национален строителен контрол (Nemzeti Építőipari Felügyelet Főigazgatósága)

Държавна комисия по хазарта (Állami Szerencsejáték-bizottság)

Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация” („Járműigazgatás” Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция „Борба с градушките” („Jégeső-elhárítás” Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация” („Bolgár Akkreditációs Szolgálat”)

Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда” („Általános Munkaügyi Felügyelőség” Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция „Железопътна администрация” („Vasúti Igazgatás” Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция „Морска администрация” („Tengerészeti Hatóságok” Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция „Национален филмов център” („Nemzeti Filmközpont” Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция „Пристанищна администрация” („Kikötői Igazgatás” Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав“ („A Duna folyó feltárása és karbantartása” Végrehajtó Ügynökség)

Фонд „Републиканска пътна инфраструктура“ (Nemzeti Infrastruktúra-alap)

Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози (Gazdasági elemzéssel és előrejelzéssel foglalkozó végrehajtó ügynökség)

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средни предприятия (Kis- és közép vállalkozásokat ösztönző végrehajtó ügynökség)

Изпълнителна агенция по лекарствата (Végrehajtó Gyógyszerügynökség)

Изпълнителна агенция по лозата и виното (Szőlészeti és Borászati Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция по околна среда (Környezetvédelmi Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция по почвените ресурси (A termőföld erőforrásaival foglalkozó végrehajtó ügynökség)

Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (Halászati és Akvakultúra Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството (Az állattenyésztésben alkalmazott kiválasztással és szaporítással foglalkozó végrehajtó ügynökség)

Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол (Növényfajta-kísérletekkel, szántóföldi ellenőrzéssel és vetőmag-ellenőrzéssel foglalkozó végrehajtó ügynökség)

Изпълнителна агенция по трансплантация (Transzplantációs Végrehajtó Ügynökség)

Изпълнителна агенция по хидромелиорации (Hidromeliorációs Végrehajtó Ügynökség)

Комисията за защита на потребителите (Fogyasztóvédelmi Bizottság)

Контролно-техническата инспекция (Ellenőrzéstechnikai Felügyelőség)

Национална агенция за приходите (Nemzeti Bevételek Hivatala)

Национална ветеринарномедицинска служба (Nemzeti Állategészségügyi Szolgálat)

Национална служба за растителна защита (Nemzeti Növényvédelmi Szolgálat)

Национална служба по зърното и фуражите (Nemzeti Gabona- és Takarmányszolgálat)

Държавна агенция по горите (Állami Erdészeti Hivatal)

Висшата атестационна комисия (Magasszintű Tanúsítási Bizottság)

Национална агенция за оценяване и акредитация (Nemzeti Értékelési és Akkreditációs Ügynökség)

Националната агенция за професионално образование и обучение (Nemzeti Szakoktatási és Szakképzési Ügynökség)

Национална комисия за борба с трафика на хора (Az emberkereskedelem elleni küzdelem nemzeti bizottsága)

Дирекция „Материално-техническо осигуряване и социално обслужване“ на Министерство на вътрешните работи („Anyag-technikai biztosítás és szociális szolgálat” Igazgatósága a Belügyminisztériumban)

Дирекция „Оперативно издирване“ на Министерство на вътрешните работи („Operatív nyomozás” Igazgatóság a Belügyminisztériumban)

Дирекция „Финансово-ресурсно осигуряване“ на Министерство на вътрешните работи („Pénzügyi és Forrásbiztosítás” Igazgatóság a Belügyminisztériumban)

Изпълнителна агенция „Военни клубове и информация“ („Katonai klubok és információk” végrehajtó ügynökség)

Изпълнителна агенция „Държавна собственост на Министерството на отбраната“ („Állami tulajdon a Honvédelmi Minisztériumban” végrehajtó ügynökség)

Изпълнителна агенция „Изпитвания и контролни измервания на въоръжение, техника и имущества“ („Fegyverek, berendezések és vagyontárgyak tesztelési és ellenőrzési mérései” végrehajtó ügynökség)

Изпълнителна агенция „Социални дейности на Министерството на отбраната“ („Szociális tevékenységek a Honvédelmi Minisztériumban” végrehajtó ügynökség)

Национален център за информация и документация (Nemzeti információs és dokumentációs központ)

Национален център по радиобиология и радиационна защита (Nemzeti Radiobiológiai és Sugárvédelmi Központ)

Национална служба „Полиция“ (Nemzeti „Rendőrségi” Hivatal)

Национална служба „Пожарна безопасност и защита на населението” (Nemzeti Népelességi Tűzbiztonsági és -védelmi Hivatal)
Национална служба за съвети в земеделието (Nemzeti Mezőgazdasági Tanácsadó Szolgálat)
Служба „Военна информация” (Katonai információs szolgálat)
Служба „Военна полиция” (Katonai Rendőrség)
Авиоотряд 28 (28-as légi egység)

CSEHORSZÁG

Ministerstvo dopravy (Közlekedési Minisztérium)
Ministerstvo financí (Pénzügyminisztérium)
Ministerstvo kultury (Kulturális Minisztérium)
Ministerstvo pro místní rozvoj (Regionális Fejlesztési Minisztérium)
Ministerstvo práce a sociálních věcí (Munkaügyi és Szociális Minisztérium)
Ministerstvo průmyslu a obchodu (Ipari és Kereskedelmi Minisztérium)
Ministerstvo spravedlnosti (Igazságügyi Minisztérium)
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (Oktatás-, Ifjúság- és Sportügyi Minisztérium)
Ministerstvo zahraničních věcí (Külgügyminisztérium)
Ministerstvo zdravotnictví (Egészségügyi Minisztérium)
Ministerstvo zemědělství (Mezőgazdasági Minisztérium)
Ministerstvo životního prostředí (Környezetvédelmi Minisztérium)
Poslanecká sněmovna PČR (A Cseh Köztársaság Parlamentjének Képviselőháza)
Senát PČR (A Cseh Köztársaság Parlamentjének Szenátusa)
Kancelář prezidenta (Elnöki Hivatal)
Český statistický úřad (Cseh Statisztikai Hivatal)
Český úřad zeměměřičský a katastrální (Cseh Földmérési, Térképészeti és Földnyilvántartási Hivatal)
Úřad průmyslového vlastnictví (Iparjogvédelmi Hivatal)
Úřad pro ochranu osobních údajů (Személyesadat-védelmi Hivatal)
Česká akademie věd (A Cseh Köztársaság Tudományos Akadémiája)
Český báňský úřad (Cseh Bányászati Hatóság)
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Versenyvédelmi Hivatal)
Správa státních hmotných rezerv (Állami Anyagi Tartalékok Adminisztrációja)
Státní úřad pro jadernou bezpečnost (Állami Nukleáris Biztonsági Hivatal)
Energetický regulační úřad (Energiaszabályozó Hivatal)
Úřad vlády České republiky (A Cseh Köztársaság Kormányhivatala)
Ústavní soud (Alkotmánybíróság)
Nejvyšší soud (Legfelsőbb Bíróság)
Nejvyšší správní soud (Közigazgatási Bíróság Legfelsőbb Bírósága)
Nejvyšší státní zastupitelství (Legfőbb Ügyészi Hivatal)
Nejvyšší kontrolní úřad (Legfőbb Ellenőrző Hivatal)
Kancelář veřejného ochránce práv (Az állampolgári jogok biztosának hivatala)
Grantová agentura České republiky (A Cseh Köztársaság Támogatási Ügynöksége)
Státní úřad inspekce práce (Állami Munkafelügyeleti Hivatal)

Český telekomunikační úřad (Cseh Távközlési Hivatal)

Ředitelství silnic a dálnic ČR (ŘSD) (A Cseh Köztársaság Közúti és Autópálya Igazgatósága)

DÁNIA

Folketinget (Dán Parlament)

Rigsrevisionen (Állami Számvevőszék)

Statsministeriet (Miniszterelnöki Hivatal)

Udenrigsministeriet (Külügyminisztérium)

Beskæftigelsesministeriet - 5 styrelser og institutioner (Foglalkoztatási Minisztérium - 5 hivatal és intézmény)

Domstolsstyrelsen (Bírósági igazgatás)

Finansministeriet - 5 styrelser og institutioner (Pénzügyminisztérium - 5 hivatal és intézmény)

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse - Adskillige styrelser og institutioner, herunder Statens Serum Institut (Belügy- és Egészségügyi Minisztérium - különböző ügynökségek és intézmények, beleértve az Állami Oltóanyag Intézetet)

Justitsministeriet - Rigspolitichefen, anklagemyndigheden samt 1 direktorat og et antal styrelser (Igazságügyi Minisztérium - Rendőrparancsnok, 1 igazgatóság és számos hivatal)

Kirkeministeriet - 10 stiftsøvrigheder (Egyházi Ügyek Minisztériuma – 10 egyházmegyei szerv)

Kulturministeriet - 4 styrelser samt et antal statsinstitutioner (Kulturális Minisztérium – 4 osztály és számos intézmény)

Miljøministeriet – 5 styrelser (Környezetvédelmi Minisztérium – 5 ügynökség)

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri - 4 direktorater og institutioner (Élelmezésügyi, Mezőgazdasági és Halászati Minisztérium - 4 igazgatóság és intézmények)

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling – Adskillige styrelser og institutioner, Forskningscenter Risø og Statens uddannelsesbygninger (Tudományos, Technológiai és Innovációs Minisztérium - több hivatal és intézmény, köztük a Risoe Országos Laboratórium és a dán országos kutatási és oktatási intézmények)

Skatteministeriet - 1 styrelse og institutioner (Adóügyi Minisztérium - 1 ügynökség és számos intézmény)

Velfærdsministeriet - 3 styrelser og institutioner (Népjóléti Minisztérium - 3 ügynökség és számos intézmény)

Transportministeriet - 7 styrelser og institutioner, herunder Øresundsbrokonstiet (Közlekedési Minisztérium - 7 ügynökség és számos intézmény, köztük az Øresundsbrokonstiet)

Undervisningsministeriet - 3 styrelser, 4 undervisningsinstitutioner og 5 andre institutioner (Oktatási Minisztérium - három hivatal, négy oktatási intézmény, öt egyéb intézmény)

Økonomi- og Erhvervsministeriet - Adskillige styrelser og institutioner (Gazdasági és Vállalkozásügyi Minisztérium – több ügynökség és intézmény)

Klima- og Energiministeriet - 3 styrelser og institutioner (Klímaügyi és Energetikai Minisztérium – 3 ügynökség és intézmények)

NÉMETORSZÁG

Auswärtiges Amt (Szövetségi Külügyminisztérium)

Bundeskanzleramt (Szövetségi kancellária)

Bundesministerium für Arbeit und Soziales (Szövetségi Munka- és Szociális Ügyi Minisztérium)

Bundesministerium für Bildung und Forschung (Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztérium)

Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz (Szövetségi Élelmezésügyi, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium)

Bundesministerium der Finanzen (Szövetségi Pénzügyminisztérium)

Bundesministerium für Gesundheit (Szövetségi Egészségügyi Minisztérium)

Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend (Szövetségi Családügyi, Idősügyi, Nőügyi és Ifjúsági Minisztérium)

Bundesministerium der Justiz (Szövetségi Igazságügyi Minisztérium)

Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung (Szövetségi Közlekedési, Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium)

Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie (Szövetségi Gazdasági és Technológiai Minisztérium)

Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung (Szövetségi Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Minisztérium)

Bundesministerium der Verteidigung (Szövetségi Védelmi Minisztérium)

Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit (Szövetségi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Nukleáris Biztonsági Minisztérium)

ÉSZTORSZÁG

Vabariigi Presidendi Kantslei (Az Észt Köztársaság Elnöki Hivatala)

Eesti Vabariigi Riigikogu (Az Észt Köztársaság Parlamentje)

Eesti Vabariigi Riigikohus (Az Észt Köztársaság Legfelsőbb Bírósága)

Riigikontroll (Az Észt Köztársaság Állami Számvevőszéke)

Õiguskantsler (Jogi Kancellár)

Riigikantslei (Állami Kancellári Hivatal)

Rahvusarhiiv (Észtország Nemzeti Levéltára)

Haridus- ja Teadusministeerium (Oktatási és Kutatási Minisztérium)

Justiitsministeerium (Igazságügyi Minisztérium)

Keskkonnaministeerium (Környezetvédelmi Minisztérium)

Kultuuriministeerium (Kulturális Minisztérium)

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (Gazdasági és Hírközlési Minisztérium)

Põllumajandusministeerium (Mezőgazdasági Minisztérium)

Rahandusministeerium (Pénzügyminisztérium)

Sotsiaalministeerium (Szociálpolitikai Minisztérium)

Välisministeerium (Külgügyminisztérium)

Keeleinspeksioon (Nyelvi Felügyelőség)

Riigiprokuratuur (Ügyészség)

Teabeamet (Információs Testület)

Maa-amet (Észt Földművesügyi Hivatal)

Keskkonnainspeksioon (Környezetvédelmi Felügyelőség)

Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus (Erdővédelmi és -művelési Központ)

Muinsuskaitseamet (Nemzeti Örökségi Hivatal)

Patendiamet (Szabadalmi Hivatal)

Tehnilise Järelevalve Amet (Észt Műszaki Felügyeleti Hatóság)

Tarbijakaitseamet (Fogyasztóvédelmi Hivatal)

Riigihangete Amet (Közbeszerzési Hivatal)

Taimetoodangu Inspeksioon (Növénytermesztési Felügyelőség)

Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (Mezőgazdasági Regiszterek és Adatok Hivatala)

Veterinaar- ja Toiduamet (Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrzési Hivatal)

Konkurentsiamet (Észt Versenyhivatal)

Maksu- ja Tolliamet (Adó- és Vámhivatal)

Statistikaamet (Észt Statisztikai Hivatal)

Kodakondsus- ja Migratsiooniamet (Állampolgársági és Migrációs Hivatal)

Piirivalveamet (Nemzeti Határőrizeti Hatóság)

Politseiamet (Nemzeti Rendőri Bizottság)

Eesti Kohtuekspertiisi ja Instituut (Igazságügyi Szakértői Központ)

Keskkriminaalpolitsei (Központi Bűnügyi Rendőrség)

Päästeamet (Mentési Bizottság)

Andmekaitse Inspektsioon (Észt Adatvédelmi Felügyelet)

Ravimiamet (Állami Gyógyszerészeti Hivatal)

Sotsiaalkindlustusamet (Társadalombiztosítási Testület)

Tööturuamet (Munkaerőpiaci Testület)

Tervishoiuamet (Egészségügyi ellátásért felelős bizottság)

Tervisekaitseinspektsioon (Egészségvédelmi Felügyelőség)

Tööinspektsioon (Munkügyi Felügyelőség)

Lennuamet (Észt Polgári Repülési Igazgatás)

Maanteeamet (Észt Közúti Igazgatás)

Veeteede Amet (Tengerészeti Hatóság)

Julgestuspolitsei (Központi Bűnüldözési Rendőrség)

ÍRORSZÁG

President's Establishment (Elnöki Hivatal)

Houses of the Oireachtas (Parlament)

Department of the Taoiseach (Miniszterelnök)

Central Statistics Office (Központi Statisztikai Hivatal)

Department of Finance (Pénzügyminisztérium)

Office of the Comptroller and Auditor General (A Számvevőszék Elnökének Hivatala)

Office of the Revenue Commissioners (A Bevételi Biztosok Hivatala, pénzügyi igazgatás)

Office of Public Works (Közmunkaügyi Hivatal)

State Laboratory (Állami Laboratórium)

Office of the Attorney General (A Legfőbb Ügyész Hivatala)

Office of the Director of Public Prosecutions (Az Ügyészség Igazgatói Hivatala)

Valuation Office (Értékbecslő Hivatal)

Commission for Public Service Appointments (Közszolgáltatásokért felelős tisztviselők kinevezésével foglalkozó bizottság)

Office of the Ombudsman (Az Ombudsman Hivatala)

Chief State Solicitor's Office (Államügyészi Hivatal)

Department of Justice, Equality and Law Reform (Igazságügyi, Egyenlőségi és Jogi Reformügyi Minisztérium)

Courts Service (Bírósági Szolgálat)

Office of the Commissioners of Charitable Donations and Bequests (Jótékony Felajánlások és Adományok Biztosainak Hivatala)

Department of the Environment, Heritage and Local Government (Környezetvédelmi, Örökségvédelmi és Önkormányzatügyi Minisztérium)

Department of Education and Science (Oktatás- és Tudományügyi Minisztérium)

Department of Communications, Energy and Natural Resources (Kommunikációs, Energiaügyi és Természeti Erőforrások Minisztériuma)

Department of Agriculture, Fisheries and Food (Mezőgazdasági, Halászati és Élelmezésügyi Minisztérium)

Department of Transport (Közlekedési Minisztérium)

Department of Health and Children (Egészség- és Gyermekügyi Minisztérium)

Department of Enterprise, Trade and Employment (Vállalkozási, Kereskedelmi és Munkaügyi Minisztérium)

Department of Arts, Sports and Tourism (Művészeti, Sport- és Idegenforgalmi Minisztérium)

Department of Foreign Affairs (Külügyminisztérium)

Department of Social and Family Affairs (Szociális és Családügyi Minisztérium)

Department of Community, Rural and Gaeltacht Affairs – (ír nyelvű régiók) (Közösségi, Vidékfejlesztési Ügyek és Gael Nyelvű Régiók Minisztériuma)

Arts Council (Művészeti Tanács)

National Gallery (Nemzeti Galéria)

ΓΩΡΩΓORSZÁG

Υπουργείο Εξωτερικών (Külügyminisztérium)

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (Gazdasági és Pénzügyminisztérium)

Υπουργείο Ανάπτυξης (Fejlesztési Minisztérium)

Υπουργείο Δικαιοσύνης (Igazságügyi Minisztérium)

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Oktatási és Egyházügyi Minisztérium)

Υπουργείο Πολιτισμού (Kulturális Minisztérium)

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Egészségügyi és Társadalmi Szolidaritási Minisztérium)

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Κόρυεζετνέδελμι, Területrendezési és a Közmunkáért felelős Minisztérium)

Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (Foglalkoztatási és Szociális Védelmi Minisztérium)

Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών (Közlekedési és Hírközlési Minisztérium)

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Vidékfejlesztési és Élelmezésügyi Minisztérium)

Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (Kereskedelmi tengerhajózással, az Égei-tengerrel és a szigetekkel kapcsolatos politikával foglalkozó minisztérium)

Υπουργείο Μακεδονίας- Θράκης (Macedónia és Thrákia Minisztériuma)

Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας (Kommunikációs Főtitkárság)

Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης (Információs Főtitkárság)

Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (Ifjúsági Főtitkárság)

Γενική Γραμματεία Ισότητας (Esélyegyenlőségi Főtitkárság)

Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Társadalombiztosítási Főtitkárság)

Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού (Külföldön Élő Görögökkel Foglalkozó Főtitkárság)

Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (Ipari Főtitkárság)

Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (Kutatási és Technológiai Főtitkárság)

Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (Sportügyi Főtitkárság)

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων (Közmunkáért felelős Főtitkárság)

Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (Nemzeti Statisztikai Hivatal)

Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Φροντίδας (Nemzeti Népjóléti Tanács)

Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (Munkavállalók Lakásügyi Szervezete)

Εθνικό Τυπογραφείο (Nemzeti Nyomda)

Γενικό Χημείο του Κράτους (Állami Főlaboratórium)

Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (Görög Autópályaalap)

Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Athéni Egyetem)

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Thessaloniki Egyetem)

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Thrákiai Egyetem)

Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Égei-tengeri Egyetem)
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Ioanninai Egyetem)
Πανεπιστήμιο Πατρών (Patrasi Egyetem)
ανεπιστήμιο Μακεδονίας (Macedóniai Egyetem)
Πολυτεχνείο Κρήτης (Krétai Műszaki Főiskola)
Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων (Sivitanidios Műszaki Iskola)
Αιγινήτειο Νοσοκομείο (Eginitio Kórház)
Αρεταίειο Νοσοκομείο (Areteio Kórház)
Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης (Országos Közigazgatási Központ)
Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού (A.E. Állami Anyaggazdálkodási Szervezet)
Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Mezőgazdasági Termelők Biztosítási Szervezete)
Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (Iskolaépítő Szervezet)
Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (Görög Atomenergia-bizottság)
Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Tonábbképzési Főtitkárság)
Γενική Γραμματεία Εμπορίου (Kereskedelmi Főtitkárság)
Ελληνικά Ταχυδρομεία (Görög Posta – EL. TA)

SPANYOLORSZÁG

Presidencia de Gobierno
Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación
Ministerio de Justicia
Ministerio de Economía y Hacienda
Ministerio de Fomento
Ministerio de Educación y Ciencia
Ministerio de Industria, Turismo y Comercio
Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales
Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación
Ministerio de la Presidencia
Ministerio de Administraciones Públicas
Ministerio de Cultura
Ministerio de Sanidad y Consumo
Ministerio de Medio Ambiente
Ministerio de Vivienda

FRANCIAORSZÁG

(i) Ministères:

Services du Premier Ministre
Ministère chargé de la santé, de la jeunesse et des sports
Ministère chargé de la justice
Ministère chargé des affaires étrangères et européennes
Ministère chargé de l'éducation nationale
Ministère chargé de l'économie, des finances et de l'emploi
Secrétariat d'État aux transports

Secrétariat d'État aux entreprises et au commerce extérieur
Ministère chargé du travail, des relations sociales et de la solidarité
Ministère chargé de la culture et de la communication
Ministère chargé du budget, des comptes publics et de la fonction publique
Ministère chargé de l'agriculture et de la pêche
Ministère chargé de l'enseignement supérieur et de la recherche
Ministère chargé de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables
Secrétariat d'État à la fonction publique
Ministère chargé du logement et de la ville
Secrétariat d'État à la coopération et à la francophonie
Secrétariat d'État à l'outre-mer
Secrétariat d'État à la jeunesse et aux sports et de la vie associative
Secrétariat d'État aux anciens combattants
Ministère chargé de l'immigration, de l'intégration, de l'identité nationale et du co-développement
Secrétariat d'État en charge de la prospective et de l'évaluation des politiques publiques
Secrétariat d'État aux affaires européennes
Secrétariat d'État aux affaires étrangères et aux droits de l'homme
Secrétariat d'État à la consommation et au tourisme
Secrétariat d'État à la politique de la ville
Secrétariat d'État à la solidarité
Secrétariat d'État en charge de l'emploi
Secrétariat d'État en charge du commerce, de l'artisanat, des PME, du tourisme et des services
Secrétariat d'État en charge du développement de la région-capitale
Secrétariat d'État en charge de l'aménagement du territoire

(ii) Établissements publics nationaux:

Académie de France à Rome
Académie de marine
Académie des sciences d'outre-mer
Agence Centrale des Organismes de Sécurité Sociale - A.C.O.S.S.
Agences de l'eau
Agence de biomédecine
Agence pour l'enseignement du français à l'étranger
Agence française de sécurité sanitaire des aliments
Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail
Agence nationale de l'accueil des étrangers et des migrations
Agence Nationale pour l'Amélioration des Conditions de Travail - ANACT
Agence Nationale pour l'Amélioration de l'Habitat - ANAH
Agence nationale pour la cohésion sociale et l'égalité des chances
Agence nationale pour la garantie des droits des mineurs
Agence Nationale pour l'Indemnisation des Français d'Outre-Mer - ANIFOM
Assemblée Permanente des Chambres d'Agriculture - APCA
Bibliothèque nationale de France

Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg
Caisse des dépôts et consignations
Caisse Nationale des Autoroutes - CNA
Caisse Nationale Militaire de Sécurité Sociale - CNMSS
Caisse de garantie du logement locatif social
Casa de Velasquez
Centre d'enseignement zootechnique
Centre d'études de l'emploi
Centre hospitalier national des Quinze-Vingts
Centre international d'études supérieures en sciences agronomiques - Montpellier Sup Agro
Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale
Centre des monuments nationaux
Centre national d'art et de culture Georges Pompidou
Centre national des arts plastiques
Centre national de la cinématographie
Institut national supérieur de formation et de recherche pour l'éducation des jeunes handicapés et les enseignements adaptés
Centre national d'Études et d'expérimentation du Machinisme Agricole, du Génie Rural, des Eaux et des Forêts - CEMAGREF
École nationale supérieure de Sécurité Sociale
Centre national du livre
Centre national de documentation pédagogique
Centre National des Oeuvres Universitaires et Scolaires - CNOUS
Centre national professionnel de la propriété forestière
Centre National de la Recherche Scientifique - C.N.R.S
Centres d'Éducation Populaire et de Sport - CREPS
Centres Régionaux des Oeuvres Universitaires - CROUS
Collège de France
Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres
Conservatoire national des arts et métiers
Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris
Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Lyon
Conservatoire national supérieur d'art dramatique
École centrale de Lille
École centrale de Lyon
École centrale des arts et manufactures
École française d'archéologie d'Athènes
École française d'Extrême-Orient
École française de Rome
École des hautes études en sciences sociales
École du Louvre
École nationale d'administration

École Nationale de l'Aviation Civile - ENAC
École nationale des Chartes
École nationale d'équitation
École nationale du génie de l'eau et de l'environnement de Strasbourg
Écoles nationales d'ingénieurs
École nationale d'ingénieurs des industries des techniques agricoles et alimentaires de Nantes
Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles
École nationale de la magistrature
Écoles nationales de la marine marchande
École Nationale de la Santé Publique - ENSP
École nationale de ski et d'alpinisme
École nationale supérieure des arts décoratifs
École nationale supérieure des arts et industries textiles Roubaix
École nationale supérieure des arts et techniques du théâtre
Écoles nationales supérieures d'arts et métiers
École nationale supérieure des beaux-arts
École nationale supérieure de céramique industrielle
École Nationale Supérieure de l'Électronique et de ses Applications - ENSEA
École nationale supérieure des sciences de l'information et des bibliothécaires
Écoles nationales vétérinaires
École nationale de voile
Écoles normales supérieures
École polytechnique
École de viticulture - Avize - Marne
Établissement national d'enseignement agronomique de Dijon
Établissement National des Invalides de la Marine - ENIM
Établissement national de bienfaisance Koenigswarter
Fondation Carnegie
Fondation Singer-Polignac
Haras nationaux
Hôpital national de Saint-Maurice
Institut français d'archéologie orientale du Caire
Institut géographique national
Institut national des appellations d'origine
Institut national des hautes études de sécurité
Institut de veille sanitaire
Institut national d'enseignement supérieur et de recherche agronomique et agroalimentaire de Rennes
Institut National d'Études Démographiques - I.N.E.D
Institut national d'horticulture
Institut national de la jeunesse et de l'éducation populaire
Institut national des jeunes aveugles — Paris
Institut national des jeunes sourds — Bordeaux

Institut national des jeunes sourds — Chambéry
Institut national des jeunes sourds — Metz
Institut national des jeunes sourds — Paris
Institut National de Physique Nucléaire et de Physique des Particules - I.N.P.N.P.P
Institut national de la propriété industrielle
Institut National de la Recherche Agronomique - I.N.R.A
Institut National de la Recherche Pédagogique - I.N.R.P
Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale - I.N.S.E.R.M
Institut National d'Histoire de l'Art - I.N.H.A.
Institut national des sciences de l'univers
Institut national des sports et de l'éducation physique
Instituts nationaux polytechniques
Instituts nationaux des sciences appliquées
Institut National de Recherche en Informatique et en Automatique - INRIA
Institut National de Recherche sur les Transports et leur Sécurité - INRETS
Institut de recherche pour le développement
Instituts régionaux d'administration
Institut des sciences et des industries du vivant et de l'environnement - Agro Paris Tech
Institut supérieur de mécanique de Paris
Institut universitaires de Formation des Maîtres
Musée de l'armée
Musée Gustave-Moreau
Musée du Quai Branly
Musée national de la marine
Musée national J.-J.-Henner
Musée national de la Légion d'honneur
Musée de la Poste
Muséum national d'histoire naturelle
Musée Auguste-Rodin
Observatoire de Paris
Office français de protection des réfugiés et apatrides
Office National des Anciens Combattants et des Victimes de Guerre - ONAC
Office national de la chasse et de la faune sauvage
Office national de l'eau et des milieux aquatiques
Office National d'Information sur les Enseignements et les Professions - ONISEP
Office universitaire et culturel français pour l'Algérie
Palais de la découverte
Parcs nationaux
Universités

(iii) Institutions, autorités et juridictions indépendantes:

Autorité de contrôle des assurances et des mutuelles
Autorité de contrôle des nuisances sonores aéroportuaires

Autorité de régulation des communications électroniques et des postes
Comité national d'évaluation des établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel
Défenseur des enfants
Haute autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité
Haute autorité de santé
Médiateur de la République

(iv) Autres organismes publics nationaux:

Union des Groupements d'Achats Publics - UGAP
Agence Nationale Pour l'Emploi - A.N.P.E
Autorité indépendante des marchés financiers
Caisse Nationale des Allocations Familiales - CNAF
Caisse Nationale d'Assurance Maladie des Travailleurs Salariés - CNAMS
Caisse Nationale d'Assurance-Vieillesse des Travailleurs Salariés – CNAVTS

HORVÁTORSZÁG

Hrvatski sabor (Horvátország Parlamentje)
Predsjednik Republike Hrvatske (A Horvát Köztársaság elnöke)
Ured predsjednika Republike Hrvatske (a horvát köztársasági elnök hivatala)
Ured predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti (a horvát köztársasági elnök hivatala a hivatali idő lejártá után)
Vlada Republike Hrvatske (a Horvát Köztársaság kormánya)
Uredi Vlade Republike Hrvatske (a Horvát Köztársaság kormányának hivatalai)
Ministarstvo gospodarstva (Gazdasági Minisztérium)
Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (Regionális Fejlesztések és Unió Támogatások Minisztériuma)
Ministarstvo financija (Pénzügyminisztérium)
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (Külügy- és Európaügyi Minisztérium)
Ministarstvo pravosuđa (Igazságügyi Minisztérium)
Ministarstvo uprave (Közigazgatási Minisztérium)
Ministarstvo poduzetništva i obrta (Vállalkozásügyi és Kézműipari Minisztérium)
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava (Munkügyi és a nyugdíjrendszerért felelős Minisztérium)
Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture (Tengerügyi, Közlekedési és Infrastrukturális Minisztérium)
Ministarstvo poljoprivrede (Mezőgazdasági Minisztérium)
Ministarstvo turizma (Idegenforgalmi Minisztérium)
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (Környezet- és Természetvédelmi Minisztérium)
Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja (Építésügyi és Területtervezési Minisztérium)
Ministarstvo branitelja (Veteránügyi Minisztérium)
Ministarstvo socijalne politike i mladih (Szociálpolitikai és Ifjúsági Minisztérium)
Ministarstvo zdravlja (Egészségügyi Minisztérium)
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (Tudományos, Oktatási és Sportminisztérium)
Ministarstvo kulture (Kulturális Minisztérium)
Državne upravne organizacije (Államigazgatási szervezetek)
Uredi državne uprave u županijama (Megyei államigazgatási szervezetek)
Ustavni sud Republike Hrvatske (a Horvát Köztársaság Alkotmánybírósága)

Vrhovni sud Republike Hrvatske (a Horvát Köztársaság Legfelsőbb Bírósága)

Sudovi (bírók)

Državno sudbeno vijeće (Állami Igazságügyi Tanács)

Državna odvjetništva (Államügyészi hivatalok)

Državnoodvjetničko vijeće (Államügyészi Tanács)

Pravobraniteljstva (Ombudsmani Hivatal)

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave (A közbeszerzési eljárások felügyeletével megbízott állami bizottság)

Državne agencije i uredi (Állami ügynökségek és hivatalok)

Državni ured za reviziju (Állami Számvevőszék)

OLASZORSZÁG

(i) Beszerzést végző szervek:

Presidenza del Consiglio dei Ministri (Minisztertanács Elnöksége)

Ministero degli Affari Esteri (Külgymisztérium)

Ministero della Giustizia e Uffici giudiziari – esclusi i giudici di pace (Igazságügyi Minisztérium és Bírósági Hivatalok – a giudici di pace kivételével)

Ministero dell'Economia e delle Finanze (Gazdasági és Pénzügyminisztérium)

Ministero dello Sviluppo Economico (Gazdasági Fejlesztési Minisztérium)

Ministero del Commercio internazionale (Nemzetközi Kereskedelmi Minisztérium)

Ministero delle Comunicazioni (Hírközlési Minisztérium)

Ministero delle Politiche Agricole e Forestali (Mezőgazdasági és Erdészeti Szakpolitikai Minisztérium)

Ministero dell'Ambiente e Tutela del Territorio e del Mare (Környezetvédelmi, Föld- és Tengerügyi Minisztérium)

Ministero delle Infrastrutture (Infrastrukturális Minisztérium)

Ministero dei Trasporti (Közlekedési Minisztérium)

Ministero del Lavoro e delle politiche sociali e della Previdenza sociale (Munkaügyi, Szociálpolitikai és Társadalombiztosítási Minisztérium)

Ministero della Solidarietà sociale (Szociális Szolidaritási Minisztérium)

Ministero della Salute (Egészségügyi Minisztérium)

Ministero dell'Istruzione dell'università e della ricerca (Felsőoktatási és Tudományos Kutatási Minisztérium)

Ministero per i Beni e le Attività culturali comprensivo delle sue articolazioni periferiche (Örökségvédelmi és Kulturális Minisztérium, ideértve alárendelt szerveit)

(ii) Más nemzeti közjogi intézmények:

CONSIP (Concessionaria Servizi Informatici Pubblici)²

CIPRUS

Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο (Elnökség és Elnökségi Palota)

Γραφείο Συντονιστή Εναρμόνισης (Jogharmonizációs Koordinációs Hivatal)

Υπουργικό Συμβούλιο (Miniszterek Tanácsa)

Βουλή των Αντιπροσώπων (Képviselőház)

Δικαστική Υπηρεσία (Igazságügyi Szolgálat)

Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας (Köztársaság Jogi Hivatala)

Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας (A Köztársaság Számvevőszéke)

² Az egész olasz közigazgatás központi beszerző szerveként jár el.

- Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας (Közszolgálati Bizottság)
- Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Oktatási Szolgálat Bizottsága)
- Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως (A Közigazgatási Biztos Hivatala (Ombudsman))
- Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (Versenyvédelmi Bizottság)
- Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (Belső Ellenőrzési Szolgálat)
- Γραφείο Προγραμματισμού (Tervezési Iroda)
- Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας (Köztársasági Kincstár)
- Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Személyes adatok védelmével foglalkozó biztos hivatala)
- Γραφείο Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων (Az Állami Támogatásokat Ellenőrző Biztos Hivatala)
- Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (Ajánlat-felülvizsgáló Testület)
- Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών (Szövetkezeti Felügyeleti és Fejlesztési Hatóság)
- Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων (Menekültügyi Felülvizsgáló Testület)
- Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (Mezőgazdasági, Természeti Erőforrások és Környezetvédelmi Minisztérium):
- Τμήμα Γεωργίας (Mezőgazdasági Osztály)
 - Κτηνιατρικές Υπηρεσίες (Állategészségügyi Szolgálat)
 - Τμήμα Δασών (Erdészeti Osztály)
 - Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (Vízfejlesztési Osztály)
 - Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης (Geológiai Felmérések Osztálya)
 - Μετεωρολογική Υπηρεσία (Meteorológiai Szolgálat)
 - Τμήμα Αναδασμού (Területkonszolidációs Osztály)
 - Υπηρεσία Μεταλλείων (Bányászati Szolgálat)
 - Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών (Mezőgazdasági Kutatóintézet)
 - Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών (Halászati és Tengerkutató Osztály)
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Igazságügyi és Közrendészeti Minisztérium):
- Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου (Ciprusi Tűzoltóság)
- Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Kereskedelmi, Ipari és Idegenforgalmi Minisztérium)
- Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη (Cégnyilvántartási és Vagyonfelügyeleti Osztály)
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Munkaügyi és Társadalombiztosítási Minisztérium):
- Τμήμα Εργασίας (Munkaügyi Osztály)
 - Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Társadalombiztosítási Osztály)
 - Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (Társadalmi Jóléti Szolgáltatások Osztálya)
 - Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου (Ciprusi Termelékenység Központ)
 - Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (Felsőfokú Idegenforgalmi Intézet Ciprus)
 - Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (Felsőfokú Műszaki Intézet)
 - Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας (Munkaügyi Ellenőrzési Osztály)
 - Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων (Munkaügyi Kapcsolatok Osztálya)
- Υπουργείο Εξωτερικών (Külgügyminisztérium)
- Υπουργείο Οικονομικών (Pénzügyminisztérium):
- Τελωνεία (Vám és jövedéki adó)
 - Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων (Belföldi bevételek hivatala)
 - Στατιστική Υπηρεσία (Statisztikai Szolgálat)

Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών (Κözbeszerzések Osztálya)

Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (Közigazgatási és Személyzeti Osztály)

Κυβερνητικό Τυπογραφείο (Kormányzati Nyomda)

Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (Információtechnológiai Szolgáltatások Osztálya)

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Oktatási és Kulturális Minisztérium)

Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (Hírközlési és Közleléstímenyekért Felelős Minisztérium)

Τμήμα Δημοσίων Έργων (Közberuházási Osztály)

Τμήμα Αρχαιοτήτων (Régiségek Osztálya)

Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας (Polgári Légi Közlekedési Osztály)

Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας (Kereskedelmi Hajózási Osztály)

Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (Postai Szolgáltatások Osztály)

Τμήμα Οδικών Μεταφορών (Közúti Szállítási Osztály)

Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών (Elektronikai és Műszaki Rendszerek Szolgáltatási Osztálya)

Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (Elektronikus Hírközlési Osztály)

Υπουργείο Υγείας (Egészségügyi Minisztérium):

Φαρμακευτικές Υπηρεσίες (Gyógyszerészeti Szolgáltatások)

Γενικό Χημείο (Általános Laboratórium)

Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας (Gyógyászati és Közegészségügyi Szolgáltatások):

Οδοντιατρικές Υπηρεσίες (Fogászati Szolgáltatások)

Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (Mentális Egészségügyi Szolgáltatások)

LETORSZÁG

(i) Minisztériumok, tárca nélküli miniszterek titkárságai és alárendelt szerveik:

Ärlietu ministrija un tas padotibā esošās iestādes (Külügyminisztérium és alárendelt szervei)

Aizsardzības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Gazdasági Minisztérium és alárendelt szervei)

Finanšu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Pénzügyminisztérium és alárendelt szervei)

Izglītības un zinātnes ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Oktatási és Tudományügyi Minisztérium és alárendelt szervei)

Kultūras ministrija un tas padotībā esošās iestādes (Kulturális Minisztérium és alárendelt szervei)

Labklājības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Népjóléti Minisztérium és alárendelt szervei)

Satiksmes ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Közlekedési Minisztérium és alárendelt szervei)

Tieslietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Igazságügyi Minisztérium és alárendelt szervei)

Veselības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Egészségügyi Minisztérium és alárendelt szervei)

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Környezetvédelmi és Regionális Fejlesztési Minisztérium és alárendelt szervei)

Zemkopības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (Mezőgazdasági Minisztérium és alárendelt szervei)

Īpašu uzdevumu ministra sekretariāti un to padotībā esošās iestādes (Tárca nélküli minisztériumok és alárendelt szerveik)

(ii) Egyéb állami intézmények:

- Augstākā tiesa (Legfelsőbb Bíróság)
- Centrālā vēlēšanu komisija (Központi Választási Bizottság)
- Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Pénzügyi és Tőkepiaci Bizottság)
- Prokuratūra un tās pārraudzībā esošās iestādes (Ügyészség és a felügyelete alá tartozó intézmények)
- Saeimas un tās padotībā esošās iestādes (Parlament és alárendelt intézményei)
- Satversmes tiesa (Alkotmánybíróság)
- Valsts kanceleja un tās pārraudzībā esošās iestādes (Állami Kancellária és a felügyelete alá tartozó intézmények)
- Valsts kontrole (Állami Számvevőszék)
- Valsts prezidenta kanceleja (Miniszterelnöki Hivatal)

(iii) Egyéb, minisztériumoknak nem alárendelt állami intézmények:

- Tiesībsarga birojs (Ombudsmani Hivatal);
- Nacionālā radio un televīzijas padome (Nemzeti Rádió- és Televíziótanács)

LITVÁNIA

(i) Prezidentūros kancelelija (Elnöki Hivatal)

(ii) Seimo kancelelija (A Litván Parlament (Seimas) Hivatala):

A Seimasnak (Parlament) felelős intézmények:

- Lietuvos mokslo taryba (Tudományos Tanács)
- Seimo kontrolierių įstaiga (A Seimas Ombudsmani Hivatala)
- Valstybės kontrolė (Állami Számvevőszék)
- Specialiųjų tyrimų tarnyba (Különleges Nyomozószolgálat)
- Valstybės saugumo departamentas (Állambiztonsági Osztály)
- Konkurencijos taryba (Versenytanács)
- Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (Népirtási és Rezisztenciakutatási Központ)
- Vertybinių popierių komisija (Litván Értékpapír-piaci Bizottság)
- Ryšių reguliavimo tarnyba (Hírközlést Szabályozó Hatóság)
- Nacionalinė sveikatos taryba (Nemzeti egészségügyi ellátásért felelős bizottság)
- Etninės kultūros globos taryba (Az etnikai kultúra védelmét szolgáló tanács)
- Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (Az Esélyegyenlőségi Ombudsman Hivatala)
- Valstybinė kultūros paveldo komisija (Nemzeti Kulturális Örökség Bizottság)
- Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga (Gyermekjogi Ombudsman Intézmény)
- Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (Az Energiaforrások Állami Árszabályozó Bizottsága)
- Valstybinė lietuvių kalbos komisija (A Litván Nyelv Nemzeti Bizottsága)
- Vyriausioji rinkimų komisija (Központi Választási Bizottság)
- Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (Hivatalos Etikai Főbizottság)
- Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba (Office of the Inspector Újságírói Etika Vizsgálóbizottság)

(iii) Vyriausybės kancelelija (Kormányhivatal):

A kormánynak felelős intézmények:

- Informacinės visuomenės plėtros komitetas (Információs Társadalom Fejlesztési Bizottság)
- Kūno kultūros ir sporto departamentas (Testnevelési és Sportosztály)
- Lietuvos archyvų departamentas (Litván Levéltári Osztály)

Mokestinių ginčų komisija (Adóügyi Jogviták Bizottsága)
Statistikos departamentas (Statisztikai Hivatal)
Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas (A nemzeti kisebbségek és a külföldön élő litván állampolgárok osztálya)
Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba (Állami Dohány- és Alkoholellenőrzési Szolgálat)
Viešųjų pirkimų tarnyba (Közbeszerzési Hivatal)
Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija (Állami Nukleáris Biztonsági Felügyelőség)
Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (Állami Adatvédelmi Felügyelőség)
Valstybinė lošimų priežiūros komisija (Állami Szerencsejáték-ellenőrzési Bizottság)
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (Állami Élelmiszerügyi és Állategészségügyi Szolgálat)
Vyriausioji administracinių ginčų komisija (Legfőbb közigazgatási jogvitákkal foglalkozó bizottság)
Draudimo priežiūros komisija (Biztosításfelügyeleti Bizottság)
Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas (Litván Állami Tudományos és Felsőoktatási Alap)
Konstitucinis Teismas (Alkotmánybíróság)

(iv) Aplinkos ministerija (Környezetvédelmi Minisztérium):

A Környezetvédelmi Minisztérium alá tartozó intézmények:

Generalinė miškų urėdija (Állami Erdészeti Főigazgatóság)
Lietuvos geologijos tarnyba (Litván Geológiai Felmérés)
Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba (Litván Hidrometereológiai Szolgálat)
Lietuvos standartizacijos departamentas (Litván Szabványügyi Tanács)
Nacionalinis akreditacijos biuras (Litván Nemzeti Akkreditációs Iroda)
Valstybinė metrologijos tarnyba (Állami Metrológiai Szolgálat)
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba (Védett Területek Állami Szolgálata)
Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija (Állami Területrendezési és Építésügyi Felügyelőség)

(v) Finansų ministerija (Pénzügyminisztérium):

A Pénzügyminisztérium alá tartozó intézmények:

Muitinės departamentas (Litván Vámhivatal)
Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba (Állami Dokumentumok Technológiai Biztonsági Szolgálata)
Valstybinė mokesčių inspekcija (Állami Adófelügyelőség)
Finansų ministerijos mokymo centras (A Pénzügyminisztérium Képzési Központja)

(vi) Kultūros ministerija (Kulturális Minisztérium):

A Kulturális Minisztérium alá tartozó intézmények:

Kultūros paveldo departamentas (Litván Kulturális Örökségi Osztály)
Valstybinė kalbos inspekcija (Állami Nyelvi Bizottság)

(vii) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (Szociális Biztonsági és Munkaügyi Minisztérium):

A Szociális Biztonsági és Munkaügyi Minisztérium alá tartozó intézmények:

Garantinio fondo administracija (Garanciaalap-kezelő Hivatal)
Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba (Állami Gyermekjog-védelmi és Örökbefogadási Szolgálat)
Lietuvos darbo birža (Litván Munkaügyi Hivatal)
Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba (Litván Munkaerőpiaci Képzési Hatóság)
Trišalės tarybos sekretoriatas (Háromoldalú Tanács Titkársága)
Socialinių paslaugų priežiūros departamentas (Szociális Szolgáltatások Monitoringszolgálata)
Darbo inspekcija (Munkaügyi Felügyelőség)

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba (Országos Társadalombiztosítási Alap Igazgatósága)
Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba (A fogyatékoság és munkaképesség megállapítását célzó szolgálat)
Ginčų komisija (Vitarendezési Bizottság)
Techninės pagalbos neįgaliesiems centras (A fogyatékosággal élő személyekkel foglalkozó kompenzációs technikák állami központja)
Neįgaliųjų reikalų departamentas (A fogyatékosággal élő személyek ügyeit kezelő osztály)

(viii) Susisiekimo ministerija (Közlekedési és Távközlési Minisztérium):

A Közlekedési és Távközlési Minisztérium alá tartozó intézmények:

Lietuvos automobilių kelių direkcija (Litván Közúti Igazgatóság)
Valstybinė geležinkelio inspekcija (Állami Vasútfelügyelőség)
Valstybinė kelių transporto inspekcija (Állami Közúti Közlekedésfelügyelet)

(ix) Sveikatos apsaugos ministerija (Egészségügyi Minisztérium):

Az Egészségügyi Minisztérium alá tartozó intézmények:

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba (Az egészségügyi intézmények állami akkreditációs ügynöksége)
Valstybinė ligonių kasa (Országos Betegpénztár)
Valstybinė medicininio audito inspekcija (Állami Orvosenőrzési Felügyelőség)
Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba (Állami Gyógyszerellenőrzési Hatóság)
Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba (Litván Törvényszéki Pszichiátriai és Narkológiai Szolgálat)
Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba (Állami Közegészségügyi Szolgáltatások)
Farmacijos departamentas (Gyógyszertári Osztály)
Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras (Az Egészségügyi Minisztérium Vészhelyzeti Egészségügyi Központja)
Lietuvos bioetikos komitetas (Litván Bioetikai Bizottság)
Radiacinės saugos centras (Sugárvédelmi Központ)

(x) Švietimo ir mokslo ministerija (Oktatási és Tudományügyi Minisztérium):

Az Oktatási és Tudományügyi Minisztérium alá tartozó intézmények:
Nacionalinis egzaminų centras (Nemzeti Vizsgaközpont)
Studijų kokybės vertinimo centras (Felsőoktatási Minőségértékelési Központ)

(xi) Teisingumo ministerija (Igazságügyi Minisztérium):

Az Igazságügyi Minisztérium alá tartozó intézmények:
Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba (Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hivatal)
Europos teisės departamentas (Európai Jogi Osztály)

(xii) Ūkio ministerija (Gazdasági Minisztérium)

A Gazdasági Minisztérium alá tartozó intézmények:

Įmonių bankroto valdymo departamentas (Vállalati csődeljárási ügyek igazgatási osztálya)
Valstybinė energetikos inspekcija (Állami Energiafelügyelőség)
Valstybinė ne maisto produktų inspekcija (A Nem Élelmiszer Jellegű Termékek Állami Felügyelősége)
Valstybinis turizmo departamentas (Litván Állami Idegenforgalmi Osztály)

(xiii) Užsienio reikalų ministerija (Külügyminisztérium):

Diplomáciai képviseltek és konzuli hivatalok külföldön, valamint nemzetközi szervezetek melletti képviseltek

(xiv) Žemės ūkio ministerija (Mezőgazdasági Minisztérium):

A Mezőgazdasági Minisztérium alá tartozó intézmények:

Nacionalinė mokėjimo agentūra (Nemzeti Kifizető Ügynökség)

Nacionalinė žemės tarnyba (Nemzeti Földhivatal)

Valstybinė augalų apsaugos tarnyba (Állami Növényvédelmi Szolgálat)

Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba (Állami Állattenyésztési Felügyelet)

Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba (Állami Vetőmagkezelő Szolgálat)

Žuvininkystės departamentas (Halászati Osztály)

(xv) Bíróságok:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia Legfelsőbb Bírósága)

Lietuvos apeliacinis teismas (Litvánia Fellebbviteli Bírósága)

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litvánia Legfelsőbb Közigazgatási Bírósága)

Apygardų teismai (Megyei bíróságok)

Apygardų administraciniai teismai (Megyei közigazgatási bíróságok)

Apylinkių teismai (Járásbíróságok)

Nacionalinė teismų administracija (Nemzeti bíróságok igazgatása)

Generalinė prokuratūra (Ügyészi Hivatal)

(xvi) Egyéb központi közigazgatási szervek – intézmények, létesítmények, ügynökségek:

Muitinės kriminalinė tarnyba (Vámügyi bűncselekményekkel foglalkozó szolgálat)

Muitinės informacinių sistemų centras (Vámügyi Információs Rendszerek Központja)

Muitinės laboratorija (Vámlaboratórium)

Muitinės mokymo centras (Vámügyi Képzési Központ)

LUXEMBURG

Ministère d'État

Ministère des Affaires Étrangères et de l'Immigration

Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural

Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural: Administration des Services Techniques de l'Agriculture

Ministère des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement

Ministère de la Culture, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche

Ministère de l'Économie et du Commerce extérieur

Ministère de l'Éducation nationale et de la Formation professionnelle;

Ministère de l'Éducation nationale et de la Formation professionnelle: Lycée d'Enseignement Secondaire et d'Enseignement Secondaire Technique

Ministère de l'Égalité des chances

Ministère de l'Environnement

Ministère de l'Environnement: Administration de l'Environnement

Ministère de la Famille et de l'Intégration

Ministère de la Famille et de l'Intégration: Maisons de retraite

Ministère des Finances

Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative

Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative: Service Central des Imprimés et des Fournitures de l'État – Centre des Technologies de l'informatique de l'État

Ministère de la Justice

Ministère de la Justice: Établissements Pénitentiaires

Ministère de la Santé

Ministère de la Santé: Centre hospitalier neuropsychiatrique

Ministère de la Sécurité sociale

Ministère des Transports

Ministère du Travail et de l'Emploi

Ministère des Travaux publics

Ministère des Travaux publics: Bâtiments Publics – Ponts et Chaussées

MAGYARORSZÁG

Nemzeti Erőforrás Minisztérium

Vidékfejlesztési Minisztérium

Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium

Nemzetgazdasági Minisztérium

Külügyminisztérium

Miniszterelnöki Hivatal

Központi Szolgáltatási Főigazgatóság

MÁLTA

Uffiċċju tal-Prim Ministru (Miniszterelnöki Hivatal)

Ministeru għall-Familja u Solidarjeta' Soċjali (Családügyi és Szociális Szolidaritási Minisztérium)

Ministeru ta' l-Edukazzjoni Zghazagh u Impjieg (Oktatás-, Ifjúság- és Foglalkoztatásügyi Minisztérium)

Ministeru tal-Finanzi (Pénzügyminisztérium)

Ministeru tar-Riżorsi u l-Infrastruttura (Erőforrásokért és Infrastruktúráért felelős Minisztérium)

Ministeru tat-Turizmu u Kultura (Idegenforgalmi és Kulturális Minisztérium)

Ministeru għall-Affarijiet Rurali u l-Ambjent (Vidékfejlesztési és Környezetvédelmi Minisztérium)

Ministeru għal Għawdex (Gozoért felelős Minisztérium)

Ministeru tas-Saħħa, l-Anzjani u Kura fil-Kommunita' (Egészségügyért, idősek ellátásáért és közösségi ellátásért felelős Minisztérium)

Ministeru ta' l-Affarijiet Barranin (Külügyminisztérium)

Ministeru għall-Investimenti, Industrija u Teknologija ta' Informazzjoni (Beruházási, Iparügyi és Információtechnológiai Minisztérium)

Ministeru għall-Kompetittivà u Komunikazzjoni (Versenyképességi és Hírközlési Minisztérium)

Ministeru għall-Iżvilupp Urban u Toroq (Városfejlesztésért és Közutakért Felelős Minisztérium)

Uffiċċju tal-President (Elnöki Hivatal)

Uffiċċju ta' l-Iskrivan tal-Kamra tad-Deputati (A Képviselőház Tisztviselőjének Hivatala)

HOLLANDIA

Ministerie van Algemene Zaken (Általános Ügyek Minisztériuma):

Bestuursdepartement (Központi politikai és személyzeti osztály)

Bureau van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (Kormányzati politikai tanácsadó testület)

Rijksvoorlichtingsdienst (Holland Kormányzati Információs Szolgálat)

Ministerie van Buitenlandse Zaken (Külügyminisztérium):

Directoraat-generaal Regiobeleid en Consulaire Zaken (DGRC) (Regionális Politika és Konzuli Ügyek Főigazgatósága)

Directoraat-generaal Politieke Zaken – DGPZ (Politikai Ügyek Főigazgatósága)

Directoraat-generaal Internationale Samenwerking – DGIS (Nemzetközi Együtműködési Főigazgatóság)

Directoraat-generaal Europese Samenwerking – (DGES) Európai Együtműködési Főigazgatóság)

Centrum tot Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden – CBI (Fejlődő országokból származó behozatalt támogató központ)

Centrale diensten ressorterend onder S/PlvS (a főtítkár és a főtítkárhelyettes irányítása alá tartozó támogató szolgálatok)

Buitenlandse Posten – ieder afzonderlijk (Külfélpiseletek)

Ministerie van Economische Zaken (Gazdasági Minisztérium):

Bestuursdepartement (Központi politikai és személyzeti osztály)

Centraal Planbureau – CPB (Holland Gazdaságpolitikai Elemző Hivatal)

Bureau voor de Industriële Eigendom – BIE (Ipari Tulajdonjogi Hivatal)

SenterNovem (SenterNovem – Fenntartható Innovációs Ügynökség)

Staattoezicht op de Mijnen – SodM (Állami Bányafelügyelet)

Nederlandse Mededingingsautoriteit – NMa (Holland Versenyhivatal)

Economische Voorlichtingsdienst – EVD (Holland Külkereskedelmi Hivatal)

Agentschap Telecom (Rádiókommunikációs Ügynökség)

Kenniscentrum Professioneel & Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers – PIANOo (Professzionális és innovatív beszerzések, az ajánlatkérő szervek hálózata)

Regiebureau Inkoop Rijksoverheid (Központi küzbeszerzések koordinációja)

Octrooiencentrum Nederland (Holland Szabadalmi Hivatal)

Consumentenautoriteit (Fogyasztóvédelmi Hatóság)

Ministerie van Financiën (Pénzügyminisztérium):

Bestuursdepartement (Központi politikai és személyzeti osztály)

Belastingdienst Automatiseringscentrum (Adó- és Vámhivatal Informatikai Központja)

Belastingdienst (Adó- és Vámhivatal)

De afzonderlijke Directies der Rijksbelastingen (az Adó- és Vámhivatal különböző szervezeti egységei Hollandia teljes területén)

Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst – incl. Economische Controle dienst – ECD – (Adófelügyelet (beleértve a Gazdasági Nyomozószolgálatot is))

Belastingdienst Opleidingen (Adó- és Vámügyi Képzési Központ)

Dienst der Domeinen (Állami Vagyonügynökség)

Ministerie van Justitie (Igazságügyi Minisztérium):

Bestuursdepartement (Központi politikai és személyzeti osztály)

Raad voor de Kinderbescherming (Gyermekgondozási és Gyermekvédelmi hivatal)

Centraal Justitie Incasso Bureau (Központi Bíróságbehajtó Hivatal)

Openbaar Ministerie (Ügyészség)

Immigratie en Naturalisatiedienst (Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal)

Nederlands Forensisch Instituut (Holland Törvényszéki Orvostani Intézet)

Dienst Terugkeer & Vertrek (Haza- és kitelepüléssel foglalkozó ügynökség)

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Mezőgazdasági, Tájvédelmi és Élelmezésügyi Minisztérium):

Bestuursdepartement (Központi politikai és személyzeti osztály)

Dienst Regelingen – DR (Rendeletek végrehajtásáért felelős nemzeti szolgálat (Ügynökség))

Agentschap Plantenziektenkundige Dienst – PD (Növényvédelmi Szolgálat (Ügynökség))
Algemene Inspectiedienst – AID (Általános Felügyelet)
Dienst Landelijk Gebied – DLG (Fenntartható Vidékfejlesztés Kormányzati Hivatala)
Voedsel en Waren Autoriteit – VWA (Élelmezésügyi és a fogyasztót védő termékbiztonsággal foglalkozó hatóság)
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (Oktatási, Kulturális és Tudományügyi Minisztérium)
Bestuursdepartement (Központi politikai és személyzeti osztály)
Inspectie van het Onderwijs (Oktatásfelügyelet)
Erfgoedinspectie (Kulturális Örökség Felügyelete)
Centrale Financiën Instellingen (Központi Intézményfinanszírozó Hivatal)
Nationaal Archief (Nemzeti Levéltár)
Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid (Tudomány- és Technológiapolitikai Tanácsadó Testület)
Onderwijsraad (Oktatási Tanács)
Raad voor Cultuur (Kulturális Tanács)
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Szociális és Munkaügyi Minisztérium):
Bestuursdepartement (Központi politikai és személyzeti osztály)
Inspectie Werk en Inkomen (Munka- és Jövedelem-felügyelet)
Agentschap SZW (SZW Ügynökség)
Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Közlekedési és Vízügyi Minisztérium):
Bestuursdepartement (Központi politikai és személyzeti osztály)
Directoraat-Generaal Transport en Luchtvaart (Közlekedési és Polgári Légi Közlekedési Főigazgatóság)
Directoraat-generaal Personenvervoer (Személyszállítási Főigazgatóság)
Directoraat-generaal Water (Vízügyi Főigazgatóság)
Centrale Diensten (Központi szolgálatok)
Shared services Organisatie Verkeer en Waterstaat (Közlekedési és Vízgazdálkodási szervezet, megosztott szolgáltatások)
Koninklijke Nederlandse Meteorologisch Instituut KNMI (Holland Királyi Meteorológiai Intézet)
Rijkswaterstaat, Bestuur (Közberuházások és Vízgazdálkodás, Igazgatóság)
De afzonderlijke regionale Diensten van Rijkswaterstaat (A Közberuházási és Vízgazdálkodási Főigazgatóság regionális szervezeti egységei)
De afzonderlijke specialistische diensten van Rijkswaterstaat (A Közberuházási és Vízgazdálkodási Főigazgatóság szakszolgálatai)
Adviesdienst Geo-Informatie en ICT (Geo-információk és infokommunikációs technológiák tanácsadó testülete)
Adviesdienst Verkeer en Vervoer – AVV (Forgalomirányítási és közlekedési tanácsadó testület)
Bouwdienst (Építőipari szolgálat)
Corporate Dienst (Vállalati szolgálat)
Data ICT Dienst (Adatok és IT szolgálat)
Dienst Verkeer en Scheepvaart (Forgalmi és hajózási szállítási szolgálat)
Dienst Weg- en Waterbouwkunde - DWW (Út- és Vízépítési Szolgálat)
Rijksinstituut voor Kust en Zee – RIKZ (Tengerparti és Tengeri Vízgazdálkodási Nemzeti Intézet)
Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling – RIZA (Édesvíz-gazdálkodási és Vízkezelési Nemzeti Intézet)
Waterdienst (Vízügyi Szolgálat)
Inspectie Verkeer en Waterstaat, Hoofddirectie (Közlekedési és Vízgazdálkodási Felügyelőség, Főigazgatóság)
Havenstaatcontrole (A kikötő szerint illetékes állam általi ellenőrzés)

Directie Toezichtontwikkeling Communicatie en Onderzoek - TCO (Kommunikációs és Kutatási Felügyelet Fejlesztési Igazgatósága)

Toezichthouder Beheer Eenheid Lucht („Légi” irányítási osztály)

Toezichthouder Beheer Eenheid Water („Vízügyi” irányítási osztály)

Toezichthouder Beheer Eenheid Land („Szárzföldi” irányítási osztály)

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (Lakásügyi, Területrendezési és Környezetvédelmi Minisztérium):

Bestuursdepartement (Központi politikai és személyzeti osztály)

Directoraat-generaal Wonen, Wijken en Integratie (Lakásügyi, Közösségi és Integrációs Főigazgatóság)

Directoraat-generaal Ruimte (Területrendezési Főigazgatóság)

Directoraat-general Milieubeheer (Környezetvédelmi Főigazgatóság)

Rijksgebouwendienst (Kormányzati épületekkel foglalkozó hivatal)

VROM Inspectie (Felügyelet)

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Egészségügyi, Jóléti és Sportminisztérium)

Bestuursdepartement (Központi politikai és személyzeti osztály)

Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken (Egészségvédelmi és Állategészségügyi Felügyelet)

Inspectie Gezondheidszorg (Egészségügyi Intézmények Felügyelete)

Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming (Ifjúságtámogatási és Ifjúságvédelmi Felügyelet)

Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieu – RIVM (Országos Közegészségügyi és Környezetvédelmi Intézet)

Sociaal en Cultureel Planbureau (Szociális és Kulturális Tervhivatal)

Agentschap t.b.v. het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (Gyógyszerértékelő Tanács Ügynöksége)

Tweede Kamer der Staten-Generaal (a Parlament második kamarája)

Eerste Kamer der Staten-Generaal (a Parlament első kamarája)

Raad van State (Államtanács)

Algemene Rekenkamer (Holland Számvevőszék)

Nationale Ombudsman (Nemzeti Ombudsman)

Kanselarij der Nederlandse Orden (a Holland Rend Kancelláriája)

Kabinet der Koningin (a Királynő Kabinetje)

Raad voor de Rechtspraak en de Rechtbanken (Igazságügyi Igazgatási és Tanácsadó Testület és Bíróságok)

AUSZTRIA

A jelenleg a megállapodás hatálya alá tartozó szervek:

Bundeskanzleramt (Szövetségi kancellária)

Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten (Európai és Nemzetközi Ügyek Szövetségi Minisztériuma)

Bundesministerium für Finanzen (Szövetségi Pénzügyminisztérium)

Bundesministerium für Gesundheit (Szövetségi Egészségügyi Minisztérium)

Bundesministerium für Justiz (Szövetségi Igazságügyi Minisztérium)

Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft (Szövetségi Mezőgazdasági és Erdészeti, Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium)

Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz (Szövetségi Foglalkoztatási, Szociális és Fogyasztóvédelmi Minisztérium)

Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur (Szövetségi Oktatási, Művészeti és Kulturális Minisztérium)

Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie (Szövetségi Közlekedési, Innovációs és Technológiai Minisztérium)

Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend (Szövetségi Gazdasági, Családügyi és Ifjúsági Minisztérium)

Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung (Szövetségi Tudományügyi és Kutatási Minisztérium)

Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen (Szövetségi Mérésügyi Hivatal)

Österreichische Forschungs- und Prüfzentrum Arsenal Gesellschaft m.b.H (Osztrák Kutatási és Vizsgálati Központ, Arsenal Kft.)

Bundesanstalt für Verkehr (Szövetségi Forgalm szabályozási Intézet)

Bundesbeschaffung G.m.b.H (Szövetségi Közbeszerzési Kft.)

Bundesrechenzentrum G.m.b.H (Szövetségi Adatfeldolgozó Központ Kft.)

Minden más központi hatóság, beleértve az ezeknek alárendelt regionális és helyi szerveket is, feltéve, hogy nem ipari vagy kereskedelmi jellegűek.

LENGYELORSZÁG

Kancelaria Prezydenta RP (Köztársasági Elnöki Kancellária)

Kancelaria Sejmu RP (Szejm Kancellária)

Kancelaria Senatu RP (Szenátusi Kancellária)

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (Miniszterelnöki Kancellária)

Sąd Najwyższy (Legfelsőbb Bíróság)

Naczelny Sąd Administracyjny (Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság)

Sądy powszechne - rejonowe, okręgowe i apelacyjne (Általános bíróság – kerületi bíróság, regionális bíróság, fellebbviteli bíróság)

Trybunał Konstytucyjny (Alkotmánybíróság)

Najwyższa Izba Kontroli (Legfelsőbb Ellenőrző Kamara)

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich (Emberijog-védelmi Hivatal)

Biuro Rzecznika Praw Dziecka (Gyermekjogi Ombudsman Hivatala)

Biuro Ochrony Rządu (Kormányzati Védelmi Hivatal)

Centralne Biuro Antykorupcyjne (Központi Korrupcióellenes Hivatal)

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium)

Ministerstwo Finansów (Pénzügyminisztérium)

Ministerstwo Gospodarki (Gazdasági Minisztérium)

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Regionális Fejlesztési Minisztérium)

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Kulturális és Nemzeti Örökség Minisztériuma)

Ministerstwo Edukacji Narodowej (Nemzeti Oktatási Minisztérium)

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium)

Ministerstwo Skarbu Państwa (Államkincstári Minisztérium)

Ministerstwo Sprawiedliwości (Igazságügyi Minisztérium)

Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (Közlekedési, Építésügyi és Tengergazdasági Minisztérium)

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Tudományügyi és Felsőoktatási Minisztérium)

Ministerstwo Środowiska (Környezetvédelmi Minisztérium)

Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (Közigazgatási és Digitalizálási Minisztérium)

Ministerstwo Spraw Zagranicznych (Külgügyminisztérium)

Ministerstwo Zdrowia (Egészségügyi Minisztérium)

Ministerstwo Sportu i Turystyki (Sportügyi és Idegenforgalmi Minisztérium)

Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej (A Lengyel Köztársaság Szabadalmi Hivatala)

Urząd Regulacji Energetyki (Lengyelország Energetikai Szabályozási Hatósága)

Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych (Katonai veteránokat és az erőszak áldozatait képviselő hivatal)

Urząd Transportu Kolejowego (Vasútközlekedési Hivatal)

Urząd Dozoru Technicznego (Műszaki Ellenőrző Hivatal)

Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych (Gyógyászati termékek, orvosi eszközök és biocid termékek nyilvántartási hivatala)

Urząd do Spraw Cudzoziemców (Külföldi állampolgárokkal foglalkozó hivatal)

Urząd Zamówień Publicznych (Közbeszerzési Hivatal)

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Verseny- és Fogyasztóvédelmi Hivatal)

Urząd Lotnictwa Cywilnego (Polgári Repülési Hivatal)

Urząd Komunikacji Elektronicznej (Elektronikus Kommunikációs Hivatal)

Wyższy Urząd Górniczy (Állami Bányászati Hatóság)

Główny Urząd Miar (Mérésügyi Főhivatal)

Główny Urząd Geodezji i Kartografii (Geodéziai és Térképészeti Főhivatal)

Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (Általános Építésügyi Ellenőrző Hivatal)

Główny Urząd Statystyczny (Statisztikai Főhivatal)

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (Nemzeti Műsorsugárzó Tanács)

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (Személyes adatok védelméért felelős tisztviselő)

Państwowa Komisja Wyborcza (Állami Választási Bizottság)

Państwowa Inspekcja Pracy (Nemzeti Munkaügyi Felügyelőség)

Rządowe Centrum Legislacji (Kormányzati Szabályozási Központ)

Narodowy Fundusz Zdrowia (Nemzeti Egészségügyi Alap)

Polska Akademia Nauk (Lengyel Tudományos Akadémia)

Polskie Centrum Akredytacji (Lengyel Akkreditációs Központ)

Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (Lengyel Kísérleti és Minősítési Központ)

Polska Organizacja Turystyczna (Lengyel Nemzeti Idegenforgalmi Hivatal)

Polski Komitet Normalizacyjny (Lengyel Szabványosítási Bizottság)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Társadalombiztosítási Intézet)

Komisja Nadzoru Finansowego (Lengyel Pénzügyi Felügyeleti Hatóság)

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych (Állami Levéltári Központi Iroda)

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (Mezőgazdasági Társadalombiztosítási Alap)

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (Nemzeti Közút- és Autópályakezelő Főigazgatóság)

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Növény- és Vetőmagvédelmi Felügyelet Főfelügyelősége)

Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej (Állami Tűzoltóság Nemzeti Székhelye)

Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (Az agrár-élelmiszeripari termékek kereskedelmi minőségével foglalkozó főfelügyelőség)

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Környezetvédelmi Főfelügyelőség)

Główny Inspektorat Transportu Drogowego (Közúti Szállítási Főfelügyelet)

Główny Inspektorat Farmaceutyczny (Gyógyszerészeti Főfelügyelet)

Główny Inspektorat Sanitarny (Higiéniai Főfelügyelet)

Główny Inspektorat Weterynarii (Állategészségügyi Főfelügyelet)

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (A mezőgazdaság átszervezésével és modernizálásával foglalkozó ügynökség)

Agencja Rynku Rolnego (Mezőgazdasági Piaci Ügynökség)

Agencja Nieruchomości Rolnych (Mezőgazdasági tulajdonnal foglalkozó ügynökség)

Państwowa Agencja Atomistyki (Nemzeti Atomenergiái Ügynökség)

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (Alkohollal összefüggő problémák megelőzéséért felelős állami ügynökség)

Agencja Rezerw Materialowych (Az anyagi tartalékok kezeléséért felelős ügynökség)

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Nemzeti Alap)

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Nemzeti rehabilitációs alap a fogyatékossgal élő személyek számára)

Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu (A Nemzeti Emlékezés Lengyel Intézete – A lengyel nemzet ellen elkövetett bűncselekmények ügyében indított eljárások lefolytatásáért felelős bizottság)

Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa (A Harc és Mártírság Emlékét Őrző Bizottság)

Służba Celna Rzeczypospolitej Polskiej (A Lengyel Köztársaság Vámigazgatási Szerve)

Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” („Lasy Państwowe” Állami Erdészeti Vállalkozás)

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (Lengyel Vállalkozásfejlesztési Ügynökség)

Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, jeśli ich organem założycielskim jest minister, centralny organ administracji rządowej lub wojewoda (A miniszter, központi kormányzati szerv vagy voivoda által létrehozott nyilvános, autonóm egészségügyi ellátás kezelési egységei).

PORTUGÁLIA

Presidência do Conselho de Ministros (A Miniszteri Tanács Elnöksége)

Ministério das Finanças (Pénzügyminisztérium)

Ministério dos Negócios Estrangeiros e das Comunidades Portuguesas (Külügyek és a Portugál Községek Minisztériuma)

Ministério da Justiça (Igazságügyi Minisztérium)

Ministério da Economia (Gazdasági Minisztérium)

Ministério da Agricultura, Desenvolvimento Rural e Pescas (Mezőgazdasági, Vidékfejlesztési és Halászati Minisztérium)

Ministério da Educação (Oktatási Minisztérium)

Ministério da Ciência e do Ensino Superior (Tudományos és Egyetemi Oktatási Minisztérium)

Ministério da Cultura (Kulturális Minisztérium)

Ministério da Saúde (Egészségügyi Minisztérium)

Ministério do Trabalho e da Solidariedade Social (Munkaügyi és Társadalmi Szolidaritási Minisztérium)

Ministério das Obras Públicas, Transportes e Habitação (Építésberuházás-ügyi, Közlekedési és Lakásügyi Minisztérium)

Ministério das Cidades, Ordenamento do Território e Ambiente (Városfejlesztési, Területrendezési és Környezetvédelmi Minisztérium)

Ministério para a Qualificação e o Emprego (Képzési és Foglalkoztatásügyi Minisztérium)

Presidência da República (Köztársasági Elnökség)

Tribunal Constitucional (Alkotmánybíróság)

Tribunal de Contas (Számvevőszék)

Provedoria de Justiça (Ombudsman)

ROMÁNIA

Administrația Prezidențială (Elnöki Adminisztráció)

Senatul României (Románia Szenátusa)

Camera Deputaților (Képviselőház)

Inalta Curte de Casație și Justiție (Legfelsőbb Bíróság)

Curtea Constituțională (Alkotmánybíróság)

Consiliul Legislativ (Jogi Tanács)

Curtea de Conturi (Számvevőszék)

Consiliul Superior al Magistraturii (Magisztratúra Legfelsőbb Tanácsa)

Parčetul de pe lângă Inalta Curte de Casație și Justiție (A Legfelsőbb Bíróság Ügyészi Hivatala)

Secretariatul General al Guvernului (Kormányzati Főtitkárság)

Cancelaria primului ministru (A Miniszterelnök Kancelláriája)

Ministerul Afacerilor Externe (Külügyminisztérium)

Ministerul Economiei și Finanțelor (Gazdasági- és Pénzügyminisztérium)

Ministerul Justiției (Igazságügyi Minisztérium)

Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse (Munkaügyi és Esélyegyenlőségi Minisztérium)

Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale (Kis- és középvállalkozásokkal, kereskedelemmel, idegenforgalommal és a szabad foglalkozásúakkal foglalkozó minisztérium)

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium)

Ministerul Transporturilor (Közlekedési Minisztérium)

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței (Fejlesztési, Közbeszerzési és Lakásügyi Minisztérium)

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (Oktatási, Kutatási és Ifjúsági Minisztérium)

Ministerul Sănătății Publice (Népegészségügyi Minisztérium)

Ministerul Culturii și Cultelor (Kulturális és Vallásügyi Minisztérium)

Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiile Informației (Informatikai és Hírközlési Minisztérium)

Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile (Környezetvédelmi és Fenntartható Fejlődési Minisztérium)

Serviciul de Telecomunicații Speciale (Különleges Hírszerző Szolgálat)

Consiliul Național al Audiovizualului (Nemzeti Audiovizuális Tanács)

Consiliul Concurenței (CC) (Versenytanács)

Direcția Națională Anticorupție (Nemzeti Korrupcióellenes Osztály)

Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (Nemzeti Közbeszerzési Szabályozási és Ellenőrzési Hatóság)

Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (Versenypályázatok megoldásával foglalkozó nemzeti tanács)

Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) (Közüzemi Közösségi Szolgáltatásokat Szabályozó Nemzeti Hatóság)

Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (Nemzeti Állategészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Hatóság)

Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság)

Autoritatea Navală Română (Román Tengerészeti Hatóság)

Autoritatea Feroviară Română (Román Vasúti Hatóság)

Autoritatea Rutieră Română (Román Közúti Hatóság)

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (A gyermekjogokért és az örökbefogadásért felelős nemzeti hatóság)

Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap (A fogyatékossgal élő személyekkel foglalkozó nemzeti hatóság)

Autoritatea Națională pentru Tineret (Nemzeti Ifjúságvédelmi Hatóság)

Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică (Nemzeti Tudományos Kutatási Hatóság)

Autoritatea Națională pentru Comunicații (Nemzeti Kommunikációs Hatóság)

Autoritatea Națională pentru Serviciile Societății Informaționale (Az információs társadalomhoz kapcsolódó szolgáltatásokkal foglalkozó nemzeti hatóság)

Autoritatea Electorală Permanentă (Állandó Választási Hatóság)

Agenția pentru Strategii Guvernamentale (Kormányzati Stratégiák Ügynöksége)

Agenția Națională a Medicamentului (Nemzeti Gyógyszerészeti Hatóság)

Agenția Națională pentru Sport (Nemzeti Sporthatóság)
Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (Nemzeti Foglalkoztatási Hivatal)
Agenția Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (Nemzeti Villamosenergia-szabályozási Hatóság)
Agenția Română pentru Conservarea Energiei (Román Energiatakarékossági Ügynökség)
Agenția Națională pentru Resurse Minerale (Nemzeti Ásványkincs-hatóság)
Agenția Română pentru Investiții Străine (Külföldi Beruházások Nemzeti Hivatala)
Agenția Națională a Funcționarilor Publici (Nemzeti Köztisztviselői Ügynökség)
Agenția Națională de Administrare Fiscală (Nemzeti Adóigazgatási Hivatal)
Agenția de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială (Speciális technikák beszerzésének kiegyenlítésével foglalkozó ügynökség)
Agenția Națională Anti-doping (Nemzeti Doppingellenes Ügynökség)
Agenția Nucleară (Nukleáris Ügynökség)
Agenția Națională pentru Protecția Familiei (Nemzeti Családvédelmi Ügynökség)
Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Bărbați și Femei (A férfiak és nők közötti esélyegyenlőséggel foglalkozó nemzeti hatóság)
Agenția Națională pentru Protecția Mediului (Nemzeti Környezetvédelmi Ügynökség)
Agenția națională Antidrog (Nemzeti Kábítószer-ellenes Ügynökség)

SZLOVÉNIA

Predsednik Republike Slovenije (a Szlovén Köztársaság elnöke)
Državni zbor (A Nemzetgyűlés)
Državni svet (Nemzeti Tanács)
Varuh človekovih pravic (az Ombudsman)
Ustavno sodišče (Alkotmánybíróság)
Računsko sodišče (Számvevőszék)
Državna revizijska komisija (Nemzeti Felülvizsgálati Bizottság)
Slovenska akademija znanosti in umetnosti (Szlovén Tudományos és Művészeti Akadémia)
Vladne službe (Kormányzati Szolgálat)
Ministrstvo za finance (Pénzügyminisztérium)
Ministrstvo za zunanje zadeve (Külgügyminisztérium)
Ministrstvo za pravosodje (Igazságügyi Minisztérium)
Ministrstvo za gospodarstvo (Gazdasági Minisztérium)
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (Mezőgazdasági, Erdészeti és Élelmiszerügyi Minisztérium)
Ministrstvo za promet (Közlekedési Minisztérium)
Ministrstvo za okolje, prostor in energijo (Környezetvédelmi, Területrendezési és Energiaügyi Minisztérium)
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (Munkaügyi, Családügyi és Szociális Minisztérium)
Ministrstvo za zdravje (Egészségügyi Minisztérium)
Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (Felsőoktatási, Tudományügyi és Technológiai Minisztérium)
Ministrstvo za kulturo (Kulturális Minisztérium)
Ministerstvo za javno upravo (Közigazgatási Minisztérium)
Vrhovno sodišče Republike Slovenije (A Szlovén Köztársaság Legfelsőbb Bírósága)
Višja sodišča (legfelsőbb bíróságok)
Okrožna sodišča (kerületi bíróságok)

Okrajna sodišča (megyei bíróságok)
 Vrhovno tožilstvo Republike Slovenije (A Szlovén Köztársaság Főügyésze)
 Okrožna državna tožilstva (Kerületi államügyészek)
 Družbeni pravobranilec Republike Slovenije (A Szlovén Köztársaság szociális főügyésze)
 Državno pravobranilstvo Republike Slovenije (A Szlovén Köztársaság nemzeti főügyésze)
 Upravno sodišče Republike Slovenije (A Szlovén Köztársaság Közigazgatási Bírósága)
 Senat za prekrške Republike Slovenije (A Szlovén Köztársaság kisebb súlyú bűncselekményekkel foglalkozó szenátusa)
 Višje delovno in socialno sodišče v Ljubljani (Legfelsőbb Munkaügyi és Szociális Bíróság)
 Delovna in sodišča (munkaügyi bíróságok)
 Upravne note (helyi közigazgatás egységek)

SZLOVÁKIA

A kormány és a központi kormányzati hatóságok tevékenységeinek rendszeréről szóló 575/2001 Gyűjt. törvényben hivatkozott minisztériumok és más központi kormányzati szervek szerint:

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Gazdasági Minisztériuma)
 Ministerstvo financií Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Pénzügyminisztériuma)
 Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Közlekedési, Építésügyi és Regionális Fejlesztési Minisztériuma)
 Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztériuma)
 Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériuma)
 Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Külügyminisztériuma)
 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Munkaügyi, Szociális és Családügyi Minisztériuma)
 Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériuma)
 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Oktatási, Tudományügyi, Kutatási és Sportügyi Minisztériuma)
 Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma)
 Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Egészségügyi Minisztériuma)
 Úrad vlády Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Kormányhivatala)
 Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Monopóliumellenes Hivatala)
 Štatistický úrad Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatala)
 Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Föld-, Térképészeti és Mérésügyi Hivatala)
 Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (Szlovák Szabványügyi, Mérésügyi és Tesztelési Hivatal)
 Úrad pre verejné obstarávanie (Közbeszerzési Hivatal)
 Úrad priemerného vlastníctva Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Iparjogvédelmi Hivatala)
 Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Állami Anyagi Tartalékok Adminisztrációja)
 Kancelária Prezidenta Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Elnöki Hivatala)
 Národná rada Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa)
 Ústavný súd Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Alkotmánybírósága)
 Najvyšší súd Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bírósága)
 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Ügyészsége)
 Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Legfőbb Ellenőrző Hivatala)
 Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky (A Szlovák Köztársaság Telekommunikációs Hivatala)

Poštový úrad (Postai Szabályozási Hivatal)
 Úrad na ochranu osobných údajov (Személyes adatok védelmi Hivatala)
 Kancelária verejného ochrancu práv (Ombudsmani Hivatal)
 Úrad pre finančný trh (Pénzügyi Piaci Hivatal)

FINNORSZÁG

Oikeuskanslerinvirasto – Justitiekanslersämbetet (Igazságügyi Kancellár Hivatala)
 Liikenne- ja Viestintäministeriö – Kommunikationsministeriet (A Közlekedési és Távközlési Minisztérium alá tartozó intézmények):
 Viestintävirasto – Kommunikationsverket (Finn Kommunikációs Szabályozó Hatóság)
 Ajoneuvohallintokeskus AKE – Fordonsförvaltningscentralen AKE (Finn Gépjármű-nyilvántartási Hivatal)
 Ilmailuhallinto – Luftfartsförvaltningen (Finn Polgári Légi Közlekedési Hatóság)
 Ilmatieteen laitos – Meteorologiska institutet (Finn [Meteorológiai] Intézet)
 Merenkulkulaitos – Sjöfartsverket (Finn Tengerészeti Hatóságok)
 Merentutkimuslaitos – Havsforskningsinstitutet (Finn Tengerkutató Intézet)
 Ratahallintokeskus RHK – Banförvaltningscentralen RHK (Nemzeti Vasúti Igazgatóság)
 Rautatievirasto – Järnvägsverket (Finn Vasúti Ügynökség)
 Tiehallinto – Vägförvaltningen (Közúti Igazgatás)
 Maa- ja Metsätalousministeriö – Jord- Och Skogsbruksministeriet (Mezőgazdasági és Erdészeti Minisztérium):
 Elintarviketurvallisusvirasto – Livsmedelssäkerhetsverket (Finn Élelmiszer-biztonsági Hatóság)
 Maanmittauslaitos – Lantmäteriverket (Finn Nemzeti Földmérési Hivatal)
 Maaseutuvirasto – Landsbygdsverket (Vidékfejlesztési Ügynökség)
 Oikeusministeriö – Justitieministeriet (Igazságügyi Minisztérium):
 Tietosuojaavaltuutetun toimisto – Dataombudsmannens byrå (Adatvédelmi Ombudsman Hivatala)
 Tuomioistuimet – Domstolar (Bíróságok)
 Korkein oikeus – Högsta domstolen (Legfelsőbb Bíróság)
 Korkein hallinto-oikeus – Högsta förvaltningsdomstolen (Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság)
 Hovioikeudet – hovrätter (fellebbviteli bíróságok)
 Kärjäoikeudet – tingsrätter (kerületi bíróságok)
 Hallinto-oikeudet – förvaltningsdomstolar (Közigazgatási bíróságok)
 Markkinaoikeus – Marknadsdomstolen (Piaci ügyekkel foglalkozó bíróság)
 Työtuomioistuin – Arbetsdomstolen (Munkaügyi Bíróság)
 Vakuutusoiikeus – Försäkringsdomstolen (Biztosítási ügyekkel foglalkozó bíróság)
 Kuluttajariitalautakunta – Konsumenttvistenämnden (Fogyasztóvédelmi Panaszbizottság)
 HEUNI – Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipoliitikan instituutti – HEUNI – Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna (Bűnmegelőzési és -üldözési Európai Intézet)
 Konkurssiassiamiehen toimisto – Konkursombudsmannens byrå (Csődeljárásokkal foglalkozó Ombudsman Hivatala)
 Oikeushallinnon palvelukeskus – Justitieförvaltningens servicecentral (Jogi Szolgálat)
 Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus – Justitieförvaltningens datateknikcentral (Igazságügyi Kormányzati Számítástechnikai Központ)
 Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (Optula) – Rättspolitiska forskningsinstitutet (Jogi Szakpolitikai Intézet)
 Oikeusrekisterikeskus – Rättsregistercentralen (Jogi Ügyeket Nyilvántartó Központ)
 Onnettomuustutkintakeskus – Centralen för undersökning av olyckor (Balesetek kivizsgálásával foglalkozó testület)
 Rikosseuraamusvirasto – Brottsförvaltningsverket (Büntetőjogi szankciókkal foglalkozó ügynökség)

Rikosseuraamusalan koulutuskeskus – Brottspåföljdsområdets utbildningscentral (Fogvatartottak és büntetés-végrehajtási intézetekből szabadulók (próbaidőn lévők) képzésével foglalkozó intézet)

Rikoksentorjuntaneuvosto Rådet för brottsförebyggande (Nemzeti Bünt megelőzési Tanács)

Saamelaiskäräjät – Sametinget (A Saami Parlament)

Valtakunnansyyttäjänvirasto – Riksåklagarämbetet (A Főügyész Hivatala)

Opetusministeriö – Undervisningsministeriet (Oktatási Minisztérium):

Opetushallitus – Utbildningsstyrelsen (Nemzeti Oktatási Tanács)

Valtion elokuvataarkastamo – Statens filmgranskningsbyrå (Finn Filmminősítő Tanács)

Sosiaali- ja Terveysministeriö – Social- och Hälsovårdsministeriet (Szociális és Egészségügyi Minisztérium):

Työttömyysturvalautakunta – Besvärnämnden för utkomstskyddsärenden (Munkanélküliek ellátásával foglalkozó tanács)

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta – Besvärnämnden för socialtrygghet (Fellebbviteli Bíróság)

Lääkelaitos – Läkemedelsverket (Nemzeti Gyógyszerügynökség)

Terveysdenhuollon oikeusturvakeskus – Rättsskyddscentralen för hälsovården (Nemzeti Törvényszéki Orvosi Hatóság)

Säteilyturvakeskus – Strålsäkerhetscentralen (Finn Sugárzási és Nukleáris Biztonsági Központ)

Kansanterveyslaitos – Folkhälsoinstitutet (Nemzeti Közegészségügyi Intézet)

Lääkehoidon kehittämiskeskus ROHTO – Utvecklingscentralen för läkemedelsbehandling (Farmakoterápiás Fejlesztési Központ, ROHTO)

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus – Social- och hälsovårdens produktillsynscentral (Nemzeti Termékellenőrzési Ügynökség, SSTV)

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes – Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården Stakes (Egészségügyi és Szociális Ellátásért Felelős Kutatási és Fejlesztési Központ, STAKES)

Työ- ja Elinkeinoministeriö – Arbets- och Näringsministeriet (Munkaügyi és Gazdasági Minisztérium):

Kuluttajavirasto – Konsumentverket (Finn Fogyasztóvédelmi Hivatal)

Kilpailuvirasto – Konkursverket (Finn Versenyhivatal)

Patentti- ja rekisterihallitus – Patent- och registerstyrelsen (Nemzeti Szabadalmi Hivatal)

Valtakunnansovittelijain toimisto – Riksförlikningsmännens byrå (Nemzeti Békéltetői Hivatal)

Työneuvosto – Arbetsrådet (Finnországi Munkaügyi Tanács)

Energiamarkkinavirasto – Energimarknadsverket (Energiapiaci Hatóság)

Geologian tutkimuskeskus – Geologiska forskningscentralen (Finn Geológiai Felmérés)

Huoltovarmuuskeskus – Försörjningsberedskapscentralen (Nemzeti Vészhelyzeti Ügynökség)

Kuluttajatutkimuskeskus – Konsumentforskningscentralen (Nemzeti Fogyasztóvédelmi Kutatóközpont)

Matkailun edistämiskeskus - MEK – Centralen för turistfrämjande (Finn Idegenforgalmi Hivatal)

Mittatekniikan keskus - MIKES – Mättechnikcentralen (Metrológiai és Akkreditációs Központ)

Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus – Tekes - utvecklingscentralen för teknologi och innovationer (Finn Technológiai és Innovációs Finanszírozási Ügynökség)

Turvatekniikan keskus - TUKES – Säkerhetsteknikcentralen (Biztonságtechnológiai Hatóság)

Valtion teknillinen tutkimuskeskus - VTT – Statens tekniska forskningscentral (Finnországi Műszaki Kutatóközpont – VTT)

Syrjintälautakunta – Nationella diskrimineringsnämnden (Hátrányos megkülönböztetési ügyekkel foglalkozó igazgatóság)

Vähemmistövaltuutetun toimisto – Minoritetsombudsmännens byrå (Kisebbségi Ombudsman Hivatala)

Ulkosainministeriö – utrikesministeriet (Külgügyminisztérium)

Valtioneuvoston kanslia – statsrådets kansli (Miniszterelnöki Hivatal)

Valtiovarainministeriö – finansministeriet (Pénzügyminisztérium):

Valtiokonttori – Statskontoret (Államkincstár)

Verohallinto – Skatteförvaltningen (Adóhivatal)
Tullilaitos – Tullverket (Vámhivatal)
Tilastokeskus – Statistikcentralen (Finn Statisztikai Hivatal)
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus – Statens ekonomiska forskningscentral (Kormányzati Gazdasági Kutatóintézet)
Väestökisterikeskus – Befolkningsregistercentralen (Népességnylvántartó Központ)
Ympäristöministeriö – Miljöministeriet (Környezetvédelmi Minisztérium):
Suomen ympäristökeskus - Finlands miljöcentral (Finn Környezetvédelmi Intézet)
Asumisen rahoitus- ja kehityskeskus – Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (Finn Ingatlanfinanszírozási és Fejlesztési Központ)
Valtiontalouden Tarkastusvirasto – Statens Revisionsverk (Állami Számvevőszék)

SVÉDORSZÁG

Akademien för de fria konsterna (Királyi Szépművészeti Akadémia)
Allmänna reklamationsnämnden (Fogyasztóvédelmi Panaszbizottság)
Arbetsdomstolen (Munkaügyi Bíróság)
Arbetsförmedlingen (Svéd Munkaügyi Hivatal)
Arbetsgivarverk, statens (Kormányzati Munkaadók Hivatala)
Arbetslivsinstitutet (Nemzeti Munkaügyi Intézet)
Arbetsmiljöverket (Svéd Munkakörnyezet-felügyelet)
Arvsfondsdelegationen (Svéd Öröklési Alap Bizottság)
Arkitekturmuseet (Építészeti Múzeum)
Ljud och bildarkiv, statens (Nemzeti Hang- és Képarchívum)
Barnombudsmannen (Gyermekügyi Ombudsman Hivatala)
Beredning för utvärdering av medicinsk metodik, statens (Svéd Egészségügyi Technológiaértékelő Tanács)
Kungliga Biblioteket (Királyi Könyvtár)
Biografbyrå, statens (Nemzeti Filmvizsgáló Tanács)
Biografiskt lexikon, svenskt (Svéd Életrajzi Lexikon)
Bokföringsnämnden (Svéd Könyvelési Szabályozó Tanács)
Bolagsverket (Svéd Vállalati Nyilvántartási Hivatal) Bostadskreditnämnd, statens (BKN) (Nemzeti Lakáshitel-garancia Tanács)
Boverket (Nemzeti Lakásügyi Tanács)
Brottsförebyggande rådet (Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács)
Brottsoffermyndigheten (Bűncselekmények áldozataival foglalkozó hivatal)
Centrala studiestödsnämnden (Nemzeti Diáksegélyező Tanács)
Datainspektionen (Adatvédelmi Hivatal)
Departementen (Minisztériumok (kormányhivatalok))
Domstolsverket (Bíróságok igazgatásáért felelős szerv)
Elsäkerhetsverket (Nemzeti Villamosbiztonsági Tanács)
Energimarknadsinspektionen (Svéd Energiapiaci Felügyelet)
Exportkreditnämnden (Exporthitel-garancia Tanács)
Finanspolitiska rådet (Svéd Költségvetési Politikai Tanács)
Finansinspektionen (Pénzügyi felügyeleti hatóság)
Fiskeriverket (Nemzeti Halászati Tanács)
Folkhälsoinstitut, statens (Nemzeti Közegészségügyi Intézet)

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas (Svéd Környezetvédelmi Kutatótanács)

Fortifikationsverket (Katonai Ingtatlanok Központi Hivatala)

Medlingsinstitutet (Nemzeti Mediációs Hivatal)

Försäkringskassan (Társadalombiztosítási pénztárak);

Geologiska undersökning, Sveriges (Svéd Geológiai Kutatóintézet)

Geotekniska institut, statens (Geotechnikai Intézet)

Glesbygdsverket (Nemzeti Vidékfejlesztési Ügynökség)

Grafiska institutet och institutet för högre kommunikations- och reklamutbildning (Grafikai Intézet és Kommunikációs Főiskola)

Granskningsnämnden för Radio och TV (Svéd Műsorszolgáltató Bizottság)

Handelsflottans kultur- och fritidsråd (Kereskedelmi flotta kulturális és szabadidős tanácsa)

Handikappombudsmannen (Ombudsman a Fogyatékkal Élő Személyekért)

Haverikommission, statens (Állami Balesetvizsgáló Tanács)

Hovrätterna (Fellebbviteli bíróságok) (6)

Hyres- och ärendenämnder (Regionális bérleti és haszonbérleti törvényszékek) (12)

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (Orvosi felelősség kérdésével foglalkozó bizottság)

Högskoleverket (Nemzeti Felsőoktatási Ügynökség)

Högsta domstolen (Legfelsőbb Bíróság)

Institut för psykosocial miljömedicin, statens (Országos Pszichoszociális és Egészségügyi Intézet)

Institut för tillväxtpolitiska studier (Regionális Tanulmányok Nemzeti Intézete)

Institutet för rymdfysik (Svéd Űrfizikai Intézet)

Internationella programkontoret för utbildningsområdet (Nemzetközi Oktatási és Képzési Programiroda)

Migrationsverket (Svéd Migrációs Hivatal)

Jordbruksverk, statens (Svéd Mezőgazdasági Hivatal)

Justitiekanslern (Igazságügyi Kancellár Hivatala)

Jämställdhetsombudsmannen (Esélyegyenlőségi Ombudsman Hivatala)

Kammarkollegiet (Közterület- és Pénzeszközkezelő Nemzeti Igazságügyi Tanács)

Kammarrätterna (Közigazgatási fellebbviteli bíróságok) (4)

Kemikalieinspektionen (Országos Vegyi anyag-felügyelet)

Kommerskollegium (Nemzeti Kereskedelmi Tanács)

Verket för innovationssystem - VINNOVA (Innovációs Rendszerek Ügynöksége)

Konjunkturinstitutet (Nemzeti Gazdaságkutató Intézet)

Konkurrensverket (Versenyhivatal)

Konstfack (Képzőművészeti és Iparművészeti Egyetem)

Konsthögskolan (Képzőművészeti Főiskola)

Nationalmuseum (Nemzeti Képzőművészeti Múzeum)

Konstnärnämnden (Művészek támogatásáért felelős bizottság)

Konstråd, Statens (Nemzeti Művészeti Tanács)

Konsumentverket (Nemzeti Fogyasztóvédelem-politikai Tanács)

Kriminaltekniska laboratorium, statens (Országos Törvényszéki Tudományos Laboratórium)

Kriminalvården (Büntetés-végrehajtási és Pártfogó Felügyelet)

Kriminalvårdsnämnden (Nemzeti Feltételes Szabadon Bocsátási Tanács)

Kronofogdemyndigheten (Svéd Bűnüldöző Hatóság)

Kulturråd, statens (Kulturális Ügyek Nemzeti Tanácsa)

Kustbevakningen (Svéd Parti Őrség)

Lantmäteriverket (Földmérési Hivatal)

Livrstkammaren/Skoklosters slott/ Hallwylska museet (Királyi Fegyvertár)

Livsmedelsverk, statens (Országos Élelmiszerügyi Hivatal)

Lotteriinspektionen (Nemzeti Szerencsejáték-felügyelet)

Läkemedelsverket (Gyógyászatitermék-ügynökség)

Länsrätterna (Megyei közigazgatási bíróságok) (24)

Länsstyrelserna (Megyei közigazgatási hivatalok) (24)

Pensionsverk, statens (Állami Nyugdíjhivatal)

Marknadsdomstolen (Piaci ügyekkel foglalkozó bíróság)

Meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges (Svéd Meteorológiai és Hidrológiai Intézet)

Moderna museet (Modern Múzeum)

Musiksamlingar, statens (Svéd Nemzeti Zenegyűjtemény)

Myndigheten för handikappolitisk samordning (Fogyatékosággal foglalkozó svéd szakpolitikai koordinációs ügynökség)

Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning (Svéd Hálózati és Felsőoktatási Együttműködési Ügynökség)

Nämnden för statligt stöd till trossamfun (Vallásos közösségeknek biztosított állami támogatásokat kezelő bizottság)

Naturhistoriska riksmuseet (Természettörténeti múzeum)

Naturvårdsverket (Nemzeti Környezetvédelmi Ügynökség)

Nordiska Afrikainstitutet (Afrikai Tanulmányok Skandináv Intézete)

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (Észak-Európai Közegészségügyi Iskola)

Notarienämnden (Közjegyzői hivatalok)

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (Belföldi örökbefogadási ügyekkel foglalkozó svéd nemzeti bizottság)

Verket för näringslivsutveckling - NUTEK (Svéd Gazdasági és Regionális Növekedés Ügynöksége)

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (Etnikai megkülönböztetés elleni ombudsman hivatala)

Patentbesvärsrätten (Szabadalmi Ügyek Fellebbviteli Bírósága)

Patent- och registreringsverket (Szabadalmi Hivatal)

Personadressregisternämnd statens, SPAR-nämnden (Svéd Lakossági Lakcímnnyilvántartó Hivatal)

Polarforskningssekretariatet (Sarkkutatói Titkárság)

Presstödsnämnden (Sajtótámogatási Tanács)

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Az Európai Szociális Alap Svédországi Tanácsa)

Radio- och TV-verket (Svéd Rádió- és Televíziós Hatóság)

Regeringskansliet (Kormányhivatalok)

Regeringsrätten (Közigazgatási legfelsőbb bíróság)

Riksantikvarieämbetet (Nemzeti Kulturális Örökség Hivatala)

Riksarkivet (Nemzeti Levéltár)

Riksdagsförvaltningen (Parlamenti Igazgatási Hivatal)

Riksdagens ombudsmän, JO (Parlamenti ombudsman)

Riksdagens revisorer (Parlamenti pénzügyi ellenőrök)

Riksgäldskontoret (Nemzeti Adósságkezelő Hivatal)

Rikspolisstyrelsen (Nemzeti Rendőri Bizottság)

Riksrevisionen (Állami Számvevőszék)

Riksställningar, Stiftelsen (Vándorkiállítások Szolgálata)

Rymdstyrelsen (Nemzeti űrtanács)

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (Svéd Munkaügyi és Társadalomkutató Tanács)

Räddningsverk, statens (Nemzeti Mentőszolgálati Testület)

Rättshjälpsmyndigheten (Regionális Jogsegély-hatóság)

Rättsmedicinalverket (Törvényszéki Orvostani Hivatal)

Sameskolstyrelsen och sameskolor (Számi (Lapp) Bentlakásos iskola, Számi (Lapp) Iskola)

Sjöfartsverket (Nemzeti Tengerészeti Hatóság)

Maritima museer, statens (Nemzeti tengerészeti múzeumok)

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (Svéd Biztonsági és Integritás-védelmi Bizottság)

Skatteverket (Svéd Adóhivatal)

Skogsstyrelsen (Erdészeti Hivatal)

Skolverk, statens (Nemzeti Oktatási Ügynökség)

Smittskyddsinstitutet (Fertőző Betegségek Országos Intézete)

Socialstyrelsen (Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Hivatal)

Sprängämnesinspektionen (Robbanó- és Gyúlékony Anyagok Felügyelete)

Statistiska centralbyrån (Központi Statisztikai Hivatal)

Statskontoret (Igazgatási Fejlesztési Ügynökség)

Strålsäkerhetsmyndigheten (Svéd Sugárzásbiztonsági Hivatal)

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, SIDA (Svéd Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési Hivatal)

Styrelsen för psykologiskt försvar (Nemzeti Pszichológiai Védelmi és Megfelelőség-értékelési Tanács)

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Svéd Akkreditációs Tanács)

Svenska Institutet, stiftelsen (Svéd Intézet)

Talboks- och punktskriftsbiblioteket (Beszélő Könyvek és Braille Kiadványok Könyvtára)

Tingsrätterna (Kerületi és városi bíróságok) (97)

Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet (Bírák jelölőbizottsága)

Totalförsvarets pliktverk (Fegyveres Erők Nyilvántartási Tanácsa)

Tullverket (Svéd Vámhivatal)

Turistdelegationen (Svéd Idegenforgalmi Hivatal)

Ungdomsstyrelsen (Ifjúsági Ügyek Nemzeti Hivatala)

Universitet och högskolor (Egyetemek és főiskolák)

Utlänningsnämnden (Külföldiek Jogorvoslati Hivatala)

Utsädeskontroll, statens (Nemzeti Vetőmagvizsgáló és -minősítő Intézet)

Vatten- och avloppsnämnd, statens (Állami Vízellátási és Szennyvízgyártási Igazgatóság)

Verket för högskoleservice (VHS) (Nemzeti Felsőoktatási Ügynökség); Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) (Svéd Gazdasági és Regionális Fejlesztési Ügynökség)

Vetenskapsrådet (Svéd Kutató Tanács)

Veterinärmedicinska anstalt, statens (Nemzeti Állatorvos-tudományi Intézet)

Väg- och transportforskningsinstitut, statens (Svéd Nemzeti Közút- és Közlekedéskutató Intézet)

Växternämnd, statens (Növényfajtákkal foglalkozó nemzeti testület)

Åklagarmyndigheten (Svéd Ügyészség)

Krisberedskapsmyndigheten (Svéd Veszélyhelyzet-kezelési Ügynökség)

Överklagandenämnden för nämndemannauppdrag (A Manna Misszió Fellebbezési Tanácsa)

2. Megjegyzés az A. alszakaszhoz

Az 1. fejezet b) pontjában felsorolt összes szerv magában foglalja valamely európai uniós tagállam szóban forgó ajánlatkérő szervének bármely alárendelt szervét is, feltéve, hogy az nem rendelkezik önálló jogi személyiséggel.

B. ALSZAKASZ

KIRGIZ KÖZTÁRSASÁG

1. A megállapodás hatálya alá tartozó szervek:

A Kirgiz Köztársaság parlamentje (Jogorku Kenesh)

A Kirgiz Köztársaság elnökének Igazgatási Igazgatósága

A Kirgiz Köztársaság Külügyminisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Igazságügyi Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Pénzügyminisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Gazdasági és Kereskedelmi Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Mezőgazdasági Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Közlekedési és Hírközlési Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Egészségügyi Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Kulturális, Tájékoztatási, Sportügyi és Ifjúságpolitikai Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Munkaügyi, Szociális Jóléti és Migrációs Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Digitális Fejlesztési Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Energiaügyi Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Pénzügyminisztériuma alá tartozó Állami Adóhatóság

A Kirgiz Köztársaság Pénzügyminisztériuma alá tartozó Állami Vámhatóság

A Kirgiz Köztársaság Természeti Erőforrásokért, Ökológiáért és Műszaki Felügyeletért Felelős Minisztériuma

A Kirgiz Köztársaság Minisztertanácsa alá tartozó Építészeti, Építésügyi, Lakásügyi és Kommunális Szolgáltatási Állami Ügynökség

A Kirgiz Köztársaság Gazdasági és Kereskedelmi Minisztériuma alá tartozó Monopóliumellenes Szabályozó Szolgálat

A Kirgiz Köztársaság kormányának Minisztertanácsa alá tartozó, Közszolgálati és Helyi Önkormányzatokért Felelős Állami Ügynökség

A Kirgiz Köztársaság Energiaügyi Minisztériuma alá tartozó, az Üzemanyagok és az Energiaügy Átfogó Szabályozásáért Felelős Osztály

A Kirgiz Köztársaság Gazdasági és Kereskedelmi Minisztériuma alá tartozó, a Pénzügyi Piac Szabályozásáért és Felügyeletéért Felelős Szolgálat

A Kirgiz Köztársaság Minisztertanácsa alá tartozó, Szellemi Tulajdonért és Innovációért Felelős Állami Ügynökség

A Kirgiz Köztársaság Pénzügyminisztériuma alá tartozó Pénzügyi Hírszerző Állami Szolgálat

A Kirgiz Köztársaság Szükséghelyzetekért Felelős Minisztériuma alá tartozó, Anyagi Tartalékokért Felelős Állami Alap

A Kirgiz Köztársaság Egészségügyi Minisztériuma alá tartozó Kötelező Egészségbiztosítási Alap

A Kirgiz Köztársaság Gazdasági és Kereskedelmi Minisztériuma alá tartozó Állami Ingatlankezelő Alap

A Kirgiz Köztársaság Mezőgazdasági Minisztériuma alá tartozó Állategészségügyi Szolgálat

A Kirgiz Köztársaság Minisztertanácsa alá tartozó Szociális Alap

A Kirgiz Köztársaság Nemzeti Statisztikai Bizottsága

A Kirgiz Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának Igazságügyi Osztálya

A Kirgiz Köztársaság elnöke alá tartozó Nemzeti Tanúsítási Bizottság

A Bankok Felszámolásáért Felelős Ügynökség
A Kirgiz Köztársaság Állami Vallásügyi Bizottsága
A Kirgiz Köztársaság Főügyészsége
A Kirgiz Köztársaság Számvevőszéke

2. Megjegyzés a B. alszakaszhoz

Az 1. fejezetben felsorolt összes szerv magában foglalja a Kirgiz Köztársaság szóban forgó ajánlatkérő szervének bármely alárendelt szervét is, feltéve, hogy az nem rendelkezik önálló jogi személyiséggel.

2. SZAKASZ

A KÖZPONTI SZINT ALATTI KORMÁNYZATI SZERVEK

Küszöbértékek:

Amennyiben e melléklet másként nem rendelkezik, valamint az e szakaszhoz fűzött megjegyzésekre és az 5. szakaszban található általános megjegyzésekre is figyelemmel, a 9. fejezet alkalmazandó a Feleknek az e szakasz A. és B. alszakaszának hatálya alá tartozó beszerző szerveire, ha az értékesítés vagy szolgáltatás értéke eléri vagy meghaladja a következő értékhatárokat:

- (a) 200 000 SDR valamennyi áru tekintetében;
- (b) 200 000 SDR a 4. szakaszban meghatározott szolgáltatások tekintetében;
- (c) 5 000 000 SDR az ENSZ központi termékosztályozása 51. ágazatában felsorolt valamennyi építőipari szolgáltatás tekintetében.

A. ALSZAKASZ

EURÓPAI UNIÓ

1. A megállapodás hatálya alá tartozó szervek:

A statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról szóló, 2003. május 26-i 1059/2003/EK európai parlamenti és a tanácsi rendelet (a továbbiakban: a NUTS-rendelet) által meghatározott közigazgatási egységek valamennyi regionális vagy helyi ajánlatkérő szerve³.

2. Megjegyzés az A. alszakaszhoz

(a) E szakasz alkalmazásában „regionális ajánlatkérő szervek”: a NUTS-rendeletben említett, a területi egységek közös statisztikai osztályozása (a továbbiakban: a NUTS) szerint NUTS I és NUTS II alá tartozó közigazgatási egységek beszerző szervei.

(b) E szakasz alkalmazásában „helyi ajánlatkérő szervek”: a NUTS-rendeletben említett NUTS III alá tartozó vagy annál kisebb közigazgatási egységek beszerző szervei.

³ EU HL L 154., 2003.6.21., 1. o.

B. ALSZAKASZ**KIRGIZ KÖZTÁRSASÁG****1. A megállapodás hatálya alá tartozó szervek:**

(a) REGIONÁLIS KÖZIGAZGATÁSI EGYSÉGEK:

Chui
Talas
Issyk-Kul
Jalal-Abad
Naryn
Osh
Batken

(b) REGIONÁLIS KÖZPONTOK (POLGÁRMESTERI HIVATALOK ÉS KÖZIGAZGATÁSI KÖRZETEK):

Polgármesteri hivatal Biskek
Polgármesteri hivatal Osh
Polgármesteri hivatal Talas
Polgármesteri hivatal Kara-Kol
Polgármesteri hivatal Jalal-Abad
Polgármesteri hivatal Naryn
Polgármesteri hivatal Batken

(c) BISKEK KÖZIGAZGATÁSI KÖRZETEI

Pervomaisky körzet
Sverdlovsk régió
Oktyabrsky körzet
Leninsky körzet

(d) VÁROSI ÖNKORMÁNYZATOK (POLGÁRMESTERI HIVATALOK):

Tokmok
Kara-Balta
Kaindy
Shopokov
Kant
Orlovka
Kemin
Kara-Suu
Nookat
Uzgen
Naryn
Kara-Kul
Tash Kumyr
Maylu-Suu
Kerben
Kochkor-Ata

Kok-Jangak
Toktogul
Balykchy
Cholpon-Ata
Isfana
Aydarken
Kadamzhay
Kyzyl-Kiya
Sulukta

(e) KÖRZETEK

(i) Chui régió községei:

Alamedin körzet valamennyi községe (17 község)
Jayl körzet valamennyi községe (13 község)
Kemin körzet valamennyi községe (10 község)
Moskov körzet valamennyi községe (12 község)
Panfilov körzet valamennyi községe (6 község)
Sokuluk körzet valamennyi községe (19 község)
Chui körzet valamennyi községe (10 község)
Issyk- Ata körzet valamennyi községe (18 község)

(ii) Issyk-Kul régió községei:

Ak-Suu körzet valamennyi községe (13 község)
Jeti-Oguz körzet valamennyi községe (13 község)
Ton körzet valamennyi községe (9 község)
Typ körzet valamennyi községe (12 község)
Issyk-Kol körzet valamennyi községe (12 község)

(iii) Talas régió községei:

Bakai-Ata körzet valamennyi községe (8 község)
Kara-Buura körzet valamennyi községe (9 község)
Manas körzet valamennyi községe (6 község)
Talas körzet valamennyi községe (13 község)

(iv) Osh régió községei:

Alay körzet valamennyi községe (12 község)
Aravan körzet valamennyi községe (8 község)
Kara-Kulja körzet valamennyi községe (11 község)
Kara-Suu körzet valamennyi községe (16 község)
Nookat körzet valamennyi községe (15 község)
Uzgen körzet valamennyi községe (19 község)
Chon-Alay körzet valamennyi községe (3 község)

(v) Naryn régió községei:

- Ak-Talaa körzet valamennyi községe (13 község)
- At-Bashi körzet valamennyi községe (11 község)
- Jumgal körzet valamennyi községe (12 község)
- Kochkor körzet valamennyi községe (11 község)
- Naryn körzet valamennyi községe (6 község)

(vi) Jalal-Abad régió községei:

- Aksy körzet valamennyi községe (12 község)
- Ala-Buka körzet valamennyi községe (8 község)
- Bazar-Korgon körzet valamennyi községe (9 község)
- Nooken körzet valamennyi községe (8 község)
- Suzak körzet valamennyi községe (13 község)
- Toguz- Toro körzet valamennyi községe (4 község)
- Toktogul körzet valamennyi községe (11 község)
- Chatkal körzet valamennyi községe (2 község)

(vii) Batken régió községei:

- Batken körzet valamennyi községe (10 község)
- Kadamjai körzet valamennyi községe (11 község)
- Leylek körzet valamennyi községe (8 község)

2. Megjegyzés a B. alszakaszhoz

Az ezen alszakaszban felsorolt és a Kirgiz Köztársaság helyi önkormányzatokról szóló, 2012. augusztus 3-i 149. sz. törvényében meghatározott központi szint alatti kormányzati szervek magukban foglalnak minden olyan alárendelt szervet és szervezetet, amely az ilyen kormányzati szervek felügyelete vagy ellenőrzése alatt áll, feltéve, hogy nem rendelkeznek külön jogi személyiséggel.

3. SZAKASZ**EGYÉB ÉRINTETT SZERVEK**

Küszöbértékek:

Amennyiben e melléklet másként nem rendelkezik, valamint az e szakaszhoz fűzött megjegyzésekre és az 5. szakaszban található általános megjegyzésekre is figyelemmel, a 9. fejezet alkalmazandó a Feleknek az e szakasz A. és B. alszakaszának hatálya alá tartozó egyéb beszerző szervekre, ha az értékesítés vagy szolgáltatás értéke eléri vagy meghaladja a következő értékhatárokat:

- (a) 400 000 SDR valamennyi áru tekintetében;
- (b) 400 000 SDR a 4. szakaszban meghatározott szolgáltatások tekintetében;
- (c) 5 000 000 SDR az ENSZ központi termékostályozása 51. ágazatában felsorolt valamennyi építőipari szolgáltatás tekintetében.

A. ALSZAKASZ**EURÓPAI UNIÓ****1. A megállapodás hatálya alá tartozó szervek:**

(a) Az Európai Unió esetében ez a szakasz a 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁴ hatálya alá tartozó olyan beszerző szervekre vonatkozik, amelyek az említett irányelv értelmében ajánlatkérő szervnek minősülnek, beleértve az e melléklet 1. és 2. szakaszának hatálya alá tartozókat is, vagy olyan közvállalkozásokra, amelyek tevékenységeinek egyike a következők valamelyike vagy azok bármely kombinációja:

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/25/EU irányelve (2014. február 26.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (EU HL L 94., 2014.3.28., 243. o.).

- (i) a közszolgáltatási feladatok ellátása céljából helyhez kötött hálózatok létesítése vagy üzemeltetése ivóvíz előállításával, szállításával vagy elosztásával, illetve ilyen hálózatokban ivóvízellátó szolgáltatással kapcsolatban;
- (ii) a közszolgáltatási feladatok ellátása céljából helyhez kötött hálózatok létesítése vagy üzemeltetése villamos energia előállításával, szállításával vagy elosztásával, illetve ilyen hálózatokban villamosenergia-szolgáltatással kapcsolatban;
- (iii) repülőterek és egyéb terminállétesítmények üzemeltetése légi fuvarozók számára;
- (iv) a tengeri vagy belvízi közlekedésben részt vevő fuvarozók számára tengeri vagy belvízi kikötők vagy más közlekedési terminálok biztosítása;
- (v) lakossági szolgáltatást nyújtó hálózatok rendelkezésre bocsátása vagy üzemeltetése a városi közlekedés terén városi gyorsvasút, automatizált rendszerek, villamos-, trolibusz-, autóbusz- vagy kábelvasút révén;
- (vi) lakossági szolgáltatást nyújtó hálózatok rendelkezésre bocsátása vagy üzemeltetése a vasúti közlekedés terén.

(b) Az a) pontban meghatározott kritériumoknak megfelelő európai uniós ajánlatkérő szervek és közzállalkozások indikatív jegyzékét a WTO közbeszerzésről szóló megállapodása uniós I. függelékének 3. melléklete tartalmazza.

2. Megjegyzések az A. alszakaszhoz

(a) Az 1. fejezet a) pontjának i–vi. alpontjában felsorolt tevékenységek folytatására irányuló beszerzések nem tartoznak a 9. fejezet hatálya alá, ha a tevékenység az érintett piacon versenynek van kitéve.

(b) A 9. fejezet nem alkalmazandó az e melléklet hatálya alá tartozó beszerző szervek által a következő célokból végzett beszerzésekre:

- (i) vízvásárlás, energiaellátás vagy üzemanyag-ellátás energiatermelés céljára;
- (ii) az 1. fejezet a) pontjának i–vi. alpontjában felsorolt tevékenységek céljaitól eltérő célokra vagy az ilyen tevékenységek céljaira egy olyan országban, amely nem tagja az Európai Gazdasági Térségnek; vagy
- (iii) harmadik félnek történő viszonteladás vagy bérbeadás céljára, feltéve, hogy a közbeszerzés kiírója nem élvez különleges vagy kizárólagos eladási vagy bérbeadási jogot az ilyen szerződések tárgyára vonatkozóan, és más szervek szabadon, a közbeszerzés kiírójával megegyező feltételek mellett adhatják el vagy bérbe azt.

(c) Az olyan hálózatok részére történő ivóvíz- vagy villamosenergia-ellátás, amelyek a fogyasztók számára valamely, nem ajánlatkérő szervként működő beszerző szerv révén teljesítenek szolgáltatást, nem tekinthető az 1. fejezet a) pontjának i. vagy ii. alpontja alá tartozó tevékenységnek akkor, ha:

- (i) az érintett szerv azért állít elő ivóvizet vagy villamos energiát, mert annak fogyasztására egy, az 1. fejezet a) pontjának i–vi. alpontjában említett tevékenységtől eltérő tevékenység végzéséhez van szüksége; valamint
- (ii) a nyilvános hálózat részére történő szállítás csak a szerv saját felhasználásától függ, és nem lépte túl a szerv által előállított ivóvíz vagy energia teljes mennyiségének 30 %-át, figyelembe véve a tárgyévét is magában foglaló megelőző három év átlagát.

(d) Amennyiben teljesülnek az e) pontban foglalt feltételek, úgy a 9. fejezet nem alkalmazandó olyan szerződésekre, amelyeket:

- (i) a beszerző szerv egy kapcsolt vállalkozásnak ítél oda⁵; vagy
- (ii) valamely, kizárólag beszerzést végző szervekből álló, az 1. fejezet a) pontjának i–vi. alpontja szerinti tevékenység végzése céljából létrehozott közös vállalkozás ítél oda egy olyan vállalkozásnak, amely a beszerző szervek valamelyikéhez kapcsolódik.

(e) A d) pont a szolgáltatásokra vagy áruszállításokra irányuló szerződésekre alkalmazandó, feltéve, ha a szolgáltatások és áruszállítások tekintetében a kapcsolt vállalkozás előző három évre vonatkozó átlagos forgalmának legalább 80 %-a ilyen szolgáltatások vagy áruszállítások azon vállalkozások részére történő teljesítéséből származik, amelyekhez a vállalkozás kapcsolódik.

⁵ „kapcsolt vállalkozás”: olyan vállalkozás, amelynek éves mérlegét az ajánlatkérő szerv mérlegével összevonják a meghatározott típusú vállalkozások éves pénzügyi kimutatásairól, összevont (konszolidált) éves pénzügyi kimutatásairól és a kapcsolódó beszámolókról, a 2006/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i 2013/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv követelményei szerint, vagy az említett irányelv hatálya alá nem tartozó szervek esetében minden olyan vállalkozás, amely fölött az ajánlatkérő közvetlenül vagy közvetett módon meghatározó befolyást gyakorolhat, vagy amely meghatározó befolyást gyakorolhat az ajánlatkérő fölött, vagy amely az ajánlatkérővel közösen egy másik vállalkozás meghatározó befolyása alatt áll annak tulajdonjogánál, pénzügyi részvételénél vagy a vállalkozást szabályozó rendelkezéseknél fogva.

(f) Amennyiben a közös vállalkozást azért hozták létre, hogy az adott tevékenységet legalább három éven keresztül végezze, és feltéve, hogy a közös vállalkozást létrehozó alapító okirat kiköti, hogy a vállalkozást alkotó, beszerző szervek legalább ugyanennyi időn keresztül a vállalkozás tagjai maradnak, a 9. fejezet nem alkalmazandó a következő szerződésekre:

- (i) amelyeket valamely, kizárólag beszerző szervekből álló, az 1. fejezet a) pontjának i–vi. alpontja szerinti tevékenység végzése céljából létrehozott közös vállalkozás ítél oda az említett beszerző szervek valamelyikének; vagy
- (ii) amelyeket egy beszerző szerv ítél oda egy olyan közös vállalkozásnak, amelynek maga is tagja.

B. ALSZAKASZ

KIRGIZ KÖZTÁRSASÁG

A megállapodás hatálya alá tartozó szervek:

- a „National Electric Network of Kyrgyzstan” nyilvánosan működő részvénytársaság
- az „Electric Stations” nyilvánosan működő részvénytársaság
- a „Sever” részvénytársaság és egyéb elosztó vállalatok
- a „Bishkekteploset” nyilvánosan működő részvénytársaság
- a „Kyrgyzaeronavigatsiya” állami vállalat
- a Kirgiz Köztársaság Közlekedési és Hírközlési Minisztériuma alá tartozó „National Company Kyrgyz Temir Jolu” állami vállalat
- a „Vostokelektro” nyilvánosan működő részvénytársaság
- a „Jalalabatelectro” nyilvánosan működő részvénytársaság
- az „Oshelectro” nyilvánosan működő részvénytársaság
- az „International Airport Manas” nyilvánosan működő részvénytársaság⁶
- a bishkeki polgármesteri hivatalhoz tartozó „Bishkekvodokanal” gyártási és üzemeltetési igazgatási egysége
- a Kirgiz Köztársaság állami műsorszolgáltató vállalata
- a Kirgiz Köztársaság vámszabad területei
- „Bishkek buszállomás” állami vállalat
- „Kyrgyz Avtobeketi” állami vállalat
- „Kyrgyz Pochtasy” állami vállalat

4. SZAKASZ

SZOLGÁLTATÁSOK

A Kirgiz Köztársaság és az Európai Unió tekintetében:

Amennyiben e melléklet másként nem rendelkezik, és az 5. szakaszban található általános megjegyzésekre is figyelemmel, a 9. fejezet hatálya a következő szolgáltatásokra terjed ki, amelyek a WTO szolgáltatások ágazati osztályozási listájában (MTN.GNS/W/120) rögzítettek szerint az ENSZ központi termékosztályozásával összhangban kerülnek meghatározásra⁷, amennyiben azokat az e melléklet 1–3. szakaszának hatálya alá tartozó szervek szerzik be.

Árumegnevezés	ENSZ CPC hivatkozási szám
Karbantartási és javítási szolgáltatások	6112, 6122, 633, 886
Szárazföldi szállítási szolgáltatások, beleértve a páncélozott járművel végzett szolgáltatásokat és futárszolgálatokat, kivéve a postai küldemények szállítását	712 (kivéve 71235), 7512, 87304
Légi személyszállítási és teherfuvarozási szolgáltatások, kivéve a postai küldemények szállítását	73 (kivéve 7321)
Postai küldemények szárazföldi és légi szállítása, a vasúti szállítás kivételével	71235, 7321

⁶ Az „International Airport Manas” nyilvánosan működő részvénytársaság alá tartoznak a következők: 1) nemzetközi repülőtér Manas; 2) repülőtér Osh; 3) repülőtér Jalal-Abad; 4) repülőtér Tamchy; és 5) repülőtér Batken.

⁷ Olyan szolgáltatások kivételével, amelyeket a szervezetek – egy kihirdetett törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezés alapján – valamely más szervtől kell beszerezniük.

Árumegevezés	ENSZ CPC hivatkozási szám
Távközlési szolgáltatások	752
Pénzügyi szolgáltatások Biztosítási szolgáltatások Banki és befektetési szolgáltatások ⁸	ex 81 812, 814
Számítógépes és kapcsolódó szolgáltatások	84
Számviteli, könyvvizsgálói és könyvelési szolgáltatások	862
Piac- és közvélemény-kutatási szolgáltatások	864
Vezetési tanácsadási szolgáltatások és ezzel összefüggő szolgáltatások	865, 866 ⁹
Építészeti szolgáltatások; mérnöki szolgáltatások és integrált mérnöki szolgáltatások, településtervezési és tájépítészeti szolgáltatások; kapcsolódó tudományos és technikai tanácsadási szolgáltatások; műszaki vizsgálat, elemzés	867
Hirdetési szolgáltatások	871
Épülettakarítási és ingatlankezelési szolgáltatások	874; 82201-82206
Kiadói és nyomdai szolgáltatások eseti vagy szerződéses alapon	88442
Szennyvíz-, hulladékkezelés; víziközmű-szolgáltatás és hasonló szolgáltatások	94

5. SZAKASZ

ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK ÉS ELTÉRÉSEK

A. ALSZAKASZ

EURÓPAI UNIÓ

1. Az (9) fejezet nem alkalmazandó a következő típusú beszerzésekre:

(a) mezőgazdasági támogatási programok és emberi élelmezési programok (pl. élelmiszersegélyezés, beleértve a sürgős segítségnyújtást is) elősegítésére termelt mezőgazdasági termékek beszerzése;

(b) műsorszolgáltatók általi, programanyagok megvételére, fejlesztésére, gyártására vagy közös gyártására vonatkozó beszerzések, valamint közvetítési időre vonatkozó szerződések; valamint

(c) az 1. és 2. szakasz hatálya alá tartozó beszerző szervek által végzett beszerzések ivóvízzel, energiával, közlekedéssel és postai ágazattal kapcsolatos tevékenységekkel összefüggésben, kivéve, ha azok a 3. szakasz hatálya alá tartoznak.

2. Az Åland-szigetek (Ahvenanmaa) tekintetében a Finnország Európai Unióhoz való csatlakozásáról szóló szerződés Åland-szigetéről szóló 2. jegyzőkönyvében foglalt különös feltételeket kell alkalmazni.

B. ALSZAKASZ

KIRGIZ KÖZTÁRSASÁG

Az (9) fejezet nem alkalmazandó a következő típusú beszerzésekre:

(a) diplomáciai képviselők által külföldön beszerzett építőipari szolgáltatások és áruk;

(b) mezőgazdasági támogatási programok vagy emberi élelmezési programok elősegítésére termelt mezőgazdasági termékek;

(c) nemzetbiztonsággal kapcsolatos közbeszerzések;

(d) az államtitok védelmét vagy a természeti katasztrófák megelőzését és kezelését célzó védelmi célú közbeszerzésekhez kapcsolódó közbeszerzések;

(e) áruk, építési munkálatok és szolgáltatások beszerzése a Kirgiz Köztársaság vonatkozó jogszabályaiban meghatározott „természetes monopóliumoktól” a Kirgiz Köztársaság megfelelő szabályozó hatósága által megállapított árakon;

⁸ A pénzügyi vagy letéti szolgáltatások, szabályozott pénzügyi intézményekre irányuló felszámolási vagy vállalatvezetői szolgáltatások, illetve államadósság értékesítéséhez, visszaváltásához és elosztásához kapcsolódó szolgáltatások beszerzése vagy vásárlása kivételével, beleértve a hiteleket és az államkötvényeket, a kincstárjegyeket és más értékpapírokat is.

⁹ A választottbírói és békéltetési szolgáltatások kivételével.

(f) olyan építési beruházások és szolgáltatásokra irányuló beszerzések, amelyeket a Kirgiz Köztársaság jogszabályai szerint kizárólag meghatározott végrehajtó kormányzati szervek nyújthatnak, ideértve azokat az alárendelt szerveket, állami szerveket vagy jogi személyeket is, amelyek részvényeinek 100 %-a a kormány tulajdonában van;

(g) az 1–3. szakasz hatálya alá tartozó beszerző szerv által a megállapodás hatálya alá nem tartozó szerv nevében végzett beszerzés;

(h) áruk vagy szolgáltatások azon részeinek beszerzését végző szervek, amelyek maguk nem tartoznak e melléklet hatálya alá;

(i) műsorszolgáltatók általi, programanyagok megvételére, fejlesztésére, gyártására vagy közös gyártására vonatkozó beszerzések, valamint közvetítési időre vonatkozó szerződések.

(j) az 1. és 2. szakasz hatálya alá tartozó beszerző szervek által végzett beszerzések ivóvízzel, energiával, közlekedéssel és postai ágazattal kapcsolatos tevékenységekkel összefüggésben, kivéve, ha azok a 3. szakasz hatálya alá tartoznak.

6. SZAKASZ

A BESZERZÉSI INFORMÁCIÓK KÖZZÉTÉTELÉT SZOLGÁLÓ MÉDIUMOK

A. ALSZAKASZ

EURÓPAI UNIÓ

1. A közbeszerzésre vonatkozó általános információk közzététele

Az Európai Unió által az e megállapodás 159. cikkének (1) bekezdése szerinti és az említett cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett általános közzétételi követelmények teljesítésére kijelölt és használt média a következő:

(a) AZ EURÓPAI UNIÓ SZINTJÉN

<http://simap.ted.europa.eu>

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

(b) AZ EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAI SZINTJÉN

BELGIUM

(i) Törvények, királyi rendeletek, miniszteri rendeletek, miniszteri körlevelek:

le Moniteur Belge

(ii) Joggyakorlat:

Pasicrisie

BULGÁRIA

(i) Törvények és rendeletek:

Държавен вестник (Hivatalos Közlöny)

(ii) Bírósági határozatok:

<http://www.sac.government.bg>

(iii) Általánosan alkalmazandó közigazgatási határozatok és eljárási szabályok:

<http://www.aop.bg>

<http://www.cpc.bg>

CSEHORSZÁG

(i) Törvények és rendeletek:

Sbírka zákonů České republiky (A Cseh Köztársaság jogszabályainak gyűjteménye)

(ii) A Versenyvédelmi Hivatal döntései:

A Versenyvédelmi Hivatal döntéseinek gyűjteménye

DÁNIA

(i) Törvények és rendeletek:

Lovtidende

(ii) Bírósági határozatok:

Ugeskrift for Retsvæsen

(iii) Közigazgatási határozatok és eljárások:

Ministerialtidende

(iv) A Dán Közbeszerzési Panaszbizottság döntései:

Kendelser fra Klagenævnet for Udbud

NÉMETORSZÁG

(i) Törvények és rendeletek:

Bundesgesetzblatt

Bundesanzeiger

(ii) Bírósági határozatok:

Entscheidungsammlungen des: Bundesverfassungsgerichts; Bundesgerichtshofs; Bundesverwaltungsgerichts; Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

ÉSZTORSZÁG

(i) Törvények, rendeletek és általánosan alkalmazandó közigazgatási határozatok:

Riigi Teataja — <http://www.riigiteataja.ee>

(ii) Közbeszerzésekre vonatkozó eljárások:

<https://riigihanked.riik.ee>

ÍRORSZÁG

Törvények és rendeletek:

Iris Oifigiuil (Az Ír Kormány Hivatalos Közlönye)

GÖRÖGORSZÁG

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (Görögország Hivatalos Közlönye)

SPANYOLORSZÁG

(i) Törvények és rendeletek:

Boletín Oficial del Estado

(ii) Bírósági határozatok:

Nincs hivatalos kiadvány

FRANCIAORSZÁG

(i) Törvények és rendeletek:

Journal Officiel de la République française

(ii) Joggyakorlat:

Recueil des arrêts du Conseil d'Etat

(iii) Revue des marchés publics

HORVÁTORSZÁG

Narodne novine – <http://www.nn.hr>

OLASZORSZÁG

(i) Törvények és rendeletek:

Gazzetta Ufficiale

(ii) Joggyakorlat:

Nincs hivatalos kiadvány

CIPRUS

(i) Törvények és rendeletek:

Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (A Köztársaság Hivatalos Közlönye)

(ii) Bírósági határozatok:

Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 – Τυπογραφείο της Δημοκρατίας (A Legfelsőbb Bíróság határozata – Nyomda)

LETTORSZÁG

Törvények és rendeletek:

Latvijas vēstnesis (Hivatalos Lap)

LITVÁNIA

(i) Törvények, rendeletek és közigazgatási rendelkezések:

Teisės aktų registras (Jogi aktusok nyilvántartása)

(ii) Bírósági határozatok, joggyakorlat

A Litván Legfelsőbb Bíróság Értesítője: „Teismų praktika”

A Litván Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság Értesítője: „Administracinių teismų praktika”

LUXEMBURG

(i) Törvények és rendeletek:

Mémorial

(ii) Joggyakorlat:

Pasicrisie

MAGYARORSZÁG

(i) Törvények és rendeletek:

Magyar Közlöny (Magyarország Hivatalos Közlönye)

(ii) Joggyakorlat:

Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsának Hivatalos Lapja

MÁLTA

Törvények és rendeletek:

Government Gazette

HOLLANDIA

(i) Törvények és rendeletek:

Nederlandse Staatscourant or Staatsblad

(ii) Joggyakorlat:

Nincs hivatalos kiadvány

AUSZTRIA

(i) Törvények és rendeletek:

Österreichisches Bundesgesetzblatt
Amtsblatt zur Wiener Zeitung

(ii) Bírósági határozatok:

Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes, Verwaltungsgerichtshofes, Obersten Gerichtshofes, der Oberlandesgerichte, des Bundesverwaltungsgerichtes und der Landesverwaltungsgerichte —
<http://ris.bka.gv.at/Judikatur/>

LENGYELORSZÁG

(i) Jogszabályok:

Diennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Jogi Közlöny – Lengyel Köztársaság)

(ii) Bírósági határozatok, joggyakorlat

„Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie”
(Válogatás választottbírósi ítéletekből és a Varsói Regionális Bíróság ítéleteiből)

PORTUGÁLIA

(i) Törvények és rendeletek:

Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série

(ii) Bírósági kiadványok:

Boletim do Ministério da Justiça
Colectânea de Acordos do Supremo Tribunal Administrativo
Colectânea de Jurisprudencia Das Relações

ROMÁNIA

(i) Törvények és rendeletek:

Monitorul Oficial al României (Románia Hivatalos Közlönye)

(ii) Bírósági határozatok, általánosan alkalmazandó közigazgatási határozatok és más eljárások:

<http://www.anrmap.ro>

SZLOVÉNIA

(i) Törvények és rendeletek:

Uradni list Republike Slovenije (A Szlovén Köztársaság Hivatalos Közlönye)

(ii) Bírósági határozatok:

Nincs hivatalos kiadvány

SZLOVÁKIA

(i) Törvények és rendeletek:

Zbierka zákonov (Jogszabálygyűjtemény)

(ii) Bírósági határozatok:

Nincs hivatalos kiadvány

FINNORSZÁG

Suomen Säädoskokoelma – Finnországi Författningssamling (Finnország törvénytára)

SVÉDORSZÁG

Svensk Författningssamling (Svédország törvénytára)

2. A közbeszerzési értesítések közzététele

Az Európai Unió és tagállamai által az e megállapodás 160. cikkében, 162. cikkének (7) bekezdésében és 169. cikkének (2) bekezdésében előírt értesítések közzétételére kijelölt és használt elektronikus vagy papíralapú média az e megállapodás 159. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontja alapján a következő:

(a) AZ EURÓPAI UNIÓ SZINTJÉN

Az Európai Unió Hivatalos Lapjának kiegészítése, és annak elektronikus változata:

TED (az uniós közbeszerzések hirdetményeinek adatbázisa) <http://ted.europa.eu> (a következő portálon is elérhető: <http://simap.ted.europa.eu>)

(b) AZ EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAI SZINTJÉN**BELGIUM**

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Le Bulletin des Adjudications

Egyéb kiadványok a szakajtóban

BULGÁRIA

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Държавен вестник (State Gazette) – <http://dv.parliament.bg>

Közbeszerzési Jegyzék – <http://www.aop.bg>

CSEHORSZÁG

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

DÁNIA

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

NÉMETORSZÁG

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

ÉSZTORSZÁG

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

ÍRORSZÁG

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Napilapok: „Irish Independent”, „Irish Times”, „Irish Press”, „Cork Examiner”

GÖRÖGORSZÁG

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Közzététel a napilapokban, valamint a pénzügyi, a regionális és a szakajtóban

SPANYOLORSZÁG

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

FRANCIAORSZÁG

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Bulletin officiel des annonces des marchés publics

HORVÁTORSZÁG

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske (A Horvát Köztársaság Elektronikus Közbeszerzési Hirdetményei)

OLASZORSZÁG

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

CIPRUS

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

A Köztársaság Hivatalos Lapja

Helyi napi sajtó

LETTORSZÁG

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Latvijas vēstnesis (Hivatalos Lap)

LITVÁNIA

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema (Központi Közbeszerzési Portál)

Információs kiegészítés „Informaciniai pranešimai” a Litván Köztársaság Hivatalos Lapjához („Valstybės žinios”).

LUXEMBURG

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Napilapok

MAGYARORSZÁG

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsának Hivatalos Lapja

MÁLTA

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Government Gazette

HOLLANDIA

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

AUSZTRIA

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Amtsblatt zur Wiener Zeitung

LENGYELORSZÁG

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Biuletyn Zamówień Publicznych (Közbeszerzési Értesítő)

PORTUGÁLIA

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

ROMÁNIA

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Monitorul Oficial al României (Románia Hivatalos Közlönye)

Elektronikus Közbeszerzési Rendszer – <http://www.e-licitatie.ro>

SZLOVÉNIA

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Portal javnih naročil – <http://www.enarocanje.si/?podrocje=portal>

SZLOVÁKIA

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Vestník verejného obstarávania (Közbeszerzések Lapja)

FINNORSZÁG

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

Julkiset hankinnat Suomessa ja ETA-alueella, Virallisen lehden liite (Közbeszerzések Finnországban és az EGT-ben, Finnország Hivatalos Lapjának kiegészítője)

SVÉDORSZÁG

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

3. Az odaítélt szerződésekkel kapcsolatos közzétételek

Az a weboldal, amelyen az Európai Unió az e megállapodás 168. cikke (2) bekezdése szerint és 158. cikke (2) bekezdése c) pontjának megfelelően közzéteszi az e melléklet 1–3. szakaszának hatálya alá tartozó szervek által odaítélt szerződésekre vonatkozó értesítéseit, a következő:

Az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, online változat, Tenders Electronic Daily – <http://ted.europa.eu>

B. ALSZAKASZ**KIRGIZ KÖZTÁRSASÁG****1. A közbeszerzésre vonatkozó általános információk közzététele**

A Kirgiz Köztársaság által az e megállapodás 159. cikkének (1) bekezdése szerinti és az e megállapodás 159. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett általános közzétételi követelmények teljesítésére kijelölt és használt média a következő:

„Erkin Too” állami köztársasági lap

2. A közbeszerzési értesítések és az odaítélt szerződésekre vonatkozó értesítések közzététele

A Kirgiz Köztársaság által az e megállapodás 160. cikkében, 162. cikkének (7) bekezdésében és 169. cikkének (2) bekezdésében előírt értesítések közzétételére kijelölt és használt média az e megállapodás 159. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontja alapján a következő:

A közbeszerzés hivatalos internetes portálja: zakupki.gov.kg

14-A. MELLÉKLET**ELJÁRÁSI SZABÁLYZAT****I. Értesítések**

1. Minden olyan kérelmet, értesítést, írásbeli beadványt vagy egyéb dokumentumot, amelyet:

- (a) a testület küldött, egyidejűleg meg kell küldeni a Feleknek;
- (b) a Felek egyike címez a testületnek, egyidejűleg másolatban meg kell küldeni a másik Félnek;
- (c) a Felek egyike címez a másik Félnek, egyidejűleg másolatban meg kell küldeni a testületnek.

2. Az 1. szabályban említett bármely értesítést elektronikusan vagy adott esetben bármely más olyan távközlési eszköz útján kell megtenni, amely rögzíti az elküldés tényét. Az értesítés az elküldésének napján tekintendő kézbesítettnek, amennyiben ennek ellenkezője nem bizonyított. A dokumentum papíralapú változatát postai úton kell elküldeni.

3. Minden értesítést az Európai Bizottság Kereskedelmi Főigazgatóságának és a Kirgiz Köztársaság Gazdasági és Kereskedelmi Minisztériumának kell címezni. Ha a Felek már kijelölték a vitában részt vevő képviselőiket, e képviselőknek is meg kell küldeni minden értesítést.

4. A testület eljárásához kapcsolódó kérelemben, értesítésben, írásbeli beadványban vagy egyéb dokumentumban előforduló kisebb adminisztratív hibák a módosításokat egyértelműen feltüntető újabb dokumentum kézbesítésével kijavíthatók.

5. Ha a dokumentum kézbesítésének utolsó napja az Európai Unió intézményeinek vagy a Kirgiz Köztársaságnak valamely munkaszüneti napjára esik, a dokumentum kézbesítésének határideje a következő munkanapon jár le.

II. A testület tagjainak kinevezése

6. Amennyiben a 213. cikk alapján a testület valamely tagját sorsolással választják ki, az Együttműködési Bizottság panaszos Fél által delegált társelnöke haladéktalanul tájékoztatja az Együttműködési Bizottság bepanaszolt Fél által delegált társelnökét a sorsolás napjáról, időpontjáról és helyszínéről. A bepanaszolt Fél – amennyiben úgy dönt – jelen lehet a sorsoláson. A sorsolásra minden esetben a megjelent Fél/Felek jelenlétében kerül sor.

7. Az Együttműködési Bizottság panaszos Fél által delegált társelnöke a testület tagjának kiválasztott valamennyi személyt írásban értesíti a kinevezésről. Minden személy a kinevezéséről szóló értesítés időpontjától számított öt napon belül megerősíti a Feleknek rendelkezésre állását és a kinevezés elfogadását. Szintén megerősíti, hogy megfelel az 14-B. mellékletben foglalt magatartási kódexnek.

8. Az Együttműködési Bizottság panaszos Fél által delegált társelnöke a 213. cikk (2) bekezdésében említett határidő lejártát követő öt napon belül sorsolással kiválasztja a testület tagját vagy az elnököt, amennyiben a 214. cikk (1) bekezdésében említett releváns aljegyzékek:

- (a) nem kerültek összeállításra, azon személyek közül, akiket az egyik vagy mindkét Fél hivatalosan javasolt az adott aljegyzékbe; vagy
- (b) már nem tartalmaznak legalább öt személyt, azon személyek közül, akik még szerepelnek az adott aljegyzékben.

III. Szervezési célú ülés

9. A Felek eltérő megállapodásának hiányában a Felek a testület létrehozását követő hét napon belül ülést tartanak a testülettel, hogy döntsenek az általuk vagy a testület által szükségesnek ítélt kérdésekben, ideértve a következőket:

- (a) a testület tagjainak díjazása és költségtérítése;
- (b) az asszisztensek díjazása; az egyes testületi tagok asszisztense vagy asszisztensei díjazásának teljes összege nem haladhatja meg az adott testületi tag díjazásának 50 %-át;
- (c) az eljárás ütemterve.

A testület tagjai és a Felek képviselői telefonon vagy videokonferencián keresztül is részt vehetnek az ülésen.

IV. Írásbeli beadványok

10. A panaszos Fél a testület létrehozásától számított 20 napon belül benyújtja írásbeli beadványát. A bepanaszolt Fél a panaszos Fél írásbeli beadványának kézhezvételétől számított 20 napon belül benyújtja írásbeli beadványát.

V. A testület működése

11. A testület valamennyi ülését a testület elnöke vezeti. A testület felhatalmazhatja az elnököt igazgatási és eljárási határozatok meghozatalára.

12. A 14. fejezet vagy ezen eljárási szabályzat eltérő rendelkezésének hiányában a testület bármilyen módon, többek között elektronikus úton vagy telefonon, vagy adott esetben bármely más távközlési eszköz igénybevételével is folytathatja tevékenységét.

13. A testület tanácskozásain kizárólag a testület tagjai vehetnek részt, a testület azonban engedélyezheti a testület tagjai asszisztenseinek jelenlétét a tanácskozásokon.

14. A határozatok vagy a jelentések megszövegezése a testület kizárólagos hatáskörébe tartozik, és nem ruházható át.

15. A 14. fejezetben és annak mellékleteiben nem tárgyalt eljárási kérdés felmerülése esetén a testület a Felekkel folytatott konzultációt követően megfelelő, az említett fejezettel és annak mellékleteivel összeegyeztethető eljárást fogadhat el.

16. Amennyiben a testület megítélése szerint a 14. fejezetben meghatározott határidőktől eltérő bármely eljárási határidő módosítására vagy egyéb eljárási vagy adminisztratív kiigazításra van szükség, a testület a Felekkel folytatott konzultációt követően írásban tájékoztatja a Feleket a határidő-módosítás vagy az egyéb eljárási vagy adminisztratív kiigazítás okairól.

VI. Testületi tag leváltása

17. Amennyiben valamely Fél megítélése szerint egy testületi tag nem felel meg a 14-B. mellékletben foglalt magatartási kódexnek, és ezért le kell őt váltani, az adott Fél attól az időponttól számítva, amikor elegendő bizonyítékot szerzett arról, hogy a testületi tag vélhetően nem felel meg a 14-B. mellékletben foglalt magatartási kódexnek, 15 napon belül értesíti a másik Felet.

18. A Felek ezen eljárási szabályzat 17. szabályában említett értesítést követő 15 napon belül konzultációt folytatnak egymással. A Felek tájékoztatják a testületi tagot az állítólagos mulasztásáról, és felkérhetik őt, hogy tegyen lépéseket a mulasztás orvoslására. Egyetértésük esetén a testületi tagot el is távolíthatják, és e megállapodás 213. cikkével összhangban új testületi tagot választhatnak ki.

19. Ha a Felek nem tudnak megállapodni a testület elnökétől eltérő testületi tag leváltásának szükségességéről, bármelyik Fél kérheti, hogy az ügyet terjesszék a testület elnöke elé, akinek döntése végleges.

Ha a testület elnöke megállapítja, hogy egy testületi tag nem felel meg a 14-B. mellékletben foglalt magatartási kódexnek, e megállapodás 213. cikkével összhangban új testületi tagot kell kiválasztani.

20. Ha a Felek nem tudnak megállapodni az elnök leváltásának szükségességéről, bármelyik Fél kérheti, hogy az ügyet terjesszék a 214. cikk alapján létrehozott elnöki aljegyzéken még szereplő személyek egyike elé. Nevét az Együttműködési Bizottság kérelmező Fél által delegált társelnöke vagy a társelnök megbízottja sorsolással választja ki. Az ezen kiválasztott személy által az elnök leváltásának szükségességéről hozott döntés végleges.

Ha a kiválasztott személy megállapítja, hogy az elnök nem felel meg a 14-B. mellékletben foglalt magatartási kódexnek, e megállapodás 213. cikkével összhangban új elnököt kell kiválasztani.

VII. Meghallgatások

21. A testület elnöke a 9. szabállyal összhangban meghatározott ütemterv szerint, a Felekkel és a többi testületi taggal folytatott konzultációt követően tájékoztatja a Feleket a meghallgatás napjáról, időpontjáról és helyszínéről. Ezt az információt a tárgyalás helyszíne szerinti Fél nyilvánosan közzéteszi, kivéve, ha a meghallgatást zárt ülés keretében tartják.

22. A Felek eltérő megállapodásának hiányában a meghallgatást Brüsszelben tartják, ha a panaszos Fél a Kirgiz Köztársaság, illetve Biskekben, ha a panaszos Fél az Európai Unió. A meghallgatás logisztikai lebonyolításából eredő költségeket a bepanaszolt Fél viseli.

23. A testület pótlólagos meghallgatásokat is összehívhat, ha a Felek ebben megállapodnak.

24. A meghallgatáson valamennyi testületi tagnak végig jelen kell lennie.

25. A Felek eltérő megállapodásának hiányában a következő személyek vehetnek részt a meghallgatáson, függetlenül attól, hogy a meghallgatás nyilvános-e vagy sem:

- (a) a Felek képviselői;
- (b) tanácsadók;
- (c) asszisztensek és igazgatási személyzet;
- (d) tolmácsok, fordítók és a testület bírósági jelentéstevői; valamint
- (e) a testület által a 229. cikk (2) bekezdése szerint meghívott szakértők.

26. A meghallgatás napja előtt legkésőbb öt nappal mindkét Fél benyújtja a testülethez és a másik Félhez azon képviselőinek névsorát, akik a meghallgatáson az adott Fél nevében szóban kifejtik annak érveit, illetve álláspontját, valamint azon egyéb képviselők és tanácsadók névsorát, akik jelen lesznek a meghallgatáson.

27. A testület a következőképpen folytatja le a meghallgatást, biztosítva, hogy a panaszos Fél és a bepanaszolt Fél egyenlő időt kapjon érvei és cáfolata kifejtésére:

Érvek előterjesztése

- (a) a panaszos Fél érvei;
- (b) a bepanaszolt Fél érvei.

Cáfolat

- (a) a panaszos Fél válasza;
- (b) a bepanaszolt Fél viszontválasza.

28. A testület a meghallgatás során bármikor kérdéseket intézhet bármelyik Félhez.

29. A testület gondoskodik arról, hogy a meghallgatás jegyzőkönyvét vagy hangfelvételét a meghallgatást követően mielőbb elkészítsék és kézbesítsék a Feleknek. A Felek a jegyzőkönyvhöz észrevételeket fűzhetnek, amelyeket a testület figyelembe vehet.

30. A meghallgatás időpontját követő 10 napon belül mindkét Fél kiegészítő írásbeli beadványt nyújthat be a meghallgatás során felmerült bármely kérdéssel kapcsolatban.

VIII. Írásbeli kérdések

31. A testület az eljárás során bármikor írásbeli kérdést nyújthat be az egyik vagy mindkét Félhez. A Felek egyikéhez benyújtott kérdést a másik Félnek másolatban meg kell küldeni.

32. Mindkét Fél másolatban megküldi a testület kérdéseire adott válaszát a másik Félnek. A másik Félnek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy e másolat kézhezvételétől számított öt napon belül írásban észrevételeket tegyen a Fél válaszaira.

IX. Bizalmas kezelés

33. Mindkét Fél és a testület bizalmasan kezeli azokat az információkat, amelyeket a másik Fél a testület elé terjesztett és bizalmasként jelölt meg. Ha valamelyik Fél bizalmas információkat tartalmazó írásbeli beadványt nyújt be, 15 napon belül megküldi a beadvány bizalmas információk nélküli, nyilvánosságra hozható változatát is.

34. Ezen eljárási szabályzat egyetlen rendelkezése sem akadályozza meg a Feleket abban, hogy saját álláspontjukat nyilvánosságra hozzák, amennyiben a másik Fél által benyújtott információkra való hivatkozáskor nem fednek fel olyan adatot, amelyet a másik Fél bizalmasként jelölt meg.

35. A testület zárt ülést tart, ha a Felek erről megállapodnak, vagy ha valamely Fél beadványai és érvei bizalmas üzleti információkat tartalmaznak.

36. A felek megőrzik a testület előtt zárt ülés keretében lefolytatott meghallgatások bizalmas jellegét.

X. Ex parte kapcsolatfelvétel

37. A testület nem ülésezhet, illetve nem kommunikálhat egyik Féllel sem a másik Fél távollétében.

38. A testületi tagok nem vitathatják meg az eljárás tárgyát képező ügy szempontjait az egyik Féllel vagy mindkét Féllel a többi testületi tag távollétében.

XI. Amicus curiae beadványok

39. Amennyiben a Felek a testület létrehozásának napjától számított öt napon belül másként nem állapodnak meg, a testület valamely Fél természetes személyétől vagy valamely Fél területén letelepedett jogi személytől – akik a Felek kormányától függetlenek – kérés nélküli írásbeli beadványokat fogadhat, feltéve, hogy:

- (a) a testület a létrehozásától számított 10 napon belül kézhez kapja azokat;
- (b) azok tömörök, és az esetleges mellékletekkel együtt sem hosszabbak dupla sorközzel gépelt 15 oldalnál;
- (c) azok közvetlenül relevánsak a testület által vizsgált ténybeli vagy jogi kérdés szempontjából;
- (d) tartalmazzák a beadványt benyújtó személyre vonatkozó információkat, beleértve a természetes személy állampolgárságát, illetve a jogi személy székhelyét, tevékenységének jellegét, jogállását, általános célkitűzéseit és finanszírozási forrását;
- (e) meghatározzák a személy testületi eljárásban való érintettségének jellegét; valamint
- (f) azok a Felek által a 43. és 44. szabállyal összhangban választott nyelveken kerültek megszoëvegezésre.

40. A beadványokat észrevételezés céljából meg kell küldeni a Feleknek. A Felek a kézbesítést követő 10 napon belül nyújthatják be észrevételeiket a testületnek.

41. A testület jelentésében felsorolja a 39. szabály alapján kapott összes beadványt. A testület jelentésében nem köteles kitérni az ezekben a beadványokban szereplő érvekre. Ha azonban a testület jelentésében kitér ezekre az érvekre, akkor figyelembe veszi a Felek által a 40. szabály alapján tett észrevételeket is.

XII. Sürgős ügyek

42. Az e megállapodás 218. cikkében említett sürgős ügyekben a testület a Felekkel folytatott konzultációt követően adott esetben kiigazítja az ezen eljárási szabályzatban említett határidőket. A testület értesíti a Feleket az ilyen kiigazításokról.

XIII. Fordítás és tolmácsolás

43. A 211. cikkben említett konzultációk folyamán és legkésőbb az ezen eljárási szabályzat 9. szabályában említett ülés napján a Felek megegyeznek a testület előtti eljárás közös munkanyelvében.

44. Ha a Felek nem tudnak megállapodni egy közös munkanyelvben, akkor mindkét Fél az általa választott nyelven nyújtja be írásbeli beadványait. Mindkét Fél ezzel egyidejűleg rendelkezésre bocsátja beadványainak a másik Fél által választott nyelven készült fordítását, kivéve, ha beadványait a WTO valamelyik munkanyelvén nyújtotta be. A bepanaszolt Fél gondoskodik a szóbeli előterjesztéseknek a Felek által választott nyelvekre történő tolmácsolásáról.

45. A testület a Felek által választott nyelven vagy nyelveken bocsátja ki jelentéseit és határozatait. Amennyiben a Felek nem állapodnak meg közös munkanyelvről, a testület a WTO valamelyik munkanyelvén bocsátja ki időközi jelentését és zárójelentését.

46. Bármelyik Fél tehet észrevételeket az ezen eljárási szabályzattal összhangban készült dokumentumok fordításának pontosságával kapcsolatban.

47. Mindkét Fél maga viseli írásbeli beadványai fordításának költségeit. A határozatok fordítási költségeit a Felek egyenlő arányban viselik.

XIV. Egyéb eljárások

48. Az ezen eljárási szabályzatban megállapított határidők a Felek kölcsönös egyetértésével kiigazíthatók, összhangban a testület által a 222–225. cikk szerinti eljárások keretében a jelentés vagy a határozat elfogadására előírt egyedi határidőkkel.

14-B. MELLÉKLET**A TESTÜLETI TAGOKRA ÉS KÖZVETÍTŐKRE VONATKOZÓ MAGATARTÁSI KÓDEX****I. Vezérelvek**

1. A vitarendezési mechanizmus integritásának és pártatlanságának megőrzése érdekében minden jelölt és testületi tag:
 - (a) ismeri ezt a magatartási kódexet;
 - (b) független és pártatlan;
 - (c) kerüli a közvetlen vagy közvetett összeférhetetlenséget;
 - (d) kerüli a szabálytalanságot és a szabálytalanság vagy elfogultság látszatát;
 - (e) szigorú magatartási normákat követ; valamint
 - (f) önérdek, külső nyomás, politikai megfontolások, társadalmi nyomás, egy Féllel szembeni lojalitás vagy a kritikától való félelem által nem befolyásolt.
2. A testületi tag sem közvetlenül, sem közvetve nem vállal olyan kötelezettséget, illetve nem fogad el olyan előnyt, amely bármilyen módon hatással lehet feladatai megfelelő ellátására, vagy ilyen hatás látszatát keltheti.
3. A testületi tag nem használja fel a testületben betöltött pozícióját személyes vagy magánérdek előmozdítására. A testületi tag kerüli mindazokat a cselekményeket, amelyek azt a látszatot kelthetik, hogy mások olyan különleges helyzetben vannak, hogy befolyásolhatják őt.
4. A testületi tag nem hagyja, hogy korábbi vagy jelenlegi pénzügyi, üzleti, szakmai, személyes vagy társadalmi kapcsolatok vagy kötelezettségek befolyásolják magatartását vagy döntését.
5. A testületi tag kerüli olyan kapcsolat vagy pénzügyi érdekelttség létesítését, amely hatással lehet függetlenségére vagy pártatlanságára, vagy észszerű megfontolások alapján szabálytalanság vagy elfogultság látszatát keltheti.

II. Nyilvánossághozatali kötelezettségek

6. A testületi tagságra felkért jelölt a 213. cikk szerinti kinevezésének elfogadása előtt nyilvánosságra hoz minden olyan érdekeltséget, kapcsolatot vagy ügyet, amely valószínűleg hatással lehet függetlenségére vagy pártatlanságára, vagy amely észszerű megfontolások alapján a szabálytalanság vagy elfogultság látszatát keltheti a testület eljárásai során. E célból a jelölt minden észszerű erőfeszítést megtesz ahhoz, hogy tudomást szerezzen minden ilyen érdekeltsegről, kapcsolatról és üggyről, beleértve a pénzügyi érdekeltégeket, a szakmai érdekeket, illetve a foglalkoztatási vagy családi érdekeket.
7. A (6) bekezdés szerinti nyilvánossághozatali kötelezettség folyamatosan fennáll, és arra kötelezi a testületi tagot, hogy nyilvánosságra hozzon az eljárás bármelyik szakaszában felmerülő minden ilyen érdekeltséget, kapcsolatot vagy ügyet.
8. A jelölt vagy a testületi tag a Felek általi megfontolás céljából tájékoztatja az Együttműködési Bizottságot az ezen magatartási kódex tényleges vagy potenciális megsértésével kapcsolatos minden üggyről, amint arról tudomást szerez.

III. A testületi tagok feladatai

9. Kinevezésének elfogadását követően a testületi tag rendelkezésre áll feladatainak elvégzése céljából, és feladatait az eljárás folyamán mindvégig alaposan és gyorsan, tisztességgel és gondossággal látja el.
10. A testületi tag csak a testület eljárása folyamán felmerült, a döntéshozatalhoz szükséges kérdéseket vizsgálja, és e feladatot harmadik személyre nem ruházhatja át.
11. A testületi tag megteszi a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy asszisztensei és igazgatási személyzete ismerjék és betartsák az e magatartási kódex II., III., IV. és VI. szakaszában foglalt, a testületi tagokra vonatkozó kötelezettségeket.

IV. A korábbi testületi tagok kötelezettségei

12. A korábbi testületi tag minden olyan cselekményt kerüli, amely azt a látszatot keltheti, hogy feladatainak ellátása során elfogult volt vagy előnye származott a testület határozatából.
13. A korábbi testületi tag eleget tesz az e magatartási kódex VI. szakaszában foglalt kötelezettségeknek.

V. Bizalmas kezelés

14. A testületi tag semmilyen időpontban nem hoz nyilvánosságra semmilyen, az azon eljárásra vonatkozó vagy azon eljárás során szerzett nem nyilvános információt, amelyre kinevezték. A testületi tag semmilyen esetben nem hoz nyilvánosságra vagy használ fel ilyen információt annak érdekében, hogy személyes előnyhöz jusson vagy előnyt biztosítson mások számára, vagy mások érdekeit hátrányosan befolyásolja.

15. A testületi tag nem hozza nyilvánosságra a testület határozatát vagy annak részeit a 14. fejezet szerinti közzétételt megelőzően.

16. A testületi tag semmilyen időpontban nem hozza nyilvánosságra a testület tanácskozásain elhangzott információkat vagy bármely testületi tag véleményét, és nem tesz semmilyen nyilatkozatot arról az eljárásról, amelyre kinevezték, illetve az eljárásban felmerülő vitás kérdésekről.

VI. Költségek

17. A testületi tag nyilvántartást vezet és záróelszámolást készít az eljárásra fordított időről és felmerült költségeiről, valamint asszisztensei és igazgatási személyzete ráfordított idejéről és költségeiről.

VII. Közvetítők

18. Ez a magatartási kódex értelemszerűen alkalmazandó a közvetítőkre is.

JEGYZŐKÖNYV

A VÁMÜGYEKBE TÖRTÉNŐ KÖLCSÖNÖS IGAZGATÁSI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSRÓL

1. CIKK

Fogalom meghatározások

E jegyzőkönyv alkalmazásában:

- (a) „megkereső hatóság”: a Felek egyike által erre a célra kijelölt illetékes közigazgatási hatóság, amely e jegyzőkönyv alapján segítségnyújtás iránti megkeresést küld;
- (b) „vámjogszabályok”: valamely Fél területén alkalmazandó, az áruk behozatalát, kivitelét, továbbítását és bármely más vámeljárást alá helyezését szabályozó valamennyi jogszabályi vagy szabályozási rendelkezés, ideértve a tiltó, korlátozó és ellenőrző intézkedéseket is;
- (c) „információ”: bármilyen adat, dokumentum, kép, jelentés, közlés vagy hitelesített másolat, bármilyen formátumban, beleértve az elektronikus formátumot is, függetlenül attól, hogy azt kezelték vagy elemezték-e;
- (d) „vámjogszabályokat sértő művelet”: a vámjogszabályok bármely megsértése, valamint azok megsértésének bármilyen kísérlete;
- (e) „személy”: bármely természetes személy vagy jogi személy;
- (f) „személyes adat”: azonosított vagy azonosítható természetes személyre vonatkozó bármely információ;
- (g) „megkeresett hatóság”: a Felek egyike által erre a célra kijelölt illetékes közigazgatási hatóság, amely e jegyzőkönyv alapján segítségnyújtás iránti megkeresést fogad.

2. CIKK

Hatály

1. A Felek saját hatáskörükön belül, az e jegyzőkönyvben megállapított módon és feltételek mellett segítséget nyújtanak egymásnak a vámjogszabályok helyes alkalmazásának biztosítása érdekében, különösen a vámjogszabályokat sértő műveletek megelőzése, kivizsgálása és visszaszorítása révén.
2. Az e jegyzőkönyvben meghatározott vámügyi segítségnyújtás alkalmazandó mindkét Fél azon közigazgatási hatóságaira, amelyek e jegyzőkönyv alkalmazásában illetékesek. Ez a segítségnyújtás nem érinti a büntetőügyekben történő kölcsönös segítségnyújtás szabályait, és nem terjed ki az igazságügyi hatóságok megkeresése alapján gyakorolt hatáskörben szerzett információkra sem, kivéve, ha az adott hatóság engedélyezi az ilyen információk közlését.
3. E jegyzőkönyv nem vonatkozik a vámok, adók vagy bírságok behajtására irányuló segítségnyújtásra.

3. CIKK

Segítségnyújtás megkeresés alapján

1. A megkereső hatóság kérésére a megkeresett hatóság minden olyan releváns információt megad, amely lehetővé teszi a vámjogszabályok megfelelő alkalmazásának biztosítását, ideértve a ténylegesen vagy potenciálisan vámjogszabályokat sértő műveletnek minősülő, ismertté vált vagy tervezett cselekményekkel kapcsolatos információkat is.
2. A megkereső hatóság kérésére a megkeresett hatóság tájékoztatást nyújt számára arról, hogy:
 - (a) az egyik Fél területéről kivitt árukat megfelelően vitték-e be a másik Fél területére, adott esetben ismertetve az árukra alkalmazott vámeljárást;
 - (b) az egyik Fél területére bevitt árukat megfelelően vitték-e ki a másik Fél területéről, adott esetben ismertetve az árukra alkalmazott vámeljárást.
3. A megkereső hatóság kérésére a megkeresett hatóság jogszabályi vagy szabályozási rendelkezéseinek keretén belül megteszi a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy különleges felügyeletet biztosítson az alábbiak tekintetében:
 - (a) olyan személyek, akikről okkal feltételezhető, hogy vámjogszabályokat sértő műveletekben vesznek vagy vettek részt;
 - (b) olyan áruk, amelyeket olyan módon szállítanak vagy szállíthatnak, amely alapján okkal feltételezhető, hogy azokat vámjogszabályokat sértő műveletekhez szándékoznak használni;

(c) olyan helyek, ahol olyan módon szerelnek vagy szerelhetnek össze árukat, amely alapján okkal feltételezhető, hogy azokat a vámjogszabályokat sértő műveletekhez szándékoznak használni; valamint

(d) olyan szállítóeszközök, amelyeket olyan módon használnak vagy használhatnak, amely alapján okkal feltételezhető, hogy azokat a vámjogszabályokat sértő műveletekben szándékoznak használni.

4. CIKK

Önkéntes segítségnyújtás

A Felek – amennyiben ezt a vámjogszabályok helyes alkalmazása érdekében szükségesnek tartják – saját kezdeményezésre, jogi vagy szabályozási rendelkezéseikkel összhangban segítséget nyújtanak egymásnak azáltal, hogy olyan befejezett, tervezett vagy folyamatban lévő tevékenységekre vonatkozó információkat szolgáltatnak, amelyek vámjogszabályokat sértő műveletnek minősülnek vagy tűnnek, és amelyek a másik Fél érdeklődésére számot tarthatnak. A tájékoztatásban ki kell térni különösen az alábbiakra:

(a) személyek, áruk és közlekedési eszközök; valamint

(b) a vámjogszabályokat sértő műveletek végrehajtása során alkalmazott új eszközök vagy módszerek.

5. CIKK

A segítségnyújtás iránti megkeresések formája és tartalma

1. Az e jegyzőkönyv szerinti megkereséseket írásban, nyomtatott vagy elektronikus formában kell megküldeni. A megkereséshez mellékelni kell az annak teljesítéséhez szükséges dokumentumokat. Sürgős esetben a megkeresett hatóság szóban előterjesztett megkereséseket is elfogadhat, de azokat a megkereső hatóságnak haladéktalanul meg kell erősítenie írásban is.

2. Az (1) bekezdésben említett megkereséseknek a következő információkat kell tartalmazniuk:

(a) a megkereső hatóság és a megkereső tisztviselő;

(b) a kért információ és/vagy segítségnyújtás típusa;

(c) a megkeresés tárgya és oka;

(d) az érintett jogszabályi vagy szabályozási rendelkezések és más jogi elemek;

(e) azon személyek lehető legpontosabb és legátfogóbb megjelölése, akikre a vizsgálat irányul;

(f) a vonatkozó tények és a már elvégzett vizsgálatok összefoglalása; valamint

(g) bármely további rendelkezésre álló adat, amely lehetővé teszi a megkeresett hatóság számára a kérés teljesítését.

3. A megkereséseket a megkeresett hatóság hivatalos nyelven vagy az e hatóság számára elfogadható nyelven kell benyújtani. Az angol minden esetben elfogadható nyelv. Ez a követelmény az (1) bekezdés szerint a megkereséshez melléklet dokumentumokra nem alkalmazandó.

4. Amennyiben a megkeresés nem tesz eleget az (1)–(3) bekezdésben meghatározott alaki követelményeknek, a megkeresett hatóság kérheti annak kijavítását vagy kiegészítését; ez idő alatt óvintézkedések rendelkezhetnek el.

6. CIKK

A megkeresések teljesítése

1. A segítségnyújtás iránti megkeresés teljesítése érdekében a megkeresett hatóság saját illetékességén és a rendelkezésre álló erőforrások keretein belül úgy jár el, mintha saját nevében vagy ugyanazon Fél egyéb hatóságának megkeresésére cselekedne, úgy, hogy átadja a már birtokában lévő információkat, elvégzi a megfelelő vizsgálatokat, vagy gondoskodik azok elvégeztetéséről.

2. Az (1) bekezdés minden más olyan hatóságra is alkalmazandó, amelyhez a megkeresett hatóság a megkeresést továbbította, ha nem tud saját hatáskörében eljárni.

3. A segítségnyújtás iránti megkereséseket a megkeresett Fél jogszabályi vagy szabályozási rendelkezéseinek megfelelően kell teljesíteni.

7. CIKK

Az információk közlésének formája

1. A megkeresett hatóság a vizsgálat eredményét írásban közli a megkereső hatósággal, mellékelve a vonatkozó dokumentumokat, hiteles másolatokat vagy egyéb eszközöket. Ezek az információk elektronikus formában is közölhetők.

2. Az eredeti dokumentumokat az egyes Felek jogi korlátozásait tiszteletben tartva kell átadni, kizárólag a megkereső hatóság kérésére, olyan esetekben, amikor a hiteles másolat bizonyító ereje nem elegendő. A megkereső hatóság az első adandó alkalommal visszaszolgáltatja az ilyen eredeti dokumentumokat.

3. A megkeresett hatóság a (2) bekezdésben említett rendelkezések értelmében átadja a megkereső hatóság számára a területén működő hatóságok által kiállított vagy hitelesített, a vám-árunyilatkozatot alátámasztó okmányok hitelességére vonatkozó információkat.

8. CIKK

Az egyik Fél tisztviselőinek a másik Fél területén való jelenléte

1. Az egyik Fél megfelelő felhatalmazással rendelkező tisztviselői a másik Fél egyetértésével és az utóbbi által meghatározott feltételek mellett jelen lehetnek a megkeresett hatóság vagy az e jegyzőkönyv 6. cikke (1) bekezdésében említett bármely más érintett hatóság hivatalában, a vámjogszabályokat sértő vagy esetlegesen sértő műveleteknek minősülő tevékenységekre vonatkozó azon információk megszerzése érdekében, amelyekre a megkereső hatóságnak e jegyzőkönyv alkalmazásában szüksége van.

2. Az egyik Fél megfelelő felhatalmazással rendelkező tisztviselői a másik Fél egyetértésével és az utóbbi által meghatározott feltételek mellett jelen lehetnek a másik Fél területén végrehajtott vizsgálatoknál.

3. Az egyik Fél tisztviselői kizárólag tanácsadói minőségben lehetnek jelen a másik Fél területén. A másik Fél területén való jelenlétük során az érintett tisztviselők:

(a) mindenkor képesek bizonyítani hivatalos minőségüket;

(b) nem viselnek egyenruhát, és nem viselnek fegyvert; valamint

(c) a másik Fél területén alkalmazandó jogszabályi és szabályozási rendelkezésekkel összhangban ugyanolyan védelemben részesülnek, mint a másik Fél tisztviselői.

9. CIKK

Kézbesítés és értesítés

1. A megkereső hatóság megkeresése alapján a megkeresett hatóság a rá vonatkozó jogszabályi és szabályozási rendelkezéseknek megfelelően minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a megkeresett hatóság területén tartózkodó vagy ott letelepedett címzett számára valamennyi olyan dokumentumot kézbesítsen, illetve valamennyi olyan határozatról értesítést küldjön, amely a megkereső hatóságtól származik és e jegyzőkönyv hatálya alá tartozik.

2. Az (1) bekezdésben említett dokumentumok kézbesítésére, illetve határozatokról szóló értesítésre irányuló kérelmeket írásban kell benyújtani a megkeresett hatóság hivatalos nyelvére vagy az e hatóság számára elfogadható nyelven.

10. CIKK

Automatikus információcsere

1. A Felek közös megállapodással, e jegyzőkönyv 15. cikkének megfelelően:

(a) automatikusan megoszthatják egymással az e jegyzőkönyv hatálya alá tartozó információkat;

(b) konkrét információkat cserélhetnek előzetesen, a szállítmányoknak a másik Fél területére való megérkezése előtt.

2. Az (1) bekezdésben említett információcsere végrehajtása érdekében a Felek szabályokat állapítanak meg az általuk megosztani kívánt információk típusára, valamint az információtovábbítás formátumára és gyakoriságára vonatkozóan.

11. CIKK

Kivételek a segítségnyújtási kötelezettség alól

1. A segítségnyújtás megtagadható, illetve bizonyos feltételek vagy követelmények teljesüléséhez köthető olyan esetekben, amikor az egyik Fél véleménye szerint az e jegyzőkönyv alapján történő segítségnyújtás:

(a) sértheti a Kirgiz Köztársaság vagy az Európai Unió azon tagállamának szuverenitását, amelytől e jegyzőkönyv alapján segítséget kértek;

(b) sértheti a közrendet, a közbiztonságot vagy más alapvető érdeket, különösen az e jegyzőkönyv 12. cikkének (5) bekezdésében említett esetekben; vagy

(c) ipari, kereskedelmi vagy szakmai titkot sértene.

2. A megkeresett hatóság elhalaszthatja a segítségnyújtást azon az alapon, hogy az folyamatban lévő nyomozásba, büntető- vagy egyéb eljárásba ütközne. Ilyen esetben a megkeresett hatóság konzultál a megkereső hatósággal annak megállapítása érdekében, hogy a segítségnyújtás megvalósítható-e a megkeresett hatóság által meghatározott feltételek, illetve körülmények mellett.
3. Ha a megkereső hatóság olyan segítséget kér, amelyet hozzá érkező megkeresés esetén saját maga nem tudna teljesíteni, akkor erre a körülményre felhívja a figyelmet a megkeresésében. Ilyen esetben a megkeresett hatóság dönt arról, hogy miként válaszol a megkeresésre.
4. Az (1) és a (2) bekezdésben említett esetekben a megkeresett hatóság haladéktalanul közli a megkereső hatósággal döntését és annak indokolását.

12. CIKK

Információcsere és bizalmas kezelés

1. Az e jegyzőkönyv alapján kapott információk kizárólag az e jegyzőkönyvben meghatározott célokra használhatók fel.
2. Az e jegyzőkönyv alapján szerzett információknak a vámjogszabályt sértő műveletek kapcsán indított közigazgatási vagy bírósági eljárásban való felhasználása az e jegyzőkönyv céljaira történő felhasználásnak tekintendő. Ezért a Felek az e jegyzőkönyv rendelkezései alapján szerzett információkat és megtekintett dokumentumokat bizonyítékként felhasználhatják jegyzőkönyveikben, jelentéseikben és vallomásaikban, valamint a bírósági eljárásokban és vádemelés céljára. A megkeresett hatóság az információk átadását vagy a dokumentumokhoz való hozzáférést azon feltételhez kötheti, hogy értesítést kapjon az ilyen felhasználásról.
3. Amennyiben a Felek egyike az e jegyzőkönyv alapján szerzett információkat más célokra kívánja felhasználni, ehhez meg kell szereznie az információt szolgáltató hatóság előzetes írásos beleegyezését. Az ilyen felhasználásra ezután az említett hatóság által megállapított korlátozások vonatkoznak.
4. Az e jegyzőkönyv alapján bármilyen formában közölt információk az egyes Felek területén alkalmazandó jogszabályoknak és egyéb rendelkezéseknek megfelelően bizalmas vagy korlátozott jellegűnek tekintendők. Az említett információ üzleti titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozik, és az információt fogadó Fél vonatkozó jogszabályai és egyéb rendelkezései szerinti, hasonló információkra alkalmazandó védelmet élvez. A Felek tájékoztatják egymást vonatkozó jogszabályaikról és egyéb rendelkezéseikről.
5. Személyes adatok kizárólag az adatot szolgáltató Fél adatvédelmi szabályaival összhangban továbbíthatók. Mindkét Fél tájékoztatja a másik Felet a vonatkozó adatvédelmi szabályokról, és szükség esetén mindent megtesz a további adatvédelmi biztosítékokról való megállapodás érdekében.

13. CIKK

Szakértők és tanúk

A megkeresett hatóság felhatalmazhatja tisztviselőit arra, hogy az e jegyzőkönyv hatálya alá tartozó ügyekkel kapcsolatos bírósági vagy közigazgatási eljárásokban az adott felhatalmazás keretei között szakértőként vagy tanúként jelenjenek meg, és az eljáráshoz szükséges tárgyakat, dokumentumokat vagy ezek hiteles másolatait igény szerint bemutassák. Az idézésben konkrétan meg kell jelölni, hogy a tisztviselőnek mely igazságügyi vagy közigazgatási hatóság előtt kell megjelennie, és ott milyen ügyekben, milyen címen és milyen minőségben hallgatják meg.

14. CIKK

A segítségnyújtás költségei

1. A (2) és a (3) bekezdésre figyelemmel a Felek lemondanak az e jegyzőkönyv végrehajtásával kapcsolatban felmerülő költségek megtérítésének egymással szembeni igényéről.
2. A nem közalkalmazott szakértőknek, tanúknak, tolmácsoknak és fordítóknak fizetett költségeket és díjakat a megkereső Fél állja az adott esetnek megfelelően.
3. Ha rendkívüli természetű költségek merülnek fel a megkeresés teljesítése során, a Felek meghatározzák a megkeresés teljesítésének feltételeit, illetve a költségviselés módját.

15. CIKK

Végrehajtás

1. E jegyzőkönyv végrehajtására megbízást kapnak egyrésztől a Kirgiz Köztársaság vámhatóságai, másrésztől az Európai Bizottság illetékes szolgálatai és az Európai Unió tagállamainak vámhatóságai. E hatóságok döntenek az e jegyzőkönyv végrehajtásához szükséges valamennyi gyakorlati rendelkezésről és intézkedésről, figyelembe véve az alkalmazandó vonatkozó jogszabályokat és egyéb rendelkezéseiket, különösen ami a személyes adatok védelmét illeti.

2. A Felek szükség szerint tájékoztatják egymást és konzultálnak az e jegyzőkönyvvel összhangban általuk elfogadott részletes végrehajtási intézkedésekről, különös tekintettel az e jegyzőkönyvben meghatározott értesítések küldésére és fogadására illetékes, megfelelő felhatalmazással rendelkező szolgálatokra és tisztviselőkre.
3. Az Európai Unió tekintetében e jegyzőkönyv nem érinti az e jegyzőkönyv szerint kapott információknak az Európai Bizottság illetékes szolgálatai és az európai uniós tagállamok vámhatóságai közötti megosztását.

16. CIKK

Egyéb megállapodások

E jegyzőkönyv elsőbbséget élvez az Európai Unió egyes tagállamai és a Kirgiz Köztársaság között létrejött, a vámügyekben történő kölcsönös igazgatási segítségnyújtásról szóló bármely kétoldalú megállapodással szemben, amennyiben ez utóbbi nem egyeztethető össze ezzel a jegyzőkönyvvel.

17. CIKK

Konzultációk

E jegyzőkönyv értelmezését és alkalmazását illetően a Felek szükség szerint az e megállapodás 311. cikke szerint létrehozott Együttműködési Bizottság keretében konzultálnak egymással.

2025. évi IX. törvény az egyes állami tulajdonban lévő részvénytársaságokkal kapcsolatos törvények módosításáról*

- [1] Jelen törvénymódosítás célja a Magyar Export-Import Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság befektetési jegyeire vonatkozó tőkekiegyenlítési elszámolás és az állami készfizető kezesség beváltását követő elszámolási szabályok bevezetése, valamint külföldi követelések értékesítésével kapcsolatos jóváhagyási folyamat és hatáskörök szabályozása.
- [2] Jelen törvénymódosítás célja, hogy a hazai ipar és gazdaság fellendítésén keresztül az új lakásfejlesztési tőkeprogram indításával, társasházak (lakások) építésével segítse elő a lakáshoz jutást, figyelembe véve a minőségi lakhatási feltételek mellett az energiahatékonyság, a környezetvédelem és a társadalom-fejlesztési szempontok érvényesülését is.
- [3] Jelen törvénymódosítás célja egy kockázatkezelési mechanizmus kialakítása a tőkekiegyenlítés rendszerével, amely a Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság esetleges tőkeigényét csökkenti, mérsékelve és kiszámíthatóbbá téve ezzel a költségvetés esetleges terheit, és növelve a Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság forrásbevonási lehetőségeit.

1. A Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló 1994. évi XLII. törvény módosítása

- 1. §** A Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló 1994. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Exim törvény) a következő 6/A. §-sal egészül ki:
„6/A. § Az állam a központi költségvetés terhére – kormányrendeletben megállapított feltételek szerint és módon – biztosítja az Eximbank részére
a) a 2. § (2) bekezdése szerint nyújtott kötött segélyhitelek kamatainak, valamint az e célt szolgáló finanszírozási költségek különbözetét,
b) a 2. § szerint nyújtott hitelek kamatainak, valamint az e célt szolgáló finanszírozási költségek különbözetét (a továbbiakban: kamatkiegyenlítés),
c) az Eximbank által a 2. § (1a)–(1d) bekezdése szerinti alapokba (a továbbiakban: alap) befektetett tőkének és az alap vagy harmadik személy által az Eximbank részére a befektetési jegyekhez kapcsolódóan bármely jogcímen kifizetett összeg különbözetét (a továbbiakban: tőkekiegyenlítés).”
- 2. §** Az Exim törvény 8/A. § (1b) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[1b) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti követelés]
„b) értékesítése során az értékesítés eredményeként a vételár nem éri el a követelés összegét, és valószínűsíthető, hogy a további behajtási tevékenységgel szemben a követelés részleges elengedése, illetve a követelés értékesítése kedvezőbb a központi költségvetés számára, úgy az (1a) bekezdés szerinti megállapodás megkötéséhez, valamint a követelés értékesítéséhez az államháztartásért felelős miniszter előzetes jóváhagyása szükséges. Az Eximbank és a Mehib a döntés meghozatalához köteles az államháztartásért felelős miniszter részére bemutatni a követelés részleges elengedésének, a követelés értékesítésének indokait a behajtás körülményeinek és a költségeinek ismertetése mellett.”
- 3. §** Az Exim törvény 26. § (1) bekezdése a következő g) ponttal egészül ki:
(Felhatalmazást kap a Kormány arra, hogy rendeletben állapítsa meg)
„g) az Eximbank tőkekiegyenlítési rendszere részletes szabályait.”
- 4. §** Az Exim törvény a következő 26/F. §-sal egészül ki:
„26/F. § Az egyes állami tulajdonban lévő részvénytársaságokkal kapcsolatos törvények módosításáról szóló 2025. évi IX. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.4.) megállapított 6/A. § c) pontját nem kell alkalmazni azon alapok vonatkozásában, amelyek futamideje a Módtv.4. hatálybalépésekor már lejárt és a megszüntetési eljárás még nem zárult le.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2025. április 14-i ülésnapján fogadta el.

- 5. §** Az Exim törvény
7. § (1) bekezdés d) pontjában a „kamatkiegyenlítési” szövegrész helyébe a „kamatkiegyenlítési és tőkekiegyenlítési” szöveg,
 - 8/A. § (2) bekezdésében az „az államháztartásért felelős miniszter rendeletében” szövegrész helyébe a „jogszabályban” szöveg lép.

- 6. §** Hatályát veszti az Exim törvény 6. § (4) bekezdése.

2. A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény módosítása

- 7. §** A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény (a továbbiakban: MFB tv.) 3. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(5) Az MFB Zrt. tulajdonosi joggyakorlása alatt álló gazdálkodó szervezet állami tulajdonú részesedése tekintetében a tulajdonosi jogok gyakorlására a Ptk. rendelkezéseit a nemzeti vagyonról szóló törvényben, valamint az e törvényben szabályozott eltérésekkel kell alkalmazni azzal, hogy a tulajdonosi joggyakorlással érintett társasági részesedések tulajdonjogát az MFB Zrt. nem ruházhatja át, a részesedésekre vételi jogot, elővásárlási jogot szerződéssel nem alapíthat, biztosítékul azokat nem adhatja és más módon meg nem terhelheti, a gazdálkodó szervezetet végelszámolással nem szüntetheti meg.”

- 8. §** Az MFB tv. 5. §-a a következő (10) és (11) bekezdéssel egészül ki:
„(10) Az állam a központi költségvetés terhére a (11) bekezdésben meghatározott megállapodás szerint biztosítja a 4. § (5) és (5b) bekezdésében meghatározott befektetési alap által kibocsátott befektetési jegyekbe fektetett tőke, valamint az MFB Zrt. többségi befolyása alatt álló gazdasági társaság tulajdonában lévő befektetési jegyekbe fektetett tőke és a befektetési jegyek helyébe lépő pénzkövetelés különbözetét (a továbbiakban: tőkekiegyenlítés) az MFB Zrt. részére.
(11) A tőkekiegyenlítés részletes szabályairól az állam nevében a nemzeti pénzügyi szolgáltatásokért felelős miniszter megállapodást köt az MFB Zrt.-vel.”

- 9. §** Az MFB tv. 8. § (1b) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1b) Az 575/2013/EU rendelet 4. cikk (1) bekezdés 39. pontjától eltérően az MFB Zrt. tekintetében nem minősül ügyfélcsoportnak azoknak az ügyfeleknek a köre, amelyek
a) a befektetési jegy formájában részesedéssel rendelkező tulajdonosaira, befektetési alap által kibocsátott befektetési jegy közvetett vagy közvetlen tulajdonosaira, befektetési alapot kezelő alapkezelőre, ezek keresztkapcsolataira, a bennük részesedéssel rendelkező befektetési alapra, a tulajdonukban lévő befektetési jegyekre, vagy
b) a befektetési alap befektetési jegyeinek lejegyzése vagy megvásárlása céljából az MFB Zrt. által nyújtott kölcsönre, továbbá a befektetési alap befektetési jegyeinek lejegyzéséhez vagy megvásárlásához nyújtott kölcsön biztosítékeként az MFB Zrt. által nyújtott garanciára vagy készfizető kezességvállalásra, vagy
c) a befektetési alap portfóliójában lévő eszközökkel kapcsolatos jogra vagy kötelezettségre tekintettel képeznének egyetlen kockázati tényezőt.”

- 10. §** Az MFB tv. 8. §-a a következő (1d) bekezdéssel egészül ki:
„(1d) Az 575/2013/EU rendelet 390. cikk (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően az MFB Zrt.-nek az egyedi ügyfelekkel szembeni teljes kitettség kiszámítása során a kollektív befektetési formák befektetési jegyeinek formájában fennálló kitettségeket nem kell figyelembe vennie.”

- 11. §** Az MFB tv. 8. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Az MFB Zrt. esetében a Hpt. 17/A. § (1) bekezdését azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az MFB Zrt. mint a szerződésbe belépő pénzügyi intézmény húsz szerződésnél kevesebb szerződést vagy tízmilliárd forintnál kisebb tőketartozást vagy lízingdíj-követelést tartalmazó szerződéses állományt is átvehet a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti engedélyével. Az MFB Zrt. esetében a Hpt. 79. § (2) bekezdés b) pontjában, 97. §-ában, 102. § (1) bekezdésében, 110. §, 112. §, és 117–121. §-ában, valamint az 575/2013/EU rendelet 89–91., 102–106. és

411–428. cikkében foglaltakat nem kell alkalmazni. A Hpt. 172–176. §-a és az 575/2013/EU rendelet 11–24. cikkének alkalmazásában az MFB Zrt. pénzügyi vállalkozásnak minősül.”

12. § Az MFB tv.

- a) 2. § m) pontjában, 3. § (7) és (14) bekezdésében, 8. § (1c) bekezdésében, 8. § (3) bekezdés h) pontjában, 8. § (6) bekezdés a) pontjában, 8/A. §-ában, 10/B. §-ában, valamint 13/A. § (5) bekezdésében az „1. mellékletben meghatározott” szövegrész helyébe az „MFB Zrt. tulajdonosi joggyakorlása alatt álló” szöveg,
- b) 8/A. §-ában, valamint 13/A. § (5) bekezdésében az „1. mellékletben szereplő” szövegrész helyébe az „MFB Zrt. tulajdonosi joggyakorlása alatt álló” szöveg,
- c) 9. § (3) bekezdésében a „kettőszázötven” szövegrész helyébe a „háromszáz” szöveg lép.

13. § Hatályát veszti az MFB tv. 24. §-a és 1. melléklete.

3. Záró rendelkezések

- 14. §** (1) Ez a törvény – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
(2) A 8. §, a 9. §, a 10. §, a 11. § valamint a 12. § c) pontja a kihirdetést követő 8. napon lép hatályba.
(3) A 7. §, a 12. § a) és b) pontjai, valamint a 13. § 2025. május 1-jén lép hatályba.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2025. évi X. törvény

az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény módosításáról*

- [1] Az állam által biztosított foglalkoztatási forma egyike az egyszerűsített foglalkoztatás, amelynek fő célja a munkaerőpiac szereplőinek támogatása; a munkavállalókat azáltal, hogy a regisztrált álláskeresők számára is jogszerű munkalehetőséget teremt, a munkáltatók számára pedig könnyített közteherfizetést biztosít.
- [2] A mezőgazdasági ágazat működőképességének fenntartása céljából az egyszerűsített foglalkoztatáson belül a mezőgazdasági idénymunka esetében szükséges annak biztosítása, hogy az általános szabályoktól eltérően több napot dolgozhassanak a munkavállalók ebben a foglalkoztatási formában.
- [3] A jogalkotó célja, hogy e törvénnyel hozzájáruljon a mezőgazdasági ágazatban az idénymunka kimagasló munkaerőigényének biztosításához, valamint – minden nemzetgazdasági ágazatot érintően – rugalmasabbá tegye az alkalmi munka alkalmazhatóságát.
- [4] Mindezekre tekintettel az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

1. § Az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Efo. tv.) 1. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) A (2) és (3) bekezdésben foglaltakat filmipari statiszta alkalmi munkára irányuló egyszerűsített foglalkoztatására, továbbá a szociális szövetkezetekben az egyszerűsített foglalkoztatás esetén nem kell alkalmazni.”

2. § Az Efo. tv. 1. § (4a) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4a) A (4) bekezdéstől eltérően, ha a munkavállaló mezőgazdasági idénymunkára létesít több alkalommal munkaviszonyt, akkor ezen munkaviszonyok együttes időtartama a naptári évben a százhusz napot további kilencven nappal meghaladhatja.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2025. április 14-i ülésnapján fogadta el.

- 3. §** Az Efo. tv. 2. § 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(E törvény alkalmazásában:)
„3. *alkalmi munka*: a munkáltató és a munkavállaló között
a) összesen legfeljebb öt egymást követő naptári napig, és
b) egy naptári hónapon belül összesen legfeljebb tizenöt naptári napig létesített, határozott időre szóló munkaviszony,”
- 4. §** Az Efo. tv. 7. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A személyi jövedelemadó-, szociális hozzájárulási adó- és járulékfizetési kötelezettségekre az egyszerűsített foglalkoztatás esetén
a) a mezőgazdasági idénymunka,
b) a turisztikai idénymunka, valamint
c) az alkalmi munka
eseteiben az Szja tv., a Szchocho tv. és a Tbj. rendelkezéseit a 8–9. §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.”
- 5. §** (1) Az Efo. tv. 8. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Egyszerűsített foglalkoztatásban foglalkoztatott munkavállaló esetében a munkáltató által fizetendő közteher mértéke a munkaviszony minden naptári napjára munkavállalónként
a) a 7. § (2) bekezdés a) pontja szerinti mezőgazdasági idénymunka esetén – a b) pontban meghatározott kivétellel – a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 0,75 százaléka,
b) a 7. § (2) bekezdés a) pontja szerinti mezőgazdasági idénymunkának az 1. § (4a) bekezdése szerinti százhusz napon túli további kilencven napjára a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 1,125 százaléka,
c) a 7. § (2) bekezdés b) pontja szerinti turisztikai idénymunka esetén a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 0,75 százaléka,
d) a 7. § (2) bekezdés c) pontja szerinti alkalmi munka esetén a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 1,5 százaléka,
e) a filmipari statiszta alkalmi munkára irányuló egyszerűsített foglalkoztatása esetén a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 3 százaléka,
azzal, hogy a mértéket száz forintra kerekítve kell meghatározni.”
- (2) Az Efo. tv. 8. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:
„(7) A 3. § (1) bekezdése szerinti bejelentés időpontjától függetlenül a közterhet a munkavégzés napján hatályos köztehermértékkel kell teljesíteni.”
- 6. §** Az Efo. tv. 10. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A nyugellátás számítási alapja
a) a 8. § (2) bekezdés a) pontja szerinti közteher fizetése esetén naponta a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 2,1 százaléka,
b) a 8. § (2) bekezdés b) pontja szerinti közteher fizetése esetén naponta a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 3,15 százaléka,
c) a 8. § (2) bekezdés c) pontja szerinti közteher fizetése esetén naponta a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 2,1 százaléka,
d) a 8. § (2) bekezdés d) pontja szerinti közteher fizetése esetén naponta a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 4,2 százaléka,
e) a 8. § (2) bekezdés e) pontja szerinti közteher fizetése esetén naponta a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér 8,4 százaléka,
azzal, hogy az ellátási alapot száz forintra kerekítve kell meghatározni.”
- 7. §** Az Efo. tv. a következő 22. §-sal egészül ki:
„22. § E törvénynek az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény módosításáról szóló 2025. évi X. törvénnyel megállapított 1. § (4a) bekezdését, 2. § 3. pontját, 8. § (2) bekezdését és 10. § (2) bekezdését a 2025. december 31-ét követően megvalósuló munkavégzésre irányuló, e törvény szerinti foglalkoztatási jogviszonyok esetében kell alkalmazni.”

8. § Az Efo. tv. melléklete helyébe az 1. melléklet lép.

9. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő 31. napon lép hatályba.
(2) Az 1–4. §, az 5. § (1) bekezdése, a 6–8. § és az 1. melléklet 2026. január 1-jén lép hatályba.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1. melléklet a 2025. évi X. törvényhez
„Melléklet a 2010. évi LXXV. törvényhez

Egyszerűsített munkaszerződés

Munkáltató	neve, megnevezése:		
	székhelye, lakóhelye:		
	adószáma:		
Munkavállaló	neve, születési családi és utóneve(i):		
	születési helye, ideje:		
	anyja születési családi és utóneve(i):		
	lakóhelye:		
	TAJ-száma:*		
	adóazonosító jele:*		
Egyszerűsített munka jellege:	Alkalmi munka:	Mezőgazdasági idénymunka:	Turisztikai idénymunka:
Munkakör:		Rendes munkaidő: óra/nap
Munkaviszony kezdete: év hó nap	Munkaviszony megszűnésének napja: év hó.... nap
Alkalmi munka esetén a ledolgozott munkaidő (hó, nap, kezdő, befejező időpont):-.....;-.....;-.....;-.....;			
Személyi alapbér (bruttó): Ft/hó vagy Ft/nap, összesen: Ft a munkaviszony teljes idejére		
Munkavégzési hely:**			
Kelt:, év hó nap		

	munkáltató		munkavállaló

* Legkésőbb a bejelentési kötelezettség teljesítésekor kell kitölteni.

** A munkáltató székhelyét, telephelyét, illetve, ha a tényleges munkavégzés telephelyen kívül történik, ennek címét, cím hiányában más megjelölését (pl. építés alatt álló út helyrajzi száma, kilométer szelvénye, dűlő megnevezése) kell feltüntetni.”

2025. évi XI. törvény**a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény módosításáról***

- [1] Magyarok milliói számára biztosítandó polgári élet lehetőségének és minőségének meghatározó tényezője az állam által biztosított személyszállítási közszolgáltatás.
- [2] Alapvető célkitűzés, hogy hazánk polgárai az ország minden pontjáról, akár a legkisebb településről megfelelő színvonalú szolgáltatással és a legfontosabb szükségleteikhez illeszkedő menetrenddel, biztosan és biztonságban juthassanak el a munkahelyükre, az oktatási és egészségügyi intézményekbe, vagy az adott térség közigazgatási központjába.
- [3] A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvénynek e törvény általi módosítása részletesen meghatározza az utas által igénybe vehető személyszállítási közszolgáltatási alapellátást, és ezen alapelvek mentén a személyszállítási közszolgáltatási menetrend előkészítési folyamatát.
- [4] A jogalkotó célja, hogy Magyarország közlekedési közszolgáltatási rendszerében egységes és logikus szabályozás szerint készüljenek a szolgáltatói menetrendek, valamint megszűnjenek a szolgáltatási színvonalban korábban tapasztalható egyenetlenségek és egyenlőtlenségek.
- [5] Az Országgyűlés mindezekre tekintettel a következő törvényt alkotja:

1. §

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény preambuluma helyébe a következő rendelkezés lép:

„[1] Az állam által biztosított személyszállítás egyike a legfontosabb közszolgáltatásoknak, amely jelentékeny részben határozza meg a polgári élet lehetőségét és annak minőségét magyarok milliói számára.

[2] Alapvető jog tehát, hogy hazánk polgárai az ország minden pontjáról, akár a legkisebb településről megfelelő színvonalú szolgáltatással és a legfontosabb szükségleteikhez illeszkedő menetrenddel, biztosan és biztonságban juthassanak el a munkahelyükre, az oktatási vagy egészségügyi intézményekbe, az adott térség közigazgatási központjába.

[3] E törvény részletesen és pontosan meghatározza az állampolgárok közlekedési közszolgáltatásokhoz való jogát és szavatolja annak érvényesülését a mindennapokban.

[4] A jogalkotó célja, hogy a törvényben kifejtett elvek gyakorlatba ültetésével Magyarország közlekedési közszolgáltatási rendszerében egységes és logikus szabályozás szerint készüljenek a szolgáltatói menetrendek, valamint megszűnjenek a szolgáltatási színvonalban korábban tapasztalható egyenetlenségek és egyenlőtlenségek.

[5] E törvény tartalmazza a különböző településtípusok esetében nyújtandó szolgáltatások mennyiségi és minőségi jellemzőit. Lépcsőzetesen – települési, járás- és vármegyeszékhelyi szinten, illetve a főváros és vonzaskörzete tekintetében – határozza meg, hol, milyen alapellátás biztosításával érvényesülnek a polgárok személyszállítási közszolgáltatásokkal kapcsolatos jogai.

[6] A személyszállítási közszolgáltatások igénybevételére vonatkozó alapvető joggal kapcsolatos törvény ezért a személyszállítási jogok legfőbb kódexe és kiindulópontja. A jövőben mobilitási közszolgáltatás csak e jogok tiszteletben tartásával és érvényesítésével szervezhető meg és működtethető Magyarországon.

[7] A törvényben felsorolt jogok érvényesítése igazságosabbá teszi a vidéken élők hozzáférését a közlekedési közszolgáltatásokhoz, ez pedig közvetett, de jelentős hatással lehet a nagyvárosokon kívüli Magyarország, a magyar vidék megtartóerejének növekedésére.

[8] E törvény révén hazánk polgárainak közlekedéssel kapcsolatos jogai ugyanakkor nemcsak a térben, de időben is hatékonyabban érvényesülnek, miután a korábbiaktól eltérően a törvény által meghatározott alapellátást immár nem csupán a hétköznapokon, hanem a hét minden napján biztosítani szükséges. Ez a változás ugyancsak hozzájárul ahhoz, hogy a kisebb, vidéki településeken élő honfitársaink se legyenek kizárva a szokásos rendtől eltérő munkavégzés lehetőségéből, valamint ahhoz, hogy igazságosabbá, területileg kiegyenlítetté váljon a kikapcsolódási, szórakozási lehetőségekhez való hozzáférés hazánk minden polgára számára.

[9] A személyszállítási közszolgáltatások igénybevételére vonatkozó alapvető joggal kapcsolatos törvény erősíti Magyarország belső kohézióját, támogatja a szülőföldön maradás és boldogulás lehetőségét, miközben a munkaerőpiac kínálati és keresleti oldalának jobb összekapcsolása, az oktatási, egészségügyi, kulturális és rekreációs lehetőségekhez való jobb hozzáférés megteremtése révén képes környezettudatos, fenntartható módon támogatni a polgári átalakulás folyamatát: a haza és haladás kettős célkitűzésének érvényesülését.

[10] Mindezekre tekintettel az Országgyűlés az Alaptörvény végrehajtására, az Alaptörvény XI. cikk (1) és (2) bekezdése, XII. cikk (1) és (2) bekezdése, XIX. cikk (1) és (2) bekezdése, XX. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint XXII. cikk (1) bekezdése alapján a következő törvényt alkotja:”

* A törvényt az Országgyűlés a 2025. április 14-i ülésnapján fogadta el.

- 2. §** (1) A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 2. § 1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(E törvény alkalmazásában:)
„1. *alapellátás*: az országos, a regionális és az elővárosi személyszállítási közszolgáltatások esetében az e törvény és a felhatalmazása alapján a közlekedésért felelős miniszter által az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatások keretében nyújtandó alapellátás meghatározására vonatkozó részletes szabályokról szóló rendeletben meghatározott mértékű szolgáltatás, a főváros és a helyi személyszállítási közszolgáltatást működtető megyei jogú városok esetében a Fővárosi Közgyűlésének vagy a megyei jogú város képviselő-testületének rendeletében meghatározott szolgáltatási szint;”
- (2) A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 2. §-a a következő 6a. ponttal egészül ki:
(E törvény alkalmazásában:)
„6a. *garantált átszállás*: a közforgalmú menetrend által biztosított átszállási lehetőség a közösségi közlekedés járatai között;”
- (3) A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 2. §-a a következő 7a. ponttal egészül ki:
(E törvény alkalmazásában:)
„7a. *haváriahelyzet*: természeti csapás, emberi tevékenység vagy mulasztás hatására előállt helyzet, baleset, katasztrófa vagy hirtelen bekövetkező műszaki jellegű meghibásodás, amely a személyszállítási közszolgáltatás ellátásában zavart okoz;”
- 3. §** A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 26. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatások biztosításának módját az ellátásért felelősnek e törvény szerint, az Országgyűlés és a Kormány közlekedéspolitikai célkitűzéseivel összhangban – különös tekintettel a vidéki lakosság és a munkaerő mobilitására, az oktatás, a szociális és egészségügyi szolgáltatások elérhetőségére, a gazdaság támogatására, a környezet védelmére, a fenntarthatóságra, a költséghatékonyságra és a kötöttpályás közlekedés lehetőség szerinti előnyben részesítésére – kell kialakítania.”
- 4. §** A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 27. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„27. § (1) Ha a közlekedési hálózat műszaki állapota lehetővé teszi, az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatásokra vonatkozó alapellátást minden település számára elsődlegesen menetrend szerinti közlekedéssel kell biztosítani.
(2) Az országos, regionális és elővárosi szegmensenként egy vonalon egyféle, az utasforgalmi adatok alapján azonosítható utazási igények leghatékonyabb kiszolgálását célzó közlekedési mód (a továbbiakban: leghatékonyabb közlekedési mód) finanszírozását biztosítja a megrendelő. A megrendelő dönthet a közlekedés módjának megváltoztatásáról, további közlekedési módok alkalmazásáról. A megrendelő a közszolgáltatási menetrendet az azonosítható utazási igények figyelembevételével határozza meg.
(3) A (2) bekezdés szerinti leghatékonyabb közlekedési mód tekintetében kivételt képeznek a főváros és a megyei jogú városok elővárosaiban 20 km távolságon vagy 30 percen belüli eljutások. Nem szűnhet meg olyan vonat és busz közötti párhuzamosság, ahol a párhuzamosság megszüntetése 50%-nál nagyobb mértékű eljutási idő-növekedést jelentene.
(4) Az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatást igénybe vevő – az államháztartás teherbíró képességének keretein és az infrastrukturális adottságon belül, az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott esetek kivételével, térítés ellenében – az alapellátás keretében legalább a következő szolgáltatások igénybevételére jogosult:
a) adott település és a járásközpont közötti közvetlen eljutási lehetőség,
b) a járásközpont és a vármegyeszékhely közötti közvetlen eljutási lehetőség,
c) a szomszédos vármegyeszékhelyek közötti közvetlen eljutási lehetőség, valamint
d) a főváros és a vármegyeszékhelyek közötti közvetlen eljutási lehetőség.
(5) Az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatásokat igénybe vevőknek naponta legalább három alkalommal a (4) bekezdés a) pontjában és naponta legalább két alkalommal a (4) bekezdés b)–d) pontjában meghatározott viszonylatokon nyújtott alapellátást kell biztosítani településenként, a települési önkormányzattal az egységes egyeztetési eljárás keretében történő egyeztetések eredményének figyelembevételével kialakított menetrend szerint közlekedő járással.

(6) A lakosság mobilitásának elősegítése érdekében a (4) és (5) bekezdésben foglaltakon felül e törvény felhatalmazása alapján a közlekedésért felelős miniszter rendeletben az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatásokra vonatkozóan a személyszállítási közszolgáltatások keretében nyújtandó alapellátás részeként további kötelező eljutási lehetőségek biztosítását határozhatja meg.

(7) Az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatásokra vonatkozó alapellátás keretében a (4)–(6) bekezdésben meghatározott szolgáltatási mennyiség biztosítása a hét valamennyi napján kötelező.

(8) A megrendelő a (2)–(7) bekezdésben meghatározott személyszállítási közszolgáltatások kialakítása során figyelembe veszi

a) a munkába járás és az oktatási, nevelési intézményekbe történő eljutás biztosítását,

b) a közigazgatási, az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítását,

c) az alapvető életszükségletek kielégítéséhez szükséges kereskedelmi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítását,

d) az elmaradott térségek közlekedési kapcsolatainak fenntartását,

e) a környezetvédelem és a fenntarthatóság érvényre juttatását,

f) az egyes ágazatok közötti hatékony és takarékos együttműködés előmozdítását,

g) a legkisebb költség és a működési hatékonyság érvényesülésének biztosítását, valamint

h) a közösségi közlekedés járatai közötti garantált átszállás érvényesülésének biztosítását.

(9) Az éves menetrendben meg kell határozni a (4)–(8) bekezdés szerinti alapellátást biztosító járatokat, amelyeket elsősorban a munkába és iskolába járás szempontjának érvényesülése és az utasforgalom nagyságrendje alapján kell kijelölni.

(10) Ha a közlekedési hálózat műszaki állapota lehetővé teszi, a (4)–(8) bekezdés szerinti alapellátást haváriahelyzetben is biztosítani szükséges.”

5. § A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 29. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Ha a vasúti személyszállítási közszolgáltatást végző közlekedési szolgáltató által végzett személyszállítási közszolgáltatás műszaki okból vasúti járművel nem látható el, a közlekedési szolgáltató az (5) bekezdésben meghatározott feltételeket nem köteles teljesíteni.”

6. § A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 39. § (1)–(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) A sztrájkról szóló 1989. évi VII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott, még elégséges szolgáltatás mértéke a munkabeszüntetésben érintett időszak vonatkozásában nem lehet kevesebb, mint

a) helyi személyszállítási közszolgáltatások esetén a megrendelt személyszállítási közszolgáltatás mennyiségének 66%-a,

b) országos, elővárosi és regionális személyszállítási közszolgáltatások esetén a (3) bekezdésben jóváhagyott sztrájkmenetrend.

(2) A személyszállítási közszolgáltatást végző közlekedési szolgáltató minden menetrendi évben sztrájkmenetrend-tervezetet készít a munkavállalók képviselőinek bevonásával, amelyet – a munkavállalók képviselőinek álláspontjáról szóló tájékoztatással együtt – az éves menetrend felterjesztésével egyidejűleg jóváhagyásra megküld a megrendelőnek. A megrendelő a sztrájkmenetrendet minden évben november 18-ig, de legkésőbb a menetrend felterjesztés beérkezésétől számított 14 napon belül jóváhagyja.

(3) A lakosság közszolgáltatásokhoz való hozzáférése érdekében a közlekedési szolgáltató köteles legalább a (2) bekezdés szerinti, a megrendelő által jóváhagyott sztrájkmenetrendnek megfelelő szolgáltatást biztosítani.

(4) A még elégséges szolgáltatás mértéke az (1) bekezdésben meghatározott mennyiséget a munkabeszüntetés szervezői és a munkáltató közös megállapodásával meghaladhatja.”

7. § A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 51. §-a a következő (14) és (15) bekezdéssel egészül ki:

„(14) E törvénynek a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény módosításáról szóló 2025. évi XI. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) megállapított 27. §-át és 39. § (1)–(4) bekezdését első alkalommal a 2025/2026. évi menetrend tervezése során kell alkalmazni.

(15) A 2025/2026. évi menetrend hatálybalépéséig a Módtv. hatálybalépése előtt hatályos, még elégséges szolgáltatás mértékére vonatkozó rendelkezések szerint köteles a szolgáltató sztrájk esetén a közszolgáltatást ellátni.”

8. § Ez a törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

III. Kormányrendeletek

A Kormány 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelete egyes kormányrendeleteknek a fogyatékossgal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról

- [1] E rendelet célja, hogy az Alaptörvény tizenötödik módosításában szereplő azon rendelkezéssel összhangban, amely szerint az Alaptörvény a jövőben a fogyatékossgal élőkre e megfogalmazással utaljon a fogyatékkal élők helyett, a kormányrendeletekben is módosításra kerüljön a fogyatékkal élők fogalma. Ez az emberközpontú megközelítés elősegíti a méltóság és az identitás komplexebb értelmezését, miközben összhangban áll a nemzetközi ajánlásokkal és a befogadó társadalmi normákkal is.
- [2] A Kormány
- a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (2) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 2. alcím tekintetében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdés a) pont 12. alpontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 3. alcím tekintetében a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 170. § (1) bekezdés 7. és 34. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 4. alcím tekintetében a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény 132. § 8. és 26. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - az 5. alcím tekintetében az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (1) bekezdés 15d. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 6. alcím tekintetében a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 259. § (1) bekezdés 17. pont b) alpontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 7. alcím tekintetében az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 64/B. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján,
 - a 8. alcím tekintetében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 94. § (4) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 9. alcím tekintetében a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 49. § (1) bekezdés d) és e) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 10. alcím tekintetében a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 74. § (1) bekezdés 6. és 21. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 11. alcím tekintetében a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 49. § (1) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 12. alcím tekintetében az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (1) bekezdés k) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 13. alcím tekintetében a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés q) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 14. alcím tekintetében a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 281. § (4) bekezdés 7. és 8. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 15. alcím tekintetében a közzsférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvény 6. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján,
 - a 16. alcím tekintetében a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 123. § (2) bekezdés 2., 21., 23., 38–39. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 17. alcím tekintetében a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 281. § (4) bekezdés 15. pontjában és a különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény 103/A. §-ában kapott felhatalmazás alapján,
 - a 18. alcím tekintetében a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény 155. § (1) bekezdés 16. pontjában kapott felhatalmazás alapján,

a 19. alcím tekintetében a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 162. § (1a) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján,
a 20. alcím és az 1. melléklet tekintetében a magyar építészetéről szóló 2023. évi C. törvény 225. § (2) bekezdés a) és d) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet módosítása

1. § Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet 22. § (3) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

2. A transzeurópai közúthálózatnak a Magyar Köztársaság területén lévő alagútjaira vonatkozó biztonsági minimumkövetelményekről szóló 18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet módosítása

2. § A transzeurópai közúthálózatnak a Magyar Köztársaság területén lévő alagútjaira vonatkozó biztonsági minimumkövetelményekről szóló 18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet 13. § (5) bekezdésében és 2. melléklet 2. pont 2.2. alpontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

3. A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet módosítása

3. § A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet

a) 29/E. § (4) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontjában, 29/E. § (5) bekezdésében, 33. § (1) bekezdés nyitó szövegrészeiben, 33. § (3) bekezdésében, 34. § (2) bekezdésében, 34. § (5) és (6) bekezdésében, 35. § (1) bekezdésében, 35. § (5)–(7) bekezdésében, 36. § (1) bekezdésében, 23/b. számú melléklet címében, 23/b. számú melléklet „C) A KEZELŐORVOS – ENNEK HIÁNYÁBAN A HÁZIORVOS – TÖLTI KI” részében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,

b) 34. § (1) bekezdésében, 34. § (3) és (4) bekezdésében, 35. § (2) és (3) bekezdésében, 23/a. számú melléklet „KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” részében, 23/b. számú melléklet „A) A FOGYASZTÓ TÖLTI KI” részében, 23/b. számú melléklet „KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” részében a „fogyatékkal” szövegrészek helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,

c) 23/b. számú melléklet „KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” részében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

4. A földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet módosítása

4. § A földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet

a) 59. § (1) bekezdés nyitó szövegrészeiben, 59. § (2) bekezdésében, 60. § (2) bekezdésében, 60. § (5) bekezdésében, 60. § (8)–(10) bekezdésében, 10. számú melléklet címében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,

b) 60. § (1) bekezdésében, 60. § (3) és (4) bekezdésében, 9. számú melléklet „KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” részében, 10. számú melléklet „A) A FOGYASZTÓ TÖLTI KI” részében, 10. számú melléklet „C) A KEZELŐORVOS – ENNEK HIÁNYÁBAN A HÁZIORVOS – TÖLTI KI” részében, 10. számú melléklet „KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” részében a „fogyatékkal” szövegrészek helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

5. Az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet módosítása

- 5. §** Az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet 1. melléklet 10. pont 10.9. alpontjában, 10. pont 10.9. alpont 10.9.2. pontjában és 10. pont 10.9. alpont 10.9.3. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

6. A közigazgatási és az ügykezelői alapvizsgáról szóló 174/2011. (VIII. 31.) Korm. rendelet módosítása

- 6. §** A közigazgatási és az ügykezelői alapvizsgáról szóló 174/2011. (VIII. 31.) Korm. rendelet
9. alcím címében, 10. § (1)–(3) bekezdésében, 25. §-ában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 10. § (5) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrészek helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

7. A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet módosítása

- 7. §** A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet
1. § (2) bekezdésében, 7. § (2) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 4. § (5) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrészek helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

8. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosítása

- 8. §** A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet Melléklet I. rész I.1. fejezet I.1.1. alcím „Felelősségvállalás másokért, önkéntesség” megjelölésű részében, Melléklet I. rész I.2. fejezet I.2.1. alcím „A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei” megjelölésű részében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

9. Az autóbuzosos személyszállítási szolgáltatásnak a 181/2011/EU rendeletben nem szabályozott részletes feltételeire, az abban foglaltak alóli mentességekre, az autóbuzosos személyszállítási szolgáltatási feltételekre, valamint a közúti személyszállítási üzletszabályzatra vonatkozó szabályokról szóló 213/2012. (VII. 30.) Korm. rendelet módosítása

- 9. §** Az autóbuzosos személyszállítási szolgáltatásnak a 181/2011/EU rendeletben nem szabályozott részletes feltételeire, az abban foglaltak alóli mentességekre, az autóbuzosos személyszállítási szolgáltatási feltételekre, valamint a közúti személyszállítási üzletszabályzatra vonatkozó szabályokról szóló 213/2012. (VII. 30.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdésében és 15. § (2) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

10. A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet módosítása

- 10. §** A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet
- 88/D. § (1) bekezdésében, 88/D. § (3)–(4) bekezdésében, 88/D. § (8)–(10) bekezdésében, 88/D. § (12) bekezdésében, 9. melléklet „C) KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” rész 2. pontjában és 4. pontjában, 10. melléklet címében, 10. melléklet „A) A FELHASZNÁLÓ TÖLTI KI” rész 4. pont a) és b) pontjában, 10. melléklet „C) A KEZELŐORVOS – ENNEK HIÁNYÁBAN A HÁZIORVOS – TÖLTI KI” rész táblázatában megjelölt lábjegyzetben, 10. melléklet „C) A KEZELŐORVOS – ENNEK HIÁNYÁBAN A HÁZIORVOS – TÖLTI KI” rész 7. pontjában, 10. melléklet „D) KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” rész 2. és 3. pontjában, 10. melléklet „D) KITÖLTÉSI

- ÚTMUTATÓ” rész 8. pontjában, 10. melléklet „D) KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” rész 13. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
- b) 88/D. § (5)–(7) bekezdésében, 9. melléklet „C) KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” rész 5. pontjában, 10. melléklet „A) A FELHASZNÁLÓ TÖLTI KI” rész 5. pontjában, 10. melléklet „D) KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” rész 5. pontjában, 10. melléklet „D) KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” rész 9. pontjában, 10. melléklet „D) KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ” rész 15. pontjában a „fogyatékkal” szövegrészek helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

11. A térségi, az elővárosi, a városi és a helyi működési engedély alapján, valamint a kisvasút és a múzeumvasút által végzett vasúti személyszállítás részletes feltételeiről szóló 195/2016. (VII. 13.) Korm. rendelet módosítása

- 11. §** A térségi, az elővárosi, a városi és a helyi működési engedély alapján, valamint a kisvasút és a múzeumvasút által végzett vasúti személyszállítás részletes feltételeiről szóló 195/2016. (VII. 13.) Korm. rendelet 11. § (2) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

12. Az Integrált Jogvédelmi Szolgálatról szóló 381/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet módosítása

- 12. §** Az Integrált Jogvédelmi Szolgálatról szóló 381/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 19. § (4) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

13. A kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről szóló 416/2017. (XII. 18.) Korm. rendelet módosítása

- 13. §** A kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről szóló 416/2017. (XII. 18.) Korm. rendelet 1. § b) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

14. A kormányzati igazgatási létszámgazdálkodásról, valamint a kormányzati igazgatási szervezet és azok foglalkoztatottjait érintő egyes személyügyi kérdésekről szóló 88/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet módosítása

- 14. §** A kormányzati igazgatási létszámgazdálkodásról, valamint a kormányzati igazgatási szervezet és azok foglalkoztatottjait érintő egyes személyügyi kérdésekről szóló 88/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet 39. § (2) bekezdés b) pontjában és 65. § (4) bekezdés b) pont bc) alpontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

15. A közsférebéli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvényben foglalt kötelezettségek teljesítése ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 162/2019. (VII. 5.) Korm. rendelet módosítása

- 15. §** A közsférebéli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvényben foglalt kötelezettségek teljesítése ellenőrzésének részletes szabályairól 162/2019. (VII. 5.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

16. A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet módosítása

- 16. §** A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló XXXVI. Fejezet címe helyébe a következő fejezetcím lép:
*„XXXVI. FEJEZET
A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ TANULÓ ÉS A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ VAGY FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ SZEMÉLY FELKÉSZÍTÉSE ÉS SZAKMAI VIZSGÁJA”*

- 17. §** A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 14. § (5) bekezdésében, 28. § (4) bekezdésében, 117. § (4) bekezdésében, 293. § (2) bekezdésében, 294. § (1) bekezdés b) pontjában, 294. §

(2) bekezdés b) pontjában, 296. § (1) bekezdésében, 297. § (1) és (2) bekezdésében a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

17. A nemzetközi szervezeteknél nemzeti szakértőként történő foglalkoztatásról szóló 200/2022. (VI. 7.) Korm. rendelet módosítása

- 18. §** A nemzetközi szervezeteknél nemzeti szakértőként történő foglalkoztatásról szóló 200/2022. (VI. 7.) Korm. rendelet
- a) 2. § 2. pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg,
 - b) 8. § (3) bekezdés c) pontjában a „fogyatékkal” szövegrészek helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

18. A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosítása

- 19. §** A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet 99. § (2) bekezdés b) pontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

19. A gyermekvédelmi intézményben foglalkoztatott személyek pszichológiai alkalmassági vizsgálatáról szóló 191/2024. (VII. 8.) Korm. rendelet módosítása

- 20. §** A gyermekvédelmi intézményben foglalkoztatott személyek pszichológiai alkalmassági vizsgálatáról szóló 191/2024. (VII. 8.) Korm. rendelet 1. melléklet 3. pont 3.1. alpontjában a „fogyatékkal” szövegrész helyébe a „fogyatékossgal” szöveg lép.

20. Az Egészséges Budapest Program megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról szóló 98/2017. (IV. 27.) Korm. rendelet módosítása

- 21. §** Az Egészséges Budapest Program megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról szóló 98/2017. (IV. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) a következő 13. §-sal egészül ki:
- „13. § E rendeletnek az egyes kormányrendeleteknek a fogyatékossgal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Módr.7.) megállapított 3. mellékletét a Módr.7. hatálybalépésekor folyamatban lévő közigazgatási hatósági ügyekben is alkalmazni kell.”

- 22. §** Az R. 3. melléklete helyébe az 1. melléklet lép.

21. Záró rendelkezések

- 23. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelethez

„3. melléklet a 98/2017. (IV. 27.) Korm. rendelethez

A Beruházások során az építési tevékenység költséghatékony elvégzéséhez szükséges közterületek díjmentes használatának feltétlenül szükséges időtartama

	A	B	C	D
1.	A beruházás megnevezése	A beruházás megvalósításának helyszíne	A beruházás helyszínének közvetlen környezete	A beruházás megvalósításához szükséges díjmentes, külön engedély vagy hozzájárulás nélküli közterület-használat időtartama
2.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 41. és 42. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest IX. kerület, belterület 36868 belterület 36873	Budapest IX. kerület, belterület 36863 36850/2 36930/2 36889 36807/1	2026. 01.01. – 2029. 12. 31.
3.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 37. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest IX. kerület belterület 37348/2, belterület 37414	Budapest IX. kerület, belterület 37413, 37412, 37420/1, 37401/1, 37420/5, 37420/4, 37420/3, 37417/1, 37417/2, 37432, 37430/2, 37163/1 37282 37348/3 37408 37402 37425	Az egyes kormányrendeleteknek a fogyatékossgal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet hatálybalépésének napjától – 2029. 12. 31.
4.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 34. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest XII. kerület belterület 6844 belterület 6847 belterület 10119/2 belterület 6846/1	Budapest XII. kerület, belterület 6837 6846/1	Az egyes kormányrendeleteknek a fogyatékossgal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet hatálybalépésének napjától – 2027.12.31.
5.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 35. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest IX. kerület belterület 38229/10	Budapest IX. kerület, belterület 38230/66	2026.01.01. – 2029.12.31.

6.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 36. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 10168/2	Budapest VIII. kerület, belterület 36731 36732 36733 36593 36745/2	2026.01.01. – 2029.12.31.
7.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 38. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 36769	Budapest VIII. kerület, belterület 36745/2 36770 36806/2	Az egyes kormányrendeleteknek a fogyatékossgal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet hatálybalépésének napjától – 2029.12.31.
8.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 39. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 36792	Budapest VIII. kerület, belterület 36793 36795 36791 36772	2026.01.01. – 2029.12.31.
9.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 40. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 36729	Budapest VIII. kerület, belterület 36728 36730 36726 36711 36731 36732 36733 36593 36745/2	Az egyes kormányrendeleteknek a fogyatékossgal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet hatálybalépésének napjától – 2027.12.31.
10.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 45. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 36177/1 belterület 36164	Budapest VIII. kerület, belterület 36180 36182 36162/2 35866 36031	2026.01.01. – 2029.12.31.
11.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 46. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 36771/14	Budapest VIII. kerület, belterület 36770 36806/2 36745/2 36772	2026.01.01. – 2029.12.31.
12.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 72. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 36262 belterület 36209	Budapest VIII. kerület, belterület 36162/2 36210	2026.01.01. – 2029.12.31.

13.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 73. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 35880	Budapest VIII. kerület, belterület 35910 35886 35882	2026.01.01. – 2029.12.31.
14.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 74. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 38717/4	Budapest VIII. kerület, belterület 35929/2 36806/3 38816	2026.01.01. – 2029.12.31.
15.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 75. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 36774	Budapest VIII. kerület, belterület 36773 36776 36783 36782 36745/2 36772	2026.01.01. – 2029.12.31.
16.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 78. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest IX. kerület belterület 37508 belterület 37525/2	Budapest IX. kerület, belterület 37527/1 37527/2 37509 37510 37524 37507 37529 37282	2026.01.01. – 2029.12.31.
17.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 79. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest IX. kerület belterület 37274	Budapest IX. kerület, belterület 37275 37273/2 37273/3 37262 37277	2026.01.01. – 2029.12.31.
18.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 80. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest IX. kerület belterület 37469	Budapest IX. kerület, belterület 37479/2 37472/1 37470 37450 37551	2026.01.01. – 2029.12.31.
19.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 81. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest IV. kerület belterület 73512	Budapest IV. kerület, belterület 73521 72177 73502	2026.01.01. – 2029.12.31.
20.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 82. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest XI. kerület belterület 4914/1	Budapest XI. kerület, belterület 4909 4760	2026.01.01. – 2029.12.31.

21.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 83. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Balatonvilágos belterület 1226 belterület 1189	Balatonvilágos, belterület 1417 1180	2025.06.01. – 2027.12.31.
22.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 84. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Herceghalom belterület 267/5 belterület 267/6	Herceghalom, belterület 443/1 443/11	Az egyes kormányrendeleteknek a fogyatékossgal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet hatálybalépésének napjától – 2026.12.31.
23.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 5. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest II. kerület belterület 14481 belterület 14493 belterület 14519/2	Budapest II. kerület, belterület 14484 14494/1 14514 14486 14478/1 14480 14479/1 14478/2 13464/2 14512	Az egyes kormányrendeleteknek a fogyatékossgal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet hatálybalépésének napjától – 2029.12.31.
24.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 14. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest XIV. kerület belterület 31571/2	Budapest XIV. kerület, belterület 31573/2 29806 31590	Az egyes kormányrendeleteknek a fogyatékossgal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet hatálybalépésének napjától – 2029.12.31.
25.	A 2. mellékletben foglalt táblázat 25. sorában megjelölt ingatlanon megvalósuló beruházás	Budapest VIII. kerület belterület 36434/1 belterület 36458/2	Budapest, VIII. kerület, belterület 36434/2 36435 36451 36463 36459 36465 36450 36406 36433	Az egyes kormányrendeleteknek a fogyatékossgal élő személyeket érintő, az Alaptörvény tizenötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 86/2025. (IV. 24.) Korm. rendelet hatálybalépésének napjától – 2029.12.31.

A Kormány 87/2025. (IV. 24.) Korm. rendelete a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaság tőkekiegyenlítési rendszeréről

- [1] A Kormány célja, hogy tőkekiegyenlítés útján ösztönözze a magyarországi vállalkozásoknak a Magyar Export-Import Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság általi tőkeági finanszírozását.
- [2] A Kormány a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló 1994. évi XLII. törvény 26. § (1) bekezdés g) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:
- 1. §** E rendelet hatálya a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló 1994. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Exim törvény) 6/A. § c) pontjában meghatározott alapokra (a továbbiakban együtt: alap) terjed ki.
- 2. §**
- (1) Az állam az Exim törvény 6/A. § c) pontja szerinti tőkekiegyenlítésként (a továbbiakban: tőkekiegyenlítés) megtéríti a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaság (a továbbiakban: Eximbank) számára a (2)–(6) bekezdés szerinti összegeket.
 - (2) A (4) bekezdésben foglalt eltéréssel, amennyiben az Eximbank tulajdonában lévő, az Exim törvény 2. § (1a)–(1d) bekezdése szerinti alapok által kibocsátott, azon ideiglenes befektetési jegyek, befektetési jegyek vagy más instrumentumok (a továbbiakban együtt: befektetési jegyek) tekintetében az Eximbank által az alap részére teljesített, az adott alap devizájában nyilvántartott vagyoni hozzájárulás összege nagyobb az alap zárásáig vagy a befektetési jegyek bármely jogcímen történő elidegenítésekor az alap vagy harmadik személy által teljesített összegnél (a továbbiakban együtt: Záró összeg), az állam megtéríti a különbözet összegét.
 - (3) Amennyiben az Eximbank adásvétel jogcímen vagy más visszerthes jogügylet keretében szerez befektetési jegyet, úgy a vagyoni hozzájárulás összege helyett a (2) bekezdés szerinti elszámolás során a vételárat vagy más jogcímen megfizetett ellenértéket kell figyelembe venni.
 - (4) Amennyiben azon befektetési jegyek vonatkozásában, amelyek tekintetében az Eximbank 2024. december 31. napjáig teljesítette a vagyoni hozzájárulást, a 2024. december 31. napján az Eximbank pénzügyi nyilvántartásaiban szereplő adott alap devizanemében nyilvántartott könyv szerinti érték nagyobb a Záró összegnél, az állam legfeljebb az Eximbank által teljesített vagyoni hozzájárulás és a Záró összeg különbözetét téríti meg az Eximbank számára, azzal, hogy amennyiben a könyv szerinti érték alacsonyabb a teljesített vagyoni hozzájárulás összegénél, úgy az állam a könyv szerinti érték és a Záró összeg különbözetét téríti meg.
 - (5) Az (1)–(4) bekezdésben foglaltakat a befektetési jegyek bármely jogcímen történő részleges vagy teljes elidegenítése esetén az elidegenített befektetési jegyek vonatkozásában kell alkalmazni.
 - (6) Devizában nyilvántartott alap esetében az állam térítési kötelezettségét a devizában számított Záró összeg elszámolásának napján érvényes MNB árfolyamon átszámított forintösszeg jelenti.
 - (7) Amennyiben a Záró összeg meghaladja az alap kezelési szabályzatában meghatározott, elvárt, piaci mértékű hozamot, az Eximbank az elvárt hozam feletti hozam összegét befizeti a központi költségvetés javára.
- 3. §**
- (1) A tőkekiegyenlítés során az állam nevében a nemzeti pénzügyi szolgáltatásokért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) jár el.
 - (2) Az Eximbank negyedévente beszámolót készít a miniszter számára az alapokról, amely beszámoló tartalmazza az alapok jegyzett tőkéjét, az Eximbank által vállalt vagyoni hozzájárulás mértékét – teljesített – még nem teljesített bontásban –, az alapok futamidejét, az alapok elvárt hozamát, az adott időszak bekerülési értékét és nettó eszközértékét.
 - (3) Az Eximbank a (2) bekezdés szerinti beszámolót a negyedévet követő hónap 25-éig elektronikus úton küldi meg a miniszter részére.
- 4. §**
- (1) Az Eximbank a tőkekiegyenlítésről az alap zárását, illetve az alap befektetési jegyeinek elidegenítését követően számol el a költségvetéssel.
 - (2) Az Eximbank az e rendelet szerinti elszámolás céljából az alap zárása esetén a Magyar Nemzeti Banknak mint felügyeleti hatóságnak az alap törlésére vonatkozó határozatának keltétől, illetve az alap befektetési jegyeinek elidegenítése esetén az elidegenítésre vonatkozó szerződés aláírásától számított 90 napon belül küldi meg az 1. melléklet szerinti elszámoló lapot a miniszter részére.
 - (3) Az elszámoló lapnak a miniszter részére történt benyújtását követő 15 munkanapon belül

- a) az Eximbank intézkedik a befizetési kötelezettsége teljesítéséről a miniszter által meghatározott számlaszámra,
- b) a miniszter intézkedik a tőkekiegyenlítés összegének az Eximbank részére történő folyósításáról az elszámoló lapon meghatározott számlaszámra.

5. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 87/2025. (IV. 24.) Korm. rendelethez

Elszámoló űrlap a tőkekiegyenlítés elszámolásához

A tőkeigény felmerülésének oka szempontjából az 1. vagy a 2. pont szerinti tartalommal benyújtandó:

1. Alap zárása esetén csatolandó dokumentumok:
 - 1.1. Alapkezelői kimutatás (amennyiben készül, úgy a befektetőknek járó hozamszámítás külső fél általi megerősítésével);
 - 1.2. Az Eximbank nyilatkozata a következő tartalommal:
 - 1.2.1. Az Alap pénzügyi zárásáig az Eximbankhoz befolyt összeg és az Eximbank által realizált hozam bemutatása,
 - 1.2.2. Az Exim törvényben meghatározott viszonyítási alaphoz képest a befizetendő vagy lehívásra kerülő összeg,
 - 1.2.3. Az Eximbank cégszerű aláírása,
 - 1.2.4. Az Eximbank számlaszáma.
2. Az alap befektetési jegyeinek elidegenítése esetén csatolandó dokumentumok:
 - 2.1. Az elidegenítésre vonatkozó szerződés másolata;
 - 2.2. Az Eximbank nyilatkozata a következő tartalommal:
 - 2.2.1. Elidegenítés során az Eximbankhoz befolyt összeg,
 - 2.2.2. Az Exim törvényben meghatározott viszonyítási alaphoz képest az elidegenítési érték alapján szükséges befizetendő vagy lehívásra kerülő összeg,
 - 2.2.3. Az Eximbank cégszerű aláírása,
 - 2.2.4. Az Eximbank számlaszáma.

A Kormány 88/2025. (IV. 24.) Korm. rendelete a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló 35/2024. (II. 29.) Korm. rendelet módosításáról

- [1] Az idegenrendészeti hatóság jogalkalmazási gyakorlata során szerzett tapasztalatai a kormányrendelet korrekcióját teszik szükségessé.
- [2] A vendégbefektetők magyarországi lakhatásával kapcsolatos szabályozás módosítása szükséges az engedélyezési eljárás során szerzett gyakorlati tapasztalatok alapján.
- [3] A Kormány a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény 283. § (1) bekezdés 1., 2., 3., 9. és 20. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** A harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló 35/2024. (II. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Btávhr.) 7. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(6) A vízumeljáráásban a harmadik országbeli állampolgárnak magyarországi szálláshelyként valós belföldi szálláshely címet kell bejelentenie.”
- 2. §** A Btávhr. 11. § (1) bekezdése a következő i) ponttal egészül ki:
(Az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolás kiállítása)
„i) a Tv. 20. § (1) bekezdés h) pontjában meghatározott esetben az idegenrendészeti ügyben eljáró regionális igazgatóság vagy a Rendőrség”
(hatáskörébe tartozik.)
- 3. §** A Btávhr. 13/A. §-a a következő (10) és (11) bekezdéssel egészül ki:
„(10) A Tv. 17. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt feltétel a vendégbefektetői tartózkodási engedély kiadására irányuló eljárásban a vendégbefektető nevében eljáró meghatalmazott magyarországi lakcíme vagy magyarországi székhelyének címe közlésével is igazolható, amely a vendégbefektető magyarországi szálláshelye címének minősül.
(11) A vendégbefektető Tv. 71. §-a szerinti kérelmet benyújtó családtagja a szálláshelyét a (10) bekezdés szerint is igazolhatja.”
- 4. §** A Btávhr. 52. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) A Fehér Kártya kiadására és meghosszabbítására irányuló eljárásban a magyarországi megélhetés igazoltnak tekinthető, ha a harmadik országbeli állampolgár jogszerű jövedelme a tartózkodási engedély kiadása vagy meghosszabbítása iránti kérelem benyújtását megelőző legalább 6 hónapban a nettó 3000 EUR összeget minden hónapban eléri vagy meghaladja, amely összegű jövedelemmel a magyarországi tartózkodás ideje alatt minden hónapban rendelkeznie kell.”
- 5. §** A Btávhr. 106. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A kiutasítás és a visszaadás végrehajtása során törekedni kell arra, hogy az a harmadik országbeli állampolgárnak a lehető legkevesebb költséget okozza.”
- 6. §** (1) A Btávhr. 111. § (7) és (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:
„(7) Ha a Rendőrség
a) a határátkelőhelyen történő személyellenőrzés során vagy
b) a határátkelőhelyen kívül végzett rendőri intézkedés során
megállapítja, hogy a harmadik országbeli állampolgárral szemben kizárólag az idegenrendészeti eljárásban a Magyar Állam által megtérítési kötelezettséggel megelőlegezett költség, a pénzbírság, a helyszíni bírság, illetve a vámigazgatási bírság meg nem fizetése miatt rendelték el önálló beutazási és tartózkodási tilalmat, köteles a harmadik országbeli állampolgárt tájékoztatni arról, hogy a tartózkodás utólag – ha annak feltételei adottak – a helyszínen erre alkalmas, erre a célra a Rendőrség által rendszeresített elektronikus eszközön teljesítve, készpénzkímélő fizetési mód alkalmazásával is megfizetheti.
(8) Ha a harmadik országbeli állampolgár utólag teljesíti fizetési kötelezettségét, vagy rendelkezik a befizetést igazoló bizonylattal, a Rendőrség az önálló beutazási és tartózkodási tilalmat törli a nyilvántartásból, és ezt követően
a) a határátkelőhelyen intézkedik a kiléptetésre vagy engedélyezi a beléptetést, vagy
b) a határátkelőhelyen kívül végzett rendőri intézkedés során a harmadik országbeli állampolgárt továbbengedi.”
- (2) A Btávhr. 111. §-a a következő (9) bekezdéssel egészül ki:
„(9) A Rendőrség az önálló beutazási és tartózkodási tilalom (8) bekezdés szerinti törlésének tényéről haladéktalanul értesíti az elrendelő idegenrendészeti hatóságot.”
- 7. §** A Btávhr. 139. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„139. § (1) A Tv. 27. § (2) bekezdésében, 29. § (2) bekezdésében, valamint 32. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a foglalkoztató különösen akkor felel meg az adott helyzetben általában elvárható magatartás követelményének, ha az idegenrendészeti hatóság irányába történő bejelentési kötelezettségének maradéktalanul eleget tesz, továbbá bizonyítani tudja, hogy

a) a vendégmunkás részére az általa értett nyelven a munkaviszony megszűnését megelőzően tájékoztatást adott a munkaviszony megszűnésének idegenrendészeti jellegű jogkövetkezményeiről, valamint az országelhagyásra vonatkozó kötelezettségről és az ahhoz kapcsolódó szankciókról, és

b) a vendégmunkás nevére szóló, a vendégmunkás származási országába vagy a vendégmunkás tartózkodási engedély iránti kérelmében tett nyilatkozatában a távozás célországaként megjelölt országba menetjegyet biztosított, vagy részére a vendégmunkás ilyen menetjegyet bemutatott.

(2) A Tv. 27. § (2) bekezdésében, 29. § (2) bekezdésében, valamint 32. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a foglalkoztató az adott helyzetben általában elvárható magatartás követelményének megfelel akkor is, ha az idegenrendészeti hatóság irányába történő bejelentési kötelezettségének maradéktalanul eleget tesz, továbbá bizonyítani tudja, hogy

a) a vendégmunkás részére az általa értett nyelven a munkaviszony megszűnését megelőzően tájékoztatást adott a munkaviszony megszűnésének idegenrendészeti jellegű jogkövetkezményeiről, valamint az országelhagyásra vonatkozó kötelezettségről és az ahhoz kapcsolódó szankciókról, és

b) a vendégmunkás Magyarországról történő kiutazására

ba) azért nem került sor, mert a vendégmunkás a kiutazás napja előtt a bejelentett szálláshelyéről ismeretlen helyre távozott, és a foglalkoztató vele kapcsolatot teremteni nem tudott, vagy

bb) a Tv. 28. § (11) bekezdése vagy a Tv. 31. § (8) bekezdése alapján nem került sor, a foglalkoztató a foglalkoztatóváltás tényéről megbizonyosodott.”

8. § A Btávhr. 177. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A tényleges munkavégzési hely szerint illetékes regionális igazgatóság jár el, ha a közrendvédelmi bíróság kiszabásával érintett harmadik országbeli állampolgár foglalkoztatott engedély nélkül vagy nem az engedélyezett munkavégzési helyen vagy munkakörben végez munkát.”

9. § A Btávhr. 216. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(8) A tartózkodási engedély kiadása vagy meghosszabbítása iránti kérelmet – ha a Tv. vagy e rendelet eltérően nem rendelkezik – a tervezett tartózkodás kezdő időpontját, illetve hosszabbítás esetén a tartózkodási engedély érvényességi idejének lejártát megelőző legfeljebb 90 nappal lehet benyújtani.”

10. § A Btávhr.

a) 11. § (1) bekezdés a) pontjában az „a Tv. 20. § (1) bekezdés a), b), h) és i) pontjában” szövegrész helyébe az „a Tv. 20. § (1) bekezdés a), b) és i) pontjában” szöveg,

b) 12. § (6) bekezdésében az „idegenrendészeti ügyindítási felületen keresztül” szövegrész helyébe az „idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felületen” szöveg,

c) 92. § (1) bekezdés záró szövegrészében a „visszatartás intézkedést az eljáró idegenrendészeti hatóság rendelhet el” szövegrész helyébe az „a Tv. 93. § (7)–(9) bekezdése szerinti visszatartás intézkedést az eljáró idegenrendészeti hatóság rendeli el” szöveg,

d) 98. §-ában a „Tv. 254. § (1) bekezdés a) pontja szerinti” szövegrész helyébe a „Tv. 250. § c) pontja szerinti” szöveg,

e) XVI. Fejezet címében a „KIUTASÍTÁS KÖLTSÉGEINEK” szövegrész helyébe a „KIUTASÍTÁS ÉS VISSZAADÁS KÖLTSÉGEINEK” szöveg,

f) 106. § (2) bekezdésében az „a kiutasítást végrehajtó hatóság” szövegrész helyébe az „az eljáró idegenrendészeti hatóság” szöveg

lép.

11. § (1) Ez a rendelet – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 2. §, a 4. §, az 5. §, a 6. §, a 7. §, a 9. § és a 10. § 2025. július 15-én lép hatályba.

(3) A 8. § 2025. augusztus 1-jén lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeletei

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 8/2025. (IV. 24.) MNB rendelete a „150 éve alakultak meg a területi ügyvédi kamarák” ezüst emlékérmé kibocsátásáról

- [1] A Magyar Nemzeti Bank – pénzkibocsátási jogkörében eljárva – rendszeresen bocsát ki emlékérmeket, amelyeknek elsődleges szerepe nem a készpénzben teljesítendő fizetésekhez történő felhasználás, hanem történelmi és kulturális értékek közvetítése, a közfigyelem ezen értékekre való ráirányítása, ismeretterjesztés és a rajtuk megőrkített személyről, eseményről, kiemelkedő évfordulóról való megemlékezés, tisztelgés.
- [2] E rendelet célja ezüst emlékérmé kibocsátása a területi ügyvédi kamarák megalakulásának 150. évfordulója alkalmából.
- [3] A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 171. § (1) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) A Magyar Nemzeti Bank „150 éve alakultak meg a területi ügyvédi kamarák” megnevezéssel 20 000 forintos címletű ezüst emlékérmét bocsát ki.
(2) A kibocsátás időpontja: 2025. április 25.
- 2. §** (1) Az emlékérmé 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 31,46 gramm, átmérője 38,61 mm, széle recézett.
(2) Az emlékérmé előlapján a Budapesti Ügyvédi Kamara székházát díszítő, festett üvegablak ihlette ábrázolás látható. Az ábrázolás középpontjában látható paragrafusjelet – két gyöngysorszegély között – a területi ügyvédi kamarák száma szerinti húsz, egy-egy paragrafusjelet magában foglaló négyzetes motívum, valamint – a külső gyöngysorszegélyen kívül – az egyes területi ügyvédi kamarák székhelyét betűrendben megjelenítő feliratok veszik körbe. Az előlap szélén, köriratban, fent a „MAGYARORSZÁG” felirat, lent a „20000” értékjelzés és a „FORINT” felirat, bal oldalon a „2025” verési évszám, jobb oldalon a „BP” verdejel olvasható, az ábrázolástól jobbra, lent az előlapot tervező Bitó Balázs tervezőművész mesterjegye látható. Az emlékérmé előlapjának képét az 1. melléklet tartalmazza.
(3) Az emlékérmé hátlapján, a – gyöngysorszegéllyel határolt, balra, fent egy szárazbélyegző részletével megszakított – középmezőben, balra elfordítva a „150 éve” felirat olvasható, melyben az „5” és a „0” számjegyet együtt paragrafusjelet ábrázol. A hátlap szélén, köriratban, fent az „ÜGYVÉDI KAMARÁK”, lent „A JOGKERESŐK SZOLGÁLATÁBAN” felirat olvasható, jobb oldalon a hátlapot tervező Horváth Andrea tervezőművész mesterjegye látható. Az emlékérmé hátlapjának képét a 2. melléklet tartalmazza.
- 3. §** Az emlékérméből 5000 darab készíthető, különleges – ún. proof – technológiával.
- 4. §** Ez a rendelet 2025. április 25-én lép hatályba.

Varga Mihály s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

1. melléklet a 8/2025. (IV. 24.) MNB rendelethez

Az emlékérmé előlapjának képe:

2. melléklet a 8/2025. (IV. 24.) MNB rendelethez

Az emlékérmé hátlapjának képe:

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 9/2025. (IV. 24.) MNB rendelete a „150 éve alakultak meg a területi ügyvédi kamarák” részötvözetű emlékérmé kibocsátásáról

- [1] A Magyar Nemzeti Bank – pénzkibocsátási jogkörében eljárva – rendszeresen bocsát ki emlékérmeket, amelyeknek elsődleges szerepe nem a készpénzben teljesítendő fizetésekhez történő felhasználás, hanem történelmi és kulturális értékek közvetítése, a közfigyelem ezen értékekre való ráirányítása, ismeretterjesztés és a rajtuk megőrkített személyről, eseményről, kiemelkedő évfordulóról való megemlékezés, tisztelgés.
- [2] E rendelet célja részötvözetű emlékérmé kibocsátása a területi ügyvédi kamarák megalakulásának 150. évfordulója alkalmából.
- [3] A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 171. § (1) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) A Magyar Nemzeti Bank „150 éve alakultak meg a területi ügyvédi kamarák” megnevezéssel 3000 forintos címletű részötvözetű emlékérmét bocsát ki.
(2) A kibocsátás időpontja: 2025. április 25.

- 2. §** (1) Az emlékérmé 75% réz és 25% nikkelt ötvözetéből készült, súlya 30,8 gramm, átmérője 38,61 mm, széle recézett.
(2) Az emlékérmé előlapján a Budapesti Ügyvédi Kamara székházát díszítő, festett üveglak ihlette ábrázolás látható. Az ábrázolás középpontjában látható paragrafusjelet – két gyöngysorszegély között – a területi ügyvédi kamarák száma szerinti húsz, egy-egy paragrafusjelet magában foglaló négyzetes motívum, valamint – a külső gyöngysorszegélyen kívül – az egyes területi ügyvédi kamarák székhelyét betűrendben megjelenítő feliratok veszik körbe. Az előlap szélén, köriratban, fent a „MAGYARORSZÁG” felirat, lent a „3000” értékjelzés és a „FORINT” felirat, bal oldalon a „2025” verési évszám, jobb oldalon a „BP” verdejel olvasható, az ábrázolástól jobbra, lent az előlapot tervező Bitó Balázs tervezőművész mesterjegye látható. Az emlékérmé előlapjának képét az 1. melléklet tartalmazza.
(3) Az emlékérmé hátlapján, a – gyöngysorszegéllyel határolt, balra, fent egy szárazbélyegző részletével megszakított – középmezőben, balra elfordítva a „150 éve” felirat olvasható, melyben az „5” és a „0” számjegyet együtt paragrafusjelet ábrázol. A hátlap szélén, köriratban, fent az „ÜGYVÉDI KAMARÁK”, lent „A JOGKERESŐK SZOLGÁLATÁBAN” felirat olvasható, jobb oldalon a hátlapot tervező Horváth Andrea tervezőművész mesterjegye látható. Az emlékérmé hátlapjának képét a 2. melléklet tartalmazza.

- 3. §** Az emlékérméből 5000 darab készíthető.

- 4. §** Ez a rendelet 2025. április 25-én lép hatályba.

Varga Mihály s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

1. melléklet a 9/2025. (IV. 24.) MNB rendelethez

Az emlékérmé előlapjának képe:

2. melléklet a 9/2025. (IV. 24.) MNB rendelethez

Az emlékérmé hátlapjának képe:

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter 9/2025. (IV. 24.) MK rendelete a telephely biztonsági tanúsítvány és az egyszerűsített telephely biztonsági tanúsítvány kiadásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj részletes szabályairól

- [1] A szabályozás célja, hogy meghatározza a telephely biztonsági tanúsítvány és az egyszerűsített telephely biztonsági tanúsítvány kiadásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj mértékének, beszedésének, kezelésének, nyilvántartásának, visszatérítésének, valamint felhasználásának szabályait.
- [2] A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény 37/A. §-ában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 9. § (1) bekezdés 6. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 103. § (1) bekezdés 21. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:
- 1. §** A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) 3. § 15. pontjában meghatározott telephely biztonsági tanúsítvány kiadását kérelmező ügyfél, valamint a Mavtv. 3. § 17. pontjában meghatározott egyszerűsített telephely biztonsági tanúsítvány kiadását kérelmező ügyfél a Nemzeti Biztonsági Felügyeletnél (a továbbiakban: NBF) kezdeményezett hatósági eljárásokért az 1. mellékletben meghatározott igazgatási szolgáltatási díjat (a továbbiakban: díj) köteles fizetni.
- 2. §**
- (1) A telephelyi iparbiztonsági hatósági hatáskörben eljáró NBF által folytatott hatósági eljárásokért fizetendő díjat – a Mavtv. 20. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel – a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat (a továbbiakban: NBSZ) Magyar Államkincstárnál vezetett, 10023002-01452015-0000000 számú fizetési számlájára kell befizetni.
 - (2) A díj megfizetését az eljárást kezdeményező ügyfél – az átutalás közlemény rovatában a gazdálkodó szervezet ügyfél nevének és a kérelem tárgyának feltüntetésével – az (1) bekezdés szerinti fizetési számla javára átutalással teljesíti. A díjat forintban kell befizetni. A díj akkor tekinthető megfizetettnek, ha az (1) bekezdésben meghatározott fizetési számlán jóváírásra került.
 - (3) A díj részletekben történő megfizetésére nincs lehetőség.
 - (4) A díj megfizetését az eljárás megindításával egyidejűleg a banki átutalásról szóló igazolás benyújtásával kell tanúsítani. Ha az ügyfél a díjat a kérelem előterjesztésével egyidejűleg nem fizeti meg, az NBF hiánypótlási felhívásának közlésétől számított nyolc napon belül köteles a díjat megfizetni, és az átutalás közlemény rovatában a hiánypótlási felhívás iktatószámát – a (2) bekezdésben foglaltakon túl – feltüntetni.
 - (5) A megfizetett díj nem igényelhető vissza.
 - (6) Az (1)–(4) bekezdés szerint befizetett díj összegét az NBSZ saját hatáskörben kezeli.
- 3. §** Az NBSZ a díj megfizetéséről való tudomásszerzést követő 15 napon belül intézkedik a többlet visszatérítése iránt, amennyiben az ügyfél által megfizetett összeg meghaladja az 1. mellékletben meghatározott díj összegét.
- 4. §** Az e rendelet szerinti díj nyilvántartására és elszámolására az államháztartás számviteléről szóló Korm. rendelet előírásait kell alkalmazni.
- 5. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő 31. napon lép hatályba.

Rogán Antal s. k.,
Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter

1. melléklet a 9/2025. (IV. 24.) MK rendelethez

Az egyszerűsített telephely biztonsági tanúsítvány és a telephely biztonsági tanúsítvány kiadásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj

	Kérelem tárgya	Igazgatási szolgáltatási díj összege
1.	Egyszerűsített telephely biztonsági tanúsítvány kiadása	200 000 Ft
2.	Telephely biztonsági tanúsítvány kiadása	300 000 Ft

A Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter 10/2025. (IV. 24.) MK rendelete a fejezeti és központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 17/2022. (XII. 1.) MK rendeletnek a 2025. évi felhasználási szabályok megállapításával összefüggő módosításáról

- [1] E rendelet célja a központi költségvetés XXI. Miniszterelnöki Kabinetiroda fejezetbe sorolt fejezeti és központi kezelésű előirányzatok 2025. évi költségvetési kiadási előirányzatai feladattervének meghatározása.
- [2] Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 1. melléklet I. pont 21. alpontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 103. § (1) bekezdés 22. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. § A fejezeti és központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 17/2022. (XII. 1.) MK rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatások esetében az 1. mellékletben foglalt táblázat

- a) 6., 8–10. és 14. sora alapján az (EU) 2023/2831 bizottsági rendelet szerinti csekély összegű támogatás;
- b) 6. sora alapján a 2012/21/EU bizottsági határozat szerinti közszolgáltatásért járó ellentételezéshez nyújtott támogatás;
- c) 6. sora alapján az (EU) 2023/2832 bizottsági rendelet szerinti csekély összegű közszolgáltatási támogatás;
- d) 6. és 8–10. sora alapján a 651/2014/EU bizottsági rendelet 13. és 14. cikke szerinti regionális beruházási támogatás;
- e) 10. sora alapján a 651/2014/EU bizottsági rendelet 17. cikke szerinti kis- és középvállalkozásnak nyújtott beruházási támogatás;
- f) 8. és 9. sora alapján a 651/2014/EU bizottsági rendelet 31. cikke szerinti képzési támogatás;
- g) 8. és 9. sora alapján a 651/2014/EU bizottsági rendelet 53. cikke szerinti kultúrát és kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás;
- h) 7. és 9. sora alapján a 651/2014/EU bizottsági rendelet 55. cikke szerinti sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatás;
- i) 6. és 8. sora alapján a 651/2014/EU bizottsági rendelet 56. cikke szerinti helyi infrastruktúrára irányuló támogatás nyújtható.”

2. § A Rendelet 55. §-a a következő (13) bekezdéssel egészül ki:

„(13) E rendeletnek a fejezeti és központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 17/2022. (XII. 1.) MK rendeletnek a 2025. évi felhasználási szabályok megállapításával összefüggő módosításáról szóló 10/2025. (IV. 24.) MK rendelettel (a továbbiakban: Módr9.) megállapított 2. § (2) és (4) bekezdését, 5. § (2) és (3) bekezdését, 6. § (4) és (5) bekezdését, 8. § (1) bekezdését és 1. mellékletét a Módr9. hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.”

3. § A Rendelet 1. melléklete helyébe az 1. melléklet lép.

4. § A Rendelet

- a) 2. § (4) bekezdésében az „az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Zártkörűen Működő Részvénytársaság” szövegrész helyébe az „az MKIFK Magyar Közlönykiadó és Igazságügyi Fordítóközpont Zártkörűen Működő Részvénytársaság” szöveg,
- b) 3. § (1) bekezdés 11b. pontjában a „„csúcsidőben”” szövegrész helyébe a „csúcsidőben” szöveg,
- c) 5. § (2) bekezdés a) és b) pontjában az „5. és a 20.” szövegrész helyébe az „5., a 20. és a 21.” szöveg,
- d) 5. § (2) bekezdés e) pontjában a „9., 13. és a 15.” szövegrész helyébe a „13.” szöveg,
- e) 5. § (3) bekezdésében az „5. és 20.” szövegrészek helyébe az „5. és a 21.” szöveg,
- f) 6. § (4) bekezdésében az „5–6., a 10., valamint a 21.” szövegrész helyébe az „5. és a 21.” szöveg,
- g) 6. § (5) bekezdésében a „6., a 12., a 14. és a 16–18.” szövegrész helyébe a „12., a 14. és a 16.” szöveg,
- h) 8. § (1) bekezdés a) pontjában a „7–16., 23–24. és 26.” szövegrész helyébe a „7., a 12–14., a 16. és a 26.” szöveg lép.

5. § Hatályát veszti a Rendelet

- a) 3. § (1) bekezdés 2., 2a., 3., 7., 10a., 14., 15., 20a., 24a., 29a., 30., 35., 36., 42., 46., 51., 55., 58., 68., 74a., 81., 83., 83a., 99., 100. és 103. pontja,
- b) 5. § (2) bekezdés c) és d) pontjában az „és a 15.” szövegrész,
- c) 7. § (6) bekezdés b) és f) pontja,
- d) 7. § (6a) bekezdése, valamint
- e) 4., 9. és 15. alcíme.

6. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

7. § Ez a rendelet

- a) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2023. december 13-i (EU) 2023/2831 bizottsági rendelet,
- b) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló, 2011. december 20-i 2012/21/EU bizottsági határozat,
- c) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének az általános gazdasági érdekű szolgáltatást nyújtó vállalkozások számára nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2023. december 13-i (EU) 2023/2832 bizottsági rendelet,
- d) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet I. és II. Fejezete, valamint 13., 14., 17., 31., 53., 55., 56. cikke

hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.

Rogán Antal s. k.,
Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter

1. melléklet a 10/2025. (IV. 24.) MK rendelethez

„1. melléklet a 17/2022. (XII. 1.) MK rendelethez

A XXI. Miniszterelnöki Kabinetiroda fejezet 2025. évi költségvetési kiadási előirányzatainak feladatterve

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Áht. azonosító	Címnev	Alcím-név	Jogcímcsoport-név	Jogcímnév	Előirányzat célja	Kifizetésben részesülők köre	Támogatás biztosításának módja	Támogatási előleg	Rendelkezésre bocsátás módja	Visszafizetés határideje	Biztosíték	Kezelő szerv	Lebonyolító szerv	Európai uniós forrásból finanszírozott költségvetési támogatás közreműködő szervezete
2.		20 Fejezeti kezelésű előirányzatok													
3.		20/1 Célelőirányzatok													
4.	296646			20/1/1 Kormányfői protokoll		Az előirányzat a miniszterelnök és a miniszterelnök helyett, a nevében eljáró személy körüli, valamint a kormányfő háztartásához kapcsolódó protokollfeladatok ellátására használható fel. Az előirányzat fedezi a külföldi és a belföldi kormányfői protokoll-látogatásokhoz, valamint a miniszterelnök és a miniszterelnök helyett, a nevében eljáró személy részvételével lebonyolított nemzetközi, állami rendezvényekhez, a kormányfő háztartásához kapcsolódó személyi, valamint az egyéb dologi jellegű kiadásokat. Az előirányzat forrást biztosít a felhasználással kapcsolatos kincstári díjak fedezetére is.	Központi költségvetési szerv, gazdasági társaság, Magyar Államkincstár (a továbbiakban: Kincstár).	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	331340			20/1/2 Kormányzati kommunikációval és konzultációval kapcsolatos feladatok		Az előirányzat tartalmazza a miniszterelnökhöz és a Kormány tevékenységéhez kapcsolódó egységes lakossági tájékoztató, kommunikációs és konzultációs feladatok fedezetét. Az előirányzat forrást biztosít a felhasználással kapcsolatos kincstári díjak fedezetére is.	Központi költségvetési szerv, gazdasági társaság, Kincstár.	-	-	-	-	-	-	-	-

6.	402039		20/1/7 Egyéb szakmai feladatok ellátása	<p>Az előirányzat célja</p> <p>1) az adatok végleges hozzáférhetlenné tételét lehetővé tevő alkalmazás biztosításával kapcsolatos eljárási szabályok meghatározásáról szóló 726/2020. (XII. 31.) Korm. rendelet szerinti, az adatok végleges hozzáférhetlenné tételét lehetővé tevő alkalmazás működtetésével összefüggő feladatok finanszírozása;</p> <p>2) a Magyar Turisztikai Ügynökség Zártkörűen Működő Részvénytársaság szakmai feladatainak korábbi években keletkezett maradványai befizetésére a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzat javára;</p> <p>3) a Kormány egyedi döntéseiben meghatározott feladatok finanszírozása.</p> <p>A költségvetési támogatás a támogatási igény benyújtásakor már megkezdett, illetve olyan utófinanszírozott, teljesült tevékenységekre is nyújtható, amelyek azok megkezdésekor megfeleltek a támogatási feltételeknek.</p> <p>Az előirányzat forrást biztosít a felhasználással kapcsolatos kincstári díjak fedezetére is.</p>	Kormány egyedi döntéseiben meghatározott kedvezményezett, Miniszterelnöki Kabinetiroda Igazgatás, Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, Lechner Tudásközpont Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, Kincstár.	Támogatói okirat vagy támogatási szerződés útján.	Előleg folyósítható.	Egy összegben vagy részletekben, idő- vagy teljesítésarányosan.	Támogatási szerződés vagy támogatói okirat szerint.	Az Ávr. 84. § (2) bekezdése szerinti lehetséges biztosítékok.	–	Igénybe vehető	–
7.	380140		20/1/24 Kiemelt társadalmi kapcsolatok	<p>Az előirányzat tartalmazza a nemzetközi és hazai szinten történő kormányzati kommunikációval és konzultációval kapcsolatos feladatok, valamint az állampolgárok életét kiemelten érintő kormányzati döntésekkel kapcsolatos feladatok ellátásának forrását.</p> <p>Az előirányzat forrást biztosít a felhasználással kapcsolatos kincstári díjak fedezetére is.</p>	Központi költségvetési szerv, gazdasági társaság, Kincstár.	–	–	–	–	–	–	–	–

8.	387917		20/1/27 Nonprofit, társadalmi, civil szervezetek és köztestületek támogatása	<p>Az előirányzat fedezetet nyújt</p> <p>1) a nonprofit, civil szervezetek és köztestületek működési és szakmai feladatainak támogatására, a kiemelt társadalompolitikai ügyekben a miniszterelnök munkájának támogatásáért felelős miniszterelnöki biztos kinevezéséről és feladatairól szóló 3/2022. (VI. 9.) ME utasítás 2. § a), d)–f) és h) pontjához kapcsolódó feladatok finanszírozására;</p> <p>2) az egyes közösségépítéseket erősítő kiemelt kormányzati kezdeményezések összehangolására, a nemzeti identitást és patriotizmust erősítő kiemelt kormányzati kezdeményezések támogatására.</p> <p>Az előirányzat terhére a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény (a továbbiakban: KEKVA tv.) szerinti pénzbeli vagyoni juttatás nyújtható.</p> <p>A költségvetési támogatás a támogatási igény benyújtásakor már megkezdett, illetve olyan utófinanszírozott, teljesült tevékenységekre is nyújtható, amelyek azok megkezdésekor megfeleltek a támogatási feltételeknek.</p> <p>Az előirányzat forrást biztosít a felhasználással kapcsolatos kincstári díjak fedezetére is.</p>	<p>Egyesület, alapítvány, közalapítvány, határon túli civil szervezet, nonprofit, valamint közhasznú jogállású szervezet vagy gazdasági társaság, köztestület, közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány, költségvetési szerv és az általa fenntartott költségvetési intézmény, Kincstár.</p> <p>A nyújtott támogatás teljes összege vagy bizonyos része a támogatott tevékenység megvalósításának veszélyeztetése nélkül a minisztérium és a kedvezményezett között létrejött támogatási jogviszonyban foglaltaknak megfelelően harmadik személy által is felhasználható.</p>	<p>Támogatói okirat vagy támogatási szerződés útján.</p>	<p>Előleg biztosítható.</p>	<p>Egy összegben vagy részletekben, idő- vagy teljesítésarányosan.</p>	<p>Támogatási szerződés vagy támogatói okirat szerint.</p>	<p>Az Ávr. 84. § (2) bekezdése szerinti lehetséges biztosítékok.</p>	-	-	-
----	--------	--	--	--	--	--	-----------------------------	--	--	--	---	---	---

9.	400751		20/1/33 A kiemelt nemzetközi sportesemények és egyéb kiemelt állami rendezvények lebonyolítása	Az előirányzat forrást biztosít a Nemzeti Rendezvényszervező Ügynökség Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság kijelöléséről és egyes feladatainak meghatározásáról szóló 591/2022. (XII. 28.) Korm. rendeletben foglalt közfeladatok végrehajtására. Az előirányzat forrást biztosít a felhasználással kapcsolatos kincstári díjak fedezetére is. A költségvetési támogatás a támogatási igény benyújtásakor már megkezdett, illetve olyan utófinanszírozott, teljesült tevékenységekre is nyújtható, amelyek azok megkezdésekor megfeleltek a támogatási feltételeknek.	Gazdasági társaság, civil szervezet, sportszövetség, helyi önkormányzat és az általa fenntartott költségvetési szerv, köztestület, költségvetési szerv és az általa fenntartott költségvetési intézmény, közalapítvány, köznevelési, szakképzési és felsőoktatási intézmény, Kincstár. A nyújtott támogatás teljes összege vagy bizonyos része a támogatott tevékenység megvalósításának veszélyeztetése nélkül a minisztérium vagy a minisztérium nevében eljáró kezelő szerv és a kedvezményezett között létrejött támogatási jogviszonyban foglaltaknak megfelelően harmadik személy által is felhasználható.	Támogatói okirat vagy támogatási szerződés útján.	Előleg folyósítható.	Egy összegben vagy részletekben, idő- vagy teljesítésarányosan.	-	Az Ávr. 84. § (2) bekezdése szerinti lehetséges biztosítékok.	Nemzeti Kommunikációs Hivatal	-	-
----	--------	--	--	--	--	---	----------------------	---	---	---	-------------------------------	---	---

10.	386973			20/1/34 Kormányzati szakpolitikák	Az előirányzat forrást biztosít 1) a kormányzati döntés-előkészítést megalapozó tanulmánykészítési, kommunikációs stratégiai tanácsadási feladatokra, 2) a kormányzati szakpolitikai feladatok ellátására és nemzetgazdasági szakpolitikát támogató feladatokra, 3) a kormányzati szintű médiafigyelési és médiaelemzési szolgáltatások finanszírozásához és az előirányzat felhasználásával kapcsolatos kincstári díjakra. A költségvetési támogatás a támogatási igény benyújtásakor már megkezdett, illetve olyan utófinanszírozott, teljesült tevékenységekre is nyújtható, amelyek azok megkezdésekor megfeleltek a támogatási feltételeknek.	Közbeszerzésen nyertes pályázó, illetve pályázók, a legmegfelelőbb ajánlatot tevő partnerek, gazdasági társaság, Kincstár.	Támogatói okirat vagy támogatási szerződés útján.	Előleg folyósítható.	Egy összegben vagy részletekben, idő- vagy teljesítésarányosan.	–	Az Ávr. 84. § (2) bekezdése szerinti lehetséges biztosítékok.	–	–	–
11.			21 Központi kezelésű előirányzatok											
12.				21/1 A Miniszterelnöki Kabinetiroda tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos bevételek és kiadások										
13.				21/1/2 A Miniszterelnöki Kabinetiroda tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások										
14.	404428			21/1/2/1 A Miniszterelnöki Kabinetiroda tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó társaságok forrásjuttatásai	Az előirányzat fedezetet nyújt a Miniszterelnöki Kabinetiroda tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó gazdasági társaságok 1) tulajdonosi támogatására, 2) tőkeemelésének és pótbefizetésének finanszírozására. A tulajdonosi támogatás a támogatási igény benyújtásakor már megkezdett, illetve olyan utófinanszírozott, teljesült tevékenységekre is nyújtható, amelyek azok megkezdésekor megfeleltek a támogatási feltételeknek.	A Miniszterelnöki Kabinetiroda tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó gazdasági társaságok.	Tulajdonosi támogatás esetén az Áht. szerinti, az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter jóváhagyása esetén a támogatási szerződésben vagy támogatói okiratban foglaltaknak megfelelően.	Tulajdonosi támogatás esetén előleg folyósítható.	Tulajdonosi támogatás esetén egy összegben vagy részletekben, idő- vagy teljesítésarányosan; tőkeemelés, pótbefizetés esetén a tulajdonosi joggyakorló határozata alapján.	Tulajdonosi támogatás esetén a támogatási szerződés vagy támogatói okirat szerinti; pótbefizetés esetén szerződés szerinti.	Az Ávr. 84. § (2) bekezdése szerinti lehetséges biztosítékok.	–	–	–

IX. Határozatok Tára

A köztársasági elnök 93/2025. (IV. 24.) KE határozata rendkívüli és meghatalmazott nagykövet külképviselet-vezetői megbízás alóli felmentéséről

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – *Bozsik Béla* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet – érdemei elismerése mellett – felmentem Magyarország pristinai nagykövetségének a vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 2024. december 18.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2024. december 20.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

SP ügyszám: SP/5616-2/2024

A köztársasági elnök 94/2025. (IV. 24.) KE határozata rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízás alóli felmentéséről

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – *dr. Tóth Titanilla* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet – Magyarország manilai nagykövetségének a vezetésére, valamint Magyarországnak a Palaui Köztársaságban, a Marshall-szigeteki Köztársaságban és a Mikronéziai Szövetségi Államokban való képviseletére kapott megbízása érintetlenül hagyása mellett – felmentem Magyarországnak a Naurui Köztársaságban való képviseletére kapott megbízása alól.

Budapest, 2025. február 20.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2025. február 26.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

SP ügyszám: SP/761-2/2025

**A köztársasági elnök 95/2025. (IV. 24.) KE határozata
rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízásáról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – *Csenger-Zalán Zsolt* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet – Magyarország canberrai nagykövetségének a vezetésére, valamint Magyarországnak a Pápua Új-Guinea Független Államban, a Salamon-szigeteken és a Vanuatu-i Köztársaságban való képviselésére kapott megbízása érintetlenül hagyása mellett – megbízom Magyarországnak a Naurui Köztársaságban való képviselésével.

Budapest, 2025. február 20.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2025. február 26.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

SP ügyszám: SP/762-2/2025

**A köztársasági elnök 96/2025. (IV. 24.) KE határozata
rendkívüli és meghatalmazott nagykövetségi rang adományozásáról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés j) pontja, valamint a külképviseletekről és a tartós külszolgálatról szóló 2016. évi LXXIII. törvény 13. § (1) bekezdése alapján – a külgazdasági és külügyminiszter javaslatára – *Lastofka János* részére rendkívüli és meghatalmazott nagykövetségi rangot adományozok.

Budapest, 2025. március 25.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2025. március 31.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

SP ügyszám: SP/1201-2/2025

**A köztársasági elnök 97/2025. (IV. 24.) KE határozata
magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Augusto Artur António da Silva* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek a Bissau-guineai Köztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, lisszaboni székhellyel.

Alsópetény, 2023. június 26.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2023. július 3.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

KEH ügyszám: KEH/4343-2/2023.

**A köztársasági elnök 98/2025. (IV. 24.) KE határozata
magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Hassani Iddi Mwamweta* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek a Tanzániai Egyesült Köztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, berlini székhellyel.

Budapest, 2024. február 8.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2024. február 26.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

SP ügyszám: SP/1320-2/2024

**A köztársasági elnök 99/2025. (IV. 24.) KE határozata
magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Helga Hauksdóttir* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek az Izlandi Köztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, bécsi székhellyel.

Budapest, 2024. augusztus 29.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2024. szeptember 2.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

SP ügyszám: SP/4275-2/2024

**A köztársasági elnök 100/2025. (IV. 24.) KE határozata
magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Maya Kadosh* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek Izrael Állam magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, budapesti székhellyel.

Budapest, 2025. március 3.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2025. március 7.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

SP ügyszám: SP/908-2/2025

**A köztársasági elnök 101/2025. (IV. 24.) KE határozata
dandártábornok rendfokozatba történő kinevezésekről**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés e) pontja, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 32. § (1) bekezdése alapján – a belügyminiszter javaslatára –

Boross Zoltán László rendőr ezredest és
dr. Bárdi Csaba rendőr ezredest

2025. április 24-ei hatállyal rendőr dandártábornok rendfokozatba, valamint

Sári Ákos Donát tűzoltó ezredest

2025. május 4-ei hatállyal tűzoltó dandártábornok rendfokozatba
kinevezem.

Budapest, 2025. április 23.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2025. április 23.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

SP ügyszám: SP/1531-4/2025

**A köztársasági elnök 102/2025. (IV. 24.) KE határozata
állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés i) pontja, valamint a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 9. §-a alapján – a Miniszterelnökséget vezető miniszter KÜF/215/2025. számú előterjesztésére –

1. *Román László* (névmódosítás előtti neve: Román Vaszily Jurijovics, születési hely: Dolha, Szovjetunió, születési idő: 1974. január 20.) és
2. *Román Natália* született Lóga Natália (névmódosítás előtti neve: Román Natália Iványivna született Lovga Natália Iványivna, születési hely: Dolha, Szovjetunió, születési idő: 1974. június 12.)

– jogszabályok megszegésével szerzett – magyar állampolgárságát visszavonom.

Budapest, 2025. április 8.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2025. április 15.

Dr. Gulyás Gergely s. k.,
Miniszterelnökséget vezető miniszter

SP ügyszám: SP/829-2/2025

**A köztársasági elnök 103/2025. (IV. 24.) KE határozata
állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés i) pontja, valamint a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 9. §-a alapján – a Miniszterelnökséget vezető miniszter KÜF/216/2025. számú előterjesztésére – *Kálin János* (névmódosítás előtti neve: Kálin Iván Ivánovics, születési hely: Herincsemonostor, Szovjetunió, születési idő: 1970. december 23.) – jogszabályok megszegésével szerzett – magyar állampolgárságát visszavonom.

Budapest, 2025. április 8.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2025. április 15.

Dr. Gulyás Gergely s. k.,
Miniszterelnökséget vezető miniszter

SP ügyszám: SP/830-2/2025

**A köztársasági elnök 104/2025. (IV. 24.) KE határozata
állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés i) pontja, valamint a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 9. §-a alapján – a Miniszterelnökséget vezető miniszter KÜF/233/2025. számú előterjesztésére – *Timkó Natália* született *Picskár Natália* (névmódosítás előtti neve: *Timkó Natália Ivanivna* született *Picskár Natália Ivanivna*, születési hely: Újdávidháza, Szovjetunió, születési idő: 1982. szeptember 30.) – jogszabályok megszegésével szerzett – magyar állampolgárságát visszavonom.

Budapest, 2025. április 8.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2025. április 15.

Dr. Gulyás Gergely s. k.,
Miniszterelnökséget vezető miniszter

SP ügyszám: SP/884-2/2025

**A köztársasági elnök 105/2025. (IV. 24.) KE határozata
állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés i) pontja, valamint a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 9. §-a alapján – a Miniszterelnökséget vezető miniszter KÜF/232/2025. számú előterjesztésére – *Bogdán Mihály* (névmódosítás előtti neve: *Bogdan Mihalj*, születési hely: Gombos, Jugoszlávia, születési idő: 1970. február 11.) – jogszabályok megszegésével szerzett – magyar állampolgárságát visszavonom.

Budapest, 2025. április 8.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2025. április 15.

Dr. Gulyás Gergely s. k.,
Miniszterelnökséget vezető miniszter

SP ügyszám: SP/885-2/2025

**A Kormány 1129/2025. (IV. 24.) Korm. határozata
az EFOP Plusz_6.3.1-23-2024-00001 azonosító számú „Kisgyermeket nevelők munkaerő-piaci
visszatérésének célzott támogatása” elnevezésű projekt többletforrásának biztosításáról a kisgyermekes
családok anyagi terheinek csökkentése érdekében javasolt intézkedésről**

A Kormány

1. egyetért azzal, hogy az EFOP Plusz_6.3.1-23-2024-00001 azonosító számú „Kisgyermeket nevelők munkaerő-piaci visszatérésének célzott támogatása” elnevezésű projekt (a továbbiakban: projekt) 6 652 800 000 forint összegű költsége az Uniós fejlesztések fejezetbe tartozó fejezeti és központi kezelésű előirányzatok felhasználásának rendjéről szóló 590/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet 9. § (1) bekezdés f) pontja alapján a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvény XIX. Uniós fejlesztések fejezet, 3. Központi kezelésű előirányzatok cím, 9. Kohéziós politikai operatív programok 2021–2027. alcím, 3. Emberi Erőforrás Fejlesztési OP Plusz (EFOP Plusz) jogcímcsoport szerinti előirányzatának hazai társfinanszírozáson felüli felhasználásával kerüljön finanszírozásra;
2. felhívja a közigazgatási és területfejlesztési minisztert, hogy gondoskodjon a projekt támogatási szerződésének módosításáról az 1. pontban foglaltak szerint;
Felelős: közigazgatási és területfejlesztési miniszter
Határidő: az e kormányhatározat közzétételét követő 90 napon belül
3. felhívja a közigazgatási és területfejlesztési minisztert, hogy – a kultúráért és innovációért felelős miniszter bevonásával – vizsgálja meg az 1. pontban biztosított forrás Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Pluszban történő elszámolhatóságának lehetőségét.
Felelős: közigazgatási és területfejlesztési miniszter
kultúráért és innovációért felelős miniszter
Határidő: folyamatos

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1130/2025. (IV. 24.) Korm. határozata
fejezetek közötti és a Központi Maradványelszámolási Alapból történő előirányzat-átcsoportosításról**

A Kormány

1. az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 33. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva 497 052 418 forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el, az 1. melléklet szerint;
Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Határidő: azonnal
2. az Áht. 33. § (2) bekezdésében, valamint az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 153. §-ában biztosított jogkörében eljárva 22 785 352 197 forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el a Magyarország 2025. évi központi költségvetéséről szóló 2024. évi XC. törvény 1. melléklet XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet, 52. Központi Maradványelszámolási Alap cím terhére, a 2. melléklet szerint.
Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

2. melléklet az 1130/2025. (IV. 24.) Korm. határozathoz

XVII. Energiaügyi Minisztérium
XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
Költségvetési év: 2025.

forintban

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	K I A D Á S O K	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/határozat száma
												Kiemelt előirányzat neve				
	XVII.						Energiaügyi Minisztérium									
		21										Központi kezelésű előirányzatok				
			2									A Digitális Magyarország Ügynökség Zrt. tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos bevételek és kiadások				
				2								A Digitális Magyarország Ügynökség Zrt. tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások				
404539					1							A Digitális Magyarország Ügynökség Zrt. tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó társaságok forrásjuttatásai				
						K6						Beruházások			22 785 352 197	
	XLII.						A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai									
374873		52					Központi Maradványelszámolási Alap									
						K5						Egyéb működési célú kiadások			-22 785 352 197	

Az előirányzat-módosítás érvényessége: a) a költségvetési évben egyszeri jellegű

forintban

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	B E V É T E L	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/határozat száma
												Kiemelt előirányzat neve				

Az előirányzat-módosítás érvényessége: a) a költségvetési évben egyszeri jellegű

forintban

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	T Á M O G A T Á S	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/határozat száma
												Kiemelt előirányzat neve				
												Foglalkoztatottak létszáma (fő) - időszakra				

Az előirányzat-módosítás érvényessége: a) a költségvetési évben egyszeri jellegű

Az adatlap 1 eredeti példányban töltendő ki		A támogatás folyósítása/zárólása (módosítása +/-)	Összesen	I.n.év	II. n.év	III.n.év	IV.n.év
Magyar Államkincstár 1 példány		időarányos teljesítésarányos egyéb: <u>azonnal</u>	22 785 352 197		22 785 352 197		

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

**A miniszterelnök 29/2025. (IV. 24.) ME határozata
a Magyar–Örmény Gazdasági Együttműködési Kormányközi Bizottság magyar társelnökének kinevezéséről**

1. A kormányközi vegyes bizottságok tagjainak és tisztségviselőinek kijelöléséről szóló 2118/2008. (VIII. 27.) Korm. határozat 3. pont a) alpontja szerinti jogkörömben eljárva, a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztése alapján

Azbej Tristant

a Magyar–Örmény Gazdasági Együttműködési Kormányközi Bizottság

magyar társelnökévé nevezem ki.

2. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A miniszterelnök 30/2025. (IV. 24.) ME határozata
helyettes államtitkár kinevezéséről**

A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 234. § (1) bekezdésében foglalt jogkörömben eljárva, a nemzetgazdasági miniszter javaslatára

Lukács Zsuzsannát

– 2025. április 25-ei hatállyal –

a Nemzetgazdasági Minisztérium helyettes államtitkárává

kinevezem.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A miniszterelnök 31/2025. (IV. 24.) ME határozata
helyettes államtitkár megbízatása megszűnésének megállapításáról**

A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 236. § (1) bekezdésében foglalt jogkörömben eljárva – a Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter előterjesztésére – megállapítom, hogy

dr. Benkő Tamás Jánosnak, a Miniszterelnöki Kabinetiroda helyettes államtitkárának e megbízatása a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 239. § (1) bekezdése alapján történt lemondására tekintettel

– 2025. április 30-ai hatállyal –

megszűnik.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Bíró Attila.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <https://www.magyarokozlony.hu> honlapon érhető el.